

BEATI RABANI MAURI

FULDENSIS ABBATIS ET MOGUNTINI ARCHIEPISCOPI

ALLEGORIÆ IN UNIVERSAM SACRAM SCRIPTURAM ^a

Quisquis ad sacræ Scripturæ notitiam desiderat **A** dum per *allegoriæ* exercitium fidei mysteria pandit, pervenire, prius diligenter consideret quando histo- fabricam mentis in amore veritatis extollit. dum rice, quando allegorice, quando anagogice, quando vero per *anagogiæ* sublimitatem de æternis supernæ tropologice suam narrationem contextat. Has namque patriæ gaudiis disserit, quodammodo tectum super- ponit : dum autem mysticum in *tropologia*, intel- lectum per contemplationum investigat exercitium, quatuor matris sapientia filias vocamus, ^b ad cujus inquisitionem plena ipsarum agnitio totius, quod ei inest, secreti, sic manifestatio nisi illarum prius inquisita cog- nitione, pertingere nequimus. Mater quippe *Sapientia* per hos adoptionis filios pascit, conferens insipientibus [incipientibus] atque teneris potum in lacte *historiæ*; in fide autem proficientibus, cibum in pane *allegoriæ*; bonis vero et strenue operantibus, et operibus bonis insudantibus, satietatem in sapida refectione *tropologiæ*; illis denique qui et ab imis **B** omnes simul quatuor intelligi velit. Cumque primum per contemptum terrenorum suspensi, et ad summa hæc omnia hoc modo, duce ipsa veritate, indagaverimus : secundo necesse est ut quibus quotve modis per celeste desiderium sunt provecti, sobriam theo- ricæ contemplationis ebrietatem in vino *anagogiæ*. *Historia* ad aptam rerum gestarum narrationem per- tinet, quæ et in superficie litteræ continetur, et sic intelligitur sicut legitur. *Allegoria* vero aliquid in se plus continet, quod per hoc quod locus [*F.* loquens] de rei veritate ad quiddam dat intelligendum de fi- dei puritate, et sanctæ Ecclesiæ mysteria, sive præ- sentia, sive futura, aliud dicens, aliud significans, semper autem figmentis et velatis ostendit. *Tropologia* quoque et ipsa, sicut *allegoria*, in figuratis, sive dictis, sive factis, constat : sed in hoc ab *allegoria* distat quod *allegoria* quidem fidem, *tropologia* vero ædificat moralitatem. *Anagogia* autem, sive velatis, **C** et item camelus, qui per toramen acus transit, est et camelus de quo Rebecca, viso Isaac, descendit : est quoque leo qui vicit de tribu Juda ; est leo qui circuit, quærens quem devoret. Quis enim nesciat, quantum horum trium significata ad invicem distent, cum tamen unumquodque signi- ficantium unum atque idem sit. Cumque ita sacram Scripturam de rebus loquentem audimus, proprietates qualitatum iisdem rebus naturaliter visitare [insitas] studiose inspiciamus, et tunc evidenter scire poterimus, qua sive in bona videlicet sive in mala significatione, iusta quod narrationis quam contextit series exigit, eas exigere debeamus. Tertio oportet ut quibus quotve modis nomina de quibus tractat, tam hominum quam locorum, Hebraica **D** sive Græca interpretari debeant, perquiramus, quod magnam nobis interpretationibus propriorum nomi-

^a Ex antiquo ms. nunc primum in lucem editæ. COLVEN.

^b Locus corruptus.

num ædificationem proponit. De iis autem rerum significationibus et nominum interpretationibus secundum suas duas intelligentias, modo secundum tres, modo verò secundum omnes simul quatuor ad nostram ædificationem tractat. Quod vero de quatuor iis intelligentiis breviter quædam superius diximus, pluresque quarumdam hujusmodi rerum, quæ ad præsens animo occurrere potuerunt, ponere simul et exponere decrevimus diversitates, et quasdam hujusmodi nominum in medium proferre interpretationes, ut ex [iis] quæ in sanctorum Patrum expositionibus invenire poterimus, nostram nostrique similitum, si qui tamen sunt, imperitiam instruamus.

Ut autem Lector quæsitæ totius [F. ocis] possit invenire, docens [F. voces] ad eas pertinentes res de quarum diversis significationibus loqui proponimus, secundum ordinem quo litteræ semivocales et mutæ vocalibus conjunguntur, hoc modo proponimus :

A

<i>Angelus.</i>	<i>Asina.</i>	<i>Arvina.</i>
<i>Abyssus.</i>	<i>Antius.</i>	<i>Aspis.</i>
<i>Abortivum.</i>	<i>Anaglyphæ.</i>	<i>Agnæ.</i>
<i>Acetum.</i>	<i>Antemurale.</i>	<i>Aitare.</i>
<i>Accubitus.</i>	<i>Antiqua.</i>	<i>Alienus.</i>
<i>Adolescentulæ.</i>	<i>Aper.</i>	<i>Albugo.</i>
<i>Aer.</i>	<i>Aqua.</i>	<i>Altilia.</i>
<i>Argentum.</i>	<i>Arturus.</i>	<i>Amica.</i>
<i>Armilla.</i>	<i>Atrium.</i>	<i>Annulus.</i>
<i>Arma.</i>	<i>Auster.</i>	<i>Areolæ.</i>
<i>Arula.</i>	<i>Auris.</i>	<i>Armenta.</i>
<i>Artifex.</i>	<i>Animus.</i>	<i>Aratrum.</i>
<i>Area.</i>	<i>Azyma.</i>	<i>Ascensus.</i>
<i>Agnus.</i>	<i>Arbor.</i>	<i>Asinus.</i>
<i>Agricola.</i>	<i>Anima.</i>	<i>Ancilla.</i>
<i>Ala.</i>	<i>Abies.</i>	<i>Animatia.</i>
<i>Altitudo.</i>	<i>Accipiter.</i>	<i>Apis.</i>
<i>Aloe.</i>	<i>Acieq.</i>	<i>Aquilo.</i>
<i>Amicus.</i>	<i>Acus.</i>	<i>Aquila.</i>
<i>Amphora.</i>	<i>Adeps.</i>	<i>Arcus.</i>
<i>Aromata.</i>	<i>Ager.</i>	<i>Aurora.</i>
<i>Aranea.</i>	<i>Aries.</i>	<i>Aurum.</i>
<i>Arva.</i>	<i>Arena.</i>	<i>Auriga.</i>
<i>Astra.</i>	<i>Arcæ.</i>	<i>Axis.</i>
<i>Ascentor.</i>	<i>Armatus.</i>	<i>Adversarius.</i>

Angelus est Christus, vel Spiritus sanctus, ut in Evangelio Joannis : « Angelus descendit in piscinam, et mota est aqua, et qui prior descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus flebat ¹; » quod veniente Christo ad populum Judæorum, eo quod per motionem ejusdem populi passo per fidem passionis ejus sanatur unitas fidelium. Vel descendente in fonte Baptismi Spiritu sancto, illumque fecundante unus fidelis populus abluitur. *Angelus*, est Joannes Baptista, ut ex persona Patris ad Filium dicit propheta : « Ecce ego mitto angelum meum, qui præparabit viam ante te ²; » quod ipse prævit ante faciem Domini parare vias ejus. *Angelus* spiritus malignus, ut in Psalmis : « Angelus Domini coraretans eos; » et « diabolus constringens eos ³. Per angelos, cælestes spiritus, ut in Psalmis : « Qui facis

A angelos tuos spiritus ⁴; » quod sancti Spiritus cum mittuntur, angeli sunt. *Angelus* quilibet sacerdos, ut in Malachia, quod « Angelus Domini exercitum est ⁵; » id est, Dominum nuntiat.

Anima humana præter diversas efficientias suas diversa vocabula sortitur. Dum enim membra vegetat, anima, dum sensibilibus adhæret, sensualitas, dum sentit, sensus, dum consentit, voluptas, dum recordatur, memoria, dum contemplatur, spiritus, dum sapit, animus, dum intelligit, mens, dum discernit, ratio est. *Anima* aliquando totus homo, ut in Genesi : « Descendit Jacob in Ægyptum in ariabus septuaginta ⁶; » id est, cum totidem hominibus. *Anima*, est sensualitas, ut in Epistola Pauli ad Hebræos : « Sermo Dei pertingens ad divisionem animæ et spiritus ⁷; » quod Spiritus Domini, quomodo sensualitas a ratione dividatur, comprehendit. *Anima* est animalitas, ut in Psalmis : « Misit saturitatem in animas eorum ⁸; » id est, in animalitatem, quæ corporeis escis sustentatur. *Anima*, vita præsens, ut in Evangelio : « Anima plus est quam esca ⁹. » *Anima* est animositas, ut in Psalmis : « Operi in jejuniis animam meam ¹⁰; » quod ne me vindicarem, celas animositatem meam. *Anima*, ipse Christus, ut in Propheta : « Non abjiciet vos ultra animam meam ¹¹; » id est, non reprobabit vos Christus filius meus.

Anima, illa vis est Dei, qua ipse omnia penetrat : « Anima ejus, quæcunque voluit, hæc fecit ¹²; » quod vis illa interna in voluntate sua omnipotentiam habet. *Anima* vocatur doctrina, ut in Propheta : « Kalendas vestras odit anima mea ¹³; » id est, festivitates vestras exteriores reprobavit voluntas mea. *Anima*, mentis intentio, ut in Job : « Elegit suspendium anima mea ¹⁴; » id est, a terrenis se elongare elegit intentio mea. *Anima*, desiderium justorum, ut in Job : « Animam catulorum ejus implevit ¹⁵; » quod scilicet desiderium sanctorum Ecclesiæ ad effectum Dominus perducit. *Anima*, vita jumentorum, ut in Job : « In cujus manu est omnis viventis anima ¹⁶; » quod in ejus potestate est vita brutorum animalium. *Anima*, voluntas diaboli, ut in cantico Exodi : « Dividam spolia manu meæ ¹⁷; » id est, invadam animas humanas, et voluntas mea implebitur.

Abyssus est Vetus et Novum Testamentum, ut in Psalmis : « Abyssus abyssum vocat ¹⁸; » quod Testamentum Vetus in prædicatione sanctorum Novum annuntiat. *Abyssus*, collegio apostolorum, ut in Psalmis : « Dedit abyssus vocem suam ¹⁹; » quod apostoli ex profunditate cordis sui emiserunt prædicationem suam. *Abyssus*, obscuritas cujusque impii, ut in Job : « Abyssus dicit, non est in me ²⁰; » quod obscura est vita, clamat sibi patientiam non inesse. *Abyssus*, æternum Dei judicium, ut in Job : « Estimabit abyssum quasi senescentem ²¹; » quod diabolus in superbis membris suis æternum Dei judicium,

¹ Joan. v, 4. ² Mal. iii, 1. ³ Ps. xxxiv, 5, 6. ⁴ Ps. ciii, 4. ⁵ Mal. ii, 7. ⁶ Gen. xlvi, 27. ⁷ Heb. iv, 12. ⁸ Psal. cv. ⁹ Matth. vi, 25. ¹⁰ Psal. xxxiv. ¹¹ Levit. xxvi, 11. ¹² Ps. cxiv, 3, et cxxxiv, 6. ¹³ Isa. i, 14. ¹⁴ Job vii, 15. ¹⁵ Job xxxix, 1. ¹⁶ Job xii, 10. ¹⁷ Exod. xv, 9. ¹⁸ Ps. xli, 8. ¹⁹ Hab. iii, 40. ²⁰ Job xxviii, 14. ²¹ Job. xli, 23.

quasi debile et instabile esset, non pertimescit. **A** bilis ut castrorum acies ordinata ¹⁰, quod electi per concordiam diabolo terribiles sunt.

Abyssus infernus vocatur in Evangelio : « Rogabat eum legio, ne eum mitteret in abyssum ¹, id est, ne eos mergeret in infernum. Per *abyssum*, dolores mortis, ut in Psalmis : « Ponens in thesauris abyssos ², id est, in secretis sacræ Scripturæ profunda mysteria. Per *abyssum* quique desperatissimi, ut in Psalmis : « Omnia quæcunque voluit, Dominus fecit, in cælo et in terra, in mari et in omnibus abyssis ³, quod sicut erigit contemplationes, quæ sunt cælum, sic fecundat actiones, quæ sunt terra, sic instabiles confirmat, qui sunt mare, sic in ipsis, qui desperatissimi. Item facit nonnunquam misericordiam suam, qui sunt abyssi. Per *abyssum* confusiones operum malorum, ut in cantico Exodi : « Abyssi operuerunt eos ⁴, id est, confusiones operum suorum **B** oppresserunt eos.

Abies est altitudo contemplationis, ut in Isaia : « Ponam in deserto abietem ⁵, quod in gentilitate Dominus contemplationem posuit. **Abietes**, potentes et infructuosi. Per *abietem*, sancti angeli, ut in Propheta : « Abietes non adæquaverunt summitatem ejus ⁶, quod comparatione illorum angelorum ille primus angelus altior fuit.

Abortivi sancti sunt ante legem, ut in Job : « Quasi abortivum absconditum ⁷, quod sancti ante legem huic mundo ex magna parte absconditi fuerint. **Abortivum** imperfectio hominis, ut in libro Num. : « Quasi abortivum, quod extrahatur a vulva matris suæ ⁸, quod murmurantes a matre gratia imperfecti præjiciantur.

Accipiter quilibet electus, ut in Job : « Nunquid per sapientiam tuam plumescit accipiter ⁹, quod solius Dei vir sanctus plumas virtutum acquirit. Per *accipitrem* rapaces, ut in Daniele : « Et ungues crescent quasi accipitris ¹⁰, quod qui per superbiam in mente decipiuntur, et usque ad compunctiones rapacitatis.

Acetum est dolus, ut in Evangelio : « Implevit spongiam aceto ¹¹, quod replevit diabolus populos Judæorum fraude et dolo. **Acetum**, piger quilibet, ut in Parabolis : « Sicut acetum dentibus amarum est ¹², sic piger sanctis, qui dentes appellantur, frequenter nocet verbum commotionis, ut in Parabolis : « Vipera, sal, acetum in vitibus, et qui cantat corde pessimo ¹³, quod quando perversa mens corripitur murmurat, sicut nitrum fervescit et ebullit, quando ponitur in aceto. **Acetum**, infidelitas, ut in Psalmis : « In siti mea potaverunt me aceto ¹⁴, id est, ego fidem eorum sitii, et ipsi infidelitate me potaverunt.

Acies, unitas electorum, ut in cantico : « Terri-

Acervus tritici sunt incrementa virtutum, ut in Cantico : « Venter tuus sicut acervus tritici ¹⁵, quod teneri, qui in sancta Ecclesia sunt, virtutum incrementa suscipiunt. **Acervus testimonii**, multitudo sanctorum martyrum, ut in Genesi : « Vocaverunt locum illum Galaad, id est, acervum testimonii ¹⁶, quod in sancta Ecclesia multitudo martyrum honoratur. **Acervus lapidum** est increpatio ultimi judicii, ut in libris Regum : « Congregaverunt super Absalon acervum lapidum magnum nimis ¹⁷, quod reprobis dicetur in judicio : « Ite, maledicti, in ignem æternum ¹⁸. **Acervus Mercurii**, infidelitas, ut in Parabolis Salomonis : « Sicut qui mittit lapidem in acervum Mercurii, sic qui tribuit insipienti honorem ¹⁹, quod qui fatuum aliquem ad honorem ecclesiasticum provehit, quodammodo culpam infidelitatis committit.

Accubitus, cælestis patria, ut in Cantico : « Dum esset rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum ²⁰, quod cum Christus ascendendo cælum peteret, sanctitatis suavitatem Ecclesia emanavit.

Acus, punctio doloris, ut in Evangelio : « Camelum per foramen acus intrare ²¹, quod Christus punctiones doloris pertulerit in cruce.

Adolescentulæ animæ sunt sanctorum, ut in Cantico ²² : *adolescentulæ* dictæ, quod devotæ sanctorum animæ Christum diligunt.

Adeps est divinitas Christi, ut in Psalmis : « Adipe frumenti satiat te ²³, quod cælestem illam Jerusalem Christus divinitate pascit. **Adeps** simplex intellectus Scripturæ, ut in Psalmis : « Cibavit illos ex adipe frumenti ²⁴, quod simplici intellectu refecit eos. **Adeps**, spirituale desiderium, ut in cantico Deuteronomii : « Cum adipe agnorum et arietum ²⁵, id est, cum spirituali desiderio subditorum et prælatorum. **Adeps**, abundantia, ut in Psalmis : « Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum ²⁶, et quod per abundantiam spem peccabant. **Adeps**, carnalis lætitia, ut in Psalmis : « Adipem suum concluderunt ²⁷, id est, carnalem suam lætitiã confirmaverunt. **Adeps**, bonitas interioris voluntatis, ut in Psalmis : « Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea ²⁸, id est, interius bona voce, sicut exterius bona actione.

Aer, mens cujuslibet hominis sæcularis, ut in Job : « Subito aer cogetur in nubes ²⁹, quod repentino scilicet spiritus munere mens sæcularis ad sanctitatem perducitur.

Ager est mundus, ut in Evangelio : « Homini qui

¹ Luc. viii, 31. ² Psal. xxxiii, 7. ³ Ps. cxxxiv, 6. ⁴ Exod. xv, 5. ⁵ Isa. xli, 19. ⁶ Ezech. xxxi, 8. ⁷ Job iii, 16. ⁸ Num. xii, 12. ⁹ Job xxxix, 39. ¹⁰ Dan. iv, 40. ¹¹ Marc. xv, 36. ¹² Prov. x, 26. ¹³ Prov. xxv, 20. ¹⁴ Psal. lxxviii, 22. ¹⁵ Cant. vi, 3, 9. ¹⁶ Cant. vii, 2. ¹⁷ Genes. xxxi, 47, 48. ¹⁸ II Reg. xviii, 17. ¹⁹ Matth. xxx, 41. ²⁰ Prov. xxviii, 8. ²¹ Cant. i, 13. ²² Matth. xix, 24; Marc. x, 25; Luc. xviii, 25. ²³ Cant. i, 3. ²⁴ Psal. cxlvii, 14. ²⁵ Psal. lxxx, 17. ²⁶ Deut. xxxii, 14. ²⁷ Psal. lxxii, 7. ²⁸ Psal. xvii, 10. ²⁹ Psal. lxxii, 6. ³⁰ Job xxxvii, 21.

seminavit bonum semen in agro ¹, id est, Christo, qui sparsit prædicationem in mundo. Præpara corpus tuum, et diligenter exerce agrum tuum, id est, sentes iniquitatum evelle, et corpus ad frugem retributionis excole. *Ager* bonum opus, ut in Evangelio ² *ager* emitur propter thesaurum, quod bonum opus exercetur propter cœleste desiderium. *Ager*, Scriptura sancta, ut in Job : « Agrum non suum demetunt ³, id est, quod Scripturam sacram, quæ sua non est, hæretici pervertunt. *Ager* officium prædicationis, ut in Cantico : « Veni, dilecte mi, egrediamur in agrum ⁴, id est, quod et Christus ab arcano Patris, et Ecclesia a secreto contemplationis ad officium egrediuntur prædicationis. *Ager*, populus Judæorum, ut in Genesi : « Egressus est ad meditandum in agro inclinato jam die Isaac ⁵, id est, quod in fine mundi egressus est de cœlo Christus ad docendum in populo Judæorum. *Ager*, populus gentilis, ut in Psalmis : « Pulchritudo agri mecum est ⁶, id est, uniuscujusque viri religiosi sanctitas apud me ad remunerationem compensatur. *Ager* cæremonia exterior, ut in Evangelio : « Erat autem filius senior in agro ⁷, id est, quod populus Judaicus litterali sensu contentus exteriora curabat. *Ager*, cujuslibet vita negligentis, ut in Parabolis : « Per agrum viri pigri transivi ⁸, id est, vitam cujuslibet desidiosi in spei, et ecce totum repleverant urticæ et spinæ ⁹, id est, quod in corde ejus prurientia desideria punctiones vitiorum pullulant. *Ager* est præsens sancta Ecclesia, ut in Genesi : « Ecce odor filii mei, sicut odor agri pleni ¹⁰, id est, quod sanctificata est Ecclesia de sanctitate Christi, de cujus plenitudine nos omnes accepimus. *Ager*, patria cœlestis, ut in Parabolis : « Consideravit agrum, et emit eum ¹¹, id est, quod studiose discat Ecclesia, quæ sunt gaudia vitæ perennis, et pro eis laborare non cœsat.

Agnus est Christus, ut in Exodo : ¹² *Agnus* sine macula immolatur, id est, Christus sine culpa moritur. *Agnus*, lubricus quisque, ut in Parabolis : « Secutus eam quasi agnus lascivens ¹³, id est, quod libidinosus libidinosum imitatur. Per *agnos* apostoli, ut Dominus ad eos in Evangelio : « Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos ¹⁴, id est, inter infideles. Per *agnos* viri sancti, sicut in Isaia : « Et in brachio suo congregabit agnos ¹⁵, id est, in robore suo adjuvabit viros sanctos. Per *agnos*, simplices et innocentes, ut in Evangelio : « Pasce agnos meos ¹⁶, id est, peccatores, quos ego redemi sanguine meo, innocentes jam effectos nutrit prædicatione sua. *Agnus* est vita activa, ut in Levitico : « Offerat agnam de gregebis ¹⁷, id est, vitam exerceat activam, quæ communis est pluribus.

Agricola est Deus Pater, ut in Evangelio : « Pater meus agricola est ¹⁸, id est, quod ipse in Filio suo

A electos spiritualiter excolit. *Agricola*, quilibet reprobis terrena diligens, ut in Genesi : « Fuit Abel pastor ovium, et Cain agricola ¹⁹, id est, quod electus quisque simplices infra se cogitationes nutrit, et reprobis quilibet, interna sua deferens, terrena diligit. Per *agricolam* principes Synagogæ, ut in Evangelio : « Locabit eam agricolis ²⁰, id est, quod populum antiquum illum principibus Synagogæ commisit. Per *agricolam* doctores Ecclesiæ, ut in Evangelio : « Vineam suam locabit aliis agricolis ²¹, id est, Ecclesiam suam aliis doctoribus committet.

Altare est ipsa divinitas, ut in Psalmo : « Constituite diem solemnem in condensis usque [ad cornu altaris] ²², id est, virtutes crebro frequentate, et pertingens ad eminentiam Deitatis. *Altare* caro Christi, ut in Jeremia : « Repulit Deus altare suum ²³, id est, quod carnem Christi crucifigi permisit. *Altare* ipsa est humanitas Verbi, ut in Exodo : « Altare de terra facietis mihi ²⁴, id est, verbi humanitatem ex virgine sumptam esse credetis. *Altare*, lignum crucis, ut in Genesi ²⁵, Isaac positus in altari, quod Christus litatus in cruce. *Altare*, mentis arcanum, ut in Psalmo : « Lavabo inter innocentes manus meas, et circumdabo altare (tuum, Domine) ²⁶, id est, opera mala per pœnitentiam emendabo, et mentis arcanum virtutibus adornabo. *Altare* fides, ut in Psalmo : « Imponent super altare tuum ²⁷, id est, innocentiam novæ vitæ fide conjungunt.

Altare, vita justorum, ut in Genesi : « Ædificavit Noe altare Domino ²⁸, id est, quod justorum vitam Christus consecravit Patri. *Altare*, devotio cordis, ut in Evangelio : « Si offers munus tuum ad altare ²⁹, id est, si effuderis orationem tuam per cordis devotionem. *Altare*, cœli secretum, ut in Psalmis : « Introibo ad altare Dei ³⁰, id est, perveniam ad secretum cœli.

Alitus, humanitas Christi, ut in Job : « Alitum meum exhorruit uxor mea ³¹, id est, humanitatem meam contempsit synagoga. *Alitus* locutio oris, ut in Daniele : « Sed et alitum meum intercluditur ³², id est, non solum fortitudinem corde careo, sed etiam ab ipsa locutione in ore obmutesco. *Alitus*, suggestio diaboli, ut in Job : « Alitus ejus prunas ardere facit ³³, id est, cogitationes reproborum diabolica suggestio succendit.

Per *alas* misericordia Domini et veritas, ut in Psalmis : « Sub umbra alarum tuarum protege me, id est, sub adjumento misericordiæ et veritatis tuæ defende me. Per *alas* præcepta Domini, ut in Psalmis : « In tegmine alarum tuarum sperabunt ³⁴, id est, in defensione præceptorum tuorum sperabunt. Per *alas* cogitatio viri sancti, ut in

¹ Matth. xiii, 24. ² Matth. xiii, 44. ³ Job xxiv, 6. ⁴ Cant. vii, 11. ⁵ Gen. xxiv, 63. ⁶ Psal. xlix, 11. ⁷ Luc. xv, 25. ⁸ Prov. xxiv, 30. ⁹ Ibid. ¹⁰ Gen. xxxii, 27. ¹¹ Joan. i. ¹² Exod. xii, 5. ¹³ Prov. vii, 22. ¹⁴ Matth. x, 16. ¹⁵ Isa. xl, 11. ¹⁶ Joan. xxi, 16. ¹⁷ Lev. v, 6. ¹⁸ Joan. xv, 1. ¹⁹ Gen. iv, 2. ²⁰ Matth. xxi, 33. ²¹ Ibid. v, 41. ²² Psal. cxvii, 27. ²³ Thren. ii, 17. ²⁴ Exod. xx, 24. ²⁵ Gen. xxii, 9. ²⁶ Psal. xxv, 6. ²⁷ Psal. l, 21. ²⁸ Gen. viii, 20. ²⁹ Matth. v, 23. ³⁰ Psal. xlii. ³¹ Job xix, 17. ³² Dan. x, 17. ³³ Job xli, 12. ³⁴ Psal. xxxv, 8.

Job : « Expandit alas suas ad stuprum ¹, » id est, Spiritui sancto electus quilibet cogitationes suas aperit per confessionem. Per *alas* cogitationes hypocritæ, ut in **Job** : « Cum tempus fuerit, in altum alas erigit ², » quod cum occasiones invenit, cogitationes suas in publicum demonstrat. Per *alas* cupiditates rapacium, ut in **Zacharia** : « Et habebant alas, quasi alas milvi ³, » quod cupidi res alicui invadere student. Per *alas* virtutes sanctorum, ut in **Ezechiele** : « Et audivi voces alarum, quasi voces aquarum multarum ⁴, » quod virtutes spirituales, quæ prius in paucis erant, postmodum in multis apparuerunt.

Per *alienos* dæmones, ut in **Psalmis** : « Alieni insurrexerunt in me ⁵, » id est, dæmones pugnaverunt contra me.

Altitudo sublimitas est præmiorum, ut in **Ezechiele** : « Statura quoque erat rotis et altitudo ⁶, » quod in Scriptura sacra addiscitur et rectitudo vitæ, et altitudo gloriæ. *Altitudo*, princeps hujus mundi, ut in **Habacuc** : « Altitudo manus suas levabit ⁷, » quod sublimes hujus sæculi principes opera sua erigunt. *Altitudo*, prosperitas, ut in **Paulo** : « Nec altitudo, neque profundum ⁸, » id est, neque prospera, neque adversa.

Albugo, cæcitas cordis, ut in **Tobia** : « Cœpit albugo ex oculis ejus egredi ⁹, » quod cum in fine mundi a populo Judaico Christus cœpit agnosci, longa ab eis, qua nunc premuntur, infidelitatis cæcitas recedit. *Albugo*, arrogantia mentis, ut in **Levítico** : « Si albuginem habens in oculo ¹⁰, » id est, si arrogantiam in animo.

Aloe virtus est continentiæ, ut in **Cantico** : « Et aloe cum omnibus pretiosis unguentis ¹¹, » id est, continentia cum omnibus summis virtutibus. *Aloe*, voluptas carnis, ut in **Proverbiis** : « Aspersi cubile meum myrrha et aloe ¹², » id est, implevi mentem meam dulcedine et voluptate carnali.

Altitia Patres sunt Novi, ut in **Evangelio** : « Tauri mei et altitia occisa ¹³, » id est, Veteris et Novi Testamenti Patres refectionem nobis parant spirituales.

Amicus est Christus, ut in **Cantico** : « Ipse est amicus meus, filiæ Jerusalem ¹⁴, » quod in tantum Ecclesiam suam amavit, ut moreretur pro ea. *Amicus*, quilibet proximus noster. In **Parabolis Salomonis** : « Fili mi, si sponderis pro amico tuo ¹⁵, » id est, proximo tuo. *Amicus*, animus noster, ut in **Evangelio** : « Amicus meus venit de via ad me ¹⁶, » id est, animus meus ad se. *Amicus* est aliquando, qui solo nomine est **Sebastianus**, ut in **Evangelio** : « Amice, quomodo huc intrasti ¹⁷ ? » quod iniquus homo et propter fidem, quam tenet, amicus est ; sed quod charitate caret, vestem nuptialem non habet. Per

amicos sancti angeli, ut in **Cantico** : « Quæ habitas in hortis, amici auscultant ¹⁸, » quod angeli sancti humanæ animæ profectum audire desiderant. Per *amicos* prædicatores sancti, ut in **Job** : « Concident eum amici ¹⁹, » quod prædicatores sancti diabolum in electis, quos ad fidem convertunt, destruunt. Per *amicos* cæteri sancti, ut in **Evangelio** : « Vos amici mei estis, si feceritis quæ præcipio vobis ²⁰, » id est, tunc me amatis, si præcepta mea servatis.

Amica est sancta Ecclesia, ut in **Cantico** : « Ecce, tu pulchra es, amica mea ²¹, » quod spirituali sancta Ecclesia pulchritudine nitet. Per *amicam*, sancti angeli, ut in **Evangelio** : « Convocat amicas et vicinas ²², » quod in eo angeli Domini diligunt, in quo ab ejus voce nunquam discedunt.

B *Amphora* est avaritia, ut in **Zacharia** : « Hæc est amphora egrediens ²³, » quod nullus est, qui ab avaritia immunis sit. *Amphora*, modus in contemplatione, ut in **libris Regum** : « Et adduxit eum secum in vitulis tribus, et modio farinæ, et amphora vini ²⁴, » quod tunc Deo vita nostra offertur bene, quando cum mortificatione vanitatis et curiositatis, et voluptatis, et plenitudinem in actione, et discretionem tenemus in contemplatione.

Annulus est signaculum fidei, ut in **Evangelio** : « Date annulum in manu ejus ²⁵, » id est, fidem in opere suo. Per *annulum* liber Evangeliorum, ut in **Exodo** ²⁶, per quatuor arcæ angulos erant quatuor annuli, quod quatuor partes Ecclesiæ, libri quatuor Evangelistarum decorant. Per *annulos* germina æternæ beatitudinis, ut in **Exodo** : « Et fundes in vectibus annulos aureos ²⁷, » quod pro bonis, quæ nunc exercemus operibus claram perpetuitatem, et perpetuam claritatem possidebimus.

Annus est tempus gratiæ, ut in **isaia** : « Prædicare annum placabilem ²⁸, » id est, adventum gratiæ, quæ nobis eum exhibet placatum. *Annus* multitudo redemptorum, ut in **Job** : « Non computetur in diebus anni ²⁹, » inter electos, qui salvantur, apostata spem ad salvationem non assumit. Per *annum*, æternitas Christi, ut in **psalmo** : « In generatione et generatione anni tui ³⁰, » quod semper durat æternitas Dei. Per *annum*, vita nostra, ut in **Psalmo** : « Anni nostri sicut aranea meditabuntur ³¹, » id est, vita nostra inanibus et corruptionibus stridet.

Ancilla est Ecclesia, ut in **Psalmis** : « Salvum fac filium ancillæ tuæ ³², » id est me, qui sum membrum Ecclesiæ. *Ancilla*, caro corruptibilis, ut in **Genesi** : « Ejice ancillam et filium ejus ³³, » id est, carnem despice, et carnalem fructum ejus. Per *ancillam* prædicatores Ecclesiæ, ut in **Job** : « Ligabit eam ancillis suis ³⁴, » quod Dominus per prædicatores suos diabolum vincit. Per *ancillam* effemi-

¹ Job xxxix, 29. ² Job xxix, 21. ³ Zach. v, 9. ⁴ Ezech. i, 24. ⁵ Psal. lxxxv, v. ⁶ Ezech. i, 18. ⁷ Habac. iii, 40. ⁸ Rom. viii, 39. ⁹ Tob. xi, 14. ¹⁰ Levit. xxi, 20. ¹¹ Cant. iv, 41. ¹² Prov. vii, 17. ¹³ Matth. xxii, 4. ¹⁴ Cant. i, 16. ¹⁵ Prov. vi, 1. ¹⁶ Luc. xi, 6. ¹⁷ Matth. xxii, 12. ¹⁸ Cant. viii, 13. ¹⁹ Job xl, 25. ²⁰ Joan. xv, 14. ²¹ Cant. i, 15 ; et iv, 1, 7 ; et vi, 3. ²² Luc. xv, 9. ²³ Zach. v, 6. ²⁴ I Reg. i, 24. ²⁵ Luc. xv, 22, ²⁶ Exod. xxv, 12. ²⁷ Ib. v. 13. ²⁸ Isa. lxi, 2. ²⁹ Job iii, 6. ³⁰ Psal. ci, 25. ³¹ Psal. lxxxix, 9. ³² Psal. lxxxv, 16. ³³ Gen. xxi, 10. ³⁴ Job xl, 24.

natae mentes Judæorum, ut in Job : « Ancillæ tuæ sicut alienum habuerunt me ¹, » quod effeminate mentes Judæorum per fidem me cognoverunt. Per ancillam, humiles quique, ut in Genesi : « Et cibaria ancillis suis ², » quod sancta Ecclesia spirituales refectionem humilibus tribuit.

Anaglypha varietates sunt bonorum operum, ut in libro Regum : « Et anaglypha valde prominentia ³, » quæ in sancto homine, qui est templum Dei, varietates bonorum actuum aliis in exemplum apparent.

Antra cordis sunt secreta, ut in Job : « Quando cibavit in antris ⁴, » quod viri sancti non in rebus exterioribus, sed in secretis cordium suorum quiescunt.

Antemurale prophetæ sunt, ut in Isaia : « Salvator ponetur in ea murus et antemurale ⁵, » quod Christus, qui in seipso per incarnationis suæ mysterium Ecclesiæ murus fuit, eidem Ecclesiæ ante incarnationem suam in prophetis antemurale exstitit.

Animalia sunt quatuor evangelistæ, ut in Ezechiele : « Similitudo hominis in animalibus ⁶, » quod Christo satagunt. Animalia, sancti in Ecclesia, ut in Psalmis : « Animalia tua habitabunt in ea ⁷, » quod justus in Ecclesia ex fide vivunt. Animalia, cupidi, in Ezechiele animalium abominatio depicta erat in pariete ⁸, quam cupidorum apud se pravitatem in necessitate iniqui depingunt. Animalia, duo crucifixi cum Christo latrones, ut in Habacuc : « in medio duorum animalium, » quod in medio duorum latronum Christus suspensus est.

Angulus designat locum humilem, ut in Parabolis : « Melius est sedere in angulo domatls, » hoc est, in loco humili, « cum pace, quam in sublimi cum discordia ⁹. » Angulus designat conjunctionem, ut in Psalmis : « Hic factus est in caput anguli ¹⁰, » quod Christus utrumque populum conjunxit. Per angulum terminos hujus mundi, ut in Exodo : « Duæ tabulæ erigantur, post tergum tabernaculi ¹¹, » quod contra diabolum in mundi hujus terris adveniente fine sancti Enoch et Elias erigentur opera simulate mentes pravorum, ut in Sophonia : « Dies Domini super angulos excelsos ¹², » quod vindicta percutiet corda pravorum, quæ propter elevationem excelsa sunt, et propter duplicationem anguli vocantur.

Apes est immundus peccator, ut in Isaia : « Sibilabit Dominus api ¹³, » quod immundum peccatorem per inspirationem suam ad se vocat. Apes humiles sunt, ut in Ecclesiastico : « Modicum in volatilibus apis ¹⁴, » quod humiles inter superbos facti sunt. Per apes detractores, ut in Psalmis : « Circumderunt me, sicut apes ¹⁵, » quod in aperto me lau-

dabant, et in occulto mihi detrahebant, quod apes in ore mel, et in posterioribus aculeum habent.

Aper princeps est Romanorum, ut in Psalmis : « Exterminavit eam aper de silya ¹⁶, » quod plebem captivavit Judaicam Titus qui imperavit in Roma.

Aquilo est austeritas persecutionis, ut in Cantico : « Surge, aquilo; veni, auster ¹⁷, » quod desiderat nonnunquam Ecclesia, ut mitigetur austeritas persecutionis. Aquilo, populus gentilis, ut in Isaia : « Dicam aquiloni : Da; et austro : Noli prohibere ¹⁸, » quod inspirabo gentibus, ut credant. Aquilo est aliquando electus ad fidem conversus, ut in Job : « Ab aquilone aurum veniet ¹⁹, » quod et a Paulo et ab Augustino, qui prius in fidelitate frigidi erant, splendor sapientiæ venit. Aquilo, senectus, ut in Evangelio : « Venient ab aquilone, et retundent, » quod nonnulli in senectute ad requiem tendunt. Aquilo hostis antiqui suggestio, ut Jeremia, facies ollæ succensæ « a facie aquilonis ²⁰, » id est, regnabo in reprobis. Aquilo diabolus, ut in Job : « Qui extendit aquilonem super vacuum ²¹, » quod illorum mentibus, qui gratia sua vacui sunt, diabolus Deus dominari permittit.

Aqua est Spiritus sanctus, ut in Evangelio : « Flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ ²², » quod de memoria credentis dona procedunt Spiritus sancti. Aqua, Christus, ut in Psalmis : « Probavi te apud aquam contradictionis ²³, » id est, a Christo, cui a multis contradicitur. Aqua, sapientiæ subtilis, ut in Parabolis : « Aqua profunda ex ore viri ²⁴, » quod subtilis sapientia in locutione justis. Aqua, loquacitas, ut in Parabolis : « Qui emittit aquam, caput est jurgiorum ²⁵, » quod qui loquacitatem non refrinat, concordiam dissipat. Aqua, cupiditas sæculi, ut in Evangelio : « Eum in ignem et in aquam misit, ut eum perderet ²⁶, » quod diabolus eos, quos possidet, nunc ardore luxuriæ concremat, nunc sordis cupiditatis fœdat, ut eos perdat. Aqua, baptismus, ut in Psalmis : « Operuit aqua tribulantes eos ²⁷, » quod in baptismo electorum peccata condonantur. Aqua est arcana locutio prophetarum, ut in Psalmis : « Tenebrosa aqua in nubibus aeris ²⁸, » quod obscuram locutionem habeant prophete. Aqua, sancta prædicatio Christi, ut in Ezechiele : « Effundam super vos aquam mundam ²⁹, » id est, purgabo vos per prædicationem mundam, ut mundi situs propter sermonem quem loquor vobis. Aqua, compunctio, ut in libris Regum : « Hauserunt aquam; et iuderunt in conspectu Domini ³⁰, » quod de intimis cordis sui protulerunt compunctionem, et coram Deo flevit. Aqua, sæculi prosperitas, ut in Psal-

¹ Job. xix, 15. ² Prov. xxxi, 15. ³ I Reg. vi, 32. ⁴ Job. xxxix, 2. ⁵ Isa. xxvi, 1. ⁶ Ezech. i, 5. ⁷ Psal. lxxvii, 11. ⁸ Ezech. viii, 10. ⁹ Prov. xxi, 9. ¹⁰ Psal. cxvii, 22. ¹¹ Exod. xxvi, 23. ¹² Sop. i, 16. ¹³ Isa. vii, 18. ¹⁴ Eccl. xi, 15. ¹⁵ Psal. cxvii, 12. ¹⁶ Psal. lxxix, 17. ¹⁷ Cant. iv, 16. ¹⁸ Isa. xlii, 6. ¹⁹ Job. xxxvii, 24. ²⁰ Jer. i, 13. ²¹ Job. xxvi, 7. ²² Job. vii, 38. ²³ Psal. lxxx, 8. ²⁴ Prov. xviii, 4. ²⁵ Prov. xvii, 14. ²⁶ Math. xvii, 15; Marc. ix, 22. ²⁷ Psal. cv, 14. ²⁸ Psal. xviii, 12. ²⁹ Ezech. xxxvi, 25. ³⁰ I Reg. vii, 6.

rais : « Transivimus per ignem et aquam ¹, » id est, A
per adversa et prospera. *Aqua*, adversitas, ut in
Psalmis : « Non me demergat tempestas aquæ ², » id
est, non me deviat congeries adversitatis. *Aqua*,
humana scientia, ut in Exodo : « Non crudum quid,
nec coctum aqua ³, » quod Christus neque purus
homo cogitandus, neque qualiter incarnari potuit
perscrutandum est. *Aqua*, mundi affluentia, ut in
Apocalypsi : « Angelus effudit phialam suam in flu-
vium illud magnum, Euphratem, et siccavit aquam
ejus ⁴, » quod prædicator vocem suam contra
mundum erigit, et ejus affluentiam a multis con-
temni facit. *Aqua*, historialis intellectus, ut in Evan-
gelio ⁵ aqua ad puppias in vinum conversa est,
quod in conjunctione Christi et Ecclesiæ sensus
litteralis in spiritualem mutatus est. *Aqua*, voluptas
carnis, ut in Evangelio : « Omnis qui bibit ex aqua
hac, sitiet iterum ⁶, » quod quo frequentius volu-
ptas carnis exerceatur, eo magis desideratur. *Aqua*,
æterna relectio, ut in Apocalypsi : « Ostendit mihi
angelus fontem aquæ vivæ ⁷, » id est, revelavit
mihi Christum copiam refectionis æternæ. Per *aquam*
sancti angeli, ut in Psalmis : « Et aquæ, quæ super
caelos sunt ⁸, id est, angeli, qui in superioribus
versantur, laudent nomen Domini. » Per *aquam*
animæ beatæ, ut in Psalmo : « Qui tegis aquis su-
periora ejus ⁹, » quod nos quidem in quibusdam
sacram Scripturam intelligimus, sed beatæ animæ,
quæ jam in cœlestibus Dominum vident, omnia
de quibus tractat, plene sciunt. Per *aquas* sancti,
qui modo sunt in Ecclesia, ut in Psalmis : « Flu-
men Dei repletus est aquis ¹⁰, » quod in sancta
Ecclesia et merito et numero populus Domino ser-
vienti augetur. Per *aquas* lamenta humilitatis, ut in
Job : « Si lotus fuero quasi aquis nivis ¹¹, » id est,
si perfusus fuero lamentis humilitatis. Per *aquas*
devotiones sanctorum, ut in Job : « Aquas appen-
dit in mensurâ ¹², » quod miro modo devotiones
sanctorum suorum Deus moderatur, ut alii non
tantum exercere officium possint, quantum com-
prehendere possunt in effectu. Per *aquas* peccata
quæ Deus electis suis condonat, ut in Genesi : « Spi-
ritus Domini ferebatur super aquas ¹³, quod major
est ejus pietas quam eorum iniquitas. Per *aquas*
scientia hæreticorum, ut in Parabolis : « Aquæ fur-
tivæ dulciores sunt ¹⁴, » id est, occultæ nostræ
scientiæ meliores. Per *aquas* persecutiones, ut in
Psalmis : « Firmavit terram suam aquis ¹⁵, » id
est, fundavit Ecclesiam super persecutiones. Per
aquas mortales populi, ut in Psalmo : « Viderunt
te aquæ, Deus ¹⁶, » quod intuiti sunt populi, cre-
dendo, et timuerunt, petendo. Per *aquas* instabiles
cogitationes, ut in Psalmis : « Libera me de aquis
multis ¹⁷, » id est, de multis instabilibus cogitatio-

nibus. Per *aquas* blandimenta temptationum, ut in Job :
« Lapidés excavant aquæ ¹⁸, » quod fortes non-
nunquam viros temptationum blandimenta emolliunt.
Per *aquas* voluptates reproborum, ut in Psalmis :
« Convertit aquas eorum in sanguinem ¹⁹, » quod
malas impiorum voluntates Deus quandoque ad cru-
delitatem amaritudinis perducit. Per *aquas* pœnæ
infernales, ut in cantico Exodi : « Submersi sunt
quasi plumbum in aquis vehementibus ²⁰, » id est,
rugerunt ponderosi peccatores in pœnis inferna-
libus.

Aquila est Christus, ut in cantico Deuteronomii :
« Aquila provocavit ad volandum pullos suos ²¹, »
quod Christus discipulos suos, ut de virtute in vir-
tutem proficiant, monere non cessat. *Aquila*, Joanes
Evangelista, ut in Ezechiele : « Facies Aquilæ
desuper ipsorum quatuor ²², » quod per hoc, quod
de divinitate Christi est locutus, et more aquilæ
oculos in solem fixit, et non solum super cæteros
et evangelistas fuit, sed semetipsum excellit. *Aquila*,
diabolus, ut in Parabolis : « Viam aquilæ in cœlo ²³, »
quod subtilitas inimici a viris sanctis difficile de-
prehenditur. *Aquila* animam significat, ut in Job :
« Elevabitur aquila, et ponet in arduis nidum
suum ²⁴, » quod per contemplationem exaltatur
anima, et in cœlis desigat desiderium suum. *Aquila*,
sublimis hujus sæculi potestas, ut in Ezechiele :
« Aquila grandis, magnarum alarum, longo mem-
brorum ductu, plena plumis et varietate, venit ad
Libanum, et tulit [inde] medullam cedri ²⁵, » id est,
rex Nabuchodonosor, rex potens, cum multis pote-
statibus, repletus varia levitate gloriæ mundanæ,
obsedit Jerusalem, et captum totum populum adduxit.
Per *aquilam* anima electorum, ut in Evangelio :
« Ubiunque fuerit corpus, ibi congregabuntur et
aquilæ ²⁶, » quod ubi Dominus est in corpore, ibi
erunt sanctorum animæ. Per *aquilam* dæmones, ut
in Jeremia : « Velociores fuerunt persecutores nostri
aquilæ cœli ²⁷, » id est, inimici nostri aereis spiritibus
crudeliores.

Arturus est sancta Ecclesia, ut in Job : « Qui facit
Arturum et Orionas ²⁸, » quod Dominus et Eccle-
siam fundavit, et in ea sanctos martyres produxit.
Arturus, Vetus Testamentum, ut in Job : « Gyrum
Arturi poteris dissipare ²⁹, » quod Veteris Testa-
menti litteram Dominus in spiritualem sensum mu-
tavit. *Arturus*, populus incredulus, ut in Job : « Ab
Arturo egredietur frigus ³⁰, » quod ab incredulo
populo frigus infidelitatis procedit.

Arcus est sacra prædicatio, ut in Psalmis : « In-
tendentes et mittentes arcum ³¹, » quod multi in
Ecclesia verbis prædicationis contra alios emittun-
tur, sed in tentatione succumbunt. *Arcus*, humana
fortitudo, ut in Psalmis : « Non enim in arcu meo

¹ Psal. LXVI, 12. ² Psal. LXVIII, 16. ³ Exod. XII, 9. ⁴ Apoc. XVI, 12. ⁵ Joan. II, 9. ⁶ Joan. IV, 13. ⁷ Apoc. XXII, 1. ⁸ Psal. CXLVIII, 4. ⁹ Psal. CIII, 3. ¹⁰ Psal. LXIV, 40. ¹¹ Job IX, 30. ¹² Job XXVII, 25. ¹³ Gen. I, 2. ¹⁴ Prov. IX, 17. ¹⁵ Psal. CXXXV, 6. ¹⁶ Psal. LXXVI, 17. ¹⁷ Psal. CXLIII, 7. ¹⁸ Job XIV, 19. ¹⁹ Psal. CIV, 29. ²⁰ Exod. XV, 10. ²¹ Deut. XXXII, 41. ²² Ezech. I, 10. ²³ Prov. XXX, 19. ²⁴ Job XXXIX, 30. ²⁵ Ezech. XVII, 3. ²⁶ Matth. XXIV, 28. ²⁷ Jer. IV, 13. ²⁸ Job IX, 9. ²⁹ Job XXXVIII, 34. ³⁰ Job XXXVII, 9. ³¹ Psal. LXXVII, 9.

sperabo ¹, id est, de meo robore non confidam. **Arcus** ut in Psalmis: « Peccatores intenderunt arcum suum ², » quod Judæi adversus Dominum dolos exercuerunt. **Arcus** Evangelista, ut in Psalmis: « Arcum æreum ³, » id est, fortes operarios meos fecisti inflexibiles. **Arcus**, sacra Scriptura, ut in Psalmis: « Arcum suum tetendit ⁴, » quod sacram Scripturam nobis Dominus exhibuit. **Arcus**, comminatio judicii, ut in Psalmis: « Fugiant a facie arcus ⁵, » id est, evadant iudicium extremum. **Arcus**, occulta malitia, ut in Psalmis: « Intenderunt arcum, rem amaram ⁶, » id est, occultam malitiam exercuerunt. « Arcus conversi sunt, » id est, prædecessores eorum habuerunt intentionem malam. **Arcus**, minæ, ut in Psalmis: « Intenderunt arcum, sed Dominus infirmabit, » id est, minatur ut humilietur. **Arcus**, virtus patientiæ, ut in Genesi: « Sedit in forti arcus ejus ⁷, » quod patientia viri sancti robusta est. Per **arcum** insidiæ ferientium, ut in Psalmis: « Ibi confregit potentias, arcum ⁸, » id est, ibi destruxit robora insidiantium.

Argentum est eloquium spirituale, ut in Isaia: « Argentum tuum versum est in scoriam ⁹, » id est, spirituale legis eloquium sordet fece carnalium desideriorum. **Argentum**, nitor eloquentiæ divini, ut in Cantico: « Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento ¹⁰, » id est, institutiones divini sapientiæ per me habebis eloquentiæ nitore decoras, perparvorum diversitate varietatis. **Argentum** martyres sunt, quorum est hæc vox, ut in Psalmis ¹¹: « Igne nos examinasti, » quod sordes, quæ nobis inerant, in tribulatione abstulisti. **Argentum**, signenta poetica, ut in Apocalypsi: « Merces argenti tui nemo emet amplius ¹², » quod verba impiorum jocularia nemo deinceps frequentabit. **Argentum**, vita prædicatorum, ut in Job: « Nec appendetur argentum in commutatione ejus ¹³, » quod nec ipsi prædicatores, quantumcunque sunt justi, Christo nullatenus comparari possint.

Aries est caro Christi, ut in Genesi ¹⁴ Isaac in altari ponitur, sed aries mactatur, quod Christus crucifigitur, sed sola ejus caro moritur. **Aries**, ordo sacerdotalis, ut in Parabolis: « Et aries, nec est qui resistat ei ¹⁵, » quod sancto, quod in Ecclesia est, sacerdotio, et ipsi reges et principes terreni subduntur. **Aries**, motus iracundiæ, ut in Levitico: « Obtulit et arietem in holocaustum ¹⁶, » quod vir sanctus omnem in se motum mactare debet. Per **arietem** sancti apostoli, ut in Psalmis: « Induti sunt arietes ovium ¹⁷, » quod apostoli, qui fidelibus præsent, sancto Spiritu sunt vestiti. Per **arietem** prælati qui sunt in Ecclesia, ut in Psalmis: « Afferte Domino filios arietum ¹⁸, » id est, vos ipsos, quos

A prælati in Christo genuerunt. Per **arietem** rationales quique, ut in Genesi: « Posuit virgas ante oculos arietum ¹⁹, » id est, bona externa ante intuitum rationalium. Per **arietem** hæretici, ut in Jeremia: « Principes tui sicut arietum ²⁰, » id est, prælati tui hæretici sunt seducti.

Armilla est divina misericordia, ut in Job: « Aut armilla perforabis maxillam ejus ²¹, » quod circumplectens nos undique divina misericordia a potestate nos diaboli eruit a justificato, ut in Genesi: « Cognosce cujus est annulus et armilla ²², » quod a Christo habet Ecclesia et fidem et justificationem. Per **armillas** opera propositorum, ut in Isaia: « Armilla et inaures ²³, » id est, opera prælatorum et obedientias subditorum. Per **armillas** actiones quæ pertinent ad Decalogum, ut in Genesi: « Et armillas siclorum decem ²⁴, » quod opera Decalogi sancta Ecclesia suscipit.

Arena est calamitas hujus vitæ, ut in Job: « Quasi arena maris hæc gravior appareret ²⁵, » quod miseria, quam patimur, ad instar arenæ et ponderosa et multa est. **Arena**, humiles, ut in propheta: « Posui arenam terminum mari ²⁶, » quod ad vincendum tumorem superbiorum Deus humiles posuit. **Arena**, instabilitas hujus sæculi, ut in Evangelio: « Qui ædificavit domum suam super arenam ²⁷, » id est, mentem suam semper hujus mundi instabilitate fundavit. **Arena**, civitas cælestis, ut in Genesi: « Multiplicabo semen tuum super arenam quæ est in litore maris ²⁸, » quod electis suis omnipotens Deus tale spirituale confert augmentum, ut sanctitatem illorum civium, quæ in sancta cælestis patriæ soliditate sunt, in quantum possunt, imitentur.

Arma sunt virtutes spirituales, ut in D. Paulo: « Per arma justitiæ a dextris et a sinistris ²⁹, » id est, bona opera in prosperis et in adversis. **Arma**, cor reproborum, ut in propheta: « Descenderunt in latum cum armis suis ³⁰, » quod ruerent in interitum, cum corporibus suis. **Arma** sunt aperte impugnationes, ut in Psalmis: « Confringet arma ³¹, » id est, manifestas destruet impugnationes. **Arma**, nequitia diaboli, ut in Evangelio: « Omnia arma ejus auferet ³², » id est, omnes nequitias ejus annihilabit.

Arca est corpus Christi, ut in Exodo: « Arca de lignis Chettim compingite ³³, » id est, corpus Christi ex membris esse incorruptibilibus credite. **Arca**, Ecclesia, ut in Psalmis: « Surge, Domine, in requiem tuam ³⁴, » id est, surge a mortuis, surgat et Ecclesia, quam dignatus es sanctificare. **Arca**, quilibet ecclesiasticus doctor, ut in libris Regum ³⁵, percussit Dominus Ozam, eo quod tetigisset arcam

¹ Psal. XLIII, 7. ² Psal. XI, 2; et xxxvi, 14. ³ Psal. xvii, 35. ⁴ Psal. vii, 13. ⁵ Psal. xxxvi, 14; et lxiiv, 4. ⁶ Psal. lxxviii, 57. ⁷ Gen. xlix, 24. ⁸ Psal. lxxv, 4. ⁹ Isa. i, 22. ¹⁰ Cant. i, 14. ¹¹ Psal. lxxvi. ¹² Apoc. xviii, 12. ¹³ Job xxviii, 15. ¹⁴ Gen. xxii, 13. ¹⁵ Prov. xxx, 31. ¹⁶ Lev. viii, 28. ¹⁷ Psal. lxxiv, 14. ¹⁸ Psal. xxviii, 1. ¹⁹ Gen. xxx, 41. ²⁰ Thren. i, 6. ²¹ Job xl, 21. ²² Gen. xxxviii, 25. ²³ Isa. iii, 19. ²⁴ Gen. xlii, 22. ²⁵ Job vi, 3. ²⁶ Jer. v, 22. ²⁷ Matth. vii, 26. ²⁸ Gen. xxii, 17. ²⁹ II Cor. vi, 7. ³⁰ Ezech. xxxii, 27. ³¹ Psal. xlv, 10. ³² Luc. xi, 22. ³³ Exod. xxv, 10. ³⁴ Psal. cxxxi, 8. ³⁵ II Reg. vi,

Domini, quod qui reprehensionis manu arroganter prælatos Ecclesiæ tangunt, spirituali morte feriuntur. *Arca*, mens sancta, ut in Genesi: « Fac tibi arcam de lignis levigatis ¹, » id est, fac mentem a peccati pondera alienam.

Arula est cor humanum, ut in Exodo: « Pones quatuor annulos super arulam altaris ², » id est, quatuor evangelistarum libros per intellectum committes cordi tuo.

✓ *Armatus*, diabolus, ut in Job: « Et ipsum rapiet armatum ³, » quod impium in morte ad penam diabolus rapit. *Armatus*, quilibet superbus qui se conatur excusare, ut in libris Regum ⁴ David nescivit armatus incedere, quod humilis quisque superbe ignorat se excusare. Per *armatos* tyranni, ut in Job: « In occursum pergunt armatis ⁵, » quod sanctus prædicator tyrannorum superbix resistere non timet.

Artifex, Dominus, ut in Cantico: « Quæ fabricata sunt manu artificis ⁶, » quod per Domini gratiam spiritualia nobis dona conferuntur.

Arvina, pinguedo rerum, ut in Job: « Et in lateribus ejus arvina dependet ⁷, » quod in consiliariis impii pinguedo rem abundat.

Artus sunt intestina Ecclesiæ membra, ut in Job: « In nihilum sunt redacti omnes artus mei ⁸, » id est, infirma membra mea multum delectantur.

Area est Ecclesia, ut in Evangelio: « Et purgabit arcam suam ⁹, » id est, mundans Ecclesiam suam.

Area, mundus iste, ut in libro Judicum: « Ponam vellus hoc lanæ in area ¹⁰, » quod ad salutem humanam virginem Mariam Deus posuit mundo.

Area, latitudo populi gentilis, ut in libris Regum ¹¹ constituit David altare Domino in area Arnan Jebusæi, quod Ecclesiam Patri Christus consecrat in latitudine gentilis populi.

Arbor est Christus, ut in Cantico: « Sicut malus inter ligna silvarum, sic dilectus meus inter filios ¹², » quod multum inter Christum et sanctos Ecclesiæ filios distat, quod puri homines sunt. *Arbor*, crux, ut in Cantico: « Sub arbore malo suscitavi te ¹³, » id est, per fidem passionis meæ a morte revocavi te. *Arbor*, humilis Dei scientia, ut in Evangelio: « Ascendit Zachæus sycomorum, ut videret Jesum ¹⁴, » quod nisi stultam Dei sapientiam apprehendamus, Christum comprehendi non mere-mur. *Arbor*, fides robusta, ut in Evangelio: « Crevit granum sinapis, et factum est in arborem magnam ¹⁵, » quod crevit fides, quæ prius abjecta videbatur per mundum, et robor accepit magnum. *Arbor*, bona voluntas, ut in Evangelio: « Arbor bona fructus malos non facit ¹⁶, » quod ex voce bona non procedit actio mala. *Arbor*, voluntas mala, ut in Evangelio: « Non est arbor bona, quæ fructus malos

facit ¹⁷, » quod non est tunc bona voluntas in mente, quando mali apparent fructus in opere. *Arbor*, perfectus quilibet in fide, ut in Apocalypsi: « Præceptum est illi ¹⁸, » id est, a Deo injunctum est Antichristi discipulis, « ne ederent fenum, » id est, rudem aliquem in fide, « nec omne viride » id est, in fidem omnem provectum, « nec omnem arborem, » id est, nec ullum in fide perfectum. *Arbor*, humana natura, ut in Evangelio: « Arbor, quæ non facit fructus bonos, excidetur, et in ignem mittetur ¹⁹, » quod impius, qui bene vincere non curat, a consortio justorum excidetur, et in ignem gehennæ mittetur. *Arbor*, tota simul reproborum massa, ut in Evangelio: « Securis ad radicem arboris posita est ²⁰, » quod Judex Christus, qui te ex manubrio humanitatis extraxit, et incidit ex ferro divinitatis, omnes reprobos cousumet. Per *arborem* hic mundus, ut in Evangelio: « Cum producant arbores jam ex sese fructum, scitis quod prope est regnum Dei ²¹. » Per *arborem* hæretici, ut in Epistola Judæ: « Arbores autumnales ²², » quod salus hæreticorum desperatur.

Aromata sunt viri sancti, ut in Cantico: « Perfla, auster, hortum meum, et fluent aromata illius ²³, » id est, fecundâ, o sancte sponse, Ecclesiam meam, et apparebunt sancti ejus. *Aromata* sunt bona opera sanctorum, ut in Cantico: « Et odor unguentorum tuorum super omnia aromata ²⁴, » quod suavitates virtutum, quæ sint in virgine Maria, bona excedant opera sanctorum. *Aromata* sunt mundæ cogitationes, ut in Cantico: « Messui myrrham meam cum aromatibus meis ²⁵, » quod qui modo carnem mortificat, et mentem mundat, ex utraque in futura, vitam metet æternam. *Aromata*, dulcedines orationum, ut in Evangelio ²⁶, venient diluculo mulieres portantes aromata, quæ præparaverant, quod discussis tenebris mentis devotæ veniant animæ, ferentes præmeditatas orationes.

Areolæ sunt doctrinæ virtutum, ut in Cantico: « Genæ ejus sicut areolæ aromatum ²⁷, » id est, martyres ejus doctrinis et virtutibus insistent: *Areola*, quilibet humilis, ut in Cantico: « Dilectus meus descendit in hortum suum, ad areolam aromatis ²⁸, » id est, Christus venit ad Ecclesiam suam, id est, tum humili, ut faciat mansionem tuam.

D *Aranea*, afflicta anima, ut in Psalmis: « Et tabescere fecisti, sicut araneam, animam ejus ²⁹, » id est, ad instar araneæ permisisti affligi animam ejus vanitas vitæ, ut in Psalmis: « Anni nostri sicut aranea meditabuntur ³⁰, » id est, anni nostri vanitate sunt pleni.

Armenta sunt doctores vel rectores Ecclesie, ut in Cantico Habacuc: « Et non erit armentum in præsepibus ³¹, » id est, non erit prælatus in populo.

¹ Gen. vi, 14. ² Exod. xxvii, 5. ³ Job v, 5. ⁴ I Reg. xvii, 39. ⁵ Job xxxix, 21. ⁶ Cant. vii, 1. ⁷ Job. xv, 27. ⁸ Job xvi, 7. ⁹ Matth. iii, 12; Luc. iii, 17. ¹⁰ Jud. vi, 37. ¹¹ II Reg. xxiv, 48. ¹² Cant. ii, 3. ¹³ Cant. viii, 5. ¹⁴ Luc. xix, 4. ¹⁵ Luc. xiii, 19. ¹⁶ Matth. vii, 18. ¹⁷ Luc. vi, 45. ¹⁸ Apoc. vii, 1. ¹⁹ Matth. vii, 19. ²⁰ Ibid. ²¹ Luc. xxi, 30, 31. ²² Vers. 12. ²³ Cant. iv, 16. ²⁴ Cant. iv, 10. ²⁵ Cant. v, 1. Mar. xvi, 1; ²⁶ Luc. xxiv, 1. ²⁷ Cant. v, 13. ²⁸ Cant. vi, 1. ²⁹ Psal. xxxviii, 12. ³⁰ Psal. lxxxix, 9. ³¹ Habac. iii, 17.

Armenta collegium est patriarcharum, ut in cantico Deuteronomii, ' vitulum de armento, ' id est, Christum ex patriarchis natum.

Arva subjecti sunt, ut in cantico Habacuc: ' Et arva non afferent cibum ¹, ' id est, subditi escam obedientiæ non habebunt.

Aratrum est cultus justitiæ, ut in Evangelio: ' Nemo mittet manum suam ad aratrum, et respiciens retro, est aptus in regno Dei ², ' id est, nullus a cultu justitiæ ad peccata, quæ dimittat, rediens, dignus est salvari. *Aratrum*, ' exemplum bonum, ut in libris Regum: ' Et in aratro boum coxit carnes ³, ' id est, ad imitationem sanctorum opera carnalia mortificavit.

Astra sunt angeli sancti, ut in Job: ' Cum me laudarent simul astra matutina ⁴, ' id est, angeli, quos primum creavi. *Astra*, viri sancti in Ecclesia, ut in Isaia: ' Super astra cœli exaltabo solium meum ⁵, ' id est, reprobos, quibus impero, contemplationes Ecclesiæ per electionem præmere faciam.

Ascensus est elevatio Christi, ut in Psalmis: ' Qui ponis nubem ascensum ⁶; ' quod nubes suscepit eum ab oculis eorum.

Ascensus, afflictio martyrum, ut in Cantico: ' Ascensum purpureum ⁷, ' cæcum videlicet martyrem pro Domino afflictum. *Ascensus*, spiritualis vitæ profectus, ut in Ezechiele: ' Et in septem gradibus ascensus ejus ⁸, ' quod per gratiam septiformis Spiritus bonæ conversationis acquirimus profectum.

Ascensor est Dominus, ut in Job: ' Decidet equum et ascensorem ejus ⁹, ' id est, contemnet virum sanctum, et Dominum, qui ei præest. *Ascensor*, mundi hujus amator, ut in Genesi: ' Ut cadat ascensor ejus retro ¹⁰, ' id est, quemadmodum mundus contra Dominum amat, ut in posterioribus ruat. *Ascensor*, diabolus, ut in cantico Exodi: ' Equum et ascensorem ejus dejecit in [mare] ¹¹, ' id est, superbos quoslibet, et eum qui eis præsidet, diabolus demersit in infernum.

Asinus est populus gentilis, ut in Isaia: ' Et asinus præsepe domini sui ¹², ' id est, gentium populus, qui prius immundus fuit, spiritualem alimoniam acquisivit. *Asinus*, Judæorum stultitia, ut in Genesi: ' Exspectate hic cum asino, postquam adoraverimus, revertemur ad vos ¹³, ' quod cæcitas ex parte contigit in Israel, donec plenitudo gentium introeat, et sic omnis Israel salvus fiet ¹⁴. *Asinus*, quilibet qui infirmis deservit, ut in Job: ' Asinum pupillorum abegerunt ¹⁵, ' id est, eum qui infirmus per charitatem fremebat, hæretici adduxerunt. *Asinus*, pigritia stultorum, ut in Deuteronomio: ' Non arabis in

bove et asino ¹⁶, ' id est, strenuo et sapienti impradicatorem fatuum et pigrum non sociabis

Asina est caro nostra, ut in libro Josue: ' Asa sedens super asinam accepit a patre irriguum superius et inferius ¹⁷, ' quod anima fidelis carnem regens, percipit a Domino compunctionem ex amore et timore. *Asina*, Synagoga, ut in Evangelio: ' Invenietis asinam alligatam ¹⁸, ' id est, videbitis plebem Judaicam peccatorum funibus constrictam. Per *asinam*, luxuriosi, ut in propheta: ' Quorum carnes ut carnes asinorum ¹⁹, ' id est, tam libidinosa est caro eorum quam est caro asinorum. Per *asinas*, petulantes sensus, ut in Job: ' Qui ascenditis super nitentes asinas, eloquimini ²⁰, ' quod illi digne laudare possunt, qui petulantibus sensibus suis viriliter præesse norunt. Per *asinas* omnes creæstes animæ, ut in libris Regum ²¹, perierunt asinæ Cis, patris Saul, et missus est Saul ad querendas eas, quod perierant hominum animæ, et missus est Dominus in hunc mundum, peccatores salvos facere. Per *asinas*, simplices, ut in Job: ' Erant autem quingentæ asinæ ²², ' quod redemptori nostro vere simplicium devotio servit, qui continentiam..... partem servavit.

Aspis est diabolus, ut in Psalmis: ' Super aspidem et basiliscum ambulabis ²³, ' id est, illum depremes, qui et occulte decipit, et aperte sævit. *Aspis*, reprobos quilibet, ut in Psalmis: ' Aspidis seræ et obturantis aures suas ²⁴, ' quod reprobos sensum cordis ad vocem prædicationis non inclinavit. *Aspis*, occulta sævitia diaboli, ut in Isaia: ' Super foramen aspidis manum suam mittet ²⁵, ' quod per gratiam suam eos nonnunquam Dominus visitat, qui occultam in se diaboli malitiam habuerunt. Per *aspides*, spiritus maligni, ut in Job: ' Panis illius vertetur in fel aspidum ²⁶, ' quod delectatio impii in amaritudinem spirituum immundorum mutabitur. Per *aspidem*, suggestiones diaboli, ut in Job: ' Caput aspidum suget ²⁷: ' quod in via diabolicarum suggestionum impius suscipiet. Per *aspiaem* dolosi, ut in psalmo: ' Venenum aspidum sub labiis eorum ²⁸, ' id est, fraus et malitia dolosorum sub verbis latebat Judæorum.

Atrium est sancta Ecclesia, ut in Psalmis: ' Adorate Dominum in atrio sancto ejus ²⁹, ' id est, servite ei in Ecclesia sancta ejus. *Atrium*, mundus: ' Fortis armatus custodit atrium suum ³⁰, ' id est, diabolus possedit hunc mundum. *Atrium*, amplitudo fidelium, ut in Ezechiele: ' Et mensus est atrium longitudine centum cubitorum ³¹, ' quod fideles in longanimitate spei bonorum operum perfectionem habent. *Atrium*, circuitus sæcularis, ut in Evangelio: ' Petrus in atrio principis sacerdotum cum ministris stabat ad ignem ³², ' quod Dei negator in

¹ Habac. iii, 17. ² Luc. ix, 62. ³ III Reg. xix, 21. ⁴ Job xxxviii, 7. ⁵ Isa. xiv, 13. ⁶ Psal. ciii, 5. ⁷ Cant. iii, 10. ⁸ Ezech. xl, 22. ⁹ Job xxxix, 21. ¹⁰ Gen. xlix, 17. ¹¹ Exod. xv, 1. ¹² Isa. 1, 3. ¹³ Gen. xxii, 5. ¹⁴ Rom. xi, 25. ¹⁵ Job xxiv, iii. ¹⁶ Deut. xxii, 10. ¹⁷ Jos. xv, 19. ¹⁸ Matth. xxi, 1, 2. ¹⁹ Ezech. xliiii, 20. ²⁰ Jud. v, 10. ²¹ I Reg. ix, 3. ²² Job i, 3. ²³ Psal. xc, 13. ²⁴ Psal. lviii, 5. ²⁵ Isa. xi, 8. ²⁶ Job xx, 14. ²⁷ ibid. v. 16. ²⁸ Psal. cxxix, 4. ²⁹ Psal. xxix, 2; et xcvi, 9. ³⁰ Luc. xi, 28. ³¹ Ezech. xl, 47. ³² Marc. xiv; Joan. xviii.

circuitu sæculari ad desideria carnis manet. *Atrium*, A plebs infidelis, ut in Apocalypsi : *Atrium*, quod est foris templum, ejice foras ¹, id est, eos, qui ad fidem intrare nolunt, a communione fidelium sequestrandos esse demonstra. Per *atrium* prophetæ et apostoli, ut in Psalmis : *Introite in atria ejus* ², id est, apostolis et prophetis ejus conformes estote. Per *atria*, præcepta charitatis, ut in Psalmis : *In atris domus Dei nostri* ³, id est, in mandatis, per quæ omnia communia fiant. Per *atrium*, secreta cœli, ut in Psalmis : *Concupiscit et deficit anima mea in atria Domini* ⁴, id est, desiderat Spiritus meus pertingere ad cœli secreta.

Aurora est sancta Ecclesia, ut in Cantico : *Quasi aurora consurgens* ⁵, id est, quia a tenebris vitæ præsentis ad cœlestia per desiderium sancta Ecclesia **B** consurgit. *Aurora* est qui noviter bona opera inchoat ut in Psalmis : *Tu fabricatus es auroram et solem* ⁶, id est, quod Dominus et initium constituit in bono opere, et perfectionem. *Aurora*, vita justorum, ut in Job : *Si subito apparuerit aurora* ⁷, id est, quod impius vitam justorum contemnit. *Aurora*, mens sancta, ut in Job : *Et ostendisti auroræ locum suum* ⁸, id est, quod piæ menti cœlestem patriam, quæ ei locus est, Dominus per revelationem demonstrat.

Auster est Spiritus sanctus, ut in Cantico : *Et veni, Auster* ⁹, id est, venit fervor Spiritus sancti. *Auster*, populus Judaicus, ut in Isaia : *Et Austro dicam: Noli prohibere* ¹⁰, id est, præcipiam Judæis, ne gentes ad credendum impediunt. *Auster*, prædicator quilibet, ut in Psalmis : *Transtulit Austrum de cœlo* ¹¹, id est, quod de vitâ sublimi Dominus prædicatorem eligit. *Auster*, cœtus martyrum, ut in Apocalypsi : *Ab Austro, portæ tres* ¹², id est, quod a martyribus fides Trinitatis prædicatur. *Auster*, devotio sancta, ut in Psalmis : *Convertere, Domine, captivitatem nostram sicut torrens in Austro* ¹³, id est, quod per sanctam devotionem mens ab interno frigore liberatur. *Auster*, sanctitas religiosæ conversationis, ut in Ezechiele : *Quasi ædificium civitatis vergentis ad Austrum* ¹⁴, id est, quod sancta Ecclesia fervori sanctæ conversationis insit. *Auster*, secretum cœli, ut in Job : *Qui facit interiora Austrum* ¹⁵, id est, quod Dominus interna illa cœlestis patriæ suis præparavit.

Aurum est ipsa Divinitas, ut in Cantico : *Caput* **D** *ejus aurum optimum* ¹⁶, id est, quod divinitas Christi ineffabilis claritas est. *Aurum*, splendor cœlestis patriæ, ut in Apocalypsi : *Ipsa civitas auro mundo* ¹⁷, id est, quod superna illa civitas æterna munditia splendebit. *Aurum*, sapientia primi angeli, ut in Ezechiele : *Aurum opus decoris tui* ¹⁸, id est, quod magna primus angelus sapientia decoratus fuit. *Au-*

rum, decus honorum spirituum, ut in Job : *Non dabitur aurum obryzum pro eo* ¹⁹, id est, quod Christo nullus angelus æquari potest. *Aurum*, virtus charitatis, ut in Apocalypsi : *Et prociactum ad mamillas zona aurea* ²⁰, id est, ligatum in interioribus suis vinculo charitatis. *Aurum*, spiritualis sapientia, ut in Parabolis : *Thesaurus desiderabilis* ²¹, id est, sapientia spiritualis, requiescit in ore sapientis. *Aurum*, sapientia gentilitatis, ut in Psalmis : *Et dabitur ei de auro Arabiæ* ²², id est, servient ei sapientes gentilitatis. *Aurum*, sublimitas temporalis, ut in Job : *Si putavi aurum rober meum* ²³, id est, quod justus in sublimitate sua temporalis non confidit. *Aurum*, claritas sanctorum in cœlestibus, ut in Job : *Non adæquabitur ei aurum* ²⁴, id est, quod nec sancti, qui jam in cœlis sunt, Christo æquari possunt. *Aurum*, animæ sunt fideles, de gentilitate venientes, ut in Job : *Ab Aquilone aurum veniet* ²⁵, id est, a populo gentili animæ devotæ procedent. *Aurum*, cœtus martyrum, ut in Job : *Auro locus est, in quo conflatur* ²⁶, id est, quod non prodest martyrium nisi in Ecclesia suscipiatur. *Aurum*, virtus patientiæ, ut in Job : *Probavit me quasi aurum, quod per ignem transit* ²⁷, id est, ex tribulatione, quam pertulit, non sum superatus; sed per sapientiam clarior effectus. *Aurum*, regia Christi potestas, ut in Evangelio ²⁸ magi aurum Christo offerunt, quod gentilibus eum populus potentem credit regem. *Aurum*, vita sacerdotis, ut in Jeremia : *Quomodo obscuratum est aurum* ²⁹, id est, quod splendida sacerdotum vita vitiiis **C** deturpatur. *Aurum*, bona conversatio populi fidelis, ut in Job : *Et glebæ illius, aurum* ³⁰, id est, quod non solum sacerdotes per sanctitatis prærogativam in Ecclesia nitent, sed et fideles in ea populi per bonam conversationem fulgent. *Aurum*, claritas contemptorum mundi, ut in Job : *Sternet sibi aurum quasi lutum* ³¹, id est, quod sic sibi nonnunquam eos, qui mundum contempserunt, subjicit, sicut eos, qui diligunt. *Aurum*, acumen subtilis ingenii, ut in Apocalypsi : *Suadeo tibi a me aurum* ³², id est, da boni operis pretium, si vis pertingere ad acutum ingenium, quod per sanctum actum pertingimus ad clarum intellectum. *Aurum*, sapientia reproborum, ut in Apocalypsi : *Merces auri tui nemo emet amplius* ³³, id est, quod damnatis in ultimo judicio reprobis, memo eorum ulterius sapientiam exquiret. *Aurum*, fulgor pompæ sæcularis, ut in Psalmis : *Dilexi mandata tua super aurum* ³⁴, id est, magis, quàm elationem sæcularem. *Aurum*, æterna vita electorum, ut in Psalmis : *Posteriora dorsi ejus in pallore auri* ³⁵, id est, quod subsequens Ecclesiæ pro Deo honorifice lucebit in splendore permanentis vite.

Auris est Dei potentia, ut in Psalmis : *Præpa-*

¹ Apoc. xi, 2. ² Psal. xcvi, 8. ³ Psal. xcii, 14. ⁴ Psal. lxxxiii, 3. ⁵ Cant. vi, 9. ⁶ Psal. lxxiii, 16. ⁷ Job xxiv, 17. ⁸ Job xxxviii, 12. ⁹ Cant. iv, 16. ¹⁰ Isa. xliii, 6. ¹¹ Psal. lxxvii, 26. ¹² Apoc. xxi, 13. ¹³ Psal. cxxv, 4. ¹⁴ Ezech. xl, 2. ¹⁵ Job ix, 9. ¹⁶ Cant. v, 11. ¹⁷ Apoc. xxi, 18. ¹⁸ Ezech. xxviii, 13. ¹⁹ Job xxviii, 15. ²⁰ Apoc. i, 13. ²¹ Prov. xxi, 20. ²² Psal. lxxi, 15. ²³ Job xxxi, 24. ²⁴ Job xxviii, 17. ²⁵ Job xxxviii, 22. ²⁶ Job xxviii, 1. ²⁷ Job xxiii, 10. ²⁸ Matth. ii, 11. ²⁹ Thr. iv, 1. ³⁰ Job xxviii, 6. ³¹ Job xli, 21. ³² Apoc. iii, 18. ³³ Apoc. xviii, 12. ³⁴ Psal. cxviii, 127. ³⁵ Psal. lxxvii, 14.

rationem cordis eorum audivit auris tua ¹, id est, A occulta eorum penetravit potentia tua. *Auris*, clementia, ut in Psalmis: « Et auris ejus, » id est, pietas ejus, « ad preces eorum ². » *Auris*, doctor Ecclesiæ, ut in Parabolis: « Auris, quæ audivit increpationes vitæ, in medio sapientum commorabitur ³, » quod qui libenter audit increpationes docentium, plerumque usque ad cathedram doctorum conscendit. *Auris*, mens hominis, ut in Exodo: « Perforabitque aurem ejus subula ⁴, » id est, mentem ejus illustrabit verbo Dei. *Auris*, intellectus cordis, ut in Job: « Nonne aure tua verba dijudicat ⁵? » quod verba, quæ sonant extrinsecus, discernit intellectus cordis intrinsecus. *Auris*, quilibet subjectus, ut in Parabolis: « Aurem audientem, et oculum videntem Dominus fecit ⁶, » quod Deus utriusque est conditor, et subjecti videlicet obedientis, et prælati imperantis. *Auris* pro occulto accipitur, ut in Evangelio: « Quod in aure auditis, prædicatè super tecta ⁷, » id est, quod in occulto suscipitis, effundite in publico. *Auris*, contemplatio interna, ut in Job: « Quasi furtive suscepit auris mea venas susurri ejus ⁸, » id est, occulte percepit contemplatio mea signa internæ et divinæ allocutionis. Per aurem obedientia, ut in Evangelio: « Qui habet aures, audiat ⁹, id est, qui obedire vult, verba mea auscultet. Per *aurem*, pura intelligentia, ut in Psalmis: « Aures autem perforasti mihi ¹⁰, » id est, perfecte me intelligere fecisti, quid velles. Per *aurem*, judicia divina, ut in Isaia: « In auribus meis hæc dicit Dominus ¹¹, » id est in judiciis meis hæc sunt.

Auriga, quilibet prædicator, ut in libris Regum: « Currus Israel, et auriga ejus ¹², » quod prædicator populum Dei et portare debet et ducere.

Avis est Christus, ut in Job: « Semitam ignoravit avis ¹³, » quod Christum ad cælos ascendisse Judæa non credidit. *Avis*, anima hominis, ut in Job: « Et avis nascitur ad volandum ¹⁴, » quod anima pura in contemplatione se extendit. *Avis*, instabilis quisque, ut in Parabolis: « Avis transmigrat de loco suo ¹⁵, » quod instabilis quisque non moratur in loco suo. *Avis* est levitas verborum, ut in Parabolis: « Avis ad alta transvolat ¹⁶, » quod verba levia ad eum qui protulit, veniunt. *Avis*, superbus ille hostis, ut in Job: « Nunquid illud ei, quasi avi ¹⁷? » quod Dominus superbum diabolum per suam sapientiam decepit. Per *aves* viri spirituales, ut in Genesi: « Aves autem non divisit ¹⁸, » quod viri spirituales per se scandala non dividunt. Per *avem*, spiritus maligni, ut in cantico Deuteronomii: « Devorabit eos quasi avis, morsu amarissimo ¹⁹, » quod reprobos maligni spiritus consument.

Axes sunt corda doctorum, ut in libris Regum:

¹ Psal. ix, 17. ² Psal. xxxiii, 16. ³ Prov. xv, 31. ⁴ Exod. xxi, 6. ⁵ Job xii, 41. ⁶ Prov. xx, 12. ⁷ Matth. x, 27. ⁸ Job iv, 12. ⁹ Matth. xi, 15; xiii, 9. ¹⁰ Psal. xxxix, 7. ¹¹ Isa. v, 9. ¹² IV Reg. ii, 42. ¹³ Job xxviii, 7. ¹⁴ Job v, 7. ¹⁵ Prov. xxvii, 8. ¹⁶ Prov. xxvi, 2. ¹⁷ Job xl, 24. ¹⁸ Gen. xv, 10. ¹⁹ Deut. xxxii, 24. ²⁰ III Reg. iv, 30. ²¹ Exod. xii, 45. ²² I Petr. v, 8. ²³ Psal. lxxiv, 10. ²⁴ Matth. v, 25. ²⁵ Jer. l, 8; et li, 6. ²⁶ Ibid. v, 9. ²⁷ I Petr. v, 15. ²⁸ Mich. iv 10. ²⁹ Apoc. xiv, 8. ³⁰ Psal. cxxxvi, 8. ³¹ Dan. xiv, 22. ³² Psal. xxi, 4. ³³ Gen. xxxviii, 18. ³⁴ Tob. x, 4.

« Et quatuor rotæ, per bases singulas, et axes ærei ³⁵, » quod prædicationes suas confirmant per documenta prophetarum evangelistæ et doctores.

Azyma, puritas mentis, ut in Exodo: « Septem diebus azyma comedetis ³⁶, » id est, toto tempore hujus vitæ sanctitati mentis studebitis.

Adversarius est diabolus, ut in Epistola Petri: « Adversarius vester diabolus circuit ³⁷, » quod diabolus semper nocere intendit. *Adversarius*, populus incredulus, ut in Psalmo: « Irritat adversarius nomen tuum in finem ³⁸, » id est, populus incredulus contemnit fidem tuam. *Adversarius*, sacra Scriptura, ut in Evangelio: « Esto consentiens adversario tuo ³⁹, » id est, consenti sacræ Scripturæ, quæ adversatur carnalibus desideriis.

B

<i>Babylon.</i>	<i>Brachium.</i>	<i>Baculus.</i>
<i>Bellum.</i>	<i>Buxus.</i>	<i>Bathus.</i>
<i>Branchia.</i>	<i>Basiliscus.</i>	<i>Butyrum.</i>
<i>Botrus.</i>	<i>Bruchus.</i>	<i>Bitumen.</i>
<i>Bethèmoth.</i>	<i>Barba.</i>	<i>Baltheus.</i>
<i>Bases.</i>	<i>Byssus.</i>	<i>Bestia.</i>
<i>Bos.</i>		

Babylon est civitas reproborum, ut in Propheta: « Fugite de medio Babylonis ⁴⁰, » id est, contemnite mores reproborum. *Babylon*, mens prava, ut in Propheta: « Curavimus Babylonem, et non est sanata ⁴¹, » id est, sanare studuimus pravam mentem, quæ spiritaliter ægrotat, et non vult recipere sanitatem. *Babylon*, Ecclesia de gentibus, ut in Epistola Petri: « Salutet vos Ecclesia quæ est in Babylone electa ⁴², » populus fidelis, qui de gentilitate ad fidem conversus est. *Babylon*, peccatum, ut in Propheta: « Veniens ad Babylonem, et ibi liberaberis ⁴³, » quod multi per hoc, quod ad peccatum corrumpunt, ad sui cognitionem veniunt, et a peste superbiæ curantur. *Babylon* sunt impii, qui in fine damnabuntur, ut in Apocalypsi: « Cecidit Babylon ⁴⁴, » quod in corpore simul et in anima impii damnabuntur. *Babylon*, caro nostra, ut in Psalmis: « Filia Babylonis ⁴⁵, » id est, carnis per peccata confusa, quod Babylon confusio interpretatur. *Babylon*, hic mundus, ut in Daniele ⁴⁶ Habacuc per capitulum ad Babylonem deportatus est: quod Christi prædicatores ad mundum deferuntur. *Babylon*, infernus, ut in Propheta: « Reducam vos de Babylone in terram vestram, » id est, de inferno ad patriam cœlestem.

Baculus est misericordia Dei, ut in Psalmo: « Baculus tuus consolatur ⁴⁷, » id est, misericordia tua consolata est, me. *Babylon*, potestas regiminis, ut in Genesi Judas Thamar haculum dedit ⁴⁸, quod potestatem regiminis a Christo Ecclesia accepit. *Baculus*, sustentamentum, ut in Tobia: « Baculum senectutis nostræ ⁴⁹, » id est, sustentamentum infirmitatis nostræ. *Baculus* est lex, ut in libris Regum

Eliseus mittit puerum Giezi ad mortuum & cum baculo¹, & quod ad mortuum in peccatis genus humanum Christus Moysen cum lege transmisit. *Baculus*, ut in Isaia : « Convertit Dominus baculum impiorum², » quod Christus destruxit diabolum, qui dominus est reproborum. *Baculus*, justitia, ut in Genesi : « In baculo meo transivi Jordanem istum³, » quod in justitia nostra transire debemus mundum istum. *Baculus*, crux Christi, ut in libris Regum David venit contra Goliath cum baculo⁴, quod Christus de diabolo triumphavit in ligno. Per *baculum* curæ pastorales, ut in Exodo : « Tenentes baculos in manibus⁵, » id est, curas pastorales exercentes in operibus.

Balteus est continentia, ut in Exodo : « Et balteum⁶ opere plumarii⁷, » diversi generis continentia *Balteus*, virtus continentia, ut in Job : « Balteum regum dissolvit⁸, » quod in eis qui de castitate gloriantur, ejusdem castitatis cingulum Dominus frangi permittit. *Balteus*, mortificatio carnis, ut in libro I Regum⁹ : « Dedit Jonathas David vestimenta sua usque ad balteum, » quod Domino nostro, qui est verus David, non solum exteriora nostra, sed ipsam carnis nostræ mortificationem efferre debeamus. *Balteus*, unitas fidei, ut in II libro Regum¹⁰ : « Quare non confodisti? et ego dedissem tibi decem argenti siclos, et unum balteum, » quod qui in se mundi hujus cupiditatem exstinguit, et in perfectione decalogi, et unitate fidei roborari mereatur. *Balteus*, ipse animus noster, ut in III libro Regum¹¹ : « Et posuit cruorem prælii in balteo, quod erat circa lumbos suos, » id est, posuit crudelitatem discordia in animo, qui lascivis carnis motibus præesse debet.

Barba est divinitas Christi, ut in libris Regum : « Defluebat saliva in barbam¹², » quod verba infima et infantilia tegebant divinitatem Christi. *Barba*, cœtus apostolorum, ut in psalmis : « Descendit unguentum in barbam, barbam Aaron¹³, » quod venit Spiritus sanctus in Apostolos Christi. *Barba*, populus Judaicus, ut in Ezechiele : « Duces gladium tuum per caput et barbam¹⁴, » quasi terribili judicio suo vetus a se sacerdotium et populum Judaicum Dominus abscidit. *Barba*, fiducia, ut in Jeremia : « Venerunt viri rasi barba¹⁵, » quod fiduciam Christi sibi de viribus suis viri sancti admittunt.

Brachium est Christus, ut in Isaia : « Et brachium Domini cui revelatum est? »¹⁶ id est, cui Filius Dei nuntiatus est? *Brachium*, vigor Salvatoris nostri, ut in Isaia : « In brachio suo congregabit agnos¹⁷, » id est, in vigore suo ipse adjuvabit simplices. *Brachium*, debilis fortitudo hominis, ut in psalmo : « Et brachium eorum non salvabit eos¹⁸, » id est, forti-

tudo eorum non curabit eos. *Brachium*, opus charitatis, ut in Cantico : « Pone ut signaculum brachium tuum¹⁹, » quod sponsa in actione charitatis sponsum imitatur. *Brachium*, superbia Antichristi, ut in Job : « Et brachium excelsum conteretur²⁰. » Per *brachium*, opera robusta, ut in Psalmis : « Posuisti ut arcum æreum brachia mea²¹, » id est, fecisti infatigabilia opera tua.

Branchia est potestas diaboli, ut in libro Tobia : « Apprehende branchiam ejus²², » quod Deus potentiam Satanæ annihilavit.

Bases sunt consilia divina, ut in Cantico : « Crura sponsi sicut columnæ marmoræ, quæ fundatæ sunt super bases aureas²³, » quod viri sancti, per quos graditur Christus, et sublimes per contemplationem, et fortes sunt per vigorem, quos occulte disponunt consilia divina. *Bases*, apostoli, ut in Job : « Super quos bases terræ solidatæ sunt²⁴, » quod apostoli sanctæ Ecclesiæ in Christo confirmantur. *Bases*, prædicatores, ut in Exodo : « Facies columnas quatuor, et bases earum vesties auro²⁵, » quod quatuor sunt Evangelia, et eorum expositores claritate sapientiæ fulgent. *Bases*, Patres Veteris Testamenti, ut in Exodo²⁶ : Tabulæ tabernaculi basibus imponuntur, quod patres sub gratia nitidæ conversationi patrum præcedentium innituntur.

Basiliscus est diabolus, ut in Psalmis : « Super aspidem et basiliscum ambulabis²⁷, » id est, diabolum superabis.

Batus est iudicium, ut in Levitico : « Batus æquus erit vobis²⁸, » id est, juste iudicate. Per *batum*, duæ hominis substantiæ, corpus scilicet et anima, ut in III libro Regum : « Duo millia batos capiebat mare²⁹, » quod in baptismo perfecte et in corpore et in anima emundamur. *Ephi* et *batus* una mensura sunt, sed *ephi* est in siccis, utpote in tritico et sale; *batus* vero in liquidis, ut vino et oleo.

Bellum est persecutio, ut in Psalmis : « Conversi sunt in die belli³⁰, » quod instabiles in persecutione deficiunt. *Bellum*, adversitas sæculi, ut in Job : « Eruet te in bello³¹, » id est, proteget te in adversitate. *Bellum*, pugna vitiorum, ut in Job : « Procul odoratur bellum³², » quod vir prudens vitiorum pugnam prævidet. *Bellum*, tentatio diaboli, ut in Psalmis : « Obumbrasti super caput meum in die belli³³, » id est, protexisti mentem meam in calore diabolicæ tentationis. *Bellum*, resistens adversarius, ut in Psalmis : « Præcinxisti me virtute ad bellum³⁴, » id est, roborasti me patientia contra adversarium. *Bellum*, suggestio adversarii, ut in Paulo : « Fortes sancti sunt in bello³⁵, » quod viri sancti suggestioni Satanæ fortiter resistunt. *Bellum*, ipse malignus, ut in Job : « Memento belli, nec ultra ad-

¹ IV Reg. iv, 28. ² Isa. xiv, 5. ³ Gen. xxxii, 40. ⁴ I Reg. xvii, 43. ⁵ Exod. xii, 41. ⁶ Exod. xxviii, 39. ⁷ Job xii, 18. ⁸ Cap. xviii, 4. ⁹ Cap. xviii, 41. ¹⁰ Cap. ii, 5. ¹¹ I Reg. xxi, 13. ¹² Psal. cxxxiii, 2. ¹³ Ezech. v, 4. ¹⁴ Jer. xli, 5. ¹⁵ Isa. liii, 1. ¹⁶ Isa. xx, 41. ¹⁷ Psal. xliii, 4. ¹⁸ Cant. viii, 6. ¹⁹ Job xxxviii, 15. ²⁰ Psal. xvii, 35. ²¹ Job xxxviii, 15. ²² Psal. xvii, 35. ²³ Tob. vi, 4. ²⁴ Cant. v, 15. ²⁵ Job xxxviii, 5. ²⁶ Exod. xxvi, 17, 18, 19. ²⁷ Psal. xc, 13. ²⁸ Levit. xix, 36; Deut. xxv, 13, 14, 15. ²⁹ III Reg. vii, 26. ³⁰ Psal. lxxviii, 9. ³¹ Job v, 20. ³² Job. xxxix, 28. ³³ Psal. cxxxix, 8. ³⁴ Psal. xvii, 40. ³⁵ Hebr. xi 34.

das loqui ⁴, id est, qualis sit malignus, semper recordare, et a murmuratione te compesce. *Bellum*, ultima damaatio, ut in Job : « Et pluat super, illum bellum suum ⁵, quod Deus super impium æternam fundit damnationem.

Bechemoth, diabolus, ut in Job : « Ecce Bechemoth, quem feci tecum ⁶, quod spiritum illum, qui modo diabolus est, Deus creavit.

Bestia est quilibet a peccato conversus, ut in Isaia : « Glorificabit me bestia agri ⁷, id est, peccator de peccato suo poenitens me honorabit. *Bestia*, mens irrationabilis, ut in Exodo : « Si bestia montem tetigerit, lapidabitur ⁸, quod si mens irrationabilis ad alta contemplationis se erigit, summa non sustinens superni ponderis vocibus necatur. *Bestia*, populus Judaicus serviens, ut in Genesi : « Bestia devoravit Joseph ⁹, id est, persecutor populus Judæorum occidit Christum. *Bestia*, peccatum criminale, ut in Isaia : « Bestia mala non transibit per eam ¹⁰, quod mens sancta peccatum mortale omni studio vitare contendit. *Bestia*, societas reproborum, ut in Apocalypsi : « Vidi de mari bestiam ascendentem ¹¹, quod Antichristi sequaces de terrenis post eum emergunt. *Bestia*, diabolus, ut in Apocalypsi : « Bestia, quam vidisti, fait et non est ¹², quod adventum Christi, diabolus regnavit, sed ipso adventu superatus fuit. Per *bestias*, Judæi exæcati, ut in psalmo : « In ipsa (nocte) pertransibunt omnes bestie silvæ ¹³, quod crescente cæcitate sua ad opus Dominicæ passionis Judæi pervenerunt. Per *bestias*, Gentiles, ut in psalmo : « Potabunt omnes bestie agri ¹⁴, quod sacræ Scripturæ fluentis Judæi inebriantur. Per *bestias*, simplices quilibet, ut in Genesi : « Creavit Deus bestias terræ ¹⁵, quod simplices Deus in Ecclesia posuit. Per *bestias*, increduli, ut in Paulo : « Adversus bestias pugnavi ¹⁶, id est, contra incredulos disputavi. Per *bestias*, spiritus maligni, ut in Job : « Omnes bestie agri ludant ibi ¹⁷, quod in mente reproba maligni spiritus exsultant. Per *bestias*, instabiles motus cordis, ut in Job : « Et bestie terræ pacificæ erunt ¹⁸, id est, interni motus cordis tui te non inquietabunt. Per *bestias* peccata : ut in Psalmis : sic per confessionem præteritis debeas, et ita futuris conserves.

Byssus est justitia, ut in Apocalypsi : « Byssinum enim justificationes sanctorum sunt ¹⁹. *Byssus*, carnis afflictio, ut in Exodo : « Coccumque bis tinctum, et byssum retortum, id est, geminam charitatem; et carnem afflictam. *Byssus*, virginitas, ut in Parabolis : « Byssus et purpura indumentum ejus ²⁰, quod in quibusdam sancta Ecclesia virginitate, in quibusdam martyrio vestitur. Sicut Hildebertus, episcopus Cenomanensis :

Nunc est byssus, nunc purpura vestis,
Quod per bella rosas, per pacem lilia profert.

⁷ Isa. xxxv, 9. ⁸ Apoc. xiii, 1. ⁹ Apoc. xvii, 8. ¹⁰ Psal. ciii, 20. ¹¹ Ibid. vers. 11. ¹² Gen. i, 24. ¹³ I Cor. xv, 14. ¹⁴ Job xl, 15. ¹⁵ Job v, 23. ¹⁶ Apoc. xix, 8. ¹⁷ Prov. xxxi, 22. ¹⁸ Exod. xxvi, 1. ¹⁹ Luc. xvi, 19. ²⁰ Gen. vii, 1. ²¹ Exod. ii, 3. ²² Gen. xi, 3. ²³ Num. xiii, 24. ²⁴ Cant. i, 14. ²⁵ Job xv, 33. ²⁶ Deut. xxxii, 32. ²⁷ Cant. vii, 7. ²⁸ Apoc. xiv, 18. ²⁹ Deut. xxii, 10. ³⁰ Deut. xv, 19. ³¹ Job vi, 5. ³² Isa. i, 3. ³³ Ezech. i, 10. ³⁴ Prov. vii, 22. ³⁵ Lev. iv, 3.

Byssus, acies virtutum, ut in Exodo : « Tentoria de bysso retorta ²¹, quod sancti decore virtutum ornantur. *Byssus*, cultus exterior, ut in Evangelio : « Induatur purpura et bysso ²², quod populus Judaicus exteriorem vitæ cultum habuit.

Bitumen est robur charitatis, ut in Genesi : « Et bitumine linies arcam extrinsecus et intrinsecus ²³, quod Dominus secundum hominem virtute munit charitatis, tam intus in corde, quam extra in opere. *Bitumen*, virginitas, ut in Exodo : « Sumpsit fiscellam scirpeam, et linivit eam bitumine ac pice ²⁴, quod autem de sapientia elegit virginalem, et eam virginitate ornavit et humilitate. *Bitumen*, duritia discordiæ, ut in Genesi : « Habuerunt lateres et bitumen pro cæmento ²⁵, quod iniqui robur deserentes bonæ actionis, lutum amant libidinis, et abicientes ligamentum charitatis, duritiam discordiæ amplectantur.

Botrus est Christus, ut in Numeris ²⁶ duo viri botrum portant in vecte, quod duo populi Christo confitentur in cruce. *Botrus*, spiritalis lætitia, ut in Cantico : « Botrus Cyprî dilectus meus mihi ²⁷; florida lætitia resurgentis me glorificavit, quod Cyprus florens interpretatur. *Botrus*, opus justitiæ, ut in Job : « Lædetur, quasi vinea in primo flore ejus ²⁸, quod in mente reproba et opus bonum per superbiam destruit. *Botrus*, opus justitiæ, ut in cantico Deuteronomii : « Et botrus amarissimus ²⁹, quod ex amaritudine, quod iniquus operatur. Per *botrum* prædicatores sancti, ut in Cantico : « Et ubera tua assimilata sunt botris ³⁰, quod duo sanctæ Ecclesiæ populi prædicatores suos imitantur. Per *botros* impii, ut in Apocalypsi : « Vindemia botros vineæ terræ ³¹, quod malos Dominus exterminat, qui inflati sunt terrena jucunditate.

Bos, prædicator, ut in lege : « Non arabis in bove et asino ³², id est, non socius in prædicatione factum sapienti prædicatori. *Bos*, opus bonum, ut in lege : « Non operaberis in primogenito bovis ³³, id est, non exeres in publico primordia boni operis. *Bos*, populus Judaicus, ut in Job : « An mugiet bos, cum ad præsepe plenum fuerit ³⁴? quod a debendo statu suo Judaicus populus liberatus fuit in illis in quibus Christi incarnationem cognovit. *Bos*, populus gentilis, ut in Isaia : « Cognovit bos possessorem ³⁵, quod plebs gentilis credidit in redemptorem suum. *Bos*, Lucas evangelista, ut in Ezechiele : « Facies bovis a sinistris ³⁶, quod a sacrificio Evangelium suum incepit Lucas. *Bos*, quilibet fatuus, ut in Parabolis : « Sequitur eam, quasi bos ductus ad victimam ³⁷, quod mundi hujus cupiditatem sequitur stultus ad interitum. Per *boves* patriarchæ, ut in Levitico : « Vitulum de bobus sine macula ³⁸, id est, de patriarchis Christum natum sine culpa. Per *bovem* perfecti quique, ut in Job : « Boves ar-

sant¹, id est, perfecti opera perfecta faciebant. Per boves, prælati, ut in psalmo: « Jumenta in mentibus et boves², id est, subjecti in virtutibus et prælati. Per boves cogitationes mansuetæ, ut in III libro Regum: « Leones in hæribus, et boves et che- rubim³, id est, quod in prælatie cum rigore et scientia esse debent cogitationes mansuetæ. Per bovem, hæretici, ut in psalmo: « Boves eorum crassæ⁴, id est, quod hæretici propter molliem genere feminino vocati terrenis affluant. Per bovem, cupiditates sensuum, ut in Evangelio: « Juga hominum emi⁵, id est, quinque sensuum cupiditati insistant. Per boves, elationes cordis, ut in psalmo: « Offeram tibi bovem cum hirco⁶, id est, mortificabo elationes cordis, cum mortificatione petulantæ carnis. Bos, antiquus hostis, ut in Job: « Femur quasi bos comedet⁷, id est, quod carnales diabolus devorat.

Buccina est persecutio, ut in Job: « Ubi audierit buccinam, dicit: Vah!⁸ id est, quod sanctus prædicator de persecutione lætatur: Per buccinam, prædicatores, ut in Josue⁹ sacerdotes cum buccinis circumiverunt Jericho: quod cum prædicationibus prædicatorum circumiverant mundum.

Bruchus est edendi ingluvies, ut in Joële: « Residuum locustæ comedet bruchus¹⁰, id est, quod mentem reproham et tunc inficit gula, cum eam deserit superbia.

Butyrum est humanitas Christi, ut in Isaia: « Butyrum et mel comedes¹¹, id est, quod Christus in unitate personæ suæ et divinam habuit naturam, quæ pertinet ad mel; et humanam, quæ ad butyrum. *Butyrum* doctrina patriarcharum, ut in cantico Deuteronomii: « Butyrum de armento, et lac de grege¹², id est, pinguem doctrinam de patriarchis: amplicem et de moribus sanctis. *Butyrum*, vita contemplativa, ut in Job: « Non videat rivos fluminis torrentis mellis et butyri¹³, id est, quod iniquus quilibet opera sanctitatis non exercet: nec illa scilicet quæ ad vitam pertinent contemplativam, nec illa quæ ad activam. *Butyrum*, nutus carnis: ut in libro Judicum: « Et in prælia principi obtulit butyrum¹⁴, id est, quod nihil validius ad prosternendum in nobis mundi principem habere valeamus, quam ut stabilem in mente nostra charitatem teneamus. *Butyrum*, secunditas bonæ actionis, ut in Genesi: « Tulit quoque butyrum, et posuit coram eis¹⁵, id est, quod ex boni operis fecunditate sanctam in nobis trinitatem placare debemus. *Butyrum*, pinguedo spiritualium virtutum: ut in Parabolis: « Qui fortiter premit ubera ad eliciendum lac, exprimit butyrum¹⁶, id est, quod, qui studiosè corpus suum et animam ad dulcedinem sanctitatis, ad pinguedinem quoque spiritualium virtutum pertingunt. *Butyrum*, unctio poenitentiae, ut in Job: « Lavabam pedes meos butyro¹⁷: id est, quod Dominus, cujus figuram Job tenebat, electorum suorum affectus per poenitentiam unguenta lavat.

Buxus est viriditas fidei, ut in propheta: « Ponam in desertum abietem et buxum¹⁸, id est, in Ecclesia gentium contemplativos, et eos qui fidei viriditatem tenent, constituum.

C

<i>Cadaver.</i>	<i>Cives.</i>	<i>Cerastes.</i>
<i>Color.</i>	<i>Columba.</i>	<i>Calcaneum.</i>
<i>Character.</i>	<i>Consules.</i>	<i>Carbones.</i>
<i>Cibaria.</i>	<i>Culex.</i>	<i>Clibanus.</i>
<i>Calceamentum.</i>	<i>Castellum.</i>	<i>Campus.</i>
<i>Caseus.</i>	<i>Cementarii.</i>	<i>Cathedra.</i>
<i>Cyphus.</i>	<i>Calum.</i>	<i>Canales.</i>
<i>Clavis.</i>	<i>Confusio.</i>	<i>Cælum.</i>
<i>Cuchessi.</i>	<i>Culmus.</i>	<i>Columnæ.</i>
<i>Cinnamomum.</i>	<i>Compages.</i>	<i>Consiliarii.</i>
<i>Camistrum.</i>	<i>Corona.</i>	<i>Canis.</i>
<i>Cherub.</i>	<i>Caro.</i>	<i>Cella.</i>
<i>Cisterna.</i>	<i>Camelus.</i>	<i>Cyathi.</i>
<i>Capparis.</i>	<i>Concentus.</i>	<i>Capus.</i>
<i>Cæna.</i>	<i>Cornu.</i>	<i>Concupiscentia.</i>
<i>Cortex.</i>	<i>Carmen.</i>	<i>Comædia.</i>
<i>Costa.</i>	<i>Cartilago.</i>	<i>Cubitus.</i>
<i>Color.</i>	<i>Cibus.</i>	<i>Crystallus.</i>
<i>Contentio.</i>	<i>Gallis.</i>	<i>Caprea.</i>
<i>Currus.</i>	<i>Carcer.</i>	<i>Cera.</i>
<i>Concubina.</i>	<i>Cymbalum.</i>	<i>Cogitatio.</i>
<i>Caligo.</i>	<i>Chamus.</i>	<i>Coturnix.</i>
<i>Cedrus.</i>	<i>Cataractæ.</i>	<i>Coluber.</i>
<i>Circulus.</i>	<i>Ciniphes.</i>	<i>Cor.</i>
<i>Caminus.</i>	<i>Caput.</i>	<i>Crus.</i>
<i>Collum.</i>	<i>Cithura.</i>	<i>Calamus.</i>
<i>Cauma.</i>	<i>Crater.</i>	<i>Cygnus.</i>
<i>Cyprus.</i>	<i>Coccus.</i>	<i>Clavi.</i>
<i>Capillus.</i>	<i>Crocus.</i>	<i>Catulus.</i>
<i>Colatura.</i>	<i>Cetus.</i>	<i>Cynomyia.</i>
<i>Civitas.</i>	<i>Calculus.</i>	<i>Candor.</i>
<i>Chorus.</i>	<i>Craticula.</i>	<i>Cultrum.</i>
<i>Calix.</i>	<i>Clypeus.</i>	<i>Concubina.</i>
<i>Carbunculus.</i>	<i>Carmelus.</i>	<i>Colles.</i>
<i>Citricæ.</i>	<i>Catena.</i>	<i>Corpus.</i>
<i>Clamor.</i>	<i>Cingulum.</i>	<i>Enstos.</i>
<i>Castra.</i>	<i>Cophinus.</i>	<i>Cervus.</i>
<i>Cinis.</i>	<i>Confessio.</i>	<i>Cervix.</i>
<i>Candelabrum.</i>	<i>Cubile.</i>	<i>Calumniator.</i>
<i>Everna.</i>	<i>Comæ.</i>	<i>Cardines.</i>
<i>Cypressus.</i>	<i>Corvus.</i>	<i>Gilicium.</i>
<i>Capitella.</i>	<i>Cutis.</i>	
<i>Cleri.</i>	<i>Cerva.</i>	

Cadaver est Christus, ut in Deuteronomio: « Si fuerit inter vos cadaver hominis mortui¹⁹, id est, si fuerit inter vos corpus Christi crucifixi. *Cadaver*, qui in culpa lapsus, ut in Job: « Ubiunque fuerit cadaver, statim adest aquila²⁰, id est, quod ad revelandum quemlibet in peccato lapsum festinat prædicator. *Cadaver*, diabolus, ut in Isaia: « Projectus quasi cadaver putridum²¹, id est, quod diabolus ob putrefactionem superbiæ reprobatus. Per *cadaver* orationes nostræ, ut in Genesi: « Descenderunt volucres super cadavera, id est, quod orationibus nostris levitates phantasmatum immergunt. Per *cadaver*, crimina peccantium, ut in Isaia: « De cadaveribus eorum ascendet fetor²², id est, quod de criminibus eorum infamia procedit. Per *cadaver* poenæ damnatorum, ut in Isaia: « Videbunt cadavera vivorum, qui prævari-

¹ Job I, 14. ² Psal. XLIX, 10. ³ III Reg. VII, 29. ⁴ Psal. CXLIII, 14. ⁵ Luc. XIV, 19. ⁶ Psal. LXV, 15. ⁷ Job XL, 10. ⁸ Job XXXIX, 8. ⁹ Jos. VI, 4. ¹⁰ Joel I, 4. ¹¹ Isa. VII, 15. ¹² Deut. XXXII, 14. ¹³ Job XX, 17. ¹⁴ Judic. V, 18. ¹⁵ Gen. XVIII, 8. ¹⁶ Prov. XXX, 33. ¹⁷ Job XXIX, 6. ¹⁸ Isa. XLI, 19. ¹⁹ Deut. XXI, 1. ²⁰ Job XXXIX, 53. ²¹ Isa. XIV, 19. ²² Isa. XXXIV, 5.

cati sunt in me ¹, » quod electi in futuro pœnas reproborum intuentur.

Caligo est diabolus, ut in psalmo : « Caligo sub pedibus ejus ², » quod diabolus Christus conculcat. *Caligo*, prophetiæ, ut in psalmo : « Nubes et caligo in circuitu ejus ³, » quod Apostoli aperte docebant, hoc Prophetæ obscure prædicebant. *Caligo*, occulta gloria Dominicæ majestatis, ut in Exodo : « Moyses ascendit in caliginem, in qua erat Deus ⁴, » quod soli perfecti ad contemplandam gloriam Dominicæ majestatis pertingere possint. *Caligo*, confusio mentis, ut in Job : « Occupet mentem caligo ⁵, » id est, pravam delectationem mentis confusio invadat. *Caligo*, peccatum, ut in Job : « Nec faciem meam occupet caligo ⁶, » id est, mentis meæ affectum non cæcavit culpa. *Caligo*, dies novissima, ut in Sophonia. « Dies illa, dies caliginis ⁷, » quod dies illa ultima reprobos obscurabit. *Caligo*, examen extremi judicii, ut in Genesi : « Facta est caligo tenebrosa transiens inter divisiones illas ⁸, » quod ultimum id judicium malos a bonis separabit.

Calor est fervor sancti Spiritus, ut in psalmo : « Non est qui se abscondat a calore ejus ⁹, » quod unicuique datur manifestatio Spiritus ad mensuram. *Calor*, dulcedo charitatis, ut in Job : « Lapis solutus calore in æs vertitur ¹⁰, » quod qui durus fuit, per charitatis dulcedinem emollitur. *Calor*, desiderium justitiæ, ut in Genesi : « Factum est in primo calore coitus, dum oves intuerentur virgas et parent ¹¹, » quod simplices quique in ipso desiderio justitiæ primum exempla respiciunt, et bonum, quod desiderant, ad effectum perducunt. *Calor*, pœna reproborum, ut in Job : « Ad nimium calorem transeat ab aquis nivium ¹², » quod damnati a frigore trans-eunt ad ardorem.

Calix est passio Christi, ut in Evangelio : « Calicem quidem meum bibetis ¹³, » id est, passionem meam imitabimini. *Calix*, Scriptura sacra, ut in psalmo : « Calix meus inebriatus ¹⁴, » quod sacra Scriptura, quæ inebriat audientes, clara est. *Calix*, judicium Dei, ut in psalmo : « Calix in manu Domini ¹⁵, » id est, judicium in potestate Dei, vini meri, sine omni fæce justitiæ, « plenus mixto, » bonis bona malis mala rependens. *Calix*, tribulatio sanctorum, ut in psalmo : « Dominus pars hæreditatis meæ, et calicis mei ¹⁶, » quod Deus illorum pars est, qui pro eo tribulantur. *Calix*, passio martyrum, ut in psalmo : « Calicem salutaris accipiam ¹⁷, » id est, passionem martyrii ad imitationem Christi tolerabo. *Calix*, mundana voluptas, ut in Apocalypsi, ¹⁸ calix aureus Babylon, quod pulcher quidem noster mundus iste, sed ad confusionem ducit.

Calamus est Christus, ut in psalmo : « Lingua mea

calamus scribæ ¹⁹, » quod, quos discipulos Christus docuit, Spiritus sanctus eorum cordibus inspiravit. *Calamus*, quilibet prædicator, ut in Isaia : « Orietur in ea viror calami ²⁰, » id est, in Ecclesia doctor prædicatorum. *Calamus*, gentilitas, ut in Isaia : « Calamum quassatum non conteret ²¹, » id est, infirmum gentilem populum non condemnabit ²². » *Calamus*, hypocrita quilibet, ut in Job : « In secreto calami Behemoth dormit ²³, » quod in mente simulanti diabolus quiescit. *Calamus*, dispositio Dei, ut in Eszechiel : « Calamus mensuræ in manu ejus, » quod in potestate sua habet Deus disponere omnia. Per *calamum* prædicatores, ut in Exodo : « In hastili calami et scyphi ²⁴, » quod in Ecclesia sunt prædicatores et auditores.

Calumniator, diabolus, ut in psalmo : « Et humiliabis calumniatorem ²⁵, » id est, Christus diabolum superabit.

Calcaneum est extremitas actionis nostræ, ut in Genesi : « Tu observabis calcaneum ejus ²⁶, » quod finem nostræ actionis diabolus corrumpere studet. *Calcaneum*, profectus noster, ut in psalmo : « Ipsi calcaneum meum observabunt ²⁷, » quod inimici mei profectui meo invidere non cessant. *Calcaneum*, caro nostra, ut in psalmo : « Iniquitas calcanei mei circumdabit me ²⁸. »

Calculus est sermo divinus, ut in Isaia : « Et in manu seraphim calculus ²⁹, » quod illum amor Dei incendit, qui sermonem divinum opere complet. *Calculus*, æternitas supernæ patriæ, ut in Apocalypsi : « Vincenti dabo calculum candidum ³⁰, » quod qui hic tentationi resistendo vincit, claram in futuro æternitatem æternamque claritatem habebit. *Calculus*, pœna linguæ mentientis, ut in Parabolis : « Replebitur os ejus calculo, » quod qui hic in lingua per mendacium peccat, in futuro in lingua per pœnam ardoris cruciabitur.

Callis est vita cujusque religiosi, ut in Isaia : « Rectus callis justi ad ambulandum ³¹, » quod qui juxta religiosorum vitam vivit, in tortitudine iniquitatis non offendit. Per *calculus*, doctrinæ nequam, ut in libro Judicum : « Ambulaverunt per calles devios ³², » id est, doctrinas sequebantur erroneas.

Calceamentum est humanitas Christi, ut in psalmo : « In Idumæum extendam calceamenta ³³, » id est, gentilitati revelabo incarnationem meam. *Calceamentum*, prædicatio, ut in Deuteronomio : « Ferrum et æs calceamentum ejus ³⁴, » id est, fortitudo et tribulatio sequitur prædicationem ejus. *Calceamentum*, operatio, ut in libris Regum : « Posuit Abner terrorem prælii in calceamento suo, » quod quilibet pravus crudelitatem discordiæ exercet in opere suo. *Calceamentum*, actio mortifera, ut in Exodo : « Solve

¹ Isa. LXVI, 24. ² Psal. XVII, 40. ³ Psal. xcvi, 2. ⁴ Exod. xx, 21. ⁵ Job III, 5. ⁶ Job xxxiii, 7. ⁷ Soph. I, 15. ⁸ Gen. xv, 17. ⁹ Psal. xviii, 7. ¹⁰ Job xxviii, 2. ¹¹ Gen. xxx, 39. ¹² Job xxiv, 19. ¹³ Matth. xx, 23; ¹⁴ Marc. x, 39. ¹⁵ Psal. xxii, 5. ¹⁶ Psal. lxxiv, 9. ¹⁷ Psal. xv, 5. ¹⁸ Psal. cxv, 13. ¹⁹ Apoc. xvii, 4. ²⁰ Psal. xlv, 2. ²¹ Isa. xxxv, 8. ²² Psal. xlii, 3. ²³ Job xl, 16. ²⁴ Exod. xxxvii, 17. ²⁵ Psal. lxxvii, 4. ²⁶ Gen. iii, 15. ²⁷ Psal. lv, 7. ²⁸ Psal. xlviii, 6. ²⁹ Isa. vi, 6. ³⁰ Apoc. ii, 17. ³¹ Isa. xxvi, 7. ³² Jud. v, 6. ³³ Psal. lxi, 10. ³⁴ Deut. xxxiii, 25.

calceamenta de pedibus tuis ¹, id est, projice opus mortis de affectibus tuis. Per *calceamentum* externa bona ad profectum bonorum operum. * Per *calceamenta* externa mala, ut in Evangelio: « Nolite portare calceamenta ², id est, nolite vos pravorum exemplis munire. Per *calceamentum*, mortificationes membrorum nostrorum, quæ sunt super terram, ut in Cautico: « Quam pulchri sunt ingressus tui in calceamentis ³, id est, quam decora sunt opera tua in mortificatione voluptatum.

Clamor est sanguis nostræ redemptionis, ut in Job: « Neque inveniatur in te locum latendi clamor meus ⁴, id est, quod Christi Ecclesia sancta sanguinem non abscondit. *Clamor*, desiderium cujuslibet justii, ut in psalmo: « Clamor meus ad te veniat ⁵, id est, desiderium justii exaudit Deus. * Id est, cupiditas reproborum, ut in Genesi: « Clamor Sodomorum venit coram me ⁶, id est, quod cupiditas reproborum importune tumultuatur in auribus Dei. *Clamor*, violenta tentatio diaboli, ut in Job: « Clamorem exactoris non exaudivit ⁷, id est, quod vir sanctus violentis tentationibus diaboli non consentit.

Clavi sunt præcepta charitatis, ut in libro Regum: « Affixit laminas clavis aureis ⁸, id est, opera præceptis charitatis firmavit. *Clavi*, ratio et intellectus, ut in Isaia: « Et clavos tuos consolida ⁹, id est, rationem et intellectum, ne infirmentur, corrobora. *Clavi*, correctiones sanctorum, ut in Ecclesiaste: « Verba sapientum quasi clavi ¹⁰, id est, quod sermones eorum per correctiones vitia pungunt.

Clavis est Christus, ut in Evangelio: « Tulistis clavem scientiæ Christi, vos non introistis, et vos, qui introierunt, prohibuistis ¹¹; id est, me auferre studetis, nec in me creditis, nec alios credere permittitis. *Clavis*, apertio sacræ Scripturæ, ut in propheta: « Et dabo clavem domus David ¹², id est, reserationem sacræ Scripturæ ponam in Ecclesia Christi. *Clavis*, inclusio cordis impii, ut in Apocalypsi: « Vidi angelum descendentem de cælo habentem clavem abyssi ¹³, id est, quod credimus in Christum se humiliantem, qui corpus nostrum justo suo iudicio includit. Per *claves* potestates doctorum, ut in Evangelio: « Et dabo tibi claves regni cælorum ¹⁴, id est, potestatem ligandi atque solvendi Dominus in Ecclesia tribuit.

Campus est mundus iste, ut in Cantico: « Ego sum flos campi ¹⁵, id est, mundi decor ego sum. *Campus*, gentilitas, ut in Ezechiele: « Surge, egredere in campum ¹⁶, id est, quod Christus ad præceptum Patris ingressus mundum, gentiles ad fidem vocavit. *Campus*, lata vita hujus sæculi, ut in psalmo: « Et pecora campi ¹⁷, id est, voluptuosos mundi. *Campus*, populus Judaicus, ut in Daniele: « Ibat Abacuc in cam-

pum ¹⁸, id est, quod Christus ad populum venit Judæorum. Per *campum*, gentiles inculti, ut in propheta: « Germinaverunt campi eremi germen odoris Israel, id est, quod fructum legis, quæ populo Judaico data fuit, populus gentium pertulit. Per *campum*, mentes fidelium, ut in psalmo: « Et campi tui replebuntur ubertate ¹⁹, id est, quod mentes justorum interna societate replentur.

Camelus est Christus, ut in Evangelio: « Excoiantes culicem, camelum glutientes ²⁰, id est, latronem postulantem, et Christum crucifigentes. *Camelus*, tortitudo vitiorum, ut in Genesi: « Viso Isaac Rebecca descendit de camelo ²¹, id est, quod cognito Christo vitiorum tortitudinem deseruit. Per *camelum*, potentes hujus sæculi, ut in Isaia: « Inundatio camelorum operiet te ²², id est, quod potentes sæculi ad Ecclesiam veniunt. Per *camelos*, dispositiones rerum terrenarum, ut in Job: « Erat possessio ejus tria millia camelorum ²³, id est, quod vir sanctus terrenas dispensationes intellectui sanctæ Trinitatis subjicit.

Chamus est carnis afflictio, ut in psalmo: « In chamo et freno ²⁴, id est, in afflictione carnis, elata eorum verba cohibe. *Chamus*, disciplina: * « Chamus asino ²⁵, id est, disciplina servo.

Caminus est tribulatio justorum, ut in Apocalypsi: « Et pedes eorum similes aurichalco sicut in camino ardenti ²⁶, id est, quod justos tribulatio excoquit. *Caminus*, charitas, ut in Isaia: « Et caminus ejus in Jerusalem ²⁷, id est, quod in superna patria ardor regnat charitatis. *Caminus*, infernalis vita, ut in Evangelio: « Et mittent eos in caminum ignis ²⁸, id est, in ardorem flammæ infernalis.

Candelabrum est Christus, ut in Exodo: « Facies candelabrum ductile ²⁹, id est, quod Christum, qui lux est mundi, passionum tunsiones affixerunt. *Candelabrum*, contemplatio, ut in libris Regum: « Et ponamus Elisæo candelabrum ³⁰, id est, quod, ut Christus, qui per Elisæum exprimitur, maneat apud nos, lumen nos oportet habere contemplationis. *Candelabrum*, dignitas prædicatoris, ut in Apocalypsi: « Nisi poenitentiam egeris, movebo candelabrum tuum de loco suo ³¹, id est, auferam a te dignitatem tuam. *Candelabrum*, status corporis nostri, ut in Evangelio: « Sed super candelabrum ³², id est, quod verbum Dei ipsi corpori nostro præponere debemus. Per *candelabrum* Ecclesiæ, ut in Apocalypsi: « Septem candelabra septem Ecclesiæ sunt ³³.

Candor est innocentia, ut in Cantico: « Dilectus meus candidus ³⁴, id est, a peccato purus. *Candor*, decor patriæ celestis, ut in libro Sapientiæ: « Candor lucis æternæ ³⁵, id est, quod in Christo perpetua claritas est.

Canistrum est sacra Scriptura, ut in Exodo: « Ca-

¹ Exod. iii, 5. ² Matth. x, 40. ³ Cant. vii, 4. ⁴ Job xvi, 18. ⁵ Psal. ci, 2. ⁶ Gen. xviii, 20. ⁷ Job xxxix, 10. ⁸ III Reg. vi, 21. ⁹ Isa. liv, 2. ¹⁰ Eccle. xii, 11. ¹¹ Luc. xi, 52. ¹² Isa. xxii, 22. ¹³ Apoc. xx, 1. ¹⁴ Matth. xvi, 19. ¹⁵ Cant. ii, 1. ¹⁶ Ezech. iii, 22. ¹⁷ Psal. viii, 8. ¹⁸ Dan. xiv, 32. ¹⁹ Psal. lxxv, 12. ²⁰ Matth. xxiii, 24. ²¹ Gen. xxiv, 64. ²² Isa. lx, 6. ²³ Job i, 3. ²⁴ Psal. xxxi, 9. ²⁵ Prov. xxvi, 3. ²⁶ Apoc. i, 15. ²⁷ Isa. xxxi, 9. ²⁸ Matth. xiii, 42, 59. ²⁹ Exod. xxv, 51. ³⁰ IV Reg. iv, 10. ³¹ Apoc. ii, 5. ³² Matth. v, 16; Luc. viii, 16, et xi, 33. ³³ Apoc. i, 20. ³⁴ Cant. v, 10. ³⁵ Sap. vii, 16.

nistrum in azymis panibus ¹, id est, sacram Scripturam cum juris operibus.

Canales sunt sacre Scripturæ, ut in Genesi: «*Posuit virgas in canalibus* ², id est, quod exempla sanctorum sunt in Scripturis. *Canales*, mentes justorum, ut in Cantico: «*Purpura regis juncta canalibus* ³, id est, quod passio Christi impressa est sanctorum mentibus.

Canis est peccator impudens, ut in Parabolis: «*Canis reversus ad vomitum suum* ⁴, id est, peccator impulsus redit ad peccatum suum. *Canis*, poenitens quilibet, ut in Ecclesiaste: «*Melius est canis vivus leone mortuo* ⁵, id est, quod melior est, de peccatis humiliter confitens, quam de meritis superbe præsumens. *Canis*, quilibet infirmus, ut in libro Regum: «*Nunquid canis sum, quod tu venis cum baculo ad me?* ⁶ id est, nunquid pro tam infirmo me habes, ut tam facile posse me superare te credas? *Canis*, quilibet vilissimus, ut in libro Regum: «*Quem persequeris, rex Israel? quem, nisi canem mortuum?* ⁷ id est, me vilissimum, qui nec vivere dignus sum. Per *canes*, apostoli, ut in psalmo: «*Lingua canum tuorum* ⁸, id est, quod prædicatio apostolorum infusa est gentibus. Per *canes*, gentes, ut in Evangelio: «*Non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus* ⁹, id est, doctrinam apostolicam dare gentibus. Per *canes*, Judæi, ut in psalmo: «*Circumdederunt me canes* ¹⁰, id est, invaserunt me Judæi. Per *canes*, reprehensores, ut in Evangelio: «*Nolite mittere sanctum canibus* ¹¹, id est, sacre Scripturæ mysterium illis qui mordaciter reprehendunt. Per *canes*, detractores, ut in Paulo: «*Videte canes* ¹², ne intuemini detractores. Per *canes*, loquacitati servientes, ut in Apocalypsi: «*Foris canes, foris malefici* ¹³, id est, quod qui in crimine loquacitatis et malæ actionis perseverant, a regno Dei excluduntur. Per *canes*, prædicatores boni, ut in Evangelio: «*Canes lingebant ulcera Lazari* ¹⁴, id est, quod sancti prædicatores sanabant peccata gentilis populi. Per *canes* prædicatores mali, ut in propheta: «*Canes muti, non valentes latrare* ¹⁵, id est, quod mali prædicatores vitia corrigere nolunt.

Caput est Christi divinitas, ut in Cantico: «*Caput ejus aurum optimum* ¹⁶, id est, quod in Christi divinitate fulgor incomparabilis est. *Caput*, humanitas Christi, ut in psalmo: «*Exaltavit caput meum super inimicos meos* ¹⁷, id est, elevavit Christum hominem super inimicos meos. *Caput*, fides, ut in psalmo: «*Caput meum, id est, fides in pravis refriguit*. *Caput*, sacerdotium Judæorum, ut in Job: «*Abstulit coronam de capite meo* ¹⁸, id est, quod dignitatem abstulit Deus a sacerdotio Judæorum. *Caput*, quilibet rector, ut in libris Regum: «*Caput in tribubus Israel factus es* ¹⁹, id est, rector in plebibus Israel constitutus es. *Caput*, principatus Synagogæ, ut in Isaia:

«*Omne caput languidum* ²⁰, id est, quod universus principatus Synagogæ spiritualiter ægrotavit. *Caput*, principium, ut in psalmo: «*In capite libri scriptum* ²¹, id est, in principio alterius scriptum est de me. *Caput*, quilibet hujus sæculi superbus, ut in Job: «*Aut gurgustium piscium implebis capite illius* ²², id est, quod Deus per prædicatores suos etiam superbos ad se trahit. *Caput*, initium tentationis, ut in Job: «*Caput aspidis suget* ²³, id est, quod iniquus quilibet statim initium tentationis consentiendo suscipit. *Caput*, excellentia, ut in lege: «*Advena erit in caput* ²⁴, id est, alienus te excellet. *Caput*, diabolus, ut in psalmo: «*Caput circuitus eorum* ²⁵, id est, quod diabolus, qui caput est iniquorum, nunquam recte incedit. *Caput*, Antichristus, ut in Abacuc: «*Percussisti caput de domo impii* ²⁶, id est, superasti Antichristum, qui est habitatio diaboli. *Caput*, concupiscentia hostis, ut in Genesi: «*Ipsa coneret caput tuum* ²⁷, id est, Maria virgo concubabit concupiscentiam tuam. *Caput* est mens, ut in Cantico: «*Caput tuum ut Carmelus* ²⁸, id est, mens tua cogitationem habet spiritualis circumcisionis: quod *Carmelus*, scientia circumcisionis interpretatur. *Caput*, intentio, ut in Jeremia: «*Facti sunt hostes ejus in capite* ²⁹, id est, inimici tui prævalent ei in ipsa intentione. Per *caput* elationes superborum, ut in psalmo: «*Conquassabit capita in terra* ³⁰, id est, destruet in Ecclesia elationes pessimorum. Per *capita* vitia criminalia, ut in Apocalypsi: «*Habebat draco capita septem* ³¹, id est, quia diabolus septem capitalia vitia suggerit.

Capillus est subtilitas cogitationum, ut in psalmo: «*Verticem capilli perambulantium [in delictis suis] confringet* ³², id est, acumen subtilitatis hæreticorum destruet. *Capillus*, ordo prædicatorum, ut in Daniele ³³ Abacuc capillo de Judæa in Babylonem transvectus esse perhibetur; per Abacuc, qui amplectens sive luctator interpretatur, Redemptor noster exprimitur, qui ut suos sibi amplectens lectam contra diabolus iniiit: «*Erat autem Abacuc in Judam* ³⁴, id est, et Christus spiritualiter ad Judæos missus est. «*Ille pulmentum coxerat*, id est, quod Christus ex aqua sapientiæ Spiritu santo cooperante cibum vitæ præparavit. Ille «*panes in alveolo intriverat*: id est, Christus apostolis quasi Dominici verbi vasculis pabulum doctrinæ spiritualis exponendo tanquam frangendo commiserat. Ille «*in campum iniens tulit messoribus*: id est, et Christus ad Synagogam veniens prædicavit Judæis. «*Dixitque angelus ei: Fer prandium quod habes, in Babylonem, Danieli, qui est in lacu leonum* ³⁵, id est, quod apostoli gentibus salutem a Dominis dari deprecabantur. Per *Babylonem*, confusa gentilitas; per *Danilem*, populus gentium; per *lacum leonum*, tenebrosa conversatio dæmonum. «*La-*

¹ Exod. xxix, 25. ² Gen. xxx, 38. ³ Cant. vii, 5. ⁴ Prov. xvi, 11. ⁵ Eccl. ix, 4. ⁶ I Reg. xvii, 45. ⁷ I Reg. xxiv, 15. ⁸ Psal. lxxviii, 4. ⁹ Matth. xv, 26. ¹⁰ Psal. xxi, 17. ¹¹ Matth. vii, 6. ¹² Phil. iii, 2. ¹³ Apoc. xii, 15. ¹⁴ Luc. xvi, 21. ¹⁵ Isa. lvi, 10. ¹⁶ Cant. v, 11. ¹⁷ Psal. xxvi, 6. ¹⁸ Job xix, 9. ¹⁹ I Reg. xv, 17. ²⁰ Isa. i, 5. ²¹ Psal. xxxix, 8. ²² Job xl, 26. ²³ Job xx, 19. ²⁴ Dent. xxviii, 44. ²⁵ Psal. cxxxix, 10. ²⁶ Abac. iii, 13. ²⁷ Gen. iii, 15. ²⁸ Cant. vii, 5. ²⁹ Thren. i, 5. ³⁰ Psal. cix, 6. ³¹ Apoc. xii, 5. ³² Psal. lxxv, 22. ³³ Dan. xiv, 35. ³⁴ Ibid., vers. 32. ³⁵ Ibid., vers. 33.

cus itaque in Babylonem ¹,) habitatio est dæmonum A in gentilitate: « Daniel in lacu,) populus gentium habitans in regione umbræ mortis. « Babylonem, ait Abacuc, non vidi, et lacum nescio; » et Dominus: « Non sum missus nisi ad oves quæ perierunt domus Israel ². » Abacuc ergo capillo in Babylonem translatus, Daniell prandium, quod messoribus præparaverat, attulit; et Redemptor noster per prædicatores suos verbum salutis Judaico populo destinatum, gentibus ministravit. « Surrexit Daniel et comedit; ³ » et populus gentium ab errore surgens ad fidem erigitur, et divinæ doctrinæ pabulo reficitur. Relicto Daniele, Abacuc in locum, unde translatus est, restituitur: et Christus plenitudine gentium completa ad Judæos redibit, et tunc omnis Israel salvus fiet. Per *capillos*, angeli, ut in Apocalypsi: « Capilli erant candidi ⁴, » quod angeli Domini in perenni claritate sunt perspicui. Per *capillos* sacramenta legis, ut in Job, ipse Job legitur ⁵ a capite capillos rasisse, quod Christus legis sacramenta ab illo primo sacerdotio scitur abstulisse. Per *capillos*, cogitationum superflua, ut in lege ⁶ jubentur Nazaræi capillos in sacrificii igne ponere; quod perfecti cogitationes superfluas flamma dominici amoris incendere debent. Per *capillos*, populi fideles, qui Christo capiti adhærent, ut in Cantico: « Capilli tui sicut grex caprarum, quæ ascenderunt de lavacro ⁷, » quod populi per baptismum loti summa per desiderium petunt. Per *capillos*, terrena abundans substantia, ut in Evangelio Maria capillis capiti pedes Domini terit ⁸, quod fidelis quisque ex sua abundantia pauperibus necessitatem tribuit.

Capitella sunt duo Testamenta, ut in libris Regum: « Duo capitella super capita columnarum ⁹, » quod duo Testamenta in mentibus doctorum.

Castellum est virgo Maria, ut in Evangelio: « Intravit Jesus in quoddam castellum ¹⁰, » quod Christus in singularis virginis venit uterum. *Castellum*, ut in Evangelio: « Ite in castellum quod contra vos est ¹¹, » id est, in mundum qui vobis contrarius est. *Capellum*, mens nostra, ut in Evangelio: « Dominus intravit cum discipulis in capellum Emaus, et agnoscit est ab eis ¹², » quod quando nobiscum in nobis ingreditur, ejus nobis cognitio confertur.

Capparis est plebs Judaica, ut in Ecclesiaste: « Dissipabitur capparis ¹³, » quod propter incredulitatem abjectus populus Judaicus est.

Caprea est Christus, ut in Cantico: « Similis est affectus meus capreae, » quod Christus similitudinem suscepit humanam. *Caprea*, Ecclesia, ut in Cantico: « Revertere, similis esto, dilecte mi, capreae ¹⁴; » id est, redi ad munditiam, mea forma, quam ab Ecclesia suscepisti. Per *capreas* virtutes animarum, ut in

Cantico: « Adjuro vos per capreas ¹⁵, » id est, erudio vos ad virtutes.

Capra est Ecclesia, ut in Genesi: « Summe vaccam triennem, et capram trimam ¹⁶, » id est, Synagogam et Ecclesiam, quæ utraque credit trinitatem. *Capra*, contemplatio, ut in Levitico: « Offerat agnam de gregibus, sive capram ¹⁷, » id est, vitam activam, quæ pertinet ad multos, et contemplativam, quæ ad paucos.

Carcer est pondus corruptionis nostræ, ut in Job: « Circumdedisti me carcere ¹⁸, » id est, vallasti me undique pondere corruptionis meæ. * Congregatio infidelium, ut in Apocalypsi: « Solvetur Satanus de loco suo ¹⁹, » quod de malis, in quibus modo tenetur, tunc exiit. *Carcer*, tribulatio, ut in Apocalypsi: « Missurus est vos in carcerem ²⁰, » id est, in tribulationem. *Carcer*, caro nostra, ut in psalmo: « Educ de carcere animam meam ²¹, » id est, libera animam meam de corpore mortis hujus. *Carcer*, infernus, ut in Evangelio: « Judex mittet te in carcerem ²², » id est, in infernum.

Caro Christi vel illa est quam in altari sumimus, de qua dicitur: « Caro nostra vere est cibus ²³, » vel illa quæ fixa est in ligno, de qua in psalmo: « Caro mea immutata est propter Deum ²⁴, » id est, in gloriam immortalitatis, propter gratiam spiritualem. *Caro*, peccatum, ut in Job: « Operui cinere carnem meam ²⁵, » id est, detexi humilitate poenitentiae culpam meam. *Caro* per naturam dicitur, « caro de carne mea ²⁶, » quod naturaliter femina de viro est. *Caro*, infirmus quilibet, ut in psalmo: « Recordatus est quod caro sunt ²⁷, » id est, novit radicem, quod fragiles sunt. *Caro*, dilectio carnalis, ut in Job: « Tabescet caro illius ²⁸, » id est, marcescet caro. *Caro*, immortalitatis corruptio, ut in Paulo: « Caro et sanguis regnum Dei non ²⁹, etc., » id est, corruptio incorruptelam non possidebit. *Caro*, carnalis quisque, ut in Genesi: « Non permanebit Spiritus meus in homine, quod caro est ³⁰, » id est, non poterit esse spiritualis, quandiu studet esse carnalis. *Caro*, totus homo, ut in Paulo: « Manifesta sunt opera carnis ³¹, » id est, hominis, non enim solius carnis, sed animi sunt vitia, quæ numerantur. *Caro*, sapientia carnalis, ut in Evangelio: « Caro et sanguis non revelavit tibi ³², » id est, inflatio carnalis sapientiae et scientiae non manifestavit tibi. *Caro*, concupiscentia, ut in Paulo: « Caro concupiscit adversus spiritum ³³, » id est, carnis concupiscentia contra animam. *Caro*, mollietas, ut in Genesi: « Tuihit unam de costis ejus, et replevit carnem pro ea ³⁴, » quod robor Dominus nonnunquam a nobis aufert, et mollietatem in nobis esse permittit. Per *carnes* sententias sacrae Scripturae, ut in Exodo: « Edent

¹ Dan. xiv, 34. ² Matth. xv, 24. ³ Vers. 58. ⁴ Apoc. i, 14. ⁵ Job. i, 20. ⁶ Num. vi, 18. ⁷ Cant. vi, 4. ⁸ Luc. vii, 38, 44. ⁹ II Reg. vii, 16. ¹⁰ Luc. x, 38. ¹¹ Matth. xxi, 2. ¹² Luc. xxiv, 15, 15, 31. ¹³ Eccl. xii, 5. ¹⁴ Cant. ii, 9. ¹⁵ Cant. iii, 5. ¹⁶ Gen. xv, 9. ¹⁷ Levit. v, 6. ¹⁸ Job vii, 12. ¹⁹ Apoc. ix, 7. ²⁰ Apoc. ii, 10. ²¹ Psal. ccli, 8. ²² Matth. v, 24. ²³ Joan. vi, 55. ²⁴ Psal. cviii, 24. ²⁵ Job xvi, 15. ²⁶ Gen. ii, 23. ²⁷ Psal. lxxvii, 59. ²⁸ Job xxxiii, 21. ²⁹ I Cor. xv, 50. ³⁰ Gen. vi 3. ³¹ Gal. v, 19. ³² Matth. xvi, 17. ³³ Gal. v, 17. ³⁴ Gen. ii, 21.

carnes nocte illa assas igni¹, id est, in obscuritate vitæ præsentis, sententiis sacræ Scripturæ recti debemus. Per *carnem*, discipuli Christi, ut in Job: « Pelli meæ consumptis carnibus adhæsit os², » quod fugientibus discipulis Christo milites in sua passione astiterunt. Per *carnem* humiles doctrinæ, ut in psalmo: « Pluit super eos sicut pulverem carnes³, » id est, doctrinas dedit eis humiles, ad actiones pertinentes. Per *carnem* infirma opera, ut in Parabolis: « Vita carniū⁴, » quod si minute innocentia custoditur, et si qua sunt foris infirma, roborantur. Per *carnem* impii, ut in Deuteronomio: « Gladius meus devorabit carnes⁵, » id est, iudicium meum condemnabit impios. Per *carnem* pœnæ reproborum, ut in Apocalypsi: « Ut manducetis carnes regum et tribunorum⁶, » id est, ut delectemini de cruciatu reproborum, tam majorum quam minorum.

Carmen laus Dei, ut in psalmo: « Immisit in os meum canticum novum, carmen [Deo nostro]⁷, » id est, ut more meo laudem Deum meum. *Carmen* gloria cœlestis, ut in Ezechiele: « Erant scriptæ in libro lamentationes [et] carmen⁸, » quod luctum nobis in præsentis, et gloriam in futuro sacra Scriptura denuntiat. Per *carmen* consolationes internæ, ut in Job: « Dedit carmina in nocte⁹, » quod consolationes Dominus suis confert in tribulatione.

Carmelus, qui interpretatur *scientia circumcissionis*, carnalis est purificatio Judæorum, ut in libris Regum: « Erat Nabal et possessio ejus in Carmelo¹⁰, » quod stultus Judaicus populus in exteriori purificatione confidebat, quod Nabal *stultus* interpretatur. *Carmelus*, cogitatio secretorum, ut in Cantico: « Caput tuum ut Carmelus¹¹, » id est, mens tua scientiam et notitiam habet secretorum.

Cartilago membra sunt diaboli, ut in Job: « Cartilago ejus quasi lamina ferrea¹², » quod membra diaboli eos qui membra sunt Christi, tribulare non cessant.

Carectum populus Judaicus, ut in Exodo: « Exposuit eum in carecto fluminis¹³, » quod primum Christus aspero populo Judaico apparuit. *Carectum* vita hypocritarum, ut in Job: « Aut potest crescere carectum sine aqua¹⁴, » quod hypocritæ non nisi ex superno munere viriditatem bonæ operationis accipiunt.

Carbunculus, lux magnæ scientiæ, ut in Ezechiele¹⁵ carbunculus dicitur operuisse primum angelum, quod lux magnæ scientiæ illustravit illum.

Caradion vitium est loquacitatis, ut in lege¹⁶ prohibetur populus Dei comedere caradion, quod qui Deo placere student, vitio loquacitatis insistere nolunt.

Cardines sunt spiritus angelici, ut in libris Regum cardines dicuntur fuisse in interiore domo Sancti

A sanctorum¹⁷ quod spiritus sanctorum lætantur in intimis cœlorum. *Cardines* prædicatores, ut in cantico: « Domini enim sunt cardines terræ¹⁸ quod ad Dominum pertinent prædicatores Ecclesiæ. *Cardines* fines mundi, ut in Job: « Cardines quoque maris operiet¹⁹, » id est, fines mundi leget.

Carbones sunt virtutes, quæ erant in Christo, ut in lege plenum carbonibus . . . thuribulum pontifex tulit in Sancta sanctorum²⁰, quod corpus plenum sanctis virtutibus Christus levabit ad cœlos. *Carbones*, sancti qui in fine cum Domino judicabunt, ut in Psalmis: « Cadent super eos carbones²¹, quod reprobos perfecti sancti cum Domino judicabunt. *Carbones*, ardores pœnitentiæ, ut in Parabolis: « Carbones ignis congeres super caput ejus²², » id est,

B bonis operibus tuis inimicum tuum ad pœnitentiam commovebis. *Carbones*, incendia charitatis, ut in Psalmis: « Nubes transierunt, grando et carbones ignis²³, » quod abundante iniquitate et prædicationes et comminationes in multis salubres cessant, et flammæ charitatis refrigescunt. *Carbones* sancti viri, ut in Ezechiele: « Ut carbones ignis ardentis²⁴, » id est, ut sanctorum virorum Dominum in occultis amantium. *Carbones*, bona exempla, ut in Psalmis: « Cum carbonibus desolatoris²⁵, id est, cum exemplis bonis, vitia vastantibus. *Carbones*, peccatores, ut in Psalmis: « Carbones succensi sunt ab eo²⁶, » quod multi ab ardore justis desiderii extincti peccantisque nigri a Deo succensi et illuminati sunt. *Carbones* iniqui in malis suis perseverantes, ut in Jeremia: « Denigrata est super carbones facies eorum²⁷, » id est, ipsos valde iniquos in pravitibus suis servaverunt.

Craticula, cor cujuslibet sancti, ut in Exodo: « Craticulam in modum retis æneam²⁸, » id est, mentem viri sancti in virtutum multiplicitate robustam.

Crater est ordo prædicatorum, ut in Cantico: « Crater tornatilis, nunquam indigens poculis²⁹, » quod prædicatores sancti et a crimine sunt alieni, et spirituali poculo pleni.

Caseus est soliditas mentis, ut in Job: « Sicut caseum me coagulasti³⁰, id est, in compaginatione pigrescentis cogitationis me solidasti.

D *Castra* sunt angeli, ut in Genesi: « Castra Dei sunt hic³¹, » id est, Angeli Dei sunt ii in quibus habitat Deus. *Castra* viri sancti, ut in Ezechiele: « Ut sonus multitudinis atque castrorum³², » id est, ut fama multorum sanctorum. *Castra* tota simul Ecclesia, ut in Cantico: « Ut castrorum acies ordinata³³, » id est, ut concursus Ecclesiæ conventus. *Castra*, virtutes spirituales, ut in Cantico: « Quid videbis in Sunamitide, nisi choro castrorum³⁴, » quod in populo Judaico, quando conversus fuerit ad

¹ Exod. xii, 8. ² Job xix, 20. ³ Psal. lxxvii, 27. ⁴ Prov. xiv, 30. ⁵ Deut. xxxii, 42. ⁶ Apoc. xii, 18. ⁷ Psal. xxxix, 4. ⁸ Ezech. ii, 10. ⁹ Job xxxv, 1. ¹⁰ I Reg. xxv, 2. ¹¹ Cant. vii, 5. ¹² Job xl, 15. ¹³ Exod. ii, 3. ¹⁴ Job viii, 11. ¹⁵ Ezech. xxviii, 13. ¹⁶ Lev. xi, 19. ¹⁷ I Reg. vii, 50. ¹⁸ I Sam. ii, 8. ¹⁹ Job xxxvi, 30. ²⁰ Exod. xxx, 34. ²¹ Psal. cxxxix, 11. ²² Prov. xxv, 22. ²³ Psal. xvii, 13. ²⁴ Ezech. i, 13. ²⁵ Psal. cxii, 4. ²⁶ Psal. xvii, 9. ²⁷ Thren. iv, 8. ²⁸ Exod. xxxvii, 4. ²⁹ Cant. vii, 2. ³⁰ Job x, 10. ³¹ Gen. xliii, 2. ³² Ezech. i, 24. ³³ Cant. vi, 3, 9. ³⁴ Ib. vers 12.

fidem, ornamenta erunt spiritualium virtutum. *Castra*, persecutores, ut in psalmo : « Si consistant adversum me castra ¹, id est, quando mihi resistent adversarii mei, in Deo confidam.

Catulus est Christus, ut in Genesi : « Catulus leonis, Juda ², » id est, Christus de tribu Juda. *Catulus* populus Judaicus, ut in psalmo : « Sicut catulus leonis habitans in abditis ³, » quod Christum populus Judaicus persecutus est, primum ei insidians in occultis. *Catulus*, diabolus, ut in libro Judicum a Samsonne catulus leonis interficitur ⁴, quod a Christo diabolus superatur. Per *catulos* apostoli, ut in Job : « Animam catulorum implebis ⁵, » id est, desiderium apostolorum et Ecclesie consummabis. Per *catulos* homines reprobi, ut in psalmo : « Catuli leonum rugientes, ut rapiant ⁶, » quod homines pravi, qui dæmones sequuntur bonos persequi non cessant. Per *catulos* detractores, ut in Job : « Dentes catulorum leonum contriti sunt ⁷, » id est, verba detractorum destructa sunt. Per *catulos* dæmones, ut in psalmo : « Animam meam de medio catulorum leonum ⁸, » id est, redemit me de potestate dæmonum. Per *catellos* gentiles, ut in Evangelio : « Catelli de micis edunt ⁹, » quod gentiles sacre Scripturæ medullam inquirunt.

Cathedra quædam est mundi, in qua non sedet Christus; quædam Moysis, in qua Pharisæus est audiendus; quædam seniorum, in qua laudatur Deus. Prima est pestilentie, secunda justitiæ, tertia gloriæ. Prima, est mollities damnabilis. Secunda, austeritas spiritualis regiminis. Tertia, sublimitas cælestis beatitudinis. In prima sedent mali, in secunda boni, in tertia beati. In prima peccatores, in secunda doctores, in tertia regentes. Primam cathedram hi quatuor pedes sustentant, negligentia sui, oblitio Dei, decor visibilium, dulcor delectabilium. Reclinatorium ejus, peccati delectatio, pulvinar peccati perpetratio. Negligentia sui, et oblitio Deinterioris animæ oculos eruunt. Decor visus, et dulcor dilectionis mortiferos ejus pedibus laqueos involvunt. Peccati delectatio illam illaqueat, peccati vero perpetratio illam præcipitat. Quatuor secundæ cathedræ pedes, quatuor sunt cardinales virtutes, prudentia, fortitudo, justitia, temperantia. Reclinatorium ejus, dilectio Dei, pulvinar, testimonium conscientie. Prudentia quæ illuminat, fortitudo quæ roborat, justitia quæ exornat, temperantia quæ modificat. Dilectio Dei quæ lætificat, testimonium conscientie quod tranquillat. In cathedra tertia quatuor pedes sunt, electorum scilicet essentia, potentia, scientia, dilectio. Reclinatorium, præsentia divinæ visionis. Pulvinar, pax summa quietis. Tunc namque veraciter electi erunt, poterunt, scient, amabunt, videbunt, requiescent, erunt sine mortalitate, poterunt sine debilitate, scient sine errore, amabunt sine offen-

sione, videbunt in plenitudine, requiescent in summa pace. Igitur prima cathedra est iniquitatis, secunda æquitatis, tertia felicitatis. Qui in prima sedent, subduntur carni, in perpetratio omnium peccati; qui in secunda, præsentent Ecclesie in auctoritate recti iudicii; qui in tertia, exultant cum Deo in æternitate felicitatis gaudii. Ex his cathedris prima est devitanda, secunda amanda, tertia desideranda, quod prima, malitia, secunda bona, tertia beata.

Catenæ sunt obligationes vitiorum, ut in lege : « Confregi catenas virtutum vestrarum ¹⁰, » id est, dissipavi obligationes peccati, quæ mentes nostras deprimebant. *Catenæ*, afflictiones, ut in Job : « Si fuerint in catenis, et vinciantur funibus paupertatis ¹¹, » id est, quamvis fuerint in afflictionibus, et ligentur vinculis egestatis. *Catenæ*, duræ leges gentium, ut in Evangelio : « Neque catenis, jam quisquam eum poterat ligare ¹², » quod humanum genus nec ipsæ duræ leges Gentium a peccatis poterant cohibere. *Catenæ*, virtutes spirituales, ut in libris Regum : « Et quasi in modum retis catenarum ¹³, id est, ad formam multipliciter virtutum spiritualium. *Catenæ*, præsentent tribulationes, ut in Ecclesiaste : « De catenis quisquam egreditur ad requiem ¹⁴, » quod a præsentibus tribulationibus sancti ad æternam pertingunt requiem.

Cataractæ sunt apostoli, ut in psalmo : « In voce cataractarum tuarum ¹⁵, » quod peccatores sperant de misericordia Dei, per prædicationem Apostolorum. *Cataractæ*, profundæ sententiæ sacre Scripturæ, ut in Genesi : « Et cataractæ cœli apertæ sunt ¹⁶, » id est, profundæ sacre Scripturæ ostensæ sententiæ sunt.

Cauma zelus est fidei, ut in Job : « Ossa mea arverunt præ caumate ¹⁷, » id est, virtutes meæ emaruerunt pro zelo meo.

Cauda est perseverantia, ut in lege, jubetur ¹⁸ auferri in sacrificio, quod habeatur perseverantia in bono opere. *Cauda* opprobrium, ut in lege : « Tu eris in caudam ¹⁹, » id est, in opprobrium et ignominiam. *Cauda*, finis sæculi, ut in Exodo : « Extende manum tuam, et apprehende caudam ejus ²⁰, » quod in fine sæculi per gratiam suam dabit Judæis. *Cauda*, Antichristus, ut in Job : « Stringet caudam suam quasi cedrum ²¹, » quod illum damnatum hominem in maximam altitudinem elevabit. Per *caudam* blandimenta, ut in Apocalypsi : « Potestates equorum in caudis eorum ²², » quod potestates hæreticorum in blandimentis eorum.

Caverna est vulnus in latere Domini, ut in Cantico : « Surge, amica mea, in caverna maceræ ²³, » quod per sacramenta suæ redemptionis, quæ de latere Christi effluerunt, sancta Ecclesia ab infidelitate resurrexit. *Caverna*, cor cujuslibet iniqui, ut in Isaia : « In cavernam reguli manum suam mittet ²⁴, » quod Dominus nonnunquam pravam mentem, quæ

¹ Psal. xxvi, 3. ² Gen. xlix, 9. ³ Psal. xvi, 12. ⁴ Jud. xiv, 5. ⁵ Job xxxix, 1. ⁶ Psal. ciii, 21. ⁷ Job iv, 10. ⁸ Psal. lvi, 5. ⁹ Matth. xv, 27. ¹⁰ Lev. xxvi, 13. ¹¹ Job xxxvi, 8. ¹² Mar. v, 3. ¹³ III Reg. vii, 17. ¹⁴ Eccle. iv, 14. ¹⁵ Psal. xli, 8. ¹⁶ Gen. vii, 11. ¹⁷ Job xxx, 30. ¹⁸ Lev. viii, 25. ¹⁹ Deut. xxviii, 44. ²⁰ Exod. iv, 4. ²¹ Job xl, 12. ²² Apoc. ix, 19. ²³ Cant. ii, 14. ²⁴ Isa. xi, 8.

habitatio erat dæmonum, per gratiam suam visitat. **A** diabolo supernorum spirituum cœtus sine defectu divini verbi obedientiam custodit. *Cælum* sancta Ecclesia, ut in Genesi: « Fiant luminaria in firmamento cœli ¹⁹, » id est, sint viri spirituales in fortitudine Ecclesiæ. *Cælum*, mundus iste, ut in Apocalypsi: « Signum magnum apparuit in cœlo ²⁰, » id est, miraculum ingens in mundo. *Cælum*, aer iste, ut in Evangelio: « Respicite volatilia cœli ²¹, » id est, volucres, quæ volant in aere. *Cælum*, anima fidelis, ut in Apocalypsi: « Factum est in cœlo silentium ²², quasi media hora, » quod exiguo momento fit quies in anima. *Cælum*, sacra Scriptura, ut in psalmo: « Extendens cælum sicut pellem ²³, » quod Scriptura sacra mortalibus aperitur. *Cælum*, sanctitas vitæ, ut in Job: « Et gelu de cœlo quis genuit ²⁴?

Cedrus est divinitas, ut in libro Regum: « A cedro, quæ est in Libano, usque ad hyssopum, quæ egreditur de pariete ²⁵, » id est, de divinitate, quæ regnat in cœlo, usque ad humanitatem, quæ processit ex virgine. *Cedrus*, Christus, ut in Cantico: « Electi vero cedri ²⁶, » quod alienus est Christus a corruptione peccati. *Cedrus*, lignum sanctæ crucis, ut in Isaia: « Dabo in desertum cedrum ²⁷, id est, faciam in Ecclesia esse venerabile lignum crucis. *Cedrus*, altitudo sanctorum, ut in psalmo: « Sicut cedrus Libani multiplicabitur ²⁸, » quod vir sanctus per incrementum internæ gratiæ in celsitudinem justitiæ erigitur. *Cedrus*, fides Christi, ut in Ecclesiastico: « Sicut cedrus exaltata sum in Libano ²⁹, » quod fides Christi in magna veneratione habetur in mundo. Per *cedros* angeli, ut in Ezechiele: « Cedri non fuerunt illo altiores ³⁰, » quod primo illo angelo non fuerunt cæteri altiores. Per *cedros* gentiles, ut in psalmo: « Vox Domini confringentis cedros ³¹, » id est, Christi prædicatione humiliantis ad fidem gentiles elatis. Per *cedros* Judæi, ut in psalmo: « Confringet Dominus cedros Libani ³², » id est, humiliabit Judæos gloriantes in candore sæculi, quod *Libanus* interpretatur *candidatio*. Per *cedrum* superbus quilibet, ut in psalmo: « Vidi impium superexaltatum et elevatum sicut cedrum Libani ³³, » id est, intuitus sum pravum hominem efferentem se et extolentem ad instar præcedentium superbiorum. Per *cedros* sæculares potentes, ut in psalmo: « Et cedri Libani, quos plantavit ³⁴, » id est, illos refecit nonnquam Dominus spiritualiter, quod, quamvis sæculares sunt, in fide tamen radicati sunt.

Cherub angelus sanctus, ut in Ezechiele: « Duas facies habebat cherub ³⁵, » quod utrumque charitatis præceptum implet angelus sanctus. Per *cherubim*, duo Testamenta, ut in Exodo: « Duo cherubim vultus virtutum in propitiatorium ³⁶, quod duo Testamenta concorditer prædicant Christum.

Cælum est Deus, ut in psalmo: « Posuerunt in cælum os ³⁷, » id est, blasphemaverunt Dominum. *Cælum* Christus, ut in psalmo: « Cælum cœli, Domino ³⁸, » id est, Christus est Filius Patris ad honorem Dei. *Cælum*, beatitudo cœlestis, ut in Isaia: « Quomodo cecidisti de cœlo ³⁹, » id est, de beatitudine cœlesti. *Cælum*, intellectus angelorum, ut in Job: « Excelsior cœlo est ⁴⁰, » quod Deus Angelorum intellectum excedit. *Cælum*, cœtus supernorum spirituum, ut in psalmo: « In æternum, Domine, verbum tuum permanet in cœlo ⁴¹, » quod cadente

B quod post sublimem sanctitatem aliquis nonnunquam in iniquitate inclinatur. Per *cælum* angeli, ut in psalmo: « Cœli distiterunt a facie Dei ⁴², » quod Dei ad nos mandata angeli deserunt. Per *cælum* apostoli, ut in Job: « Spiritus ejus formavit cœlos ⁴³, » quod Paraclitus, Spiritus sanctus, docuit apostolos omnem veritatem. Per *cœlos* prædicatores, ut in psalmo: « Cœli enarrant gloriam Dei ⁴⁴, » id est, prædicatores summi annuntiant gratiam Dei. Per *cælum* sapientiores in Ecclesia, ut in Deuteronomio: « Audite, cœli, quæ loquor ⁴⁵, » id est, vos qui sapientes estis, magna quæ dicturus sum, auscultate. Per *cælum* spirituales quique, ut in psalmis: « Qui fecit cœlos in intellectu ⁴⁶, » quod sanctos suos non modo credere, sed et intelligere fecit divina. Per *cælum* sublimes contemplationum modi, ut in Psalmo: « Ascendunt usque ad cœlos ⁴⁷, » id est, usque ad summa contemplationum genera pertingent.

Cella est Ecclesia, ut in Cantico: « Introduxit me in cellaria sua ⁴⁸, » id est, per contemplationem fecit me introire in gaudia interna.

Cælaturæ sunt opera virtutum, ut in libro Regum: « In parietibus cælaturæ eminentes ⁴⁹, » id est, viris sanctis opera bona aliis cum exemplo proposita.

Cleri sunt duo Testamenta, ut in psalmo: « Si dormiatis inter medios cleros ⁵⁰, » id est, si quiescatis inter duo Testamenta. *Cleri* ordinum dignitates, ut: « Cleri non proderunt eis, si ipsi fuerint mali.

D *Cæmentarii* sunt doctores Ecclesiæ, ut in libris Regum: « Lapidés dolaverunt cæmentarii Salomonis ⁵¹, » quod populos fideles prædicando instruxerunt prædicatores Redemptoris.

Cæna est dulcedo contemplationis, ut in Evangelio: « Homo quidam fecit cœnam magnam ⁵², » recubuit super pectus ejus, quod quilibet perfectus reficitur in contemplatione a sapientia Christi. *Cæna* refectio vitæ æternæ, ut in Evangelio: « Homo qui

¹ Job xxx, 6. ² III Reg. iv, 35. ³ Cant. v, 15. ⁴ Isa. xli, 19. ⁵ Psal. xci, 15. ⁶ Eccli. xxiv, 17. ⁷ Ezech. xxxi, 8. ⁸ Psal. xxviii, 5. ⁹ Ibid. ¹⁰ Psal. xxxvi, 35. ¹¹ Psal. ciii, 16. ¹² Ezech. x, 21. ¹³ Exod. xxv, 18, 19, 20. ¹⁴ Psal. lxxi, 9. ¹⁵ Psal. cxiii, 16. ¹⁶ Isa. xiv, 12. ¹⁷ Job xi, 8. ¹⁸ Psal. cxviii, 89. ¹⁹ Gen. i, 14. ²⁰ Apoc. xii, 1. ²¹ Matth. vi, 26. ²² Apoc. viii, 1. ²³ Psal. ciii, 2. ²⁴ Job. xxxviii, 29. ²⁵ Psal. lxxvii, 9. ²⁶ Job. xxvi, 15. ²⁷ Psal. xviii, 1. ²⁸ Deut. xxxii, 1. ²⁹ Psal. cxxxv, 5. ³⁰ Psal. cvii, 26. ³¹ Cant. ii, 4. ³² III Reg. vi, 35. ³³ Psal. lxxviii, 24. ³⁴ III Reg. v, 47, 48. ³⁵ Luc. xiv, 16.

danu fecit cœnam magnam ¹,) quod ad refectionem A electis suis vitam * perducit æternam

Cera est quilibet peccator, ut in Psalmis : « Sicut cera a facie ignis ²,) quod deficit peccator ante eum, qui ignis consumens est. *Cera* vetus lex, ut in psalmo : « Tanquam cera liquescens,) id est, sicut lex vetus, quod juxta litteram deficit.

Cervus est anima fidelis, ut in psalmo : « Sicut cervus desiderat ad fontem aquarum ³,) quod anima fidelis abundantiam concupiscit spiritualium bonorum. Per *cervum* antiqui Patres, ut in Cantico : « Similis dilectus meus hinnulo cervorum ⁴,) quod natus est Christus ex carne antiquorum patrum. Per *cervum* magni contemplatores, ut in Psalmis : « Montes excelsi cervis ⁵ :) quod summi contemplationum modi pertinent ad summos contemplatores. Per *ceruos* mundi contemptores, ut in Psalmis : « Posuit pedes meos quasi cervorum ⁶,) id est, direxit opera mea ad instar sanctorum virorum. Per *cervos* sanctitates, ut in Cantico : « Adjuro vos per capreas cervorum ⁷,) id est, suadeo vobis amare sanctitates meritorem.

Cerva est negligens prædicator, ut in Ezechiele : « Cerva in agro peperit ac dimisit ⁸,) quod negligens prædicator eos nonnunquam curat quos per prædicationem peperit. Per *cervum* doctores, ut in Job : « Parturientes cervas observasti ⁹,) id est, doctores spiritualiter generantes considerari.

Cervix est superbia, ut in Deuteronomio : « Ego scio cervicem tuam durissimam ¹⁰,) id est, superbiam tuam rigidissimam. *Cervix*, bona libertas, ut in Job : « Concidit cervicem meam ¹¹,) id est, adjovit libertatem meam. Per *cervicem* elationes pravorum, ut in psalmo : « Dominus justus concidet cervicem ¹²,) id est, destruet elationes superborum.

Cerastes est Antichristus, ut in Genesi : « Cerastes in semita ¹³,) quod viris sanctis Antichristus et venenosum se exhibebit, et elatum.

Cetus est mors, ut in Jona : « Devoravit cetus Jonam ¹⁴,) quod invasit mors Christum. *Cetus*, diabolus, ut in Job : « Nunquid mare sum ego, aut cetus ? ¹⁵,) id est, nec reprobus, nec eorum capiti diabolo sum similis. *Cetus* superba celsitudo imperii mundialis, ut in Isaia : « Occidet Deus cetum, qui est in mari ¹⁶,) id est, destruet infidelitatem et superbiam celsitudinem, quæ in mundo est.

Cibus est dilectio mundi, ut in Evangelio : « Operamini non cibum, qui perit ¹⁷,) id est, nolite amare mundanam delectationem, quæ deficit. *Cibus* Christus, ut in eodem loco : « Sed cibum, qui permanet in vitam æternam ¹⁸,) id est, solliciti estote acquirere Christum, qui vivit in æternum. *Cibus*, possessio hypocritarum, ut in Job : « Non remansit in

A cibo ejus ¹⁹,) quod possessio hypocritarum deficit. *Cibus*, vitæ communio, ut in Paulo : « Cum frujusmodi nec cibum sumere ²⁰,) id est, nullam communionem habere. Per *cibos* doctrina, ut in Parabolis : « Ne desideres de cibis ejus, in quæ est panis mendacii ²¹,) id est, de doctrinis ejus, in quibus est sterilitas. Per *cibos* internæ consolationes, ut in Job : « Quæ prius tangere nolebat anima mea, nunc præ angustia cibi mei sunt ²²,) id est, quæ prius nec cogitare dignabar, modo mihi suaves consolationes sunt.

Cibaria sunt spirituales refectiones, ut in Parabolis : « Dedit cibaria servis ²³,) id est, spirituales contulit consolationes fidelibus suis. *Cibaria*, ea quæ ad corporalem victum pertinent, ut in Psalmis : « Misit in abundantia ²⁴,) id est, refectionem dedit eis corporalem, usque ad satietatem.

Cicatrices sunt peccata, ut in Psalmis : « Corruptæ sunt cicatrices ²⁵,) id est, ad delectationem redierunt priores culpæ meæ.

Cygnus est superbia, ut in lege prohibetur, ne quis manducet cygnum ²⁶, id est, ne exhibeat se elatum.

Cilicium est caro Christi, ut in Psalmis : « Induebar cilicio ²⁷,) id est, latui in carne. *Cilicium*, Judæi, ut in Psalmis : « Posui vestimentum meum cilicium ²⁸,) id est, Judæos, qui mihi familiares erant, exasperantes habui. *Cilicium*, asperitas pœnitentiæ, ut in libro Judith : « Habuit Judith cilicium super lumbos suos ²⁹,) quod anima fidelis asperitate pœnitentiæ carnis delectationes exstinguere debet. *Cilicium*, grossæ mentes hominum, ut in Exodo ³⁰, ad operiendum tabernaculum Christi, saga *cilicina* jubentur fieri, quod illi, qui grossæ mentis sunt, alios qui internis insistant, ab exterioribus impeditis protegere debeant.

Clibanus est examen judicii, ut in Genesi : « Apparuit clibanus ardens,) vel, « femens ³¹,) quod ultimum judicium reprobos obscurabit et exuret. *Clibanus*, tormentum carnis et animæ, ut in Psalmis : « Pone eos ut clibanum ignis ³²,) quod damnatos Dominus et in carne et in anima incendit. Cor ejuslibet iniqui, ut in propheta : « Quasi clibanus succensus a coquente ³³,) quod a diabolo suggerente cor pravum inflammatur. *Clibanus*, amor bonus, ut in Levitico : « Panes coctos in clibano offeres ³⁴,) id est, Deo ostendas bonæ vitæ acus vero amore roboratos.

Clypeum est vexillum crucis, ut in libro Josue : « Leva clypeum, qui in manu tua est ³⁵,) id est, exige in mundo crucem, quæ in potestate tuâ est. *Clypeus* verbum excusatorium, ut in Job : « Vibrabit hasta et clypeus ³⁶,) quod prædicatorem bonum

¹ Luc. xiv, 16. ² Psal. lxxvii, 3. ³ Psal. xli, 1. ⁴ Cant. ii, 9. ⁵ Psal. ciii, 18. ⁶ Psal. xvii, 54. ⁷ Cant. iii, 5. ⁸ Jer. xiv, 5. ⁹ Job xxxix, 4. ¹⁰ Deut. xxxi, 27. ¹¹ Job xvi, 13. ¹² Psal. cxxviii, 4. ¹³ Gen. xlix, 17. ¹⁴ Jonæ. ii, 1. ¹⁵ Job vii, 12. ¹⁶ Isa. xxvii, 1. ¹⁷ Joan. vi, 27. ¹⁸ Ibid. ¹⁹ Job xx, 21. ²⁰ I Cor. v, 11. ²¹ Prov. xxiii, 3. ²² Job vi, 7. ²³ Prov. xxvi, 15. ²⁴ Psal. lxxvii, 25. ²⁵ Psal. xxxvii, 6. ²⁶ Lev. xi, 18. ²⁷ Psal. xxxiv, 15. ²⁸ Psal. lxxviii, 12. ²⁹ Judit. viii, 5. ³⁰ Exod. xxvi, 7. ³¹ Gen. xv, 17. ³² Psal. xx, 10. ³³ Ose. vii, 4. ³⁴ Lev. xxvi, 26. ³⁵ Jos. v, 18. ³⁶ Job. xxxix, 26.

verbis detractationis et excusationis mali invadunt. *Clypeus*, superbia, ut in libris Regum : « Clypeus æreus tegebat humeros ejus ¹, » id est, rigida elatio est in iis qui summi in corde diaboli sunt. *Clypeus*, munimina virtutum, ut in Cantico : « Mille clypei pendent ex ea ², » quod per sancta virtutum munimina in Scriptura nobis sacra ostenduntur. Per *clypeos* viri sancti, ut in libris Machabæorum : « Refulsit sol in clypeos aureos ³, » quod Christus illustrat viros religiosos. Per *clypeum* virtus patientiæ, ut in Isaia : « Surgite principes, et accipite clypeos ⁴, » id est, vos, qui spiritualem geritis principatum, in patientia vestra possidebitis animas vestras.

Cymbalum est vitium loquacitatis, ut in Paulo : « Aut cymbalum tinniens ⁵, » id est, si sine charitate fuero, prædicatio mea nihil nisi loquacitas est. *Cymbalum*, prædicatio Antichristi, ut in Isaia : « Væ terræ cymbalo alarum ⁶, » quod maledici debet Antichristus, quod prædicabit superbiam et elationem. Per *cymbalum* obsequia charitatis, ut in psalmo : « Laudate eum in cymbalis ⁷, » quod illi Deum maxime laudant, qui per charitatem Spiritus fuerint invicem.

Cyphus est doctrina cœlestis, ut in Genesi : « Invenit cyphum in sacco Benjamin ⁸, » quod doctrina cœlestis erat in corde Pauli. *Cyphus*, lex, ut in libris Regum : « Tolle cyphum aquæ ⁹, » quod spiritualem legis notitiam doctores Judæorum non habent. Per *cyphum* auditores, ut in Exodo : *Cyphi* jubentur fieri in stipite candelabri ¹⁰, quod auditores sunt in Ecclesia Christi.

Cinis est defectus, ut in Job : « Memoria vestra comparabitur cineri ¹¹, » id est, memoria vestra deficiet. *Cinis*, pœnitentia, ut in Job : « Operui in cinere carnem meam ¹², » id est, per pœnitentiam de levi carnalia peccata mea. *Cinis*, humilitas, ut in Job : « Homo in cinerem revertetur ¹³, » id est, in humilitate se deprimet. *Cinis*, corruptio mortalitatis, ut in Job : « Ago pœnitentiam in favilla et cinere ¹⁴, » id est, in corruptionis et mortalitatis meæ recordatione pœnitentiam ago. *Cinis* peccator, ut in Psalmis : « Quia cinerem tanquam panem [manducabam] ¹⁵, » quod Deus sibi peccatorem, sed pœnitentem, sicut justum incorporat. Per *cinerem* consummatio Dominicæ passionis, ut in Exodo : « Lebetes ad suscipiendos cineres ¹⁶, » id est, corda ad retinendam memoriam Dominicæ passionis. Per *cineres* perfectiones bonorum operum, ut in Levitico : « Tolle cineres, quos vorax ignis consumpsit ¹⁷, » quod Deus perfectiones bonorum operum suscipit, quæ ardens amor consummavit.

Cynomyia est nequitia pravorum, ut in psalmo :

¹ I Reg. xvii, 6. ² Cant. iv, 4. ³ I Mac. vi, 39. ⁴ Isa. xxii, 5. ⁵ I Cor. xiii, 1. ⁶ Isa. xviii, 4. ⁷ Psal. cii, 5. ⁸ Gen. xlii, 12. ⁹ I Sam. xxvi, 11. ¹⁰ Exod. xxv, 35. ¹¹ Job xiii, 12. ¹² Job. xvi, 15. ¹³ Job xxxii, 15. ¹⁴ Job xlii, 6. ¹⁵ Psal. cii, 10. ¹⁶ Exod. xxvii, 3. ¹⁷ Lev. vi, 10. ¹⁸ Psal. lxxvii, 45. ¹⁹ Cant. iv, 14. ²⁰ Cant. v, 2. ²¹ Prov. xxxi, 24. ²² Psal. lxxvii, 45. ²³ Cant. iv, 13. ²⁴ Cant. i, 14. ²⁵ Eccli. xiv, 17. ²⁶ Prov. xi, 22. ²⁷ Job xl, 21. ²⁸ Exod. xxv, 12. ²⁹ Exod. xxi, 33. ³⁰ Prov. v, 15. ³¹ Jer. vi, 7. ³² Gen. xxxvii, 25. ³³ Psal. cxlvii, 17. ³⁴ Ezech. i, 22.

A « Dixit et venit cynomyia ¹⁸, » quod Deus justo iudicio suo nequitiam impiorum esse permittit.

Cinnamomum est humilitas, ut in Cantico : « Et cinnamomum cum universis lignis Libani ¹⁹, » id est, humilitas cum universis aliis bonis operibus.

Cincinnati sunt catervæ populorum, ut in Cantico : « Et cincinnati mei pleni guttis noctium ²⁰, » id est, populi mei tenebrosis peccati fluxibus repleti sunt.

Cingulum est vigor justitiæ, ut in Parabolis : « Et cingulum tradidit Chananeo ²¹, » quod vigorem justitiæ Dominus dedit populo gentili.

Ciniphes sunt inquietudo cordis, ut in Psalmo : « Dixit et venit cynomyia et ciniphes ²², » quod Dominus in reprobis cum nequitia operis esse permittit inquietudinem cordis.

B *Cyprus* est gratiæ cœlestis refectio, ut in Cantico : « Cypri cum nardo ²³, » id est, dilectio internæ affectionis, cum fama bonæ actionis. *Cyprus*, Ecclesia catholica, ut in Cantico : « Botrus cypri dilectus meus mihi ²⁴, » id est, Christus quem diligo, est decora fecunditas Ecclesiæ.

Cypressus est Christus, ut in Ecclesiastico : « Exaltata sum quasi cypressus in monte Sion ²⁵, » quod Christus, qui est incorruptibilis sapientia Patris, ascendit ad cœlum.

Circulus est sacra Scriptura, ut in Parabolis : « Circulus aureus in naribus suis ²⁶, » id est, Scripturam sacram frequentat facultas hæreticorum. *Circulus*, protectio superna, ut in Job : « Nunquid pones circulum in naribus ejus ²⁷, » id est, nunquid compesces per protectionem tuam astutias ejus. Per *circulos* libri sancti, ut in Exodo : « Quatuor circulos aureos præparabis ²⁸, » id est, quatuor sancti Evangelii libros intelliges.

Cisterna est sacra Scriptura, ut in Exodo : « Si quis aperuerit cisternam ²⁹, » id est, si quis exposuerit sacram Scripturam. *Cisterna* cor hominis : « Bibere aquam de cisterna tua ³⁰, » id est, accipe consolationem de corde tuo. *Cisterna*, mens prava, ut in Jeremia : « Frigidam facit cisterna aquam suam ³¹, » quod impiam facit mens cogitationem suam. *Cisterna* infernus, ut in Genesi ³², miserant in cisternam Judæi Joseph, quæ non habebat aquam, quod Christus Judæis cadentibus descendit in infernum, quod nullam habuit suavitatem gratiæ.

D *Crystallus* est duritia cordis, ut in psalmo : « Mittit crystallum sicut buccellas ³³, » quod sicut fideles Deus sibi incorporat, sic et duros nonnunquam excolit. *Crystallus* natura angelica, ut in Ezechiele : « Quasi aspectus crystalli horribilis ³⁴, » id est, ad instar naturæ angelicæ, quæ jam pervenit ad stabilitatem incorruptionis.

Cyathi sunt humiles doctrinæ, ut in Exodo :

« Phialæ et cyathi in mensa ¹, » id est, summæ et A humiles doctrinæ in scriptura.

Cithara est recta operatio, ut in Psalmis : « Con-
fitemini Domino in cithara ², » id est, in recta ope-
ratione. *Cithara* vita activa, ut in Psalmis : « Psal-
terium jucundum cum cithara ³, » id est, dulcedi-
nem contemplationis cum actione. *Cithara* mortifi-
catio carnis, ut in Psalmis : « Psallite Domino in
cithara et voce Psalmi ⁴, » id est, in abstinentia
carnis et sanctitate oris. *Cithara* lætitia, ut in Job :
« Versa est in luctum cithara mea ⁵, » id est, in
dolorem lætitia mea. *Cithara* suavitas consolationis,
ut in libris Regum : « Psallebat David citharam, et
refocillabat spiritus Saul ⁶, » quod per suavita-
tem dulcis locutionis temperatur fervor irascentis.

Civitas est patria cœlestis, ut in Psalmis : « Jeru-
salem, quæ ædificatur ut civitas ⁷, » quod urbs illa
cœlestis ex multis in una pace viventibus constitui-
tur. *Civitas*, sancta Ecclesia, ut in Cantico : « Cir-
cuibo civitatem per vias et plateas ⁸, » id est, mente
lustrabo Ecclesiam per religiosos et sæculares. *Civi-
tas*, virgo Maria, ut in Psalmis : « Gloriosa dicta
sunt de te, civitas Dei ⁹, » quod admiranda de
sancta Maria dicuntur. *Civitas*, humana conversatio,
ut in Job : « Contemnit multitudinem civitatis ¹⁰, »
id est, abominatur multiplicitatem conversationis hu-
manæ. *Civitas*, anima sancta, ut in Evangelio : « Non
potest civitas abscondi super montem posita ¹¹, »
quod non potest occultari anima in eminentia sancti-
tatis posita. *Civitas*, gentilitas ut in Psalmis :
« Fluminis impetus lætificat civitatem Dei ¹², » id est,
fecunditas sancti Spiritus exhilarat populum genti-
lem. *Civitas*, populus Judaicus, ut in Isaia : « Quo-
modo facta est meretrix civitas plena iudicio ¹³, »
quod plebs Judaica, quæ quondam fuit per incre-
dulitatis sordem a Deo recessit. *Civitas*, mundus iste,
ut in Proverbiis : « Civitatem fortium ascendet sapi-
ens ¹⁴, » id est, mundum istum vincit Christus.
Civitas, cor viri sancti, ut in Psalmis : « In civitate
tua imaginem eorum ad nihilum rediga ¹⁵, » id est,
in corde viri sancti, in quo tu habitas, vitia, quæ
sunt similitudines dæmonum * instruis. *Civitas*,
corpus hominis, ut in Evangelio : « Civitatem eorum
succendit igni, » ¹⁶ id est, corpus eorum poena affixit.
Civitas, infernus, ut in Psalmis : « Quis deducet me
in civitatem munitam ¹⁷, » quod Deus pater Filium D
suum ad infernum descendere fecit. Per *civitates*
quinque, corporales sensus, ut in Evangelio : « Tu
esto super quinque civitates ¹⁸, » id est, habere do-
minium super quinque corporis sensus. Per *civitates*,
impii : « Civitates eorum destruxisti ¹⁹, » id est,
impios condemnasti.

Cives sunt fideles, ut in Paulo : « Vos estis cives

sanctorum et domestici Dei, » id est, socii sancto-
rum. *Cives*, Judæi persequentes, ut in Evangelio :
« Cives autem ejus oderant illum ²¹, » quod infide-
les Judæi persecuti sunt Christum. *Cives*, dæmones,
ut in Evangelio : « Abiit et adhæsit uni civium ²², »
id est, conjunxit se antiquo hosti, qui est unus
dæmonum.

Coccus est ardor charitatis, ut in Exodo : « Coc-
cum his tinctum ²³, » id est, dilectionem Dei et
proximi. *Coccus*, passio Christi, ut in Genesi in ma-
num Zaræ, qui post natus est, « obstetrix ligavit coc-
cinum ²⁴, » quod ad populum gentilem, qui assum-
ptus est, notitia Dominicæ passionis pervenit.

Chorus est concordia, ut in Psalmis : « Laudate
eum in tympano et choro ²⁵, » id est, glorificate
Deum in abstinentia carnis et concordia charitatis.
Per *chorum* congregationes electorum, ut in Can-
tico : « Quid videbis in Sunamite, nisi chorus ca-
strorum? ²⁶ » quod in Ecclesia degentibus sanctæ
sunt societates, quæ spiritibus malignis terribiles sunt.

Cophinus est opus servile, ut in Psalmis : « Manus
ejus in cophino servierunt ²⁷, » id est, de opere
servilli se intromiserunt. *Cophinus*, corruptio, ut in
Evangelio : « Usque dum fodiam circa illam, et mit-
tam cophinum stercoris ²⁸, » id est, dum mentem
fidelem et humilem faciam cognoscere corruptio-
nem peccati sui. Per *cophinum* corda iustorum, ut
in Evangelio : « Impleverunt duodecim cophinos
fragmentorum ²⁹, » quod corda hominum, qui per
duodecim apostolos illuminati sunt, sacræ Scripturæ
C expositione implentur.

Collum est ordo prædicatorum, ut in Cantico :
« Collum tuum sicut turris eburnea ³⁰, » id est, præ-
dicatores, qui cibum vitæ aliis transfundunt, in se
decori et casti sunt. *Collum*, sermo prædicationis,
ut in Parabolis : « Ut addatur torques collo tuo ³¹, »
id est, ut sermo prædicationis in deficienti virtu-
tum connexionem confirmetur. *Collum*, mens, ut in
Isaia : « Solve vincula colli tui ³², » id est, abjice
terrena desideria tua, quæ ad ima deprimunt men-
tem tuam. *Collum*, fides, ut in Cantico : « Vulne-
rasti me in uno crine colli tui ³³, » id est, ad pieta-
tem me commovisti in unitate fidei, per quam
caput, Christus, suo corpori, quæ est Ecclesia, uni-
tur. *Collum* audacia, ut in Job : « Cucurrit adversu-
eum adverso collo ³⁴, » id est, superba * audacia ei
restitit. *Collum*, finis, ut in Abacuc : « Denudasti
fundamentum usque ad collum ³⁵, » id est, abscon-
dita diaboli aperta fecisti usque in finem. *Collum*,
elatio, ut in Job : « In collo ejus morabitur forti-
tudo ³⁶, » quod propter superbiam suam diabolus se
fortem judicat.

Columba est Spiritus sanctus, ut in Evangelio :

¹ Exod. xxxvii, 16. ² Psal. xxxii, 2. ³ Psal. lxxx, 5. ⁴ Psal. xcvi, 5. ⁵ Job xxx, 31. ⁶ I Reg. xvi, 23. ⁷ Psal. cxlii, 3. ⁸ Cant. iii, 2. ⁹ Psal. lxxxvi, 3. ¹⁰ Job xxxix, 11. ¹¹ Matth. v, 14. ¹² Psal. xlv, 5. ¹³ Isa. i, 21. ¹⁴ Prov. xxi, 22. ¹⁵ Psal. lxxii, 20. ¹⁶ Matth. xxii, 7. ¹⁷ Psal. lxi, 11. ¹⁸ Luc. xix, 19. ¹⁹ Psal. ix, 7. ²⁰ Eph. ii, 19. ²¹ Luc. xix, 14. ²² Luc. xv, 15. ²³ Exod. xxv, 4. ²⁴ Gen. xxxviii, 28. ²⁵ Psal. cl, 4. ²⁶ Cant. vi, 12. ²⁷ Psal. lxxx, 7. ²⁸ Luc. xiii, 8. ²⁹ Matth. xiv, 20; Marc. vi, 53; Luc. ix, 17; Joan. vi, 13. ³⁰ Cant. vii, 45. ³¹ Prov. i, 9. ³² Isa. lvi, 2. ³³ Cant. iv, 9. ³⁴ Job xv, 26. ³⁵ Aba. iii, 13. ³⁶ Job xli, 13.

« Vidi Spiritum sanctum quasi columbam descendentem [et manentem] in ipso ¹, » quod in simplicitate et mansuetudine venit Spiritus sanctus in Christum. *Columba*, Christus, ut in propheta : « Deserta facta est terra a facie iræ columbæ ², » quod in iudicio Christi reprobi peribant, quos modo mansuete et simpliciter tolerat. *Columba*, Ecclesia, ut in psalmo : « Pennæ columbæ deargentatæ ³, » quod pastores Ecclesiæ divinis eloquiis sunt decorati. *Columba*, quilibet simplex, ut in Psalmis : « Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, et volabo ⁴, » id est, unde mihi avolatus a molestis, ut non amittam simplicitatem meam? *Columba* quilibet fatuus, ut in Osea : « Columba seducta non habens cor ⁵, » quod decepta prava mens ad cor reverti... *Columba* quilibet tentor mundi, ut in Genesi : « Non invenit columba, ubi requiesceret pes ejus ⁶, » quod qui perfecte mundum contemnit, affectum suum in eo per amorem non figit. *Columba*, vita activa, ut Genesi ⁷, Abraham in sacrificio turturem obtulit et columbam, quod perfectus quilibet solitudinem Deo offert contemplationis, et publicum actionis. Per *columbam* dona Spiritus sancti, ut in Evangelio : « Eos qui columbas vendebant in templo, eiecisti ⁸, » quod venditores et emptores donorum Spiritus sancti ab Ecclesia Deus extorres facit. Per *columbas* genitus pœnitentiæ, ut in Evangelio ⁹, in purgatione sua beata Maria duos pullos obtulit columbæ : quod per duplicem pœnitentiæ genitum fidelis se anima purgat, dum videlicet dolet tam bonum, quod omisit, quam malum, quod admisit.

Columna est divinitas Christi, ut in Exodo *columna* ignis præcessit populum per noctem ¹⁰, quod Christus in terrore divinitatis suæ tenebrosam populum erexit. *Columna*, humanitas Christi, ut in Exodo *columna* nubis præfuit populo per diem ¹¹, quod Christus populo gentili in humanitate sua mitis apparuit, qui per fidem lucidus fuit. *Columna* humilis prædicatio Christi, ut in Psalmis : « In columna nubis loquebatur ad [eos ¹², » id est,] prædicatione humilitatis erudit eos. Per *columnas* angeli sancti, ut in Job : *Columnæ* cæli contremiscunt, et pavent ad nutum ejus ¹³, » quod majestatem ejus laudant angeli, aderant dominationes, tremunt potestates. Per *columnas* apostoli, ut in Paulo : « Jacobus et Cephas et Joannes, qui videbantur columnæ esse ¹⁴, » quod illi et ceteri apostoli Ecclesiam sustentant. Per *columnas* prædicatores, ut in Exodo : « Facies columnas viginti, cum totidem basibus ¹⁵, » id est, constitues prædicatores sanctos, qui utrumque testamentum intelligentes Prophetarum doctrinis initiantur. Per *columnas* actiones Christi, ut in Cantico : « Cura ejus sicut columnæ marmoreæ ¹⁶, » quod

A actiones Christi et rectæ sunt et fortes. Per *columnas* Scripturæ sacræ, ut in Cantico : « Columnas ejus fecit argenteas ¹⁷, » quod Scripturas in sancta Ecclesia fecit noster pacificus Christus intellectum daturas. Per *columnas* rectitudo fidei et strenuitas vitæ, ut in libris Regum : « Statuit deus columnas in introitu templi ¹⁸, » quod celestis patrie introitum introire nequimus, nisi et recte credamus, et sancte vivamus. Per *columnas* internæ virtutis mentis, ut in Psalmis : « Ego confirmavi columnas ejus ¹⁹, » id est, ego roboravi internas virtutes ejus. Per *columnas* principes Judeorum, ut in Job : « Commovet terram de loco suo, et columnæ ejus concutientur ²⁰, » Judæa abjecta est, et Principes desolati sunt.

B *Color* est decus religionis, ut in Jeremia : *Metatus* est color optimus ²¹, » quod decus religionis in malis obscuratur. *Color*, conversatio prava, ut in Levitico : « Cumque color albus in cute fuerit ²², » id est, conversatio prava, in publico apparuerit. Per *colorem* eloquentiæ sæculares, ut in Job : « Non confertur sapientia cunctis coloribus invidiæ ²³, » quod sapientia Christi comparari non potest fugacis sæculi eloquentiis

Coluber est incarnata sapientia, ut in Exodo : *Versa* est in colubrum virga, ita ut fugeret Moyses ²⁴, » quod Christum in carne Judaicus populus vidit, sed ab eo per incredulitatem fugit. *Coluber*, diabolus, ut in Job : « Eduetus est coluber tortuosus ²⁵, » quod per Christi gratiam seductor diabolus ab homine ejectus est. *Coluber*, Antichristus, ut in Genesi : « Fiat Dan coluber in via ²⁶, » quod Antichristus iis, qui per viam suam gradiuntur, se blandum in seducendo exhibebit.

C *Colles* sunt sancti ante legem, ut in Genesi : « Desiderium collium ejus ²⁷, » quod multi reges et prophete voluerunt Christum... *Colles*, sancti martyres, ut in Psalmis : « Exultatione colles sociantur ²⁸, » quod omne gaudium existimabant sancti martyres, cum in varias tentationes incidissent. *Colles*, viri sancti, ut in Psalmis : « Et colles justitiam ²⁹, » id est, homines fideles opus sanctitatis exercent. *Colles*, altitudines sæculi, ut in cantico Abacuc : « Incurvati sunt colles mundi ³⁰, » id est, humilitate sunt sublimes potestates sæculi.

D *Comæ* sunt catervæ sanctorum, ut in Cantico : « Comæ ejus sicut elatæ palmarum ³¹, » quod sancti viri spirituales victoriam semper exercent. *Comæ*, cogitationes mentis, ut in Cantico : « Comæ ejus in purpura regis juncta canalibus ³², » quod cogitationes animæ devotæ passionem Christi ac exemplum sibi representant.

Compages sunt intentiones, ut in Paulo : « Con-

¹ Matth. iii, 16; Marc. i, 10; Luc. iii, 22; Joan. i, 32. ² Jer. xxv, 38. ³ Psal. lxxvii, 14. ⁴ Psal. liv, 7. ⁵ Ose. vii, 11. ⁶ Gen. viii, 9. ⁷ Gen. xv, 5. ⁸ Joan. ii, 16. ⁹ Luc. ii, 24. ¹⁰ Exod. xiii, 21. ¹¹ Ibid. vers. 22. ¹² Psal. cxviii, 7. ¹³ Job ix, 6. ¹⁴ Gal. ii, 9. ¹⁵ Exod. xxvii, 10. ¹⁶ Cant. v, 15. ¹⁷ Cant. iii, 10. ¹⁸ III Reg. vii, 21. ¹⁹ Psal. lxxiv, 4. ²⁰ Job ix, 6. ²¹ Thren. iv, 1. ²² Lev. xiii, 10. ²³ Job xxviii, 16. ²⁴ Exod. iv, 5. ²⁵ Job xxvi, 15. ²⁶ Gen. xlix, 17. ²⁷ Ib. vers. 26. ²⁸ Psal. lxxv, 13. ²⁹ Psal. lxxi, 5. ³⁰ Hab. iii, 6. ³¹ Cant. v, 11. ³² Cant. vii, 5.

pagum quoque et medullarum ¹,) quod cogitationes A et intentiones Deus discernit.

Concentus, sermo doctorum, ut in Job : « Et concentum cœli qui dormire faciat ²; » quod in futura vita sermo doctorum cessabit, nec docebit quisque proximum suum.

Concubinæ sunt animæ impiorum, ut in Cantico : « Et octoginta sunt concubinæ ³, » quod iniqui resurrectionem quidem futuram credunt, sed eam bene vivendo non diligunt.

Concubina est lex vetus, ut in Genesi ; « Dormivit Ruben cum concubina patris sui ⁴, » quod populus Judaicus legem Dei per pravam intellectum abusus est.

Concupiscentia est bona, ut in libro Sapientiæ : « Concupiscentia sapientiæ deducit ad regnum perpetuum ⁵. » *Concupiscentia* mala, ut in Epistola Joannis : « Concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum ⁶. »

Cognitio est approbatio, ut in Exodo : « Novi te ex nomine ⁷. » *Cognitio*, scientia, ut in Epistola Joannis : « Novit omnia ⁸. » *Cognitio*, concubitus, ut in Genesi : « Cognovit Adam uxorem suam ⁹. »

Comedere est vexare, ut in Psalmis : « Misit in eis cynomyiam, et comedit eos ¹⁰, » id est, vexavit eos. *Comedere*, discere, ut in Parabolis : « Comede, fili mi, mel, » id est, disce sapientiam. *Comedere*, implere, ut in Psalmis : « Oblitus sum comedere panem meum ¹¹, » id est, neglexi implere divinum præceptum. *Comedere*, detrahere, ut in Paulo : « Si invicem mordebitis et comeditis ¹², » id est, si invicem detrahetis.

Confessio est laudis, ut in Evangelio : « Confiteor tibi, Pater cœli et terre ¹³. » *Confessio* est peccati, ut in Psalmis : « Confitebor tibi adversum me iniquitiam ¹⁴. »

Consules sunt viri sancti, ut in Job : « Cum consiliis terræ dormirem ¹⁵, » id est, cum illis qui aliis vitæ consilium præbent, requiescerem.

Consiliarii sunt doctores pravi, ut in Job : « Adducit consiliarios in stultum finem ¹⁶, » id est, pravos doctores in fatuitate vitæ finire permittit. *Consiliarius*, Christus, ut in Isaia : « Vocabitur nomen ejus consiliarius ¹⁷, » quod homini ad vitam dedit consilium. *Consiliarii*, angeli sancti, ut in libris Regum : « Consiliarii regis David ¹⁸, » id est, angeli hominibus ad salutem consentientes, consulentes et Deo servientes.

Contentio in bono, ut in Evangelio : « Contendite intrare per angustam portam ¹⁹; » in malo, ut in Paulo : « Cum enim sit zelus et contentio ²⁰. »

Cor est anima Christi, ut in Psalmis : « Cor meum

conturbatum est in me ²¹, » id est, « tristis est anima mea usque ad mortem ²². » *Cor*, sapientia Christi, ut in Psalmis : « Factum est cor meum tanquam cera liquescens ²³, » id est, sapientia mea ut crucifixo manifestatur. *Cor*, ratio, ut in Cantico : « Ego dormio, et cor meum vigilat ²⁴, » id est, ab exterioribus cesso, et interioribus per contemplationem in ratione intendo. *Cor*, voluntas, ut in Psalmo : « Et appropinquavit cor illius ²⁵, » quod secreta voluntas Dei in Scripturis apparuit. *Cor*, sublimis contemplatio, ut in psalmo : « Accedet homo ad cor altum ²⁶, » id est, sublimem apprehendet contemplationem. *Cor*, prælati, ut in Isaia : « Loquimini ad cor Jerusalem, et advocate eam ²⁷, » id est, ad summos prælatos Ecclesiarum. *Cor*, sacerdotes Synagogæ, ut in Job : « Qui immutat cor principum populi terræ ²⁸, » quod Deus sacerdotes Judaici-populi a bono in malum mutari permisit. *Cor*, superbia hostis, ut in Job : « Cor ejus durabitur quasi lapis ²⁹, » quod diabolus in sua semper superbia induratur. *Cor*, calliditas diaboli, ut in Tobia : « Exentera hunc pisces, et cor ejus repone ³⁰, » quod Deus et nequitiam diaboli aperuit, et calliditatem ejus libris sanetis involvit. *Cor*, cogitationes, ut in Psalmis : « Scrutans corda et renes Deus ³¹, » quod ipse videt quid quisque cogitet, et quod quemque delectet.

Corpus est persona Christi, ut in Evangelio : « Ubique fuerit corpus, ibi congregabuntur et aquilæ ³², » quod ubi modo Christus secundum humanitatem est, ibi erunt et animæ electorum. *Corpus* Christi et illud est ³³, quod semel erat in patibulo crucifixum, et id, [quod] ³⁴ quotidie in mysterio est immolatum, et id ³⁵, quod ei uni Domino subjectum, una fide illuminatum, uno baptismate est mundatum, quod corpus est sancta Ecclesia. *Corpus* peccatum, ut in Ezechiele : « Duabus alis velabant corpus suum, » id est, timore et poenitentia delevit peccatum suum. *Corpus* corruptio, ut in Paulo : « Quis liberabit me de corpore meo ³⁶? » id est, de corruptione mortalitatis hujus? *Corpus*, multitudo reproborum, ut in Job : « Corpus illius quasi scuta ³⁷, » quod reprobi, in quibus habitat diabolus, suis se peccatis excusant.

Corvus est prædicator, ut in Job : « Quis præparat corvo escam suam ³⁸? » id est, quis dat prædicatori, ut pasci possit in obedientia subjectorum. *Corvus*, contumax quilibet et procax, ut in Genesi : « Emisit corvum, qui non est reversus ³⁹, » quod ejicitur ab Ecclesia procax et contumax, et damnatur. *Corvus*, quilibet humilis, ut in Cantico : « Comæ ejus nigrae quasi corvus ⁴⁰, » quod populi fideles, qui Christo capiti inhaerent, in oculis suis humiles

¹ Heb. iv, 12. ² Job. xxxviii, 37. ³ Cant. vi, 7. ⁴ Gen. xxxv, 27. ⁵ Sap. vi, 21. ⁶ I Joan. ii, 16. ⁷ Exod. iii, 12. ⁸ Gen. iv, 1, 25. ⁹ Psal. lxxvii, 45. ¹⁰ Prov. xxiv, 13; et xxv, 16. ¹¹ Psal. ci, 5. ¹² Gal. v, 15. ¹³ Matth. xi, 25. ¹⁴ Psal. xxx, 5. ¹⁵ Job iii, 14. ¹⁶ Job xii, 17. ¹⁷ Isa. ix, 6. ¹⁸ II Reg. viii, 16, 17, 18. ¹⁹ Luc. xiii, 24. ²⁰ I Cor. iii, 3. ²¹ Psal. xxxviii, 14. ²² Matth. xxvi, 38. ²³ Psal. xxi, 15. ²⁴ Cant. v, 2. ²⁵ Psal. lrv, 22. ²⁶ Psal. lxxiii, 7. ²⁷ Isa. xl, 2. ²⁸ Job xii, 24. ²⁹ Job xli, 15. ³⁰ Tob. vi, 5. ³¹ Psal. vii, 10. ³² Matth. xxiv, 28. ³³ Matth. xxvii, 35; et seqq.; Marc. xv, 25; Luc. xxiii, 33; Joan. xix, 18. ³⁴ Matth. xxvi, 26; Marc. xiv, 22; Luc. xxii, 19; I Cor. xi, 24. ³⁵ Rom. xii, 5; I Cor. xii, 13, 27; Ephes. i, 23; Col. i, 18, 24. ³⁶ Rom. vii, 24. ³⁷ Job xli, 6. ³⁸ Job xxxix, 3. ³⁹ Gen. viii, 7. ⁴⁰ Cant. v, 11.

sunt. Per *corvos* prædicatores, ut in Parabolis : A « Effodiant eum corvi de torrente ¹, » id est, auferrant blasphemum prædicatores fluentis doctrinæ resistentes. Per *cornum gentiles*, ut in Psalmis : « Et pullis corvorum invocantibus eum ², » id est, filii gentium invocantibus vel quærentibus eum.

Corona est victoria, ut in Exodo : « Facies super arcam coronam auream ³, » quod Dominus fidelibus suis in tentatione dat victoriam. *Corona*, conventus apostolorum, ut in Psalmis : « Posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso ⁴, » id est, dedisti ei in initio prædicationis concordem conventum apostolorum. *Corona*, multitudo sanctorum, ut in Psalmis : Benedices coronæ anni benignitate tua ⁵, » id est, dabis augmentum gratiæ multitudini sanctorum. *Corona* præmium regni, ut in Epistola Jacobi : B « Accipiet coronam vitæ ⁶, » id est, percipiet æternitatem gratiæ.

Cornu est regia potestas, ut in cantico : « Et sublimabit cornu Christi sui ⁷, » quod data est homini Christo potestas in cælo et in terra. *Cornu*, fortitudo, ut in Psalmis : « In te inimicos ventilabimus cornu ⁸, » id est, fortitudine tua superabimus hostes tuos. *Cornu*, eminentia, ut in Psalmis : « Usque ad cornu altaris ⁹, » id est, usque ad eminentiam Deitatis. *Cornu*, superbia, ut in Psalmis : « Nolite exaltare cornu ¹⁰, » id est, nolite vos elevare per superbiam. Per *cornu* brachia crucis, ut in Abacuc : « Cornua in manibus ejus ¹¹, » quod brachiis crucis infixæ sunt manus ejus. Per *cornu* sancti carnem excedentes, ut in Apocalypsi : « Vidi agnum habentem cornua septem ¹², » id est, contemplatus sum Christum universos sanctos possidentem. Per *cornu* legis impugnatores, ut in Apocalypsi : « Vidi bestiam ascendentem de mari, habentem cornua decem ¹³, » id est, intuitus sum Antichristum per malos se exaltantem, possidentem impugnatores legis. Per *cornua* duo Testamenta, ut in Apocalypsi : « Habebat bestia duo cornua ¹⁴, » quod Antichristus duo testamenta sibi usurpabit. Per *cornua* munimina virtutum, ut in Psalmis : « Cornua producentem et ungulas ¹⁵, » id est, robusta virtutum et perseverantias habentes. Per *cornu* potestates impiorum, ut in Psalmis : « Et omnia cornua peccatorum confringam ¹⁶, » id est, potestates impiorum destruam. Per *cornua* potestates justorum, ut in Psalmis : D ¹⁷ « Exaltabuntur cornua justorum, » quod potestates bonorum Deus erigit.

Cortina est vir sanctus, ut in Exodo : « Longitudo cortinæ habebit viginti octo cubitos ¹⁸, » quod quilibet sanctus in dilectione Dei et proximi decalogum implens ad præmiam futuræ resurrectionis * exspirat.

Cortex est signaculum crucis, ut in Cantico : « Sicut cortex mali punici ita genæ tuæ ¹⁹, » quod ad imitationem crucis sancti se affligi permittunt. Per *corticem* delectationes, ut in Job : « Mandebant arborum cortices ²⁰, » id est, amabant exteriores visibilia delectationes. Per *corticem* sensus historiales, ut in Genesi : « Detractis corticibus arbor apparuit ²¹, » id est, submotis historialibus sensibus decor spiritualis intelligentiæ innouit.

Crocus est charitas, ut in Cantico : « Emissiones sponsæ nardus et crocus ²², » quod sancta facit ad exemplum boni operis et ad virtutem pertinet charitatis.

Coturnix est lex, ut in Psalmis : « Dixit, et venit coturnix ²³, » quod præcepit Deus et vetus lex de Judæis data fuit. Per *coturnicem* voluptates carnales, ut in Numeris : « Ventus arreptas trans mare coturnices detulit in castra ²⁴, » quod voluptates carnales, quæ sunt in mundo, .. viris religiosis.

Costa est robor spirituale, ut in Genesi : « Cumque obdormisset, tulit costam, et replevit carnem pro ea ²⁵, » quod tunc moraliter fit, quando oblivioni seipsum aliquo tradente, et spirituale robor ab eo destrui, et carnalem ei molliciem permittit. Per *costas* sensus animæ, ut in Job : « Media invadit costas ejus ²⁶, » quod impio corpus animæ suæ spiritualis egestas corrumpit.

Cubitus est bona actio, ut in libris Regum : « Os luteris unius cubiti ²⁷, » quod sermo prædicatoris et unitatem veræ charitatis, et strenuitatem prædicat bonæ actionis. Per *cubitum* multiplicitas vitæ activæ, ut in Ezechiele : « Funiculus sex cubitorum et palmo ²⁸, » quod Scriptura utramque vitam continet, activam et contemplativam.

Cubile est mens prava, ut in Psalmis : iniquitatem meditatus est in cubili suo ²⁹, » id est, malum tractavit in animo suo. *Cubile*, quies diaboli, ut in Isai : « Erit cubile draconum ³⁰, » quod reprobus quilibet et habitationem se facit dæmoniorum. *Cubile*, bona mens, ut in Evangelio : « Intra in cubiculum tuum ³¹, » id est, dilige tranquillitatem internam mentis tuæ. *Cubile*, quies cœlestis, ut in Evangelio : « Jam mecum pueri mei sunt in cubili ³², » quod Sanctorum animæ, a corporibus exutæ, jam sunt cum Domino in quiete cœlesti. Per *cubile* præmia sanctorum, ut in Psalmis : « Lætabuntur in cubilibus suis ³³, » quod sancti de præmiis suis sibi secundum merita sua in cælo datis lætantur. Per *cubile* conventicula malorum, ut in Cantico : « Coronaberis de cubilibus leonum ³⁴, » id est, victoriam reportabis de conventiculis superbiorum.

* *Culmus* est status mundi, ut in Genesi : « Septem spicæ pullulabant in culmo uno ³⁵, » id est,

¹ Prov. xxx, 17. ² Psal. cxlvi, 9. ³ Exod. xxv, 14. ⁴ Psal. xx, 4. ⁵ Psal. 64, 12. ⁶ Jac. 1, 12. ⁷ I Reg. ii, 10. ⁸ Psal. xliii, 6. ⁹ Psal. cxvi, 27. ¹⁰ Psal. lxxiv, 5. ¹¹ Abac. iii, 4. ¹² Apoc. v, 6. ¹³ Apoc. xiii, 1. ¹⁴ Ibid. v. 11. ¹⁵ Psal. lxxviii, 32. ¹⁶ Psal. lxxiv, 14. ¹⁷ Psal. lxxiv, 11. ¹⁸ Exod. xxvi, 2. ¹⁹ Cant. vi, 7. ²⁰ Job xxx, 4. ²¹ Gen. xxx, 37. ²² Cant. iv, 13, 14. ²³ Psal. civ, 40. ²⁴ Num. xi, 31. ²⁵ Gen. ii, 21. ²⁶ Job xviii, 22. ²⁷ Ill Reg. vii, 31. ²⁸ Ezech. xl, 5. ²⁹ Psal. xxxv, 5. ³⁰ Isa. xxxiv, 13. ³¹ Matth. vi, 6. ³² Luc. xi, 7. ³³ Psal. cxlix, 5. ³⁴ Cant. iv, 8. ³⁵ Gen. xli, 5, 22.

septem fertilitatis et sterilitatis anni venturi erant A in statu hujus sæculi. *Culmus* quilibet simulator ut in propheta : « Culmus stans non est in eo, germen ¹, » quod hypocrisis recte vivere noverit, sed non est vera sanctitas in eo.

Culex est Barrabas latro, ut in Evangelio : « Li-quantur culicem ², » quod Judæi sibi dimitti postulabant latronem.

Cultrum est acumen intellectus, ut in Proverbiis : « Statue cultrum in gutture tuo ³, » id est, habe acumen sensuum in eloquio tuo. Per *cultrum* præcepta Dei, ut in Josue : « Fac tibi cultros lapideos, et circumcide filios Israel ⁴, » quod Dominus Jesus robusta hominibus dedit præcepta, quibus vitiorum in eis superfluitates abscinduntur.

Currus est coetus sanctorum, ut in psalmo : B « Currus Dei decem millibus ⁵, » quod sancti in lege perfecti sunt. *Currus*, magna peccata, ut in Exodo : « Currus Pharaonis et exercitum ejus projecit in mare ⁶, » quod tam parva, quam magna peccata Dominus obruit in baptismo. *Currus*, prælatus mansuetus, ut in libris Regum : « Currus Israel ⁷, » id est, populum Israel per mansuetudinem portans. Per *currus* res mundi instabiles, ut in Psalmis : « Hi in curribus ⁸, » id est, delectantur in rebus volubilibus.

Crus est corruptio, ut in Isaia : « Revela crus ⁹, » id est, ostende quam corruptibilis sis. Per *crus* bona desideria, ut in Levitico : « Quod habet longiora crura retro ¹⁰, » quod illos imitari debemus, qui ad æternitatem futuræ vitæ desideria sua extendunt. C Per *crus* roborata stabilitatis, ut in Evangelio, et frangentur qui mittentur maligni spiritus non solum in reprobis, sed et in ipsis electis auferre robor stabilitatis. Per *crura*, doctores sancti, ut in Evangelio : « Quod non frugerunt crura Jesu ¹¹, » quod prædicatores sanctos, quibus in Ecclesia sua Dominus innititur, persecutores sive maligni Spiritus enervare non possunt. Per *crura* itinera Dominicæ incarnationis, ut in Cantico : « Crura ejus quasi columnæ marmoreæ ¹², » quod quæcumque in humanitate aggressus est Christus, recta et fortia fuerunt.

Custos est Christus, ut in Isaia : « Custos, quid de nocte ¹³? » id est, quid faciam de mea iniquitate? Christus faciam. Per *custodes*, doctores, ut in Cantico : « Tulerunt pallium meum custodes muros ¹⁴, » id est, pravam vetustatem meam tulerunt a me doctores Ecclesiarum. Per *custodes* spiritus maligni, ut in Evangelio : « Præ timore autem ejus exterriti sunt custodes ¹⁵, » quod veniente Domino ad judicium, non solum homines reprobi, sed et nequam spiritus timebunt.

Cutis est quilibet reprobis terrenis vacans, ut in

Job : « Cutis mea aruit ¹⁶, » quod ii, qui rebus terrenis immoderate arescunt, ab humore divinæ dilectionis arescunt. *Cutis*, quilibet infirmus, ut in Job : « Cutis mea denigrata super me ¹⁷, » quod infirmi, qui sunt in Ecclesia veniente persecutione obscurantur. *Cutis*, mollities, ut in Jeremia : « Adhæsit cutis ejus ossibus ¹⁸, » quod spirituale robor mollities carnalis invasit. *Cutis*, peccatum, ut in Job : « Saccum confeci super cutem meam ¹⁹, » id est, per rigorem penitentiae delevi peccatum.

D

<i>Damula.</i>	<i>Diluculum.</i>	<i>Dies.</i>
<i>Divitiæ.</i>	<i>Defectus.</i>	<i>Denarius.</i>
<i>Diadema.</i>	<i>Dives.</i>	<i>Dux.</i>
<i>Deliciæ.</i>	<i>Dextra.</i>	<i>Draco.</i>
<i>Dormitio.</i>	<i>Deus.</i>	<i>Dromedarius.</i>
<i>Diluvium.</i>	<i>Dorsum.</i>	<i>Digitus.</i>
<i>Desertum.</i>	<i>Dilectus.</i>	<i>Dentes.</i>
<i>Dragma.</i>	<i>Damascus.</i>	
<i>Domus.</i>	<i>Dominus.</i>	

Damula est diabolus, ut in Isaia : « Et erit quasi damula fugiens ²⁰, » quod una cum capite suo diabolo quilibet reprobis recedit ab Ecclesia.

Damascus est diabolus, ut in Cantico : « Quæ respicit contra Damascus ²¹, » quod discretio nostra astutias debet prævenire diaboli. *Damascus*, massa reproborum, ut in Isaia : « Ecce Damascus desinet esse civitas ²², » quod non reprobi semper permittentur hic demorari. *Damascus*, Romanum imperium, ut in Isaia : « Et peribit fortitudo Damasci ²³, » quod potestas Romani imperii cessabit, et Christi potestas, quæ æterna est, regnat.

Dragma est humana natura, ut in Evangelio : « Inveni dragma, quam perdideram ²⁴, » id est, reformavi humanam naturam, quam per culpam amiseram. Per *drachmam* natura Evangelica et humana, ut in evangelio : « Quæ mulier habens dragmas decem ²⁵, » quod æterna Dei sapientia novem ordines in angelis et decimam in hominibus habuit.

Draco est diabolus, ut in Apocalypsi : « Michael et angeli ejus præliabantur cum dracone ²⁶, » et Christus et ministri ejus cum diabolo. *Draco*, mundus iste, ut in Psalmis : « Draco iste, quem formasti ad illudendum ei ²⁷, » quod irridere debemus fallaciam mundi. *Draco*, Antichristus, ut in Apocalypsi : « Ecce draco magnus et rufus ²⁸, » quod Antichristus erit superbus et crudelis. Per *dracones* spiritus mali, ut in Isaia : « Erit cubile draconum ²⁹, » quod prava mens malos in se spiritus per culpam habitare permittit. Per *dracones* Judæi, ut in Jeremia : « Traxerunt ventum quasi dracones ³⁰, » quod collegerunt virulenti Judæi consilium adversus Jesum. Per *dracones*, gentiles, ut in Isaia : « Glorificabit me bestia agri, dracones ³¹, etc., » id est, laudabunt me homines mundi, et maxime populi gentiles.

¹ Ose. viii, 7. ² Matth. xxiii, 24. ³ Prov. xxiii, 2. ⁴ Jos. v, 2. ⁵ Psal. lxxviii. ⁶ Exod. xv, 4. ⁷ IV Reg. ii, 12. ⁸ Psal. xix, 8. ⁹ Isa. xlvii, 2. ¹⁰ Lev. xi, 21. ¹¹ Joan. xix, 33. ¹² Cant. v, 15. ¹³ Isa. xxi, 11. ¹⁴ Cant. v, 7. ¹⁵ Matth. xxviii, 4. ¹⁶ Job vii, 5. ¹⁷ Job xxx, 30. ¹⁸ Thren. iv, 8. ¹⁹ Job xvi, 15. ²⁰ Isa. xliii, 14. ²¹ Cant. vii, 4. ²² Isa. xvii, 1. ²³ Isa. viii, 4. ²⁴ Luc. xv, 9. ²⁵ Ibid. v, 8. ²⁶ Apoc. xii, 7. ²⁷ Psal. ciii, 26. ²⁸ Apoc. xii, 3. ²⁹ Isa. xxxiv, 13. ³⁰ Jer. xiv, 6. ³¹ Isa. xliiii, 20.

Deus pro persona Patris accipitur, ut in Actis apostolorum: « Deus Patrum nostrorum glorificavit Filium suum Jesum ¹. » *Deus* pro persona Filii, ut in Paulo: « Qui est super omnia benedictus Deus in sæcula ². » *Deus* pro persona Spiritus sancti, ut in Actis apostolorum: « Non es mentitus hominibus, sed Deo ³. » *Deus* pro tota Trinitate, ut in Exodo: « Dominus Deus tuus, unus Deus est ⁴. » *Deus* dicitur essentialiter, ut in Exodo: « Ego sum Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus Jacob ⁵; » et nuncupative, ut item in Exodo: « Ecce, constitui te Deum Pharaonis ⁶. » Deus mihi per semetipsum locutus, in Psalmis: « Audiam quid loquatur in me Dominus Deus ⁷; » vel per angelos, ut in Genesi: « Vocavit Dominus Deus Adam, et dixit ei Deus ⁸; » vel per subsumptam creaturam nostram, ut in Genesi: « Vidi Dominum facie ad faciem ⁹; » vel ponitur in intellectu, ut in Evangelio: « Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt ¹⁰. » Qualiter Deus per semetipsum loquatur; aliquando per angelos: invenitur in sexto Moralium: quando aliter vero, aliquando . . . per subjectam creaturam: aliquando . . . intellectum: invenitur in epistola beati Augustini ad Italicam ¹¹, et in epistola ejusdem ad Paulinam de videndo Deum, nec non et in libro xxii de Civitate Dei, atque in libro xxviii Moralium. Per *Deum* Judæi, ut in Psalmis: « Deus stetit in synagoga deorum ¹²; » id est, Christus corporaliter inter deos conversatus est. Per *Deum* prælatus, ut in lege: « Divinum detrahes ¹³, » id est, prælatis.

Deliciæ sunt eloquia divina, ut in Job: « Super omnipotentem deliciis affluens ¹⁴; » id est, ad noscendum sacræ Scripturæ eloquium deliciis abundabis. *Deliciæ*, gaudia, ut in Ezechiele: « In deliciis paradisi Dei fuisti ¹⁵; » quod reprobis ille angelus in supernæ amœnitatis gaudiis fuit.

Denarius est Christus, ut in Apocalypsi: « Bilibris tritici, denario ¹⁶; » quod qui in . . . fidem et operationem tenent, ad Christum pertinent. *Denarius*, æterna retributio, ut in Evangelio: « Conventione facta ex denario diurno cum operariis, misit eos in vineam suam ¹⁷; » quod in sancta Ecclesia strenue laboramus, æternam retributionem percipiemus. Per denarium duo Testamenta, ut in Evangelio: « Altera die protulit duos denarios, et dedit stabulario ¹⁸, » quod Christus utrumque Testamentum discipulos post resurrectionem suam intelligere fecit.

Defectus est in malo, ut in Psalmis: « Defecerunt sicut fumus, dies mei ¹⁹; » quod vita nostra, quanto magis extollit, tanto citius evanescit. *Defectus* in bono, ut in Psalmis: « Defecit spiritus meus ²⁰, » id est, dormivit timor meus.

Dentes sunt verba Ecclesiæ, ut in Job: « Infremuit

contra me dentibus suis ²¹, » quod contra delinquentes Dominus verbis Ecclesiæ sævit. *Dentes*, prædicatorum, ut in Cantico: « Dentes tui sicut greges tonsarum ²², » quod prædicatorum Ecclesiæ unanimes et innocentes non solum supervacua, sed et necessaria aliquando deponunt. *Dentes*, interni sensus, ut in Job: « Quare lacero carnes meas dentibus suis ²³; id est, internis sensibus meis reprehendo carnalia mea vitia. *Dentes*, verba legis, ut in Deuteronomio: « Dentes Moysi non sunt moti ²⁴; » quod verba legis præteriri non possunt, quin omnia fiant. *Dentes*, robora virtutum: « Illum debilitari permittit. *Dentes*, vitia edacitatis, ut in Job: « Dentes catulorum leonum contriti sunt ²⁵; » id est, delectationes edacitatis in filiis superbiorum destructæ sunt. *Dentes*, persecutiones dæmonum, ut in cantico Deuteronomii: « Dentes bestiarum immitam in eos ²⁶; » quod in reprobos persecutiones dæmonum Dominus sævire permittit. *Dentes*, persecutores Ecclesiæ, ut in Job: « Per gyram dentium ejus fortitudo ejus ²⁷, » quod infirmi timent persecutores, per quos diabolus mordet.

Dentes, dura, ut in Psalmis: « Dentes peccatorum contrivisti ²⁸; » id est, crudelia verba pravorum destruxisti. *Dentes*, detractores, ut in Psalmis: « Deconteret dentes eorum ²⁹; » id est, Deus detractores eorum. *Dentes*, crudelitates, ut in Job: « Et de dentibus ejus auferam prædam ³⁰; » id est, a crudelitibus iniqui eripui humilem.

Desertum est cælum, ut in Evangelio: « Dimisit nonaginta novem oves in deserto ³¹; » quod angelicam naturam reliquerit in cælo. *Desertum*, uterque virginis, ut in Osee: « Adducet Deus ventum urentem de deserto ³²; » quod Deus Pater produxit nobis Christum potentem de utero virginis. *Desertum*, Judæa: ut in Evangelio: « Erat Joannes prædicans in deserto ³³; » id est, desolata Judæa Christum annuntians. *Desertum*, gentilitas, ut in Isaia: « Exsaltet desertum ³⁴, » id est, lætetur populus gentilis. *Desertum*, mundus iste, ut in Cantico: « Quæ est ista, quæ descendit de deserto ³⁵? » Maria videlicet, quæ elevatur ex hoc mundo. *Desertum*, multitudo impiorum, ut in Apocalypsi: « Abstulit me in desertum ³⁶; » id est, ad intuendam multitudinem impiorum per contemplationem me rapuit. *Desertum*, mens prava, ut in libro Tobie: « Ligavit Raphael dæmonium in deserto superioris Aegypti ³⁷; » quod in prava et tenebrosa mente diabolus clausus tenetur. *Desertum*, mens sancta, ut in Exodo: « Cumque innasset gregem ad interiora deserti, apparuit ei Dominus ³⁸, » quod nobis Dominus tunc spiritualiter apparet, quando cogitationes nostras ad veram unitatem in devota mente, quæ sanctæ solitudini consistit, redigimus. *Desertum*, sancta conversatio: ut

¹ Act. iii, 13. ² Rom. ix, 5. ³ Act. v, 4. ⁴ Deut. vi, 4. ⁵ Exod. iii, 6. ⁶ Exod. vii, 1. ⁷ Psal. lxxiv, 9. ⁸ Gen. iii, 9. ⁹ Gen. xxxii, 30. ¹⁰ Matth. v, 8. ¹¹ Epist. 6. ¹² Psal. lxxxii, 1. ¹³ Exod. xxii, 28. ¹⁴ Job xli, 24. ¹⁵ Ezech. xxviii, 13. ¹⁶ Apoc. vi, 6. ¹⁷ Matth. xx, 2. ¹⁸ Luc. x, 35. ¹⁹ Psal. ci, 4. ²⁰ Psal. lxxvii, 4. ²¹ Job xvi, 10. ²² Cant. iv, 2. ²³ Job xiii, 14. ²⁴ Deut. xxxiv, 7. ²⁵ Job iv, 10. ²⁶ Deut. xxxii, 24. ²⁷ Job xli, 5. ²⁸ Psal. lxxvii, 8. ²⁹ Psal. lvii, 7. ³⁰ Job xxix, 17. ³¹ Luc. xv, 4. ³² Ose. xiii, 15. ³³ Matth. iii, 1. ³⁴ Isa. xlii, 11. ³⁵ Cant. iii, 6. ³⁶ Apoc. xvii, 3. ³⁷ Tob. viii, 3. ³⁸ Exod. iii, 1.

in Exodo : « Sacrificabimus Domino in deserto ¹ ; » A id est, serviemus Domino in sancta conversatione. Per desertum dæmones, ut in Psalmis : « Neque a desertis montibus ², » quod nec ipsis spiritibus malignis patet locus fugiendæ divinæ majestatis.

Dextra est Filius Dei, ut in Psalmis : « Dextra Domini fecit virtutem ³, » id est, Dei Filius operatur mirabilia. *Dextra* Dei gratiam, ut in Job : « Operi manuum tuarum porriges dextram ⁴, » id est, illi, quem condidisti, dabis gratiam tuam. *Dextra*, justi, ut in Deuteronomio : « In dextera ejus ignea ⁵ lex ⁶, » id est, in sanctis ejus charitas ardens. *Dextra*, salus animæ, ut in Psalmis : « Diabolus stet a dextris ejus ⁷, » id est, pecuniam præposuit saluti animæ ejus, *Dextra*, bona actio, ut in Psalmis : « dextra eorum repleta est muneribus ⁸, » id est, justitiam suam vendunt. *Dextra*, contemplatio, ut in Cantico : « Dextra illius amplexabitur me ⁹ ; » id est, contemplatio illius lætificabit me. *Dextra*, potentia, ut in Psalmis : « Dextra eorum dextra iniquitatis ¹⁰, » id est, potestas eorum iniqua est. *Dextra*, prosperitas, ut in lege : « Ne declines ad dextram, nec ad sinistram ¹¹, » id est, non te eleves in prosperitate. *Dextra*, quilibet amicis, ut in Psalmis : « Considerabam ad dextram ¹², etc., » id est, quæsi inter amicos qui me juvaret, et non inveni. *Dextra*, elatio in virtutibus, ut in Job : « Si me vertam ad dextram, non videbo illum ¹³, » id est, si de virtutibus superbio, illum contemplari nequeo. *Dextra*, vita æterna, ut in Parabolis : « Longitudo dierum in dextra ejus ¹⁴, » quod vita celestis nunquam per aliquem finem cessabit. *Dextra*, favor, ut in Psalmis : « A dextris est mihi Deus, id est, favet mihi, » ne commovear ¹⁵. »

Dextraria sunt ornamenta honorum operum, ut in lege : « Dextraria et annulos ¹⁶, » id est, ... et ornamta honorum operum.

Diadema est humanitas Christi, ut in Cantico : « Videte regem Salomon in diademate, quo coronavit eum mater sua ¹⁷, » id est, honorate Christum in humanitate sua, quam sine patre de matre sumpsit. *Dextra*, iudicium, ut in Job : « Et diademate iudicio meo ¹⁸, » id est, quasi quodam diademate, sic iudicio meo decoratus sum.

Dies est Pater et Filius, ut in Psalmis : « Nuntiavit diem die ¹⁹, » id est, prædicat Patrem de Filio. *Dies*, angelus Gabriel et virgo Maria, ut in Psalmis : « Dies diei eructat verbum ²⁰, » id est, angelus nuntiavit Mariæ. *Dies*, diabolus, ut in Job : « Pereat dies, in qua natus sum ²¹, » id est, damnatus sit diabolus, per quem seductus sum. *Dies*, prosperitas pravorum, ut in Jeremia : « Diem hominis non consideramus ²², » id est, prosperitatem sæculi non con-

cupivi. *Dies*, status malorum, ut in Evangelio : « Et quidem in hac die, quæ ad pacem tibi ²³, » id est, in hoc statu tuo, quem tenes in pace. *Dies*, delectatio peccati, ut in Job : « Dies illa vertatur in tenebras ²⁴, » id est, utinam prævideatur, ad quantum obscuritatem peccati delectatio hominem pertrahat ! *Dies*, tempus, ut in Ecclesiaste : « In die bonorum ne immemor sis malorum ²⁵, » id est, in tempore quietis noli immemor esse perturbationis. *Dies*, calor tentationis, ut in Evangelio : « Pondus diei et æstus ²⁶, » id est, onus tentationis et tribulationis. *Dies*, æternitas diei, ut in Psalmis : « Tecum principium in die virtutis tuæ ²⁷, » id est, una tecum essentia in æternitate majestatis tuæ. *Dies*, illuminatio mentis, ut in Job : « Unusquisque in die suo ²⁸, » quod unusquisque electus in illuminatione mentis suæ rescire debet proximum suum. *Dies*, claritas quietis internæ, ut in Genesi : « Sanctificavit Deus diem septimum ²⁹, » quod per claritatem quietis internæ homo Deo consecratur. *Dies*, patria celestis, ut in Cantico : « Donec aspiret dies ³⁰, » id est, donec claritas patriæ celestis erumpat. *Dies*, incarnatio Christi, ut in Psalmis : « In die mandavit Dominus ³¹, » quod in luce incarnationis suæ misertus est mundo. Per diem homines redempti, ut in Job : « Non computetur in diebus anni ³², » [id est] inter redemptos homines apostata angelus ad veniam non pertingat. Per diem opera bona, ut in Psalmis : « Novit Dominus dies justorum ³³, » quod approbat opera sanctorum.

Diluculum est adventus internæ claritatis, ut in Job : « Consurgens diluculo offerebat holocausta ³⁴, » quod adveniente interna claritate orabat Deum. *Diluculum*, studium, ut in Psalmis : « Diluculo veniebant ad eum ³⁵, » *Diluculum*, tempus resurrectionis, ut in Psalmis : « Exurgam diluculo ³⁶, » id est, mane ante lucem.

Digitus est Spiritus sanctus, ut in Evangelio : « Si in digito Dei, » id est, si in Spiritu Dei, « ejectione dæmonia ³⁷. » *Digitus*, discretio, ut in Evangelio : « Digito scribebat in terram ³⁸, » quod humilli discretionem terrenum cor nostrum perscrutari debemus. *Digitus*, moderamen, ut in Job : « Superponite digitum vestrum cordi vestro ³⁹, » id est, moderamini locutionem vestram. Per *digitum* diversitas personarum, ut in Isaia : « Quis appendit tribus digitis molem terræ ⁴⁰ ? » per *quis* ? unitas subsistentiæ, per *tres*, unitas personarum. Per *digitos* quatuor libri Evangeliorum, ut in Exodo : « Coronam interrasilem altam quatuor digitis ⁴¹, » quod quidquid sanctitatis habemus, conversatione nostra in libris Evangeliorum discimus. Per *digitos* operarii Ecclesiæ ut in Cantico : « Digni mei pleni myrrha probatissi-

¹ Exod. viii, 27. ² Psal. lxxiii, 7. ³ Psal. cvii, 7. ⁴ Job xiv, 15. ⁵ Deut. xxxiii, 2. ⁶ Psal. cviii, 10. ⁷ Psal. xxv, 10. ⁸ Cant. ii, 6. ⁹ Psal. cxliii, 8. ¹⁰ Deut. v, 32; xvii, 11. ¹¹ Psal. cxli, 5. ¹² Job xxiii, 9. ¹³ Prov. iii, 16. ¹⁴ Psal. xv, 8. ¹⁵ Exod. xxv, 33; ¹⁶ Num. xxxi, 50. ¹⁷ Cant. iii, 11. ¹⁸ Job xxxix, 14. ¹⁹ Psal. xcvi, 2. ²⁰ Psal. xviii, 3. ²¹ Jer. xvii, 16. ²² Luc. xix, 42. ²³ Job iii, 4. ²⁴ Eccl. vii, 15. ²⁵ Matth. xx, 12. ²⁶ Psal. cix, 3. ²⁷ Job i, 4. ²⁸ Gen. ii, 3. ²⁹ Cant. ii, 17. ³⁰ Psal. xli, 9. ³¹ Job ii, 6. ³² Psal. xxxvi, 18. ³³ Job i, 6. ³⁴ Psal. lxxvii, 54. ³⁵ Psal. lvi, 9. ³⁶ Luc. xi, 19. ³⁷ Joan. viii, 6, 8. ³⁸ Job xxi, 5. ³⁹ Isa. xl, 12. ⁴⁰ Exod. xxxvii, 12.

ma¹, id est, sperarii mei gloriantur in tribulationibus.

Dilectus est Pater et Filius, ut in Cantico: « Qualls est dilectus tuus ex dilecto²? id est, Filius de Patre. *Dilectus*, populus Judaicus, ut in propheta: « Quid est, quod dilectus meus facit scelera multa³, id est quod tam impie, quem spiritualiter diligo, peccat.

Diluvium, baptismus, ut in Psalmis: « Dominus diluvium inhabitare facit⁴; id est, baptismum in sua Ecclesia esse constituit. *Diluvium*, iudicium extremum, ut in Psalmis: « In diluvio⁵ aquarum, id est, in iudicio extremo, in quo reprobi, qui fluida sunt, damnabuntur, justis, non peribunt. *Diluvium*, peccatum, ut in Genesi: « Interficiam aquis diluvii omnem carnem⁶, quod carnales, quorum

Dives est Deus, ut in Evangelio: « Homo quidam erat dives, qui habebat villicum⁷, id est, Deus, qui... se habet hominem. *Dives*, populus Judaicus, ut in Evangelio: « Homo quidam erat dives, qui induebatur purpura et bysso⁸, quod populus Judaicus in cultu vitæ exterioris gloriabatur. Per *divites* amatores mundi, ut in Psalmis: « Divites egerunt et esurierunt⁹; quod mundi amatores egestate et esurie tabescent.

Divitiæ sunt verba legis, ut in Job: « Divitiæ, quas devoravit, evomet¹⁰, id est, verba legis, quæ habuit, amittet. *Divitiæ*, consilia, ut in Job: « Si lætatus sum super¹¹ justis divitiis¹², id est, de consiliis, quibus abundantia, nequaquam vana læticia me extulit. *Divitiæ*, contemplationes Dei, ut in Psalmis: « Et pasceris in divitiis ejus¹³, id est, spirituales habebis refectionem in contemplationibus ejus.

Dominus aliquando Pater, aliquando Filius, aliquando Spiritus sanctus, ut in uno hoc versu: « Exaudivit Dominus vocem fletus mei, exaudivit Dominus deprecationem meam, Dominus orationem meam suscepit¹⁴. *Dominus*, quilibet prælatos, ut in libris Regum: « Dominus tollet Dominum tuum a te¹⁵, id est, Eliam prælatum tuum. Per *Dominum* peccata, ut in Evangelio: « Et dixerunt Domini ejus, Quid solvitis pullum¹⁶? Multos pullos Dominus habuit, quod multorum peccatorum enormitatibus populus gentis serviebat.

Domus est patria cœlestis, ut in Psalmis: « Ut inhabitem in domo Domini¹⁷, id est, vivam in patria cœlesti. *Domus*, Ecclesia, ut in Psalmo: « Domum tuam decet sanctitudo¹⁸, quod oportet, ut sanctitas sit in Ecclesia. *Domus*, mens hominis, ut in Psalmis: « Domine, dilexi decorem domus tuæ¹⁹, id est, mentem meam, in qua habitare debes, desi-

deravi pulchram facere. *Domus*, humanitas Christi, ut in Parabolis: « Sapiencia ædificavit sibi domum²⁰, quod Dei Filius carnem sibi assumpsit. *Domus*, mundus iste, ut in Evangelio: « Et vasa ejus in domo, non descendat tollere ea²¹, id est, ad cupiditates sæculi non redeat, quas reliquit. *Domus*, familia, ut in libris Regum: « Ut loquereris de domo, id est, de familia, « famuli tui²². *Domus*, delectatio favoris, ut in Job: « Innitetur super domum suam, et non stabit²³, id est, ad laudem humanam in futuro non respiciet, sed ipsa deficiet. *Domus*, populus Judæorum, ut in Evangelio: « Revertar in domum meam, unde exivi²⁴, quod ad populum Judaicum diabolus ait, quando Christum suscipere renuit, a quo exiit, quando legem suscepit. *Domus*, gentilitas, ut in Psalmis: « Domus Jacob de populo barbaro²⁵, quod aliquando alienus a Deo populus gentilis erat, in quo modo per fidem ipse habitat. *Domus*, protectio Salvatoris, ut in Psalmis: « Herodii domus dux (est) eorum²⁶, quod protectio Christi electos suos dicit. *Domus*, anima prava, ut in Ezechiele: « Domus exasperans, quod anima prava per nequitiam suam ad asperitatem provocat Dominum. *Domus*, ipsa mors, ut in Job: « Ubi constituta est domus omni viventi²⁷; quod non est homo, qui vivet, et non videt mortem. Per *domum*, diversi ordines, ut in Psalmis: « Deus in domibus ejus, in diversis orationibus ejus agnoscitur²⁸. Per *domos* conscientia bonæ, ut in Job: « Replevit domos suas argente²⁹, quod perfecti claritate divini eloqui in suis conscientia abundant. Per *domos* cogitationes prave, ut in Job: « In domibus desertis, quæ in tumultu sunt redactæ³⁰; quod iniqui cogitationes habent a Deo derelictas, et in eis corruptionem et fetorem peccati ferunt. Per *domos* corpora humana, ut in Job: « Tanto magis, qui domos luteas habitant³¹, quod quandiu in hoc corruptibili corpore sumus peccato ad plenum carere non possumus.

Dromedarius est gentilitas, ut in Isaia: « Dromedarii, Madian et Epha³²; quod populus gentilis, quæ prius pertinebat ad iudicium, jam super misericordia honorat Dominum.

Dorsum sunt sequentes quique, ut in Psalmis: « Dorsum eorum semper incurva³³; id est, subjectos pravos, qui malos prælatos sequuntur, ad terrena tibi permittite. *Dorsum*, mens, ut in Psalmis: « Divertit ab oneribus dorsum ejus³⁴, id est, allevavit a peccatis mentem ejus. *Dorsum*, reprobi, ut in Psalmis: « Pones eos dorsum³⁵, id est, proicies eos post te, id est, impios. *Dorsum*, patientia, ut in Psalmis: « Super dorsum meum fabricaverunt peccatores³⁶; quod patiens fui, multa mala irrogaverunt. *Dorsum*, rectores Ecclesiæ ut in Psal-

¹ Cant. v, 5. ² Cant. v, 9. ³ Jer. xi, 15. ⁴ Psal. xxviii, 10. ⁵ Psal. xxxi, 6. ⁶ Gen. vi, 7. ⁷ Luc. xvi, 1. ⁸ Luc. xvi, 19. ⁹ Psal. xxxiii, 11. ¹⁰ Job xx, 15. ¹¹ Job xxxi, 25. ¹² Psal. xxxvi, 5. ¹³ Psal. vi, 9, 10. ¹⁴ IV Reg. ii, 3, 5. ¹⁵ Luc. xix, 33. ¹⁶ Psal. xxii, 6. ¹⁷ Psal. xcii, 5. ¹⁸ Psal. xxv, 8. ¹⁹ Prov. ix, 1. ²⁰ Matth. xxiv, 17. ²¹ II Reg. vii, 19. ²² Job viii, 15. ²³ Luc. xi, 24. ²⁴ Psal. ciii, 1. ²⁵ Psal. ciii, 17. ²⁶ Job xix, 23. ²⁷ Psal. xlvi, 4. ²⁸ Job iii, 15. ²⁹ Job xv, 28. ³⁰ Job iv, 19. ³¹ Isa. lx. ³² Psal. lxxviii, 24. ³³ Psal. lxxx, 7. ³⁴ Psal. xx, 13. ³⁵ Psal. cxxviii, 3.

mis : « Posteriora dorsi ejus in pallore auri ¹, » id est, præmia rectori Ecclesiæ in decore æternæ claritatis.

Dormitio est quies vitæ, ut in Cantico : « Ego dormio, et cor meum vigilat ², » id est, in contemplatione quiesco. *Dormitio*, torpor, ut in Paulo : « Surge, qui dormis ³, » id est, qui ab utili opere torpes. *Dormitio* mors, ut in Evangelio : « Lazarus, amicus noster, dormit ⁴, » id est, mortuus est. *Dormitio*, ægritudo, ut in Evangelio : « Dormitaverunt omnes et dormierunt ⁵, » quod per pondus ægritudinis pervenitur ad somnum mortis. *Dormitio*, excæcatio, ut in Psalmis : « Dormitaverunt omnes, qui ascenderunt ⁶, » id est, superbi omnes excæcantur. *Dormire*, in peccatum cadere, ut in psalmo : « Dormitavit anima mea præ (tædio), » id est, in peccato sæpe lapsus sum. *Dormitio*, pro concubitu, ut « dormivit cum ea, » id est, concubuit cum ea.

Dux est Christus, ut in cantico Exodi : « Dux fuisti in misericordia tua populo, quem redemisti ⁷, » quod electos suos Dominus misericorditer ducit ad se. Per *duces* apostoli, ut in libro Numeri : « Obtulerunt duces in dedicatione altaris ⁸, » quod ad ædificandam sanctam Ecclesiam apostoli seipsum impenderunt. Per *duces* pravi doctores, ut in Job : « Qui vocat duces impios ⁹, » quod pravi doctores, dum se non emundant, ad impietatem erumpunt. Per *duces* hæretici, ut in Job : « Voce sua cohibebant duces ¹⁰, » quod patefacta veritate Christi, hæretici obmutescunt. Per *duces*, vitia principalia, ut in Job : « Odoratur in exhortationem ducum ¹¹, » quod perfectus quilibet, quomodo vitia originalia hominem ad malum instigant, prævidere solet.

E

<i>Ebur</i>	<i>Esca.</i>	<i>Ensis.</i>
<i>Ecclesia.</i>	<i>Ethera.</i>	<i>Equus.</i>
<i>Edom.</i>	<i>Ethiopia.</i>	<i>Erinacii.</i>
<i>Elate.</i>	<i>Exactor.</i>	<i>Eruca.</i>
<i>Emulatio.</i>	<i>Exercitus.</i>	<i>Estas.</i>
<i>Emunctoria.</i>	<i>Ebrietas.</i>	<i>Eternum.</i>
<i>Engadi.</i>	<i>Edus.</i>	<i>Ethiopes.</i>
<i>Erago.</i>	<i>Egyptus.</i>	<i>Exploratores.</i>
<i>Es.</i>	<i>Electrum.</i>	
<i>Eschon.</i>	<i>Exitus.</i>	

Ebur est vita sanctorum Patrum, ut in Jeremia : « Rubicundiores ebone antiquo ¹², » sanctiores quod erant antiqui patres. *Ebur*, incorruptio carnis Christi, ut in Cantico : « Venter ejus eburneus ¹³, » id est, corpus ejus a corruptione peccati alienum. *Ebur*, castitas : « Collum tuum sicut turris eburnea ¹⁴, » quod sanctos Ecclesiæ prædicatores et sublimitas contemplationis et nitor commendat castitatis. *Ebur*, fortitudo, ut in libris Regum : « Fecit Salomon thro-

num de ebone ¹⁵, » quod noster pacificus de fortitudine sanctorum suam Ecclesiam construxit.

Ebrietas est gaudium supernæ gratiæ, ut in Cantico : « Inebriamini, charissimi ¹⁶, » quod charitate erunt plenissimi electi, quando carnis simul et animæ felicitate perfruuntur. *Ebrietas*, interna societatis sanctorum, ut in Psalmis : « Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ ¹⁷, » id est, de supernæ domus tuæ plenitudine et hic quandoque sancti tui pascuntur. *Ebrietas*, amor mundi, ut in Joele : « Expergiscimini ebrui, et flete ¹⁸, » id est, vos, qui diligitis mundum, intendite vos ipsos et dolete. *Ebrietas*, anxietas vitæ præsentis, ut in Jeremia : « Inebriavit me absinthio ¹⁹, » id est, tantum per amaritudinem vitæ præsentis me anxii permisit, quod a me ipso poena alienantium. *Ebrietas*, error, ut in Paulo : « Qui ebrui sunt, nocte ebrui sunt ²⁰, » et qui errant, perobscuritatem errant ignorantæ.

Ecclesia est in bono, ut in Psalmis : « In medio Ecclesiæ laudabo te ²¹, » id est, in communionem fidelium prædicabo te. *Ecclesia*, in malo, ut in Psalmis : « Odivi Ecclesiam malorum ²², » id est, conventum immundorum.

Edus est Christus, ut in Exodo : « Tolleis et edum ²³, » id est, immolabitis Christum, qui venit in similitudine carnis peccati. *Edus*, correptio, ut in Genesi : Mittatur edus de capris ²⁴, quod Christus Ecclesiam de gentibus per prædicatores suos corripuit. *Edus*, peccator, ut in Genesi, tunicam Joseph in sanguine edi fratres sui tinxerunt, quod Christum Judæi, ac si esset peccator, de peccato redarguerunt. Per *edum*, reprobi, ut in Evangelio : « Pastor segregat oves ab edis ²⁵, » quod Christus electos a reprobis separabit. Per *edum* peccata carnis, ut in Genesi : « Pelliculisque edorum circumdedit me ²⁶, » quod tam dura pertulit Christum, ac si peccata in propriis operibus habuisset. Per *edum* cogitationes immundæ, ut in Cantico : « Et pascere edos tuos juxta tabernaculum pastorum ²⁷, » id est, refice immundos sensus tuos ad instar reproborum. Per *edum* gemitus poenitentæ, ut in Genesi : « Ut faciam eos ex edis escam patri tuo, quibus libenter vescitur ²⁸, » quod de gentibus... Deus reficitur.

Edom, sanguineus, et est mundus iste : « Qui venit de Edom, » id est, qui ascendit de mundo. *Edom*, carnalis quisque, ut in Genesi : « Quamobrem vocatum est nomen ejus Edom ²⁹, » quod qui carnem spiritui præponit jure carnalis vocari debet. *Edom* peccatum : « Memor esto, Domine, filiorum Edom ³⁰, » quod, quando claritas supernæ patriæ apparebit, actus, qui a peccato generantur, Dominus condemnabit. *Edom*, populus Judaicus, ut in libro Numeri : « Noluit Edom transitum præbere Israeli per terram suam ³¹, » quod populum gentilem ad noti-

¹ Psal. lxxvii, 14. ² Cant. v, 2. ³ Eph. v, 14. ⁴ Joan. xi, 11. ⁵ Matth. xxv, 5. ⁶ Psal. lxxv, 7. ⁷ Exod. xv, 13. ⁸ Num. vii, 2. ⁹ Job xxxiv, 18. ¹⁰ Job xxix, 10. ¹¹ Job xxxix, 28. ¹² Thren. iv, 7. ¹³ Cant. v, 14. ¹⁴ Cant. vii, 4. ¹⁵ I Reg. x, 18. ¹⁶ Cant. v, 1. ¹⁷ Psal. lxxiv, 12. ¹⁸ Joel. i, 5. ¹⁹ Thren. iii, 15. ²⁰ I Thes. v, 7. ²¹ Psal. xxi, 25. ²² Psal. xxv, v. ²³ Exod. xii, 5. ²⁴ Gen. xxxvii, 31. ²⁵ Matth. xxv, 32. ²⁶ Gen. xxvii, 16. ²⁷ Cant. i, 8. ²⁸ Gen. xxvii, 9. ²⁹ Gen. xxv, 30. ³⁰ Psal. cxxxvi, 7. ³¹ Num. xx, 18.

tiam plebs Judaica admittere noluit. *Edom*, gentilitas, ut in Genesi : « Reges regnabant in Edom priusquam esset rex in Israel ¹, » quod in gentilitate erant nonnulli sancti, antequam populus Judaicus esset assumptus. *Edom*, diabolus, ut in Jeremia : « Audite consilium Domini, quod misit de Edom ², » id est, suscipite fidem Christi, quem misit Pater ad diabolum destruendum. *Edom*, infernus, ut in Ezechiele : « Faciam in Edom juxta iram meam ³, » id est, faciam inferno, ac si essem iratus ei, exspolians eum, et inde electos adducens, vel educens.

Egyptus est tenebræ, et est mundus iste, ut in Genesi : « Noli descendere in Ægyptum ⁴, » id est, diligere mundum. *Egyptus*, peccatum, ut in Psalmis : « In exitu Israel de Ægypto ⁵, » quod quando electi a peccatis suis exempti per confessionem ad sanctitatem pertinent. *Egyptus*, infidelitas, ut in Psalmis : « Joseph cum exiret de terra Ægypti : linguam meam ⁶, » etc., quod populus Christianus, exiens de tenebris infidelitatis, præcepta Novi Testamenti, prius incognita, audivit. *Egyptus*, gentilitas, ut in Evangelio : « Puer Jesus de Judæa translatus est in Ægyptum ⁷, » quod relicto populo Judæorum ad gentes fides incarnationis Christi pervenit. *Egyptus*, infernus, ut in Exodo ⁸ per immolationem agni, Israel liberatus est de Ægypto, quod per passionem Christi electi reducti sint de inferno.

Elatæ sunt palmarum spirituales triumpho, ut in Cantico : « Comæ ejus sicut elatæ palmarum ⁹, » quod perfecti, qui Christo capiti viciniori inhaerent, vitia tentantia viriliter vincunt.

Electrum est Christus, ut in Ezechiele : « De medio ejus, quasi species electri ¹⁰, » quod in novissimo die apparebit iudex vivorum et mortuorum Jesus Christus, qui Deus est et homo est, sicut ex auro et argento electrum miscetur.

Emulatio est bona, ut in Cantico : « Dura sicut infernus æmulatio ¹¹, » quod sancti viri per bonum zelum graviter uruntur. *Emulatio* mala, ut in Psalmis : « Noli æmulari in malignantibus ¹², » id est, non te pigeat, quod malis similis non es. *Emulatio*, bonum exemplum, ut in Paulo : « Et nostra æmulatio provocavit multos ¹³, » id est, bonum nostrum exemplum excitavit plurimos.

Emunctoria sunt duo Testamenta, ut in Exodo : « Emunctoria fiant ex auro purissimo ¹⁴, » quod utrumque Testamentum claritate sapientiæ splendet.

Ensis est rigor continentiae, ut in Cantico : « Uniuscujusque ensis super femur tuum ¹⁵, quod electi per rigorem continentiae mortificant membra sua, quæ sunt super terram. *Ensis*, acumen prædicationis, ut in libris Regum : « Accinctus est David ense suo ¹⁶, » quod ad debellandam impietatem

diaboli armatus est prædicatione sua Christus.

Engadi, fons edii, et est baptismus, ut in Cantico : « Dilectus meus mihi in vineis Engadi ¹⁷, » id est, Christus, quem diligo, in illis spiritualiter apparet, qui baptismus loti sunt. *Engadi*, penitentia, ut in libris Regum : « Ecce David habitat in locis tutissimis Engadi ¹⁸, » quod Christus in illis habitat, quos penitentia securos reddit.

Equus est humanitas Christi, ut in Apocalypsi : « Ecce equus albus ¹⁹, » id est, caro Christi omni sanctitate fulget. *Equus*, quilibet prædicator, ut in Job : « Nunquid præbebis equo fortitudinem ²⁰, » quod solus Deus fortitudinem boni operis prædicatori conferre videtur. *Equus*, quilibet impius, ut in Cantico : « Equum et ascensorem projiciet in mare ²¹, » quod Dominus impium quemlibet, et eum, qui ei dominatur, diabolum, demergit in infernum. *Equus*, hoc præsens sæculum, ut in Genesi : « Mordens ungulas equi ²², » quod crudelitatem suam Antichristus exercebit in fine sæculi. *Equus*, corpus hominis, ut in Parabolis : « Equus paratus ad diem belli ²³, » id est, corpus discrimini mortis oblatum. *Equus*, honor sæcularis, ut in Psalmis : « Fallax equus ad salutem ²⁴, » quod honor mundanus homini salutem conferre non valet. *Equus* cæcus persecutor, ut in Apocalypsi : « Et ecce equus rufus ²⁵, » quod persecutores sanctorum crudeliter erant. *Equus*, forma hæreticorum, ut in Apocalypsi : « Et ecce equus niger ²⁶, » quod hæretici per erroris turpitudinem nigrescunt. *Equus*, Antichristus, ut in Apocalypsi : « Et ecce equus pallidus ²⁷, » quod Antichristi superbia, quantacunque magna fuerit, deficiet in fine. *Equus*, libidinosus quilibet, ut in Psalmis : « Nolite fieri sicut equus et mulus ²⁸, » id est, nolite esse luxuriosi et infructuosi.

Per equos apostoli, ut in Exodo : « Misisti in mare equos tuos, » id est, in mundum universum prædicatores tuos. Per equos superbi et divites, ut in Isaia : « Væ qui descendunt in Ægyptum, equi sperantes ²⁹, » id est, væ iis, qui nimis amant mundum, in substantiis abundantibus confidentes. Per equos opera, ut in Apocalypsi : « Sequebantur eum in equis albis ³⁰, » id est, passionem suam imitabantur sancti in operibus suis. Per equos, cogitationes, ut in Deuteronomio : « Rex non multiplicabit sibi equos ³¹, » id est, prælatus superbos non habebit cogitatus. *Equus*, quilibet sanctus, ut in Job : « Deridet equum et ascensorem ejus ³², » quod diabolus in simulatoribus suis quemlibet virum sanctum, et qui ei dominatur, Deum contemnit.

Erugo est superbia, ut in Evangelio : « Ubi erugo demolitur ³³, » id est, nolite in opere vestro hominibus placere, et id per superbiam amittere.

Eruca est luxuria, ut in Joële : « Residuum eruce

Gen. xxxvi, 31. ² Jer. xlix, 20. ³ Ezech. xxv, 14. ⁴ Gen. xxvi, 2. ⁵ Psal. cxiii, 4. ⁶ Psal. lxxxviii, 6. ⁷ Matth. ii, 13, 14. ⁸ Exod. xii et xiv, 24 et seqq. ⁹ Cant. v, 11. ¹⁰ Ezech. i, 4. ¹¹ Cant. viii, 6. ¹² Psal. xxxvi, 1. ¹³ II Cor. ix, 2. ¹⁴ Exod. xxv, 38. ¹⁵ Cant. iii, 8. ¹⁶ I Reg. xxv, 3. ¹⁷ Cant. r, 14. ¹⁸ I Reg. xxiv, 1. ¹⁹ Apoc. vi, 2. ²⁰ Job xxxix, 22. ²¹ Exod. xv, 4. ²² Gen. xlix, 17. ²³ Prov. xxi, 31. ²⁴ Psal. xxxiii, 17. ²⁵ Apoc. vi, 4. ²⁶ Ibid. v, 5. ²⁷ Ibid. v, 8. ²⁸ Psal. xxxi, 9. ²⁹ Isa. xxxi, 4. ³⁰ Apoc. xix, 14. ³¹ Deut. xvii, 16. ³² Job xxxix, 21. ³³ Matth. vi, 19, 20.

comedit locusta ¹,) quod pravus quilibet, quando A ethera firmabit sursum ²¹,) id est, quando in superna civitate angelos confirmabit. *Ethera*, patres Novi Testamenti, ut in Job : « Contemplare ethera, quod celsior sit te ²²,) id est,) in patribus Novi Testamenti, quod Deus te sublimior.

Erinacii sunt poenitentes, ut in Psalmis : « Petra refugium) erinacii ²,) quod Christus misericorditer suscipit poenitentes. *Ericius* vitium est excusationis, ut in Isaia : « Ibi habuit) formam ericius ³,) quod in pravo homine vitium excusationis latet.

Es est fortitudo angelorum, ut in Job : « Quasi solidissimi quasi ære fusi sunt ⁴,) quod in magna fortitudine confirmati sunt. *Es*, bona actio, ut in Exodo : « Aurum et argentum, et æs ⁵; id est, sapientiam, et prædicationem, et bonam actionem. *Es*, cor insensibile, ut in Job : « Nec caro mea ænea est ⁶,) id est, cor meum) insensibile non est. *Es*, damnatio, ut in Job : « Irruit in arcum æreum ⁷,) id est, irruit in æternam damnationem. Et robur incorruptionis, ut in Ezechiele : « Ecce vir, cujus (erat) species, quasi species æris ⁸,) quod Christus omni fortitudine incorruptionis roboratus est. *Es*, roboratio, ut in Ezechiele : « Quasi aspectus æris candentis ⁹,) id est, prædicationis accensæ.

Esebon, cingulum mæroris, et est Ecclesia sancta, ut in Cantico : « Oculi tui sicut piscinæ in Esebon ¹⁰,) quod prædicatores baptizant in Ecclesia. *Esebon*, cor compunctum, ut in libro Numeri : « Ignis egressus de Esebon ¹¹,) id est, amor Dei de corde compuncto procedit

Esca, corpus Christi, ut in Psalmis : « Escam dedit timentibus se ¹²,) id est, carnem suam dedit iis qui timent eum. *Esca* refectio patriæ cœlestis, ut in Job : « Inde contemplatur escam ¹³,) quod speculatur quanta est satietas in cœlo. *Esca*, simplex doctrina, ut in Psalmis : « Qui dat jumentis escam ipsorum ¹⁴,) id est, impertit idiotis doctrinam eis congruentem. *Esca*, desiderium, ut in Psalmis : « Dat illis escam in tempore ¹⁵,) id est, ut) placeat desiderium eorum. *Esca*, quilibet sanctus, ut in propheta : « Esca ejus electa,) quod et virum sanctum incorporare diabolus studet. Per *escam*, sacrificia legis : ut in Paulo : « Non escis, quæ non profuerunt sperantibus in illis ¹⁶,) id est, non umbratitiis sacrificiis, quæ non profuerunt confidentibus in illis.

Estas est regnum Dei, ut in Evangelio : « Scitis quoniam prope est æstas ¹⁷,) id est regnum Dei. *Estas* vita præsens, ut in Parabolis : « Præparat in æstate cibum ¹⁸,) id est, spiritualem in præsentia vita refectionem. *Estus*, dies iudicii : ut in Parabolis : « Mendicabit in æstate, et non dabitur ei ¹⁹,) in die iudicii vitæ subsidium postulabit, et non percipiet. *Estas*, perfectus quilibet, ut in Psalmis : « Æstatem et ver tu plasmasti ²⁰,) id est, perfectos, tu formasti et insipientes.

Ethera sunt angeli, ut in Parabolis : « Quando

Ethera, patres Novi Testamenti, ut in Job : « Contemplare ethera, quod celsior sit te ²²,) id est,) in patribus Novi Testamenti, quod Deus te sublimior.

Eternum est quod principio caret et fine, ut in libro Ecclesiastico : « Qui vivit in æternum, creavit omnia simul ²³,) et invisibilium naturam, et visibilium materiam) in angelis fecit. *Eternum* est, quod habet initium, sed fine caret, ut in Psalmis : « Misericordias Domini in æternum cantabo ²⁴,) quod electi misericordias Domini cantare incipient, sed nunquam desinent. *Eternum*, pro præsentis sæculo, ut in cantico Exodi : « Dominus regnabit in æternum et ultra ²⁵,) id est, in hoc sæculo et in futuro.

Ethiopia, mundus iste, ut in Job : « Non adæquabitur ei topazion de Ethiopia ²⁶,) quod nullus de hoc mundo, quantumlibet splendidus fuerit, comparari potest Christo, qui est Patris sapientia. *Ethiopia*, gentilitas, ut in Psalmis : « Ethiopia præveniet manus ejus Deo ²⁷,) quod populus Judaicus præveniet. *Ethiopia*, cœtus reproborum, ut in Habacuc : « Pro iniquitate vidi tentoria Æthiopiæ ²⁸,) id est, contemplatus sum latitudinem reproborum pro iniquitate esse damnatam.

Ethiopes sunt peccatores, ut in Psalmis : « Coram illo procident Ethiopes ²⁹,) id est, poenitendo eorum eo prosternent se peccatores.

Exactor est diabolus, ut in Job : « Non exaudierunt vocem exactoris ³⁰,) id est, non consenserunt suggestioni diaboli tentatoris. *Exactor*, concupiscentia ventris, ut in Job : « Clamorem exactoris non exaudit ³¹) id est, ventris concupiscentiæ non immoderate ohedit. *Exactor*, consuetudo prava, ut in Isaia : « Quomodo cessavit exactor ³²?) id est, per quem actum est ut violenta peccati consuetudo cesset?

Exploratores sunt reprehensores, ut in Genesi : « Exploratores estis ; ut videretis infirmiora terræ, venistis ³³,) quod iniquorum proprium esse solet, ut aliorum vitia explorent, si forte aliqua in eis infirma deprehendant quæ accusent. *Exploratores*, duo Testamenta, ut in Josue : « Misit Josue ad Jericho exploratores ³⁴,) quod Christus duo Testamenta ad Ecclesiam destinavit. *Exploratores*, prædicatores, ut in libro Numeri : « Reversi sunt exploratores terræ ³⁵,) quod prædicatores prædicatione sua redeunt ad semetipsos

Exercitus est multitudo angelorum, ut in libris Regum : « Omnem exercitum cœli assistentem ei ³⁶,) quod multitudo angelorum Deo assistit. *Exercitus*, cœtus dæmonum, ut in cantico Exodi : « Et exerci-

¹ Joel. i, 4. ² Psal. ciii, 18. ³ Isa. xxxiv, 15. ⁴ Job xxxvii. ⁵ Exod. xxv, 3. ⁶ Job vi, 12. ⁷ Job xx, 24. ⁸ Ezech. xl, 3. ⁹ Ezech. i, 7. ¹⁰ Cant. vii, 4. ¹¹ Num. xxi, 28. ¹² Psal. cx, 5. ¹³ Job xxxix, 32. ¹⁴ Psal. cxlvi, 9. ¹⁵ Psal. cxliv, 15. ¹⁶ Heb. xiii, 9. ¹⁷ Matth. xxiv, 32. ¹⁸ Prov. vi, 8. ¹⁹ Prov. xx, 4. ²⁰ Psal. lxxiii, 17. ²¹ Prov. viii, 28. ²² Job xxxv, 5. ²³ Eccli. xviii, 1. ²⁴ Psal. lxxxviii, 1. ²⁵ Exod. xv, 18. ²⁶ Job xxviii, 19. ²⁷ Psal. lxxvii, 32. ²⁸ Hab. iii, 7. ²⁹ Psal. lxxi, 9. ³⁰ Job iii, 18. ³¹ Job xxxix, 10. ³² Isa. xiv, 4. ³³ Gen. xlii, 9. ³⁴ Jos. ii, 1. ³⁵ Num. xiii, 26. ³⁶ III Reg. xxii, 19.

tum ejus dejecit in mare ¹; quod Deus multitudinem dæmonum damnavit in inferno. *Exercitus*, vitia, ut in Job: « Et ululatum exercitus ², » id est, strepitum vitiorum. Per *exercitum*, sancti martyres, ut in Apocalypsi: « Exercitus, qui sunt in cælo, sequebantur eum ³, » id est, martyres qui erant in mundo, imitabantur Christum.

Exitus sunt defectus, ut in Evangelio: « Ite ad exitus viarum ⁴, » illos vocate qui in bono opere sunt fortes. *Exitus*, compunctiones, ut in Psalmis: « Exitus aquarum deduxerunt oculi mei ⁵, » id est, compunctiones sletuum. *Exitus*, relictio peccati, ut in Psalmis: « In exitu Israel de Ægypto ⁶, » id est, quando electus deserit peccatum suum, et recedit ab eo.

F

<i>Faretra.</i>	<i>Fruentum.</i>	<i>Fundamentum.</i>
<i>Facies.</i>	<i>Fovea.</i>	<i>Finis.</i>
<i>Fasciculus.</i>	<i>Flamma.</i>	<i>Fulgur.</i>
<i>Ficus.</i>	<i>Farina.</i>	<i>Flumina.</i>
<i>Filia.</i>	<i>Fragma.</i>	<i>Fluvius.</i>
<i>Firmamentum.</i>	<i>Favus.</i>	<i>Fumus.</i>
<i>Fiscella.</i>	<i>Favilla.</i>	<i>Forceps.</i>
<i>Flos.</i>	<i>Femur.</i>	<i>Fortitudo.</i>
<i>Foramen.</i>	<i>Feminalia.</i>	<i>Funis.</i>
<i>Fortis.</i>	<i>Fenestra.</i>	<i>Fur.</i>
<i>Frons.</i>	<i>Faber.</i>	<i>Fructus.</i>
<i>Ferrum.</i>	<i>Festuca.</i>	<i>Fossa.</i>
<i>Frenum.</i>	<i>Fiala.</i>	<i>Fex.</i>
<i>Frigia.</i>	<i>Filius.</i>	<i>Fames.</i>
<i>Fulgur.</i>	<i>Filia.</i>	<i>Frater.</i>
<i>Fulmen.</i>	<i>Fimbria.</i>	<i>Framea.</i>
<i>Fluctus.</i>	<i>Fistula.</i>	<i>Fauces.</i>
<i>Funda.</i>	<i>Folium.</i>	<i>Fel.</i>
<i>Fluenta.</i>	<i>Fons.</i>	<i>Femina.</i>
<i>Frigus.</i>	<i>Ferculum.</i>	<i>Fera.</i>

Faretra est occultum iudicium Dei, ut in Job: « Faretram suam aperuit ⁷, » id est, occultum iudicium suum detraxit. *Faretra*, machinatio pravorum, ut in Psalmis: « Paraverunt sagittas suas in faretra ⁸, » id est, tractaverunt consilia sua prava in machinatione. *Faretra*, consilia sanctorum, ut in Job: « Super ipsum ⁹ sonabit pharetra ⁹, » id est, ad superandum diabolum consilia sanctorum procedent. *Faretra*, sacra Scriptura, ut in Genesi: « Tolle arma tua, faretram et arcum ¹⁰, » id est, sanctificationem videlicet, sacram Scripturam et prædicationem.

Faber est diabolus, ut in propheta: « Ecce ego mittam fabrum sufflantem ¹¹, » id est, permittam diabolum tentantem eos infestare. *Faber*, quilibet obstinatus, ut in Isaia: « Faber conflavit ¹² fasciculum ¹², » quod obstinatus quilibet, quod finxit, hoc in corde suo confirmat. *Faber*, adulator, ut in Isaia: « Faber ferrarius lima operatus est ¹³, » id est, adulator durus blandiendo locutus est. *Faber*, Christus, ut in Evangelio: « Nonne hic est faber ¹⁴? » quod omnia ipse fabricavit.

¹ Exod. xv, 4. ² Job xxxix, 28. ³ Apoc. xix, 14. ⁴ Matth. xxii, 9. ⁵ Psal. cxviii, 156. ⁶ Psal. cxliii, 4. ⁷ Job xxx, 11. ⁸ Psal. x, 2. ⁹ Job xxxix, 26. ¹⁰ Gen. xxvii, 3. ¹¹ Isa. liv, 16. ¹² Isa. xl, 19. ¹³ Isa. xlv, 12. ¹⁴ Marc. vi, 3. ¹⁵ Matth. xviii, 10. ¹⁶ Psal. xii, 1. ¹⁷ Psal. cxvi, 9. ¹⁸ cxliii, 7. ¹⁹ Psal. civ, 4. ²⁰ Psal. l, 15. ²¹ Psal. ix, 32. ²² Hab. iii, 5. ²³ Job xiii, 20. ²⁴ Exech. i, 6. ²⁵ Apoc. xvii, 16. ²⁶ Job xxii, 26. ²⁷ Job xv, 17. ²⁸ Matth. vi, 17. ²⁹ Job xvi, 16. ³⁰ Cant. ii, 14. ³¹ Exod. xxxiv, 35. ³² Job xli, 15. ³³ Cant. i, 15.

Facies est Deus Pater, ut in Evangelio: « Angeli vero eorum semper vident faciem Patris ¹⁵, » id est, Deum Patrem intuentur jugiter. *Facies*, Filius, ut in Psalmis: « Usquequo avertis faciem tuam a [me?] ¹⁶, » id est, quandiu differs mittere Christum, quem missurus es? *Facies*, præsentia Dei, ut in Psalmis: « Ne avertas faciem tuam a [me], ¹⁷, » id est, ne deneges in futuro mihi præsentiam tuam. *Facies*, notitia Dei, ut in Psalmis: « Querite faciem ejus semper ¹⁸, » id est, desiderate omni tempore pertingere ad cognitionem Dei. *Facies*, benevolentia Dei, ut in Psalmis: « Ne projicias me a facie tua ¹⁹, » id est, non sinas me innovatum ejici a facie tua, id est, a benevolentia tua. *Facies*, scientia Dei, ut in Psalmis: « Avertit faciem suam, ne videat in

B sinem ²⁰, » id est, non habet scientiam qua possit scire mala nostra. *Facies*, protectio Dei, ut in Habucuc: « Ante faciem ejus ibit mors ²¹, » id est, ubi protegit Deus, ibi diabolus prævalere non potest. *Facies*, animadversio Dei, ut in Job: « Tunc a facie tua non abscondar ²², » id est, si talis fuero, animadversionem tuam non timeo. *Facies*, unusquisque fidelis a Domino cognoscitur. Unde dicitur in Ezechiele quatuor Evangelistis, sub specie quatuor animalium: « Quatuor facies uni erant, et quatuor pennæ uni ²³, » quod nimirum eadem fides contemplationis, et par contemplatio divinitatis erat in singulis, quæ et in omnibus. *Facies*, Ecclesia, ut in Apocalypsi: « Facies sicut sol lucet in virtute sua ²⁴, » quod sancta Ecclesia a Christo illuminatur,

C et filios illuminat ad imitationem Christi. *Facies*, cor hominis, ut in Job: Levabis faciem tuam ad Deum ²⁵, » id est, eriges ad Deum cor tuum. *Facies*, intentio, ut in Job: « Operuit faciem ejus crassitudo ²⁶, » id est, nimia abundantia corrumpit intentionem ejus. *Facies*, conscientia, ut in Evangelio: « Tu cum jejunas, unge caput tuum ²⁷, » id est, exhilara mentem tuam, « et faciem tuam lava, » id est, conscientiam tuam nuda. *Facies*, prædicator quilibet, ut in Job: « Facies mea intumuit a sletu, ²⁸, » id est, prædicatorum mei impleti sunt luctu. *Facies*, bona actio, ut in Cantico: « Ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis ²⁹, » ostendatur Domino facies bene operando, ostendatur et vox salubriter prædicando. *Facies*, vetus lex, ut in

D Exodo: « Posuit velamen super ³⁰ faciem suam ³⁰, » quod vetus lex ³⁰ velamine tecta est. *Facies*, præsentia Antichristi, ut in Job: « Faciem ejus egestas ³¹, » quod appropinquante adventu Antichristi, inopia sanctitatis erit in mundo.

Fasciculus est passio Christi, ut in Cantico: « Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi ³², » id est, Christus præponit mihi in exemplum passionem mortis suæ. Per *fasciculum* peccata, ut in Isaia:

« Solve fasciculos deprimentes ¹, » id est, abjice a te peccata, quæ te premunt. Per *fasciculum* conventicula damnatorum, ut in Evangelio : « Alligate fasciculos ad comburendum ², » quod, qui hic pares fuerunt in culpa, ibi pares erunt in poena.

Falx est divinum iudicium, ut in Apocalypsi : « Et in manu sua falcem acutam ³, » quod Christus in sua potestate habet iudicium strictum. *Falx*, mors, ut in Evangelio : « Statim mittit falcem ⁴, » quod adest tempus, quoniam electus quilibet, quando ad perfectam sanctitatem pervenit, ad cœlestem requiem per mortem subtrahitur.

Flamma est cognitio, ut in Exodo : « Apparuitque ei Deus in flamma ignis ⁵, » id est, in cognitione legis. *Flamma*, quilibet prædicator, ut in Apocalypsi : « Oculi ejus sicut flamma ignis ⁶, » quod sancti prædicatores alios inflammant et incendunt.

Flamma, voluptas, ut in Job : « Ramos ejus arefaciet flamma ⁷, » id est, opera ejus destruet voluptas. *Flamma*, gloria temporalis, ut in Job : « Nec splendebit flamma ignis ejus ⁸, » id est, non durabit gloria voluptatis ejus. *Flamma*, vehementia mali desiderii, ut in Psalmis : « Vox Domini intercidentis flammam ignis ⁹, » id est, prædicatio Christi destruentis fervorem malæ cupiditatis. *Flamma*, instigatio diaboli, ut in Job : « Et flamma de ore ejus egredietur ¹⁰, » quod a diabolo instigatio ad malum procedit. Per *flammam* bona prædicatio, vel bona exempla, ut in Cantico : « Lampades ejus, lampades ignis atque flammarum ¹¹, » quod sancti viri et in Deo ardent et aliis bona exempla præbent.

Fames est inopia virtutis, ut in Job : « Attenuetur fame robur ejus ¹², » quod iniquus quilibet propter inopiam sanctitatis spiritualem fortitudinem non habet. *Fames*, tentatio, ut in Job : « In fame te eruet a morte ¹³, » id est, in tentatione te proteget, ne consentias. *Fames*, taciturnitas mala, ut in propheta : « Non famem panis, sed audiendi verbum Dei ¹⁴. »

Farina est munda cogitatio, ut in Osea : « Non est in eo germen, et non faciet farinam ¹⁵, » id est, non est in eo desiderium bonum, et non est in eo cor mundum. *Farina*, anima, ut in Genesi : « Tria sata farinæ commisce ¹⁶, » id est, animæ tuæ memoriam, rationem, voluntatem ad unam concordiam redige. *Farina*, cogitatio iniqui, ut in Isaia : « Tolle molam, mole farinam ¹⁷, » id est, circuitus exteriorum curarum sume, et nunquam in te cogitationem exerce.

Frater appellatione Christus intelligitur, ut in Cantico de Synagoga in fine mundi convertenda : « Quis mihi det fratrem meum sugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris et deosculer te, etiam

nemo te despiciet ¹⁸; » ac si dicat : Utinam mihi aliquis Christum ostenderet, qui de Judæis secundum carnem natus est. Doctores legis quibusque sabbatis audivit, ut eum verum hominem intelligens ejus pacem plenam inveniam, et gentilitas me excecata et reprobata ulterius minime dicat. *Frater*, quilibet Christianus, ut in Paulo : « Si quis frater nominatur ¹⁹, » id est, si quis pro Christiano habetur. *Frater*, quilibet bonus homo, ut in Evangelio : « Si quis fecerit vocem Patris mei, ipse meus frater est ²⁰. » Per *fratres* apostoli, ut in Evangelio : « Vade ad fratres meos ²¹; » id est, ad discipulos meos. Per *fratres* cognati Christi, ut in Evangelio : « Ecce mater tua et fratres tui foris stant ²². » Quatuor modis dicuntur fratres : natura, ut Esau et Jacob ²³, gente, ut omnes Judæi ²⁴, cognatione, ut Abraham et Lot ²⁵, affectu, ut omnes qui fidem invicem servant ²⁶.

Fragmen est passio Christi, ut in Cantico : « Sicut fragmen mali punici, ita genæ tuæ ²⁷, » quod Christi passionem sancti ejus martyres imitantur. Per *fragmen* secretiora legis, ut in Evangelio : « Colligite quæ superaverunt fragmenta ²⁸, » quod secretiora legis, quæ minores capere non possunt, doctores apud se servare debent.

Framea est Christus, ut in Psalmis : « Effunde frameam ²⁹, » id est, notifica Christum mundo, per quem debellatus es hostem antiquum. *Framea*, anima, ut in Psalmis : « Frameam tuam ab inimicis manus tuæ ³⁰, » id est, animam ab impiis eripe. *Framea*, mors, ut in Psalmis : « Erue a framea ³¹, » id est, erue a morte, « Deus, animam meam. » Per *frameam* tentationes, ut in Psalmis : « Inimici defecerunt frameæ ³², » id est, tentationes diaboli enervatæ sunt per Christum.

Favus est divinitas, ut in Evangelio : « Partem piscis assi et favum mellis ³³, » quod passionis modo exemplum præbens nobis, divinitate sua nos in resurrectione reficiet. *Favus*, humanitas Christi, ut in Cantico : « Comedi favum cum melle meo ³⁴, » id est, credidi maximam esse humanitatem cum divinitate. *Favus*, literalis intellectus, ut in Parabolis : « Et favus dulcis gutturi meo ³⁵, » id est, littera sacre Scripturæ suavissima cordi meo. Item *favus*, in quo latet mel, sacra est Scriptura, quæ continet spiritualem sensum in littera, unde Salomon : « Comede mel, » filii, et favum dulcissimum gutturi tuo ³⁶, » doctrina prædicationis ; unde : « Favus distillans labia tua ³⁷, » id est, prædicatio instruens procedit a prædicatoribus tuis, o Ecclesia ! *Favus*, voluptas mundi, ut in Parabolis : « Anima saturata calcabit favum ³⁸, » quod ille, per quem interna relectio per contemplationem satiat, mundialem pene voluptatem contemnit.

¹ Isa. l.iii, 6. ² Matth. xiii, 20. ³ Apoc. xiv, 4. ⁴ Marc. iv, 29. ⁵ Exod. iii, 2. ⁶ Apoc. i, 14. ⁷ Job xv, 30. ⁸ Job xviii, 5. ⁹ Psal. xxviii, 7. ¹⁰ Job. xli, 12. ¹¹ Cant. viii, 6. ¹² Job xviii, 12. ¹³ Job v, 20. ¹⁴ Amos viii, 11. ¹⁵ Ose. viii, 7. ¹⁶ Gen. xviii, 6. ¹⁷ Isa. xlvii, 2. ¹⁸ Cant. viii, 1. ¹⁹ I Cor. v, 11. ²⁰ Matth. xx, 50. ²¹ Marc. iii, 35. ²² Matth. xii, 47. ²³ Gen. xxv, 24, 25. ²⁴ Rom. ix, 3, 4. ²⁵ Gen. xii, 5. ²⁶ I Reg. xviii, 1; II Reg. i, 26. ²⁷ Cant. iv, 5. ²⁸ Joan. vi, 12. ²⁹ Psal. xxxiv, 3. ³⁰ Psal. xvi, 15. ³¹ Psal. xxi, 21. ³² Psal. ix, 7. ³³ Luc. xxiv, 42. ³⁴ Cant. v, 1. ³⁵ Prov. xxiv, 13. ³⁶ Ibid. ³⁷ Prov. v, 3. ³⁸ Prov. xxvii, 7.

Fauces sunt scientiæ, ut in Job : « Et fauces comedentis, saporem ? » quod scientiæ legentis internam sapientiam discernunt. *Fauces*, meditationes cordis, ut in Psalmis : « Quam dulcia faucibus meis », id est, suaves sunt Scripturæ suæ meditationibus meis. *Fauces*, verba, ut in Job : « Nec in faucibus meis stultitia personabit », id est, insipientia in verbis meis non auditur.

Favilla est recordatio mortalitatis, ut in Job : « Ago poenitentiam in favilla et cinere », id est, in recordatione mortalitatis meæ. *Favilla*, mens iniqua, ut in Job : « Sicut favilla, quam turbo dispergit », quod pravam mentem tentatio destruit.

Fel est persuasio dæmonum, ut in Job : « In fel aspidum intrinsecus », id est, in persuasione dæmonum in mente. *Fel*, infidelitas, ut in Psalmis : « Dederunt in escam meam fel », id est, Judæi, infidelitatis amaritudine cibaverunt me. *Fel*, malitia diaboli, ut in Tobia : « Exentera hunc piscem, et fel repone tibi », quod Dominus diabolum detexit, et ejus malitiam sacris libris involvit.

Femur est humanitas Christi, ut in Psalmis : « Accingere gladio tuo supra femur tuum », id est, viriliter utere verbo prædicationis contra mundum, qui est potentissimus et in assumpta humanitate. *Femur*, sancti, dicente Joanne in Apocalypsi de Christo : « Et habet in vestimento et femore suo scriptum : Rex regum et Dominus dominantium », nam caro Christi, quam ad dexteram Patris collocavit, et sancti, divini verbi semine procreati, ab ipso videlicet testimonium perhibent, quod data sit ei potestas super bonos et malos. *Femur*, progenies, ut in Genesi : « Animæ, quæ exierunt de femore Jacob », id est, homines de progenie Jacob. *Femur*, carnis delectatio, ut in Exodo : « Ponat vir gladium suum », id est, per rigorem mortificet cor suum.

Femina est affectus carnalis, ut in Exodo : « Si femina, reservate », quod diabolus carnales affectus desiderat refoveri. *Femina*, pro sexu accipitur, ut in Genesi : « Masculum et feminam fecit eos », quod duplici sexu, masculino videlicet et feminino, genus humanum distinxit.

Feminalia sunt insignia castitatis, ut in Exodo : « Facies et feminalia linea », quod ad nitorem nos castitatis lex invitat.

Fenum est res transitoria, ut in Isaia : « Omnis caro fenum », id est, omnis homo transitorius est. *Fenum*, temporalia subsidia, ut in Psalmis : « Producens fenum jumentis », quod inferior turba subsidia temporalia cultoribus suis ministrat. *Fenum*, simplex quilibet in fide, ut in Apocalypsi :

« Ne læderent fenum terræ », id est, ne impedirent rudes in fide, neque omne viride, neque omnem arborem : id est, provectoros et perfectos. *Fenum*, opus bonum, ut in Genesi : « Producat terra fenum viride », id est, proferat anima devota bonam actionem. *Fenum*, carnalis quilibet, ut in Job : « Ecce behemoth fenum quasi bos comedit », quod diabolus, qui in flagellum tibi formatur, in vitam carnalium quasi fatuus delectatur.

Fenestra est hominis, ut in libro Josue : « Appendit funiculum coccineum in fenestra », quod sancta Ecclesia passionem Christi in ore prædicare non cessat. *Fenestra*, fidelis, ut in libris Regum : « Aperi fenestram orientalem », id est, fidem habe in te Christianam. Per *fenestram*, miracula Christi, ut in Cantico : « Prospiciens per fenestras », quod per miracula, quæ foris gessit, ad nos latens ejus divinitas exivit. Per *fenestras*, doctores Ecclesiæ, ut in libris Regum : « Fecit Salomon in templo fenestras », quod Christus in Ecclesia doctores instruxit. Per *fenestras*, intimæ contemplationes, ut in Ezechiele : « Fecit fenestras obliquas in thalamis », quod intimas Dominus in mentibus electorum suorum contemplationis ponit. Per *fenestras* sensus cordis, ut in Isaia : « Quasi columbæ ad fenestras suas », quod viri sancti sensus suos exteriores simplices et a peccato innoxios servant.

Fera est sævitia Judæorum, ut in Genesi : « Fera pessima devoravit Joseph », id est, sævitia Judæorum occidit Christum. Per *feram* gentilitas, ut in Psalmis : « Mæx sunt omnes feræ silvarum », id est, gentes in me credent per orbem terrarum.

Fermentum est charitas, ut in Evangelio : « Simile est regnum cælorum fermento, quod accepit mulier abscondit in farinæ tribus satis, donec fermentatum esset totum ». Regnum cælorum sancta est Ecclesia, in qua spiritualiter ista similitudo completur. Christus enim, Dei virtus et Dei sapientia, accepit a Patre Domini charitatis, quam dedit tribus fidelium ordinibus : ut diligenter Deum et proximum juxta litteram. *Satum* est genus mensuræ vel *Mulier*, caro Christi. *Fermentum*, Evangelium. *Tres mensuræ*, omnes gentes, propter tres filios Noë. *Fermentum*, elatio, ut in Paulo : « Modicum fermentum totam massam corrumpit », quod prava electio multa bona destruit. *Fermentum*, simulatio, ut in Evangelio, « Attendite a fermento Phariseorum, quod est hypocrisis », id est, nolite fidem, quam verbis prædicatis, simulatis virtutibus palliare. *Fermentum*, malitia, ut in Paulo : « Expurgate vetus fermentum », id est, a vetustate malitiæ vos emundate. *Fermentum*, appetitus laodis,

¹ Job xii, 11. ² Psal. cxviii, 103. ³ Job vi, 30. ⁴ Job xlii, 6. ⁵ Job xx, 18. ⁶ Job xx, 14. ⁷ Psal. lxxviii, 32. ⁸ Tob. vi, 5. ⁹ Psal. xlii, 4. ¹⁰ Apoc. xix, 16. ¹¹ Gen. xlvi, 26. ¹² Exod. xxxii, 27. ¹³ Exod. i, 16. ¹⁴ Gen. i, 27. ¹⁵ Exod. xxviii, 42. ¹⁶ Isa. xl, 6. ¹⁷ Psal. ciii, 14. ¹⁸ Apoc. ix, 4. ¹⁹ Gen. i, 1. ²⁰ Job. xl, 10. ²¹ Jos. ii, 18, 21. ²² IV Reg. xiii, 17. ²³ Cant. ii, 9. ²⁴ III Reg. vi, 4. ²⁵ Ezech. xl, 16. ²⁶ Isa. lx, 8. ²⁷ Gen. xixv, 28. ²⁸ Psal. xix, 10. ²⁹ Matth. xiii, 33. ³⁰ I Cor. v, 6. ³¹ Matth. viii, 15. ³² Luc. xii, 1. ³³ I Cor. v, 7.

ut in Levitico : « Panes absque fermento ¹, » id est, opera bona, sine appetitu laudis humanæ.

Ferrum est donum intellectus, ut in libris Regum : « Natavitque ferrum, et ait, Tolle ². » Ad cor humiliatum donum intellectus redit, quod per elationem amissum fuerat. *Ferrum*, prædicatio, ut in Job : « Reputabit quasi paleas ferrum ³, » quod diabolus in mentibus suis prædicationis jaculum, quasi aliquid contemtibile esset, æstimabit. *Ferrum*, tribulatio, ut in Psalmis : « Ferrum pertransit animam ejus ⁴, » id est, dura tribulatio depressit vitam ejus. *Ferrum*, dura consuetudo peccati, ut in Psalmis : « Vincitos in mendicitate et ferro ⁵, » quod in indigentia spirituali et dura consuetudine fuerunt. *Ferrum*, viri sancti, ut in Job : « Ferrum de terra tollitur ⁶, » quod qui mollis et carnalis erat, jam spiritualis et robustus effectus est. *Ferrum*, sermo durus, ut in Deuteronomio : « Ferrumque lapsum de manubrio amicum percussit ⁷, » quod sermo durus indiscrete prolatus auditiorem offendit. *Ferrum*, spiritualis fortitudo, ut in Ezechiele : « Et tu, sume tibi sartagine ferream ⁸, » quod prælatu quilibet spirituales in zelo suo fortitudinem exercere debet. *Ferrum*, necessitas vitæ præsentis, ut in Job : « Fugiet arma ferrea; et irruet in arcum æreum ⁹; » quod iniquus quilibet, dum vitæ præsentis asperitatem pro Deo tolerare refugit, in æternam damnationem ruit. *Ferrum* nequitia pravorum, ut in Job : « Cartilago ejus velut laminæ ferreæ ¹⁰, » quod iniqui per duram nequitiam bonos premunt.

Ferculum est virgo Maria et sancta Ecclesia, et fidelis anima, et cælestis patria, ut in hoc uno exemplo, de quo in Cantico : « Ferculum fecit sibi rex Salomon ad ligna Libani ¹¹; » quod Christus et corpus virginis ex membris incorruptibilibus compactum elegit, et sanctam Ecclesiam ex viris sanctis construxit, et animam humanam ex mundis cogitationibus exornat, et supernam patriam ex civibus bonis consistentem lætificat.

Frenum est ignorantia, ut in Isaia : « Et frenum erroris, quod erat in maxilla populorum ¹², » id est, ignorantia quæ erat in corde hominum. *Frenum*, silentium, ut in Job : « Frenum posuit in os meum ¹³. » *Frenum* afflictio carnis, ut in Psalmis : « In camo et freno maxillas eorum constringe ¹⁴, » id est, in rigore et afflictione corda eorum humiliat.

Festuca est perturbatio mentis, ut in Evangelio : « Videbis ejicere festucam de oculo fratris tui ¹⁵, » id est, poteris in alio reprehendere commotionem cordis.

Fex est littera legis, ut in Psalmis : « Fex ejus non est exinanita ¹⁶, » quod carnalis adhuc littera

apud Judæos est retenta. Per *secem* peccata, ut in propheta : « Requievit in secibus suis ¹⁷. »

Fiala est anima humana, ut in libro Judicium : « In fiala obtulit principi butyrum ¹⁸, » quod in anima nostra ad destruendum mundi principem habere debemus charitatem. Per *fialam* doctores, ut in Exodo : « Parabis acetabula et fialas ¹⁹, » quod Dominus ad sanctam Ecclesiam apostolos et doctores misit.

Ficus est suavitas mentis, ut in Propheta : « Corrumpam vineam et ficum ejus ²⁰, » quod in necessitate nonnunquam hominis Deus et contemplationem etsuavitatem corrumpi permittit. *Ficus*, genus humanum, ut in Evangelio : « Arborem sici quidam habuit plantatam ²¹, » quod humani generis naturam Deus a se habet creatam. *Ficus*, sancta Ecclesia, ut in Cantico : « Ficus protulit grossos suos ²², » id est, sancta Ecclesia protulit martyres suos. *Ficus*, populus Judaicus, ut in cantico Habacuc : « Ficus enim non florebit ²³, » id est, Judaicus populus nitorem fidei non habebit. *Ficus*, umbra legis, ut in Evangelio : « Cum esses sub sicu, vidi te ²⁴, » id est, positum sub umbra legis, elegi te. *Ficus*, mens humana, ut in Joële : « Decorticavi ficum meam ²⁵, » id est, mentem meam per laudem humanam explicavit. *Ficus*, charitas, ut in Evangelio : « Nunquid colligunt de spinis uvas? aut de tribulis ficus? ²⁶ » *Spinæ et tribuli* hæretici sunt, in quibus spirituales intelligentiam, aut charitatis dulcedinem nemo invenire potest.

Filius est Christus, ut in Psalmis : « Salvum fac filium ancillæ tuæ ²⁷, » illius videlicet quæ ait : « Ecce ancilla Domini ²⁸. » *Filius*, quodlibet membrum Ecclesiæ, ut in Evangelio : « Deferebatur unicus mortuus filius matris suæ ²⁹, » quod omnis qui ad vitam pœnitendo redit, filius est Ecclesiæ. *Filius*, populus Judaicus, ut in Evangelio : « Erat senior filius in agro ³⁰; » quod vocato ad fidem populo gentili, plebs Judaica in exterioribus per errorem versatur. *Filii alieni* sunt Judæi, qui inveterati sunt, dum in veteri homine remanserunt. *Filii alieni* hæretici sunt, id est, qui prædicant errorem, « quorum os locutum est vanitatem, et dextra eorum, dextra iniquitatis ³¹. » *Filius*, populus gentium, ut in Evangelio : « Filius meus mortuus fuerat, et revixit ³², » id est, populus gentilis in mortem cecidit per incredulitatem, redit ad vitam per fidem. Per *filios* angeli, ut in Job : « Quadam die, cum venissent filii Dei ³³, » quod boni angeli summi Patris filii sunt. Per *filios* apostoli, ut in Evangelio : « Filii sponsi non possunt lugere ³⁴, » id est, apostoli Christi dolere. Per *filios* Judæi, ut in Evangelio : « Non est bonum, sumere panem filiorum ³⁵, id est, salutem Judæis des-

¹ Lev. II, 4; VII, 12; VIII, 26. ² IV Reg. VI, 6. ³ Job XLII, 18. ⁴ Psal. CIV, 18. ⁵ Psal. CVI, 10. ⁶ Job XXVIII, 2. ⁷ Deut. XIX, 5. ⁸ Ezech. IV, 3. ⁹ Job. XX, 24. ¹⁰ Job. XL, 15. ¹¹ Can. III, 9. ¹² Isa. XXX, 28. ¹³ Job XXX, 11. ¹⁴ Psal. XXXI, 9. ¹⁵ Matth. VII, 5. ¹⁶ Psal. LXXIV, 9. ¹⁷ Jer. XLVIII, 11. ¹⁸ Jud. V. ¹⁹ Exod. XXV, 29. ²⁰ Ose. II, 12. ²¹ Luc. XIII, 6. ²² Cant. II, 15. ²³ Hab. III, 17. ²⁴ Joan. I, 48. ²⁵ Joel. I, 7. ²⁶ Matth. VII, 16. ²⁷ Psal. LXXXV, 16. ²⁸ Luc. I, 38. ²⁹ Luc. VII, 12. ³⁰ Luc. XV, 25. ³¹ Psal. CXLIII, 8. ³² Luc. XV, 24. ³³ Job I, 60, et II, 1. ³⁴ Matth. IX, 15. ³⁵ Matth. XV, 26.

tinatam. Per *filios viri sancti*, ut in Epistola Joannis : « Nunc filii Dei sumus ¹, » quod per fidem et bona opera ex Deo nascimur. Per *filios illi qui de bona vita redeunt ad iniquitatem*, ut in Psalmis : « Filii alieni mentiti sunt mihi, et claudicarunt a semitis tuis ², » quod a bonis actibus recesserunt et ad peccata redierunt. Per *filios sequaces aliorum*, ut in Job : « Longe fient filii impii a salute ³; » quod qui impium quemlibet ad iniquitatem sequuntur, ad veram salutem non pertingunt, juxta id : « Filii Ephrem intendentes et mittentes arcum conversi sunt in bello ⁴; » quod multi in Ecclesia, qui sequaces fructificantium apostolorum cognominantur, intente Scripturas legunt, contra peccantes tela verborum jaciunt, sed in fervore propriæ tentationis deficiunt. Per *filios auditores cujuslibet hæretici*, ut in Job : « Si multiplicati fuerint filii ejus, in gladio erunt ⁵, » quod omnes qui hæretici doctrinam suscipiunt, quotquot fuerint, ad damnationem perveniunt. Per *filios homines a Deo creati*, ut in Job : « Orabam filios uteri mei ⁶, » id est, homines, quos creando genui, ipse homo factus humiliter exoravi. Per *filios*, bona opera, ut in Paulo : « Salvabitur mulier per filiorum generationem ⁷, » id est, anima fidelis per bonorum operum multitudinem; item juxta illud : « Et videas filios tuos ⁸, » id est, præmia bonorum operum. *Filia archisynagogi in domo mortua*, est homo peccans occulte. « Filius viduæ extra portam delatus ⁹, » est homo, peccans publice. « Lazarus quatruiduanus ¹⁰, » qui peccat

potenti consuetudine. *Filiæ* nomine intelligitur Ecclesia, dicente Davide : « Ut annuntiem omnes prædicationes tuas in portis filiæ Sion ¹¹, » id est, ut aliis prædicem omnes laudes tuas in fide et spe et charitate, quibus sancta Ecclesia, quæ nunc « gloria Domini » appellatur nititur ad Deum facie ad faciem contemplandum. Item, *filiæ Sion* nomine Judæi designantur, dicente primitiva Ecclesia in Cantico : « Egredimini et videte regem Sion, filiæ Jerusalem, Salomon in diademate, quo coronavit eum mater sua ¹². » Exite, inquit, o Judæi, qui circa montem habitatis Sion, ab ignorantia infidelitatis, et credite in eum, id est, in Christum, quod Christus rex omnium in illa spinea corona, quam illi imposuit antiqua Synagoga, de qua « secundum carnem natus est, cælestia et terrestria pacificavit, « in die dispensationis illius, » in die annuntiationis, quando illi desponsata fuit Ecclesia, subaudi, videte eum, « in die lætitiæ cordis ejus, » scilicet videte eum, « hoc est, in die resurrectionis ejus : quasi dicat, credite illius incarnationem et passionem et resurrectionem. *Filiæ* nomine caro designatur, ubi dicitur : « Filia Babylonis misera ¹³, » o caro in confusione vitiorum nutrita, « beatus est qui retribuet tibi re-

tributionem tuam, quam retribuisti nobis, » ut non ad vitia concitans virtutibus subdi cogatis. « Beatus qui tenebit, » tenebræ ne crescant, « et allidet ¹⁴, » ne contracti dispareant, « parvulos suos, » id est, insipientes motus illicitos, qui de te nascuntur, o filia Babylonis, « ad petram, » quod ubi timor Christi radicatur, quidquid illicitum surgit, citius alliditur. *Filiæ Jerusalem* dicuntur infirmiores in Ecclesia, dicente sponsa in Cantico : « Ferculum fecit sibi rex Salomon de lignis Libani ¹⁵; » quod Christus Ecclesiam sanctam constituit sibi de fortibus, excelsis, speciosis, odoriferis, imputribilibus, et ad candorem virtutum per omnia nitentibus. Libanus enim *candidatus* dicitur; Ecclesia *ferculum* vocatur, vel quod Christum per mundum portat, vel quod animas ad cælestes epulas levat, vel quod Christo « incidet et judicat. « Et columnas ejus fecit argenteas, » quod datores ejus, qui alios sustentarent, divini sermonis claritate instruxit « reclinatorium aureum, » quod quosdam, in quibus ipse caput suum inclinaret et requiesceret, corasca sui contemplatione replevit. « Assensum purpureum, » quod quosdam, quorum exemplum primum ad virtutes, postea ad sancta sanctorum scanderent. Alii ad martyrium promptos efficit, media scilicet feruli charitate « construit : quod omnem vitam Ecclesiæ dilectione Dei et proximi decoravit. Quare « propter filias Jerusalem, » id est, propter infirmiores Ecclesiæ : ut qui non possunt ad « perfectum scientiæ contemplationis et patientiæ culmen ascendere, maneant in claritate, et sine dubio pervenient ad epulas vitæ æternæ. Item per *filiæ infirmi* quilibet, ut in Ecclesiastico : « Filiæ tibi suol, observa corpus illarum ¹⁶. » *Filia*, anima, ut in Evangelio : « Filia mea a peccato male vexata est ¹⁷, » id est, anima mea a peccato fatigatur. Per *filiæ* homines, sæculares, ut in Isaia : « Ambulaverunt filiæ Sion collo extento ¹⁸, » quod sæculares infirmati sunt per superbiam.

Fimbria est Christi incarnatio, ut in Evangelio : « Quotquot fimbriam vestimenti ejus tangebant, salvi fiebant ¹⁹, » quod omnes qui incarnationem ejus credunt, ad veram salutem pertingunt. Per *fimbrias* conversationes hominum, ut in Psalmis : « In fimbriis aureis gloria ejus ²⁰, » quod in sanctis conversationibus hominum sancta Ecclesia gloriatur. Per *fimbrias* mentes nostræ, ut in libro Numeri : « Ponant sibi in fimbriis suis vittas hyacinthinas ²¹, » quod animæ Deum per contemplationem videntes, cælestia desideria in mentibus suis habent.

Firmamentum est protectio Dei, ut in Psalmis : « Firmamentum est Dominus timentibus eum ²², » quod Deus protegit timentes se. *Firmamentum* angelica natura, ut in Ezechiele : « Cum fieret vox super firmamentum, stabant et submittebant alas

¹ Joan. III, 2. ² Psal. XVII, 45, 46. ³ Job V, 4. ⁴ Psal. LXXVII, 9. ⁵ Job XXVII, 14. ⁶ Job XIX, 17. ⁷ I Tim. II, 15. ⁸ Psal. CXXVII, 5. ⁹ Luc. VII, 12. ¹⁰ Joan. XI, 39. ¹¹ Psal. IX, 15. ¹² Cant. III, 11. ¹³ Psal. CXXVI, 8. ¹⁴ Ibi. v. 9. ¹⁵ Cant. III, 9. ¹⁶ Eccl. VII, 26. ¹⁷ Matth. XV, 22. ¹⁸ Isa. III, 16. ¹⁹ Marc. VI, 56. ²⁰ Psal. XLIII, 14. ²¹ Num. XV, 38. ²² Psal. XXIV, 14.

suas ¹, quod tam illam divinam locutionem, quæ angelorum excedit intellectum, sancti utcumque in mente silenter audiunt, semetipsos in omnibus humiliantes, de suis virtutibus non præsumunt. *Firmamentum*, eminentia Ecclesiæ, ut in Genesi: « Fiant luminaria in firmamento cœli ², » id est, appareant homines sancti in eminentia Ecclesiæ. *Firmamentum*, ipsa ratio nostra, ut in Genesi: « Fiat firmamentum in medio aquarum, et dividat aquas ab aquis ³, » quod ratio in nobis esse debet, quæ malas cogitationes a bonis secernit. *Firmamentum*, auxilium temporale, ut in Psalmis: « Omne firmamentum panis contrivit ⁴, » id est, omnem in eis fortitudinem, per quam juvari deberent, debilitari permisit.

Fistula est suggestio, ut in Daniele: « Cum audieritis sonitum fistulæ, adorare statuat ⁵; » quod reprobi diabolo ad ejus suggestionem consentiunt. Per *fistulam*, verba pravorum hominum, ut in Job: « Ossa ejus velut fistulæ æris ⁶; » quod verba seductoria pravorum, quo dulcius sonant, eo deterius decipiunt.

Fiscella est virgo Maria: « Sumpsit fiscellam cupream, et posuit intus infantulum ⁷, » quod Deus Pater elegit virginem Mariam, quæ in se concepit Christum.

Folium est verbum Dei, ut in Psalmis: « Et folium ejus non deficiat ⁸, » quod verbum Dei in æternum manet. *Folium*, ipse homo, ut in Job: « Contra folium, quod vento rapitur ⁹, » id est, contra hominem, qui motu tentationis rapitur. *Folium*, instabilitas, ut in Isaia: « Cecidimus quasi folium universi ¹⁰, » id est, ut infirmi et instabiles prostrati sumus.

Flos est Christus, ut in Cantico: « Ego flos campi ¹¹, » id est, ego sum gloria Ecclesiæ. *Flos*, decor mundi, ut in libro Sapientiæ: « Non prætereat nos flos temporis ¹², » id est, non abjiciamus a nobis decorem sæculi. *Flos*, teneritudo primæ ætatis, ut in Job: « Qui quasi flos egreditur ¹³, » etc., quod prima ætas hominis ad instar folii floris erumpit. *Flos* hypocritarum laus, ut in Job: « Cum adhuc sit in flore, arescet ¹⁴, » quod simulator etiam quandoque in ipsa laude deficit. *Flos*, initium boni operis, ut in Job: « Lædetur quasi vinea, in primo flore botrus ejus, ¹⁵ » quod hypocrita in primordiis boni operis per humanam laudem corrumpitur. Per *flores* teneri quique et insipientes, ut in Cantico: « Fulci me floribus ¹⁶, » quod inde consolationem anima fidelis accipit, quod alii ad Deum convertuntur.

Fons est Christus, ut in Zacharia: « Fons patens domus David ¹⁷, » id est, Christus de domo David incarnatus. *Fons*, æterna beatitudo, ut in Psalmis: « Aoud te est fons vitæ ¹⁸, » quod cum Deo est æter-

na felicitas, quæ nunquam per mortem deficit. *Fons*, sancta Ecclesia, ut in Cantico: « Hortus conclusus, fons signatus ¹⁹, » quod sancta Ecclesia germina in se virtutum continens, indignis mysteria secreta non revelat. *Fons*, anima humana, ut in Cantico: « Fons hortorum, puteus aquarum viventium ²⁰, » quod in anima sancta habitatio est utilium et vitalium cogitationum. *Fons*, pœna mortalitatis humanæ, ut in Evangelio: « Jesus fatigatus ex itinere sedebat super fontem ²¹, » quod infirmitate assumpta oneratus in pœna mortalitatis nostræ se humiliari permisit. *Fons*, peccatum avaritiæ, ut in Genesi: « Fons ascendebat de terra, irrigans universam superficiem terræ ²², » quod de mente avari procedit cupiditas, quæ radix est omnium malorum, et neminem pene quietum esse sinit. Per *fontes* prædicatores, ut in Isaia: « Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris ²³, » id est, percipietis verba salutis de præconibus veritatis. Per *fontes* doctrinæ spirituales, ut in Psalmis: « Emittis fontes in convallibus ²⁴, » id est, doctrinas spirituales tribuis humilibus. Per *fontes* sacræ Scripturæ, ut in Psalmis: « In Ecclesiis benedicetur tibi de fontibus Israel ²⁵, » id est, nihil prædicetis in Ecclesia, nisi de Scripturis sanctorum Patrum. Per *fontes* dona internæ gratiæ, ut in Parabolis: « Deriventur fontes tui ²⁶, » id est, dona spiritualia, quæ percepisti, foras ad ædificationem proximorum ostende. Per *fontes* peccata, ut in Osea: « Desolabit Deus fontes ejus ²⁷, » quod Deus in electis suis peccata, quibus eos hostes tenebant, destruit.

Foramen est angustia passionis, per quam *camelus* vocatur, qui ut peccata nostra tolleret, sponte se humiliavit ²⁸, facilius intrare potuit, ad celestem beatitudinem, quam mundi amatores ad Ecclesiæ suæ societatem pertingere. *Foramen*, interna compunctio, ut in Cantico: « Dilectus meus misit manum suam per foramem ²⁹, » quod inspiravit mihi operationem suam per occultam compunctionem. « Et venter meus intremuit ad tactum ejus ³⁰, » quod cor meum per illius inspirationem expavit, se non fecisse proximis, quod Deus fecit pro inimicis, quod cum Deus esset, pro salute hominum factus est homo. *Foramen*, mens prava, ut in Isaia: « Super foramen aspidum manum suam mittet ³¹, » quod Deus illi nonnunquam menti gratiam suam infundit, in qua prius diabolus inhabitavit. Per *foramen*, dona spiritualia, ut in Ezechiele: « Foramina tua in die, qua conditus es, præparata sunt tibi ³², » quod apostata angelus in prima claritate sua prima dona spiritualia percepit. Item per *foramina* intelliguntur Christi. . . , dicente sponso in Cantico: « Surge, amica mea, sponsa mea, et veni, columba mea, in foraminibus petræ ³³; » « surge, » inquit,

¹ Ezech. i, 25. ² Gen. i, 14. ³ Gen. i, 6. ⁴ Psal. civ, 16. ⁵ Dan. iii, 5. ⁶ Job. xl, 13. ⁷ Exo. i, ii, 3. ⁸ Psal. i, 4. ⁹ Job. xiii, 25. ¹⁰ Isa. lxiiv, 6. ¹¹ Cant. ii, 1. ¹² Sap. ii, 7. ¹³ Job. xiv, 2. ¹⁴ Job. viii, 12. ¹⁵ Job. xv, 53. ¹⁶ Cant. ii, 5. ¹⁷ Zach. iii. ¹⁸ Psal. xxxv, 10. ¹⁹ Cant. iv, 12. ²⁰ Ibid. v, 15. ²¹ Joan. iv, 6. ²² Gen. ii, 6. ²³ Isa. xii, 3. ²⁴ Psal. ciii, 10. ²⁵ Psal. lxxvii, 27. ²⁶ Prov. v, 16. ²⁷ Ose. xii, 15. ²⁸ Matth. xix, 24; Marc. x, 25; Luc. xviii, 25. ²⁹ Cant. v, 4. ³⁰ Ibid. ³¹ Isa. xi, 8. ³² Ezech. xxviii, 13. ³³ Cant. ii, 13, 14.

a quiete contemplationis, « amica mea, » quam A usque ad mortem dilexi, « sponsa mea, » tanta in te contuli, « et veni » ad prædicandum, id est, ad officium prædicandi. « Columba mea in foraminibus petræ, » nidificans, et pullos mihi fovens in. . . . Christi.

Forceps est Christus cum Patre, ut in Isaia : « Calculus quem forceps tulerat de altari ¹, » quod per æqualitatem, qua cum Patre unus est Filius, Verbum veritatis a Patre detulit, quo discipulos, quos misit in mundum, purgavit. Per *forcipem*, duo Testamenta, ut in Exodo : « Facies in usu altaris lebetes et forcipes ², » Deus ad ornandam sanctam Ecclesiam doctores et duo Testamenta instituit.

Fortis est Christus, ut in Isaia : « Vocabitur nomen ejus *fortis* ³, » quod diabolum vicit. *Fortis*, diabolus, ut in Evangelio : « Dum fortis armatus custodit atria sua ⁴, » id est, dum diabolus possidet mundum. Per *fortes* Judæi, ut in Psalmis : « Irruerunt in me fortes ⁵, » id est, sævierunt contra me Judæi. Per *fortes* dæmones, ut in Psalmis : « Fortes quæsierunt animam meam ⁶, » id est, dæmones desideraverunt animam meam capere.

Fortitudo est in bono, ut in Psalmis : « Dominus fortitudo plebis suæ ⁷, » quod Deus electos suos ad superandum diabolum fortes fecit spiritualiter. *Fortis* in malo, ut in Job : « In collo ejus morabitur fortitudo ⁸, » quod in membris diaboli damnabile robur est.

Frons est mens cujuslibet justi, ut in Exodo : « Erit autem semper lamina in forte ejus ⁹, » quod in mente viri sancti memoria esse debet Dominicæ C passionis semper. *Frons*, impudentia carnis vel cordis, ut in Ezechiele : « Domus Israel attrita fronte est ¹⁰, » quod pravi quilibet per cordis impudentiam dicti sunt.

Fornax est Antichristus, ut in Apocalypsi : « Sicut fumus fornacis magnæ ¹¹, » id est, doctrina elati Antichristi, qui bonos probat : malos incinerat. *Fornax*, tribulatio, ut in libro Sapientiæ : « Tanquam aurum in fornace probavit eos ¹², » quod viros sanctos examinat Deus in tribulatione. *Fornax*, ardor concupiscentiæ carnalis, ut in Lege : « Eduxi vos de Ægypto, de fornace ferrea ¹³, » quod Deus electos suos et de tenebris ignorantæ, et diris carnalis concupiscentiæ incendiis educit.

Fossa est humilitas, ut in Ezechiele : « Fossa in altari fiat ¹⁴, » quod ut interna in se bona mens nostra conservet, oportet ut humilitatis virtutem non relinquat. *Fossa*, memoria hominis, ut in libris Regum : « Et fossa aquæductus repleta est ¹⁵, » quod sanctus quilibet humore gratiæ spiritualis memoriam suam impletam habet. *Fossa*, virtus patientiæ, ut in Isaia : « Abscondere in fossa humo ¹⁶, »

quod per humilitatem patientiæ, quam nunc electi exercent, a terribili judicio postmodum abscondentur. *Fossa*, cupiditas terrena, ut in Josue : « Argentum fossa humo aperui ¹⁷, » quod pravi quilibet divini eloquii claritatem in profunditate terrenæ cupiditatis abscondunt.

Fovea, malitia deceptionis, ut in Psalmis : « Iacedit in foveam quam fecit ¹⁸, » quod, dum alium nunquam pravus quilibet decipere molitur, semetipsum decipit. *Fovea*, vitium excusationis, ut in Isaia : « Ibi habuit foveam ericius ¹⁹, » quod, quando superbus de peccato suo corripitur, ad tenebras excusationis confugit. *Fovea*, cupiditas terrena, ut in Job : « Facies eorum demerge in foveam ²⁰, » quod reprobis omnem suum intuitum ad cupiditatem terrenam inflectunt. *Fovea*, « . . . mortis, » ut in Psalmis : « Foderunt ante faciem meam foveam, et inciderunt ²¹, » id est, occiderunt seipsos in eo quod putaverunt occidere me. *Fovea*, infernus, ut in libris Regum : « Projecerunt eum in foveam grandem ²², » quod mundi hujus amatores in puteum demerguntur infernalem.

Finis, accipitur pro consummato, cum dicitur : « Finita est tela. » *Finis*, pro consumpto, cum dicitur : *Finitus est cibus*. Aliter enim dicitur, *scintillam telam*, quæ textitur, aliter *scintillam cibum*, qui comeditur. *Finis*, Christus, ut in Psalmis : « Patientia pauperum non peribit in finem ²³, » apud Christum patientia perire non poterit, quamvis apud elatos pereat. *Finis*, impletio, ut in Paulo : « Finis legis Christus ²⁴, » quod venit non legem solvere, sed adimplere. *Finis*, mors carnis, ut in Evangelio : « Usque in finem dilexit eos ²⁵, » id est, adeo dilexit, ut pro eis moreretur. *Finis*, vita æterna, ut in Psalmis : « Notum fac mihi, Domine, finem meum ²⁶, » id est, notifica mihi gaudium æternum, de quo dicitur : « Intra in gaudium Domini tui ²⁷. » Ad hoc mihi notifica, ut id intelligendo quantum sit, super omnia diligam, et diligendo ad id perveniam. *Fovea*, æternus interitus, ut in Psalmis : « Et laborabit in æternum, et vivet adhuc in finem ²⁸, » id est, semper punietur, et in æterno interitu subsistet. Licet enim in æternis pœnis laboret; nunquam tamen omnino consummetur, quod vivet adhuc in labore et in pœnis. Ad quid? non ut ex vita, gaudeat, sed ut æternaliter intereat. *Finis*, gentiles, ut in Psalmis : « Deus dominabitur Jacob et finium terræ ²⁹, » id est, non solum Judaico populo : sed et in gentili judicium suum exercebit. Per *finem*, internæ cogitationes, ut in Psalmis : « In manu ejus sunt omnes fines terræ ³⁰, » id est, in potestate ejus est, disponere omnes internas cogitationes animæ. *Finis*, æterni-

¹ Isa. vi, 6. ² Exod. xxvii, 5. ³ Isa. ix, 6. ⁴ Luc. xi, 12. ⁵ Psal. lv, 4. ⁶ Psal. lxxxviii, 5. ⁷ Psal. xxviii, 8. ⁸ Job xli, 13. ⁹ Exod. xxviii, 38. ¹⁰ Ezech. iii, 7. ¹¹ Apoc. ix, 2. ¹² Sap. iii, 6. ¹³ Deut. iv, 20. ¹⁴ Ezech. xliii, 13. ¹⁵ III Reg. xviii, 35. ¹⁶ Isa. ii, 10. ¹⁷ Jos. vii, 21. ¹⁸ Psal. vii, 16. ¹⁹ Isa. xxxiv, 15. ²⁰ Job xl, 8. ²¹ Psal. lvi, 7. ²² II Reg. xviii, 17. ²³ Psal. ix, 19. ²⁴ Rom. x, 4. ²⁵ Joan. xiii, 1. ²⁶ Psal. xxxviii, 5. ²⁷ Matth. xxv, 21, 23. ²⁸ Psal. xlviii, 9. ²⁹ Psal. lviii, 14. ³⁰ Psal. xciv, 4.

tas, ut in Psalmis : « Non in finem oblivio erit pauperis ¹, » id est, in æternum humilem non obliviscetur Deus. Per *finem* extremitas orbis, ut in cantico Annæ : « Dominus judicabit fines terræ ², » quod secundum id, quod in novissimo homo fuerit inventus, judicabitur.

Fuga est timor cædis, ut in Psalmis : « Perit fuga a me ³, » id est, non tantum exhorruï passionem, ut mortem subire recusarem. *Fuga*, defectus, ut in Psalmis : « Odientes eum in fugam convertam ⁴, » quod qui Christum non diligunt, ad defectum damnabilem tendunt.

Fulgur est renovatio mentis, ut in Job : « Quasi meridianus fulgor consurget tibi ad vesperam ⁵, » quod vir sanctus, quando tentatur, in mente renovatur.

Fulgur est comminatio peccatorum, ut in Ezechiele : « Et de igne fulgur egrediens ⁶, » quod de Spiritu sancto in die prædicatorum comminatio procedit peccatorum. *Fulgur*, terror timoris, ut in Evangelio : « Erat autem aspectus ejus sicut fulgur ⁷, » quod Dominus ad iudicium veniens per distinctionem reprobos terret. Per *fulgur* prædicatores, ut in Job : « Nunquid mittit fulgura, et ibunt ⁸? » quod Deus prædicatores veritatis in mundum universum misit, et illi profecti prædicaverunt ubique. *Fulgura*, miracula, ut in Psalmis : « Fulgura in pluviam fecit ⁹, » quod prius quam Deus discipulis verbum prædicationis commisit, et miracula faciendi eis potestatem dedit. *Fulgura* sunt sententiæ ultimi iudicii, ut in Job : « Mittet contra eum fulmina ¹⁰, » quod gravem in iudicio ejus contra diabolum in membris suis proferet sententiam suam, dicens : « Ite, maledicti, in ignem æternum, qui paratus est diabolo et angelis ejus ¹¹. »

Flumen est Spiritus sanctus, ut in Psalmis : « Fluminis impetus lætificat civitatem Dei ¹²; » Spiritus sancti gratia lætificabit populum ad jure vivendum congregatum. *Flumen*, genus humanum, ut in Ezechiele : « In medio captivorum juxta fluvium Chobar ¹³, » quod Christus ad miseros homines venit, qui in universitate generis sui culpa simul et pœna gravati erant. *Chobar* enim *gravitas* interpretatur. *Flumen*, instabilitas hujus sæculi, ut in Psalmis : « In flumine pertransibunt pede ¹⁴, » per levitatem, mundi sancti ad stabilitatem festinant, quod sancti, quod licet in hujus sæculi immortalitate et concupiscentia sunt, facile tamen ad immortalitatem perveniunt. *Flumen*, mundus iste, ut in Apocalypsi : « Et sextus angelus effudit phialam suam in flumen illud magnum, Euphratem, et siccavit aquas ejus ¹⁵, » dum præco veritatis prædicationem suam tunc mundum erigit, et affluentiam ejus siccandam prædicat cum Apo-

stolo diceas : « Mundus transit cum concupiscentia ejus ¹⁶. » Euphrates *vorator* interpretatur, et mundus iste in se cuncta consumit, et quotidie ad defectum tendit. *Flumen*, sancta Ecclesia, ut in Psalmis : « Flumen Dei repletum est aquis ¹⁷, » id est, sancta Ecclesia repleta est spiritualibus donis. *Flumen*, sacra Scriptura, ut in Job : « Non videant rivulos fluminis ¹⁸, » id est, non intelligat sententias sacre Scripturæ. Per *flumen* dona Spiritus sancti, ut in Evangelio : « Flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ ¹⁹, » quod de mente credentes spiritualia cacumina procedunt, ut alii imbuantur. Per *flumina* Christiani, ut in Psalmis : « Flumina plaudent manu simul ²⁰, » id est, Christiani unanimiter et gaudenter bonis operibus insudabunt. Per *flumina*, prædicatores, ut in Ecclesiaste : « Ad locum, ubi exeunt flumina, revertentur, ut iterum fluant ²¹, » quod prædicatores sancti, omnem, quam habent, sanctitatem Deo ascribunt, ut in eadem sanctitate persistere possint. Per *flumina* Judæi, ut in Psalmis : « Elevaverunt flumina fluctus suos ²², » id est, Judæi erexerunt contradictiones suas. Per *flumina* gentiles, ut in Psalmis : « Et in fluminibus dexteram ejus ²³, » id est, in gentibus potentiam ejus. Per *flumen* superbi doctores legis, ut in Psalmis : « Posuit flumina in desertum ²⁴, » id est, elatos legis doctores deseruit. Per *flumina* transitoria hujus mundi, ut in Psalmis : « Super flumina Babylonis ²⁵, » id est, humiliter transitoria hujus præsentis confusionis subter nos depressimus. Per *flumina* tentationes, ut in Cantico : « Nec flumina obruent eam ²⁶; » quod veram in sancta mente charitatem tentationes extinguere non possunt. Per *flumina* crimina reprobatorum, ut in Isaia : « Væ terræ alarum cymbalo, quæ est trans flumina Æthiopiæ ²⁷, » id est, maledictus sit superbus, Antichristus, qui in peccando pessimos excedit. Per *flumina* tribulationes, ut in Evangelio : « Venerunt flumina et impeggerunt super domum illam » etc. ²⁸, affluerunt persecutiones, et percusserunt mentem humanam.

Fluvius est abundantia internæ refectionis, ut in Apocalypsi : « Ostendit mihi fluvium aquæ vivæ ²⁹, » id est, revelavit copiam æternæ refectionis. *Fluvius*, vita sæcularis, ut in Job : « Absorbebit fluvium, et non mirabitur ³⁰, » quod pro magno diabolus non habet, quod sibi sæculares incorporat. *Fluvius*, ultimum examen, ut in Daniele : « Fluvius igneus rapidusque egrediebatur a facie ejus ³¹, » quod destructum illud examen reprobos ad æternum rapiet ardorem. Per *fluvium* verba prophetarum, ut in Job : « Profunda quoque fluviorum scrutatus est ³², » id est, per obscuritates verborum prophetarum rimatus est. Per *fluvium* sapientia

¹ Psal. ix, 19. ² I Reg. ii, 10. ³ Psal. cxli, 5. ⁴ Psal. lxxxviii, 24. ⁵ Job xi, 17. ⁶ Ezech. i, 13. ⁷ Matth. xxviii, 3. ⁸ Job xxxviii, 35. ⁹ Psal. cxxxiv, 7; Jer. x, 13 et li, 16. ¹⁰ Job xxxviii, 35. ¹¹ Matth. xxv, 41. ¹² Psal. xlv, 5. ¹³ Ezech. i, 3. ¹⁴ Psal. lxxv, 6. ¹⁵ Apoc. xvi, 12. ¹⁶ I Joan. ii, 17. ¹⁷ Psal. lxxiv, 10. ¹⁸ Job xx, 17. ¹⁹ Joan. vii, 38. ²⁰ Psal. cxvii, 8. ²¹ Eccl. i, 7. ²² Psal. cxii, 3. ²³ Psal. lxxxviii, 26. ²⁴ Psal. cvi, 33. ²⁵ Psal. cxxxvi, 1. ²⁶ Cant. viii, 7. ²⁷ Isa. xviii, 1. ²⁸ Matth. vii, 25 27. ²⁹ Apoc. xii, 1. ³⁰ Job. xl, 18. ³¹ Dan. vii, 10. ³² Job xxviii, 11.

sæcularis, ut in cantico Habacuc : « Fluvius scindes terræ ¹, » quod, ut ait Apostolus : « Stultam fecit Deus sapientiam hujus mundi. »

Fluctus sunt persecutores, ut in Job : « Qui graditur super fluctus maris ², » quod Deus in electis suis mundi superat persecutiones. *Fluctus*, malitiæ pravorum, ut in Job : « Et hic confringes tumentes fluctus ³, » quod malitias pravorum compeccit, ne tantum nocere valeant, quantum volent.

Fumus est sancta Ecclesia, ut in Cantico : « Sicut virgula fumi ⁴, » quod de præsentibus sancta Ecclesia gentilis et recta ad futura conscendit. *Fumus*, compunctio, ut in Psalmis : « Ascendit fumus in compunctione ejus ⁵, » in mente nascitur compunctio ex recordatione iræ divinæ. *Fumus*, doctrinæ malæ, ut in Apocalypsi : « De fumo putei exierunt locustæ in terram ⁶, » quod de obscura doctrina pravorum nati sunt hæretici pravi in Ecclesia. *Fumus*, superbia, ut in Psalmis : « Deficientes quemadmodum fumus deficient ⁷, » quod superbi ad defectum damnabilem tendunt. *Fumus*, tentatio diaboli, ut in Job : « De naribus ejus procedit fumus ⁸, » id est caliginosa tentatio, quæ animam obscurat, procedit de tentationibus diaboli. *Fumus*, brevitatis hujus vitæ, ut in Psalmis : « Sicut deficit fumus, deficient ⁹, » quod vita præsens ad momentum in nihilum evanescit. *Fumus*, caligo damnationis, ut in Apocalypsi : « Et fumus tormentorum eorum in sæcula sæculorum ascendet ¹⁰, » quod obscuritas damnationis reproborum nunquam deficiet; jure nunquam carebit supplicio, qui, dum viverent, noluerunt carere peccato. *Fumus*, doctrina hæreticorum, ut in Apocalypsi : « Et de eorum ore procedit fumus et sulphur ¹¹, » quod hæretici cupiditatem et luxuriam et superbiam docent.

Funda est Ecclesia, ut in Job : « In stipulam ei versi sunt lapides fundæ ¹², » quod diabolus in membris suis superbe sanctos despicit viros Ecclesie. *Funda*, sacra Scriptura, ut in libris Regum : « Fundam manu tulit, et processit adversus Philistæum ¹³, » quod Christus Scripturam sacram opere adimplevit, et dimicavit contra diabolum. *Funda*, instabilitas reproborum, ut in libris Regum : « Anima inimicorum David rotabitur quasi impetu et circulo fundæ ¹⁴, » quod vita eorum, qui Christum non diligunt, de malo semper ad pejus ruit. **D**

Fundamentum est Christus, ut in Paulo : « Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est quod est Christus Jesus ¹⁵. » *Fundamentum*, fides, ut in Psalmis : « Exinanite, exinanite usque ad fundamentum in ea ¹⁶, » id est, destruite penitus in Ecclesia quicquid est justitiæ, donec fidem evellatis. *Fundamentum*, occulta diaboli, ut in cantico Habacuc : « Denudasti fundamentum usque ad col-

lum ¹⁷, » id est, detexisti occulta diaboli usque ad finem, vel usque ad suggestionem. Per *fundamentum*, apostoli, ut in Psalmis : « Fundamenta ejus in montibus Sion collocantur ¹⁸, » quod videlicet apostoli Ecclesie fundatores in prophetis mittuntur. Per *fundamenta* prædicatores, ut in Job : « Ubi eras quando ponebam fundamenta terræ ¹⁹, » id est, quando confirmavi doctores Ecclesie. Per *fundamenta* elationes superbiorum, ut in cantico Deteronomii : « Montium fundamenta comburet ²⁰, » id est elationes superbiorum vindicta destruet. Per *fundamenta* defensores Ecclesie, ut in Apocalypsi : « Et murus civitatis habet fundamenta duodecim, et in ipsis nomina duodecim apostolorum et agni ²¹. » Defensores enim Ecclesie fundati sunt in prophetis et apostolis, et fidem quam acceperunt, habuerunt et illi. » Nomen et agni in ipsis est, quod ipsam venturam, et pro mundi salute passuram prædixerunt. Per *fundamenta* delectationes carnales, ut in Job : « Fluvius subvertet fundamenta eorum ²², » quod instabilitas hujus brevis vite terminat delectationes reproborum. Per *fundamenta* summi principes orbis, ut in Psalmis : « Fundamenta montium conturbata et commota sunt ²³, » id est, principes principum devoti ad fidem venerunt, videntes iram, nisi mutarentur, super se venturam.

Fluenta sunt copie virtutum, ut in Cantico : « Et resident juxta fluenta plenissima ²⁴, » quod sancti in humilitate virtutum spiritualium copias possident.

Funis, est fides, ut in Job : « Et fune ligabis linguam ejus ²⁵, » quod per veram fidem destruximus blasphemias diaboli. Per *funes* præcepta sacre Scripturæ, ut in Jeremia funes, id est, panni veteres levabant prophetam de lacu ²⁶, quod præcepta divina et exempla sancta electos erigunt de profundo vite præsentis. Per *funes* boni eventus, ut in Psalmis : « Funes ceciderunt mihi ²⁷, » id est, boni apparuerunt mihi eventus in bonis luminosis. Per *funes* asperitates sæculi, ut in Job : « Et cruciatur funibus paupertatis ²⁸. » id est, alligantur asperitatibus inopie.

Funiculus est subtilitas prædicationis, ut in Ezechiele : « Et funiculus lineus in manu ejus ²⁹, » quod Deus subtiliter prædicationem suam opere complevit. *Funiculus*, fides, ut in Ecclesiaste : « Funiculus triplex difficile rumpitur ³⁰, » quod fides sanctæ Trinitatis non facile frangitur. *Funiculus*, cogitatio nostra, ut in Psalmo : « Semitam meam et funiculum meum investigasti ³¹, » id est, mensuram strictè cogitationis scrutatus es. Per *funiculum* præcepta Domini, ut in Isaia : « Longos sic funiculos tuos ³², » id est, præcepta Dominica per-

¹ Hab. III, 9. ² Job IX, 8. ³ Job XXXVIII, 11. ⁴ Cant. III, 6. ⁵ Psal. XVII, 9. ⁶ Apoc. IX, 3. ⁷ Psal. XXXVII, 20. ⁸ Job XLI, 11. ⁹ Psal. LXXXVIII, 3. ¹⁰ Apoc. XIV, 11. ¹¹ Apoc. IX, 17. ¹² Job XLI, 14. ¹³ I Reg. XVII, 40. ¹⁴ I Reg. XXV, 29. ¹⁵ I Cor. III, 11. ¹⁶ Psal. CXXXVI, 7. ¹⁷ Hab. III, 15. ¹⁸ Psal. LXXXVI, 1. ¹⁹ Job XXXVIII, 4. ²⁰ Deut. XXXII, 22. ²¹ Apoc. XXI, 14. ²² Job XXII, 16. ²³ Psal. XVII, 8. ²⁴ Cant. V, 12. ²⁵ Job XL, 20. ²⁶ Jer. XXXVII, 11, 12, 15. ²⁷ Psal. XV, 6. ²⁸ Job XXXVI, 8. ²⁹ Ezech. XL, 5. ³⁰ Eccl. IV, 12. ³¹ Psal. CXXXVIII, 3. ³² Isa. LIV, 2.

severanti sine adimple. Per *funiculos*, delectationes A
pravæ, ut in Isaiâ : « Væ, qui trahitis iniquitatem
in funiculis vanitatis ¹, » væ vobis, qui perseve-
ranter diligitis iniquitatem in delectationibus pravis.

Fur est hæreticus, ut in Evangelio : « Fur non
venit, nisi ut furetur et mactet et perdat ², » quod
hæreticus ad hoc insistit ut seducat. *Fur*, quilibet
occultus inimicus, ut in Job : « Per noctem vero
erit quasi fur ³, » id est, ex improvise in occulto
conabitur nocere. Per *fures* spiritus maligni, ut in
Evangelio : « Ubi fures non effodiunt, nec furantur ⁴, »
quod gaudia cœlestia spiritus maligni nec
vi, nec fraude civibus bonis auferre possunt.

Frigus est adversitas, ut in Parabolis : « Propter
frigus piger arare noluit ⁵, » quod reprobis quilibet
propter adversitatis duritiam, laborare pro B
œterna mercede contemnit. *Frigus*, asperitas ultimi
judicii, ut in Psalmis : « Ante faciem frigoris ejus
quis sustinebit ⁶? » quod apparente ultimo iudicio
etiam electi tremebunt.

Fructus appellacione aliquando Antichristum,
aliquando Redemptorem, aliquando bonam operationem
designat, quod uno exemplo probari poterit :
« Terra dedit fructum suum ⁷ : » virgo Maria peperit
Christum, caro Christi contulit mundo redemptionem,
et homo per sanguinem Christi redemptus protulit bona
opera naturaliter sibi congrua. *Fructus*, corpus Christi :
ut in Cantico ex voce sponsæ dicitur : « Sub umbra illius,
quem desiderabam, sedi : » quod sub protectione Christi
requiem inveni : « Et fructus ejus dulcis gutturi meo ⁸, »
quod in corde ejus vitam intelligo, dum etiam illud
visibiliter accipio. *Fructus*, merces, ut in Evangelio :
« Arbor bona facit fructus bonos ⁹, » quod actio bona
mercedem meretur. Item : « Aut arborem malam, et
fructum ejus malum ¹⁰, » non vos facere malum monet,
sed quæ malefactores merces maneat, edocet. *Fructus*,
exemplum bonum, ut in Psalmis : « De fructu operum
tuorum satiabitur terra ¹¹, » id est, de exemplis sanctorum
reficitur inferior turba. *Fructus*, justitia, ut in Parabolis :
« Date ei de fructu manuum suarum ¹², » id est, remunerate
eam pro justitia operum suorum. *Fructus*, œterna
beatitudo, ut in Cantico : « Vir afferret pro fructu
vineæ mille argenteos ¹³, » quod qui animi est virilis,
pro cœli beatitudine omnia mundana contemnit. Per
fructum sanctæ prædicationis, ut in Cantico : « Ut
comederet fructus agrorum ¹⁴, » id est, ut reficeretur
ex prædicationibus sanctorum. Per *fructus* virtutes
spirituales, ut in Cantico : « Ascendam in palmam,
et apprehendam fructum ejus ¹⁵, » et tollam Christi
crucem, et acquiram spirituales, quæ in ea sunt,
virtutes. Per *fructus*, præmia æterna, ut in Cantico :
« Ducenti his, qui custodiunt fructus ejus ¹⁶, »

quod illi geminam charitatem adimplere student,
qui ne æternis præmiis careant, insistunt. *Fructus*
nomine mors æterna significatur, quæ improprie
fructus dicitur, « quem », inquit Apostolus, « fructum
habuistis, in quibus nunc erubescitis : nam finis
illorum mors est ¹⁷. »

Fruentum, Christus, ut in Evangelio : « Nisi granum
frumenti mortuum fuerit ¹⁸, » quod Christus, dum
morte carnis in terram cecidit, totum mundum
multiplici messe replevit. *Fruentum*, quilibet justus, ut
in Job : « Fruentum desiderat nubes ¹⁹, » id est, justus
quilibet prædicatores. *Fruentum*, opus spirituale,
ut in Job : « Pro frumento oriatur mihi tribulus ²⁰, »
id est, si fructuose Ecclesiæ non profui, et opus
spirituale perdam, et peccatum incurram. *Fruentum*,
Scriptura sacra, ut in Psalmis : « Ex adipe frumenti
satiat te ²¹, » id est, spirituali intelligentia
sacræ Scripturæ refecit te. *Fruentum*, virtutes,
ut in libro Judicum : « Iero autem frumentum
excussit a paleis ²², » id est, sanctus quilibet,
virtutes dividit a vitiiis se : « qui cum a paleis
frumentum excuteret, Angelus vidit, ad cujus
imperium protinus hædum coxit, carnes supra petram
posuit, jusque carniū desuper fudit, quæ Angelus
virga tetigit, eaque ignis exiens de petra, consumpsit.
Frumentum excutere, est virtutes a vitiiis discernere.
Hoc agentibus angelus apparet, id est, Deus gratiam
exhibet, qui hædum præcipit immolari, hoc est,
peccatorem per pœnitentiam mortificari. Carnes hædi
supra petram ponere carnalia peccatoris opera in
Christi permutatione disponere. Jus etiam carniū
desuper fundere, est carnalia desideria propter
Christum penitus abjicere. Hæc angelus virga
tetigit, cum divina virtus pœnitentiam nostram et
conversionem non deserit. Nam ignis de petra
exiens et jus consumpsit, quod sordes operis et
cogitationes divinus amor transivit. *Fruentum*,
sermo doctrinæ, ut in Genesi : « Det tibi Deus
abundantiam frumenti ²³, » id est, conferat tibi
Deus copiam eloquii et doctrinæ spiritualis, « vini
et olei. » *Fruentii*, videlicet ut docearis recte in
mundo conversari, vini vero, ut ad contemptum
Sadducæorum inebrieris. *Olei* autem, ut ad
amplexum sponsi alliciaris. Hæc nimirum
abundantia unde procedit, nisi de rore cœli et
pinguedine terræ, hoc est, de gratia Christi, et
fecunditate Ecclesiæ. *Fruentum* est in Proverbiis ;
vinum in Ecclesiaste, oleum in Cantico canticorum.
Fruentum, delectatio carnis, ut in Psalmis : « A
fructu frumenti, vini et olei sui multiplicati sunt ²⁴, »
id est, delectatione carnali reprobi repleti sunt :
frumentum, ad crapulam ; vinum, ad ebrietatem ;
oleum, ad superfluum hujus vitæ pertinet curam,
de quibus Dominus in Evangelio : « Attendite, »
inquit, « vobis, ne graventur corda vestra in
crapula et ebrietate,

¹ Isa. v, 18. ² Joan. x, 10. ³ Job. xxiv, 14. ⁴ Matth. vi, 19, 20. ⁵ Prov. xx, 4. ⁶ Psal. cxlvii, 17. ⁷ Jac. v, 18. ⁸ Cant. ii, 3. ⁹ Matth. vii, 17. ¹⁰ Matth. xii, 33. ¹¹ Psal. ciii, 13. ¹² Prov. xxxi, 31. ¹³ Cant. viii, 11. ¹⁴ Cant. v, 1. ¹⁵ Cant. vii, 8. ¹⁶ Cant. viii, 12. ¹⁷ Rom. vi, 21. ¹⁸ Joan. xii, 24. ¹⁹ Job xxxvii, 11. ²⁰ Job xxxi, 40. ²¹ Psal. cxlvii, 14. ²² Jud. vi, 11 et seqq. ²³ Gen. xxvii, 28. ²⁴ Psal. iv 8.

et curis hujus vitæ ¹. » Frumentum in sole in segete tangitur, quod † intus in hac vita ratio superni luminis, illustratur : pluvias accipit, quod veritatis eloquio pinguescit : ventis committitur, quod tentationibus exercetur : paleas portat, quod pravos sibi superiores tolerat : vel area tritatur, ut a palearum connexionem solvatur, quod dum corruptionis flagella percipit, a societate carnalis † non mundior recedit : relictis paleis ad horreum ducitur, quod foris remanentibus reprobis, justus ad æterna gaudia sublevatur.

G

<i>Galaad.</i>	<i>Gibbus.</i>	<i>Glarea.</i>
<i>Gallus.</i>	<i>Gomor.</i>	<i>Granda.</i>
<i>Galea.</i>	<i>Gurgustium.</i>	<i>Gely.</i>
<i>Gladius.</i>	<i>Gutta.</i>	<i>Generatio</i>
<i>Gradus.</i>	<i>Gratis.</i>	<i>Gleba.</i>
<i>Gramen.</i>	<i>Galbanus.</i>	<i>Gigas.</i>
<i>Gazophylacium.</i>	<i>Gallina.</i>	<i>Gurga.</i>
<i>Genæ.</i>	<i>Glacia.</i>	<i>Guttur.</i>
<i>Gens.</i>	<i>Gressus.</i>	<i>Gallia.</i>
<i>Græ.</i>		

Galaad, qui *aceruus testimonii* dicitur, Christum significat, eum dicitur in Cantico : « Capilli tui sicut greges caprarum, qui ascenderunt de monte Galaad ² : » quod † spontaneæ pauperes tui summa petunt, et ad bonum opus veloces sunt, et parvum pastum diligunt, et Christo adjutore, cui omnes prophetæ testimonium perhibent, de virtute in virtutem ascendunt. Item *Galaad* multitudo martyrum intelligitur : ut in Psalmis ex persona Domini dicitur : « Meus est Galaad, et meus est Manasses ³ ; » quod C mihi servit multitudo martyrum, et populus, quæ retro sunt, obliviscens : « et Ephraim † susceptio capitis mei, » quod in fructificantibus rechio caput meum. *Martyr* Græce Ecclesia dicitur, cunctorum ore fidelium de Christo, quæ sunt vera, testatur. Unde bene per prophetam de hæreticis dicitur : « Secuerunt prægnantes Galaad ad dilatandum terminum suum ⁴ ; » quod nimirum hæretici mentes fidelium, quæ jam aliud de intellectu veritatis conceperant, perversa perditione perimunt, et scientiæ nomen extendunt. Terminos qui prope sunt, dilatare, est opinionis suæ nomen extendere. Parvulorum igitur corda jam de perceptione verbi gravido † erroris gladio scindunt, et quasi sibi opinione doctrinæ faciunt.

Galbanus est virtus orationis, ut in Exodo : « Galbanum boni odoris ⁵, » id est, orationem bonæ suavitatis « offeres Deo. »

Gallus est ordo doctorum, ut in Job : « Quis dedit gallo intelligentiam ⁶ ? » quod Dei est, intelligentiam conferre doctori. *Gallus*, coctus apostolorum, ut in Parabolis : « Gallus succinetus lumbos suos ⁷, » quod apostoli succincti charitate erant, quibus dictum est : « Siat lumbi vestri præcincti ⁸ » etc.

Gallina est sapientia Dei, ut in Evangelio : « Quem-

A admodum gallina congregat pullos suos sub alis ⁹, » etc., quod Dei sapientia concessis donis spiritualibus electos ad salvationem perducit.

Galea est † bona, ut in Paulo : « Et galeam salutis assumite ¹⁰, » id est, salutiferam vobis spem acquirite.

Glacies est frigida Synagoga, ut in Job : « De caelo utero egressa est glacies ¹¹, » quod Judæi per legem contenti sunt, † quinimo per infidelitatem glacies effecti sunt.

Gladius est ira Dei, ut in Psalmis : « Nisi conversi fueritis ¹², id est, nisi a peccato vos laveritis, † suam vobis iram ostendet. *Gladius*, prædicatio sancta, ut in Paulo : « Gladium spiritus assumite ¹³, »

B id est, spiritualem prædicationem exercete. *Gladius spiritus* est verbum de quo dicitur : « En lectum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israel, omnes tenentes gladios, et ad bella doctissimi ¹⁴. » Lectulus viri pacifici, æterna beatitudo est, in qua rex cum electis quiescit : vel in præsentia vita conversatio quieta fidelium. Utrumque lectum « ambiunt fortes, » quod et præsentem Ecclesiæ quietem prædicatores contra incursus tuentur : et in æternam cælestis patriæ requiem quicumque perfectiores fixa intentione speculantur : qui bene « sexaginta » esse referuntur, quod doctrina simul et operatione perfecti sunt, in quibus opus a doctrina non discordat. « Fortes » sunt, quod non corrumpuntur prosperis, non franguntur adversis, « Ex fortissimis Israel, » sive prædicatione, sive speculatione, sive patientia. Quod dicit, « Israel, » potest intelligi et secundum carnem, et secundum fidem. Ex utroque enim populo electi sunt prædicatores : « Omnes tenentes gladios, » quod verbum Dei nunquam a se projiciunt, sed id habent in promptu, et operatione perficiunt. « Et ad bella doctissimi sunt, » quod ex longo usu didicerunt, quid et quare, et ubi et quomodo et quibus debeant proferre sermonem. « Uniuscujusque ensis super femur suum : » hoc est, prædicatio super humanitatem suam, ut ejus superentur motibus : castigant enim corpus suum, prout alios docerent, ne cum aliis prædicarent, ipsi aliter vivendo reprobi fiant. Quod faciunt « propter timores nocturnos, » ut videlicet insidiæ diaboli, si eos securos inermesque repererint, misere sternant, et præsens pax Ecclesiæ violetur, et sic æterna beatitudo amittatur. *Gladii* nomine, acutum ingenium accipitur, juxta Apostolum dicentem : « Unicus est sermo Dei, et efficax, et penetrabilior omni gladio accipiti ¹⁵, » quod Filius Dei immortalis et omnipotens est, et perspicacior omni ingenio, sive in carnalibus, sive in spiritualibus † acutissimo : « pertingit autem usque ad divisionem animæ ac spiritus, » quod ineffabiliter fit, quomodo sensualitas distat a ratione, et ipsa sensualitas a se, dum plus dedita rebus inf-

¹ Luc. xxi, 34. ² Cant. iv, 1. ³ Psal. lxx, 9. ⁴ Amos i, 13. ⁵ Exod. xxx, 34. ⁶ Job. xxxviii, 36. ⁷ Prov. xxx, 31. ⁸ Luc. xii, 35. ⁹ Math. xxiii, 37. ¹⁰ Eph. vi, 17. ¹¹ Job. xxxviii, 29. ¹² Psal. vii, 13. ¹³ Eph. vi, 17. ¹⁴ Cant. iii, 7, 8. ¹⁵ Hebr. iv, 12

nis est superior, vel ab iis revocata dignior, nec tunc quidem rationi comparanda. Scit et Dei Filius, quomodo Spiritus sanctus a seipso † diversus sit, dum vel in Deum inhiat, vel inferius cœlestia considerat, vel ratione inferius de mundanis recte agendis pertractat, vel quomodo sensualitate secernuntur, dum, quod se in inferius est, quod in illa, altius superat. *Gladii* alii persecutores designari manifestum est. Legitur enim in libris Regum, qualiter David, puer rufus et pulcher aspectu, cum pasceret oves patris sui, processit armatus armis Saulis contra Goliath dimicaturus, quibus armis cum intelligeret se gravari potius quam juvari, deposuit ea, et eligens sibi quinque limpidissimos lapides de flumine, eos in pera, sive, ut alii dicunt, in vase lacteo, baculum et fundam tulit, et sic contra inimicum processit, quo unius lapidis ictu, rotatu fundæ projecti, in fronte percusso atque dejecto, gladium illius, qui percussus accubuit, evaginavitque et caput ejus amputavit ¹. *David* in hoc facto significat Ecclesiam, cujus vultum deprecabuntur habere omnes divites plebis. Hæc rufa est in martyribus, et formosa in omnibus membris suis. Juvenis est, propter vitæ novitatem, alitrix fidelium animarum per doctrinam † salutatam. Goliath diabolus est, contra quem inimicum fidei dimicandum est. Contra hunc procedit ad bellum quicumque desiderat contemnere sæculum. Arma Saulis carnales sunt observantiæ legis, quæ, quod neminem justificant, non juvant, sed onerant. Verum limpidissimi lapides, purissimi sensus in lege. Hos accepit Ecclesia de flumine, nihil agens, id est, de Judæis, qui spirituali sensu legis non utebantur, et propter † profunda carnis suæ desideria flumini comparantur. Pera, prædicatores significat, huic mundo hospites et peregrinos. Lacteam vas, simplices et doctrina fidei plenos. Baculus est disciplina propter insolentes castigandos, et misericordia propter infirmos sustentandos. Funda cum chordis os prædicatoris est, cum duobus lapidibus. « Unus lapis in funda mittitur, quo rotatu fundæ, hostis interimitur : » quod licet prædicatores totam legem in se retineant : sapius tamen ad perimendum inimicum unitatem in se versant. Quod unus Deus, una fides, unum baptisma. In fronte percussus occubuit, ut omnibus pateat, quod percussus est et victus inimicus. *Gladius* Goliath, persecutores Ecclesiæ, per quos caput ei auferre molitus est : sed adveniente gratia, proprio gladio decapitatus est diabolus : quod persecutores multi superant diabolum attendentes et seipsum et alios, qui diaboli corpus exstiterant, manu *David*, id est, Ecclesiæ † se agente a capite suo separaverunt, et postea lateri Ecclesiæ adhæserunt. *Vagina* Goliath, error est infidelitatem involvens, a quo si gladius non † exueretur, nunquam per illum caput Goliath absunderetur. *Gladius*,

A tribulatio temporalis : ut in Evangelio : † « Et suam ipsius animam pertransibit gladius ², » id est, tribulatio ipsius animam tuam cruciabit. *Gladius*, repugnantia, ut in Psalmis : « Gladium evaginaverunt peccatores ³, » id est, repugnantiam excrucierunt reprobi. *Gladius*, separatio, ut in Evangelio : « Non veni pacem mittere, sed gladium ⁴, » id est, separationem. *Gladius*, persecutio, ut in Psalmis : « Scutum, gladium et bellum ⁵, » id est, Dominus ab Ecclesia sua et vitium aufert excusationis, et † armum persecutionis, et infestationem hostis. *Gladius*, malitiam diaboli, ut in Job : « Qui fecit eum, applicuit gladium ejus ⁶, » quod Deus, qui eum condidit, ejus malitiam compescuit. *Gladius*, verbum corruptionis, ut in Isaia : « Gladius devorabit vos ⁷, » id est, corruptio increpabit vos. *Gladius*, sermo detractionis, ut in Psalmis : « Lingua eorum gladius ⁸, » id est, sermo eorum mordaci detractione plenus est. *Gladius*, persuasio prava, ut in Psalmis : « De gladio maligno eripe me ⁹, » id est, de mortifera persuasionem erue me. *Gladius*, mors, ut in Genesi : « Ipse portabat in manibus suis gladium et ignem ¹⁰, » quod passio et mors Christi in potestate erat Patris. *Gladius*, vindicta, ut in cantico Deuteronomii : « Gladius meus devorabit carnes ¹¹, » id est, vindicta mea destruet carnales. *Gladius*, peccatum, ut in Ezechiele : « Si viderit gladium et non sonuerit buccina ¹², » quod damnatione dignus est † peccator, si a doctrina cessaverit, quando peccatum regnare † vidit. *Gladius*, Antichristus, ut in Job : « Cum apprehenderit eum gladius ¹³, » quod cum in se diabolus Antichristus suscepit, gravis erit persecutio vel tribulatio in mundo. *Gladius*, ultimum iudicium, ut in cantico Deuteronomii : « Si acuro fulgur, gladium meum ¹⁴, » id est, si in ira manifestavero iudicium meum. *Gladius*, æterna damnatio, ut in Job : « Si multiplicati fuerint filii ejus, in gladio erunt ¹⁵, » quod quoscumque impius habuerit imitatores, omnes damnabuntur. Per *gladium* verba Dei, ut in Psalmis : « Gladii accipites in manibus eorum ¹⁶, » id est, verba Dei in operibus eorum.

Glarea est mens instabilis, ut in Job : « In cavernis terræ, vel super glaream ¹⁷, » quod hæretici apud hos demorantur auditores, qui dolosas et instabiles mentes habent. Per *glaream* reprobi, ut in Job : « Dulcis fuit glareis † cœcyti ¹⁸, » quod in illorum mentibus dulcis est diabolus, † quod modo per fluxam instabilitatem ad æternum luctum tendunt : quod † Cochiton *luctus* dicitur

Gradus est profectus hominis, ut in libro Esdræ : « Populus autem stabat in gradu suo ¹⁹, » quod cœtus sanctorum unanimiter persistit in profectu suo. Per *gradus* virtutes spirituales, ut in Job : « Per singulos gradus meos pronuntiabo eum ²⁰, » id est, pro singulis virtutibus quas habeo, laudabo eum. Per *gradus* dona Spiritus sancti, ut in Ezechiele : « In septem gradibus

¹ I Reg. xvii, 38-51. ² Luc. iv, 35. ³ Psal. xxxvi, 14. ⁴ Matth. x, 34. ⁵ Psal. lxxv, 4. ⁶ Job. xl, 14. ⁷ Isa. i, 20. ⁸ Psal. lvi, v. ⁹ Psal. cxliii, x. ¹⁰ Gen. xxii, 6. ¹¹ Dent. xxxii, 42. ¹² Ezech. xxxiii, 3. ¹³ Job. xli, 17. ¹⁴ Deut. xxxii, 41. ¹⁵ Job. xxvii, 14. ¹⁶ Psal. cxlix, 6. ¹⁷ Job. xxx, 6. ¹⁸ Job. xxi, 33. ¹⁹ Neh. viii, 7. ²⁰ Job. xxxi, 37.

ascensus portæ ¹, » quod per dona septiformis Spiritus ad cœlestis patriæ aditum pervenitur.

Gramina sunt auditores, ut in cantico Deuteronomii : « Quasi stillæ super gramina ², » quod subtiles sanctæ prædicationis guttas fideles auditores suscipiunt.

Granum est humanitas Christi, ut in Evangelio : « Cadens granum frumenti ³, » id est, humanitas Christi apparens in mundo. *Granum*, verbum fidei, ut in Evangelio : « Simile est regnum cœlorum grano sinapis ⁴, » quod sancta Ecclesia verbum in se fortis fidei habet. *Granum*, infirmitas corporis humani, ut in Paulo : « Et corpus, non quod futurum est, sed nudum granum ⁵, » quod non talis est modo caro nostra, qualis erat; sed corruptibilis et infirma.

Grando est verbum correptionis, ut in Psalmis : « Nubes transierunt, grando ⁶, » etc., quod in illa beata vita auditores nec prædicatione docebit, nec correptione increpabit. *Grando*, Synagoga, per infidelitatem aspera, ut in Job : « Aut thesauros † grandines aspexisti ⁷, » quod in ipsa etiam † perfidia Synagoga Deus fideles repositos habet. *Grando*, tribulatio, ut in Psalmis : « Tradidit grandini jumenta eorum ⁸, » quod per tribulationem Deus auxilia permittit destrui impiorum. *Grando*, violenta prædatio, ut in Psalmis : « Et occidit in grandine jumenta eorum ⁹, » id est, violenta prædatione decipi permisit virtutes eorum. *Grando*, gravis est afflictio ut in Exodo, grando vastavit Ægyptum ¹⁰, id est, gravis afflictio cruciat mundum.

Gazophylacium est patria cœlestis, ut in Evangelio : « Aspiciebat quomodo turba † jactabat munera sua in gazophylacium ¹¹, » quod illos Deus pio cernit intuitu, qui pro adipiscenda patria cœlesti ista terrena contemnunt. *Gazophylacium*, mens viri sancti, ut in Ezechiele : « Reponet linea vestimenta in gazophylacio ¹², » quod viri sancti subtiles devotiones intra se in mente custodiunt. Per *gazophylacium* prælati Ecclesiæ, ut in Ezechiele : « Gazophylacia in circuitu pavimenti ¹³, » quod prælati sancti inferiorem populum studiosa et vigili circumspectione custodiant.

Gelu plebs est Judaica, ut in Job : « Et gelu de cœlo quis genuit ¹⁴? » quod populum illum, quamvis perfidus sit, de cœlica antiquorum patrum stirpe Dominus procedere fecit. *Gelu*, asperitas tribulationis, ut in Job : « Flante Deo concresecit gelu ¹⁵, » quod ubi Deus suam inspirationem infundit, statim tribulatio nonnunquam crescit.

Genæ sunt sancti martyres, ut in Cantico : « Genæ ejus sicut areolæ aromatum ¹⁶, » quod sancti martyres, qui in Christi corpore, quod est sancta Ecclesia, rubent, quo durius in passione conferuntur, eo majorem coram Deo suavitatem emittunt. *Genæ*, summi

sacerdotes, ut in Cantico : « Pulchræ sunt genæ tuæ sicut turris ¹⁷, » quod spiritualis sanctorum prælatorum decor in castitate corporis et compunctione mentis consistit. *Genæ*, boni operatores, ut in Cantico : « Sicut fragmen mali punici, ita genæ tuæ ¹⁸, » quod sanctæ Ecclesiæ operarii in unitate fidei diversi ad profectum proximorum in publico existunt. *Genarum* nomine pudibundi prælati figurantur, in quorum conspectu pudet peccare. Hinc in Cantico voce Sponsi dicitur ad Sponsam : « Sicut mali punici fragmen, ita genæ tuæ, absque eo quod intrinsecus latet ¹⁹ : » foris enim martyrio rubent; intus virginitate candent, ut de privatis orationibus, vigiliis, jejniis et eleemosynis taceam. *Genarum* nomine, modestia Salvatoris et pietas accipitur, juxta quod voce Sponsæ de eodem : « Genæ illius sicut areolæ aromatum, consitæ a pigmentariis ²⁰, » mores quippe nostri Redemptoris † et compositi, virtutumque fascies erant, qui et a prophetis et apostolis concordi voce conscripti sunt.

Generatio est in bono, ut in Psalmis : « Hæc est generatio querentium eum ²¹. » *Generatio* in malo, ut in Evangelio : « Generatio mala et adultera ²². » Illa est populus gentilis, quæ Dominum per fidem quæsiit; hic vero, Judaicus, qui a Deo per infidelitatem apostatavit. « Illa est generatio rectorum, quæ benedicetur ²³; » hæc vero est « generatio prava et exasperans, generatio quæ non direxit cor suum, et non est creditus cum Deo Spiritus ejus. ²⁴ » Item, « generatio et generatio laudabit opera tua ²⁵ : » hoc est, omnis successio fidelium, « aut extendes iram tuam a generatione in generationem ²⁶. » Duæ sunt generationes; una Adæ, quæ carnalis est; altera Christi, quæ spiritualis est, a qua sicut expelluntur mali Christiani, sic inseruntur boni, qui fuerunt ante adventum Christi. « Cogitationes cordis ejus a generatione in generationem ²⁷, » quod divinæ dispositiones, quæ rationabiliter factæ sunt, manent in Judæis et gentibus: in Judæis, quod cæcitas ex parte contigit in Israel; in gentibus autem, ut plenitudo intraret, et sic omnis Israel salvus fieret. « Dominatio tua in omni generatione et generatione ²⁸, » mortali et immortalis. « Generatio rectorum benedicetur ²⁹, » quod imitatores eorum vel opera remunerabuntur.

Gens est humanus genus, ut in Isaia : « Multiplasti gentem, et non magnificasti lætitiā ³⁰, » quod crevit quidem ante adventum Christi genus humanum, sed descendit in infernum. *Gens*, plebs Judaica, ut in cantico Deuteronomii : « Gens absque consilio et sine prudentia ³¹, » quod Judæi sine discretionem boni et mali sunt, et sine prudentia futurorum, quod in fine vitæ consultum non habet. ³² Per *gentes* gentiles, ut in Psalmis : « Omnes gentes, plaudite manibus ³³, » id est, omnes gentiles populi,

¹ Ezech. xl, 6. ² Deut. xxxii, 2. ³ Joan. xii, 24. ⁴ Matth. xiii, 11. ⁵ I Cor. xv, 37. ⁶ Psal. xvii, 15. ⁷ Job. xxxviii, 22. ⁸ Psal. lxxvii, 48. ⁹ Ibid. v. 50. ¹⁰ Exod. ix, 22, 23, 24. ¹¹ Marc. xii, 41. ¹² Ezech. xliv, 19. ¹³ Ezech. xl, 17. ¹⁴ Job. xxxviii, 29. ¹⁵ Job. xxxvii, 10. ¹⁶ Cant. v, 13. ¹⁷ Cant. i, 10. ¹⁸ Cant. iv, 3. ¹⁹ Ibid. ²⁰ Cant. v, 13. ²¹ Psal. xxxiii, 6. ²² Matth. xii, 39, et xvi, 4. ²³ Psal. cxl, 2; ²⁴ Psal. lxxvii, 8. ²⁵ Psal. cxliv, 4. ²⁶ Psal. lxxxiv, 6. ²⁷ Psal. xxxiii, 11. ²⁸ Psal. cxliv, 13. ²⁹ Psal. cxl, 2. ³⁰ Isa. ix, 3. ³¹ Deut. xxxii, 28. ³² Psal. xlvii, 2.

Deum honorate in operibus vestris. Per *gentes* gentiliter viventes, ut in Paulo : « Scitis, quod cum gentes essetis ¹, » id est, cum gentiliter viveretis. Item in Apocalypsi : « Et de [†] ira fornicationis ejus bibent omnes gentes ², » quod de vindicta immunditiæ Babylonis participati sunt omnes gentiliter viventes, et alibi : « Alterum, quod foris est, ejice foras, » [†] ostende infideles excommunicandos, « et ne metiaris, » id est, nolite sanctum dare canibus, « quoniam datum est gentibus, et fornicati sunt » gentiliter vivendo. Per *gentes* vitia : « Ejecit a facie eorum gentes ³, » id est, a cordibus sanctorum suorum septem capitalia vitia ejecit : « et sorte divisit eis terram, » quod unicuique per gratiam suam supernæ patriæ participem esse donavit, « in funiculo distributionis, » hoc est, in mensura divinæ donationis, « et habitare fecit in tabernaculis eorum, tribus Israel : » ut ubi vitia regnaverant, ibi virtutes divinæ regnent.

Glebæ sunt viri sancti, ut in Job : « Et glebæ illius, aurum ⁴, » quod sancti qui in Ecclesia sunt, veræ sapientiæ candore nitent. *Glebæ*, dura corda infidelium, ut in Job : « Aut confringet glebas valium ⁵, » quod solius Dei est, eorum corda, qui per infidelitatem adhuc in invio sunt, ab incredulitatis duritia frangere.

Grex est conventus electorum sanctorum, ut in Evangelio : « Nolite timere, pusillus grex, ⁶ » id est, * consolare populus meus, qui numero . . . reproborum parvus es. *Grex*, cœtus perfectorum, ut in Cantico : « Dentes tui sicut * grex tonsarum ⁷, » quod prælati Ecclesiæ exempla sanctorum imitantur. *Grex*, ordo pœnitentium; ut in Cantico : « Capilli tui sicut greges caprarum ⁸, » quod inferiores Ecclesiæ populi, qui peccata pœnitendo desunt, sibi in exemplum proponunt. Per *gregem* imperiti populi, ut in Job : « Diripuerunt greges, et paverunt eos ⁹, » quod hæretici populos imperitos rapiunt, et eos sua nefanda doctrina strangulant. Per *gregem* conventicula reproborum, ut in Cantico : « Abi pœst vestigia gregum tuorum ¹⁰, » id est, exsequere exempla reproborum conventuum. Per *gregem* ordines sanctorum, ut in Psalmis : « Et abstulit eum de gregibus ovium ¹¹, » quod de ordinibus simplicium Deus prædicatorem assumit.

Gressus sunt bona opera, ut in Job : « Tu quidem gressus meos dinumerasti ¹², » id est, ut * renumerares opera mea, ea apud te numerata habuisti. *Gressus*, actiones cujuslibet impii, ut in Job : « Arcebuntur gressus * virtutum ejus ¹³, » quod opera impii, quæ modo fortiora esse videntur, destituentur. *Gressus*, mentis motus, ut in Job : « Et cunctos gressus meos dinumerat ¹⁴, » quod omnes nostros internos motus Deus agnovit. *Gressus*, merita sancta, ut in

Psalmis : « Gressus meos dirige secundum eloquium tuum ¹⁵, » id est, merita bona informa in me, juxta id quod sacra Scriptura docet. *Gressus*, profectus spirituales, ut in Cantico : « Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis ¹⁶, » quod valde speciosi sunt Ecclesiæ profectus in exemplis.

Gibbus est quilibet cupidus, ut in Levitico : « Si gibbus fuerit, non offerat panes Domino ¹⁷, » quod qui cupiditati subjacet, Deo spirituale sacrificium non valet offerre.

Gigas est Christus, ut in Psalmis : « Exsultavit ut gigas ad currendam viam ¹⁸, » quod Christus hilari quadam fortitudine et forti hilaritate vitæ præsentis cursum peragit. *Gigas*, quilibet sanctus, ut in Psalmis : « Non salvabitur gigas in multitudine virtutis suæ ¹⁹, » quod nec sanctus animus in sanctitate sua sine Dei auxilio salvari potest. *Gigas*, diabolus, ut in Job : « Irruit in me quasi gigas ²⁰, » diabolus superbe se erexit contra me. *Gigas*, criminale peccatum, ut in libro Ecclesiastico : « Nunquid non occidit gigantem ²¹? » quod criminale peccatum in se electus quilibet perimere studet. Per *gigantes* prælati, ut in Job : « Ecce gigantes gemunt sub aquis ²², » quod prælati non sine dolore possunt esse solliciti de subjectis. Per *gigantes* superbi homines, ut in Genesi : « Gigantes * regnant super terram ²³, » quod homines reprobi regnant in præsentis vita. Per *gigantes* principes terræ, ut in Isaia : « Suscitabit tibi gigantes ²⁴, » id est, eriget in mundo principes sublimes. Per *gigantes*, desperantes, ut in Isaia : « Gigantes non resurgant ²⁵, » quod qui desperant, de peccatis per pœnitentiam non resurgunt. Per *gigantes* dæmones * « Terram gigantium detrahes in ruinam ²⁶, » id est, infernum, qui est habitatio dæmonum, destrues. *Gigas*, quilibet homo fortissimus, ut in Psalmis : « Gigas non salvabitur in multitudine virtutis suæ ²⁷, » id est, in tolerantia passionum, et velocissimus in transcensu rerum mundanarum, et non tamen salvabitur in multitudine virtutis suæ, sine auxilio gratiæ.

Gomor est virtus discretionis, ut in Exodo : « Gomor per singula capita ²⁸, » quod singuli electorum virtutes exercere debent discretionis.

Gurges est * impetus persecutionis, ut in cantico Abacuc : « Gurges aquarum transiit ²⁹, » id est, impetus populorum persequentium cessavit.

Gurgustium est sancta Ecclesia, ut in Job : « Aut gurgustium piscium capite illius ³⁰? » quod ipsos summos diaboli imitatores, Ecclesiæ sanctæ, quæ piscatoribus commissa est, Deus misericorditer vocando * uniunt.

Guttur est doctrina Christi, dicente sponsa in Cantico : « Guttur illius suavissimum ³¹, » quod doctrina Christi et gratiam parat adjuvantem, et vi-

¹ I Cor. xii, 2. ² Apoc. xviii, 3. ³ Psal. lxxvii, 55. ⁴ Job. xxviii, 6. ⁵ Job. xxxix, 13. ⁶ Luc. xii, 32. ⁷ Cant. iv, 2. ⁸ Ibid. ⁹ Job. xxiv, 2. ¹⁰ Cant. i, 8. ¹¹ Psal. lxxvii, 70. ¹² Job. xxiv, 16. ¹³ Job. xviii, 7. ¹⁴ Job. xxxv, 4. ¹⁵ Psal. cxviii, 135. ¹⁶ Cant. vii, 4. ¹⁷ Lev. xxi, 20. ¹⁸ Psal. xviii, 6. ¹⁹ Psal. xxxii, 16. ²⁰ Job. xvi, 14. ²¹ Eccli. xlvi, 4. ²² Job. xxvi, 5. ²³ Gen. vi, 4. ²⁴ Isa. xiv, 9. ²⁵ Isa. xxvi, 14. ²⁶ Ibid. v, 19. ²⁷ Psal. xxxii, 16. ²⁸ Exod. xvi, 16. ²⁹ Hab. iii, 10. ³⁰ Job. xl, 26. ³¹ Cant. v, 16.

tam permanentem, vel *guttur sponsi*, est internus sapor verborum Christi, quem pauci gustant: qui autem gustant, amplius esuriunt; vel sicut in labiis Domini verba quæ dicebat, sic in gutture patet occulta dispositio bonitatis ejus intellectus, qua factum est ut nobis foris loqueretur. *Guttur* etiam pro corde ponitur, et pro voce. *Guttur*, quilibet prædicator, ut in Cantico: « Guttur tuum sicut vox » quod prædicator Ecclesiæ, in quo vox Domini resonat, ebrietatem supernæ dilectionis annuntiat.

Gutta sunt sententiæ hæreticorum, ut in Cantico: « Cincinni mei pleni guttis nocturni », id est, populi mei seducti sunt per sententiæ hæreticorum. *Gutta*, angustia, ut in Evangelio: « Sicut gutta sanguinis decurrentis in terram », quod labores corporis Christi, quod est Ecclesia, pleni sunt angustia.

Galilea, quæ *rota* interpretatur, mundum significat, quæ semper ad finem rotat. *Gallina*, et quæ *transmigratio facta* interpretatur, commutationem vitæ significat, aliquando malæ in bonam, aliquando bonæ in beatam. De his reperiuntur exempla in Evangelio quamprimum.

H

<i>Hamus.</i>	<i>Hinnitus.</i>	<i>Herodes.</i>
<i>Herba.</i>	<i>Hircus.</i>	<i>Hastile.</i>
<i>Herodius.</i>	<i>Horribilis.</i>	<i>Hædus.</i>
<i>Hermon.</i>	<i>Harundo.</i>	* <i>Heremus.</i>
<i>Hyems.</i>	<i>Humus.</i>	<i>Hydropicus.</i>
<i>Hastæ.</i>	<i>Hamor.</i>	<i>Hodie.</i>
<i>Higenæ.</i>	<i>Humerus.</i>	<i>Holocautum.</i>

Hamus est humanitas Christi, ut in Job: « An extrahere poteris Leviathan hamo? » quod dum in Christo diabolus escam corporis momordit, detatis enim aculeus, quæ in humanitate latuit, transfixit. *Hamus* intelligitur verbum prædicationis, in quo invenitur esca internæ beatitudinis. Inde Dominus, postquam beato Petro rationabili augmento probavit se non debere didragma solvere quod filius regis erat, intulit, dicens: « Ut autem non scandalizetis eos, vade ad mare, et mitte hamum »; ac si diceret omnibus fidelibus, quorum in hoc sæculo Petrus tyrum tenet: *Equales in mundum, prædicate eum in quo pendet beatitudo regni celestis.* « Et eum piscem, qui primus ascenderit, tolle, » id est, Christum, qui primus de hoc mundo transit ad Patrem in cælum, fide et amore complectere. « Et aperto ore ejus, invenies staterem, » et expositis sermonibus ejus invenies perfectam non solum redemptionem, sed etiam remunerationem. *Stater* enim genus est minimi, continens duo didragmata, hoc est, geminum dragma. « *Hum*, inquit, sumens, da eis pro me et pro te. » « *Pro me*, » scilicet qui solvo quod non rapui: « *pro te* » autem, qui quod Dei erat, hoc est, nulli subesse, in primo homine rapuisti. Quisquis ergo reus est, quærat in Christi verbis redemptionem, et vivet: quod Deus sic dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret;

illum reddat exactoribus suis pro se opponens illum malignis spiritibus qui unum homini dragma contulerunt, et duo exigunt: contulerunt ei superbiam, et quotidie exigunt usuram. Hic est improvisus interitus terrenarum ambitione rerum obvolutus; unde dicit Ecclesiastes: « Nescit homo finem suum: sed sicut pisces capiuntur hamo, sic homines rapiuntur tempore malo », cum eis exemplo supervenit.

Hastile est sancta Ecclesia, ut in Exodo: « *Hastile* candelabri et calamos », id est, Ecclesia Christi et sancti prædicatores

Hastæ nomine Christus intelligitur, vel apostoli. Hinc scriptum est: « In luce sagittarum tuarum ibunt », quod in auctoritate eloquiorum tuorum apostoli per totum mundum proficient, hoc est, manifesta virtute miracula facientis Christi, Filii tui. Aliter: « In luce sagittarum tuarum ibunt, » quod prædicatione et exemplo apostolorum tuorum venient ad fidem homines. « In splendore haste tuæ », in virtute apostolorum tuorum, qui directi sunt et miracula faciunt. *Sagittæ* dicuntur apostoli, quod longe mittuntur; *hastæ*, quod continus feriant. Prima pars ultimæ sententiæ et ultima primæ, tertiam conjunctæ faciunt. *Hasta*, sancta prædicatione, ut in Job: « Subsistere non poterit hasta », quod Antichristum nulla prædicatione poterit convertere ad vitam. *Hasta*, potestas regni, ut in libris Regum: « Tolle hastam, quæ est ad caput ejus », quod Christus a principibus Judæorum potestatem regni sustulit. *Hasta*, persecutio, ut in Job: « Super ipsum sonabit pharetra, » vitrabit hasta », quod virum sanctum reproborum et malitiæ continget, et persecutio vexabit. *Hasta*, doctrina hæreticorum, ut in libris Regum: « Ferrum haste ejus sexcentos siclos habebat ferri », quod doctrinæ hæreticorum vel doctrinæ hæreticæ plenam eruditionem vel perfectionem mature ostendit. *Hasta*, superbia, ut in libris Regum: « Cum esset in memore quod est in Rama, hastam manu tenens », quod elatus quilibet in excessu delectatione et delectabili celsitudine superbiam opere exercet.

Habitaculum intelligitur Christus et Ecclesia, juxta illud: « Sol et luna steterunt in habitaculo suo », quod licet principes sæculi potentiam suam ostenderent in persequendo, Christus tamen in Ecclesia et Ecclesia permansit in Christo. *Habitaculum* significat mentem, juxta illud: « Ecce angelus Domini astitit », quod Christus fidelem suum juvare paratus fuit: « Et lumen refulsit in habitaculo carceris, » quod divina gratia coruscavit in mente peccatoris, in qua locum habuit tribulatio diabolice tentationis. *Carcer* enim hic, ut in plerisque locis, significat tribulationem. *Herodes*, diabolus. Petrus autem in carcere vinctus catenis duabus, vindicavit animam prius in honore constantem, et postea compe ditæ dilectionis et consensus astrictam omnimode

¹ Cant. vii, 9. ² Cant. v, 2. ³ Luc. xxii, 44. ⁴ Job. xl, 20. ⁵ Matth. xvii, 27. ⁶ Eccl. ix, 12. ⁷ Exod. xxv, 31. ⁸ Habac. iii, 41. ⁹ Job. xli, 17. ¹⁰ I Reg. xxvii, 44. ¹¹ Job. xxxix, 26. ¹² I Reg. xlii, 7. ¹³ I Reg. xxii, 6. ¹⁴ Habac. xi, 3. ¹⁵ Act. xii, 7.

tribulationum tentationum inimici subiacentem. *Habitaculum*, superna Jerusalem, juxta illud : † « Erraverunt in solitudine in inaequos ¹, » quod erant sine Deo et sine divino verbo : « Viam civitatis habitaculi non invenerunt, » quod † fidelem Ecclesiam portantis imaginem supernae Jerusalem habuerunt. *Habitaculum* est actio, ut in libro Numeri, « Robustum quidem habitaculum tuum, » id est, fortis est actio tua.

Haltus. Vide supra *Altitus*.

Harundo significat sacram Scripturam, ut scriptum est in Apocalypsi. « Et angelus, qui loquebatur mecum ², » hoc est, Filius, paternae voluntatis nuntius, « habebat harundinem auream, » hoc est, sacram Scripturam, divina sapientia rutilantem, « ut meteretur civitatem, » † ad mensuram capacitatis doceret communem Ecclesiam, « et portas ejus, » qui alios defendunt. « Et civitas in † quadra posita est, » quod quatuor latera habet Ecclesia, fidem, spem, et charitatem, et operationem, quæ dicuntur æqualia, quod quantum credit, tantum sperat; et quantum sperat, tantum amat; et quantum amat, tantum operatur. *Harundo* significat instabiles: unde Dominus de Joanne: « Quid existis in deserto videre? Harundinem vento agitatam ³? » quod videlicet non asserendo, sed negando intulit. Joannes enim harundo vento agitata non erat, quod nec terrore concussus est, nec timore seductus: sed stabilis in timore Dei permansit. *Harundo* significat gentilem populum, juxta illud: « Harundinem quasatam non confringet ⁴, » quod in carne Christus veniens gentilem populum jam desperatum ad veniam revocavit, quod venit salvare, quod perlerat. *Harundo* significat vitiosos, juxta illud: « Increpa feras harundinis ⁵, » id est, destrue hæreticos, qui in palude vitiorum commorantur, vel, qui sacrae Scripturæ fallaciter adversantur.

Harena significat infideles infructuosos, juxta illud Dominicum: « Dinumerabo eos, et super harenam ⁶, » etc., quod electi cadent apud me in numerum certum, ut pote pauci; « et super harenam maris, » quod Dominus infideles superabit in merito, et electi superabunt fideles in mundo. *Harena* significat amorem mundi, in quo quidquid ædificatur, ruinæ paratur. Unde Dominus in Evangelio: « Omnis, qui audit sermones meos, et non facit eos, similis est homini ædificanti domum super harenam. Descendit pluvia, venerunt flumina, flaverunt venti, et irruerunt in domum illam, et facta est ruina magna ⁷. » Domum suam super arenam ædificat quisquis in amore mundi mentem suam firmiter collocat: sed dum carnales illecebræ et gravissimæ persecutiones et immundi spiritus hanc domum, quæ super infirmo fundamento constituitur, undique irruunt: fit itaque ruina illius tanto gravior, quanto sumptus ædificii fuerit largior. *Harena* significat infirmitatem rerum, de quibus agitur, juxta illud: « Et pluit su-

per eos, sicut pulverem, carnes ⁸, » hoc est, abundanter, « et sicut † harena maris volatilia, » hoc est, infinitas coturnices. *Harena* electi sunt, ut in Genesi: « Faciam semen tuum sicut arenam quæ est in littore maris ⁹, » quod veros Abrahamæ filios Deus consummatione sæculi beatificabit. *Harena*, reprobi, ut in Apocalypsi: « Et stetit draco super arenam maris ¹⁰, » quod diabolus in fluidis reproborum mentibus dominatur.

Herbæ nomine Christus intelligitur incarnatus, Job dicente: « Nunquid rugiet onager, cum habuerit herbam ¹¹? » Onager herbam invenit, cum gentilis populus Christum incarnatum fide percepit, quam vere pravus non habuerit, qui jejuniis rugit. Aliter, dum quis ex vita sæculari visionis † internæ desiderii æstuans compunctione sua reficit se, velut onager herbam non habens rugit: sed cum ad vitam æternam pervenit, de percepta herba sine fine gaudebit. *Herbæ* nomine fidei viror intelligitur, dicente Domino: « Sic est regnum Dei, † quod si faciat homo semen in terram, et dormiat, et exurgat nocte ac die, et semen † terminat, et crescat dum nescit ille. Ultero enim terra fructificat primo herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica ¹². » « Regnum Dei, » sancta Ecclesia est; « homo, » Christus, « qui semen in terram jacit, » quod verbum Dei per se et apostolos ubique prædicavit. « Homo dormit, » quod Christus in cruce somnum mortis suscepit. « Semen nocte ac die surrexit, » quod neque mors, neque vita verbum Dei retardare potuit. Unde Apostolus: « Laboro usque ad vincula † male operans: † quod verbum Dei non est alligatum ¹³. » Semen « germinavit, » dum verbum prædicationis in populo honorificato radicavit: Semen « crevit, » dum in Judæis verbum et in gentibus se dilatavit. Hoc autem factum est, « dum homo ille nescivit, » hoc est, dum Christus corporaliter absens fuit, ut in Psalmis loquitur: « Populus quem non cognovi servivit mihi ¹⁴; » « populus, quem non cognovi, » scilicet corporali præsentia. « Ultero enim terra fructificavit, » quod fidelis populus accepto divini verbi semine fructum justitiæ in se propagavit. Quomodo « primum protulit herbam, » hoc est, fidem viventem, « demum spicam, » hoc est, bonam operationem, licet imperfectam: « demum plenum frumentum in spica, » hoc est, bona opera nihil imperfectionis habentia, « et cum produxerit fructus, statim mittit falcem, » quod postquam fides et operatio, quæ de verbi semine † proderint, ubique se dilatavit, Christus judicium exercebit: « quoniam adest messis, » id est, consummatio sæculi. Cum enim plenitudo gentium introierit, veniet dies judicii, id est, finis mundi. *Herbæ* nomine spiritualis quisque intelligi potest, dicente Domino, in agro seminato: « Cum autem crevisset herba, et fructum fecisset, tunc apparue-

¹ Psal. cvi, 14. ² Apoc. xxi, 15. ³ Matth. xi, 7. ⁴ Matth. xii, 20. ⁵ Psal. lxxvii, 31. ⁶ Psal. cxxxviii, 18. ⁷ Matth. vii, 26, 27. ⁸ Psal. lxxvii, 27. ⁹ Gen. xii, 17. ¹⁰ Apoc. xii, 18. ¹¹ Job. vi, 1. ¹² Marc. iv, 26, 27, 28. ¹³ II Tim. ii, 9. ¹⁴ Psal. xvii, 44.

runt etiam zizania ¹. » Sator est † hominis : *ager*, mundus : *bonum semen*, filii lucis ; *zizania*, filii iniquitatis ; *homines dormientes*, praelati negligenter agentes : *inimicus* est diabolus : *herba crescens*, † spiritualis, est ad meliora proficiens fructus ejus : bonum opus illius. « Tunc apparuerunt zizania, » quod cum quisque bene vixerit, tunc poterit videre, quis malus fuerit † servi patrisfamilias : qui videntes homines a Deo bene conditos, per doctorum negligentiam diabolico † instructis depravatos, volunt omnes male viventes auferre de medio, habentes zelum Dei, sed non secundum scientiam. Dominus enim aliud vult, et causam subjecit, dicens : « Non, ne forte colligentes zizania eradicetis simul cum eis et triticum. » Hic datur locus poenitentiae, et monemur, non cito amputare aliquem de consortio fidelium. Potest enim fieri, ut, qui videtur hodie lolium esse, interveniente per Dei gratiam poenitentia, cras † fiet triticum. « Sinite itaque utrumque crescere usque ad messem, et tempore messis dicam messoribus : Tollite zizania, et alligate ea † fasciculos ad comburendum ; triticum autem congregate in horreum meum. » *Messis* est consummatio sæculi : mессores, angeli : alligatio zizaniorum in fasciculos innuit unius criminis consortes, unius poenae futuros esse participes : *triticum*, sancti : *horreum*, mansio cœlestis. Huic autem præcepto Domini, quo ait, Sinite utraque crescere usque ad messem, videtur esse contrarium, quod ait Apostolus : « Auferte malum de medio vestrum ², » et nequaquam societatem cum fratre habendam, qui nominatur fornicator, aut avarus, etc. Si enim prohibetur separatio, et usque ad messem tenenda est patientia, quomodo ejiciendi sunt mali de medio † vestrum ? nunquid iudex aliud prædicat, aliud præco clamat ? Sed quoniam inter triticum et zizania, quod nos dicimus lolium, quandiu herba est, et necdum culmus venit ad spicam, grandis similitudo est, et in discernendis aut nulla difficilis distantia : præmonet Dominus, ne de ambiguis cito sententiam proferamus, et ideo iudicii, quod occultum est, reservemus, qui malos in die iudicii non ex suspicionem criminis, sed per manifestum reatum de cœtu sanctorum ejiciat : Apostoli vero sermo de paleis est, hoc est, de aperte malis, quod vel proprio ore confessi . . . vel ecclesiastico iudicio convicti fuerint. Quod etiam nominatio in verbis Apostoli evidenter innuit. Cæterum Dominus de generali omnium malorum separatione, de qua sermonem habuerunt, agit : Paulus autem de spirituali quorundam, ut dictum est, convictorum, quæ tum causa correctionis eorum faciendâ est quantum fieri potest pace Ecclesiæ, sine scandalo honorum, « ne forte, » sicut ait Dominus, « eradicetur et triticum. » *Herbæ* nomine virtutes intelliguntur, dicente Moyse in canti-

co Deuteronomii : « Concresecat ut pluvia doctrina mea ³, » ut fecundet mentes auditorum, « sicut ut ros eloquium tuum, » ut refrigeret æstus vitiorum : quasi imber super herbam, ut virere faciat germina virtutum, et quasi stillæ super gramina, ne unquam arecant. *Herbæ* nomine, luxuriosæ et lubricæ concupiscentiæ designantur, dicente Job de Behemoth : « Huic montes herbas ferunt ⁴, » quod superbi divites ad libitum Satanae luxuriosas et lubricas concupiscentias gignunt et nutriunt. *Herba*, scientia bona, ut in Jeremia : « Defecerunt oculi eorum, quia non erat herba ⁵, » id est, praelati synagogæ evanuerunt, quod spiritualem scientiam non habuerunt. *Herba*, bona actio, ut in Genesi, « Germinet terra herbam virentem ⁶, » exercet homo actionem congruentem. *Herba*, subsidium temporale, ut in Psalmo : « Et herbam servituti hominum ⁷, » id est, temporale subsidium necessitati prædicatorum. *Herba*, gloria mundana, ut in Psalmo : « Mane sicut herba transeat ⁸, » quod apparente vitæ futuræ claritate, mundi gloria deficiet. Per *herbas*, decreta planiora, ut in Job : « Mandebant herbas et arborum cortices ⁹, » quod hæretici prave intelligendo et decreta planiora et sanctorum exempla pervertunt. Per *herbas*, sententias Veteris Testamenti, ut in libris Regum : « Egressus in agro ut colligeret herbas agrestes ¹⁰, » quod legere debemus in sacra Scriptura, et per intellectum sectari sententias veteres. Per *herbas* voluptates carnales, ut in Job : « Huic montes herbas ferunt ¹¹. » Per *herbas*, gaudia æterna, ut in Jeremia : « Ibi requiescunt in herbis virentibus ¹², » quod electi quietem habebunt in gaudiis immarcescibilibus.

Hædus est Christus, ut in Exodo : « Tolleis et hædum, et immolabitis eum ¹³, » id est, accipietis, o Judæi, Christum, id est, crucifigietis eum, qui non solum innocens pro nocentibus, sed et justus pro injustis voluit crucifigi, tentatus per omnia pro similitudine, absque peccato ¹⁴. *Hædi* sunt peccatores, qui ad sinistram iudicis erunt ¹⁵; unde sponsus in Cantico sponsam adhuc novellam, et ideo per hæreticos decipi trepidantem, benigna increpatione redarguit, dicens : « Si ignoras te, o pulchra inter mulieres ¹⁶, » quasi dicat : si ita simplex [es,] ut, rectum quid sit, ignores ; si memoriæ excidit, cujus es imbuta doctrinis, et informata exemplis, « egredere a consortio meo, et abi post vestigia gregum, » sequere varios actus errantium : « et pasc hædos tuos juxta tabernacula pastorum, » doce perditos et perdendos auditores tuos secuta scholas insipientium magistrorum tuorum, vel, hædos pascere, est immunditiam carnis nutrire. Non præcipit hoc Dominus, sed permittit, et quid eventurum sit, ignoranti prædicat. *Hædus*, poenitentia, ut in Genesi : « Mittam tibi hædum de capris ¹⁷, » quod

¹ Matth. XIII, 26 seq. ² I Cor. V, 13. ³ Deut. XXXII, 2. ⁴ Job. XL, 15. ⁵ Jer. XIV, 6. ⁶ Gen. I, 11. ⁷ Psal. CIII, 14, et CXLVI, 8. ⁸ Psal. LXXXIX, 6. ⁹ Job. XXX, 4. ¹⁰ II Reg. IV, 30. ¹¹ Job XL, 15. ¹² Ezech. XXXIV, 14. ¹³ Exod. XII, 5. ¹⁴ Heb. IV, 45. ¹⁵ Matth. XXV, 16. ¹⁶ Cant. I, 7. ¹⁷ Gen. XXXVIII, 17.

Christus Ecclesie pro pristinis erratibus penitentiam infundit. *Hædus*, appetitus carnis, ut in libro Iudicum: » Coxit hædum Gedeon ¹, » quod, qui sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis ². Per *hædos* voluptuosi sensus corporis, ut in Cantico: « Pasce hædos tuos ³, id est, permittam te nutrire voluptuosos sensus tuos. Per *hædos*, reprobis, ut in Evangelio: « Statuet quidem oves a dextris, hædos autem a sinistris ⁴, » quod electi salvabuntur, et reprobi damnabuntur.

Herodius est Christus, ut in Psalmis: « Herodii domus dux est eorum ⁵, » quod Ecclesia, quæ est habitatio Christi, electos ad vitam perducit. *Herodius*, perfectus quilibet, ut in Job: « Penna struthionis similis est pennis herodii ⁶, » quod B talem aliquando hypocrita publice actionem ostendit, qualem exercet ille qui in omnibus perfectus est.

Heremus est Iudæa, ut in Psalmis: « Interruptit petram in heremo ⁷, » id est, duritiam confregit in Iudæa, « Et adaquavit eos velut in abyso multa ⁸, » profudit in toto mundo abundantiam divinorum charismatum. *Heremus*, gentilitas, ut in Propheta: « Germinaverunt * campi heremi ⁹, » quod intuitus gentium populus ad fructum legem exposuit, quam videns velut odore tantum suscepit. *Heremus*, austera, tranquilla et segura vita, ad quam vere servus Dei fugiendum est.

Hermon gentiles indicat, ut in Psalmis: « Thabor et Hermon in nomine tuo exsultabunt ¹⁰, » quod C Iudæi per legem venientes et illuminati, et gentiles diabolium anathematizantes, et a vitiis alienati Domino tuo subdi gaudebunt. * Thabor enim veniens lumen, Hermon anathema vel alienon dicitur Hermon, quod interpretatur lumen exaltatum, Christum significat, dicente psalmo: « Sicut ros Hermon, qui descendit in monte Sion ¹¹, » id est, gratia Christi * exaltati, qui venit ad Ecclesiam, quod tale est fratres habitare in unum consensum, qualis est gratia Christi, quæ descendit in eminentiores ecclesie. Futura specularis *Sion* specula interpretatur.

Hydropicus, * quilibet, ut in Evangelio: « Et ecce hydropicus erat ante eum ¹², » quod avarus, quo amplius abundat, eo plus desiderat, sicut hydropicus, quo magis bibit, eo magis sitit.

Hiems, quod tempus inæquale est, et tempestatibus abundat, abundantiam iniquitatis designat. Unde Dominus in Evangelio secundum * Marcum: « Orate ne fuga vestra fiat in hieme ¹³, » id est, quando in abundantia fueritis, « vel in sabbato, » quam sententiam Lucas ita ponit: « Vigilate omni tempore orantes ut digni habeamini fugere a ventura ira, et stare ante Filium hominis ¹⁴. » Digni autem non erunt, qui tunc in abundantia iniquitatis,

A et non in boni operis vocatione inventi fuerint. Vel, hiems est inhabilis ad * itus atinente frigore: sabbato autem longius ire non licet, prohibente lege ¹⁵; et est sensus: Prævidete ne tunc incipiat iram Dei fugere, quando non licet ambulare. *Hiems* frigus infidelitatis, dicente sponso ad sponsam in Cantico. « Surge, amica mea ¹⁶, » a quiete contemplationis, « et veni » ad officium prædicationis: « jam enim hiems * transiit, » id est, congelatio infidelitatis a cordibus gentium: « imber abiit et recessit, » persecutio paulatim deficiens omnino cessavit. *Hiems*, malitia, ut in Evangelio. « Facta sunt encœnia in Jerosolymis, et hiems erat ¹⁷, » quod quando in festo illo Deus docuit, eorum contra illum malitia exarsit. *Hiems*, ultimum iudicium, ut in Parabolis; « Parat in ætate quod comedat in hieme ¹⁸, » id est, meretur in præsentis vita, pro quo remunerabitur in * futura.

Hyæna est diabolus, ut in Propheta: « Spelunca hyænæ est hæreditas mea, » id est, Iudæi, quos in hæreditatem elegi, me abjecto diabolus in se susceperunt.

Hinnuli sunt virtutes spirituales, ut in Cantico: « Duo ubera tua sicut duo hinnuli ¹⁹, » quod in utroque populo, Iudaico videlicet et gentili, spirituales viri sunt.

Hinnitus est prædicationis, ut in Job: « Circumdabis collum equi hinnitu ²⁰, » id est, mentem prædicatoris ditabis sancta prædicatione.

Hirundo, assiduitas orationis, ut in Isaia: « Sicut pullus hirundinis ²¹, » id est, jugiter, ad instar hirundinis, festinanter orabo. Per *hirundines*, superbi, ut in libro Tobie ²² ex nido hirundinis dormienti illi calida stercora incidebant oculis ejus, id est, ex fomento superborum flammantes libidines interiores sensus occupabant.

Hircus est Christus, ut in Levitico hircus emissarius peccata populi portabat ²³; quod Christus in mundum a Patre missus humani generis peccata portabat. Hirci illi duo, quorum unus occiditur, alter in desertum mittitur, Christum et * Barrabam mystice designant. Christus enim pro peccatis populi mortem subit: et, * Barrabas ad infernum descendit. Item:

ante fores templi binos iæx applicat hircos:

* Unus de ferro mittitur, alter obit.

Christus diversis virtutibus hircus uterque:

Nam tulit in ligno, vivit in arce poli.

Sicut enim Christus figuratus est in agno propter innocentiam: ita et in hircu propter carnis peccatrici multitudinem. *Hircus*, motus luxuriæ: ut in lege: « Tollite hircum pro peccato ²⁴, » id est, extinguite in * nobis luxuriæ motum, priusquam ad plenum arcum prouatis. *Hircus*, carnis immunditia, ut in Psalmis: « Offeram tibi boves cum hircis ²⁵, » id est, ad honorem tuum mactabo in me superbiam

¹ Jud. vi, 19. ² Gal. v, 24. ³ Cant. i, 8. ⁴ Matth. xxv, 33. ⁵ Psal. ciii, 17. ⁶ Job. xxxix, 16. ⁷ Psal. lxxviii, 15. ⁸ Ibid. ⁹ Joel. ii, 22. ¹⁰ Psal. lxxxviii, 13. ¹¹ Psal. cxxxii, 3. ¹² Luc. xiv, 2. ¹³ Marc. xxiv, 20. ¹⁴ Luc. xxi. ¹⁵ Exod. xvi, 29. ¹⁶ Cant. ii, 10. ¹⁷ Joan. x, 22. ¹⁸ Prov. vi, 8. ¹⁹ Cant. vii, 3. ²⁰ Job. xxxix, 22. ²¹ Isa. xxxviii, 14. ²² Tob. ii, 11. ²³ Lev. xvi, 22. ²⁴ Lev. ix, 3. ²⁵ Psal. lxxv, 15.

mentis cum petulantia carnis. Per *hircum* opera pœnitentiæ : ut in cantico Deuteronomii : « Et hircos cum medulla tritici ¹, » id est, opera faciet pœnitentiæ, quando percipit corpus Christi. Item ² : « Constituit eum (hoc est, populum de Ægypto eductum) super excelsam terram, ut comederet fructus agrorum, ut sugeret mel de petra, oleumque de saxo durissimo : butyrum de armento, et lac de ovibus cum adipe agnorum et arietum filiorum Basan, et hircos cum medulla tritici, et sanguinem uvæ biberet meracissimum. » Mystice, « populus Judæorum » est populus Christianorum, Deum confidentium. « Ægyptus » est infidelitas ; « mare Rubrum, » baptismum in Christi sanguine consecratum, « desertum, » mundus ; « terra Basan », quæ est in montanis, et *siccitas* interpretatur, Ecclesiæ, ab amore mundi penitus sicca ³ omnique mundi celsior intelligitur. « Fructus agrorum » virtutes sunt et opera fidelium. « Mel de petra, » dulcedo evangelicæ doctrinæ de Christo ante passionem. « Oleum de saxo durissimo, » ⁴ mistio Spiritus sancti de Christo immortalis facti : « butyrum de armento, » pinguis et subtilis doctrina fortium. « Lac de ovibus », levis doctrina simplicium. « Adeps agnorum et arietum, » spirituale desiderium, quod nobis exemplo simplicium in subditorum et fortium propositorum filiorum Ecclesiæ adhuc ministratur. *Hircus*, opera pœnitentiæ in omni gradu virtutum necessaria. « Medulla tritici et sanguis uvæ ⁵ biberet meracissimus, » puritas corporis Christi et sanguis ejus suavissimus, quibus Dei populus ad salutem emittitur : hircus enim, qui *petulans* est, luxuriæ deditos indicat.

Homo est Deus Pater, ut in Evangelio : « Simile est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo ⁶, » id est, Deo Patri, qui Ecclesiam conjunxit Christo. Tum enim Deus Pater Filio suo nuptias fecit, quando Verbo suo naturam suam navit. *Homo* intelligitur Christus, ut in Evangelio : « Homo quidam peregre proficiscens vocavit servos suos, et reddidit illis bona sua ⁷ ; » Christus enim secundum carnem ad cœlum ascensus, discipulis suis, quos elegerat, diversa bona pro singulorum ⁸ captivitate largitus est. « Uni dedit quinque talenta, » hoc est, exteriorum sententiam, quæ sensibus corporis subjacet : « alii unum », hoc est, interiorum intellectum : « alii vero duo, » hoc est utrumque. Quinque talenta duplicantur, cum et alii exteriora fideliter ministrare docentur. Duo autem talenta alia duo faciunt, quoties alii et rebus exterioribus bene præesse, et spirituali intelligimine formantur nihilominus deservire. Talentum vero in terram defodere est omnem intellectum terrenis solummodo negotiis implicare. Porro talentum abscondit, quisquis acceptum a Deo intellectum nemini pandit. *Homo*, Redemptor mundi, ut in Job : « Non aspiciet me visus hominis ⁹, » id est, non me revocabit misericordia Redemptoris.

Hominis appellatione ¹⁰ designantur, ut in Psalmis legitur : « Ortus est sol ¹¹, » resurrexit Dominus, « et congregati sunt, » Judæi scilicet in unitatem fidei : « et in cubiculis suis collocabuntur, » quod baptizati requiescent in conscientiis suis. « Exibit homo ad opus suum, » quod Christo resurgente, et multitudine Judæorum ad fidem veniente, chorus apostolorum in omnem terram exivit ad prædicandam evangelium, quod prius residebat propter metum Judæorum, « et ad operationem suam usque ad vesperam, » id est, ad continuam prædicationem, usque ad tenebritatem in fine sæculi, per Antichristum futuram. *Operatio* est operis continuatio. *Homo*, quilibet prædicator, ut in Evangelio : Ite in castellum quod contra vos est, et invenietis asinum alligatum, ¹² super quam nemo hominum sedit ¹³, » quod populum gentilem nullus adhuc docuerat prædicator. Intrans enim mundum apostoli contrarium illum invenerunt populum gentium, peccatorum vinculis irretitum, cui nullus rationabilium doctorum præfuit, qui per frenum correctionis vel a malo cohereret, vel bonum eos tenere cogeret. *Hominis* nomine justus accipitur, ut illud : « Conturbati sunt omnes qui viderunt eum ¹⁴, » quod corde compuncti sunt, qui peracta resurrectione Salvatoris intelligebant, Judæos esse inefficaces, « et timuit omnis homo, » quod consortium illorum omnis justus ratione vigens expavit. *Homo*, evangelista Matthæus, ut in Ezechiele : « Facies hominis ¹⁵, » quod Matthæus, pro eo quod de homine scribere cœpit, per hominem expressus est. *Homo*, ratio mentis, ut in Evangelio : « Hominem non habeo, ut, cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam, » id est, . . . mihi interna deesse, quæ per meditationem Dominicæ passionis sanet me. *Homo*, quilibet iniquus, juxta illud : « Judicare pupillo et humili ¹⁶, » id est, ut non præsumat amplius iniquus superbire in terrenis. Hoc est enim desiderium pauperum, quod exaudivit Dominus : vel eatenus, quibus mundus iste mortuus est, et qui sunt humiles iudicetur quatenus ulterius quilibet iniquus non præsumat extollere se super sanctos, qui retento divini verbi semine fructum afferunt in patientia. *Homo*, Antichristus, ut in Paulo : « Quoniam nisi venerit ¹⁷ dissensio primum, et revelatus fuerit homo peccati, filius perditionis, qui adversatur et extollitur super omne quod dicitur Deus, aut quod collitur, ita ut in templo Dei sedeat, ostendens se tanquam sit Deus ¹⁸. » Subaudiendum est, non veniet dies Domini. *Dissensionem* vocat Apostolus separationem decem Regum a Romano imperio, id est, Persarum, Saracenorum, Wandalorum, Gothorum, Longobardorum, Burgundionum, Francorum, Hunnorum, Alemanorum, Suevorum, quos omnes Antichristus : ¹⁹ quod licet Domini et Dei filium se fecerit æstimari : ipse ²⁰ enim præter id quod puri hominis sit, nihil in se divinitatis habebit. « Homo peccati » dicitur : quod

¹ Deut. xxxii, 14. ² Vers. 13. ³ Matth. xviii, 25. ⁴ Matth. xxv, 14. ⁵ Job. vii, 8. ⁶ Psal. ciii, 22. ⁷ Matth. xxi, 2. ⁸ Marc. vi, 50. ⁹ Ezech. i, 5, 10. ¹⁰ Psal. x, 18. ¹¹ II Thess. ii, 5.

in peccatis conceptus et natus peccatis augendis operam dabit. « Filius perditionis » est, quod ad hoc nascitur in mundo, ut alios perdat, et ipse tandem in æternum pereat. « Adversabitur autem omni bono, » ut pote plenus omni malo : nimirum in quo tota nequitia diabolicæ fraudis inhabitabit. In tantam denique prorumpet vesaniam, ut non solum Jovi et Mercurio, cæteris diis nuncupativis, verum et sanctæ Trinitati, quæ vera fide omnium credentium colitur, præsumat se auferre. Sed, sicut Psalmos de eo pronuntiat, quæretur peccatum illius, usque ad ictum oculi inanium factum, et ipse non inveniatur, quod sine fine perdetur. « Homo peccati » dicitur, quod peccato ex toto se subjiciet. *Homo* dicitur diabolus, non propter naturam, sed propter culpam et infirmitatem. Hinc scriptum est in Evangelio, quod dormientibus hominibus inimicus homo superseminavit zizaniam in medio tritici : quod nimirum prælati negligenter agentibus antiquus hostis de filii lucis facit filios tenebrarum, et, quod dulce erat, convertitur in amarum. « Inimicus homo hoc fecit », quod diaboli semper officium, bonis mala immiscere. *Homini* nomine genus humanum intelligitur, juxta illud Joannis in Apocalypsi : « Sub iis tribus plagis occisa est pars hominum, de igne, fumo et sulphure, quæ procedebant de ore eorum », duæ siquidem partes generis humani salvandæ sunt, id est, activi et contemplativi : tertia est reproborum. Iis sibi diversæ poenæ redduntur in inferno, secundum diversa commissa, quibus consciendo occisi sunt in hoc mundo, quæ commissa ex prædicatione ministrorum Antichristi procedunt. Ii enim ignem æternum sensuri sunt, qui cupiditatibus suis nullam hic terminum posuerunt. Ibi fumo afficientur, qui superbiæ hic tenebris exocæcantur, ii foetorem sulphuris habebunt, qui dum viverent, foetori se luxuriæ sine remedio subdiderunt. *Homini* nomine patriarchæ significantur, juxta illud : « De celo prospexit asper filios hominum », quod Verbum Dei per assumptam humanitatem visitavit Judæos, de patriarcharum stirpe progenitos. Aliiter ibi : « Deus de celo prospexit, » quod Christus per apostolos, qui cæli dicuntur, visitavit universam progeniem primorum parentum : quod « in omnem terram exivit sonus eorum. » Leguntur alii hominum et in malo, juxta illud : « Verumtamen filii hominum », quod in mundanis sperant, imitatores mundanorum. « Mendaces filii hominum in stateris », quod fraudem faciunt, non solum in promissis, sed et in petitivis, sive in judiciis : ut quis ut decipiant, quoscunque poterant, quomodo ipsi de vanitate in idipsum, hoc est, in vanitatem tendentes ; de vanitate namque in vanitatem tendunt, qui per fraudes ad divitias veniunt, vel per divitias in superbiam se extollunt. Et notandum quod omnis filius hominis est homo ;

non autem omnis homo, filius hominis. Adam enim Deo creante factus est ; unde nonnunquam distinguuntur homines et filii hominum ; qui ut Adam hominem imitantur, *homines* vocantur : et qui Christum, filium hominis, *filii hominis* nominantur. Hinc scriptum est : « Homines et iumenta salvabis » : carnales enim temporali salute potiuntur, quæ per abundantiam misericordiæ divinæ et bestiiis communis est : *filii autem hominum*, qui non Adam hominem, sed Christum Filium hominis imitantur : « In tegmine alarum tuarum sperabunt », non scilicet in iis quæ dantur malis, sed in protectione misericordiæ tuæ et miserationis. Sciendum vero quod homo aliquando dicitur per naturam, aliquando per culpam, aliquando per rationem, aliquando per infirmitatem, aliquando per similitudinem, aliquando per virtutem, aliquando per fatuitatem. *Per naturam*, ut in Genesi : « Faciamus hominem ad similitudinem nostram » ; quod in anima ad imaginem Dei homo factus est. Et alibi : « Homo natus est in ea », quod Christus humanam naturam suscepit in Ecclesia. *Per culpam*, in Paulo : « Cum sit inter vos zelus, et contentio, nonne homines » id est, nonne culpabiles estis ? et item : « Nonne carnales estis, et secundum hominem ambulatis ? » *Per rationem* : ut ibi : « Si (secundum hominem) pugnavi ad bestias Ephesi » ; primo sapienter contra incredulos disputavi, « quid mihi prodest, si mortui non resurgant ? » Ad bestias secundum hominem pugnare, est contra incredulos rationabiliter disputare. *Per virtutem*, ut in Psalmis : « Accedet homo ad cor altum », id est, virtuosus quilibet ad profundam contemplationem, vel : « accedet homo ad cor altum », quod sponte veniet Christus ad profundum passionis suæ consilium. Item : « Non timebo, quid faciet » etc. *Per infirmitatem*, ut in Jeremia : « Maledictus homo qui confidit in homine », id est, qui sperat in infirmo. *Per fatuitatem*, ut in Parabolis : « Suavis est homini panis mendacii », id est, dulcis est fatuo doctrina...itatis. *Per similitudinem*, ut in [Evangelio] : « Simile est regnum cælorum homini regi, » etc.

Horribiles sunt dæmones, ut in Job : « Vadent et venient super eum horribiles », quod spiritus maligni, quamvis aliquando vel raro ab iniquo recedant, ad eum tamen continuo redeunt.

Humus est sancta Ecclesia, ut in Psalmis : « Et requiescere eos faciet super humum suam » ; quod Deus electis suis in sancta Ecclesia quietem spiritualem præbet. *Humus*, sacra Scriptura, ut in Genesi : « Produxit Deus de humo omne lignum pulchrum visu » ; quod Deus nobis in Scriptura sacra vitas sanctorum Patrum manifestat. *Humus*, meus cujuslibet sancti, ut in Propheta : « Super humum populi mel spinæ et vepres », quod etiam

¹ Matth. xiii, 25, 28. ² Apoc. ix, 18. ³ Psal. xiii, 4. ⁴ Psal. lxi, 10. ⁵ Ibid. ⁶ Psal. xxxv, 8. ⁷ Ibid. ⁸ Gen. i, 26. ⁹ I Cor. iii, 3. ¹⁰ I Cor. xv, 32. ¹¹ Psal. lxxiii, 8. ¹² Psal. vi, 4, et cvii, 8. ¹³ Jer. xvii, 5. ¹⁴ Prov. xx, 17. ¹⁵ Matth. xviii, 23. ¹⁶ Job. xx, 25. ¹⁷ Isa. xiv, 4. ¹⁸ Gen. ii, 9. ¹⁹ Isa. xxxii, 13.

mentem viri sancti vitiorum nonnunquam punctio-
nes conturbant.

Humilitas exprimit virtutem mansuetudinis, juxta illud : « Vide humilitatem meam ¹, » * attende quam humilis sum, contra superbos, qui me persequuntur : « et eripe me » ab aliorum persecutione, « quod legem tuam non sum oblitus, » quæ præcepit humilitatem observandam, et charitatem etiam inimicis exhibendam. Id est, afflictionem persecutionis sonat, juxta illud : « Hæc me consolata est in humilitate mea ²; » id est, spes erexit me in afflictione mea, quod nisi spes consolans erigeret. afflictio nos omnino destrueret. « Gloriamur, inquit, in tribulationibus, certi quod si compatimur, etiam conregnabimus ³. » Unde consolatus est, « quod eloquium tuum vivificavit me ⁴, » quod promissio tua ad passionis tolerantiam animavit me. *Humilitas*, delectationem notat, juxta illud : « Quod persecutus est inimicus animam meam ⁵, » quod motus carnalis insurrexit opprimere « animam meam, » id est, rationem meam. « Humiliavit in terra vitam meam, » id est, dejecit in terrenorum appetitum conversationem meam, quod retrahens me ab amore æternorum, dejecit in appetitum terrenorum. *Humilitas*, satisfactionem indicat, juxta illud : « Afflictus sum ⁶, » corpus videlicet jejuniis, vigiliis, multis afflictionibus macerans, « et humiliatus sum nimis, » animam scilicet amaritudinæ severissime premere curans, crebris suspiriis et lamentis quatiens, et ante oculos ejus omnium scelerum meorum stercora congerens.

Humor, concupiscentia carnis, ut in Job : « Dormit Behemoth in locis humentibus ⁷, » id est, diabolus quiescit in iis qui carnales concupiscentias amant.

Humeruli præconia sunt prophetarum, ut in libris Regum : « Humerali * decem per angulos basis ⁸, » id est per quatuor partes mundi, prophetarum præconia honorantur

Humerus est vita socialis, ut in Job : « Humerus ejus * amictura sua cadat ⁹, » id est, si hoc-malum feci, vita mea socialis a compage charitatis ruat. *Humerus*, opus justitiæ, ut in Job : « Ut in humero meo portem illum ¹⁰, » id est, in opere meo Dominum portabo. *Humerus*, opus proprium, ut in Isaia : « Discooperi humerum tuum ¹¹, » id est, ostende pravam actionem tuam. *Humerus*, labor, ut in Genesi : « Supposuit humerum ad portandum ¹², » id est, vitam laboriosam apprehendit. *Humerus*, caro Christi, * « cujus imperium super humerum ejus ¹³; » quod crucem, quam aliis prædicavit, ipsemet in carne propria toleravit, et per crucem, quam moriens in humeris habuit, data est eis potestas in cælo et in terra. *Per humerum*, passiones, ut in Evangelio : « quis ex vobis homo, qui habet centum oves ¹⁴, etc.; » homo centum oves habuit,

A quod Christus angelorum et hominum naturam in perfectione possedit, « unam ovem perdidit, » quod humana natura periit. « Dimisit ergo nonaginta novem in deserto, ut unam inveniret, » quod summos angelorum choros quasi reliquit in cælo, ut humanum genus repararet. « Ovem perditam invenit, » quando naturam humanam in se suscepit. « Inventam ovem in humeris gaudens posuit, » cum humanam naturam, quam de nobis assumpsit, cruci affigi sponte permisit, vel imposuit in humeris suis : quod peccatum humani generis Deus passionibus suis propriis expiavit. « Ad domum rediit, » cum ad cælos ascendit. « Amicos et vicinos convocavit, » quando sanctos angelos, quasi ad congratulandum humanæ saluti invitavit, qui « amici ejus » sunt, quod vocem ejus perfecte custodiunt. « Vicini ejus » sunt, quod continue facie ad faciem illum aspiciunt. *Humerus*, mens, juxta illud : « Sem et Japhet vestimentum imposuerunt humeris suis, et operuerunt verenda patris sui aversis vultibus ¹⁵. » « Noe » quippe « vir justus plantavit vineam », et Christus, qui peccatum non fecit per legem exsolvit synagogam. « Noe bibit de vino vineæ suæ ¹⁶, » et Christus expertus est austeritatem synagogæ. « Noe inebriatus est, » et Christus multis opprobriis repletus est. « Noe nudatus est, » et Christus fugientibus apostolis solus relictus est : vel * Judaicus est, quod infirmitas apparuit « in domo sua, » id est, in domo Judaica. « Noe dormivit, » et Christus mortuus est. « Videns autem pater Chanaan, » scilicet Cham, « verenda patris sui esse nudata, nuntiavit foras, et irrisit ¹⁷, » quod nimirum reprobi, qui callidi sunt, ut faciant mala, ignominiosam Christi passionem, et sono tantum vocis profitendo amicitiant, et male vivendo * exhonorant : Cham enim *callidus* interpretatur ; « Sem vero et Japhet vestimentum imposuerunt humeris suis, et operuerunt verenda patris sui aversis vultibus ¹⁸; » quod boni fideles, sive de Judæis, sive de Gentibus, non in sono vocis tantum, ut reprobi, sed in mentibus suis habent tam grande mysterium fidei, et honorant infimum et stultum Dei, cum magna reverentia, hoc est « aversis vultibus, » quod fortius est et sapientius hominibus. Sem, qui *nominatus* interpretatur, Judæos exprimit, qui per multa præmia famosi erant. D Japhet autem, qui *dilatatio* dicitur, significat gentes ubique diffusas. « Porro Noe de somno evigilans, filium suum, Cham ¹⁹, » non in ipso, sed in filio ejus, * quoniam Christus a morte resurget, omnes reprobos passionem suam irritantes, non in hoc, quod perfecti sunt, sed in opere eorum, quod faciunt, odio habent. Unde evenienter Chanaan interpretatur motus eorum, id est, opus eorum. Chanaan est servus fratrum suorum, quod opus reproborum fidelibus servit vel ad exercitationem patientiæ, vel

¹ Psal. cxviii, 153. ² Ibid. v. 50. ³ II Tim. II, 11, 12. ⁴ Psal. cxviii, 50. ⁵ Psal. cxlii, 3. ⁶ Psal. xxxvii, 9. ⁷ Job. xl, 16. ⁸ III Reg. vii, 34. ⁹ Job. xxxi, 22. ¹⁰ Ibid. v. 36. ¹¹ Isa. xlvi, 2. ¹² Gen. xlix, 15. ¹³ Isa. ix, 6. ¹⁴ Luc. xv, 4 et seq. ¹⁵ Gen. ix, 23, 20. ¹⁶ Vers. 21. ¹⁷ Vers. 22. ¹⁸ Vers. 23. ¹⁹ Vers. 24.

ad profectum sapientiæ. *Humerus* significat fortitudinem, juxta illud : « Expandit alas suas ¹, » quod dedit eis misericordias suas, « et assumpsit eos » de numero perditorum ad numerum salvandorum, « atque portavit in humeris suis, » quod in fortitudine sua illos sustentavit. *Humerus* significat fortes, juxta illud : « Exsultabo et dividam Sichimam ² ». *Sichima humerus* interpretatur, quasi Christus diceret : Exsultanter implebo obedientiam, et sic quosdam ex gentibus ferendis omnibus meis aptos in partem assumam meam. Per *humeros*, conversationes, ut in Evangelio : « Onera importabilia imponunt humeris hominum ³, » id est, mandata nimis gravia in conversationes subjectorum.

Holocaustum, quod *totum incensum* dicitur, significat maritum, vel vitam contemplativam : *δολο* B Græce, *totum* Latine; *καυστόν* vel *καυστήρις* Græce, *incensum* Latine dicitur. De utroque scriptum est : « Tunc acceptabis sacrificium justitiæ, quod si muri Jerusalem ædificati ⁴; » hoc est, si impassibilitas et immortalitas cæterarum virtutum munimenta filii Ecclesiæ reddita fuerint, « tunc gratum habebis et frequenter accipies sacrificium, » quod unusquisque non de alieno, sed de suo proprio offeret, non videlicet hircum et taurum jugulans extra se; sed luxuriam atque superbiam perimens in se. « Acceptabis oblationes, » plurima scilicet beneficia activæ vitæ; « et holocausta, » vitam scilicet contemplativam, sive martyrium, ubi nihil sæculo reservatur; sed totum Deo intenditur hic in præsentibus : quid in futuro « tantum imponent super altare tuum vitulos : » quod offerent tibi novos populos et innocentes, nunquam amplius jugum peccati portaturos. Item : « Introibo in domum tuam » æternam in cælis ⁵, in *holocaustis*, in corpore et anima purificatis : quid iterum? « Holocausta medullata offeram tibi ⁶, hoc est, interiora mea divinæ charitatis igne flagrantia. Nihil enim melius medullis

Herodes significat diabolum, juxta illud figurativæ Ecclesiæ in Actibus apostolorum : « Misit Herodes rex manus, ut affligeret quosdam de Ecclesia ⁷; » quod diabolus, qui rex est omnium malorum, non cessat mittere nefandas bellatorum suorum catervas ad afflictionem fidelium. « Occidit enim Jacobum, fratrem Joannis, gladio ⁸; » quod quosdam qui divinæ gratiæ familiares exstiterant, per hoc quod vitia sua colluctando subegerant, pestifera persuasione trucidavit. Jacobus enim *luctator*, *Joannes Dei gratia* dicitur. « Videns enim quod placeret Judæis, apposuit apprehendere et Petrum ⁹; » quod non solum minores aut mediocres diabolus tentare nititur, sed et summos in Ecclesia viros, agnitione Dei et virtute constantiæ præditos velut invitos et renitentes aggreditur, considerans hoc ingratum fore Christianæ fidei, quibus ipse præest inimicus. Petrus *agnoscens* vel *firmus* interpretatur. Per Judæos,

omnes inimici Christi vel Ecclesiæ significantur. « Erant autem tunc dies Azymorum ¹⁰; » quod procul dubio tribulatio fidelium magna est solemnitas inimicorum. « Quem cum apprehendisset, misit in carcerem ¹¹; » quod postquam inimicus fidelem animam, tentationum laqueis irretire statim coarctat eam in omnimodam tribulationem, et hinc inde tentationibus et malignis spiri-¹²tibus et pravis hominibus, de quibus apte subjungitur, quod « tradidit quatuor quaternionibus militum custodiendum ¹³. » Adhibitis enim satellitibus suis, qui per quatuor mundi climata fideles intus et exterius inquietare non cessant, custodit inimicus animam etsi deluctantem, nondum tamen plene consentientem, donec eam ad plenam voluntatem suam adducens valeat devorare. Quandiu enim in ea lucet aliqua scintilla boni acerba est dentibus inimici. Unde sequitur : « Volens post pascha producere eum populo ¹⁴; » ut videlicet sibi subditis, qui per mala delectatione sua et consensu fidelis animæ quasi paschalem fecerant jucunditatem, plenum et perfectum gaudium exhiberet, dum consentientem animam ad actum usque perduceret. Quod si forte fecisset, nisi pro hujus supplicantis Ecclesiæ devotio subvenisset. Nam dum « Petrus servabatur in carcere, oratio fiebat sine intermissione ad Deum pro eo ¹⁵. » Non est aliquatenus dubitandum, plurimum valere tribulatis deprecationem Ecclesiæ totius assiduam. « Cum autem producturus eum esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites, vinctus catenis duabus ¹⁶; » quod cum inimicus tam diu fidelem exagitasset tentationibus consentientem usque ad actum, produceret in tam profunda tam obscura tamque densata tentatione negligenter agit virilis prius « edoloravimus : a dæmonibus quippe et pravis hominibus circumvallatus jam fuerat compede dilectionis atque consensus astrictus. « Et custodes ante ostium custodiebant carcerem : » quod maligni spiritus ad hoc omnimodis invigilant, ut obtuso peccatori confessionis aditu tribulatio tentationis nullo modo minuatur; sed potius aucta roboretur. Sed quæ spes in tanta necessitate? quid ei profuerunt orationes Ecclesiæ? Audi : « Et ecce angelus Domini astitit ¹⁷; » quod Christus magni consilii angelus adjuvare fidelem suum paratus fuit. « Et lumen refulsit in habitaculo carceris, » quod divina gratia corruscavit in mente peccatoris, in qua locum prius habuerat tribulatio anxietatis tentationis. « Percussoque latere Petri excitavit eum : » quod increpata ejus socordia de conversione monuit, dicens : « Surge velociter; » ac si animæ diceret : Cito resiste tentationi, cui diutius consististi : « Surge, » id est, ad confitendum præpara te : « Surge velociter, » id est, ne tardes converti ad Dominum, ne differas, quod mors non tardat. « Et ceciderunt catenæ de manibus ejus, » quod divina gratia cor

¹ Deut. xxxii, 11. ² Psal. cvii, 8. ³ Matth. xxiii, 4. ⁴ Psal. l, 21. ⁵ Psal. v, 8. ⁶ Psal. lxxv, 15. ⁷ Act. xii, 1. ⁸ Ibid. v. 2. ⁹ Ibid. v. 5. ¹⁰ Ibid. ¹¹ Ibid. v. 4. ¹² Ibid. ¹³ Ibid. ¹⁴ Ibid. v. 5. ¹⁵ Ibid. v. 6. ¹⁶ Ibid. v. 7.

peccatoris illustrante, et præfatis admonitionibus excitante, consensus et delectatio deficiunt ab iniquitatis actione. « Dixit autem angelus ad eum: Præcingere, viriliter age ¹; » « Præcingere, » ad bene operandum præpara te. « Præcingere, » desinentes sinus cupiditatis restringendo collige. « Et calcea te caligas tuas ²; » id est, adhibe actionibus tuis munitiones tuas, ne spinis desideriorum carnalium ulterius vulnerentur. Quo facto, subiecit: « Circumda tibi vestimentum tuum ³, » id est, indue pristinam fidem et justitiam tuam, quam dormiens abiecasti: « Et sequere [me] ⁴, » ut a morte resurgens nunquam deinceps moriaris, sed semper in novitate ambules. « Et exiens sequebatur eum ⁵, » quod fidelis anima talibus admonitionibus divinitus inspirata, abjectis pravis delectationibus, quibus irretita est, incipit bona desiderando sequi vocantem Dominum, tametsi nondum perfecte. Unde sequitur: « Et nesciebat, quod verum est, quod fiebat per angelum: æstimabat autem se visum videre: » plerumque enim fit ut anima, diabolicis tentationibus diu multumque fatigata, cum se divinitus ad patientiam et ad conversionem moneri sentit, non * putat esse divinam admonitionem, quam intus audit, sed potius aliquam phantasticam delusionem, quam audire solita fuit, unde necesse est, ut Dominus circa illam tale quid agat, quo se non phantastice dehudi, sed divinitus admoneri certissime sciat. Sequitur: « Transeunt autem primam et secundam custodiam, venerunt ad portam ferream, quæ ultro aperta est eis ⁶. » Primam et secundam custodiam transit, qui primum consensum et delectationem noxiam in quibus a diabolo custoditus est, pœnitendo et confitendo derelinquit. Restat adhuc *porta ferrea*: quod videlicet animæ a malo declinare et bonum facere deliberanti, quandoque pertinaciter obsistit * dura consuetudo peccandi, quæ generat difficultatem bene vivendi: quæ nimirum consuetudo, nisi divina gratia, in terris * duceat hominem ad illam, cui præest Herodes, civitatem, hoc est, ad tartaream mansionem; sed angelo præeunte et ducente porta ferrea ultro * reperitur: quod Christi gratia præduce et comitante, licet longævior et durior exstiterit prava consuetudine facile dirumpitur, et aditus exeundi pœnitenti animæ pandatur. « Et exeuntes processerunt vicum unum. » Tunc enim peccatrix anima portam ferream exit cum duram peccandi consuetudinem deserit. Tunc autem in vicum procedit, cum in libertate et amplitudine bonæ operationis usque ad debitum bene vivendi homini modum et ordinem perficit. « Et continuo discessit angelus * ab eo: » non quod animam pœnitentem et bene viventem Christus omnino deserat; sed quod illam libero arbitrio gratia comitante committat, ut sibi dimissa discat, a quo illi est, ut bene vivat, eique gratias iudesinenter agat. Unde aperte subjungitur: « Et Petrus ad se reversus dixit: Nunc scio vere

A quod misit Dominus angelum suum, et eripuit me de manibus Herodis, et de omni expectatione plebis Judaicæ ⁷. » Anima quippe nimis a se longe recessit, quando pravæ suggestioni delectando consentit. In se autem revertitur, quando malum deserere et bonum agere perfecte molitur, sive in se revertitur, et qualis olim a Deo facta fuit, et qualem se peccando fecerit, qualisque iterum per Dei gratiam sit, veraciter intuetur. Denique consensu pravitatis abjecto cum noxia delectatione et vita pessima consuetudine jam ad se perfecte rediens anima cognoscit et meminit in quibus malum fuit. Unde confitetur se non quidem pro meritorum suorum prærogativa, sed per cœlitus emissam sibi gratiam de potestate principis tenebrarum suorumque satellitum esse ereptam, qui maligne expectabant eam ad mortem usque * ad producendam. Herodes, qui innocentes pueros occidit, principes persecutorum, qui contra Ecclesiam sæviunt, figuratiter exprimit. Quod enim innocentes pueri referuntur occisi ⁸, significat per vite innocentiam et humilitatis meritum ad martyrii gloriam perveniendum. Quod bini occisi sunt, doctrina et operatione perfectos indicat. Quod infra * simplices et idiotas fide, tamen non fide constantiæ fortes æque denuntiat. Quod « in Bethlehem et in omnibus finibus ejus » occisi sunt, ostendit non solum in Judæa, unde Ecclesiæ cœpit origo, sed etiam * quicumque terrarum perfidos servituros et fideles esse coronandos. Quod illi occisi sunt, et Christus evasit, insinuat quidem corpore martyris posse periri: sed Christum nullo modo posse vel viventibus vel occisis eis auferri. Unde Apostolus: « Sive vivimus, sive morimur, Domini sumus ⁹. » Herodes etiam simulatores exprimit, cum magos in Bethlehem ad inquirendum diligenter puerum misit. Adhuc enim velle se adorare simulat, ut illum possit extinguere. Sed nihil est malitia hominis contra consilium trinitatis.

« Hodie genui te ¹⁰, » ait Pater ad Filium: quanquam possit dies ille in prophetia dictus videri, quando secundum carnem natus est, ut « genui » intelligatur *gigni feci*, tamen quod *hodie* præsentiam significat, et in æternitate non præteritum est quidquam, quasi desierit esse; nec futurum est, quasi nondum sit: sed præsens tantum, quod quidquid est semper æternum divinitus. Sed id dictum accipitur: « Ego hodie genui te, » vel notat specialiter illum diem, quo de matre natus est sine patre, juxta id quod angelus pastoribus ait: « Annuntio vobis gaudium magnum, quod natus est vobis hodie salvator ¹¹. » Sed cum nox fuerit, quæri potest, cur angelus *hodie* dixit? Sed nocte natus aptissime *hodie* nasci dicitur, cujus nativitas vetustas mundi tenebras depulisse non ignoratur. Huic simile est quod Marcus Evangelista refert dixisse Dominum beato Petro ceteris fidenti: « Amen, dico tibi, quod tu hodie in hac nocte, priusquam gallus bis vocem dederit, ter

¹ Act. xii, 8. ² Ibid. ³ Ibid. ⁴ Ibid. ⁵ Ibid. v. 9. ⁶ Ibid. v. 10. ⁷ Ibid. v. 11. ⁸ Mat. ii, 16. ⁹ Rom. xii, 8, ¹⁰ Psal. ii, 7. ¹¹ Luc. ii, 10.

me es negaturus ¹. » *Hodie* notat passionis utilitatem : *in hac nocte*, acerbitatem. *Hodie* significat omne tempus ² genere, juxta illud : « Hodie, si vocem ejus audieritis ³, » suppleendum est a superiori, tunc populus ejus et oves ejus eritis, « nolite obturare corda vestra : » emolite potius ea, ⁴ tanquam mollis cera imaginem regis nostri recipere valeant.

I

<i>Iacinthus.</i>	<i>Iuncus.</i>	<i>Iugum.</i>
<i>Intus.</i>	<i>Intestina.</i>	<i>Iordanis.</i>
<i>Imperigo.</i>	<i>Iuventus.</i>	<i>Iaspis.</i>
<i>Infernus.</i>	<i>Imber.</i>	<i>India.</i>
<i>Iustitia.</i>	<i>Imago.</i>	<i>Impius.</i>
<i>Jerusalem.</i>	<i>Idumæa.</i>	<i>Insula.</i>
<i>Juvenes.</i>	<i>Ignis.</i>	<i>Insana.</i>
<i>Judices.</i>	<i>Ibices.</i>	<i>Institutores.</i>
<i>Janua.</i>	<i>Judicium.</i>	<i>Ira.</i>

Iacinthus; cœlestis desiderium, ut in Exodo : « Aurum et argentum et æs et iacinthus ⁵, » id est, sapientiam et eloquentiam, prædestinationem et desiderium cœlestis. Per *iacinthus*, præmia æterna, ut in Cantico : « Manus sponsi tornatiles aureæ plenæ iacinthis ⁶, » quod opera, quæ Christus in opere exercuit, sapientiæ claritate fulgescunt, et æternis præmiis digna sunt.

Jaspis est fides, ut in Isaia : « Ponam jaspidem propugnacula tua ⁷, » quod ad fidem multiplicandam miracula Deus in Ecclesia facit.

Janua est Christus, juxta illud in Evangelio Marci : « Et euntes discipuli invenerunt pullum asinæ ligatum extra januam in hivio ⁸, » quod prædicatores sancti in universum mundum ad prædicandum a Domino destinati invenerunt populum nationum peccatorum funibus irretitum, et multis erroribus implicatum, sine Christo. *Janua* intelligitur conscientia, dicente Domino in Apocalypsi : « Ecce, sto ad ostium et pulso. Si quis audierit vocem meam, et aperuerit januam, introibo ad illum, et cenabo cum eo, et ille mecum ⁹. » Dominus autem stans ad ostium pulsatur, quod juvare paratus crebris admonitionibus dormientem excitat, ut ei cor suum aperiat : cujus vocem audit, quisquis ejus admonitionibus obedit. Aperit januam, qui repulsis vitiis seris Domino mundat conscientiam. Ad illam Dominus intrat, cujus cor per gratiam inhabitat. Cum illo cœnare dicitur, in cujus fide et opere delectatur. Ipse vero cum Domino cœnat, quem divina consolatio et superna retributio confortat. *Janua*, sunt intellectus divinæ Scripturæ, juxta illud : « Et mandavit nubibus desuper ¹⁰, » hoc est, summi verbi præconibus. « Et januas cœli aperuit, » Dominus apostolis sensum, ut intelligerent Scripturas. *Janua cœli* omnes dicuntur, per quos alii ad cœlestem beatitudinem ingrediuntur, quas nimirum Dominus tunc aperit, eum eos de secretis suis ad publicum exire facit. Vel *januæ cœli* sunt, qui nobis sacram Scripturam ape-

riunt, quæ tunc aperiuntur, eum ad nostram intelligentiam loquuntur, dicuntur fides et penitentia, juxta illud : « Et clausa est janua ¹¹, » quod prius in Deum sanctis in requie constitutis inanimale erit impiis fides et patientia : quod beatus Job dicit : « Ecce judex ante januam stat ¹². » Hoc est, quod apostolus Paulus ait : « Dominus prope est ¹³. » Vel per *januam*, misericordia, ut supra : « et clausa est janua, » id est, aperta est misericordia.

Ibices sunt prædicatores, ut in Job : « Numquid nosti partus ibicum in petris ¹⁴? » id est, numquid tu deprehendisti, quando prædicatores alios per exempla præcedentium parere debent? *Ibices*, viri perfecti, ut in libris Regum : « Et super abruptissimas petras, quæ solis ibicibus perviæ sunt ¹⁵ : » quod plus impij persecutionibus suis fideles cruciant, quam aliæ tribulationes, quæ soli perfecti æquanimiter tolerare possunt.

Idumæa est gentilitas, ut in Psalmis : « In Idumæam extendam calcamentum meum ¹⁶, » id est, usque ad gentilitatem pertingere faciam fidem incarnationis meæ.

Jerusalem juxta metonymiam habitatores illius civitatis exprimit ; quam Deus Pater planxit affectu dicens : « Jerusalem, Jerusalem, quæ occidis prophetas ¹⁷, » etc. Juxta allegoriam vero *Jerusalem* intelligitur Ecclesia præsens Christi, toto orbe diffusa, ut in Isaia : « Super muros tuos, Jerusalem, constitui custodes ¹⁸, » id est, super conventus tuos, o Ecclesia, posui prælatos. Juxta tropologiam, id est moralem sensum, anima quæque sancta *Jerusalem* recte vocatur, ut in Isaia : « Surge, illuminare, Jerusalem ¹⁹, » id est, a tenebris ignorantie te erige, et illam pertinge claritatem, o anima. Juxta anagogen, hoc est intelligentiam ad superiora dicentem, *Jerusalem*, habitatio cœlestis patriæ, quæ ex sanctis angelis et hominibus constat, ut in Psalmis : « Jerusalem, quæ ædificatur ut civitas ²⁰, » quod ex innumeris in unum convenientibus illa superna patria construitur, iis tribus extremis apte convenit : quod *Jerusalem*, *visio pacis* interpretatur, quamvis multa distantia : nam pax sanctorum in terra peregrinantium non potest æquari paci sanctorum in cœlo et Deo regnantium.

Ignis est Spiritus sanctus, ut in Evangelio : « Ignem veni mittere in terram, et quid volo nisi ut ardeat ²¹? » et Spiritum sanctum in cor terrenum, *terra*, vocata est terrena conscientia, quæ dum semper terrenas cogitationes et sordidas in se congerit a malignis spiritibus conculcatur. In hanc terram Deus ignem mittit, cum illam afflatu Spiritus sancti incendit. Tunc ardet terra, cum relictis concupiscentiis conscientiis ad amorem Dei fervet frigida prius conscientia. *Ignis* intelligitur caritas, ut in Levitico : « Ignis in altari semper ardebit ²², » quod

¹ Marc. xiv, 30. ² Psal. xciv, 8. ³ Exod. xxv, 3, 4. ⁴ Cant. v, 14. ⁵ Isa. lrv, 12. ⁶ Marc. xi, 4. ⁷ Apoc. iii, 20. ⁸ Psal. lxxvii, 23. ⁹ Matt. xxv, 10. ¹⁰ Jacob. v, 9. ¹¹ Phil. iv, 5. ¹² Job. xxxix, 4. ¹³ I Reg. xxiv, 3. ¹⁴ Psal. lxx et cvii. ¹⁵ Matt. xxiii, 37. ¹⁶ Isa. lxii, 6. ¹⁷ Isa. lx, 1. ¹⁸ Psal. cxxi, 5. ¹⁹ Luc. xii, 50. ²⁰ Lev. vi, 12.

charitatis ardor semper in mente nostra esse debet, A juxta illud : « Ignis ante ipsum præcedet, et inflammabit in circuitu inimicos ejus ¹, » et ardebit eos, quæ undique fuerant prius inimici, ut fiant amici. *Ignis*, bonum desiderium, ut in Scriptura : « De excelso misit ignem in ossibus meis ²; » id est, bonum desiderium in fortibus cogitationibus meis : Item juxta illud dicente sponso in Cantico de virtute dilectionis : « Fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus æmulatio : lampades ejus, lampades ignis atque flammarum ³; » ac si sponsæ aperte diceret : Dilectio, quam erga te habui, fuit efficax ut mors, quod per eam anima mea amore sejuncta est, et sicut infernus nullis cruciatibus miserorum a sua severitate commutatur : sic æmulatio, id est, dilectionis exsecutio, nullum hostium tentamentis a cura salutis humanæ potuit revocare. Quid multa ? Quicumque dilectionis vasa fiunt, et intus desideriis bonis fervent, et foris lucent evidentiâ bonæ operationis. *Ignis*, ardor sanctitatis, ut in Isaia : « Deus ignis est in Sion ⁴, » id est, cujus sanctitatis ardor in Ecclesia est. *Ignis*, lumen scientiæ, ut in Exodo : « Erat autem species gloriæ Domini quasi ignis ardens ⁵, » quod ad similitudinem divini gloriæ perducit scientia succedens. *Ignis*, persecutio, ut in Apocalypsi : « Ignis mixtus est in sanguine ⁶, » id est, persecutio Judæorum contra apostolos processit usque ad sanguinis effusionem, id est, invidia, ut in Job : « Ignis Dei cecidit de celo ⁷, » quod permittente Deo ab ipsis summis principibus Judæorum invidia processit. Item in Apocalypsi : « Et primus angelus tuba cecinit ⁸, » quod cœtus apostolorum clara voce intonuit, et facta est grando dura, videlicet comminatio, et ignis mistus est in sanguine, quod invidia Judæorum contra apostolos processit usque ad effusionem sanguinis, et missus est, quod hoc factum est in Judæa, vomere legis exculata. « Et tertia pars arborum concremata est, et omne fenum viride combustum est. » *Terra* significat inferiores in Judæis; *arbores*, altiores, quorum pars reproba excæcata est per ignem invidiæ; *fenum viride*, carnales intelliguntur, qui sæculi gaudiis omnino dediti omnes excæcati sunt. Ne enim locum et gentem perderent, Christum et apostolos occiderunt, et ideo a terra illa per totum eliminati perierunt. *Ignis*, doctrina, ut in Apocalypsi ⁹, de Enoch et Elia voce Christi dicitur : « Et dabo duobus testibus meis, » Enoch scilicet et Eliæ, verbum prædicationis, et prophetabunt mille ducentis sexaginta, amicti saccis, quod prædicabunt tribus annis et dimidio, præferentes habitum pœnitentiæ, non quod pœnitentia indigeant, quod in se complent opere, quod alios docent. « Hæ sunt duæ oliivæ et duo candelabra lucentia, in conspectu Dei stantes ¹⁰, » quod Spiritu sancto repleti et in se

lumen veritatis continent, et aliis præbent, in beneplacito Dei immobiliter perseverantes. « Et si quis eis voluerit nocere, ignis exiet de ore eorum ¹¹, » id est, doctrina procedet de locutione eorum. « Et devorabit inimicos eorum ¹², » quod si quis prædicationi eorum contenderit obviare, vel eos a veritate revocare, doctrina spiritualis ex eorum prædicatione procedit, quæ sibi adversantes confundet. *Ignis*, excellentia temporalis, ut in Job : « Nec splendebit flamma ignis ejus ¹³, » quod non diu durabit flamma excellentiæ impij. *Ignis*, avarus, ut in Job : « Ignis devorat tabernacula eorum ¹⁴, » qui, id est, æstus avaritiæ excruciat mentes impiorum. *Ignis*, zelus, « Ut ignem faceret de cœlo descendere, » id est, ut zelum faceret procedere de cordibus sublimium virorum. *Ignis*, tribulatio, dicitur Joanne in Apocalypsi : « Pedes ejus similes aurichalco sicut in camino ignis ardentis ¹⁵, » qui prædicatores Antichristi purgabuntur per experientiam gravissimæ tribulationis. Aurichalcum enim per multam exactionem mutatur in auri colorem. *Ignis*, vindicta, ut in cantico Deuteronomii : « Ignis succensus est in furore meo ¹⁶, » quod vindicta parata est, me irato, et ardebit usque ad inferni novissima, sine ullo futuro remedio ¹⁷, quod non est bis in ipsum vindicare : quod hic est pax peccata finita, sed culpis eorum parva prolongata. *Ignis*, inferior spiritus, ut in Psalmis : « Transivimus per ignem et aquam ¹⁸, » id est, per ardorem adversitatis et lenimen prosperitatis. *Ignis*, vesania impatientiæ, ut in Psalmis : « Tradidit possessionem eorum igni ¹⁹, » id est, patientiam, in qua possidere debent animas suas, per impatientiam destrui permisit. « Possessio igni traditur, » quando patientia in qua animas nostras possidemus, per impatientiam expellitur : ignis purgatorius, qui apparebit ante faciem Domini ad judicium venientis, ipse est intellectus, de quo Psalmus loquitur : « Ignis in conspectu ejus exardescet ²⁰, » quod in ultimo judicio ignis terram exuret, conflagrans tamen æteris spatium quantum dudum occupavit diluvium. « Et in circuitu ejus tempestas valida ²¹, » ventilans paleas igni deputandas. *Ignis*, dolus Antichristi, ut in libro Judicum : « Egrediatur ignis de rhammo, et devoret cedros Libani ²², » quod dolus maximus procedet ab Antichristo, et occidet sanctos viros Ecclesiæ. *Ignis*, luxuria, ut in Job : Ignis usque ad perditionem trahit ²³. Item Salomon : « Quis abscondit ignem in sinu suo, et vestimenta sua non comburentur ²⁴? » ignem quippe in sinu abscondere est luxuriam diligenter occultare in corde : vestimenta comburere, est virtutes animæ per luxuriam deperire.

Ignis, concupiscentia, ut supra : « Quis abscondit ignem in sinu suo ²⁵? » quod nemo potest illicitam in

¹ Psal. xcvi, 3. ² Thren. 1, 3. ³ Cant. viii, 6. ⁴ Isa xxxi, 9. ⁵ Exod. xxiv, 17. ⁶ Apoc. viii, 7. ⁷ Job. 1, 16. ⁸ Apoc. viii, 7. ⁹ Apoc. xi, 3. ¹⁰ Ibid. v. 4. ¹¹ Ibid. v. 5. ¹² Ibid. ¹³ Job. xviii, 5. ¹⁴ Job. xv, 34. ¹⁵ Apoc. 1, 15. ¹⁶ Deut. xxxii, 22. ¹⁷ Ibid. ¹⁸ Psal. lxxv, 12. ¹⁹ Psal. lxxvii, 48. ²⁰ Psal. xlix, 3. ²¹ Ibid. ²² Jud. 11, 45. ²³ Job. xxxi, 12. ²⁴ Prov. vi, 27. ²⁵ Ibid.

corde suo concupiscentiam occultare, quin ejus virtutes destruantur. *Ignis* pœna æterna, ut in Job : « Devorabit eum ignis, qui non succenditur ¹. » quod reprobum quemlibet ignis gehennæ, qui non consumitur, exuret *Ignis* urens, est spiritus fervens, dicente psalmo : « Qui facis angelos tuos spiritus ², » quod spirituales viros constituis nuntios veritatis : « et ministros tuos, ignem urentem, » quod spiritu ferventes facis tibi servientes. Item : « Qui facis angelos tuos spiritus ³. » quod qui sunt incorporei spiritus, quando vis, nuntii fient tuæ vocis, « et ministros tuos ignem urentem ⁴, » quod etiam Seraphim in ministerium tuum mittis, « ardens interpretatur. *Ignis*, indignatio dicitur, juxta illud : « Concaluit cor meum intra me ⁵, » quod inquietum cœpit esse, « et in meditatione mea exardescet ⁶ ignis, » quod mentem corrodit fervens indignatio. Timeo enim sanctum dare canibus : timeo enim cibaria negare conservis, et dum de hac fluctuatione tacendi et dicendi meditor, ut frustra indignor. *Ignis* nomine cupiditas intelligitur, dicente David : « Vox Domini intercidentis flammam ignis ⁷, » quod prædicatio Christi destruit furorem ignitæ cupiditatis. *Ignis* iracundos exprimit, juxta illud : « Ignis, « grando, nix, etc., laudent nomen Domini ⁸, « dracones virulentissimi sunt desperatissimi. *Ignis*, iracundi; *grando*, persecutores; *nix*, hypocritæ; *glacies*, obdurati; *spiritus orocellarum*, tumultuosi, hi nimirum faciunt verbum Dei sive conversi complendo justitiam, sive incorrecti, debitam patiendi miseriam. *Ignis æternus* omne dicitur, de quo per psalmum : « Cadent super eos carbones ⁹, » quod malos oppriment in judicio sancti zelo Dei ferventes : « In ignem dejicies eos ¹⁰, » comparatione sanctorum damnatos : « In miseris non subsistent ¹¹, » sed sine defectu deficient. *Ignis* intellige divinitatem vitia nostra consummantem. Unde in lege præceptum est, quod Aaron carbones vivos ex igne altaris susceptos, thuribuloque aureo impositos in sancta sanctorum deferret, et Deo thus adoleret. *Aaron* Christus est, *sacerdos* sacrificium, *carbones vivi* validæ virtutes, *ignis altaris* deitas Patris, *thuribulum aureum*, cor divina sapientia plenum et igne passionis excoctum : *Sancta sanctorum* regna cœlorum. Thus adolere Deo, sunt acceptabiles Patri offerre preces.

Imago est ipsa deitas, ut in Genesi : « Faciamus hominem ad imaginem nostram ¹², » quod secundum animam homo Deo in aliquo assimilatur. *Imago*, exempla mala, ut in Psalmis, « In civitate tua imaginem ipsorum ad nihillum rediges ¹³, » quod exempla prava in anima et deceptiones hæreticas in Ecclesia destruit.

Impetigo est avaritia, ut in Levitico : « Si impetiginem in corpore ¹⁴, » id est, si avaritiam exercuit.

Impius, populus Judaicus Christum persequens, ut in Job : « Sicut impius, inimicus meus ¹⁵, » quod plebs Judaica, quæ Christum persequendo imitatur, impietate plena est. *Impius*, quilibet reprobus, ut in Job : « Hæc est pars hominis impii ¹⁶, » quod reprobus quilibet partem in pœna æterna habet cum diabolo. *Impius*, Antichristus, ut in psalmis : « Dum superbit impius, incenditur pauper ¹⁷, » quod dum in tantum Antichristus extollitur, humiles ab eo opprimuntur. *Impius*, antiquus hostis, ut in Job : « Terra data est in manus impii ¹⁸, » quod caro Christi tradita est in potestatem diaboli ad passionem.

Imber est Christus, ut in Osea : « Venit nobis quasi imber temporaneus et serotinus terræ ¹⁹, » quod Christus venit, qui primum quidem in gentilitatem, et postmodum in Judæam, humorem suæ gratiæ infudit. *Imber*, prædicatio divinitatis, ut in Job : « Et imber fortitudinis suæ ²⁰, » et prædicationis divinitatis suæ. *Imber*, exuberans doctrina, ut in Job : « Quis dedit vehementissimo imbri cursum ²¹? » quod solus Deus facit ut doctrina exuberans ab homine suscipiatur. *Imber*, humilis doctrina, ut in Isaia : « Mandabo nubibus meis, ne pluant super eam imbrem ²², » id est prædicatoribus meis, ne in humilem infundant doctrinam. *Imber*, persecutio, ut in Cantico : « Imber abiit, ²³ » id est, tempestas persecutionis cessavit. Per *imbrem*, verba doctorum, ut in Job : « Quos imbres montium rigant ²⁴, » quod humiles verba sublimium doctorum infundunt.

Incus est diabolus, ut in Job : « Et stringet quasi malleatoris incus ²⁵, » quod æternæ damnationis tusionibus diabolus traditus est.

India est mundus, ut in Job : « Non confertur sapientia tinctis Indiæ coloribus ²⁶, » quod Christus nobilibus et divitibus mundi hujus comparandus non est.

Inauris est obedientia, ut in Job : « In auream meam auream ²⁷, » quod Christo fideles sui obedientiam spontaneam cum charitate offerunt.

Infans est Christus, ut in Isaia : « Delectabitur infans ab ubere ²⁸, » quod Christus in ipsa nativitate sua delectationem sanctitatis possedit. *Infans*, quilibet electus, ut in Genesi : « Infans octavo die circumcidetur in vobis ²⁹, » quod quilibet electus in resurrectione ultima ab omni erit corruptione liberatus. *Infans*, sermo Dei, ut in Exodo : « Si fornicatus fuerit infans, » id est, si sermo ad bonum jam in anima pervenit affectum.

Infernus est diabolus, ut in Job, « Omnipotens ³⁰, etc., profundior est inferno, » quod Deus omnipotentia sua ipsum diabolum superat. *Inferno* nomine omnes iniqui designantur, dicente * in Apocalypsi, cum de futuro judicio loqueretur : « Et infernus et mors missi sunt in stagnum ignis ³¹, »

¹ Job. xx, 26. ² Psal. ciii, 4. ³ Ibid. ⁴ Ibid. ⁵ Psal. xxxviii, 4. ⁶ Psal. xxviii, 7. ⁷ Psal. clxviii, 8. ⁸ Psal. cxxxix, 4. ⁹ Ibid. ¹⁰ Ibid. ¹¹ Gen. i, 26. ¹² Psal. lxxii, 20. ¹³ Lev. xxi, 20. ¹⁴ Job. xxvii, 7. ¹⁵ Job. xx, 29. ¹⁶ Psal. ix, 2. ¹⁷ Job ix, 24. ¹⁸ Ose. vi, 4. ¹⁹ Job xxxvii, 6. ²⁰ Job xxxviii, 25. ²¹ Isa. v, 6. ²² Can. ii, 11. ²³ Job xxiv, 9. ²⁴ Job xli, 15. ²⁵ Job xxviii, 16. ²⁶ Job xlii, 11. ²⁷ Isa. xi, 8. ²⁸ Gen. xvii, 12. ²⁹ Job xi, 8. ³⁰ Apoc. xx, 14.

quod Domino extremum exercente iudicium omnes iniqui, qui nisi habitacula dæmonum sine penitentia remedio fiunt, et ipse diabolus, qui totius nostræ mortis causa est, in penas gehennæ detrudentur, quæ propter obscuritatem et profunditatem stagnum nominantur. *Infernus*, avaritia, sicut per Salomonem in Parabolis ¹: « Tria sunt insaturabilia, et quartum, quod nunquam dicit, *Sufficit*: infernus, et os vulvæ, et terra, quæ non satiatur aqua. Ignis vero nunquam dicit, *Sufficit*. » *Infernus* quippe est immoderatus amor habendi, qui nunquam satiatur; *os vulvæ*, ad luxuriam indefessus hiatus; *ignis* enim est invidia, nescia deficere. Potest enim *inferni* nomine diabolus in hoc loco designari, qui de perditione hominum satiari non potest. *Infernus*, cæcitas mentis, ut in Psalmis: « Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi? » *mortem* vocat criminale peccatum: quod contempta divina lege committitur, in qua morte est quis qui immemor est Dei. *Infernum* autem mentis cæcitatem dicit: quod qui cæcus in mente est, Domino non confitetur. *Infernus*, desperatio, ut in Psalmis: « Neque omnes qui descendunt in infernum ², » quod qui desperant, Dominum non laudant: « Impius cum venerit in profundum malorum, contemnit. » *Infernus*, peccatum criminale, ut in Psalmis: « Descendunt in infernum viventes ³, » id est, peccatum criminale committunt scientes. *Infernus*, aer iste caliginosus, ut in Epistola Petri: « Rudentibus inferni detractos in tartarum ⁴, » quod diabolus caliginoso huius aeris loco malitiæ sæe vinculo religatur.

Insulæ sunt Ecclesie, ut in Psalmis: « Lætentur insulæ multæ ⁵. »

Intestina sunt arcana verba Dei, ut in Exodo: « Caput cum pedibus et intestinis ⁶, » non divinitatis Christi mysterium et humanitatis atque secretorum verborum Dei spiritualiter intelligetis. *Intestina*, interiora mentis nostræ, ut in Levitico: « Lotis intestinis aqua ⁷, » quod tunc placet Deo sacrificium nostrum, si mentis nostræ interiora compunctionibus mundata fuerint.

Institutores sunt prophete, ut in Job: « Si calcaverint eam, filii institorum ⁸, » quod Apostoli, qui filii sunt prophetarum, Synagogam ad fidem non producerunt. *Institor*, Christus, ut in Parabolis: « Facta est quasi navis institoris ⁹, » quod Christus Ecclesiam suam ad portam æternæ salutis perducit.

Jordanis est ondo baptizatorum, ut in Job: « Habet fiduciam quod Jordanis influat in os ejus ¹⁰, » quod non solum infideles, sed etiam fideles posse rapere diabolus putatur. *Jordanis*, humilitas, ut in Psalmis: « Memor ero tui de terra Jordanis ¹¹, » id est, de humilitatis meæ stabilitate tui recorda-

bor. *Jordanis*, instabilitas hujus vitæ, ut in libro Regum ¹², Elias et Elisæus transierunt Jordanem: quod Christus et ejus sequaces instabilitate hujus sæculi mundi vestigia transeunt.

Juncus est quilibet auditor, ut in Isaia: « Orietur in ea viror calami et junci ¹³, » quod in Ecclesia est spiritualium magistrorum sanctitas et discipulorum

Juniperus est stabilitas charitatis, ut in libro Regum: « Cumque sederet subter unam juniperum, petivit animæ suæ ut moreretur ¹⁴, » quod perfectus quilibet, quando in perseverantiam ardeat charitatis se humiliat, tunc cupit dissolvi et esse cum Christo: quod juniperus diu servare ignem asseritur. Per *juniperum* peccata, ut in Job: « Radix juniperorum * erit cibus eorum ¹⁵, » quod concupiscentia peccatorum est delectatio pravorum.

Jugum est dominium Christi, ut in Evangelio: « Tollite jugum [meum] super vos, etc., jugum enim meum suave est ¹⁶, » quod Deo * servit, regnare est; *et onus meum leve*, quod non sunt importabilia præcepta Dei. Difficile etenim per ardua gressus, quædam magnificis sunt æquora animis. *Jugum*, religio, ut in Psalmis: « Projiciamus a nobis jugum ¹⁷, » id est, resistamus, ne imponant nobis Christianam religionem, vel ita ex parte Judæorum contradicentium Christo, « dirumpamus vincula eorum, » id est apostolorum, si possimus, verba eorum, ne nos vinciant, et, si non possimus, « projiciamus a nobis jugum ipsorum, » id est, expellentes de finibus nostris, ne nobis imponatur jugum Christianæ religionis. Aliter ex parte Christi et apostolorum, « dirumpamus, » despiciamus tanquam infirma tormenta eorum, « et projiciamus a nobis jugum, » id est, pro nihilo reputemus blandimenta eorum. « Juga boum emi quinque ¹⁸, » id est, instar cupidorum et fatuorum curam salutis meæ neglexi, pro quinque sensuum voluptate carnalium. *Jugum*, captivitas, ut in ecclesiastico: « Grave jugum super filios stolæ (sic) ¹⁹, » id est, magna cupiditas continet genus humanum, id est, . . . iustitiæ, ut in Jeremia: « Bonum est viro qui portavit jugum ab adolescentia sua, » id est, eam . . . cultum justitiæ a primæva ætate sua. *Jugum*, peccatum, ut ibi: « Computrescet jugum a facie olivæ ²⁰, » quod deficiet peccatum in præsentia Spiritus sancti. *Jugum*, ponderosa habitatio inferni, ut in Isaia: « Jugum oneris ejus superasti ²¹, » id est, ponderosam habitationem in electis tuis devicti. Est igitur quadripartitum jugum: primum, est Christi; secundum, mundi; tertium, peccati; quartum, inferni. Primum exornat sanctitas justitiæ; secundum ejuravit * unitas superbæ; tertium polluit iniquitas nequitæ; quartum affligit calamitas pœnæ.

¹ Prov. xxx, 15. ² Psal. vi, 6. ³ Psal. cxiii, 17. ⁴ Psal. lrv, 16. ⁵ II Petr. ii, 4. ⁶ Psal. xcvi, 1. ⁷ Exod. xii, 9. ⁸ Lev. ix, 14. ⁹ Job xxviii, 5. ¹⁰ Prov. xxxi, 14. ¹¹ Job xl, 18. ¹² Psal. xli, 7. ¹³ IV Reg. ii, 8. ¹⁴ Isa. xxxv, 7. ¹⁵ III Reg. xix, 4. ¹⁶ Job xxx, 4. ¹⁷ Matth. xi, 29. ¹⁸ Psal. ii, 3. ¹⁹ Luc. xiv, 19. ²⁰ Eccli. xl, 1. ²¹ Isa. x, 27. ²² Isa. ix, 4.

Justitia est fides, ut in Psalmis : « Et lingua mea meditabitur justitiam tuam ¹, » id est, prædicatores mei nuntiabunt fidem tuam, « tota die, » id est, continue laudem tuam, ad illam quicquid faciunt referentes. *Justitia*, bona actio, ut in Evangelio : « Attendite ne justitia vestra fiat eorum hominibus ², » id est ne opus bonum vestrum faciatis pro laude humana : ac si diceret, videant opera vestra bona, non ut inde vobis laudem quaerant, sed ut glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est. Sic igitur bonum opus fiat in publico, quatenus intentio maneat in occulto : et ut de bono opere proximis præbeatis exemplum, et mensura fugiat humanæ laudis appetitum. *Justitia Dei*, intellige flagella justificantia, de quibus dicitur : « Et justitias ejus non reputavi a me ³, » quod non recusavi flagellari ab eo in tempore, ut lætari merear in æternitate. *Justitia*, emphatice ponitur pro justis, ut in psalmis : « Justitia tua sicut montes Dei ⁴, » quod justis tui in virtutibus eminent, non sicut montes sæculi, superbia tument.

Judices sunt prælati Ecclesiæ, ut in libro Judicum : « Dedit eis judices, ut judicarent eos ⁵, » * constituit super eos prælatos, qui regerent eos. *Judices*, mali prælati, ut in Job : « Adducit judices in stuporem ⁶, » quod pravos prælatos Deus permisit sectari. *Judices*, Judæi Christum judicantes, ut in Job : « Vultum judicum ejus operuit ⁷, » quod corda Judæorum Christum judicantium Deus * secari permisit.

Judicium est discretio, ut in Isaia : « Judicate inter me et vineam meam ⁸, » id est, discernite inter me et plebem meam. *Judicium*, separatio, ut in psalmis : « In virtute tua judica me, » id est, in fortitudine tua a malis me separa. *Judicium*, damnatio, ut in cantico Deuteronomii : « Si acuero ut fulgur gladium meum ⁹, » id est, cum præparavero terribilem vindictam meam ; « et arriperit judicium manus mea, » id est, exercuerit potestas mea damnationem, reddam ultionem hostibus meis voce vel opere adversantibus. Duo sunt iudicia Dei : unum occultum ; alterum manifestum ; tertium iudicium est, malos prosperari, bonos flagellari : quosdam malos florere, quosdam egere : item quosdam bonos quiete vivere, quosdam adversa tolerare : iste malus eligitur ; ille in malo deseritur : iste bonum inceptum perficit, ille deseritur in malo quod incepit : vult alius perire, non sinitur ; vult alius salvari, non ei datur. De his iudiciis psalmus dicit : « Judicia Dei abyssus multa ¹⁰, » quod sunt (ut ait Apostolus) incomprehensibilia : manifestum vero iudicium est, reddere unicuique secundum opera sua, ut nullum peccatum maneat inultum, nullum recte factum irremuneratum.

Jumenta, quæ semel in anno ad procreandam

A sobolem conveniunt, pudicitiam signant, ut in psalmis : « Tradidit grandini jumenta eorum ¹¹, » id est, permisit violentiæ dari pudicitiam eorum, videlicet, quando uxores, quæ viris in adiutorium datæ sunt, violenter diripiuntur, quasi jumenta grandinantur. *Jumenta* enim a *juvando* nomen accipiunt, unde et adjumenta significant. Hinc scriptum est : « Viam fecit semitæ iræ suæ ¹² ; » quod amplitudinem dedit parvitati vindictæ suæ. Quasi enim ira semitam habet, dum homines flagellantur in rebus suis. Deus enim iræ suæ semitam facit, cum peccatores juste deserens in levibus peccare permittit. Huic autem semitæ viam addit, cum eos in criminalia cadere sinit. Unde apte subjungitur : « Non pepercit a morte animabus eorum, » quorum mors est majus eriminale peccatum, « et jumenta eorum in morte conclusit, » quod omnia adjumenta eorum, sive in jejuniis, sive in elemosynis, sive in orationibus, peccatis eorum ne sibi prodesse, implicavit. Vel per *jumenta*, virtutes : ut supra dictum est in psalmis : « Jumenta eorum in morte conclusit, » id est, spirituales eorum virtutes peccatis implicari permisit. *Jumenta*, prædicatores, ut in psalmis : « Producit terra fenum jumentis ¹³, » quod inferior turba ministrat temporalia subsidia prædicatoribus suis. Jumento vulneratum Samaritanus imposuit ¹⁴, quod Christus humanam naturam cruci affigi permisit. *Jumenta* simplices intelliguntur, sicut de primitiva Ecclesia gentium dicitur per Psaltem : « Et benedixit eis ¹⁵, » quod auxit Deus eos in virtutibus : « Et multiplicati sunt nimis, » ita ut rete rumperetur, et multus piscis laberetur : « Et jumenta eorum non minoravit : » quod simplices eorum non minoravit, quod simplices eorum melioravit, vel simplices eorum minorari non permisit. *Jumenta*, luxuriosi, ut in Joele : « Computruerunt jumenta in stercore suo ¹⁶, » id est, carnales vitam finierunt in fetore luxuriæ suæ. Jumenta quippe in stercore suo computrescere est, quemlibet insipidum, tamdiu vitio deservire, ut de ipso dicatur : « Ecce jam fetes. » *Jumenta*, caro Christi, ut in Evangelio : « Imposuit vulneratum super jumentum suum, » quod peccata humani generis in corpore suo portavit, ut in Psalmis : « Ut jumentum factus sum apud te ¹⁷, » id est, humilis sum, in conspectu tuo.

Juvenes, intellige fortes, dicente apostolo Joanne : « Scribo vobis, juvenes, quod vicistis malignum ¹⁸, » id est, vobis spiritualiter fortibus, quod superastis diabolium. Psalmi : « Juvenes et virgines, senes cum junioribus ¹⁹ ; » *juvenes* dicit virtute constantiæ : *fortes*, virgines castitate præcipientes : *senes*, consilio maturos : * *juvenes*, neophytos, hoc est, noviter conversos. *Juvenes*, lascivi, ut in psalmis : « Juvenes eorum comedit ²⁰, » id est, quod lascivos

¹ Psal. xxxiv, 28. ² Matth. vi, 4. ³ Psal. xvii, 23. ⁴ Psal. xxxv, 7. ⁵ Jud. ii, 16. ⁶ Job xii, 17. ⁷ Job ix, 24. ⁸ Isa. v, 3. ⁹ Deut. xxxii, 41. ¹⁰ Psal. xxxv, 7. ¹¹ Psal. lxxvii, 48. ¹² Ibid. ¹³ Psal. ciii, 14. ¹⁴ Luc. x, 34. ¹⁵ Psal. cvi, 38. ¹⁶ Joel. i, 17. ¹⁷ Psal. lxxii, 22. ¹⁸ I Joan. ii, 14. ¹⁹ Psal. cxlviii, 12. ²⁰ Psal. lxxvii, 6

eorum combussit flamma libidinis. *Juvenes*, leves, ut in Job : « Videbant me juvenes, et abscondebantur ¹, » id est, qui leves in moribus erant, coram me apparere non audebant.

Juventus est primæva ætas, ut in Psalmis : « Deus, docuisti me a juventute mea ², » id est, a primæva mea. *Juventus*, initium bonæ conversationis, ut in Deuteronomio : « Sicut dies juventutis tuæ, ita et senectus tua ³, » id est, qualem fervoris claritatem habuisti in primordio conversationis tuæ, talem et modo habes in fine tuo. *Juventus*, reversio ad bonum, ut in Psalmis : « Renovabitur ut aquilæ vita tua ⁴, » id est, ad instar aquilæ a prava vetustate

Ira Dei, non est perturbatio mentis, sed experientia justæ ultionis; vel, ira Dei est motus animæ cernentis legem Dei a malo homine præteriri, per quem motum multa vindicantur; vel, ira Dei est obscuritas, quæ consequitur transgressores; ira Dei est pœna purgatoria. Fervor, æterna damnatio in corpore et anima. Unde in Psalmis : « Domine, ne in furore tuo arguas me, etc. ⁵ » Sicut durius est argui quam corripiri, sic durior noster furor quam ira. Argui quippe est accusari. Ubi metuendum est, ne accusatio finem habeat damnationem. Corripiri vero ad emendationem valet. Illi in judicio arguentur, hoc est, damnabuntur, quod sine fundamento, quod Christus est, invenientur : illi autem corripientur, hoc est, emundabuntur, qui super * fundamenta ædificant ligna, fenum, stipulam. Detrimentum enim * patiuntur, ipsi vero salvi erunt, sic tamen quasi per ignem. Erat igitur iste pœnitens, non solum ut æterna damnatione minime damnetur, verum etiam ne pœnis purgatoriis emundetur : sed potius * experiatur pietatem mentis medicina, si sentiat severitatem irati judicis.

Iniquitas proprie dicitur, quidquid ab æquitate discrepat. Unde Joannes in Epistola : « Omnis, inquit, qui facit peccatum, et iniquitatem facit : et peccatum est iniquitas ⁶. » Sed cum omnis homo aliquando facit iniquitatem, quis sine peccato est? Juxta vocem Psaltæ, Qui operantur iniquitatem, non ambulant in lege Domini ⁷, et ideo liberati non sunt. Quis ergo liberatus? Sed alia est iniquitas, hoc est peccatum sine quo nemo est; et alia est iniquitas, quam qui * operantur, non ambulant in lege Domini, nec beatus est, quandoquidem id peccatum sit illicitum carnis et * violentæ desiderium; hoc postremum prævi operis in voce pertinacissimum studium, usque adeo id in volentibus operatur, ut apostolus de illo sive sua sive infirmorum voce pronuntiet, dicens : « Non id quod volo bonum, hoc facio; sed quod nolo malum, hoc ago ⁸; » hoc est, illicita cupio. Quomodo ergo in via Dei ambulat, o Paule? « Si » autem, inquit, « quod nolo,

facio : jam non ego operor illud : sed, quod habitat in me peccatum. Scio enim quod non habitat in me, hoc est, in carne mea bonum. Igitur mente servio legi Dei, carne autem lege peccati. » Idcirco justo illud desiderium peccatum est dictum, quod et pœna peccati et causa peccati : quod dum nos ad aliquid delectando monet, si consentimus, in peccato operamur; sin autem in nobis operatur, quod tamen nos agere dicimur : quod non est vigor naturæ alienæ, sed languor nostræ : qui igitur illicito desiderio consentientes pariter operantur, non ambulant in lege Domini, qui dicit : « Declina a malo, et fac bonum ⁹. » Qui vero id sentit in se, sed ei contradicendo non consentit, in lege Domini ambulat, et Deus est denique : quod tentatio vita est bonis super terram, et si a criminalibus longe sumus, non deest, cum nisi aliquando vel levi peccato consentiamus. Sed quod in via Dei sic solum deviant, pro non peccantibus et beatis habendi sunt. Beatus enim cui non imputavit Deus peccatum ¹⁰. Solet ergo sacra Scriptura non solum levia peccata per iniquitatem significare, sed etiam nefanda crimina, sicut et de morte Domini. Unde David in persona Christi : « Intende ad visitandas omnes gentes ¹¹, » id est, in censum te præbe, pater, ut ara compluatur : « non miserearis omnibus, qui operantur iniquitatem, » id est, non compluas velles, quod imbre gratiæ rejecit a se : et ad hunc negant me venisse; et alii de non reddendo malum pro malo. « Domine, si feci istud, » scilicet nefandum; quid est id? « si est iniquitas in manibus meis, » hoc est, in operibus meis, quam iniquitatem dicis tu? aperte : « si reddidi retribuentibus mihi mala, » ecce iniquitas, quæ, juxta Zachariæ vocem prophetæ ¹², sedet super talentum plumbi. Sunt etiam operantes iniquitatem, qui volentes se justificare fundunt culpam suam in creatorem, stellas asserentes dominicales eos creasse, ut non possint a peccato se abstinere, sicut denique qui operantur ita iniquitatem pertinaci studio, ut ii usque ad finem vitæ perseverent, qui nunquam carebant culpa. De talibus dictum est : « Et dispergentur omnes, qui operantur iniquitatem ¹³. » *Iniquitas* ponitur emphatice pro iniquis, dicente David : « Et omnis iniquitas oppilabit os suum ¹⁴, » quod omnes iniqui, sive Judæi, sive hæretici, cum non habeant, quod contra manifestam veritatem dicant, coarctati obmutescunt.

K

Kalendæ aliquando in bono sumuntur, ut in libro Numeri : « In solemnitatibus et Kalendis et in sabbatis vestris ¹⁵; » aliquando in malo, ut in Isaiâ : « Kalendas vestras odovit anima mea ¹⁶. »

¹ Job xxix, 8. ² Psal. lxx, 17. ³ Deut. xxxiii, 25. ⁴ Psal. cii, 5. ⁵ Psal. vi et xxxvii, 1. ⁶ I Joan. iii, 4. ⁷ Psal. xiv, 4. ⁸ Rom. vii, 19. ⁹ Psal. xxxiii, 15; I Petr. iii, 41. ¹⁰ Psal. xxxi, 2. ¹¹ Psal. lvm, 6. ¹² Zach. v. 7. 8. ¹³ Psal. xci, 10. ¹⁴ Psal. cvi, 42. ¹⁵ Num. xxviii, 11. ¹⁶ Isa. i, 14.

L

<i>Labia.</i>	<i>Labrum.</i>	<i>Latitudo</i>
<i>Labruscæ</i>	<i>Lac.</i>	<i>Lænea.</i>
<i>Lacus.</i>	<i>Lactucæ.</i>	<i>Littus.</i>
<i>Lacerta.</i>	<i>Laguncula.</i>	<i>Lucifer.</i>
<i>Lagena.</i>	<i>Lacryma.</i>	<i>Ligna.</i>
<i>Lamia.</i>	<i>Lignum.</i>	<i>Linum.</i>
<i>Læx.</i>	<i>Lilium.</i>	<i>Lippus.</i>
<i>Lucerna.</i>	<i>Lorun.</i>	<i>Liber.</i>
<i>Lumbi.</i>	<i>Lectulus.</i>	<i>Locusta.</i>
<i>Lima.</i>	<i>Lex.</i>	<i>Longitudo.</i>
<i>Litum.</i>	<i>Legatio.</i>	<i>Leo.</i>
<i>Læna.</i>	<i>Lepus.</i>	<i>Lectus.</i>
<i>Libanus.</i>	<i>Leprosi.</i>	<i>Lector.</i>
<i>Lanceæ.</i>	<i>Leviatan.</i>	<i>Legatus.</i>
<i>Lampas.</i>	<i>Lana.</i>	<i>Lepra.</i>
<i>Laquearia.</i>	<i>Lapis.</i>	<i>Locus.</i>
<i>Latus.</i>	<i>Laqueus.</i>	<i>Loculus.</i>
<i>Latrones.</i>	<i>Later.</i>	<i>Lumen.</i>

Labia sunt Dei judicia, ut in Job : « Et aperiret labia sua tibi ¹, » id est, revelaret judicia sua sibi. *Labia* verba Christi, juxta illud sponsæ sponsum laudantis : « Labia illius lilia stillantia myrrham primam ², » quod verba doctrinæ Christi, quæ dulcedinem regni cælestis promittunt, contemptum et mortificationem carnalium voluptatum ubique diffundunt, ut libenter amara bibant, qui gloriosa desiderant. *Labia*, prædicatores, dicente sponso ad sponsam : « Sicut vitta coccinea labia tua, et eloquium tuum dulce ³. » Prædicatores, labia sunt, dumque dentes terunt, alii restringunt. Dum fluidas cogitationes prædicando restringunt, coccinei sunt : quod Dominici sanguinis pretium, quo redempti sunt, prædicare et imitari non desinunt, et quasi coccus his tinctus geminæ charitatis ardore flammescunt, quorum eloquium dulce est, quod denique dicunt faciunt, prædicationem suam hominibus quasi sapidas escas ⁴ opponunt.

Labia, oris locutio, ut in Job : « Tantummodo labia circa dentes meos ⁵, » quod quando passus est Christus, solum de illo habuerunt.

Labrum est baptismus, ut in libris Regum : « Duodecim boves portabant labrum ⁶, » quod duodecim apostoli baptismum prædicabant. *Labrum*, compunctio, ut in Exodo : « Labrum æneum de speculis mulierum ⁷, » id est, de exemplis animarum.

Labruscæ sunt vitia, ut in Isaia : « Ut faceret uvas, fecit autem labruscas ⁸, » id est, speravi quod proferret virtutes, sed fecit vitia.

Lac est ordo nostræ conceptionis, ut in Job : « Sicut lac mulsisti me, » id est, ex carne conceptus sum. *Lac*, simplex doctrina; ut in Paulo : « Lac vobis potum dedi escam ⁹, » id est, simplicia vobis prædicavi, non fortia. Et alibi : « Facti estis quibus lacte opus est, non solido cibo ¹⁰. » *Lactis* nomine simplices auditores intellige, dicente sponso in Cantico : « Bibi vinum meum cum lacte meo ¹¹, » quod et fortes cælestium prædicatores et simplices

A auditores ad interiora cælestis regni quasi vitia mea trahendo perduxi. *Lac*, innocentia, ut in Cantico : « Quæ lacte sunt lotæ ¹², » id est, quæ sunt innocentia purgatæ. *Lac*, bona actio, ut in Isaia : « Bibe vinum et lac ¹³, » id est, exerce theoreticam contemplationem et bonam actionem. *Lac*, blandimentum peccati; ut in Exodo : « Non coques hædum in lacte matris suæ ¹⁴, » id est, non fovebis peccatorem in blandimento culpæ suæ. *Lac*, doctrina legis, ut in Genesi : « Dentes ejus lacte candidiores ¹⁵, » quod verba Christi doctrina legis profundiora sunt. *Lac*, temporalis administratio, ut in Jeremia : « Candidiores lacte Nazaræi ¹⁶, » quod contemplativi illis qui temporalia administrant spiritualia sunt.

B *Lacus* infernus est, ut in Isaia : « Cum iis qui descenderunt in lacum ¹⁷, » id est, cum iis qui fuerunt in infernum. Item Joannes in Apocalypsi : « Et misit angelus falcem suam in terram, et vindemiavit vineam terræ, et misit in lacum iræ Dei magni ¹⁸, » exercens enim ordo prædicatorum judicium suum contra terrenos, malorum quam in terra nutriant, et illos in infernum, ubi innumerabiles vindictam Dei sustinebunt : « Et calcatus est lacus extra civitatem ¹⁹, » quod puniti sunt in inferno, qui fuerunt extra sanctam Ecclesiam, vel infernus completus est fidelibus, « et exivit sanguis de lacu usque ad frenos equorum, » quod pro peccato, quod in inferno est, usque ad ipsos dæmones puniendos ²⁰ exundavit, qui subjectos suos ad malum trahunt. Quomodo? « per stadia mille sexcenta, » hoc est, per omnes sæculares, vel minores, vel majores, vel magnos. *Stadium* dicebatur, quantum currebat Hercules uno anhelitu, et per stadium mensurabant Græci plateas, in quibus luderent. *Stadium* significat mundanis varietatibus deditos, sex, inferiores; centum, excellentiores; mille, excellentissimos. *Lacus*, calamitas mundi : ut in Psalmis : « Eduxit me de lacu miseræ ²¹, » id est, de calamitate mundi. *Lacus*, est iste mundus, cum miseriarum profunditatem non videmus. *Lacus*, corruptio carnis, dicente Christo ad Patrem : « Ad te, Domine, quod intente orabo tempore passionis. Deus meus, per quem factus sum ex muliere ²², » ne sileas, dicente : « A me, Pater, si fieri potest, transeat, a me calix iste ²³ : ne quando taceas a me clamante : Pater, clarifica Filium tuum ²⁴; et si tacere vis, assimilabor descendentibus in infernum ²⁵; » id est, talis ero quales sunt illi qui in corruptionem carnis cadunt. *Silere* autem vel *tacere* dicitur, quando non dat quod rogatur. *Lacus*, mundus iste, cujus miseriarum profunditatem non videmus, et maximus descensus est, a Deo deviare, et se ad hujus mundi miserias inclinare : ascensus vero cælestis, iis miseris ad bona perpetua festi-

¹ Job. xxxii. 20. ² Cant. v. 13. ³ Cant. iv. 3. ⁴ Job. xix. 20. ⁵ I Reg. vii. 25. ⁶ Exod. xxxviii. 4. ⁷ Isa. v. 24. ⁸ I Cor. iii. 2. ⁹ Hebr. v. 12. ¹⁰ Cant. v. 1. ¹¹ Cant. v. 12. ¹² Isa. lv. 1. ¹³ Exod. xxiii. 19. ¹⁴ Gen. xlix. 12. ¹⁵ Thren. iv. 7. ¹⁶ Isa. xxxviii. 18. ¹⁷ Apoc. xiv. 19. ¹⁸ Ibid., v. 20. ¹⁹ Psal. xxxix. 3. ²⁰ Psal. lxxxv. 7. ²¹ Matth. xvii. 39. ²² Joan. xvii. 1. ²³ Psal. xxvii. 1.

nare. De hoc lacu ut in Jeremia extraheretur, dati sunt ei non solum funes, sed et veteres panni¹, quod quisquis a profundis hujus mundi miseriis ad gaudia cœlestia pervenire desiderat, necesse habet ut funes præceptorum Dei firmiter in manibus teneat, illis se involvat, illis inhæreat. Sed quod dura videntur ea quæ jubentur: addantur funibus veteres panni, hoc est, præceptis Dei adhibeantur exempla veterum Patrum, qui ea opere compleverunt, quæ auditu dixerunt. Hoc autem modo quisque ad bonam vitam attrahitur, si vita sanctorum post præcepta Domini ei ad corroborationem inducitur: nam facilius quisque studet imitari quod ab alio videt fieri. *Lacus*, vitia, ut in Psalmis: « Salvasti me a descendentibus in lacum², » id est, a profunditate vitiorum.

Lactucæ sunt afflictiones, ut in Exodo: « Cum lactucis agrestibus³, » id est, cum amaris afflictionibus

Lacerta est via iniqui, ut in Levitico: « Lacertam non comedetis⁴, » quod vitam impij imitari non debemus.

Laguncula est corpus Christi, ut in Isaia: « Confringet lagunculam⁵, » quod corpus Christi crucifixum est. Per *lagunculam* conscientiæ, ut in Job: « Quod lagunculas novas dirupit⁶, » id est, renovatus conscientias lædit.

Lagena est fides baptismi, ut in Evangelio: « Occurret vobis lagenam aquæ bajulans⁷, » id est, populus Christianus fidem baptismi habens. Per *lagenam* terrena corpora, ut in libro Judicum⁸ socii Gedeonis confregerunt lagenas, quod martyres Christi tradiderunt ad mortem corpora sua.

Lamina est claritas divinitatis, ut in Exodo: « Lamina de auro purissimo⁹, » id est, claritatem de Deo excelso. *Lamina*, corda Judæorum, ut in Job: « Et populi¹⁰ lamina¹⁰, » id est, in corde populi Judaici. Per *laminas* opera pietatis, ut in libris Regum: « Affixit laminas clavis¹¹, » id est, bona opera remuneravit præmiis æternis.

Lamia est simulatio, ut in Isaia: « Cubavit lamia¹², » id est, requievit simulatio.

Lana est simplicitas, ut in Deuteronomio: « Non induas vestem lino lanaque contextam¹³, » id est, non ostendas de foris simplicitatem, et intus habeas dupliciter. *Lana*, virgo Maria, ut in libro Judicum: « Ponam hoc vellus lanæ in area¹⁴, » quod virginitas Mariæ honoratur in Ecclesia. *Lana*, bona actio, ut in Parabolis: « Quæsitit lanam et linum¹⁵, » id est, exercuit actionem et contemplationem. *Lana*, mansueti, ut in Psalmis: « Qui dat nivem sicut lanam¹⁶, » quod illos nonnunquam mansuetos facit, qui prius intractabiles erant. « Nebulam sicut cinerem spargit¹⁷, » quod quosdam prius excæcatos

penitentes facit. Per *lanam* sustentamenta temporalia, ut in Ezechiele: « Lanis operiebamini, gregem autem meum non pascebatis¹⁸, » id est, sustentamenta temporalia a subditis accepistis, sed eorum salvationem non prævidistis.

Lanceæ sunt jacula tentationis, ut in Job: « Circumdedit me lanceis suis¹⁹, » id est, tentationibus suis. *Lanceæ*, fraudes præmeditatæ, ut in Isaia: « Conflabunt lanceas suas in falces²⁰, » id est, præcogitatas fraudes abjicient, et utilitati proximorum insistent.

Lapis Christus intelligitur, de quo in Zacharia legitur: « In uno lapidè septem oculi sunt²¹, » quod in Christo plenitudo donorum spiritualium habita. Hunc lapidem et Daniel de monte sine manibus intellexit²², ut hic est Christum de populo Judæorum sine opere conjugali progenitum, qui postea in montem magnum factus implevit universam faciem terræ: quod tam gentes, quam Judæos fecundaverat verbo doctrinæ suæ. *Lapides* intelliguntur prophetæ, juxta illud: « Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus²³, » videlicet Sion: quod prophetæ placuerunt apostolis, dicta illorum per Spiritum sanctum intelligentibus: « Et terræ ejus miserebuntur, » hoc est, inferioribus Judæorum per doctrinam Apostolorum misericordia impendetur, vel synagogæ placuerunt Apostolis: unde et inferioribus ejus miserti sunt. Vel per lapides, prophetas, ut in libris Regum: « Lapides grandes in fundamento templi²⁴, » quod super prophetas vita et scientia insignes sancta Ecclesia fundata est. *Lapis*, lex, quæ scripta est in lapide tantum, ut psalmus de Christo loquitur, quod etiam membris captatur: « In manibus portabunt te, ne forte offendas pedem tuum²⁵, » quod membra sua ministris suis et auxiliis suis minabant, ne legem carnaliter intelligant, ne spiritualiter intellectum complere negligant, ne legi implendæ timore poenæ, sed amore justitiæ. Hoc dixit tentator Christo, de divinitate ejus dubitans; volebat autem diabolus, utrum vere homo tantum esset, ex hoc probare: si auxilio angelorum, quasi sibi necessario deorsum missus allevetur, angeli ergo Deo ministrabant, non ex necessitate, quasi impotenti, sed quasi ex officio: nec ideo illum ad cœlum ascendentem portabant, quod caderet, si non portarent; sed ut ministerium debitæ subjectionis impenderent. *Pedem*, dicit mentis affectionem. *Lapis*, diabolus, qui durus est per impenitentiam et ponderosus per iniquitatem: de quo Moyses dicit in cantico Exodi: « Electi principes ejus submersi sunt in mari²⁶, » quod ministri diaboli et sublimiores per adventum Christi demerguntur in ardenti inferno: « Abyssi operuerunt eos²⁷, » quod profunda malitia depressit eos: « descenderunt in profundum, quasi lapis, » hoc est, sine

¹ Jer. xxxviii, 11, 12. ² Psal. xxix, 4. ³ Exod. xii, 8. ⁴ Lev. xi, 30. ⁵ Isa. x, 33. ⁶ Job xxxii, 19. ⁷ Marc. xiv, 13. ⁸ Jud. vii, 20. ⁹ Exod. xxviii, 36. ¹⁰ Job xix, 24. ¹¹ I Reg. vi, 21. ¹² Isa. xxxiv, 14. ¹³ Deut. xxii, 11. ¹⁴ Judic. vi, 37. ¹⁵ Prov. xxxi, 13. ¹⁶ Psal. cxlvii, 16. ¹⁷ Ibid. ¹⁸ Ezech. xxxiv, 3. ¹⁹ Job xvi, 13. ²⁰ Isa. ii, 4. ²¹ Zach. iii, 9. ²² Dan. ii, 34. ²³ Psal. ci, 15. ²⁴ III Reg. v, 17. ²⁵ Psal. xc, 12. ²⁶ Exod. xv, 4. ²⁷ Ibid. v. 5.

spe resurrectionis, ad instar durissimi lapidis. *Lapis*, A quilibet iniquus, ut in Apocalypsi: « Et sustulit unus angelus fortis lapidem, quasi molarem magnum, et misit in mare, dicens: Hoc impetu mittetur Babylon, illa magna civitas, ¹, » etc. *Angelus*, Christus, paternæ vocis nuntius, fortis est, cui nemo resistere potest. Unde, « Cui similis nemo invenitur ². » *Lapis*, quilibet impius propter duritiam cordis et peccatorum pondus, qui molaris asseritur propter volubilitatem sæcularium rerum, quam sequitur tantum, in Psalmis: « In circuitu impii ambulat ³. » *Magnus* etiam dicitur, propter potentiam; quod nonnunquam honorum etiam dominatur. *Mare* est infernus ardens: *Babylon*, collocatio malorum, sicut igitur angelus lapidem in altum tulit, et magno impetu in mare misit: ita Christus nonnunquam malos B honoribus et dignitatibus elevat, ut in pœnis inferni gravius demergat. Reprobi enim quanto plus exaltantur, tanto gravius cadent, si non prius humiliantur. Vel ita: sustulit angelus lapidem magnum, quasi molarem, et volubilem mittit in infernum. *Lapis*, duritia cordis, ut in Evangelio: « Nunquid lapidem dabit illi? ⁴ » Fundamenta civitatis omni lapide pretioso ornata: quod prophetæ et apostoli omni virtutum stabilitate decorantur. Per *lapides* prædicatores, ut in Isaia: « Ecce sternam per ordinem lapides tuos ⁵, » id est, ordinate prædicatores tuos locabo. Per *lapides*, mentes sanctorum, ut in Job: « litus sapphiri, lapides ejus, » quod mentes fidelium cœlestia cogitant. Per *lapides* religiosi, ut in Jeremia: « Dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum ⁶, » quod nonnulli, qui religiosi esse debuerunt, plus quam sæculares terrenis negotiis implicantur. Per *lapides* apostoli, ut in Exodo lapides duodecim in rationali pontificis erant: quod duodecim apostoli in fide Christi excellentes erant ⁷. Per *lapides*, gentiles, ut in Evangelio: « De lapidibus istis ⁸ suscite filios Abraham ⁹, » id est, de gentibus, figuratis per lapides istos, ¹⁰ id est, quos ante vos ducis veros fideles.

Lampas est quilibet simplex, ut in Job: « Lampas contempta ¹¹, » apud cogitationes divitum: quod simplex quilibet desperatus est in conspectu superbiorum. *Lampas*, examen iudicii, ut in Genesi: « Lampas ignis transiens inter divisiones illas ¹², » quod terribile Dei iudicium discernet inter electos et reprobos. Per *lampadem* opera bona, ut in Evangelio: « Oleum in vasis suis cum lampadibus ¹³, » id est, charitatem in cordibus suis cum operibus bonis. Per *lampades*, dona Spiritus sancti, ut in Apocalypsi: « Septem lampades ardentes ante tribunal ¹⁴, » quod septem ¹⁵ dona Spiritus sancti illuminant Ecclesiam. Per *lampades* corda sanctorum, ut in Cantico: « Lampades ejus, lampades ignis atque flamma-

rum ¹⁶, » quod qui vasa veritatis existunt, et intus bonum desiderium et intus bonam actionem habent. Per *lampades*, fraudes reproborum, ut in Job: « De ore ejus procedunt lampades ¹⁷, » quod de suggestionem diaboli exeunt doli et fraudes. Per *lampadem*, claritas miraculorum, ut in libro Judicum: « Lampades et lagenas vacuas in medio lagenarum ¹⁸, » quod corpora sanctorum martyrum ¹⁹ et ex eis miracula.

Laqueus est suggestio, ut in Psalmis: « Ipse liberavit me de laqueo venatoris ²⁰, » id est, de suggestionem dæmonum tentantium. Per *laqueum*, deceptiones, ut in Psalmis: « Pluet super peccatores laqueos ²¹, » id est, effundet super impios deceptiones.

Laquearia sunt simplices in Ecclesia, ut in Cantico: « Laquearia nostra cupressina ²², » quod simplices, qui sunt in Ecclesia, bonum ex se sanctitatis odorem emittunt ²³.

Later est mens terrena, ut in Ezechiele: « Fili hominis, describes in latere civitatem Jerusalem, ²⁴ » quod prælatus depingere debet in terreno corde subjecti sui gaudia patriæ cœlestis. *Lateres*, negotia terrena, ut in Exodo: « Operibus duris luti et altaris ²⁵, » id est, ponderosis actibus luxuriæ et occupationis sæcularis. Per *lateres* mentes libidinosæ, ut in Genesi: « Habuerunt lateres pro saxis ²⁶, » quod reprobi, abjectis operibus bonis, mentes libidinosas possident.

Latus est corona justorum, ut in Psalmis: « Cadent a latere tuo mille ²⁷, » id est, innumeri deficient a corona justorum. *Latus*, munimen, ut in Parabolis: « Dominus erit in latere tuo, ne capiaris ²⁸, » id est, munimen aderit tibi Deus, ne in tentatione vindicatis. *Latus*, meditatio contemplationis, ut in Ezechiele: « Aquam egredientem de templo a latere dextro ²⁹, » id est, compunctionis procedentem de anima in meditationem contemplationis. *Latus*, mens, ut in Actibus apostolorum: « Percussioque latere Petri excitavit eum angelus ³⁰, » quod percusso corde peccatoris per poenitentiam a peccato surgit, vel, a peccato eum erigit inspiratio interna. Per *latera* duo Testamenta, ut in Psalmis: « In lateribus domus tuæ, ³¹ » id est, in duobus testamentis Ecclesiæ tuæ. Per *latera*, familiares potentes, ut in Job: « De lateribus ejus anima dependet ³², » id est, de familiaribus ejus procedit. Per *latera*, populi infideles: ut in Isaia: « Sedebo in lateribus Aquilonis ³³, » id est, quiescant in populis illis qui per infidelitatem frigidis sunt. Per *latera* populi Judæorum, ut in Exodo: « In lateribus tabulæ tuæ fient castraturæ ³⁴, » quod in populis Synagogæ diræ sibi personæ jungebantur, sacerdotales et regiæ. Per *latera* gentiles, ut in Psalmis: « Mons Sion latera

¹ Apoc. xviii, 21. ² Psal. lxxxviii, 7, 9. ³ Psal. xi, 9. ⁴ Luc. xi, 11. ⁵ Isa. liv, 11. ⁶ Thren. iv, 1. ⁷ Exod. xxviii, 17. ⁸ Matth. ni, 9. ⁹ Job. xii, 5. ¹⁰ Gen. xv, 17. ¹¹ Matth. xxv, 4. ¹² Apoc. iv, 5. ¹³ Cant. viii, 6. ¹⁴ Job xli, 10. ¹⁵ Jud. vii, 16. ¹⁶ Psal. xc, 3. ¹⁷ Psal. x, 6. ¹⁸ Cant. i, 16. ¹⁹ Cant. i, 3. ²⁰ Ezech. iv, 1. ²¹ Exod. i, 14. ²² Gen. xi, 3. ²³ Psal. xc, 7. ²⁴ Prov. iii, 26. ²⁵ Ezech. xlvi, 1, 2. ²⁶ Act. xii, 7. ²⁷ Psal. cxxvii, 3. ²⁸ Job xv, 27. ²⁹ Isa. xlv, 13. ³⁰ Exod. xxxv, 22.

Aquilonis, civitas regis magni ¹, > quod ex Judæis et gentibus una Ecclesia consistit.

Latitudo est charitas, ut in Exodo ², Latitudo est atrii centum cubitorum, quod charitas animi perfectionem habet virtutum.

Latomi sunt doctores, ut in libris Regum: « Octoginta millia latomorum ³, id est, doctores, qui cum doctrina Decalogi prædicant resurrectionem.

Latrones sunt maligni spiritus, ut in Evangelio: « Incidit in latrones ⁴, > id est, incurrit in malignos spiritus.

Leo est Christus, ut in Apocalysi; « Vicit leo de tribu Juda ⁵, > id est, superavit diabolum Christus ortus de tribu Juda. *Leo*, Deus judex, ut in propheta: « Leo rugiet > (id est Deus judicabit), « quis non timebit? ⁶ » *Leo*, quilibet spiritualiter fortis, ut in Parabolis: « Justus autem quasi leo confidens absque terrore erit ⁷, > quod ut sanctus conscientie suæ innitens absque terrore erit. *Leo*, populus Judaicus, ut in Psalmis: « Susceperunt me, sicut leo paratus [ad prædam] ⁸: quod crudelis paratus erat ad occidendum Christum. *Leo*, austeritas legis, ut in libro Judicum: « Examen apum in ore leonis ⁹; id est, multitudo dulcium et minantium scientiarum de locutione legis. *Leo*, imperator Romanus, ut in Paulo: « Et liberatus sum de ore leonis ¹⁰, > id est, de timore Neronis imperatoris. *Leo*, quilibet crudelis, ut in libris Regum: « Leo vel ursus tollebat arietem ¹¹, > quod crudelis et immundus nituntur opprimere humilem. *Leo*, Antichristus in fallacia sua. * Leo ipse diabolus rugiens tremit, quod diabolus, semper rapere studet fideles ¹².

Leæna est Ecclesia, ut in Job: « Nec transiit per eam leæna ¹³, quod sancta Ecclesia a plebe Judaica inhonoratur.

Leæna mens humana, ut in Job: « Propter superbiam quasi leænam capies me ¹⁴, > id est, mentem meam, ne superbiat, domabis. *Leæna*, mundus iste, ut in Job: « Rugitus * leænae et vox leænae ¹⁵, > id est, suggestio hostis et concupiscentia mundi.

Lectus est caro, ut in Psalmis: « Dominus opem ferat illi super lectum doloris ejus ¹⁶, > id est, Deus faciat eum carne sua superiorem. *Lectus*, concupiscentia, ut in Psalmis: « Lectum meum lacrymis rigabo ¹⁷, > id est, per singula mea peccata fiendo mundabo conscientiam meam. *Lectus*, delectatio carnis, ut in Psalmis: « Si ascendero in lectum strati mei ¹⁸, id est, si sumpsero esse in delectatione carnis meæ. *Lectus*, reprobus sensus, ut in Apocalypsi: « Mitto Jezabel in lectum ¹⁹, > quod immundum peccatorem Deus * nunquam in reprobum sensum cadere permitit.

Lectulus est sanctum otium, ut in Cantico: *Le-*

ctulus noster floridus ²⁰, > id est, internum otium in virtutibus floret. *Lectulus*, spes interna, ut in Job: « Consolabitur me lectulus meus ²¹, > id est, recipiam consolationem internam spe nostra. *Lectulus*, quies interna, ut in Cantico: « In lectulo meo per noctem quæsi quem desiderabat anima mea ²², quod devota anima in præsentis vitæ obscuritate in quiete sua Deum quærit. *Lectulus*, beatitudo æterna, ut in Cantico: « Lectulum Salomonis * sexaginta fortes ambiunt ²³, quod æternam beatitudinem, in qua Christus est, qui doctrina similes et operatione perfecti sunt, speculantur.

Lex est Vetus Testamentum, ut in Evangelio: « Non veni legem solvere, sed adimplere ²⁴, > id est, Vetus Testamentum destruere. *Lex*, liber Psalmorum, ut in Evangelio: « Nonne scriptum est in lege vestra (id est in lege Psalmorum) « quod ego dixi, Dii estis ²⁵? » *Lex* Pentateuchus, ut in Evangelio: « Oportet impleri omnia quæ scripta sunt in lege ²⁶, > id est, in Pentateucho Moysi: * *Lex*, Christi verba, ut in Epistola Jacobi: « Quicumque totam legem (id est, Christi verba, quæ Decalogum vocantur) « servaverit ²⁷. » *Lex*, corruptio, ut in Psalmis: « Legem dabit delinquentibus in via ²⁸, > quod reos suos Deus flagellabit in præsentis vita. *Lex*, charitas, ut in Job: « Quod multiplex sit lex ejus ²⁹, > id est, quod innumera bona venient de charitate. *Lex*, stimulus carnis, et bonum desiderium, ut in Paulo: « Legem in membris repugnantem legi mentis meæ ³⁰, > id est, stimulum carnis repugnantem desiderio carnis.

Legislator est Christus, ut in Psalmis: « Dabit legislator ³¹, > id est, qui dedit legem, dabit et gratiam. *Legislator*, Antichristus, ut in Psalmis: « Constitue legislatorem super eos ³², > id est, Antichristum, qualem perditum habere mereatur.

Legatus est Christus, ut in Jeremia: Legatum misit ad gentes ³³, quod Christus a Patre missus est ad homines. Per *legatos* prædicatores, ut in Psalmis: « Venient legati ex Ægypto ³⁴, > quod prædicatores procedent de gentilitate. Per *legatos* prædicatores Antichristi, ut in Isaia: « Misit in mari legatos suos ³⁵, > id est in mundo prædicatores suos.

Legatio est reconciliatio peccatorum, ut in Paulo: « Pro Christo legatione fungimur ³⁶, > id est, vice Christi * nos de reconciliatione peccatorum intro-mittimus. *Legatio*, lacrymæ poenitentium, ut in Evangelio: « Legationem mittit, rogans ea quæ pacis sunt ³⁷, > id est, lacrymas poenitentiae præmittens veniam peccatorum.

Lepus est quilibet iniquus, et tamen doctus in lege. * « Lepus, nam et ille ruminat ³⁸, quod nonnulli iniqui et tamen docti sunt

Psal. xlvii, 3. ² Exod. xxvii, 9. ³ III Reg. v, 15. ⁴ Luc. x, 30. ⁵ Apoc. v, 5. ⁶ Amos. iii, 8. ⁷ Prov. xviii, 4. ⁸ Psal. xvi, 12. ⁹ Jud. xiv, 8. ¹⁰ II Tim. iv, 17. ¹¹ I Reg. xvii, 34. ¹² I Petr. v, 8. ¹³ Job xxviii, 3. ¹⁴ Job x, 16. ¹⁵ Job iv, 10. ¹⁶ Psal. xl, 4. ¹⁷ Psal. vi, 7. ¹⁸ Psal. cxxxi, 5. ¹⁹ Apoc. ii, 22. ²⁰ Cant. i, 16. ²¹ Job vii, 13. ²² Cant. iii, 1; ibid., v, 7. ²³ Matth. v, 17. ²⁴ Joan. x, 34. ²⁵ Psal. lxxvi, 6. ²⁶ Luc. xiv, 44. ²⁷ Jac. ii, 10. ²⁸ Psal. xxiv, 8. ²⁹ Job xi, 6. ³⁰ Rom. vii, 23. ³¹ Psal. lxxxiii, 7. ³² Psal. ix, 21. ³³ Jer. xlix, 14. ³⁴ Psal. lxxvii, 32. ³⁵ Isa. xviii, 2. ³⁶ II Cor. v, 20. ³⁷ Luc. xiv, 39. ³⁸ Lev. xi, 6.

Lepra est peccatum, vel falsa doctrina, ut in A Levitico: « Plaga lepræ si fuerit in homine ¹, » id est, peccatum vel hæresis si fuerit in homine.

Leprosi sunt hæretici, ut in Evangelio: « Occurrerunt ei decem viri leprosi ², » quod ad Christum multi veniunt, qui prius Decalogum perisse intelligentes, hæretica fuerunt sorde maculati.

Leva sunt temporalia dona, ut in Cantico: « Læva ejus sub capite meo ³, » id est, temporalia Christi dona consolantur animam meam.

Leviathan est diabolus, ut in Job: « Parati sunt suscitare Leviathan ⁴, » quod viri sancti diabolum bene vivendo instigant.

Libanus est Christus, ut in Cantico: « Species ejus ut Libani ⁵, » quod spiritualis Christi forma decora est. *Libanus*, Ecclesia, ut in Cantico: « Fluunt impetu de Libano ⁶, » quod doctrinæ salubres procedunt de Ecclesia. *Libanus*, baptismus, ut in Cantico: « Veni de Libano, sponsa mea, » id est, Ecclesia mea, baptismo dealbata. *Libanus*, mundus iste, ut in libris Regum, servi Salomonis cædebant ligna de Libano ⁷, quod prædicatores Salvatoris homines convertebant ad fidem in mundo.

Lingua est Filius, ut in psalmis: « Lingua mea calamus scribe ⁸, » id est, Filius meus cum Spiritu sancto, cooperator meus est. *Lingua*, vox Christi, ut in psalmis: « Lingua mea adhæret faucibus [meis] ⁹, » id est, vox mea obmutuit coram Judæis. *Lingua*, doctrina hæretica, ut in Job: « Fune ligabis linguam ejus ¹⁰, » id est per sacram Scripturam devinces hæreticam doctrinam. *Lingua*, animus, ut in psalmis: « Tota die injustitiam cogitavit lingua tua ¹¹, » id est, semper animus tuus cogitavit iniqua. *Lingua*, prædicatores Dei, ut in psalmis: « Et lingua mea meditabitur justitiam tuam ¹². » *Lingua*, doctrina secularis, ut in Isaia: « Dissolidabit Dominus linguam maris Ægypti ¹³, » quod tenebrosam mundi doctrinam destruet.

Lignum est Christus, ut in Apocalypsi: « De ligno vitæ, quod in paradiso Dei mei ¹⁴, » frui in Christo, qui vivificat Ecclesiam. *Lignum*, crux, ut in Jeremia: « Mittamus lignum in panem ejus, » id est cordi ejus crucem exhibeamus. *Lignum* incarnata Sapientia, ut in Parabolis: « Lignum vitæ est iis qui apprehenderunt eam ¹⁵, » quod qui Dei Sapientiam per fidem in natam consistet, mentali ab ea pastu reficitur. *Lignum*, quilibet justus, ut in Job: « Lignum habet spem ¹⁶, » quod justus semper spe salvus factus. *Lignum*, quilibet elatus, ut in propheta: « Ego Deus humiliavi lignum sublime ¹⁷, » quod qui se exultat, humiliabitur. *Lignum*, quilibet humilis, ut in eodem loco, « et exaltavi lignum humile, » quod qui se humi-

liat, exaltabitur. *Lignum*, cor hominis, ut in libris Regum: « Præcidit lignum et misit illuc, natavitque ferrum ¹⁸, » quod Christus cor humiliavit, et gratiam restituit. *Lignum*, deliciae spirituales, ut in Genesi: « Ex omni ligno paradisi comedes ¹⁹, » id est, spirituales sanctæ Ecclesiæ delicias tibi acquire. *Lignum*, sancti angeli, ut in Ezechiele: « Omne lignum paradisi non est assimilatum illi ²⁰, » id est, nullus inter angelos Dei comparari potuit illi.

Ligna sunt viri sancti, ut in Cantico: « Cum universis lignis Libani ²¹, » id est, in omnibus sanctis qui sunt in Ecclesia. *Ligna*, gentiles, ut in psalmis: « Saturabuntur ligna campi ²², » id est, reficientur per fidem gentiles mundi. *Ligna*, pœnitentes, ut in psalmis: « Exsultabunt omnia ligna silvarum ²³, » quod in adventu Domini pœnitentes, qui prius incultierant, accepta venia, spiritualiter exsultaverunt. *Ligna*, virtutes spirituales, ut in lege: « Plantabis, in ea ligna pomifera, » id est, pones in mente tua virtutes spirituales ²⁴. *Ligna*, vitia, ut in Deuteronomio: « In succisione lignorum securis fugerit * navim ²⁵, » * id est, et correptorum vitiorum increpatio excesserit mensuram. *Ligna*, cogitationes invidiæ, ut in Exodo: Populus obtulit ligna Sethim ²⁶, quod fidelis quisque imputribiles Deo cogitationes offert. *Ligna*, operationes bonæ, ut in Paulo: « Super fundamentum hoc aurum, argentum, ligna ²⁷, » id est, in fide Christi munditiam cogitationum, nitorem locutionum, strenuitatem actionum. *Ligna*, iniqui, ut in libro Judicum: « Injecerunt ligna ut ungerent regem ²⁸, » quod ii qui ad libitum carnalis voluptatis suæ prælatum volunt habere.

Lilium est candor divinitatis, ut in Cantico: « Ego sum lilium convallium ²⁹, » id est, in divinitate mea merces sum humilium. *Lilium*, sancta Ecclesia, ut in Cantico: « Sicut lilium inter spinas ³⁰, » quod dogmatibus hæreticorum sancta Ecclesia pungatur. *Lilium*, beatitudo cœlestis, ut in Exodo: « Post scyphum, sphæram et lilium ³¹, » quod recte prædicatores et bene operantes virens illa fortitudo remunerat te. Per *lilium*, bona opera, ut in Cantico: « Qui pascitur inter lilia ³², » quod suavi bonorum operum odore lætantur. Per *lilia* sacræ Scripturæ, ut in Cantico: « Qui pascuntur inter lilia, donec aspiret dies ³³, » et sanctæ animæ sacris modo Scripturis reficiuntur, donec futuræ vitæ claritas appareat. Per *lilia* candores veritatis, ut in Cantico: « Labia ejus lilia ³⁴, » quod prædicatores sancti Christi annuntiant veritatem. Per *lilia* perfecti, ut in Cantico: « Venter tuus sicut acervus tritici, vallatus liliis ³⁵, » quod sanctæ Ecclesiæ fideles bona opera exercent, et opera carnis exornant [exsecrantur?].

Limen est cœtus primum Veteris Testamenti, ut in

¹ Lev. xiii, 9. ² Luc. xvii, 12. ³ Cant. viii, 3. ⁴ Job iii, 8. ⁵ Cant. 5, 15. ⁶ Ibid., v. 8. ⁷ III Reg. v, 18. ⁸ Psal. xliv, 2. ⁹ Psal. xxi, 16. ¹⁰ Job xl, 20. ¹¹ Psal. li, 4. ¹² Psal. xxxiv, 28. ¹³ Isa. xi, 15. ¹⁴ Apoc. ii, 7. ¹⁵ Jer. xi, 29. ¹⁶ Prov. iii, 18. ¹⁷ Job xiv, 7. ¹⁸ Ezech. xvii, 24. ¹⁹ IV Reg. vi, 6. ²⁰ Gen. ii, 16. ²¹ Ezech. xxxi, 8. ²² Cant. iv, 14. ²³ Psal. ciii, 16. ²⁴ Psal. xcvi, 12. ²⁵ Lev. xix, 23. ²⁶ Deut. xix, 5. ²⁷ Exod. xxxv, 24. ²⁸ I. Cor. iii, 12, 13. ²⁹ Judic. ix, 8. ³⁰ Cant. ii, 1. ³¹ Ibid., v. 2. ³² Exod. xxxvii, 17. ³³ Cant. vi, 2. ³⁴ Cant. ii, 16. ³⁵ Cant. v, 13. ³⁶ Cant. vii, 2.

Ezechiele: « Mensus est limen portæ ¹, » quod Christus antiquorum patrum merita apud se dinumerat. *Limen*, fides, ut in libris Regum: « Manus Dagon abscissæ erant super limen ², » quod opera diaboli, qui superstitionis curiositate ad æternam justitiam perducit, destructa sunt per fidem. Nam Dagon *piscis tristitiæ* interpretatur in superliminaria domorum et in intentionibus animarum.

Linum est populus gentilis, ut in Isaia: « Linum fumigans non exstinguet ³, » id est, populum gentilem non damnabit. *Linum*, subtilitas, ut in lege: « Non indues vestem lino lanaque contextam ⁴, » id est, non intus malitiæ subtilitatem teget, et sanctitatem foris ostendes. *Linum*, spiritualis intellectus, ut in Parabolis: « Quæsivit lanam et linum ⁵, » quod sancta Ecclesia, sive devota anima, simplicem et spiritualem in sacra Scriptura intellectum quærit.

Linea est occultum Dei iudicium, ut in Job: « Quis tetendit super eam lineam ⁶? » quod Deus occultum suum iudicium in anima humana exercet. *Linea*, norma aptæ institutionis, ut in libris Regum: « Duodecim cubitorum linea columnarum ⁷, » quod norma apostolorum alios prædicatores inuit.

Littus est finis sæculi, ut in Evangelio: « Secus littus sedentes ⁸, » id est, in fine sæculi degentes. *Littus*, fideles, ut in Genesi: « Zabulon in littore maris habitabit ⁹, » quod fidelis populus in partu fidei quievit. *Littus*, stabilitas immortalitatis, ut in Evangelio: « Discipulis in mari laborantibus, Jesus stabat in littore ¹⁰, » quod illis mortalis vitæ fructus tolerantibus ipse jam ad immortalitatis soliditatem pervenerat.

Lippus est caligo mentis, ut in Levitico: « Si lippus, si gibbus ¹¹, » id est, si occupatione sæculari pressus, si in mente caliginosus.

Liber est præsentia Dei, ut in Psalmis: « Deleantur de libro vitæ ¹², » id est, appareat eos nunquam fuisse scriptos in presentia Dei cum salvandis. *Liber*, Christus, ut in Apocalypsi: « Liber alius apertus est, qui est vitæ ¹³, » quod Christus, qui est vita nostra, in iudicio Judæis omnibus apparebit. *Liber*, Vetus Testamentum, ut in Apocalypsi: « Lector scriptum intus et foris ¹⁴, » id est, Vetus Testamentum, continens in se mysticum et historicum sensum. *Liber*, Evangelium, ut in Apocalypsi: « Habebat in manu sua librum apertum ¹⁵, » quod Evangelium suum Christus opere complevit. Per *librum*, occulta hominis, ut in Daniele: « Iudicium sedit, et libri aperti sunt ¹⁶, » quod in iudicio ultimo manifesta erunt abscondita cordis nostri.

Locus est Christus, ut in Apocalypsi: « Mulier

fugit in solitudine, ubi paratum habuit locum ¹⁷, » quod sancta Ecclesia mentis solitudinem inveniens, Christum invenit. *Locus*, innocentia, ut in Psalmis: « Non cognoscat amplius locum suum ¹⁸, » id est, si potestatem spiritus habentis super te ascenderit, locum tuum non dimiserit, id est, si præseatis sibilis in a tibi prævaluerit, humilitatem poenitentiae non derelinquat. *Locus*, sancta Ecclesia, ut in Job: « Auro locus est, in quo condatur ¹⁹, » quod examinatio martyrii non prodest, nisi in Ecclesia. *Locus*, dilectio vitæ presentis, ut in Job: Vitæ delectatione impius rapietur ²⁰. *Locus*, cor adulantium, ut in Job: « Nec ultra intuebitur eum locus ejus ²¹, » quod impium post mortem adultores, qui eum adulare solebant, non laudabunt. *Locus*, mens hominis, ut in Job: « Quis est locus intelligentiæ ²²? » quod in mente hominis intelligentia quiescit. *Locus*, superbia, ut in Job: « Convertere impios de loco suo ²³, » id est, destrue superbos in ipsa superbia eorum. *Locus*, corda justorum, ut in Ezechiele: « Benedicta gloria Domini de loco suo ²⁴, » quoniam de cordibus justorum, in quibus quiescit, procedit laus ejus. *Locus*, conversatio sancta, ut in lege: « In loco suo vescetur iis caribus ²⁵, » quod qui in sancta sunt conversatione, divina sunt digni tractare sacramenta. *Locus*, sanctitas vitæ, ut in Psalmis: « Donec inveniam locum Domino, » id est, donec in tantum sanctificetur anima mea, ut Deus in ea requiescere dignetur. *Locus*, patria cœlestis, ut in Psalmis: « Transibo in locum tabernaculi admirabilis ²⁶, » id est, pertingam ad patriam cœlestem, ubi est domus non manu facta, æterna in cœlis. Per *Locum*, sollicitudines mentis: ut

Locusta est resurrectio, ut, in Psalmis: « Excelsus sum sicut locusta ²⁷, » id est de morte evasi incorruptus. *Locusta*, gentilitas, ut in Ecclesiaste: « Impugnabitur locusta, » ²⁸ id est, sanctificabitur gentilitas ad Dominum conversa. *Locusta*, inanis gloria, ut in Psalmis: « Et labores eorum comedit locusta ²⁹, » id est, bona opera eorum comedit inanis gloria. Per *locustas* Judæi, ut in Evangelio: « Locustas et mel silvestre edebat ³⁰, » quod Deus sibi Judæos et Gentes per fidem incorporavit. Per *locustas* hæretici, ut in Apocalypsi: « De fumo putei exierunt locustæ in terra ³¹, » quod de obscuritate profundi erroris processerunt hæretici in Ecclesia. Per *locustas* adultores, ut in Exodo: « Ventus urens levavit locustas ³², » quod hostis terrenus excitavit adultores. Per *locustas* prædicatores, ut in Job: « Nunquid suscitabit eum quasi locustas? ³³ » quod prædicatores sancti modo saliant ad contemplationem, modo redeunt ad actionem.

¹ Ezech. xl, 6. ² I Reg. v, 4. ³ Isa. xlii, 3. ⁴ Deut. xxii, 11. ⁵ Prov. xxxi, 13. ⁶ Job xxxviii, 5. ⁷ II Reg. vii, 15. ⁸ Matth. xii, 48. ⁹ Gen. xlix, 13. ¹⁰ Joan. xxi, 4. ¹¹ Levit. xxi, 20. ¹² Psal. lxxviii, 29. ¹³ Apoc. xx, 12. ¹⁴ Apoc. v, 1. ¹⁵ Apoc. x, 2. ¹⁶ Dan. vii, 10. ¹⁷ Apoc. xii, 6. ¹⁸ Psal. cii, 16. ¹⁹ Job xxviii, 1. ²⁰ Job xxvii, 21. ²¹ Job xx, 9. ²² Job xxviii, 12, 20. ²³ Job xx, 7. ²⁴ Ezech. iii, 12. ²⁵ Lev. vii, 6. ²⁶ Psal. xli, 5. ²⁷ Psal. cxcviii, 23. ²⁸ Eccle. xii, 5. ²⁹ Psal. lxxvii, 46. ³⁰ Marc. i, 6. ³¹ Apoc. ix, 3. ³² Exod. i, 13. ³³ Job xxxix, 23.

Loculus est conscientia mala, ut in Evangelio tetigit Deus loculum ¹, quod Deus per pœnitentiam conscientiam movet peccatricem. *Loculus*, conscientia bona, ut in Genesi: « Conditus aromatibus positus in loculo ², » quod quilibet sanctus virtutibus reffectus in conscientia sua quiescit.

Longitudo est longanimitas, ut in Ezechiele: « Mensus est atrium longitudine centum cubitorum, » quod perfectio sanctorum in longanimitate consistit ³. *Longitudo*, æternitas: ut in Parabolis: « Longitudo dierum in dextera ejus ⁴: » quod supernæ patriæ gaudium sine fine durabit. *Longitudo*, fides, ut in Genesi: « Trecentorum cubitorum erit longitudo ejus ⁵, » quod in mysterio sanctæ Trinitatis consistit fides Ecclesiæ.

Lorum est præceptum disciplinæ, ut in Job: « Ad arandum loro tuo ⁶, » quod Deus superbos sæculi principes disciplinæ suæ præcepto ligare potest. Per *legem*, vincula custodiæ nostræ, ut in libris Regum: « Ex ære lora dependentia ⁷, » quod spretis custodiæ vinculis prælati subjectos

Lux est Deus Pater, ut in libro Sapientiæ: « Conditor est lucis æternæ ⁸, » quod Christus est glorificatio Dei Patris. *Lux*, Christus, ut in Evangelio: « Erat lux vera ⁹, » quod nullus illuminatur, nisi per illum. *Lux*, apostoli, ut in Evangelio: « Vos estis lux mundi, » id est, claritas Ecclesiæ. *Lux*, fideles, ut in Paulo: « Nunc autem lux in Domino ¹⁰, » id est, modo claritas in Domino. *Lux*, bona actio, ut in Evangelio: « Luceat lux vestra coram hominibus ¹¹, id est, clarescat bona actio vestra coram malis. *Lux*, prædicatio evangelica, ut in Isaia: « Populus qui sedit in tenebris vidit lucem magnam ¹², » id est, populus gentium, qui erat in errore, prædicationem intelligat evangelicam. *Lux*, gloria vitæ præsentis, ut in Job: « Quare data est misero lux? ¹³, » id est, gloria vitæ præsentis viro sancto: qui in hoc sæculo misertim deputat (sic). *Lux*, gladium cordis, ut in Job: « Lux obtenebrescet in tabernaculo ejus ¹⁴, » id est, gaudium deficiet in corde ejus. *Lux*, sancti angeli, ut in Genesi: « Vidit Deus lucem, quod esset bona ¹⁵, » id est, approbavit bonos angelos.

Lucifer est Christus, ut in Job: « Producis Luciferum in tempore suo ¹⁶, » id est, Christum in plenitudine temporis. *Lucifer*, vir sanctus, ut in Job: « Orieris ut Lucifer ¹⁷, » id est, claresces ad instar viri sancti. *Lucifer*, diabolus, ut in Isaia: « Lucifer, qui mane oriebaris ¹⁸, » id est, diabolus, qui in initio erat claritas. *Lucifer*, clarus intellectus, ut in Epistola Petri: « Lucifer oriatur in cordibus nostris ¹⁹, » id est, clarus intellectus fulgeat in mentibus nostris.

Lucerna est Christus, ut in Evangelio: « Non ve-

nit lucerna, ut sub modio ponatur ²⁰, » id est, non venit Christus, ut in solis Judæis abscondatur. *Lucerna* amicus sponsi, ut in Psalmis: « Paravi lucernam Christo meo ²¹, » id est, paravi Joannem, qui præcederet Christum. *Lucerna*, justitia sanctorum, ut in Parabolis: « Non exstinguetur in nocte lucerna ejus ²², » id est, justitia Ecclesiæ non deficiet in præsentis adversitate. *Lucerna*, opus bonum, ut in Exodo: « Ardeat semper lucerna in tabernaculo ²³, » id est, appareat bona actio in homine. *Lucerna*, gratia divina, ut in Job: « Splendebat lucerna ejus super caput meum ²⁴, » id est, fulgebat gratia divina super mentem meam. *Lucerna*, Scriptura sacra, ut in Epistola Petri: « Quasi lucernæ lucenti in caliginoso loco ²⁵, id est, Scripturæ sacræ in obscuritate vitæ præsentis. *Lucerna*, sermo prædicationis, ut in Psalmis: « Lucerna pedibus meis verbum tuum ²⁶, » id est, prædicatio tua luget operibus meis. *Lucerna*, bona vita cujuslibet, ut in Evangelio: « Non accendunt lucernam, et ponunt eam sub modio ²⁷, » quod bona vita non est abscondenda, sed in exemplo aliis ponenda. *Lucerna*, interna visitatio, ut in Parabolis: « Lucerna Domini, spiraculum hominis ²⁸, » quod interna visitatio vivificat hominem. *Lucerna*, gloria reproborum, ut in Job ²⁹: « Lucerna impiorum exstinguetur, » id est, gloria pravorum destruetur.

Lumen est Christus, ut in Evangelio: « Lumen ad revelationem gentium ³⁰, » quod Christus gentes illuminat. *Lumen*, apostoli, ut in Psalmis: « Amictus lumine sicut vestimento ³¹, » id est, circumdatus Apostolis adhærentibus lateri tuo. *Lumen*, cognitio veritatis, ut in Job: « Ipsi fuerunt rebelles luminis ³², » id est, veritatis notitiam suscipere noluerunt. *Lumen*, prædicatio, ut in Job: « Lumen illius super omnes terminos terræ ³³, » id est, Evangelium illius prædicatur in universo mundo. *Lumen*, miraculum, ut in Job: « In viis tuis splendebit lumen ³⁴, » id est, in operibus tuis signa et miracula erunt. *Lumen*, gratia Dei, ut in Job: « Super quem non surgit lumen illius ³⁵, » id est, quis est in quo non sit gratia ejus? *Lumen*, intentio, ut in Evangelio: « Vide ergo, ne lumen quod in te est, tenebrescat ³⁶, » id est, cave ne intentio tua obscuretur. *Lumen*, Deus Pater, ut in Evangelio: « In lumine tuo videbimus lumen ³⁷, » quod per Filium recognoscimus Patrem. *Lumen*, doctrina, ut in Apocalypsi: « Civitas illa non indigebit lumine solis ³⁸, » quod conventus ille supernæ patriæ non habebit necesse ut ab aliquo doctore doceatur.

Per *lumbos* propago mortalitatis, ut in Paulo: « Adhuc erat in lumbis patris sui ³⁹, » id est, adhuc generandus erat. Per *lumbos*, libido, ut in Job: « Fortitudo ejus in lumbis ⁴⁰ » quod sexum virilem

¹ Luc. xxxiii, 14. ² Gen. I, 25. ³ Ezech. xl, 47. ⁴ Prov. iii, 16. ⁵ Gen. vi, 15. ⁶ Job xxxix, 13. ⁷ III Reg. vii, 29. ⁸ Sap. 7, 26. ⁹ Joan. I, 9. ¹⁰ Ephes. v, 6. ¹¹ Matth. 5, 16. ¹² Isa. ix, 2. ¹³ Job iii, 20. ¹⁴ Job xviii, 6. ¹⁵ Gen. I, 4. ¹⁶ Job xxxviii, 32. ¹⁷ Job xi, 17. ¹⁸ Isa. xiv, 12. ¹⁹ II Petr. I, 19. ²⁰ Marc. iv, 21. ²¹ Psal. cxxxii, 17. ²² Prov. xxxi, 18. ²³ Exod. xxvii, 20. ²⁴ Job xxix, 3. ²⁵ II Petr. I, 19. ²⁶ Psal. cxviii, 104. ²⁷ Matth. v, 15. ²⁸ Prov. xx, 27. ²⁹ Job xxiv, 20. ³⁰ Luc. ii, 32. ³¹ Psal. cii, 2. ³² Job xxiv, 43. ³³ Job xxxvii, 3. ³⁴ Job xxii, 28. ³⁵ Job xxv, 3. ³⁶ Luc. xi, 35. ³⁷ Psal. xxxv, 10. ³⁸ Apoc. xxi, 23, et xlii, 5. ³⁹ Heb. vii, 10. ⁴⁰ Job xl, 11.

multum per libidinem vincit diabolus. Per *lumbos* A luxuria cordis, ut in Petro: « Succincti lumbos mentis vestræ ¹, id est, luxuriam a corde expellite.

Lumbare est sancta Ecclesia, ut in Jeremia: « Possidetur lumbare ², » quod Christus sibi Ecclesiam elegit.

Luna est Ecclesia, ut in Psalmis: « Donec auferatur luna ³, » id est, usquequo transferatur Ecclesia. *Luna*, fama cum laude, ut in Job: « Et lunam incedentem clare ⁴, » id est, famam extollentem se sublimiter. *Luna*, mobilitas mentis, ut in Ecclesiastico: « Stultus ut luna mutatur, » quod claritas stultæ mentis per instabilitatem deficit. *Luna*, mundus iste, ut in Apocalypsi: « Luna sub pedibus ejus ⁵, » quod mundum istum sancta Ecclesia contemnit. *Luna*, scientia, ut in Psalmis: « Lunam et stellas in potestatem noctis ⁶, » quod in præsentī vita indigemus scientia et bonis exemplis. *Luna*, adversitas, ut in Psalmis: « Nec luna per noctem ⁷, » id est, nec adversitas te frangat per impatientias.

Per *lupos* fraus et dolus, ut in Evangelio: « Intrinsecus autem sunt lupi rapaces ⁸, » id est, intus sunt fraudulentī et dolosi.

Lutum est Verbum caro factum, ut in Evangelio: « Fecit lutum ex sputo ⁹, » quod Christus Deus est et homo. *Lutum*, prima conditio, ut in Job: « Quod sicut lutum fereris me ¹⁰, » quod de terra homo factus est. *Lutum*, populus Judæorum, ut in Job: « Restituetur ut lutum signaculum ¹¹, » quod Judæi, qui erant signaculum Dei, ob incredulitatem ut lutum conculcantur. *Lutum*, res mundiales, ut in propheta: « Aggravat densum lutum ¹², » id est, nimis studet res terrenas multiplicare. *Lutum*, doctrina, ut in Apocalypsi Abacuc: « In luto aquarum ¹³, » id est, in prava doctrina multorum populorum. *Lutum*, illecebra carnis, ut in Psalmis: « Eripe me de luto, ut non infligat ¹⁴, » id est, a voluptate carnali custodi me, ne vincar. *Lutum*, fetor vitiorum, ut in Job: « Sternet sibi aurum quasi lutum ¹⁵, » quod diabolus sanctos viros per vitia conculcare studet.

Luter est baptismus, ut in libris Regum: « Gros-situdo luteris trium unciarum erat ¹⁶, » quod in sancto baptismate est confessio personarum cum Deitate una.

M

<i>Maceria.</i>	<i>Mammæ.</i>	<i>Modius.</i>
<i>Myrrha.</i>	<i>Mons.</i>	<i>Mensa.</i>
<i>Maxilla.</i>	<i>Mercenarius.</i>	<i>Manus.</i>
<i>Malum puni-</i>	<i>Mandragoræ.</i>	<i>Mors.</i>
<i>cum.</i>	<i>Mulus.</i>	<i>Messis.</i>
<i>Myrrha.</i>	<i>Milites.</i>	<i>Mare.</i>
<i>Mel.</i>	<i>Masculus.</i>	<i>Mulus.</i>
<i>Macula.</i>	<i>Mustum.</i>	<i>Milvus.</i>
<i>Moab.</i>	<i>Medulla.</i>	<i>Malleus.</i>
<i>Membra.</i>	<i>Manna.</i>	<i>Malogramatum.</i>

Marmor.
Malum.
Monilia.
Meridies.
Manipuli.
Mulier.
Mire.
Margareta

Musca.
Myrtus.
Mola.
Mortariolum.
Menses.
Matutinus.
Morus.
Meretrix.

Margo.
Munitio.
Militia.
Mater.
Mustela.
Mæria.
Messoria.

Maceria est cordis disciplina, ut in Parabolis: « Et in maceria lapidum ¹⁷, » id est, disciplina stabilium cogitationum « destructa erat. » *Maceria*, latus, ut in Cantico: « In caverna maceriæ ¹⁸, » id est, in vulnere lateris Christi. *Maceria*, regnum Judaicum, ut in Psalmis: « Ut quid destruxisti maceriam ejus? ¹⁹, » quod regnum in populo illo, quo gubernare debuit, Dominus afferri permisit. Per *maceriam* fides et operatio, ut in libro Numeri: « Inter duas macerias, quibus vineæ cingebantur ²⁰, » quod per fidem et operationem animæ fideles uniuntur.

Macula est peccatum, ut in Paulo: « Non habetem maculam, neque rugam ²¹, id est, peccatum vel simulationem.

Malum Punicum est sanguis Christi, ut in Cantico: « Sicut cortex mali Punici, ita genæ tuæ ²², » quod per effusionem sanguinis Christi sancta Ecclesia sibi patientiam assumpsit. Per *mala Punica* operationes bonæ, ut in Exodo: « Mala Punica facies et hyacintho ²³, » id est, bona opera propter celestem mercedem. Per *mala Punica* illi qui unam fidem tenent, ut in Cantico: « Paradisus malorum Punicorum ²⁴, » id est, Ecclesia, continens in una fide diversæ professionis.... Per *mala Punica* martyres, ut in Cantico: « Si floruerunt mala Punica ²⁵, » id est, si apparuerunt martyres.

Malogramata sunt agmina electorum, ut in libris Regum: « Malogramatorum ducenti erant ordines ²⁶, » quod electi perfectam Dei et proximi dilectionem tenent. *Malogramata*, virtutes, ut in Cantico: « Mustum malogramatorum ²⁷, » id est, sanctitatem quæ procedit de virtutibus sanctorum.

Malum est adversitas, ut in propheta: « Si est malum in civitate, quod Dominus non fecit ²⁸, » quod adversitatem in Ecclesia Dominus ad ejus emendationem fieri permittit.

Mammæ sunt prædicatores, ut in Cantico: « Quam pulchræ sunt mammæ tuæ, sponsa ²⁹, » id est, quam sancti sunt prædicatores tui, qui lac fundunt prædicationis, o Ecclesia? *Mammæ*, sensus naturales, ut in propheta: « Factæ sunt mammæ pubertatis tuæ ³⁰, » quod in multis in genere humano naturalis sensus obscurati sunt.

Mane est tempus incarnationis. « Mane, initium fidei, ut in Exodo: « Mane saturabuntur panibus ³¹, » quod in initio fidei, qui in primitiva erant Ecclesie donis Spiritus sancti reficiebantur. *Mane*, vitæ præ-

¹ Petr. 1, 13. ² Jer. XIII, 1. ³ Psal. LXXII, 7. ⁴ Job XXXI, 26. ⁵ Apoc. XII, 1. ⁶ Psal. CXXIV, 9. ⁷ Psal. CXX, 6. ⁸ Matth. VII, 15. ⁹ Joan. IX, 6. ¹⁰ Job X, 9. ¹¹ Job XXXVIII, 14. ¹² Hab. II, 6. ¹³ Hab. III, 15. ¹⁴ Psal. LXXVIII, 15. ¹⁵ Job XLI, 12. ¹⁶ I Reg. VII, 26. ¹⁷ Prov. XXIV, 31. ¹⁸ Cant. II, 14. ¹⁹ Psal. LXXIX, 13. ²⁰ Num. XXII, 24. ²¹ Ephes. V, 27. ²² Cant. VI, 7. ²³ Exod. XXVIII, 35. ²⁴ Cant. IV, 13. ²⁵ Cant. VII, 12. ²⁶ I Reg. III, 18. ²⁷ Cant. VIII, 2. ²⁸ Amos III, 6. ²⁹ Cant. IV, 10. ³⁰ Ezech. XXIII, 3. ³¹ Exod. XVI, 8.

sentis prosperitas, ut in Ecclesiaste : « Cujus principes mane comedunt ¹, » id est, cujus prælati in vitæ præsentis prosperitate exsulant. *Mane*, exordium vitæ præsentis cujuslibet hominis, ut in Job : « De mane usque ad vespere ² succidentur ³, » quod a principio vitæ suæ usque ad finem destitui impii non cessant. *Mane*, illuminatio Spiritus sancti, ut in Cantico : « Mane surgamus ad vineas ⁴, » id est, illuminati Spiritu sancto erigamus nos ad exempla sanctorum. *Mane*, consolatio interna, ut in Genesi : « Factum est vespere et mane ⁵, » quod modo anima per tentationem obscuratur, modo vero per internam claritatem illuminatur. *Mane*, claritas future vitæ, ut in Psalmis : « Mane astabo tibi, et videbo ⁶, » quod sancta Ecclesia in futuro vultui Dei assistet, eumque contemplabitur. *Mane*, prius, ut in Genesi : « Mane comedet prædam ⁷, » quod prius sanctam Ecclesiam affixit. *Mane*, resurrectio Christi, ut in Psalmis : « Vespere et mane ⁸, » id est, in passione et resurrectione. *Mane*, prima ætas mundi in Evangelio : « Primo mane conducere operarios in vineam suam ⁹, » quod in prima ætate mundi Deus Ecclesiam suam extollere non cessat. *Mane*, pueritia, ut in Ecclesiaste : « Mane semina semen tuum ¹⁰, » id est, ab ipsa pueritia incipe bene vivere.

Matutinum est prosperitas, ut in Psalmis : « Exitus matutini et vespere delectabilis ¹¹, » id est, contemptus prosperitatis et adversitatis fidelibus tuis delectabiles facis. *Matutinum*, exercitatio, ut in Psalmis : « In matutinis meditabor in te ¹², » id est, in exercitatione mea studebo servire tibi. *Matutinum*, justitia, ut in Psalmis : « Et ad matutinum lætitia ¹³, » quod illis, qui ad justitiam Christi tendunt, datur lætitia. *Matutinum*, dilatio, ut in Psalmis : « Et castigatio mea in matutinis ¹⁴, » id est, sine dilectione castigatus sum. *Matutinum*, dies iudicii, ut in Psalmis : « In matutino, interficiebam omnes peccatores terræ ¹⁵, » id est, omnes malos in die iudicii, quod lux æterna oriri incipiet, damnandos intelligebam.

Manus est Christus ad mundum veniens, ut in Psalmis : « Emitte manum tuam de alto ¹⁶, » id est, mitte Filium tuum de cælo. *Manus*, Christus ascendens, ut in Deuteronomio : « Levabo ad cælum manum meam ¹⁷, » quod Christus ad cælos elevatus est. *Manus*, consolatio divina, ut in Ezechiele : « Manus Domini erat mecum ¹⁸, » id est, consolatio divina affuit mihi. [*Manus*], potestas, ut in Psalmis : « De manu filiorum apostatantium ¹⁹, » *Manus*, membra Christi, ut in Exodo ²⁰ manus Moysi producta est de sinu leprosi, in sinum revocata, in pristinum rediit : quod immunda fiunt membra Christi, cum peccando a gratia exeunt; cum vero pœni-

tendo redeunt, emundantur. *Manus*, impulsio, ut in Psalmis : « Et manus peccatoris non moveat me ²¹, » *Manus*, disciplina, ut in Psalmis : « Die ac nocte gravata est super me manus ²², » id est, continue deprimit me disciplina tua. *Manus*, gratia, ut in Psalmis : « Dominus supponit manum suam ²³, » id est gratiam suam adjutricem confert. *Manus*, munificentia, ut in Psalmis : « Aperis tu manum tuam ²⁴, » id est, largiter impendis munificentiam tuam. *Manus*, vindicta, ut in Psalmis : « Confirmasti super me manum tuam ²⁵, » id est, aggravasti super me vindictam tuam. *Manus*, opus bonum, ut in Job : « Manum meam ponam super os meum ²⁶, » id est, per opus bonum purgabo locutionem meam illicitam. *Manus*, vis supernæ virtutis, ut in Ezechiele : « Similitudo manus apprehendit me ²⁷, » id est, vis supernæ virtutis arripuit me. *Manus*, actio Christi, ut in Ezechiele : « Manus hominis sub pennis eorum ²⁸, » id est imitatio actionis Christi sub volatu contemplationis eorum. *Manus*, potestas Dei, ut in Ezechiele : « Facta est super me manus Domini ²⁹, » id est, revelata est mihi potestas Domini. *Manus*, potestas Antichristi, ut in Daniele : « Dolus in manu ejus dirigitur ³⁰, » id est, deceptio in potestate Antichristi exercetur. *Manus*, tentatio diaboli, ut in Job : « Ecce in manu tua est ³¹, » id est, licentiam eum tentandi habes. *Manus*, persecutio diurna, ut in Job : « Manum tuam longe fac a me ³², » id est, persecutionem tuam aliquantulum remove a me. *Manus*, populus Judaicus, ut in Psalmis : « Utquid avertis manum tuam ? ³³ » id est, utquid projicis a te populum Judaicum ? *Manus*, persecutio Judæorum, ut in Job : « Pone me juxta te, et cujusvis manus pugnet contra me ³⁴, » id est, cum sedero ad dexteram tuam, tangere me non poterit persecutio Judæorum. *Manus*, familiaris amicus, ut in Evangelio : « Si manus tua scandalizaverit te ³⁵, » id est, si amicus tuus necessarius peccare impellit te. *Manus*, versutia hostis, ut in cantico Exodi : « Interficiet eos manus mea ³⁶, » id est, per consensum illiciti dabit eos antiqui versutia, quæ in ea dicitur, quod ut seducat, permittitur. Per *manum* plures actiones, ut in Psalmis : « Docet manus meas ad prælium ³⁷, » id est, operationes meas, ut iniquitati resistent. Per *manus*, martyres, ut in Cantico : « Manus mea stillaverunt myrrham ³⁸, » id est, martyres mei destituerunt, usque ad mortem. Per *manus*, operadores boni, ut in Cantico : « Manus illius tornatiles aureo ³⁹, » quod operadores boni sine errore in charitate fulgent. Per *manum* discretio, ut in Evangelio : « Discipuli manibus confricabant spicas ⁴⁰, » quod in Scripturarum sententiis doctores studio discretionis spiritualem intellectum quærent. Per *manum* dispositiones Dei,

¹ Eccle. x, 16. ² Job iv, 20. ³ Cant. vii, 12. ⁴ Gen. i, 5; viii, 13; xix, 23, 31. ⁵ Psal. v, 4. ⁶ Gen. xlix, 27. ⁷ Psal. liv, 18. ⁸ Matth. xx, 4. ⁹ Eccle. xi, 6. ¹⁰ Psal. lxiv, 9. ¹¹ Psal. lxiii, 7. ¹² Psal. xxx, 6. ¹³ Psal. lxxii, 14. ¹⁴ Psal. c, 8. ¹⁵ Psal. cxliv, 7. ¹⁶ Deut. xxxii, 40. ¹⁷ Ezech. v, 14. ¹⁸ Psal. cxliii, 7, 11. ¹⁹ Exod. iv, 6. ²⁰ Psal. xxxv, 12. ²¹ Psal. xxxi, 4. ²² Psal. xxxvi, 24. ²³ Psal. cxliv, 16. ²⁴ Psal. xxxvii, 3. ²⁵ Job xxxix, 37. ²⁶ Ezech. viii, 3. ²⁷ Ezech. i, 8. ²⁸ Ezech. xxxvii, 1, et xl, 1. ²⁹ Dan. viii, 25. ³⁰ Job ii, 6. ³¹ Job xiii, 21. ³² Psal. lxxiii, 11. ³³ Job xvii, 3. ³⁴ Matth. v, 31, et xviii, 8; Marc. ix, 43. ³⁵ Exod. xv, 9. ³⁶ Psal. xvii, 35. et cxliii, 1. ³⁷ Cant. v, 5. ³⁸ Ibid., v. 14. ³⁹ Luc. vi, 1.

ut in Psalmis : « In manibus tuis sortes meæ ¹, » id est, in dispositionibus tuis eventus mei. Per *manus* curæ spirituales, ut in Psalmis : « Anima mea in manibus meis semper ²; » [id est], animæ meæ curas assidue spirituales impendam. Per *manum*, «... Dei, ut in Psalmis : « In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum ³. »

Manna est corpus Christi, ut in Psalmis : « Dedit illis manna ad manducandum ⁴, » quod vitæ præsentis deserto corpus Christi «..... habemus. *Manna*, Scriptura sacra, ut in libro Numeri : « Erit manna quasi semen coriandri ⁵; » quod Scriptura sacra spiritualém in se continet intellectum. *Manna*, beatitudo cœlestis, ut in Apocalypsi : « Vincenti dabo manna absconditum ⁶, » quod, qui perseveraverit usque in finem, possidebit « quod oculus non vidit, quod auris non audivit, quod in cor hominis non ascendit ⁷. »

Manipuli sunt opera bona, ut in Genesi : « Vestros manipulos stantes adorare manipulum meum ⁸, » quod viri sancti sciunt non propter opera sua posse se, quantumlibet et bona fuerint, « Christi comparari. *Manipuli*, præmia sanctorum, ut in Psalmis : « portantes manipulos suos ⁹, » quod propter honorum operum semina, quæ nunc habent, recipient æterna in fine præmia.

Mandragoræ sunt bonæ famæ, ut in Cantico : « Mandragoræ dederunt odorem in portis nostris ¹⁰; » bonæ famæ contulerunt notitiam in Ecclesiis vestris. *Mandragoræ*, gloria popularis, ut in Genesi : « Da mihi partem de mandragoris ¹¹, » id est, de laude populari.

Margo est fides, ut in Ezechiele : « Et marginem ante thalamum ¹², » id est, fidem ante contemplationem.

Mare est baptismus, ut in Apocalypsi : « Mare vitreum simile crystallo ¹³, » id est, baptismus puritatem fidei habens et firmitatem. *Mare*, mundus, ut in Job : « Quis graditur super fluctus maris ¹⁴? » id est, qui superat «..... mundi. *Mare*, gentilitas, ut in Psalmis : « Transferentur montes in cor maris ¹⁵, » id est, Apostoli convertentur ad Gentes. *Mare*, homines pravi, ut in Psalmis : « Aquilonem et mare tu creasti ¹⁶, » id est, diabolus « in membra in flagella tu formasti. *Mare*, sæcularis occupatio, ut in Psalmis : « Qui descendunt mare in navibus ¹⁷, » quod prælati in Ecclesiis regendis de sæculi negotiis regendis se intromittunt. *Mare*, infernus, ut in Job : « Nunquid ingressus est profundum maris? ¹⁸ » quod Christus ad infernum descendit. *Mare*, voluptas sæcularium, ut in Job : « Fervescere faciet quasi ollam profundum mare ¹⁹, » quod diabolus mentem pravam per illicita desideria incendit. *Mare*, pœna

A gehennalis, ut in Cantico Exodi : « Et operuit eos mare, » id est, depressit eos pœna inferni ²⁰.

Marmor, firmitas bonæ, ut in Cantico : « Crux ejus sicut columnæ marmoreæ ²¹, » quod Christum in membris suis sustentant, firmi et stabiles sunt.

Margarita est cœleste desiderium, ut in Evangelio : « Inventa una pretiosa margarita ²², » id est, conceptio in mente desiderio cœlesti. Per *margaritas* spiritualia sacramenta, ut in Evangelio : « Ne mittatis margaritas vestras ante porcos ²³, » id est, interna mysteria non committatis immundis. Per *margaritas* homines justis, ut in Apocalypsi : « Duodecim margaritæ, duodecim portæ ²⁴, » quod homines sancti per fidem apostolorum aditum habent ad regnum cœleste. Per *margaritas* deliciae terrenæ, ut in Apocalypsi : « Mulier erat ornata margaritis ²⁵, » quod fallacia hujus sæculi terrenis deliciis nitet.

Masculus est spiritus hominis, ut in Genesi : « Masculum et feminam fecit eos ²⁶; » quod, ut ait Joannes Chrysostomus, nihil aliud est homo quam corporis « animæ conjunctio. *Masculus*, quilibet homo, ut in Genesi : « Masculus, cujus caro circumcisa non fuerit ²⁷, quod quilibet homo qui illicitus actus non resecat, peribit. *Masculus*, sensus rationalis animæ, ut in Exodo : « Si masculus fuerit, interficite ²⁸, » quod diabolus sensum rationalem in homine extinguere studet.

Mater est civitas, ut in Paulo : « Quæ sursum est Jerusalem, libera est, quæ est mater nostra ²⁹, » quod nullus servituti peccati subjacet. Civitas illa cœlestis. *Mater*, sancta Ecclesia, ut in Parabolis : « Qui despicit partum matris suæ ³⁰, » id est, qui vilipendit augmentum sanctæ Ecclesiæ. *Mater*, virgo Maria, ut in Cantico : « Videte regem Salomonem in diademate, quo coronavit eum mater sua ³¹; » id est, diligite Christum in humanitate, qua induit eum virgo Maria. *Mater* gratia Dei, ut in Cantico : « Columba mea, una est matri suæ ³², » quod simplicitate sanctæ Ecclesiæ unitatem inesse facit gratia Dei. *Mater*, natura vitiata, ut in Job : « Putredini dixi : Mater mea ³³, » quod propter peccatum natura humana in putredinem redigitur. *Mater*, plebs Judaica, quæ Christum crucifuit, ut in Cantico : « Ibi est corrupta mater ³⁴; » quod, cum plebs Judaica cruci Christum affixit, in spiritualem corruptionem incidit. *Mater*, Synagoga, ut in Cantico : « Teni eum, nec dimittam, donec introducam eum in domum matris suæ ³⁵, » quod modo Christi fides in Ecclesia tenetur, camque Synagoga in fine mundi suscipit. *Mater*, prædicator quilibet, ut in Evangelio : « Ipse meus frater, et soror, et mater ³⁶, » quod prædicator docendo alios in fide parit. *Mater*, concupiscentia, ut in Psalmis : « De ventre matris mee

Psal. xxx, 15. ² Psal. cxviii, 109. ³ Psal. xxx, 6. ⁴ Psal. lxxvii, 24. ⁵ Num. xi, 7. ⁶ Apoc. ii, 17. ⁷ Isa. lxxv, 4; I Cor. ii, 9. ⁸ Gen. xxxvii, 7. ⁹ Psal. cxxv, 6. ¹⁰ Cant. vii, 13. ¹¹ Gen. xxx, 14. ¹² Ezech. xl, 12. ¹³ Apoc. iv, 6. ¹⁴ Job. ix, 8. ¹⁵ Psal. xlv, 3. ¹⁶ Psal. lxxxviii, 13. ¹⁷ Psal. cvi, 23. ¹⁸ Job xxxviii, 46. ¹⁹ Job xli, 21. ²⁰ Exod. xv, 10. ²¹ Cant. v, 15. ²² M. th. xiii, 46. ²³ Matth. vii, 6. ²⁴ Apoc. xxi, 21. ²⁵ Apoc. xvii, 4. ²⁶ Gen. i, 27 et v, 2. ²⁷ Gen. xvii, 14. ²⁸ Exod. i, 16. ²⁹ Gal. iv, 26. ³⁰ Prov. xxx, 16. ³¹ Cant. iii, 11. ³² Cant. vi, 8. ³³ Job. xvii, 14. ³⁴ Cant. viii, 5. ³⁵ Cant. iii, 4. ³⁶ Matth. xii, 50; Marc. iii, 35; Luc. viii, 21.

tu es protector * meus ¹, id est, ex ventris concupiscentia protexisti me. *Mater*, prima mater Eva, ut in Psalmis, « Pater meus et mater mea dimiserunt me, » etc., ² id est, Adam et Eva peccato me exposuerunt, et Christus redemit me. *Mater*, terra, ut in libro Ecclesiastico: « Usque in diem reversionis in matrem omnium ³, » id est, in terram, quæ omnes in se recipit.

Malleus est diabolus, ut in Jeremia: « Contrita est malleus universæ terræ ⁴, » id est, victus est diabolus, qui contrivit peccatores. *Malleus*, percussio cælestis, ut in Job: « Quasi stipulam æstimabit malleum ⁵, » quod corpus diaboli, quæ est massa reproborum, cælestem percussione non pertimescit.

Maxilla est Ecclesia, ut in Job: « Percusserunt **B** maxillam meam ⁶, » id est, depresserunt Ecclesiam meam. *Maxilla*, prædicatio, ut in libro Judicum: « In maxilla asini percussi eos ⁷, » quod per simplicem doctrinam apostolorum superbos prostravit. *Maxilla*, malitia diaboli, ut in Job: « Armilla perforata est Leviathan maxilla ⁸, » quod Deus per præsentiam suam nos a diaboli malitia liberavit.

Medulla est corpus Christi, ut in cantico Deuteronomii: « Et hirco cum medulla tritici ⁹, » id est, opera penitentiae cum opere Christi. Per *medullam* divitiæ terrenæ, ut in Job: « Et medullis ossa illius irrigantur ¹⁰, » quod viri impii divitiis terrenis sustentantur. Per *medullas* intentiones, ut in Paulo: « Compagum quoque et medullarum ¹¹, » id est, cogitationum et intentionum.

Mel est ipsa Divinitas, ut in Job: « Torrentis mellis et butyri ¹², » et abundantiae calamitatis et humanitatis. *Mel*, sapientia spiritualis, ut in Parabolis: « Mel invenisti, comede quod sufficit tibi ¹³, » id est, noli plus quam oportet sapere. *Mel*, contemplatio, ut in Cantico: « Mel et lac sub lingua tua ¹⁴, » quod prædicatores et contemplationem docent et actionem. *Mel*, animæ sanctæ, ut in Cantico: « Comedi favum cum melle meo ¹⁵, » id est, animas sanctas carnis immortalitate gaudentes mihi conjugam. *Mel*, dulcedo carnis, ut in lege: « Nec quidquam fermenti aut mellis adolebitur in sacrificio Domini ¹⁶, » quod ei nec superbia mentis nec voluptas carnis placet. *Mel*, doctrina Christi, ut in cantico Deuteronomii: « Sugerunt mel de petra ¹⁷, » **D** id est, dulcem susceperunt doctrinam a Christo.

Membra sunt teneri in Ecclesia, ut in Job: « Membra mea quasi in nihilum sunt redacta ¹⁸, » id est, teneri et infirmi mei pens sunt consumpti. *Membra*, reprobi, ut in Job: « Membra carniarum ejus cohærentia ¹⁹, » sibi in malo consentiunt.

Menses sunt termini actionum, ut in Job: « Ego habui menses vacuos ²⁰, » id est, inanitatem in ter-

minis actionum mearum. *Menses*, ordines angelorum, ut in Job: « Nec numeretur in mensibus anni ²¹, » id est, inter angelos electos spiritus diabolicus ad salvationem non pertingit. *Mensis*, bona quæ mensis, ut in Isaia: « Erit mensis ex mense ²², » quod qui modo a malo mente quiescunt, in futuro gaudio quiescent.

Mensa est Vetus Testamentum, ut in Evangelio: « Catelli edunt de micis quæ cadunt de mensa dominorum ²³, » id est, humilis gentium subtilitatem Veteris Testamenti per intellectum comedit. *Mensa*, sacrum altare, unde accipimus corpus Domini Christi et sanguinem, ut in libro Ecclesiastici: « Ad magnam mensam sedisti, diligenter attende quæ apposita sunt tibi ²⁴, » id est, sacramenta corporis et sanguinis Domini, quæ in altari sumus fidei oculo contingit. *Mensa*, sacra Scriptura, ut in Psalmis: « Parasti in conspectu meo mensam ²⁵, » id est, humilem fecisti intelligentiæ meæ sacram Scripturam. *Mensa*,.... patriæ cælestis, ut in Evangelio: « Ut edatis et bibatis super mensam meam ²⁶, » id est, ut percipiat simul corporis et animæ beatitudinem in patria cælesti.

Mania sunt ornamenta virtutum, ut in Jeremia: « Præcipitavit omnia mœnia ejus ²⁷, » id est, destruxit ornamenta ejus.

Meridies est Christus, ut in Job: « Quasi in nocte, sic palpabunt in meridie ²⁸, » quod ac si esset [sic cæcutit?] peccator, sic cæcati erant Judæi in claritate Christi *Meridies*, ascensio Christi, ut in Psalmis: « Et meridie narrabo ²⁹, » id est, assertionem ejus prædicabo. *Meridies*, tribulatio, ut in Cantico: « Ubi cubes in meridie ³⁰, » id est, in quibus quiescis in persecutione. *Meridies*, fides, ut in Genesi ³¹, Abraham angelos suscepit in meridie, id est, in ferventi die. *Meridies*, sacra Scriptura, ut in propheta: « Impiegitimus in meridie ³², » quod hæretici in sacra Scriptura per pravam intellectum offendunt. *Meridies*, ardor charitatis, ut in Genesi: « Ad auram post meridiem ³³, » quod jam a charitate Dei per peccatum homo corruerat.

Mercenarius est quilibet justus, ut in Job: « Sicut mercenarii dies ejus ³⁴, » quod justus pro mercede æterna laborare non cessat. *Mercenarius*, hypocrita, ut in Evangelio: « Mercenarius cujus non sunt oves propriæ ³⁵, » quod simulatus prælatus curam de subjectis non habet.

Meretrix est anima polluta, ut in Isaia: « Facta est meretrix civitas fidelis, » quod anima, in qua Deus habitare solebat, per peccatum polluitur.

Messis est auditor verbi Dei, ut in Evangelio: « Messis quidem multa ³⁶, » quod multi sunt qui audire volunt, sed desunt qui dicant. *Messis*, operatio aperta, ut in Job: « Sursum atteratur messis ejus ³⁷, »

¹ Psal. lxx, 6; Psal. xxi, 11. ² Psal. xxvi, 10. ³ Eccli. xl, 4. ⁴ Jer. l, 23. ⁵ Job xli, 20. ⁶ Job xvi, 10. ⁷ Jud. xv, 16. ⁸ Job xl, 24. ⁹ Deut. xxxii, 14. ¹⁰ Job xxi, 24. ¹¹ Heb. iv, 12. ¹² Job xx, 17. ¹³ Prov. xxv, 16. ¹⁴ Cant. iv, 11. ¹⁵ Cant. v, 1. ¹⁶ Lev. ii, 11. ¹⁷ Deut. xxxii, 13. ¹⁸ Job xvii, 7. ¹⁹ Job xli, 14. ²⁰ Job vii, 5. ²¹ Job iii, 6. ²² Isa. lxvi, 25. ²³ Matth. xv, 27. ²⁴ Eccli. xxxi, 12. ²⁵ Psal. xxii, 5. ²⁶ Luc. xxii, 30. ²⁷ Thren. ii, 5. ²⁸ Job v, 13. ²⁹ Psal. lrv, 18. ³⁰ Cant. i, 7. ³¹ Gen. xviii, 4. ³² Isa. lix, 10. ³³ Gen. iii, 8. ³⁴ Job vii, 1. ³⁵ Joam. x, 12. ³⁶ Isa. i, 21. ³⁷ Matth. ix, xxxvii. ³⁸ Job xviii, 16.

quod aperta impii actio aliquando destruitur. *Messia*, A
Vetus Testamentum, ut in Job : « Stulti messem
famelicus comedit ¹; » quod Vetus Testamentum,
quod infamatus Judæorum populus tenuit, devota
plebs gentium intelligit spiritualiter. *Messia*, re-
probi, ut in Apocalypsi : « Mitte falcem tuam, et mete,
quoniam aruit messis terræ ², » quoniam Deus acu-
mine sententiæ suæ reprobos extirpabit. *Messia*,
præsens sæculum, ut in Evangelio : « Sinite utrum-
que crescere usque ad messem ³, » quod usque ad
finem sæculi permixti boni et mali simul in mundo
sunt.

Messores sunt angeli, ut in Evangelio : « Messores
sunt angeli ⁴. »

Micæ sunt subtilitates sacræ Scripturæ, ut in
Evangelio : « Cupiens saturari de micis ⁵, » quod B
gentilis populus sacræ Scripturæ profunditates in-
telligere cupit.

Milites sunt angeli, ut in Job : « Nunquid est nu-
merus militum ejus ? ⁶ » quod quantum ad * vos an-
geli innumerabiles sunt. *Milites*, virtutes spirituales,
ut in Evangelio : « Habent sub me milites ⁷, »
quod anima sancta virtutibus roboratur.

Militia est aspera vita, ut in Job : « Militia est
vita hominis super terram ⁸, » quod qui diu vivit,
tentationibus vexatur.

Milvus est diabolus, ut in Zacharia : « Et habe-
bant alas quasi milvi ⁹, » quod reprobi ad instar
diaboli in superbiam se extollunt. *Milvi*, rapaces, ut
in Levitico : « Milvum et vulturem non comedetis ¹⁰, »
id est, rapaces et invidios non debetis imitari.

Myrrha est mortificatio, ut in Cantico : « Manus
meæ distillaverunt myrrham ¹¹, » quod operarii
sanctæ Ecclesiæ carnis mortificationi intendunt.
Myrrha, tolerantia passionis, ut in Cantico : « Vad-
dam ad montem myrrhæ ¹², » id est, visitabo per
gratiam meam sublimes in passionibus. *Myrrha*,
mors Christi, ut in Cantico : « Fasciculus myrrhæ
dilectus meus mihi ¹³, » quod mors Christi Apostolis
amaritudinem passionis intulit. *Myrrha*, martyres,
ut in Cantico : « Messui myrrham meam cum aro-
matibus meis ¹⁴, » id est, martyres meos ad me per-
dixi

Myrtus est temperies cogitationis, ut in Isaia :
« Pro urtica crescet myrtus ¹⁵, » quod ubique pruden-
dens erit, cogitatio ibi erit temperata. *Myrtus*, com-
passio, ut in Isaia : « Myrtum et lignum ¹⁶, » id est,
compassionem et misericordiam.

Myrica est vita impii, ut in Jeremia : « Erunt
autem quasi miricæ in deserto ¹⁷, » quod cujuslibet
vita impii a Deo derelicta est.

Mytra est stabilitas mentis, ut in libro Judith :
« Colligavit cincinnos suos mitra ¹⁸, » quod fidelis
anima cogitationes suas stabilitatis rigore roborat.

Per *mitram* * commercia, ut in Exodo : « Facies fi-
liis Aaron mitras ¹⁹, » quod lex suadet ministris
Christi ut continentes sint.

Moab, gentilitas, ut in Psalmis : « Moab olla spei
meæ ²⁰, » quod populus gentilis spe salutis suæ roba-
ratur. *Moab* quilibet iniquus, ut in Psalmis : « Ad-
versum te testamentum disposuerunt, tabernacula
Idumæorum et Ismaelitæ, Moab et Agareni ²¹, »
quod contra Christum et eos qui sunt Christi, se
erigunt, qui mundum diligunt, qui sibi in voluptate
carnis consentiunt : qui ex patre diabolo sunt, quod
a bono sunt alieni : quod Idumæi interpretantur *ter-
reni*; Ismaelitæ, *sibi obedientes*; Moab, *ex patre*;
Agar, *advena*. *Moab*, diabolus, ut in Isaia : « Audi-
vimus superbiam Moab, superbus est valde ²², »
quod diabolus contra Deum superbit. *Moab*, pecca-
tum, ut in Isaia : « Vastatus est Aaron, Moab conti-
cuit ²³, » id est, destructo per mortem Christi hu-
mani generis adversario diabolo peccati aliquanta-
lum clamor cessavit, quod * Aaron *adversarius* inter-
pretatur

Modius est commodum temporale, ut in Evange-
lio : « Non * descendunt lucernam, et ponunt eam
sub modio ²⁴, » quod prædicatio commodo temporali
proponenda non est. *Modius*, perfectio, ut in libris
Regum : « Adduxit eum modio farinæ ²⁵, » quod
bona nostra actio in perfectione internæ munditiæ
Deo offerenda est

Mola est spes et timor, ut in lege : « Non accipis
loco pignoris superiorem et inferiorem molam ²⁶, »
quod sine spe et timore pro peccato satisfacere non
potest. *Mola*, actio sæcularis, ut in Isaia : « Tolle
molam ²⁷, » id est, apprehende actionem sæcularem.
Mola, circuitus laborum, ut in Evangelio : « Mola
asinaria in collo ejus ²⁸, » id est, circuitus laborum
in necessitate ejus.

Per *molam* [id est, maxillam] insidiæ, ut in
Psalmis : « Molas leonum confringet ²⁹, » id est, in-
sidias crudelium destruet « Dominus. »

Monilia sunt instrumenta virtutum, ut in Can-
tico : « Collum tuum sicut monile ³⁰, » id est prædi-
catio tua animas exornat. *Monilia*, blandimenta vi-
tiorum, ut in Isaia : « Auferet Deus monilia ³¹, »
quod vitiorum blandimenta destruet.

Mons est Pater cœlestis, ut in cantico Abacuc,
quod « Sanctus de monte * Pharao ³², » quod Chri-
stus de Patre invisibili processit. *Mons*, Christus, ut
in Isaia : « Præparatus mons domus Domini in ver-
ticem montium ³³, » quod Christus missus ad Je-
dæos omnes prorsus justos in sublimitate sanctitatis
excedit. *Mons*, Ecclesia, ut in Psalmis : « Quis as-
cendet in montem Domini ? ³⁴ » id est, quis * peccat-
igit ad conformitatem Ecclesiæ Dei ? *Mons*, populus
Judaicus, ut in Isaia : « Sedebo in monte testi-

¹ Job v. 5. ² Apoc. xiv, 15. ³ Matth. xiii, 30. ⁴ Ibid. v. 59. ⁵ Luc. xvi, 21. ⁶ Job xxv, 3. ⁷ Matth. viii, 9. ⁸ Job vii, 1. ⁹ Zach. v, 9. ¹⁰ Levit. xi, 14. ¹¹ Cant. v, 5. ¹² Cant. iv, 6. ¹³ Cant. i, 13. ¹⁴ Cant. v, 1. ¹⁵ Isa. lv, 13. ¹⁶ Isa. xli, 19. ¹⁷ Jer. xvii, 6. ¹⁸ Judith. xvi, 10. ¹⁹ Exod. xxix, 9. ²⁰ Psal. lxx, 10. ²¹ Psal. lxxxii, 6. ²² Isa. xvi, 6. ²³ Isa. xv, 4. ²⁴ Matth. v, 15. ²⁵ I Reg. i, 24. ²⁶ Deut. xxix, 6. ²⁷ Isa. xlvi, 2. ²⁸ Matth. xviii, 6. ²⁹ Psal. lxxiii, 7. ³⁰ Cant. i, 10. ³¹ Isa. iii, 19. ³² Hab. iii, 3. ³³ Isa. ii, 2. ³⁴ Psal. lxxiii, 3.

menti ¹, id est, populum Judaicum per incredulitatem subjiciam mihi. *Mons* contemplatio, ut in Exodo: « Ascende ad me in montem ², id est, me aliquo modo contingere per contemplationem. *Mons*, sublimitas religionis, ut in Genesi: « Ascendit Lot ad Segor, et mansit in montem ³, quod electus de prava conjugatorum conversatione ad religionis altitudinem ascendit. *Mons*, patria coelestis, ut in Psalmis: « Adduxerunt in montem sanctum tuum ⁴, id est, ad illam Jerusalem coelestem. *Mons*, sublimis justitia, ut in Psalmis: « Et exaudivit me de monte sancto suo ⁵, id est, de eminenti justitia sua. *Mons*, diabolus, ut in Evangelio: « Dicens monti huic, Transfer te in mare ⁶, quod apostoli hostem antiquum de obsessis ejecerunt et in infernum retro. *Mons*, hæreticus, ut in Psalmis: « Quomodo dicitis animæ meæ: Transmigra in montem sicut passer ⁷? id est, ut sequatur hominem hæreticum, quasi si esse possem magis justus.

Mons, sublimitas hujus mundi, ut in Isaia: « Super montem caliginosum levate ⁸, id est, sublimitatem mundi humiliare ad crucem Christi. *Mons*, virgo Maria, ut in Daniele: « Abcissus lapis de monte sine manibus ⁹, quod Christus de Maria natus est sine virili semine. Per *montes* angeli, ut in Psalmis: « Fundamenta ejus in montibus sanctis ¹⁰, quod sancta Ecclesia fundatur in prophetis. Per *montes* apostoli, ut in Psalmis: « Levavi oculos meos in montes ¹¹, id est, cordis mei intuitum erexi ad doctrinam apostolorum. Per *montes* præcepta sublimia, quæ pertinent ad perfectos. Per *montes* duo Testamenta, ut in Psalmis: « Inter medium montium pertransibunt aquæ ¹², quod in consensu duorum Testamentorum discurrunt fluentia doctrinæ. Per *montes* prædicatores, ut in Psalmis: « Suscipiant montes pacem ¹³, id est, prædicatores annuntiant pœnitentiam de subjectis. Per *montes* contemplationes internæ, ut in Job: « Circumspicit montes pascuæ tuæ ¹⁴, id est, considerat altitudines internarum contemplationum, in quibus devote anima depasta est. Per *montes* homines superbi, ut in Job: « Huic montes herbas ferunt ¹⁵, quod superbi quique diabolus per elationem pascunt. Per *montes* superba corda Judæorum, ut in libris Regum: « Montes Gelboe, nec ros, nec pluvia veniant super vos ¹⁶, quod infidelium Judæorum mentes superbæ, qui Christum occiderunt, prædicationem veritatis non susceperunt. Per *montes* gentiles, ut in libris Machabæorum: « Refulsit sol in clypeos aureos, et resplenderunt montes ab eis ¹⁷, quod Spiritus sanctus venit ad apostolos, et ab eis illuminati sunt populi gentiles. Per *montes* spiritus maligni, ut in cantico Habacuc: « Et contriti sunt montes sæculi ¹⁸,

A quod per Christum destructi sunt spiritus maligni, qui sunt principes mundi.

Mors est extinctio vitæ sæcularis, ut in Job: « Qui expectat mortem, et invenit ¹⁹, quod sancti funditus se ab hoc mundo mortificare volunt, sed non possunt. *Mors*, superbia, ut in Job: « Consumat brachia illius primogenita mors ²⁰, quod bona opera impii superbia, quæ fuit primum peccatum, destruet. *Mors*, diabolus, ut in Apocalypsi: « Habeo claves mortis et inferni, id est, potestatem super diabolum et membra ejus. *Mors*, supernum odium, ut in Psalmis: « Et formido mortis cecidit super me ²¹, id est, timui ne supernum odium prævaleret mihi. *Mors*, peccatum, ut in Psalmis: « Ne unquam obdormiam in morte ²², id est, ne unquam requiescam in peccato. *Mors*, pœna æterna, ut in Paulo: « Qui talia agunt digni sunt morte ²³, id est, digni sunt pœna æterna.

Morus est diabolus, ut in Evangelio: « Dicens huic arbori, More, eradicare ²⁴, quod apostoli diabolus in hominibus exstirpaverunt.

Mortariolum est mens hominis, ut in libro Numeri: « Terebat populus manna in mortariolo ²⁵, quod sacra Scriptura in mente subtiliter est per intellectum comminuenda. Per *mortariolum* martyria, ut in Exodo: « Mortariola et thuribula ²⁶, id est, martyria et corda sanctorum in amore Dei ardentia.

Mulier est Dei sapientia, ut in Evangelio: « Mulier habens drachmas decem ²⁷, id est, Dei sapientiam regunt divinam et humanam creaturam. *Mulier*, Christus, ut in Evangelio: « Fermentum abscondit mulier in farinæ sata tria ²⁸, quod humanum genus Christus in tres ordines distinxit, ordinem scilicet prælatorum, continentium, et conjugatorum. *Mulier*, sancta Ecclesia, ut in Parabolis: « Mulierem fortem quis inveniet ²⁹? quod solius Dei est sanctam Ecclesiam in mundo statuere. *Mulier*, virgo Maria, ut in Jeremia: « Mulier circumdabit virum ³⁰, id est, Maria concipiet Christum. *Mulier*, genus humanum, ut in Evangelio: « Et ecce mulier quæ habebat spiritum immundum ³¹, quod diabolus genus humanum per peccatum possedit. *Mulier*, anima fidelis, ut in Parabolis: « Mulier sapiens ædificat domum suam ³², quod anima devota reparat mentem suam. *Mulier*, vanitas mundi hujus, ut in Apocalypsi: « Et mulier erat circumdata purpura et coccina ³³, quod mundi hujus amatores per superbiam maxime decipiunt. *Mulier*, crudelitas, ut in Apocalypsi: « Vidi mulierem ebriam de sanguine martyrum Jesu ³⁴, quod omnes iniqui et maxime crudeles persecutores in montibus Christianorum delectantur. *Mulier*, doctrina hæretica,

¹ Isa. xiv, 13. ² Exod. xxiv, 12. ³ Gen. xix, 30. ⁴ Psal. xlii, 3. ⁵ Psal. iii, v. ⁶ Matth. xvii, 20. ⁷ Psal. x, 1. ⁸ Isa. xliii, 2. ⁹ Dan. ii, 34. ¹⁰ Psal. lxxxvi, 1. ¹¹ Psal. cxv, 1. ¹² Psal. ciii, 10. ¹³ Psal. lxxi, 3. ¹⁴ Job xxxix, 41. ¹⁵ Job xl, 15. ¹⁶ II Reg. i, 21. ¹⁷ I Mach. vi, 39. ¹⁸ Hab. iii, 6. ¹⁹ Job iii, 21. ²⁰ Job xviii, 13. ²¹ Psal. lvi, 5. ²² Psal. xii, 4. ²³ Rom. i, 32. ²⁴ Luc. xvii, 6. ²⁵ Num. xi, 8. ²⁶ Exod. xxv, 29, et xxxvii, 16. ²⁷ Luc. xv, 8. ²⁸ Matth. xiii, 33. ²⁹ Prov. xxxi, 10. ³⁰ Jer. xxxi, 22. ³¹ Luc. xiii, 11, 16. ³² Prov. xiv, 1. ³³ Apoc. xvii, 4. ³⁴ Ibid., v. 6.

ut in Parabolis : « Mulier pulchra et fatua ¹, » quod serino hæreticus propter ornatum verborum pulcher, sed propter erroris deceptionem fatuus est.

Mulier, impietas, ut in Zacharia : « Et ecce mulier sedens in medio amphoræ ², » quod in mente cuiuslibet reprobis impietas dominatur. Per *mulieres* animæ sanctæ, ut in Cantico : « O pulchra inter mulieres ³, » id est, quæ inter animas devotas spirituales primatum tenes. Per *mulieres* subditi, ut in Exodo : « Viri cum mulieribus præbuerunt armillas ⁴, » quod prælati cum subjectis devotas Deo offerunt actiones. Per *mulieres* voluptuosi quique, ut in Isaia : « Et dominabuntur eorum mulieres ⁵, » id est, voluptuosi prælati præerunt eis. *Mulier* accipitur pro sexti, ut in Gal. : « Factum ex muliere ⁶, » et pro infirmitate, ut in Job : « Homo natus de muliere ⁷. »

Mulus est quilibet piger, ut in Psalmis : « Nolite fieri sicut equus et mulus ⁸, » id est, nolite superbi esse et pigri.

Munitiones sunt virtutes, ut in Ezechiele : « Et ædificabis munitiones ⁹, » quod prædicator in corde subjecti spirituales debet procreare virtutes.

Murus est Christus, ut in Isaia : « Salvator ponetur in ea murus ¹⁰, » quod sanctæ Ecclesiæ Christus defensor est. *Murus*, Ecclesia, ut in Cantico : « Ego murus ¹¹, » quod sancta Ecclesia munit eos qui sunt in ea. *Murus*, adversitas huius mundi, ut in Psalmis : « In Deo meo transgrediar murum ¹², » id est, adjuvante Deo vincam huius mundi adversitatem. *Murus*, disciplina, ut in Job : « Rupto muro, irruerant super me ¹³, » id est, destructo rigore disciplinæ vexaverunt me. Per *muros* Ecclesiæ, ut in Cantico : « Tulerunt passium meum custodes murorum ¹⁴, » id est, mala me vetustate exuerunt prædicatores Ecclesiarum. Per *muros* virtutes animæ, ut in Jeremia : « Princeps destruxit muros Jerusalem ¹⁵, » quod spirituales animæ virtutes gulæ vitium devastat. Per *muros* summi principis mundi, ut in Josue in tubarum sonitu, « Corruerunt muri Jericho ¹⁶, » quod in doctrina prædicatorum humiliati sunt principes mundi.

Murenulæ sunt ordamenta virtutum, ut in Cantico : « Murenulas aureas faciemus tibi ¹⁷, » id est, ornamenta virtutum charitate plena construemus tibi.

Musca est inquietudo cordis, ut in Exodo : « Et venit musca gravissima in domos Pharaonis ¹⁸, » quod in mente cuiuslibet reprobis semper inquietudo est.

Mustum, spiritualis fervor, ut in Cantico : « Et mustum malgranatorum ¹⁹, » id est, fervorem spiritualium donorum. *Mustum*, vehementia pravæ

mentis, ut in Job : « Venter meus quasi mustum absque spiraculo ²⁰, » quod in mente perversa vehementia a Spiritu sancto damnatur.

Mustela est vita pravorum, ut in lege : « Mustelam non comedetis ²¹, » id est, vitam et conversationem pravorum imitari non debetis.

N.

Nardo.
Novacula.
Nidulus.
Nebula.
Nemus.
Nasus.
Nubes.

Nitrum.
Noctua.
Nisus.
Navicula.
Nardus.
Nuptiæ.

Nex.
Nigredo.
Nervus.
Nysicorus.
Navis.
Nix.

Nares sunt præsentia Christi, ut in Isaia : « Quiescite ab homine cuius spiritus in naribus ejus ²², » id est, cessate irritare Christum, qui in Deitate sua præscit universa. *Nares*, præstolatio, ut in Job : « Gloria narium ejus terror ²³, » quod viri sancti in adversis, quæ sibi sciunt ventura, gloriantur. *Nares*, fatuitas, ut in Parabolis : « Circulus aureus in naribus ejus ²⁴, » quod sermo hæreticorum et per ornatum nitidus, et per errorem fatuus est. *Nares*, instigatio diaboli, ut in Job : « De naribus ejus procedit fumus ²⁵, » quod antiqui hostis instigatio obscuritatem generat in humana mente.

Nardus est fides, ut in Cantico : « Nardus nostra dedit odorem suum ²⁶, » quod fides sanctæ Ecclesiæ in publico se manifestat. *Nardus*, charitas, ut in Cantico : « Cipri cum nardo ²⁷, » id est, bona opera cum charitate. *Nardus*, interna suavitas mentis, ut in Evangelio ²⁸ Maria caput Christi nardo perfudit, id est, divinitatem ejus lûterna cordis suavitate quilibet fidelis placat.

Nasus est discretio, ut in Cantico : « Nasus tuis sicut turtis Libani ²⁹, » quod devotæ animæ discretio in sublimitate sanctitatis consistit, quod Libanus candidatio dicitur.

Navis est Ecclesia, ut in Evangelio : « Intravit in unam navim ³⁰, » id est in Ecclesiam, quæ Petro commissa. *Navis*, anima, ut in Parabolis : « Facta est quasi navis institoris ³¹, » quod animam humanam quæ eam inhabitat Deus regit. *Navis*, cor hominis, ut in Evangelio : « Relictis retibus et navi, secuti sunt eum ³², » quod perfecte Christum sequi non possumus, nisi terrenas occupationes et ipsas corporis nostri voluptates relinquamus. Per *navem* Ecclesiæ per orbem, ut in Psalmis : « Illic naves pertransibunt ³³, » quod toto orbè terrarum Ecclesiæ diffusæ sunt. Per *navem* antiqui Patres, ut in Job : « Quasi naves portantes poma ³⁴, » quod sacramenta salutis nostræ antiqui in oraculis præfigurata habuerunt. Per *naves*, rectores, ut in Apo-

¹ Prov. II, 22. ² Zach. VII, 5. ³ Cant. I, 8, et V, 9, 17. ⁴ Exod. XXXV, 22. ⁵ Isa. III, 12. ⁶ Gal. IV, 4. ⁷ Job. XIV, 1. ⁸ Psal. XXXI, 9. ⁹ Ezech. IV, 2. ¹⁰ Isa. XXVI, 1. ¹¹ Cant. VIII, 10. ¹² Psal. XVII, 5. ¹³ Job. XXX, 14. ¹⁴ Cant. V, 7. ¹⁵ Jer. LII, 14. ¹⁶ Jos. VI, 20. ¹⁷ Cant. I, 2. ¹⁸ Exod. VIII, 24. ¹⁹ Cant. VIII, 2. ²⁰ Job. XXXII, 19. ²¹ Lev. XI, 29. ²² Isa. II, 22. ²³ Job. XXXIX, 23. ²⁴ Prov. XI, 22. ²⁵ Job. XLI, 11. ²⁶ Cant. I, 12. ²⁷ Cant. IV, 13. ²⁸ Marc. XIV, III; Joan. XII, 3. ²⁹ Cant. VII, 4. ³⁰ Luc. V, 3. ³¹ Prov. XXI, 11. ³² Matth. IV, 20, 22; Marc. I, 18. ³³ Psal. CIII, 26. ³⁴ Job. IX, 26.

calypsi : « Tertia pars navis interiit ¹, » quod illi rectores qui nec activam, nec contemplativam tenent, peribunt. Per *navem* mundi amatores, ut in Psalmis : « In spiritu vehementi conteres naves Tharsis ², » id est, in Spiritu sancto humiliabis eos qui terrena gaudia explorant, quod *Tharsis exploratio gaudii* interpretatur. Per *naves* duo Testamenta populi, ut in Evangelio : « Vidit duas naves stantes secus ³ litus ⁴, » quod de utraque novit Deus qui sanctus estus.

Navicula est Ecclesia, ut in Evangelio : « Ita ut navicula operiretur fluctibus ⁵, » id est, ut Ecclesia vexaretur tribulationibus. *Navicula*, crux Christi, ut in Evangelio : « Ascendit Jesus in naviculam, et transfretavit, et venit ⁶, » etc., quod ascendens Christus crucem exivit de mundo, et venit ad cœlestem patriam.

Nebula est ignorantia, ut in Job : « Expandit super illud nebulam suam ⁷, » quod etiam justus cor sine ignorantia aliquando in hac vita esse non potest. *Nebula* cor cujuslibet infidelis, ut in Job : « Nunquid elevabis in nebula vocem tuam ⁸, » id est, cordi infideli prædicationem tuam infundes? *Nebula*, stabilitas mentis humanæ, ut in libris Regum : « Non poterant sacerdotes stare, et ministrare propter nebulam ⁹, » quod interni sensus humanæ animæ diu nequeunt in statu veræ rectitudinis Deo servire, propter instabilitatem fluctuantium cogitationum

Nervus est divina essentia, ut in Job : « Posuisti in nervo pedes meos ¹⁰, » id est, mentis ¹¹ me affectum forti scientia tua alligasti. *Nervus*, robor carnis, ut in Genesi : « Tetigit angelus in Jacob nervum femoris ejus ¹², » quod in viro sancto interna visitatio mortificat robor carnalis voluptatis. *Nervus*, afflictio, ut in Jeremia : « Jussit eum mitti in nervum ¹³, » id est, poni in duram afflictionem. Per *nervum* animæ virtutes, ut in Job : « Ossibus et nervis compegesti me ¹⁴, » id est, fortitudinibus et virtutibus roborasti me. Per *nervos* machinamenta diaboli, ut in Job : « Nervi testicularum ejus perplexi sunt ¹⁵, » quod machinamenta ejus multimoda sunt

Nemus est vita pravorum, ut in Judicibus : « Geleon destruxit Aminadab, et succidit nemus ¹⁶, » quod Christus errorem diaboli et pravorum vitam damnat. *Nemus*, sancta Ecclesia, ut in Genesi : « Abraham plantavit nemus in Bersabee ¹⁷, » et Christus statuit Ecclesiam in gratia septiformis sui, quod Bersabee *puteus septimus* interpretatur. *Nemus*, nitor eloquentiæ sæcularis, ut quod *nemus* in domo Domini plantari prohibetur ¹⁸, quod ædificatio sanctæ Ecclesiæ in nitore sæculari consistere

non debet, et Paulum misit Deus evangelizare non in sapientia verbi ¹⁹.

Nycticorax est Christus, ut in Psalmis : « Factus sum sicut nycticorax ²⁰ in mundo ²¹, » id est, mortuus positus sum in sepulcro.

Nidus est fides, ut in Psalmis : « Et turtur nidum sibi ²², » quod sancta Ecclesia securitatem invenit in fide, in qua fideles populos nutrit. *Nidus*, sancta conversatio, ut in Deuteronomio : « Et avem pullis in nido incubantem ²³, » id est, virum bonum in sancta conversatione operibus bonis insistentem. *Nidus*, viri sancti animus, ut in Job : « Et in arduis ponet nidum suum ²⁴, » id est, in cœlestibus figet animum suum.

Nidulus est simplicitas, ut in Job : « In nidulo meo moriar ²⁵, » id est, in simplicitate mea consummabo dies meos

Nigredo est humilitas, ut in Cantico : « Comæ ejus sicut elatæ palmarum nigre ²⁶, » quod corvus et spiritus angelici et sublimes in beatitudine, et ne corruerent, humiles fuerunt. *Nigredo*, tribulatio exterior, ut in Cantico : « Nigra sum, sed formosa ²⁷, » quod anima fidelis, licet in tribulatione obscura sit, intus tamen coram Deo decora est. *Nigredo*, conscientia mala, ut in Jeremia : « Denigrata est super carbones facies ejus ²⁸, » id est, conscientia eorum etiam plus est obscurata quam conscientia pravorum. *Nigredo*, labor, ut in Job : « Cutis mea denigrata est super me ²⁹, » quod qui exterioribus actionibus in Ecclesia servant, in labore affiguntur.

Nitrum est perversa mens, ut in Parabolis : « Acetum in nitro, et qui cantat ³⁰ ut carmen cordi pessimo ³¹, » quod prava mens, quando corrumpitur, de corruptione deterior efficitur, sicut nitrum fervescit et ebullit quando acetum mittitur in eo. *Nitrum*, exterior carnis munditia, ut in Jeremia : « Si laveris te nitro, tamen a peccati macula munda non es ³².

Nix est vir sanctus, ut in Jeremia : « Candidiores Nazaræi ejus nive ³³, » id est, continentes ejus aliiis viris sanctis mundiores erant. *Nix*, quilibet peccator, ut in Psalmis : « Qui dat nivem sicut ³⁴, » quod ab illo nonnunquam quasi a veste circumdatur, qui prius in peccato frigidus erat. *Nix*, corda gentium, ut in Job : « Nunquid ingressus es thesauros ³⁵ illius ³⁶? » quod Dominus corda gentium intravit. *Nix*, æterna damnatio, ut in Job : « Qui timent pruinam, irruet super ³⁷ eam nix ³⁸, » quod qui præsentis nolunt tribulatione pro Deo affligi, damnatione æterna seriantur. *Nix*, desiderium cœlestis, ut in Job : « Si lotus fuero aquis ³⁹ vivis ⁴⁰, » id est, si

¹ Apoc. viii, 9. ² Psal. xlvii, 8. ³ Luc. v, 2. ⁴ Matth. viii, 24. ⁵ Matth. xv, 39. ⁶ Job. xxvi, 9. ⁷ Job. xxxviii, 34. ⁸ III Reg. viii, 41. ⁹ Job. xiiii, 27. ¹⁰ Gen. xxxii, 25. ¹¹ Jer. xx, 2. ¹² Job. x, 14. ¹³ Job. xl, 12. ¹⁴ Jud. vi, 30. ¹⁵ Gen. xxi, 35. ¹⁶ Deut. xvi, 21. ¹⁷ I Cor. ii, 1, 4. ¹⁸ Psal. ci, 7. ¹⁹ Psal. lxxxiii, 4. ²⁰ Deut. xxii, 6. ²¹ Job. xxix, 30. ²² Job. xxix, 18. ²³ Cant. v, 11. ²⁴ Cant. i, 5. ²⁵ Thren. iv, 8. ²⁶ Job. xxx, 30. ²⁷ Prov. xxv, 20. ²⁸ Jer. ii, 21. ²⁹ Thren. iv, 7. ³⁰ Psal. cxlvii, 16. ³¹ Job. xxxviii, 22. ³² Job. vi, 16. ³³ Job. ix, 20.

mundus fuero effectus desiderii cœlestis compunctio-
tionibus.

Noctua est mens fallax, ut in Lege : « Noctua et accipitrem non comedetis ¹, » quod hominem, quando mentem gerit fallacem et rapacem, imitari non debemus.

Novacula est quilibet prædicator, ut in Isaia : « Radet Deus novacula conducta, in iis qui trans flumen sunt, caput ², » quod mentem eorum qui in Ecclesia sunt baptizati, ab omni sorde vitiorum per prædicatorum suos emundat. *Novacula*, quilibet impius, ut in Psalmis : « Sicut novacula acuta fecisti dolum ³, » id est, et expedite, quibuscunque vales, perficis malum. *Novacula*, pœnitentia, ut in libris Regum : « Novacula non ascendet super caput ejus ⁴, » [scilicet] Samuelis, quod in mente Christi nulla fluxa cogitatio fuit, quæ per pœnitentiam rescari debuit.

Nox est tribulatio, ut in Psalmis : « Neque luna per noctem, ⁵, » id est, defectus virtutis non franget te per tribulationem. *Nox*, vita præsens, ut in Isaia : « Anima mea desideravit te in nocte, sed et spiritus meus ⁶, » id est, in præsentis vitæ obscuritate. *Nox*, conversatio laicorum, ut in Genesi : « Luminare majus, ut præset diei, et luminare minus, ut præset nocti ⁷, » id est, sacerdotalem, quæ regeret clericos, et regiam, quæ turbam regeret laicorum. *Nox*, ipse diabolus, ut in Psalmis : « Et nox nocti indicat ⁸, » quod diabolus primum hominem obscure deceptum ad tactum ligni scientiæ boni et mali perduxit. *Nox*, adversitas sancti, ut in Job : « Quis dedit carmina in nocte ⁹? » quod Deus electos suos consolatur in tribulatione. *Nox*, ignorantia, ut in Job : « Nocte opprimet eum tempestas ¹⁰, » id est, ignorantia eum damnatio prosternet. *Nox*, seductor humani generis, ut in Job : « Sit nox illa solitaria ¹¹, » id est, electis ad salvationem assumptis solus diabolus cum corpore suo, messa videlicet reproborum damnatur. *Nox*, infirmitas mentis, ut in Job : « Et nox in qua dictum est : Conceptus est homo ¹², » quod dum mente infirmatur, statim ad peccatum trahitur. *Nox*, peccatum, ut in Isaia : « Custos, quid de nocte ¹³, » id est : O Deus, quid judicas de peccato meo? Per *noctem* obscuritas hujus sæculi, ut in Cantico : « In lectulo meo per noctes quæsi quem diligit anima mea ¹⁴, » id est, in præsentis obscuritate quæsi Dominum in quiete mea. Per *noctem* afflictiones, ut in Psalmis : « In noctibus extollite manus vestras ¹⁵, » id est, in afflictionibus elevate actus vestros ad Deum.

Nubes est Spiritus sanctus, ut in Paulo : « In Moyse baptizati sunt in nube, et in mari ¹⁶, » id est, a Christo et a Spiritu sancto. *Nubes*, ascensio Chri-

sti, ut in Psalmis : « Qui ponis nubem ascensum tuum ¹⁷, » id est, qui corporaliter ad cœlos ascendis. *Nubes*, consolatio divina, ut in Isaia : « Nubem per diem ¹⁸, » quod Dominus consolationem præbet per prosperitatem. *Nubes*, refrigerium, ut in Apocalypsi : « Et ascenderunt in nube in cœlum ¹⁹, » quod tunc plene Enoch et Elias perveniunt ad regnum, ubi sunt in refrigerio sine fine. *Nubes*, protectio Dei, ut in Exodo : « Cumque ascendisset Moyses, operuit montem nubes ²⁰, » quod cum aliquis ad contemplationis altitudinem pertingit, necesse est ut ei protectio divina assit, ne aberret. *Nubes*, quilibet sanctus, ut in Exodo : « Respexerunt ad solitudinem, et ecce gloria Domini apparuit in nube ²¹, » id est, intantibus Ecclesiam, et visus est Deus habitare in nomine sancto. *Nubes*, humana caro in Christo, ut in Isaia : « Dominus ingrediatur in Ægyptum sedens super nubem ²², » id est, quod Filius Dei introiit hunc mundum, carnem habens humanam ab omni pondere peccati immunem. *Nubes*, cæcitas mentis, ut in Ezechiele : « Ventus turbinis veniebat ab Aquilone, nubesque magna ²³, » quod a diabolo procedit tentatio vehemens et cæcitas in mente hominis. Per *nubes* prædicatorum, ut in Isaia : « Nubes pluant justum ²⁴, » prædicatorum nuntient Christum. Per *nubes* propheta, ut in Psalmis : « Tenebrosa aqua in nubibus ²⁵, » quod occulta est scientia in prophetis. Per *nubes* apostoli, ut in Psalmis : « Educens nubes ab extremo terræ ²⁶, » quod non oratores, sed piscatores, in apostolos Deus assumpsit. Per *nubes* sancti Novi Testamenti, ut in Isaia : « Qui sunt illi qui in nubes volant ²⁷? » quod novæ gratiæ sancti et verbis pluunt et miraculis coruscant, et per sanctam conversationem in sublimibus volant. Per *nubes* iniqui, ut in Epistola Judæ : « Nubes sine aqua, quæ a ventis circumferuntur ²⁸, » quod iniqui gratiæ humore carentes, tentationibus agitantur.

Nuptiæ sunt gaudia patriæ cœlestis, ut in Evangelio : « Quando revertatur a nuptiis ²⁹, » quod ascendit in cœlum, et inde venturus est iudicium vivos et mortuos. *Nuptiæ*, vocatio Ecclesie, ut in Evangelio : « Qui fecit nuptias filio ³⁰, » quod Deus Pater sanctam Ecclesiam vocando ad fidem eam Christo conjunxit.

Nurus est Ecclesia, ut in libro Ruth : « De nura tua natus est, qui te diligit ³¹, » quod fructus fidei, qui de Ecclesia procedit, defectum Synagoga verè compassionem.

O

Obryzum.
Onager.
Os.
Odor.
'occidens.

Orbis.
Ornum.
Olla.
Oleum.
Oriens.

Obstetrica.
Oculum.
Ordeum.
Oris.
Onocentaurus.

¹ Lev. xi, 16. ² Isa. vii, 20. ³ Psal. li, 4. ⁴ I Reg. i, 11. ⁵ Psal. cxx, 6. ⁶ Isa. xxvi, 9. ⁷ Gen. i, 16. ⁸ Psal. xviii, 3. ⁹ Job. xxxv, 10. ¹⁰ Job. xxvii, 20. ¹¹ Job. iii, 7. ¹² Job. iii, 3. ¹³ Isa. xxi, 11. ¹⁴ Cant. iii, 1. ¹⁵ Psal. cxxxiii, 1. ¹⁶ I Cor. x, 2. ¹⁷ Psal. x, 5. ¹⁸ Isa. iv, 5. ¹⁹ Apoc. xi, 12. ²⁰ Exod. xxiv, 15. ²¹ Exod. xvi, 10. ²² Isa. xix, 1. ²³ Ezech. i, 4. ²⁴ Isa. xlv, 8. ²⁵ Psal. xvii, 12. ²⁶ Psal. cxxxiv, 7. ²⁷ Isa. lx, 8. ²⁸ Vers. 12. ²⁹ Luc. xii, 36. ³⁰ Matth. xxii, 2. ³¹ Ruth. iv, 15.

Ortus.
Oriones.
Oculus.

Optimates.
Ostium.
Oliva.

Organum.
Onycha.
Ovile.

Obryzum, angelicæ dignitatis, ut in Job: « Non dabitur aurum obryzum pro ea ¹, » quod * Christus, qui Filius Dei est, nec ipsa claritas angelorum comparari potest. *Obryzum*, sanctitas hominis, ut in Job: « Nec obryzum dixi, fiducia mea ², » id est, in nulla unquam sanctitate mea, quantacunque fuit, confidere nolui. *Obryzum*, divitiæ terrenæ, ut in Isaia: « Pretiosior erit homo mundo obryzo ³, » id est, in tantum Babylonia destruetur, ut plures in ea reperiri possint divitiæ terrenæ quam homines.

Obstetrices sunt * peccatores, ut in Exodo: « Quod timuerunt obstetrices Dominum, ædificavit illis domos ⁴, » quod quando ipsi prædicatores perfecte Dominum timent, tunc et merito et numero populus ei serviens augetur.

Oculus est intentio cordis, ut in Evangelio: « Si oculus tuus fuerit simplex ⁵, » id est, si intentio tua fuerit pura. *Oculus*, claritas intellectus, ut in Psalmis: « Conturbatus est in ira oculus ⁶, » id est, ira impediens intellectum meum. *Oculus*, mens contemptantis, ut in Psalmis: « Turbatus est a furore oculus meus ⁷, » id est, mens mea valde timet iudicium tuum, quando de * Deo cogitat. *Oculus*, internum desiderium, ut in Job: « Ad Dominum stillat oculus meus ⁸, » id est, ad Dominum fluet desiderium meum. *Oculus*, intimus amicus, ut in Evangelio: « Si oculus tuus scandalizaverit te, erue eum ⁹, » id est, si intimus amicus tuus ad malum te trahit, abscinde a te familiaritatem ejus, ne eam sequaris ad malum. *Oculus*, opus, ut in Evangelio: « Trabem autem in oculo tuo non consideras ¹⁰, » id est, crimen in opere tuo non deprehendis. *Oculus*, intuitus exterior, ut in Propheta: « Oculus meus deprædatus est animam meam ¹¹, » id est, in peccatum per exteriorem affectum prorui. *Oculus*, quilibet prædicator, ut in Parabolis: « Oculum videntem, et aurem audientem, Deus fecit utrumque ¹², » quod ex munere est divino, * ut et bonus doctor et auditor. *Oculus*, hæreticus, ut in Parabolis: « Oculum qui subsannat patrem suum, et despicit * partem matris suæ, effodiant eum corvi de torrente ¹³; » quod hæreticum, qui Christum et prædicationem Ecclesiæ contemnit, a communione fidelium ejicere debent prælati, qui sanctis doctrinis insistent. Per *oculos* sancti prophetæ, ut in Cantico: « Oculi tui sicut columbæ super rivos aquarum ¹⁴, » quod sancti prophetæ, qui futura prospiciunt, simplicitati et sacræ Scripturæ insistent. Per *oculos* prædicatores boni, ut in Genesi: « Pulchriores sunt oculi ejus vino ¹⁵, » quod prædicatores Evangelii doctoribus Veteris Testamenti excellentiores sunt. Per *oculos* prædica-

A tores mali, ut in Psalmis: « Obscurentur oculi eorum ¹⁶, » quod pravi doctores dum agere nolunt quod intelligunt, ad hoc etiam quandoque perveniunt, ut cæcati, quid agere debeant, ignorent. Per *oculos* apostoli, ut in Psalmis: « Defecerunt oculi mei ¹⁷, » id est, Dum ego in passione mea de Patre meo confido, discipuli mei per mentis infirmitatem deficiunt. Per *oculos* sensus spiritales, ut in Cantico: « Oculi tui columbarum ¹⁸, » quod interni sensus devotæ animæ simplicitati insistent. Per *oculos* doctores Judæorum, ut in Jeremia: « Defecerunt oculi eorum, quod non erat herba ¹⁹, » id est, doctores, ideo evanuerunt, quod internum spei virorem non habuerunt. Per *oculos* consiliarii diaboli, ut in Job: « Oculi ejus velut palpebræ diluculi ²⁰, » quod consiliarii Satanæ ad tenebras auditores suos trahunt, et tamen claritatem se eis infundere simulant. Per *oculos* prædicatores Antichristi, ut in Job: « Hostis meus terribilibus me oculis intuitus est ²¹, » quod diabolus sanctam Ecclesiam per Antichristi prædicatores plurimum terrebit. Per *oculos* concupiscentiæ illicitæ, ut in Genesi: « Et aperti sunt oculi amborum ²², » quod post peccatum ad terrena contra Dominum in anima humana illicitæ concupiscentiæ erant. Per *oculos* cogitationes, ut in Job: « Qui inclinaverit oculos suos non salvabitur ²³, » et qui humiliaverit cogitationes mentis suæ, veram salutem consequetur. Per *oculos* superbi motus cordis, ut in Job: « Quasi magna cogitans attonitos habes oculos ²⁴, » id est, ac si sublimia de te pertractes, in mente superbis. Per *oculos* asperiores aspectus, ut in Job: « Pepigi fœdus cum oculis meis, ne cogitare de virgine ²⁵, » id est, a vanitate compescui exteriorem actum meum, ne de ea cogitare repellerer. Per *oculos* populi, ut in Cantico: « Vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum ²⁶, » id est, ad delectationem me traxisti, o Ecclesia, in unanimitate populorum tuorum.

Occidens est decrepita ætas, ut in Evangelio: « Multi ab Occidente venient ²⁷, » id est, plures iam ipsa decrepita ætate ad sanctitatem pertingent. *Occidens*, infidelitas, ut in Apocalypsi: « Ab occidente portæ tres ²⁸, » quod qui in defectu fidei sunt, nunquam ad fidem Trinitatis perveniunt. *Occidens*, defectus virtutis, ut in Job: « Si ad occidentem iero, non intelligam eum ²⁹, » quod nequaquam Deum pure intelligunt, qui per lapsum peccati a virtute cadunt.

Odor est suavitas sanctitatis, ut in Cantico: « Et odor unguentorum super omnia aromata ³⁰, » id est, suavitas virtutum tuorum omnia excedit dulcia hujus vitæ. *Odor*, bona vita, ut in Cantico: « Et odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris ³¹, » id est, fama bona operum tuorum devotionem ostendis,

¹ Job. xxviii, 15. ² Job. xxxiv, 15. ³ Isa. xiii, 12. ⁴ Exod. i, 17. ⁵ Matth. vi, 22. ⁶ Psal. xxx, 10. ⁷ Psal. vii, 8. ⁸ Job. xvi, 20. ⁹ Matth. xviii, 9; Marc. ix, 47. ¹⁰ Matth. vii, 5; Luc. iv, 41. ¹¹ Thren. iii, 51. ¹² Prov. xx, 12. ¹³ Prov. xxx, 17. ¹⁴ Cant. v, 12. ¹⁵ Gen. xlix, 12. ¹⁶ Psal. lxxviii, 24. ¹⁷ Psal. lxxviii, 4. ¹⁸ Cant. iv, 1. ¹⁹ Jer. xiv, 6. ²⁰ Job. xli, 9. ²¹ Job. xvi, 9. ²² Gen. iii, 7. ²³ Job. xxii, 29. ²⁴ Job. xv, 12. ²⁵ Job. xxxi, 1. ²⁶ Cant. iv, 9. ²⁷ Matth. viii, 11; Luc. xiii, 29. ²⁸ Apoc. xxi, 13. ²⁹ Job. xxiii, 8. ³⁰ Cant. iv, 10. ³¹ Ibid. v. 11.

quam habes in oratione. *Odor*, sanctitas locutionis, A quod illis dæmones delectantur, qui elati sunt et ut in Cantico : « Odor oris tui sicut malorum ¹, » id est, tam sancta es in locutione quam es in actione.

Oliva est misericordia, ut in Isaia : « Myrtum et lignum olivis ², » id est, compassionem et virtutem misericordiæ. *Oliva*, Spiritus sanctus, ut in libro Judicum : « Dixerunt olivæ : Impera nobis ³, » quod qui fide spiritum habere fructuose non possunt, quod regnum erit, ea oliva accipere nolunt. *Oliva*, opera justorum, ut in Psalmis : « Ego autem sicut oliva fructifera ⁴, » id est, ad instar præcedentium justorum vixi. *Oliva*, quilibet hypocrita, ut in Job : « Quasi oliva proficiens florem suum ⁵, » quod hypocrita exterioris sanctitatis nitorem habere videtur, nonnunquam amittit. *Oliva*, populus Judæorum, ut in Cantico Habacuc : « Mentietur opus olivæ ⁶, » quod legalis, quam habebant Judæi, operatio jam cessavit.

Oleum est Spiritus sanctus, ut in Isaia : « Computrescet jugum a facie olei ⁷, » id est, deficiet peccatum in præsentia Spiritus sancti. *Oleum*, interna gratia, ut in Job : « Petra fundebat mihi rivus olei ⁸, » id est, Christus mihi contulit dona gratiæ suæ. *Oleum*, devotio mentis, ut in Exodo : « Afferrant tibi oleum de arboribus purissimum ⁹, » quod juxta exempla patrum præcedentium uni debemus Deo offerre devotionem. *Oleum*, charitas, ut in Ecclesiaste : « Oleum de capite tuo non deficiat ¹⁰, » id est, charitas in mente tua semper duret. *Oleum*, testimonium cordis, ut in Evangelio : « Prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis ¹¹, » quod viri sancti testimonium conscientie habent in cordibus suis. *Oleum*, consolatio, ut in Evangelio : « Infundens oleum et vinum ¹², » id est, consolationem et correptionem. *Oleum*, fama divinæ laudis, ut in Cantico : « Oleum effusum nomen tuum ¹³, » quod videlicet in Ecclesia excellentia divina laudatur. *Oleum*, activus quilibet, ut in Apocalypsi : « Et oleum et vinum ne laseris ¹⁴, » id est, contemplativos et activos non discrepabis. *Oleum*, adulatio, ut in Psalmis : « Oleum autem peccatoris non [impinguet caput meum] ¹⁵, » id est, favor adulatoris non lætificabit cor meum

Olla est tribulatio, ut in Psalmis : « Moab olla spei meæ ¹⁶, » id est, tribulatio, quam a diabolo sustineo, auget me in spe. *Olla*, mens reproba, ut in Jeremia : « Ollam succensam ego video ¹⁷, » id est, mentem reprobam desideriis carnalibus inflamatam aspicio. *Olla*, malitia diaboli, ut in Job : « Fervescere quasi ollam profundum mare ¹⁸, » quod diabolus juxta exemplum malitiæ suæ pravum cor succendit.

Onocentaurus est quilibet reprobus et luxuriosus, ut in Isaia : « Occurrent dæmonia onocentauris ¹⁹, »

quod illis dæmones delectantur, qui elati sunt et lubrici, quod *ὄνος* asinus dicitur, per quem luxuria exprimitur, et per taurum accipi solet.

Onager est Christus, ut in Job : « Quis dimisit onagram liberum ²⁰ ? » quod Deus per Christum hominem a mortalitatis captivitate liberavit. *Onager*, gentiles, ut in Job : « Nunquid rugiet onager, cum non habuerit prædam ²¹ ? » quod tunc populus gentilis a dolore suo est mortifero liberatus, quando Christum cognovit per fidem. Per *onagram* populi Judæorum, ut in Psalmis : « Expectabunt onagri in siti sua ²², » quod nunc Judæi salutem suam in magno desiderio præstolantur, quod reliquæ salvæ fient. Per *onagram* hæretici, ut in Job : « Quasi onagri [in] deserto egrediuntur ad opus suum ²³, » quod hæretici ad fidelem populum seducendum Ecclesiam irruunt.

Onycha est oratio, ut in Exodo : « Onycham et galbanum homini odorem ²⁴, » id est, orationem et operationem bonæ famæ.

Optimates sunt doctores, ut in Job : « Et optimates supplantet ²⁵, » quod superbos a se doctores Deus expellit.

Orbis est mundus iste, ut in Job : « Sub quo curvantur qui portant orbem ²⁶, » quod in contemplatione divinæ majestatis humiliantur et angeli, qui disponunt hunc mundum. *Orbis*, Ecclesia, ut in Cantico : « Et posuit super eos orbem ²⁷, » quod electos suos in libro beatæ prædestinationis Deus per scriptos tenet

Ordeum est operatio, ut in Job : « Pro ordeum oritur mihi spina ²⁸, » id est, loco fortis actionis sit in me punctio peccati. *Ordeum*, Vetus Testamentum, ut in Evangelio : « Puer qui habebat quinque panes ordaceos ²⁹, » quod populus sensu puerilis legem veterem quinque libris Moysei comprehensam habebat.

Organum est lætitia mentis, ut in Job : « Et organum meum in vocem flentium ³⁰, » id est, gaudere qui solebam, modo dolore plenus sum. Per *organum* prædicationes, ut in Psalmis : « In salicibus in medio ejus suspendimus organa nostra ³¹, » id est, coram elatis et infructuosos, qui in confusione vitorum peræverant, ostendere nolumus prædicationes nostras.

Oriens est Christus, ut in Zacharia : « Visitavit nos oriens ex [alto] ³², » id est, venit ad nos Christus de caelo. *Oriens*, pueritia, ut in Evangelio : « Multi ab oriente venient ³³, » quod plures a pueritia veniunt ad Christum. *Oriens*, populus Judaicus, ut in Apocalypsi : « Ab oriente portæ tres ³⁴, » quod Judæis fidelis civitatis nuntiata est. *Oriens*, sanctitas vitæ, ut in Job ³⁵ : « Si ab oriente iero, non appa-

Cant. vii, 8. ² Isa. xli, 19. ³ Judic. ix, 8. ⁴ Psal. li, 2. ⁵ Job. xv, 33. ⁶ Haba. iii, 17. ⁷ Isa. x, 27. ⁸ Job. xxix, 6. ⁹ Exod. xxvii, 20. ¹⁰ Eccle. ix, 8. ¹¹ Matth. xxv, 4. ¹² Luc. x, 34. ¹³ Cant. i, 5. ¹⁴ Apoc. vi, 6. ¹⁵ Psal. cxi, 5. ¹⁶ Psal. lix, 10. ¹⁷ Jer. i, 13. ¹⁸ Job. xli, 22. ¹⁹ Isa. xxxiv, 14. ²⁰ Job. xxxix, 8. ²¹ Job. vi, 5. ²² Psal. cix, 11. ²³ Job. xxiv, 5. ²⁴ Exod. xxx, 34. ²⁵ Job. xii, 19. ²⁶ Job. ix, 13. ²⁷ I Reg. ii, 8. ²⁸ Job. xxxi, 50. ²⁹ Joan. vi, 9. ³⁰ Job. xxx, 31. ³¹ Psal. cxxxvi, 2. ³² Luc. i, 78. ³³ Matth. viii, 11. ³⁴ Apoc. xxi, 13. ³⁵ Job. xxxii, 8.

ret, id est, quamvis in sanctitate vitæ fuero, tamen plene securus non sum.

Oriones sunt martyres, ut in Job : « Qui fecit Arturum et Orionea ¹, » quod Deus sanctam Ecclesiam fundavit, et in ea sanctos martyres produxit.

Ortus, sancta Ecclesia, ut in Cantico : « Hortus est conclusus soror mea sponsa ², » quod sancta Ecclesia viva fide undique munita. *Ortus*, mens sancta, ut in Cantico : « Veniat dilectus meus in hortum suum ³, » id est, visitet mentem meam, in qua gratiarum suarum germina plantavit. *Ortus*, cælestis patria, ut in Cantico : « Veni in hortum meum, soror mea sponsa ⁴, » id est, festina venire ad patriam cælestem, ubi ego sum. *Ortus*, anima fidelis. * *Ortus*, voluptas, ut in libris Regum : « Da mihi vineam tuam, ut faciam mihi hortum olerum ⁵, » quod diabolus spiritualem hominis lætitiã transferre vult in voluptatem carnalium desideriorum.

Os, Filius Dei, ut in Job : « Et sonum de ore filii procedentem ⁶, » id est, instructionem summi Patris de Filio procedentem. *Os*, quilibet prædicator, ut in Apocalypsi : « Incipiam te evomere ex ore meo ⁷, id est, per prædicatores meos a consortio sanctorum ejiciam te. *Os*, secretum bonæ mentis, ut in Psalmis : « Et os meum annuntiabit laudem tuam ⁸, » id est, in arcano mentis meæ laudabo te. *Os*, prava cogitatio, ut in Job : « Cum enim dulce fuerit in ore ejus malum ⁹, id est, cum suave fuerit ei in cogitatione peccatum. *Os*, locutio, ut in Job : « Manum meam ponam super os meum ¹⁰, » id est, per bonam operationem emendabo quicquid deliqui per pravam locutionem. *Os*, peccatum grande, ut in Job : « Salvabit te de ore angusto ¹¹, » id est, liberabo te a peccato grandi, in quo constrictus tenebris. *Os*, calliditas diaboli, ut in Job : « Salvabit te de ore angusto, et in medium oris ejus quis intravit ¹², » id est, calliditatem diaboli quis, nisi ego, plene detexit?

Os, *ossis*, robor mentis, ut in Psalmis : « Non est os..... » id est, si quid roboris in me est, et tibi ignotum non est. *Os*, divinitas Christi, ut in Exodo : « Os non comminuetis ex eo ¹³, » quod divinitatem non poterant occidere in Christo. *Os*, robor passionis Christi, ut in Job : « Pelli meæ consumptis carnibus adhæsit os meum ¹⁴, » id est, passionis meæ rigori, discipulis meis fugientibus, qui propiores esse debuerunt, mulieres adstiterunt. Per *ossa* virtutes animæ, ut in Job : « Omnia ossa ejus marcescere facit ¹⁵, » id est, virtutes ejus deficere permittit. Per *ossa*, fortia facta, ut in Job : « Omnia ossa mea perterrita sunt ¹⁶, id est, de nullis robustis operibus meis fiduciam habui. Per *ossa*, fortitudo carnis, ut in Job : « Et mortem ossa mea ¹⁷, id est, carnis meæ fortitudo defecit. Per *ossa*, pravæ consuetudines, ut

A In Job : « Et medullis ossa illius irrigantur ¹⁸, » id est, pravæ impli consuetudines deliciis carnalibus renovantur. Per *ossa*, suggestiones diaboli, ut in Job : « Ossa ejus veluti fistulæ æris ¹⁹, » quod diaboli suggestiones, dum blande sonant, eam decipiunt. Per *ossa*, prava doctrina, et in Jeremia : « Adhæsit cutis eorum ossibus ²⁰, » id est, mollities eorum in duritiã commutata est.

Osculum est donum Spiritus sancti, ut in Cantico : « Osculetur me osculo oris sui ²¹, » id est, exornet me dono Spiritus sancti. *Osculum*, charitas, ut in Evangelio : « Osculum mihi non dedisti ²², quod Deo per charitatem Judaicus populus noluit servire. Per *osculum* deceptiones, ut in Parabolis : « Meliora sunt vulnera diligentis, quam fraudulenta oscula odientis ²³, » quod utiliores correptiones amici quam deceptiones inimici.

Ostium est Christus, ut in Evangelio : « Ego sum ostium ovium ²⁴, » quod per Christum intrant fideles ad regnum. *Ostium*, foramen in latere Christi, ut in libris Regum : « Ostium lateris medi ²⁵, » in parte erat domus dexteræ, quod apertum erat latus Domini, unde salutis nostræ sacramenta perfluxerunt. *Ostium*, Ecclesia, ut in Cantico : « Si ostium est, compingamus eum tabulis cedrinis ²⁶, » id est, sanctam Ecclesiam, per quam ad patriam cælestem patet introitus, adornabimus sanctis viris. *Ostium*, contemplativi, ut in Ezechiele, * in visione interna. *Ostium*, os nostrum, ut in Job : « Taqui, nec egressus sum ostium ²⁷, » id est, loquendo per os non exivi. *Ostium*, intelligentia verbi Dei, ut in Evangelio : « Jam ostium clausum est ²⁸, » id est, intelligentia verbi non patet. *Ostium*, ordo auditorum, ut in Apocalypsi : « Ecce sto ad ostium et pulso ²⁹, » id est, cor, ut aperiatur, excito. *Ostium*, ingressus regni cælestis, ut in Exodo : « Offeret eum Dominus diis, et applicabitur ad ostium ³⁰, » id est, subicietur Balatis, et ab eis intruetur, ut dignus sit regnum cælestis introire. Per *ostium*, prædicatores sancti, ut in Job : « Et posui vectem et ostia ³¹, » quod Deus Pater ad coercendum mundum Christum et prædicatores misit. Per *ostium*, dilectio Dei et proximi, juxta exempla sanctorum Patrum. Per *ostium*, desideria carnis, ut in Job : « Non conclusit ostia ventris qui portavit me ³², » id est, non devitavit desideria voluptatis, qui peccato exposuit me. Per *ostia*, spiritus maligni, ut in Job : « Et ostia tenebrosa vidisti ³³, » quod spiritus malignos, quorum suggestionibus consentientes reprobi aditum æternæ mortis inveniunt, Dominus moriens debellavit.

Ovum est spes, ut in Evangelio : « Aut si petierit ovum, nunquid porriget illi scorpionem ³⁴? » quod a Deo petimus spem, nequaquam dabit nobis desperationem. Per *ova* subjecti, ut in Job : « Quæ delin-

¹ Job. ix, 9. ² Cant. iv, 12. ³ Ibid. v, 16. ⁴ Cant. v, 1. ⁵ III Reg. xxi, 2. ⁶ Job. xxxvii, 2. ⁷ Apoc. iii, 16. ⁸ Psal. l, 17. ⁹ Job xx, 12. ¹⁰ Job xxxix, 37. ¹¹ Job xxxvi, 16. ¹² Job xli, 4. ¹³ Exod. xii, 46. ¹⁴ Job xix, 20. ¹⁵ Job xxxiii, 19. ¹⁶ Job iv, 14. ¹⁷ Job vii, 15. ¹⁸ Job xxi, 24. ¹⁹ Job xl, 13. ²⁰ Thr. iv, 8. ²¹ Cant. i, 1. ²² Luc. vii, 45. ²³ Prov. xxvii, 6. ²⁴ Joan. x, 7. ²⁵ III Reg. vi, 8. ²⁶ Cant. viii, 9. ²⁷ Job xxxi, 34. ²⁸ Luc. xi, 7. ²⁹ Apoc. iii, 20. ³⁰ Exod. xxi, 6. ³¹ Job xxxviii, 10. ³² Job iii, 10. ³³ Job xxxviii, 47. ³⁴ Luc. xi, 12.

quit in terra ova sua ¹, quod pravus praelatus subjectos suos in operibus terrenis a vera religione alienis versari permittit. Per ova, consilia demonum, ut in Isaia: « Qui comederit de ovis aspidum, morietur ², quod qui suggestionibus demonum consentit, animæ suæ mortem incurrit.

Ovis est innocentia, ut in Job: « Dederunt ei unusquisque ovem suam ³, quod omnes qui ad Christum pertinent, virtutem ei innocentiae in unitate charitatis offerre student. Ovis, Christus, ut in Isaia: « Tanquam ovis ad occisionem ductus est ⁴, quod Christus innocens morte punitus est. Ovis, homo redemptus, ut in Evangelio: « Inveni ovem quam perdideram ⁵, quod hominem per peccatum perditum moriendo Christus invenit. Per oves angeli, ut in Evangelio: « Dimittit novaginta novem oves in deserto ⁶, quod angelos reliquit Christus in caelo, quando hominem perditum quæsit in mundo. Per oves populi fideles, ut in Ezechiele: « Ecce ego pascam oves meas ⁷, quod spiritualiter reficit Christus fideles suos. Per oves cogitationes mundæ, ut in Job: « Ignis Dei cecidit de caelo [et tactas oves puerosque consumpsit ⁸], quod mundæ nonnunquam cogitationes in homine, permittente Deo, ardore libidinis concremantur. Per oves homines reprobi, ut in Psalmis: « Sicut oves in inferno positi sunt ⁹, quod reprobi ad fatuitatem suam pereunt. Per oves boni subjecti, ut in Genesi: « Pariebant oves varios fetus ¹⁰, id est, boni subjecti diversitatem ducebant bonarum actionum. Per oves petulantes motus mentis, ut in Levitico: « Si de omnibus fuerit oblatio ¹¹, quod motus in nobis petulantiae maturitatis cultu mactare debemus. Per oves uxores David, sicut per ovem Bethsabe uxor Uriæ, ut in libris Regum: « Parcens ille sumere de ovibus suis, tulit ovem viri pauperis, et præparavit convivium peregrino qui venit ad eum ¹², quod David tunc, omissis uxoribus suis, rapuit uxorem Uriæ, ut exple-ret desiderium luxuriæ suæ, quæ tentavit eum.

Ovile est Synagoga, ut in Evangelio: « Alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili ¹³, id est, gentiles, qui non pertinent ad Synagogam, ut in cantico Habacuc: « Abscindetur de ovili pecus ¹⁴, quod ab Ecclesia abscindetur hæreticus.

P

<i>Pax.</i>	<i>Poma.</i>	<i>Pans.</i>
<i>Piscis.</i>	<i>Propugnacua.</i>	<i>Paradisus</i>
<i>Pes.</i>	<i>Præsepe</i>	<i>Potentis.</i>
<i>Palpebræ.</i>	<i>Paries.</i>	<i>Pulvis.</i>
<i>Porticus.</i>	<i>Picturæ.</i>	<i>Pellicanus</i>
<i>Pennulæ.</i>	<i>Pecus.</i>	<i>Paludes.</i>
<i>Planta.</i>	<i>Palmes.</i>	<i>Porci.</i>
<i>Propugnator</i>	<i>Pontifex.</i>	<i>Pera.</i>
<i>Præda.</i>	<i>Plectæ.</i>	<i>Platea.</i>
<i>Papyrus.</i>	<i>Palvicus.</i>	<i>Postes.</i>
<i>Pessulum.</i>	<i>Picturator.</i>	<i>Prædones.</i>
<i>Petusculum.</i>	<i>Peregrinus.</i>	<i>Pullus.</i>

Piscina.
Peccatum.
Pallium.
Porta.
Penna.
Pastus.
Plumbum.
Pinus.
Pedus.
Pili.
Pater.
Punctus.
Princeps.
Puteus.
Pumilus.
Peliades.

Paxillus.
Pupillus.
Passer.
Pluma.
Plaga.
Propitiatorium.
Perdix.
Panni.
Puer.
Pardus.
Pacificus.
Piscatores.
Pellis.
Pori.
Pepones.
Platani.

Primogenitum.
Pilos.
Pavimentum.
Pupilla.
Pruina.
Pluma.
Pylades.
Passer.
Princeps.
Pili.
Pater.
Pilectæ
Palvicus.
Pullus.
Pruina.

Pax est Christus, ut in Paulo: « Ipse est pax nostra, qui fecit utraque unum ¹⁵, quod Christus humanam naturam naturæ angelicæ in una beatitudine, et quosdam ex Judæis et multos ex gentibus in una sociavit. *Pax*, amor socialis: « Habete sal in vobis, et pacem inter vos ¹⁶, id est, sic habete in vobis fiduciam. ut cum simplicibus amorem habere non negligatis. *Pax*, quies mentis, ut in Psalmis: « Et factus est in pace locus [ejus] ¹⁷, quod in mente parata et pacifica habitat Deus. *Pax*, tranquillitas contemplationis, ut in Psalmis: « In pace in idipsum [dormiam] ¹⁸, id est, in tranquillitate contemplationis et unitate spiritui habeo quietem. *Pax*, redemptio generis humani, ut in Isaia: « Pedes annuntiantis et prædicantis pacem ¹⁹, id est, affectus cujuslibet prophetæ humanam nuntiantis redemptionem. *Pax*, prædicatio, ut in Psalmis: « Suscipiant montes pacem populo ²⁰, id est, suscipiant apostoli prædicationem, quam proferant mundo. *Pax*, penitentia, ut in Paulo: « Nuntiavit pacem iis qui longe erant ²¹, quod Christus et Judæis fidelibus et gentibus infidelibus penitentiam prædicavit. *Pax*, quies futura, ut in libro Josue: « Data est pax ei in omnes per circuitum nationes ²², quod nullam omnino ab aliquo hoste perturbationem, sed plenam per omnia in futuro electi habebunt pacem. *Pax*, carnalis consensus, ut in Evangelio: « Non veni pacem mittere, sed gladium ²³, id est, nolo fovere in carne molliciem, sed a carne separationem. Est *pax inordinata*, est *simulata*, est *inquinata*, est et *scelerata*. Prima, superborum, qui contempto superiore obediunt inferiori; contempto videlicet Deo, obediunt diabolo; contempto caelo, obediunt mundo; contempto spiritu, obediunt carni. Secunda, duplicium, qui iniquitatem meditantes in corde suo, labiaque dolosa habentes et corde et corde loquentes, ore suo benedicabant, et corde suo maledicebant. Tertia, im-mundorum, qui turpiter prostituti requiescunt, relecti in fecibus suis. Quarta, rebellium et schismaticorum, amoris sociali resistunt, et universitati Ecclesie auctoritatem contradicunt.

Pacificus est Christus, ut in Cantico: « Vinea

¹ Job. xxxix, 17. ² Isa. lix, 5. ³ Job. xlii, 11. ⁴ Isa. liii, 7. ⁵ Luc. xv, 6. ⁶ Ib. v, 4. ⁷ Ezech. xxxiv, 15. ⁸ Job. 1, 16. ⁹ Psal. xlvi, 45. ¹⁰ Gen. xxxi, 8. ¹¹ Lev. iii, 6. ¹² II Reg. xii, 4. ¹³ Joan. x, 6. ¹⁴ Hab. iii, 17. ¹⁵ Eph. ii, 14. ¹⁶ Marc. ix, 50. ¹⁷ Psal. lxxv, 3. ¹⁸ Psal. iv, 9. ¹⁹ Isa. lii, 7. ²⁰ Psal. lxxi, 3. ²¹ Eph. ii, 17. ²² Jos. xxi, 44. ²³ Matth. x, 34.

fuit pacifico ¹, quod per legem Christus excoluit A Synagogam. *Pacificus* quilibet sanctus, ut in Psalmis: « Cum iis qui oderunt pacem eram pacificus ², quod viri sancti serenitatem mentis non solum contra amicos, sed etiam contra inimicos habent. Per *pacificos* prædicatores, ut in Cantico: « Mille tui pacifici ³, quod sancti prædicatores qui Ecclesiæ pacem nuntiant, perfectionem possident virtutis, quod millenarius numerus perfectus est. Per *pacificos* amatores concordiæ, ut in Evangelio: « Dei pacifici, id est, amatores concordiæ, quoniam filii Dei vocabuntur ⁴. »

Palma est Ecclesia, ut in Job: « Et sicut palma multiplicabo dies ⁵, quod sancta Ecclesia intellectus incrementa internæ claritatis in viris sanctis producit. *Palma* [justus, ut in Psalmis]: « Justus ut palma florebit ⁶, quod vir sanctus in nitore justitiæ precibus præcedentibus se conformare studet. *Palma*, sancta crux, ut in Cantico: « Ascendam in palmam, et apprehendam fructus ejus ⁷, id est, contemplabor virtutem crucis, et particeps esse satagam mercedis ejus. *Palma*, recta intentio, ut in Cantico: « Statura tua assimilata est palmæ ⁸, id est, in exteriori bona actione tua apparet, quam recta est intentio. Per *palmam* victoriæ spirituales, ut in libris Regum: « Et fecit in eis cherubim et palmas ⁹, quod Deus prædicatoribus sanctis et plenitudinem veræ scientiæ, et spiritualem super vitia victoriam donat. Per *palmam* præmia æterna, ut in Apocalypsi: « Et palmæ in manibus eorum ¹⁰, id est, præmia æterna pro bonis operibus eorum. »

Palmes est quilibet qui fidem septenum tenet, ut in Evangelio: « Omnem palmitem in me, non ferentem fructum, excidetur ¹¹, id est, omnem, qui solummodo fidem habet, in me et ullum opus bonum damnabit eum. Per *palmitem* apostoli, ut in Evangelio: « Ego sum vitis, vos palmitem ¹², id est, ego Christus plenitudinem gratiæ possideo, vos autem apostoli partem habetis. Per *palmitem* viri fideles, ut in Psalmis: « Extendit palmitem suos usque ad mare ¹³, quod sancta Ecclesia fideles suos usque ad fines terræ dilatavit.

Pallium est altitudo humanitatis Christi, ut in libris Regum: « Christus levavit pallium Eliæ, quod ceciderat ei ¹⁴, quod cœtus fidelium Christi sacramenta humanitatis ejus, quæ illis reliquit in terra, excellenter honoravit. *Pallium*, sancta Ecclesia, ut in Genesi: « Et sanguine uvæ pallium suum ¹⁵, quod Christus sacramento passionis suæ tendat Ecclesiam suam. *Pallium*, littera Veteris Testamenti, ut in Genesi: « Relicto in manibus ejus pallio fugit ¹⁶, quod Christus, relicto velamine litteræ, in operibus Synagogæ, per notitiam fidei venit ad gen-

tes. *Pallium*, reverentia, ut in Genesi: « Pallium imposuerunt humeris ejus ¹⁷, quod Christiani infirma humanitatis assumptæ in Christo reverenter honorant. *Pallium*, jucunditas cordis, ut in Isaia: « Pallium laudis pro spiritu mœroris ¹⁸, id est, dabo vobis exultationem, qui prius in tristitia fuistis. *Pallium*, pœnitentia, ut in Genesi: « Cito tulit pallium suum, et operuit se ¹⁹, quod Ecclesia de gentibus, statim ut per fidem cognovit, prioris conversationis suæ pravitatem per pœnitentiam texit. *Pallium*, auxilium, ut in Parabolis: « Qui amittit pallium in die frigoris ²⁰, id est, qui non habet auxilium in tempore necessitatis. *Pallium*, consideratio propriæ infirmitatis, ut in libris Regum: « Operuit vultum suum pallio ²¹, quod cum in contemplatione aberremus, oportet ut nos ipsos per considerationem infirmitatis nostræ humiliemus. *Pallium*, exteriora peccata, ut in Evangelio: « Dimitte ei pallium ²², et exteriora peccata tua abjice abs te. *Pallium*, prava vetustas, ut in Cantico: « Tulerunt pallium meum custodes murorum ²³, id est, abstulerunt a me pravitatem vetustæ conversationis rectores Ecclesiarum. *Pallium*, superbia, ut in libro Josue: « Vidit Achan inter cætera spolia pallium coccineum, valde bonum ²⁴, quod inter cætera peccata nitore superbiæ reprobis plus concupiscunt. Per *pallium*, actiones, ut in libro Numeri: « Ut faciant eis fimbrias in angulis palliorum ²⁵, id est, ut studeant perseverare in conjunctionibus bonorum actuum suorum. Per *pallium*, elationes, ut in Isaia: « Auferet Deus in unctoria et pallia ²⁶, id est, destruet in reprobis instabilitates et elationes.

Palpebræ sunt judicia Dei, ut in Psalmis: « Palpebræ ejus interrogant filios hominum ²⁷, quod intentos nos vos judicia Dei et sollicitos faciunt in eo, quod in quibusdam se nos occultant, in quibusdam vero se aperiant. *Palpebræ*, prælati Ecclesiæ, ut in Job: « Et palpebræ meæ caligaverunt ²⁸, id est, prælati mei in quibusdam devierunt. *Palpebræ*, prudentes sæculi, ut in Job: « Oculi ejus velut palpebræ diluculi ²⁹, quod prudentes sæculi de vana claritate gloriantur. *Palpebræ*, cogitationes, ut in Parabolis: « Nec dormitent palpebræ ³⁰, id est, non aberrant cogitationes tuæ. *Palpebræ*, interna consilia, ut in Parabolis: « Palpebræ tuæ præcedant gressus tuos ³¹, id est, interna consilia tua præveniant actus tuos.

Paleæ sunt viri sancti, ut in Genesi: « Palearum et feni plurimum est apud nos ³², quod viri sancti a peccati pondere leves et in bono opere virides in sancta Ecclesia abundant. *Paleæ*, sententiæ sacræ Scripturæ, ut in libro Judicum: « Habentes paleas et fenum in asinorum pabulum ³³, id est, possi-

¹ Cant. viii, 41. ² Psal. cxix, 7. ³ Cant. viii, 42. ⁴ Matth. v, 9. ⁵ Job xxix, 48. ⁶ Psal. xc, 13. ⁷ Cant. vii, 8. ⁸ Ibid. v, 7. ⁹ I Reg. vi, 29. ¹⁰ Apoc. vii, 9. ¹¹ Joan. xv, 2. ¹² Ibid. v, 5. ¹³ Psal. lxxix, 12. ¹⁴ IV Reg. ii, 43. ¹⁵ Gen. xlix, 41. ¹⁶ Gen. xxxix, 42. ¹⁷ Gen. ix, 23. ¹⁸ Isa. lxi, 3. ¹⁹ Gen. xxiv, 65. ²⁰ Prov. xxv, 20. ²¹ II Reg. xix, 13. ²² Matth. v, 40. ²³ Cant. v, 7. ²⁴ Jos. vii, 21. ²⁵ Num. xv, 38. ²⁶ Isa. iii, 22. ²⁷ Psal. x, 4. ²⁸ Job xvi, 16. ²⁹ Job xli, 9. ³⁰ Prov. vi, 4. ³¹ Prov. iv, 25. ³² Gen. xxiv, 25. ³³ Jud. xix, 49.

denotes sacra documenta et exempla ad refectionem simplicium. *Paleæ*, necessaria hujus vitæ, ut in Exodo: « Paleæ non dabuntur vobis, et consuetum numerum reddetis ¹, » quod volunt maligni spiritus, ut electi hujus vitæ necessaria ut destituantur, et duris afflictionibus conterantur. *Paleæ*, instabiles quique, ut in Job: « Erunt sicut paleæ ante faciem venti ², » quod instabiles quique adveniente flatu tentationis disperguntur. *Paleæ*, infideles, ut in Isaia: « Leo quasi bos paleas comedet ³, » quod diabolus infideles sibi incorporat. *Paleæ*, damnati in iudicio, ut in Evangelio: « Paleas autem combures igni inextinguibili ⁴, » quod damnati in iudicio reprobi, sine fine apud inferos torquebuntur.

Paludes sunt societates reproborum, ut in Exodo: « Paludes vertebantur in sanguinem et educebant ranas ⁵, » quod reproborum conventicula crudelitates et venenosas habeant loquacitates.

Paliurus est excusatio, ut in Isaia: « Et paliurus in multationibus eorum ⁶, » quod excusatio peccati dominatur in elationibus reproborum.

Plaga est percussio dura, ut in Job: « Manus plagæ mææ aggravata est super gemitum meum ⁷, » id est, major est percussio quam sentio, quam dolor quem ostendo. *Plaga*, tribulatio transitoria, ut in Isaia: « Et percutiet Dominus Ægyptum plaga, et sanabit eam ⁸, » quod Dominus electos suos, quandiu in presentis vitæ tenebris sunt, modo tribulatione atterit, modo vero consolatione erigit. *Plaga*, æterna damnatio, ut in Jeremia: « Plaga inimici percussit te ⁹, » quod æterna damnatione, quæ diabolo debetur, Dominus reprobos fecit. Per *plagam*, correptiones, ut in Psalmis: « Amove a me plagam tuam ¹⁰. » Per *plagam*, peccata, ut in Evangelio: « Et plagis impositis abierunt ¹¹, » quod demones, primis parentibus nostris peccatis inflictis, recesserunt. Per *plagam*, afflictiones, ut in Exodo: « Mittam omnes plagas meas super cor tuum ¹², » quod omnes afflictiones imponit Dominus diabolum. Per *plagam*, præsentis adversitates, ut in libris Regum: « Arguam eum in virga virorum, et in plagis filiorum hominum ¹³, » id est, emendabo eum per correptionem et præsentis adversitates, quibus electos suos soleo emendare.

Planta est discretio cordis, ut in Ezechiele: « Planta pedis eorum ut planta vituli ¹⁴, » id est, discretio eorum mature se habet. *Planta*, infima actio, ut in Isaia: « A planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas ¹⁵, » ab infima actione usque ad summam nihil in eo probabile est. Per [plantam] finis uniuscujusque, ut in Job: « Tenebitur planta ejus laqueo ¹⁶, » quod reprobum quemlibet in fine maxime diabolus decipere studet. *Planta*, finis

A mundi, ut in Genesi: « Alter egrediens plantam fratris tenebat manu ¹⁷, » quod in fine mundi primatum super reprobos adveniente ultimo iudicio habebunt electi.

Platani sunt viri sancti, ut in Genesi: « Tollens Jacob virgas ex platanis ¹⁸, » quod prælatus bonus ad erudiendos subjectos bona exempla de viris sanctis sumit. *Platani*, sancti angeli, ut in Ezechiele: « Platani non fuerunt æquales frondibus ejus ¹⁹, » quod primo illi angelo in prærogativis donorum ceteri non poterant angeli illi comparari. *Platanus*, qui libet in contemplatione erectus, ut in libro Ecclesiastico: « Et sicut platanus exaltata sum in Cades ²⁰, » quod ad cor altum accedit homo et exaltat Deus.

Platea est multitudo populorum, ut in Job: B Et in platea parabaat cathedram ²¹, » id est, in multitudine subjectorum prælationem exercui. Per *plateas* auditores, ut in Parabolis: « Et in plateis aquas tuas divide ²², » id est, inter auditores prædicationes tuas disperse. Per *plateas* homines seculares ut in Cantico: « Per vicus et plateas queram quem diligit anima mea ²³, » id est, Christum in conversationibus religiosorum queram et secularium. Per *plateas* corda electorum, ut in libro Ecclesiastico: « Exaltata sum juxta aquam in plateis ²⁴, » quod in sanctorum mentibus, per charitatem dilatatis, sapientia per profundas contemplationes elevatur. Per *plateas*, agmina celestium civium, ut in libro Tobie: « Plateæ tuæ, Jerusalem, æternunt auro mundo ²⁵, » quod pura claritate et clara puritate æternæ sapientiæ agmina bonorum civium decorantur. Per *plateas* gloriæ impiorum, ut in Job: « Non celebretur nomen ejus in plateis ²⁶, » quod impii non famati semper honorabantur in supereminentiæ et gloria vitæ presentis

Panis est Christus, ut in Evangelio: « Ego sum panis vivus ²⁷, » quod in Christo vitalis animæ testimonio. *Panis*, sacramentum, quod in altari sumimus, ut in Parabolis: « Panem otiosum non comedat ²⁸, » id est, corpus Christi sine fructu bonorum operum non perceptit. *Panis*, gratia spiritualis, ut in Isaia: « Panis ei datus est, aquæ ejus fideles sunt ²⁹, » id est, gratia ei concessa est spiritualis, contemplationes ejus erroneæ non sunt. *Panis*, doctrina sacra, ut in Jeremia: « Parvuli petierunt panem ³⁰, » id est, simplices et humiles petierunt doctrinam audire. *Panis*, bona actio, ut in Isaia: « Panem nostrum comedemus ³¹, » quod septiformis Spiritus in bono opere, quod nobis agendum inspirat delectatur. *Panis*, robor charitatis, ut in Evangelio: « Quis ex vobis patrem petit panem ³²? » *Panis*, humilitas, ut in libris Regum: « Et ecce ad caput ejus subcinericius panis ³³, » quod in mente viri sancti

¹ Exod. v, 18. ² Job xxi, 18. ³ Isa. xi, 7. ⁴ Matth. iii, 12; Luc. iii, 17. ⁵ Exod. vii, 19. ⁶ Isa. xxxiv, 15. ⁷ Job xxiii, 2. ⁸ Isa. xix, 22. ⁹ Jer. xxx, 14. ¹⁰ Psal. xxxviii, 11. ¹¹ Luc. x, 30. ¹² Exod. ix, 14. ¹³ II Reg. vii, 14. ¹⁴ Ezech. i, 7. ¹⁵ Isa. i, 6. ¹⁶ Job. xviii, 9. ¹⁷ Gen. xxv, 26. ¹⁸ Gen. xxx, 57. ¹⁹ Ezech. xxi, 8. ²⁰ Eccle. xxiv, 19. ²¹ Job. xxix, 7. ²² Prov. v, 16. ²³ Cant. vii, 2. ²⁴ Eccle. xxiv, 19. ²⁵ Tob. xiii, 22. ²⁶ Job. xviii, 17. ²⁷ Joan. vi, 35, 41, 48. ²⁸ Prov. xxxii, 27. ²⁹ Isa. xxxiii, 16. ³⁰ Thren. iv, 4. ³¹ Isa. iv, 1. ³² Luc. xi, 11. ³³ III Reg. xix, 6.

humilitas ex consideratione propriæ infirmitatis : *A gentibus*, ut vidit fidem Christi apud Judæos, misit devotionem suam, et credendo suscepit Christum.

Paradisus est sancta Ecclesia, ut in Genesi : « Plantaverat autem Deus paradisum ¹⁷, » quod Deus instituit sanctam Ecclesiam. *Paradisus*, serenitas mentis, ut in Cantico : « Emissiones tuæ paradisus ¹⁸, » quod quidquid de mente tua producis, delectabile et suave. *Paradisus*, gloria temporalis, ut in Genesi : « Quæ universa ¹⁹ irrigabat, sicut paradisus ¹⁹, » quod tota gloria temporalis ad tempus nitere videtur. *Paradisus*, gaudium cœlestis, ut in Apocalypsi : « De ligno paradisi, quod est in paradiso Dei mei ²⁰, » quod qui mundum, et carnem et diabolum vincet, Christo sine fine perfruetur in cœlesti gaudio.

Paries est humanitas Christi, ut in Cantico : « Ipse fuit post parietem nostrum ²¹, » quod sub velamine humanitatis assumptæ divinitas latuit. *Paries* sacra Scriptura, ut in Cantico : « Palpavimus sicut cæci parietem ²², » quod hæretici cæcati in sacra Scriptura per errorem ostenduntur. *Paries*, corda subjectorum, ut in Ezechiele : « Fili hominis, sode parietem ²³, » quod prælati acutis inquisitionibus scrutari debent corda subjectorum. *Paries*, obstinatio, ut in Ezechiele : « Edificabant parietem, illi autem lineabant eum ²⁴, » quod impius obstinationem in se construit, et adulatores eam blandis adulationibus fovet. *Paries*, peccata præterita, ut in libris Regum : « Convertit se Ezechias ad parietem et flevit ²⁵, » quod electi ad peccata sua pœnitendo se convertunt quæ inter se et Dominum construxerunt.

Pardus est quilibet vitiorum varietate plenus, ut in Isaia : « Et pardus cum ²⁶ edo occupabit ²⁶, » id est, peccator vitiorum varietate plenus per pœnitentiam conversus, cum eo qui se assidue in Dei servitio mactat, in Ecclesia requiescat. Per *pardum* hypocritæ, ut in Cantico : « De cubilibus leonum, de montibus pardorum ²⁷, » id est, de oculis superborum, et de excellentiis sceleratorum.

Pastus est sublimitas sacræ Scripturæ, ut in Genesi : « Aut ²⁸ date potum ovibus, et sic ad pastum eas ²⁸ reducite ²⁸, » id est, prædicate prius simplicia auditoribus, et sic eos ad sublimiora intelligenda perducite. *Pastus*, instructio, ut in Genesi : « Filiis in pastu ²⁹ occupatis pecorum ²⁹, » id est, prælati instructionibus insistentibus populorum. *Pastus*, interna sapientiæ refectio, ut in Job : « Filii earum pergunt ad pastum, egrediuntur, et non revertuntur ad eas ³⁰, » id est, subjecti prælatorum ad refectio-nem cœlestis convivii exeunt, et non redeunt in hac vita ad eos.

Passer est Christus, ut in Psalmis : « Vigilavi, et factus sum sicut passer ³¹, » id est, a morte resurrexi, et ad cœlum volavi. *Passer*, vir sanctus, ut in

Panis, vir sanctus, ut in Psalmis : « Quod cinerem tanquam panem manducabam ¹, » quod non solum sanctos sibi Dominus incorporat per justitiam, sed peccatores per pœnitentiam. *Panis*, quilibet in peccato perseverans, ut in Osea : « Factus est Ephraim panis subcinericius, qui non ² revertatur ², » quod peccator immundus in peccatis suis jacet, et de eis non pœnitet. *Panis*, delectatio carnalis, ut in Job : « Ni se moverit ad quærendum panem ³, » id est, cum se intromiserit acquirere delectationem carnalem. *Panis*, consolatio, ut in Jeremia : « Populus gemens ac quærens panem ⁴, » id est, dolens ac desiderans habere consolationem. *Panis*, subsidium vitæ præsentis, ut in Genesi : « Si dederis mihi panem ad edendum ⁵, » id est, si mihi contuleris subsidium ad roborandum. *Panis*, doctrina hæretica, ut in Parabolis : « Et panis absconditus suavior, » quod doctrina hæretica clarior est reprobis quam doctrina sana. *Panis*, gratiæ spirituales, ut in Psalmis : « Pauperes ejus saturabo panibus ⁶, » id est, dona gratiarum mearum conferam humilibus. Per *panem* eruditiones spirituales, ut in Isaia : « Appenditis argentum non in panibus ⁷, » id est, in locutionibus vestris non intenditis satis eruditionibus. Per *panes* apostoli, ut in Exodo : « Panes duodecim propositionis in mensa ⁸, » id est, apostoli duodecim electi in Ecclesia. Per *panem* intelligentia sanctæ Trinitatis, ut in Evangelio : « Amice, commoda mihi tres panes ⁹, » id est, o Christe, confer mihi intelligentiam sanctæ Trinitatis. Per *panes* libri legales, ut in Evangelio : « Est puer unus hic qui habet quinque panes ¹⁰, » id est, populus Judaicus, sensu puerilis, qui quinque libros Moysis habet clausos. Per *panes* interna consolationes, ut in Psalmis : « Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes ¹¹ cum lactucis agrestibus ¹¹, » id est, bona opera sine malitia in amarum compunctionibus.

Panni sunt sacramenta humilitatis Christi, ut in Evangelio : « Et pannis eum involvit, et reposuit eum in præsepio ¹², » quod... Dominum sub sacramentis humanitatis assumptæ occultavit, sicque manifestavit eum mundo. *Panni*, mandata legis, ut in Job : « Et pannis infantia obvolverem ¹³, » quod Deus Synagogam mandatis legis alligavit. *Panni*, exempla justorum, ut in Jeremia : « Pone veteres pannos sub ¹⁴ cubitu manus ¹⁴, id est, ad roboranda opera sua adhibe tibi exempla antiquorum Patrum.

Papyrus est scientia sæcularis, ut in Isaia : « Et in vasis papyri super aquas ¹⁵, » quod Antichristus prædicatores suos ad seducendum populos verbis scientiæ sæcularis exornabit. *Papyrus*, Synagoga, ut in Exodo : « Et videns fiscellam in ¹⁶ papyrone misit unam e famulabus suis ¹⁶, » quod Ecclesia de

¹ Psal. ci, 10. ² Ose. vii, 8. ³ Job. xv, 23. ⁴ Thren. i, 11. ⁵ Gen. xxviii, 20. ⁶ Psal. cxxxii, 15. ⁷ Isa. lv, 2. ⁸ Exod. xxv, 30. ⁹ Luc. xi, 5. ¹⁰ Joan. vi, 9. ¹¹ Psal. xli, 12. ¹² Luc. ii, 7. ¹³ Job. xxxviii, 9. ¹⁴ Jer. xxxviii, 12. ¹⁵ Isa. xviii, 2. ¹⁶ Exod. ii, 5. ¹⁷ Gen. ii, 8. ¹⁸ Cant. iv, 13. ¹⁹ Gen. xiii, 10. ²⁰ Apoc. ii, 7. ²¹ Cant. ii, 9. ²² Isa. lxx, 10. ²³ Ezech. viii, 8. ²⁴ Ezech. xiii, 10. ²⁵ IV Reg. xx, 2. ²⁶ Isa. xi, 6. ²⁷ Cant. iv, 8. ²⁸ Gen. xxix, 7. ²⁹ Gen. xxxiv, 5. ³⁰ Job. xxxix, 7. ³¹ Psal. ci, 8.

Psalmis : « Passer invenit sibi domum ¹, » id est, A vir sanctus elegit sibi cœlestem habitationem. *Passer*, quilibet a peccato conversus, ut in Psalmis : « Anima nostra sicut passer erepta (est de laqueo venantium) ², » quod peccatores liberantur a seductione demonum. *Passer*, instabilis, ut in Psalmis : « transmigra in montem sicut passer ³, » quia quod conspiciunt hæretici, ad suam excellentiam trahere nituntur. Per *passerem* humiles, ut in Psalmis : « Illic passer nidificat ⁴, » id est, in Christum maxime humiles sperabunt. *Passer*, gemina substantia hominis, corpus scilicet et anima, ut in Levitico ⁵ in emundatione leprosi duo passeress assumuntur, et unus immolatur, alter liber permittitur avolare ; ut peccator plene purgetur, necesse est ut et corpus ejus per mortificationem mactetur, et anima per contemplationem in supernis elevetur.

Pater est Deus creator, ut in Parabolis : « Oculum qui subsannat patrem ⁶, » id est, hæreticum, qui deridet Deum creatorem. *Pater*, prælatus quilibet, ut in libris Regum : « Pater mi, pater mi, currus Israelis et auriga ejus ⁷, » id est, prælatus meus, qui portas et ducis. *Pater*, protoplastus, ut in Psalmis : « Pater meus et mater mea dereliquerunt me ⁸, » id est, Adam et Eva peccato exposuerunt me. *Pater*, quilibet superior, ut in libris Regum : « Quis pater ejus ⁹? » id est, quis superior eo? *Pater*, mundus iste, ut in Jeremia : « Maledictus qui annuntiavit patri meo dicens : Natus est tibi puer masculus ¹⁰, » id est, qui per adulationem opere meo fecit me a mundo laudari. *Pater*, diabolus, ut in Evangelio : « Vos ex patre diabolo estis ¹¹, » quod eos diabolus etsi non creavit, aut genuit, tamen persuasit et tenuit.

Pavimentum est caro nostra, ut in Psalmis : « Adhæsit pavimento anima mea ¹², » id est, consensit carni ratio mea. *Pavimentum*, cor humile, ut in libris Regum : « Textit pavimentum tabulis alienigenis ¹³, » quod Dominus cor humile donis spiritualibus exornat. *Pavimentum*, quilibet auditor, ut in Ezechiele : « Gazophylacia in circuitu pavimenti ¹⁴, » quod ad bonum excitant auditorem exempla patrum antecedentium.

Paxillus est compunctio, ut in Deuteronomio : « Ferens paxillum in balteo ¹⁵, » id est, habens stimulum compunctionis in animo. Per *paxillos* prælati, ut in Exodo : « Paxillos atrii ex ære facies ¹⁶, » id est, prælatos Ecclesiæ et fortes in opere, et sonoros in prædicatione constitues.

Pectus est cor rectum, ut in Exodo : « Doctrinam et veritatem, quæ erit in pectore Aaron ¹⁷, » id est, in cogitatione prælati. *Pectus*, superbia, ut in Ge-

nesi : « Super pectus tuum gradieris ¹⁸, » id est, elationem reproborum superabis.

Pectusculum est cor rectum, ut in Exodo : « Pectusculum erit Aaron ¹⁹, » quod ad prælatum præcipue pertinet, ut cor rectum habeat.

Pecus est hæreticus, ut in cantico Habacuc : « Abscindetur de ovili pecus ²⁰, » id est, de Ecclesia hæreticus. *Pecus*, peccator et justus, ut in Ezechiele : « Ecce ego judico inter pecus et pecus ²¹, » id est, discerno inter peccatorem et justum. Per *pecus* populi, ut in Genesi : « Constitue illos magistros pecorum meorum ²², » id est prælatos populorum meorum. *Pecus*, cupidi, ut in Psalmis : « Insuper et pecora campi ²³, » id est, subdidisti ei et cupidos mundi.

Peccatum est admittere malum, et delictum est omittere bonum. *Peccatum*, sacrificium pro peccato, ut in Paulo : « Eum, qui non novit peccatum, pro nobis peccatum fecit ²⁴, » quod Christum ab omni peccato immunem pro peccatis nostris Deus Pater sacrificium sacerdotem constituit. *Peccatum*, pœna peccati, ut in Isaia : « Ipse peccatum multorum tulit ²⁵, » quod Christus pro nobis peccatoribus pœnam mortis subiit. *Peccatum*, fomes peccati, id est, concupiscentia, ut in Paulo : « Peccatum non cognovi, nisi per legem, ubi lex diceret, non concupisces ²⁶. » *Peccatum*, diabolus, ut in Paulo : « Revelatus fuerit homo peccati, filiis perditionis ²⁷, » id est, manifestatus fuerit Antichristus homo diaboli ad æternam damnationem præparatus.

Pes est quilibet prædicator, ut in Psalmis : « Ut intingatur pes tuus in sanguine ²⁸, » quod prædicator nonnunquam afficitur tribulatione. *Pes*, prædicatio, ut in Psalmo : « In flumine pertransibunt pedes ibi ²⁹, » id est, in mundum ibunt prædicatione. *Pes*, quilibet amicus, ut in Evangelio : « Si pes tuus scandalizaverit te ³⁰, » id est, si necessarius amicus tuus malum suggeret tibi, ne sequaris eum. *Pedes*, opera cœlestium præceptorum, quibus inniti debet uterque populus, ut in Isaia : « Innitentis pedem bovis et asini ³¹, » id est, imponentes opera cœlestium præceptorum, quibus inniti debet uterque populus, Judaicus videlicet ac gentilis. *Pes*, exemplum Christi, ut in Isaia : « Conculcabit eam pes pauperis ³², » quod superbos mundi prostravit exemplum humilis Christi. *Pes*, exemplum malum, ut in Job : « Obviscetur quod pes conculcet eas ³³, » quod negligens prælatus non curat, quod malum exemplum corrumpit subjectos. Per *pedes* sacramenta incarnationis, ut in Evangelio : « Lacrymis cœpit rigare pedes ejus ³⁴, » quod conversa gentilitas venerari cœpit ima incarnationis Christi. *Pedes*, apostoli, ut in Job : « Lavabam pedes meos butyro ³⁵, » quod Christus,

¹ Psal. lxxxiii, 4. ² Psal. cxxiii, 7. ³ Psal. x, 4. ⁴ Psal. ciii, 17. ⁵ Levit. xiv, 49. ⁶ Prov. xxx, 17. ⁷ IV Reg. ii, 12. ⁸ Psal. xxvi, 10. ⁹ I Reg. x, 12. ¹⁰ Jer. xx, 15. ¹¹ Joan. viii, 44. ¹² Psal. cxviii, 25. ¹³ III Reg. vi, 15. ¹⁴ Ezech. xl, 17. ¹⁵ Deut. xxiii, 13. ¹⁶ Exod. xxvii, 19. ¹⁷ Exod. xxviii, 30. ¹⁸ Gen. iii, 14. ¹⁹ Exod. xxix, 27, 28; Lev. vii, 31. ²⁰ Hab. iii, 17. ²¹ Ezech. xxxiv, 17. ²² Gen. xlvi, 6. ²³ Psal. viii, 8. ²⁴ II. Cor. v, 21. ²⁵ Isa. liii, 12. ²⁶ Rom. vii, 7. ²⁷ II Thess. ii, 3. ²⁸ Psal. lxxvii, 24. ²⁹ Psal. lxxv, 6. ³⁰ Matth. xviii, 8. ³¹ Isa. xxxii, 20. ³² Isa. vi, 6. ³³ Job. xxxix, 18. ³⁴ Luc. vii, 38. ³⁵ Job. xxix, 6

qui peccata nostra portavit apostolos suos mundavit A Spiritu sancto. Per *pedes* prædicatores, ut in Isaia : « Quam speciosi pedes evangelizantium pacem ¹ » quod per sanctitatem decori sunt prædicatores, qui annuntiant populo poenitentiam. Per *pedes* prædicatores, ut in Evangelio : « Excutite pulverem de pedibus vestris ², » id est, terrena pro prædicationibus vestris ab iis nolite suscipere qui nos contemnunt. Per *pedes* infirmi qui sunt in Ecclesia, ut in Job : « Pedes meos subverterunt ³, » id est, infirmos meos qui sunt in Ecclesia hæretici subvertunt. Per *pedes* cogitationes, ut in Jeremia : « Sordes ejus in pedibus ejus ⁴, » id est, immunditiæ ejus in cogitationibus ejus. Per *pedes* intentiones, ut in Parabolis : « Pedes eorum ad malum currunt ⁵, » id est, intentiones eorum ad peccata proclives sunt. B Per *pedes* afflictiones, ut in Levitico : « Intestinis et pedibus ejus lotis aqua ⁶, » quod ut nos sacrificium Dei esse possimus, oportet ut cognationes et afflictiones nostras compunctionis aqua emundemus. Per *pedes* operationes, ut in Jeremia : « Expandite rete pedibus meis ⁷, » quod multis modis opera nostra diabolus studet corrumpere. Per *pedes* actus sanctorum, ut in Ezechiele : « Pedes eorum pedes recti ⁸, » quod sanctorum actus ad iniquitatem non sunt retorti. Per *pedes* viri sancti, ut in Psalmis : « Adorabimus in locum ubi [steterunt pedes ejus] ⁹, » id est, in contemplatione sanctæ conversationis, in qua perfecti servi tui utiliter persistunt, nosmetipsos humiliamus. Per *pedes*, illi sancti, qui in patria cælesti sunt, ut in Psalmis : « Statuisti in loco spatioso pedes (meos) ¹⁰, » quod in latitudine gratiæ sunt, qui hinc exeuntes in cælesti patria consistunt. Per *pedes* ministri impiorum, ut in Psalmis : « Veloces pedes eorum ad (effundendum) sanguinem ¹¹, » id est prompti sunt ministri eorum ad exercendam crudelitatem.

Pellis est motus carnis, ut in Job : « Pelle et carnibus vestisti me ¹², » id est, motu et sensibus carnis circumdedisti me. *Pellis*, veritas corporis nostri, ut in Job : « Rursum circumdabor pelle mea ¹³, » id est, rursum apparebo in veritate corporis mei. *Pellis*, modica adversitas, ut in Job : « Pellem pro pelle ¹⁴, » et ideo hæc pauca adversa suscipit æquanimitè, quod majora pati pertimescit. *Pellis*, ipsa superficies actionis nostræ, ut in Levitico : « Sacerdos D qui holocaustum, pellem habebit ¹⁵, » quod solus exterior in bono opere homini deputatur. *Pellis*, infirma mundi, ut in Job : « Nunquid implebis ¹⁶ sagma pelle ejus ¹⁶, » quod infirma mundi hujus, qui hosti adhærebant, Dominus elegit, et ex eis Ecclesiam suam constituit. *Pelles*, sanctæ femine, ut in Job : « Pelli meæ consumptis carni-

bus ¹⁷, » id est, devotis mulieribus me circumdantibus, fugientibus discipulis, qui proprios esse videbantur, adhæsit robur passionis meæ. *Pellis*, litteralis intellectus, ut in Levitico : « Detractaque pelle hostiæ artus in ¹⁸ frustra incidit ¹⁸, » quod prædicatores sublato velamine litteræ interiora subtiliter scrutari debent. *Pellis*, mortalitas hominis, ut in Psalmis : « Extendes cælum sicut pellem ¹⁹, » quod per ora mortalium prædicatorum sacram nobis Dominus Scripturam reseravit. *Pelles*, corpora martyrum, ut in Exodo : « De pellibus arietum rubricatis ²⁰, » id est, de corporibus sanctorum martyrizatis. Per *pelles*, antiqui patres, ut in libris Regum : « Ambulabam in medio pellium, » quod in antiquis patribus Dominus habitabat. Per *pelles* virtutes corporales, ut in Jeremia : « Subito vastatæ sunt pelles meæ ²¹, » id est, repente sunt interruptæ exteriores cicatrices meæ. Per *pelles* cives cœlestes, ut in Cantico : « Sicut pelles Salomonis ²², » quod spirituales decorem, quem cives cœlestes possident, anima devota et in præsentem ex parte habere studet. Per *pelles* reprobi, ut in cantico Habacuc : « Turbabitur pelles terræ Madian ²³, » id est, reprobi in judicio damnati punientur, quod Madian de *judicio* interpretatur.

Pellicanus est quilibet eremita, ut in Psalmis : « Similis factus sum pellicano ²⁴, » id est, in solitudine ad instar illius avis commoratus.

Plectæ sunt concordiæ, ut in libris Regum : « Inter coronulas et plectas, leones et boves ²⁵, » quod in viris sanctis cum charitate et concordia zelus est et mansuetudo.

Penna est actio exteriorum, ut in Job : « Penna struthionis similis pennis herodii ²⁶, » quod exterior actio hypocritæ similis esse videtur actionibus viri sancti. Per *pennas* monita prophetarum, ut in Psalmis : « Sub pennis ejus fiduciam habebis ²⁷, » * Per *pennas*, præcepta charitatis, ut in Psalmis : « Si sumptero pennas ²⁸, » id est, si præcepta charitatis implere studuero. Per (*pennas*) virtutes morales, ut in Psalmis : « Pennæ columbæ ²⁹, » id est, habeo in virtutibus vestris mansuetudinem simplicitatis, et claritatem scientiæ. Per *pennas* contemplationes sanctorum, ut in Ezechiele : « Et facies et pennæ eorum extentæ desuper ³⁰, » quod viri sancti internæ mercedis intuitu et actioni et contemplationi insistent.

Pennulæ sunt sancta desideria, ut in Levitico : « Omne, quod habet pennulas, comedetis ³¹, » quod illi in corpus electorum transeunt, qui per sancta desideria ad superna se transferunt.

Pepones sunt terrenæ dulcedines, ut in libro Numeri : « In mentem nobis venerunt cucumeres et

¹ Isa. lii, 7. ² Matth. x, 14; Marc. vi, 11; Luc. ix, 5. ³ Job. xxx, 12. ⁴ Thren. i, 9. ⁵ Prov. i, 16. ⁶ Lev. i, 9. ⁷ Thren. i, 13. ⁸ Ezech. i, 7. ⁹ Psal. cxxxii, 7. ¹⁰ Psal. xxx, 9. ¹¹ Psal. xlii, 3, et lxi, 7. ¹² Job. x, 11. ¹³ Job. xix, 26. ¹⁴ Job. ii, 4, 5. ¹⁵ Lev. vii, 8. ¹⁶ Job. xl, 26. ¹⁷ Job. xix, 20. ¹⁸ Lev. i, 6. ¹⁹ Psal. ciii, 2. ²⁰ Exod. xxvi, 14. ²¹ Jer. iv, 20. ²² Cant. i, 5. ²³ Hab. iii, 7. ²⁴ Psal. ci, 7. ²⁵ III Reg. vii, 29. ²⁶ Job. xxxix, 16. ²⁷ Psal. xc, 4. ²⁸ Psal. cxxxviii, 9. ²⁹ Psal. lxxvii, 14. ³⁰ Ezech. i, 11. ³¹ Lev. xi, 9; Deut. xiv, 19.

pepones ,) id est, carnales voluptates et terrene A tabernacula prædonum ¹⁷,) id est, possessiones raptorum.

Pera est onus sæculi, ut in Evangelio : « Nolite portare peram neque sacculum ²,) id est, nolite scientiam abscondere, nec sæculi onus subire. *Pera*, intellectus apostolorum, ut in libris Regum : « Immisit quinque lapides in peram pastorem, quam habebat secum ³,) quod quinque libros Moysis commisit intellectui apostolorum. *Pera*, mens devota, ut in libris Regum : « Deferens viro Dei instrumentum novum in pera sua ⁴,) quod Christo afferre debemus refectionem sanctæ novitatis in devota mente nostra.

Peregrinus est Christus, ut in Job : « Et quasi peregrinus sum oculis eorum ⁵,) quod Christum Judæi omnino a se alienum deputaverunt. *Peregrinus*, quilibet mundum contemnens, ut in Psalmo. « Et peregrinus sicut omnes (patres mei) ⁶,) id est, ad instar antiquorum patrum et aliena me esse deputo, quandiu in præsentis exsilio vivo. *Peregrinus*, concupiscentia, ut in libris Regum : « Cum autem quidam peregrinus venisset ad divitem ⁷,) id est, cum carnis concupiscentiâ tentavit David Regem.

Perdix est diabolus, ut in Jeremia : « Perdix congregavit, quæ non peperit ⁸,) quod diabolus persuasit quos non creavit, retinuit quos non genuit.

Præda est salus electorum, ut in Genesi : « Ad prædam ascendisti, fili mi ⁹,) quod Christus pro electorum salute crucem ascendit. *Præda*, laus hypocritarum, ut in Job : « Tigris perit, eo quod non habuerit prædam ¹⁰,) quod hypocrita desinit, priusquam perdit laudem suam. *Præda*, animæ pravorum, ut in Job : « Prædam pollicetur sociis ¹¹,) id est, promittit se acquirere animas pravorum consortibus suis. Per *prædam* persecutio, ut in Genesi : « Mane comedet prædam ¹², quod piorum Saulus persecutioni insistebat.

Præsepe est sacra Scriptura, ut in Job : « Aut morabitur ad præsepe tuum ¹³,) id est, tuis viribus obediet terrenus et superbus princeps scripturæ tuæ. Per *præsepe* incarnatio Domini, ut in Isaia : « Et asinus præsepe domini sui ¹⁴,) quod populus Gentilis cognovit incarnationem redemptoris sui. *Præsepe*, beatitudo cælestis, ut in Job : « Aut mugiet bos, cum ante præsepe steterit ¹⁵,) quod prædicator Ecclesiæ necesse non habet gemere, cum ad plenitudinem supernæ felicitatis pervenerit. Per *præsepia* diversi ordines Ecclesiæ, ut in cantico Habacuc : « Non erit armentum in præsepibus ¹⁶,) quod vix erit in tempore illo probabilis societas in quibusdam Ecclesiæ ordinibus.

Prædones sunt raptores, ut in Job : « Abundabant

Pessulum est voluptas hominis, ut in Cantico : « Pessulum osii mei aperti dilecto meo ¹⁷,) id est, voluntatem cordis mei obtuli Deo meo.

Petra est Christus, ut in Psalmis : « Percussit petram, et fluxerunt aquæ ¹⁸,) quod Judaicus populus Christum crucifixum percusserunt, et fluxerunt ab eo dona gratiæ. *Petra*, fides, ut in Exodo : « Est locus apud me, et stabis super petram ¹⁹,) id est, apud me mansionem invenies, si in soliditate fidei persistis. *Petra*, confessio fidei, ut in Evangelio : « Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam ²¹,) id est, super hanc fidei confessionem extruam Ecclesiam meam. *Petra*, soliditas bonæ actionis, ut in Psalmis : « Et statuit super petram ²²,) id est, incitavit ad solidam actionem affectus meos. *Petra*, quilibet vir stabilis, ut in Parabolis : « Viam colubri super petram ²³,) quod suggestio diaboli viro spirituali prævalere non potest. *Petra*, spiritualis fortitudo, ut in Psalmis : « In petra exaltavit me ²⁴,) id est, in vera fortitudine erexit me. Per *petras*, sancti angeli, ut in Job : « In petris manet aquila,) quod in contemplatione sanctorum angelorum devota anima versatur. Per *petras*, viri sancti, ut in Psalmis : « De medio petrarum dabunt voces ²⁵,) id est, de vita sanctorum patrum emittunt prædicationes. Per *petras* bona exempla, ut in Job : « Nunquid nosti tempus partus ibicum (in petris) ²⁶,) id est, nunquid tu scis quando sancti ex bonis exemplis bonam debent proferre actionem? Per *petram* magnæ contemplationes, ut in libris Regum : « Super abruptissimas petras, quæ solum ibicibus perviæ sunt ²⁷,) id est, super maximas contemplationes, quæ solum perfectis patent.

Picturæ sunt diversitates virtutum, ut in libris Regum : « Picturas varias quasi prominentes ²⁸,) virium apparentes.

Pili sunt humilitas poenitentium, ut in Exodo : « Fecit saga undecim de pilis caprarum ²⁹,) quod Deus perversorum æternorum poenitere facit de transgressionem ad instar humilium poenitentium. *Pili*, afflictiones, ut in Evangelio : « Joannes erat vestitus de pilis cameli ³⁰,) quod carnis afflictionem prædicabat. *Pili*, cogitationes infirmæ, ut in Job : « Inhorruerunt pili carnis meæ ³¹,) id est, obstupuerunt cogitationes infirmitatis meæ. *Pili*, peccata, ut in libro Numeri Levitæ radebant omnes pilos carnis suæ ³², quod, qui obsequium divinum assumuntur, vetera peccata oportet ut a se abjiciant.

Pilosi sunt immundi spiritus, ut in Isaia : « Et pilosi saltabunt ibi ³³,) quod in mente reproba im-

¹ Num. xi, 5. ² Matth. x, 10; Marc. vi, 6; Luc. ix, 3, et x, 4. ³ I Reg. xvii, 40. ⁴ IV Reg. iv, 42. ⁵ Job xix, 15. ⁶ Psal. xxxviii, 13. ⁷ II Reg. xii, 4. ⁸ Jer. xvii, 11. ⁹ Gen. xlix, 9. ¹⁰ Job. iv, 11. ¹¹ Job. xvii, 5. ¹² Gen. xlix, 27. ¹³ Job xxxix, 12. ¹⁴ Isa. i, 3. ¹⁵ Job vi, 5. ¹⁶ Hab. iii, 17. ¹⁷ Job xii, 6. ¹⁸ Cant. v, 6. ¹⁹ Psal. lxxvii, 20. ²⁰ Exod. xxxiii, 21. ²¹ Matth. xvi, 18. ²² Psal. xxxix, 3. ²³ Prov. xxx, 19. ²⁴ Psal. lx, 3. ²⁵ Psal. ciii, 12. ²⁶ Job xxxix, 4. ²⁷ I Reg. xxiv, 3. ²⁸ III Reg. vi, 29. ²⁹ Exod. xxxvi, 14. ³⁰ Matth. iii, 4; Marc. i, 6. ³¹ Job iv, 15. ³² Num. viii, 7. ³³ Isa. xliii, 21.

mundi spiritus ejus perditioni congratulantur. *Pilosus*, quilibet superfluitate studens, ut in *Genesi*: « Esau pilosus, et ego lenis ¹, » quod reprobi superflua diligunt, et electi superflua a se cohibere student. *Pilosus*, quilibet humilis, » atque vilis erat in... suis et castitate corporali roboratus.

* *Pleiades* sunt electi, ut in *Job*: « Nunquid contingere valebis micantes stellas Pleiades ², » id est, nunquid tu potes omnes electos Ecclesiæ in beatitudine cœlesti adjuvare?

Pinus est veritas fidei, ut in *Isaia*: « Ad te veniet abies et buxus ³ [et pinus simul], » quod in Ecclesia sunt et sublimes in contemplatione, et fortes in opere, et viridēs in fide

Primogenitum est fides, ut in *Psalmis*: « Et percussit omne primogenitum in Ægypto ⁴, » quod in mente reproborum etiam fidem Dominus nunquam Dominus destrui permittit. *Primogenitum*, initium boni operis, ut in *Deuteronomio*: « Non operaberis in primogenito bovis ⁵, » id est, non confides in initio boni operis tui. *Primogenitum*, superbia, ut in *Job*: « Et consumat brachia illius primogenita mors ⁶, » quod bona aliquando opera quæ impius facit, initium omnis peccati superbia corrumpit.

Princeps est Christus, ut in *Isaia*: « Pater futuri sæculi, princeps pacis ⁷, » quod Christus illis quibus futurum gaudium præparavit, pacem hinc in conscientia tribuit. *Princeps*, prælatus quilibet, ut in *Isaia*: « Non vocabitur is qui insipiens est princeps ⁸, » quod qui in se sapientiam non habet, aliis in regimine præesse non debet. *Princeps*, venter hominis, ut in *Jeremia*: *Princeps* coquorum destruit muros Jerusalem ⁹, » id est, venter, cui coqui magna cura deserviunt, virtutes animæ corrumpit. *Princeps*, intellectus noster, ut in *Levitico*: « Si peccaverit princeps ¹⁰, id est, si aberraverit intellectus in homine. *Princeps*, diabolus, ut in *Evangelio*: « Princeps hujus mundi in [me] non habet quidquam ¹¹, » quod diabolus, qui reprobis dominatur, in Christo nihil invenit sum. Per *principes*, angeli, ut in *Daniele*: « Et ecce Michael, unus de principibus ¹², » quod unus inter angelos Michael est. Per *principes* apostoli, ut in *Psalmis*: « Constitues eos principes super omnem terram ¹³, » quod apostolos Christus prælatos posuit super universam Ecclesiam. Per *principes* rectores Ecclesiæ, ut in canticum Annæ: « Erigit pauperem, ut sedeat cum principibus ¹⁴, » quod Deus exaltat humilem, ut præsit cum rectoribus Ecclesiæ. *Principes*, superbi, ut in *Job*: « Non accepit personas principum ¹⁵, » id est, non honoravit personas reproborum. Per *principes*, hæretici, ut in *Job*: « Principes cessa-

bunt loqui ¹⁶, » quod Ecclesia destruit errores hæreticorum.

Piscina est populus Judæorum, ut in *Evangelio*: « *Piscina* porticus quinque habens ¹⁷, » id est, populus Judaicus quinque libros Moysi tenens. *Piscina*, compunctio, ut in *Isaia*: « Ad extremum aquæ ductus piscinæ superioris ¹⁸, » id est, ad summum intimæ compunctionis, quam format desiderium amoris. Per *piscinam* doctrinæ prædicationis, ut in *Cantico*: « Oculi tui sicut piscinæ in Hesebon ¹⁹, » quod prædicatores sanctæ Ecclesiæ auditores ad compunctiones mœrorem excitant, quod Hesebon *cingulum mœroris* interpretatur.

Piscis est Christus, ut in *Evangelio*: « Obtulerunt ei partem piscis assi et favum ²⁰, » id est, honoraverunt recte credendo et sancte vivendo sacramenta Christi passi. *Piscis*, fides, ut in *Evangelio*: « Nunquid pro pisce [serpentem] ²¹, » id est, pro fide infidelitatem « dabit illi? » *Piscis*, mors, ut in *Jona*: « Præparavit Deus piscem grandem, ut deglutiret Jonam ²², » quod permisit Deus Pater, ut mors crudelis invaderet Christum. *Piscis*, diabolus, ut in libro *Tobiæ*: « Exiit piscis immanis ad devorandum eum ²³, » quod diabolus circuit quærens quem devoret. Per *pisces* homines, ut in *Evangelio*: « Ex omni genere piscium congreganti ²⁴, » quod sine ulla distinctione omnes ad fidem Ecclesiæ colligit. Per *pisces* fideles, ut in *Job*: « Aut gurgustium piscium capite illius ²⁵, » quod ipsos mundi principes, qui summa erant in corpore diaboli membra, Deus per fidem Ecclesiæ fecit fideles. Per *pisces* duæ istæ peræ, sacerdotalis videlicet et regia, ut in *Evangelio*: « Puer qui habet quinque panes hordeaceos et duos pisces ²⁶, » quod Judaicus populus sensu puerilis quinque libris Moysi ornatus, et regimine sacerdotali atque regali efat munitus. Per *pisces*, homines curiosi, ut in *Psalmis*: « Volucres cœli et pisces ²⁷, » id est, elati per superbiam erecti, et curiosi, vitæ hujus profundis immersi.

Piscatores, prædicatores, ut in *Jeremia*: « Ecce ego mitto ad vos piscatores ²⁸, » id est, destinabo ad vos prædicatores.

Poma sunt prophetæ, ut in *Job*: « Quasi naves poma portantes ²⁹, » id est, sicut patres veteres doctrinam prophetarum habentes. *Poma*, opera bona, ut in *Cantico*: « Cum pomorum fructibus ³⁰, » id est, et bonorum operum virtutibus. *Poma*, præcepta utriusque Testamenti, ut in *Cantico*: « Omnia poma nova et vetera, dilecta mi, servavi tibi ³¹, » id est, omnia præcepta, tam Veteris quam Novi Testamenti, a te instituta esse credidi. *Poma*, insignia humanitatis, ut in *Cantico*: « Ut viderem poma convallium ³², » id est, ut eligerem suavitatem cordis humilis. *Poma* viri sancti, ut in *Cantico*: « Ut co-

¹ Gen. xxvii, 41. ² Job xxxviii, 51. ³ Isa. lx, 13. ⁴ Psal. lxxvii, 51. ⁵ Deut. xv, 19. ⁶ Job xviii, 13. ⁷ Isa. ix, 6. ⁸ Isa. xxxiii, 5. ⁹ Jer. xxxix, 3. ¹⁰ Lev. iv, 22. ¹¹ Joan. xiv, 30. ¹² Dan. x, 13. ¹³ Psal. xlii, 17. ¹⁴ I Reg. ii, 8. ¹⁵ Job xxxiv, 19. ¹⁶ Job xxix, 9. ¹⁷ Joan. v, 2. ¹⁸ Isa. vii, 3. ¹⁹ Cant. vii, 11. ²⁰ Luc. xxiv, 42. ²¹ Luc. xi, 11. ²² Jon. ii, 1. ²³ Tob. vi, 2. ²⁴ Matth. xiii, 47. ²⁵ Job xl, 26. ²⁶ Joan. vi, 9. ²⁷ Psal. viii, 9. ²⁸ Jer. xvi, 16. ²⁹ Job ix, 26. ³⁰ Cant. iv, 13. ³¹ Cant. vii, 13. ³² Cant. vi, 11

medat fructum pomorum suorum ¹, id est, ut A delectetur sanctitate electorum suorum.

Pontifex est Christus, ut in Paulo : « Christus assistens pontifex futurorum bonorum ², id est, quod ipse semetipsum in ara crucis offerens bona æterna redemptis contulit.

Porta est Christus, ut in Job : « Longe fient filii ejus a salute et convertentur in porta ³, id est, quod synagoga populi a vera se salute elongantes veniente Christo per infidelitatem corrupti sunt. *Porta*, virgo Maria, ut in Ezechiele : « Porta hæc clausa erat, et non aperietur ⁴, id est, quod Maria et ante partum incorrupta, et post partum mansit illæsa. *Porta*, fides, ut in Psalmis : « Cum loquetur inimicis suis in porta ⁵, id est, quando disputabit cum hæreticis pro fidei defensione. *Porta*, opus justitiæ, ut in B

Job : « Cum procedebam ad portam charitatis ⁶, id est, quando exivi exterius ad opus justitiæ coram aliis. *Porta*, exitus ab hac vita, ut in Ezechiele ⁷ : Propheta intus stans oculos exterius habuit ad portam, quod electus quisque in fide Ecclesiæ vivens ad exitum suum ab hac vita desiderium suum extendere debet, ut cum Christo esse possit. Per *portas* prædicatores, ut in Isaia : « Et portas tuas in lapides sculptas ⁸, id est, quod Dominus prædicatores sanctæ Ecclesiæ bonis actibus exornat. *Portæ*,

virtutes morales, ut in Psalmis : « Aperite mihi portas justitiæ ⁹, id est, virtutes bonorum meorum mihi notas facite. *Portæ*, opera mala, ut in Psalmis : « Qui exaltas me de portis mortis ¹⁰, id est, qui liberat me de malis operibus, per quæ fit introitus ad perditionem. *Portæ*, quinque sensus corporis nostri, ut in Esdra : « Utinam non inferrent onera per portas suas in die sabbati ¹¹, id est, quod quotquot in claritate internæ quietis sumus, nec per visum admittere debemus vanitatem, nec per auditum, curiositatem; nec per olfactum, voluptatem; nec per gustum, edacitatem; nec per tactum, impuritatem. Per *portas*, consuetudines pravæ, ut in Psalmis : « Quod contrivit portas æreas ¹², id est, duras pravitatis consuetudines destruxit. Per *portas*, doctrinæ hæreticorum, ut in Evangelio : « Et portæ inferorum non prævalebunt ei ¹³, id est, quod veræ fidei confessioni doctrinæ hæreticæ resistere non possunt. Per *portas* doctores iniqui, ut in Job :

« Portas vultus ejus quis aperuit ¹⁴? » quod Dominus deceptionem impiorum doctorum Ecclesiæ suæ revelavit. Per *portam* ultimum Judicium, ut in Parabolis : « Nobilis in portis vir ejus ¹⁵, id est, quod in ultimo judicio apparebit sublimis Christus et gloriosus, qui hic fuit humilis et judicatus.

Porticus patres sunt antiqui, ut in libris Regum : « Porticus erat ante templum ¹⁶, id est, quod antequam construeretur in Gentibus, patres antiqui in Judæa erant. *Porticus*, Synagoga, ut in Evangelio : « Ambulabat Jesus in templo, in porticu Salomonis ¹⁷, id est, quod Christus erat in mundo in Synagoga apud Judæos. *Portæ*, libri legales, ut in Evangelio : « Piscina quinque porticus habens ¹⁸, id est, Synagoga quinque libris Moysis intendens.

Porri sunt mundi hujus occupationes, ut in libro Numeri : « In mentem nobis veniunt et porri, et pepones, et cucumeres ¹⁹, id est, quod in se admittant sæculares voluptates, et vanitates et curiositates mundialium occupationum.

Porci sunt contemptores veritatis, ut in Evangelio : « Ne mittatis margaritas vestras ante porcos ²⁰, id est, non participetis sacræ Scripturæ secreta contemptoribus veritatis. *Porci*, immondi spiritus, ut in Evangelio : « Misit illum in villam suam, ut pasceret porcos ²¹, id est, erexit eum in superbiam, ut male vivendo pasceret immundos spiritus. *Porci*, homines mali, ut in Evangelio : « Mittite vos in gregem porcorum ²², id est, quod habitationem sibi eligunt dæmones in cordibus reproborum.

Procurator est Christus, ut in Evangelio : « Dixit Dominus procuratori vineæ suæ ²³, id est, quod Christus, quem pater Ecclesiæ suæ præposuit, in fine mundi reddet unicuique juxta opus suum.

Propitiatorium est Christus, ut in Exodo : « Facies et propitiatorium de auro purissimo ²⁴, id est, quod mundus natus est nobis Christus ab omni peccato.

Propugnator est Christus, ut in Isaia : « Et propugnator sit ad salutem ²⁵, id est, quod, ut nos Christus salvaret, diabolum expugnavit.

Propugnacula sunt miracula, ut in Cantico : « Et ædificata est cum propugnaculis ²⁶, id est, quod sanctorum miracula sacræ nobis Scriptura ostendit. *Propugnacula*, munimenta Scripturarum, ut in Cantico : « Super eum propugnacula argentum ²⁷, id est, quod Ecclesia sacra est Scripturæ munimentis roborata.

Postes sunt hominis corpus et anima, ut in Exodo : « Et ponent de sanguine agni super utrumque postem ²⁸, id est, quod corpus Christi et ore sumamus et mente capiamus. *Postes*, libri Evangeliorum, ut in libris Regum : « Fecit in introitu templi postes ²⁹, id est, quod ad fidem Ecclesiæ per libros Evangeliorum introitum habemus.

Potentes sunt viri sancti, in bono fortes, ut in Job : « Deus potentes non habuit ³⁰, id est, viros sanctos in bono opere fortes non deserit potentes de se, id est, superbos a sua dejecit electione.

Puer est Christus, ut in Isaia : « Puer parrulus minabit eos ³¹, id est, quod electos suos, ne mundo per affectum adhæreat Christo humilis per timorem suum interius terret. *Puer*, populus Judaicus, ut in Evangelio : « Est puer unus hic ³², id est, populus Judaicus sensu puerilis. Per *pueros* quilibet in-

¹ Cant. iv, 16. ² Heb. ix, 11. ³ Job v, 4. ⁴ Ezech. xlv, 2. ⁵ Psal. cxxvi, 5. ⁶ Job xxix, 7. ⁷ Ezech. xl, 1. ⁸ Isa. lrv, 12. ⁹ Psal. cxviii, 19. ¹⁰ Psal. ix, 14. ¹¹ II Esd. xvii, 19. ¹² Psal. cvi, 16. ¹³ Matth. xvi, 18. ¹⁴ Job xli, 5. ¹⁵ Prov. xxxi, 23. ¹⁶ III Reg. vi, 3. ¹⁷ Joan. x, 23. ¹⁸ Joan. v, 11. ¹⁹ Num. xi, 5. ²⁰ Matth. vii, 6. ²¹ Luc. xv, 15. ²² Matth. viii, 31. ²³ Matth. xx, 8. ²⁴ Exod. xxv, 17. ²⁵ Isa. lxiii, 1. ²⁶ Cant. iv, 4. ²⁷ Cant. viii, 9. ²⁸ Exod. xii, 17. ²⁹ III Reg. vi, 3. ³⁰ Job. xxxvi, 5. ³¹ Isa. xi, 6. ³² Joan. vi, 9.

nocentes, ut in Psalmis: « Laudate, pueri, Dominum ¹, » quod illi digne Dominum laudant qui innocentes ad instar puerorum et simplices sunt. Per pueros cœlestis patriæ cives, ut in Evangelio: « Pueri mei mecum sunt in cubili ², » quod cives cœlestes in æterna quiete exsultant cum Domino. Per pueros Judæi, ut in libris Regum: « Et lactaverunt ex eis quadraginta duos pueros ³, » quod, quadraginta duobus annis post passionem Domini peractis, imperatores devastaverunt Judæos.

Pullus est gentilitas, ut in Evangelio: « Invenies asinam alligatam et pullum cum ea ⁴, » quod utrumque populum, Judaicum et gentilem, funibus peccatorum ligatum apostoli invenerunt. Per *pullos* apostoli, ut in Job: « Quoniam pulli ejus.... » quod apostoli gentium salutem magno affectu exoptabant. Per *pullos* homines de gentibus, ut in Psalmis: « Et pullis corvorum invocantibus eum ⁵. » Per *pullos* auditores, ut in Job: « Pulli ejus lambunt sanguinem ⁶, » quod fideles auditores sacramenta passionis Christi fideliter credendo hauriunt.

Pulvis est fecunditas sanctitatis, ut in Cantico: « Et universi pulveris pigmentarii ⁷, » id est, universæ fecunditates virtutes. Per *pulverem*, levitas mentis, ut in Evangelio: « Excutite pulverem de pedibus vestris ⁸, » id est, abjicite levitatem de affectibus vestris. *Pulvis*, instabilis quisque, ut in Psalmis: « Tanquam pulvis, quem proicit ventus a [facie terræ] ⁹, » id est, instabilis quisque quem prosternit tentationis flatus. *Pulvis*, cogitatio interna, ut in Isaia: « Sede in pulvere, filia Babylonis ¹⁰, » id est, quiesce in terrena cogitatione, o sterilis anima in confusione vitiorum consistens. *Pulvis*, desiderium sæculare, ut in Job: « Et tum simul in pulvere dormient ¹¹, » id est, pariter in desiderio sæculari requiescent. *Pulvis*, actio mundana, ut in Job: « Induta est caro mea putredine et sordibus pulveris ¹², » quod infirmi, qui sunt in Ecclesia modo vitii immundis coinquinantur mundanis actibus implicantur. *Pulvis*, quilibet peccator, ut in Job: « Quando fundebatur pulvis in terra ¹³, » quod peccator nonnunquam a molitia sua, inspirante Deo, ad stabilitatem convertitur. *Pulvis*, infirma actio, ut in Job: « Tu forsitan in pulvere calefacies ea ¹⁴? » quod solus Deus sub-

quæ agis, in subtilissimam discretionem distinxeris. *Pulvis*, fragilitas hominis, ut in Psalmis: « Et in pulverem suum revertentur ¹⁷, » id est, tolles ab eis spiritum superbiæ, et ad se humiliandum fragilitatem suam attendent. *Pulvis*, putredo humani generis per mortem, ut in Job: « Sicut lutum fecisti me ¹⁸, » id est, de terra fecisti corpus meum, et in putredinem post mortem rediges illud.

Pulvillus est adulatio, ut in Ezechiele: « Qui consuunt pulvillos sub omni cubito manus ¹⁹, » id est, qui componit adulationes in omni operationis perfectione.

Plumbum est Synagoga, ut in Job: « Et plumbi lamina vel certe ²⁰, » quod in Synagoga octo verba Dei susceperunt, et cito abjecerunt; et gentes tarde receperunt, et diu retinuerunt. *Plumbum*, pondus peccati, ut in Zacharia: « Ecce talentum plumbi portabatur ²¹, » id est, magnitudo peccati angebatur. *Plumbum*, diabolus, ut in Exodo: « Submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus ²², » quod sicut diabolus cecidit, et sic reprobi, qui ejus membra sunt, in pœnas infernales ruunt.

Pluvia est sancta prædicatio, ut in Job: « Quis est pluvie pater ²³? » Deus videlicet, qui per inspirationem suam prædicationem doctoribus infundit. *Pluvia*, interna gratia, ut in Psalmis: « Pluvia in voluntariam segregabis, Deus, hæreditati tuæ ²⁴, » id est, gratuitam gratiam infundes electis. Huic *pluvia*, tentatio, ut in Evangelio: « Descendit pluvia, venerunt et flumina ²⁵, » id est, affluit tentatio illius et persecutio.

Punctus est brevitatis hujus vitæ, ut in Job: « Et gaudium hypocritæ ad instar puncti ²⁶, » quod præsentis vitæ gaudium stabile non est. *Punctus*, festinantia, ut in Job: « Et in puncto ad inferna descendunt ²⁷, » quod festinanter sine omni mora ad inferna reprobi descendunt.

Pupilla est Christus, ut in Psalmis: « Ut pupillam oculi ²⁸, » id est, custodi me, o Deus Pater, quasi membrum Filii tui. *Pupilla*, electi, ut in Propheta: « Qui tangit vos, tangit pupillam oculi mei ²⁹, » id est, sicut membrum illud tenerum est, ita tenere diligo vos, electos meos.

Pupillus est quilibet humilis, ut in Psalmis: « Pupillo tuo esto adjutor, » id est, humilem adjuvabis. Per *pupillos* infirmi qui sunt in Ecclesia, ut in Job: « Asinum pupillorum abegerunt ³⁰, » quod hæretici simplicem doctorem infirmorum decipere student.

Purpura est passio Christi, ut in Cantico: « Comæ capitis tui, ut purpura regis ³¹, » id est, cogitationes mentis tuæ assidue versantur in passione Redemptoris. *Purpura*, fulgor castitatis, ut in Exodo:

¹ Psal. cxii, 1. ² Luc. xi, 7. ³ IV Reg. ii, 22. ⁴ Matth. xxi, 2. ⁵ Ps. xlvii, 9. ⁶ Job xxxix, 33. ⁷ Cant. iii, 6. ⁸ Matth. x, 14; Mar. vi, 11; Luc. ix, 5. ⁹ Psal. i, 4. ¹⁰ Isa. xlvii, 1. ¹¹ Job xx, 11. ¹² Job vii, 5. ¹³ Job xxxviii, 38. ¹⁴ Job xxxix, 47. ¹⁵ Thren. iii, 29. ¹⁶ Exod. xxx, 36. ¹⁷ Psal. ciii, 29. ¹⁸ Job x, 9. ¹⁹ Ezech. xiii, 18. ²⁰ Job xix, 24. ²¹ Zach. v, 7. ²² Exod. xv, 10. ²³ Job xxxviii, 28. ²⁴ Ps. lxxvii, 10. ²⁵ Matth. vii, 25, 27. ²⁶ Job xx, 5. ²⁷ Job xxi, 13. ²⁸ Ps. xvi, 8. ²⁹ Zach. ii, 8. ³⁰ Job xxiv 3. ³¹ Cant. vii, 5.

« Et æs, et hyacinthum et purpuram ¹, » id est, A fidem salvabant. *Quadrige*, sancti doctores, ut in sonoram prædicationem, et mundam actionem, et nitidam castitatem. *Purpura*, superbia, ut in Evangelio : « Induebatur purpura et bysso ², » quod hujus mundi amatores et decorem amant elationis, et mollitiem libidinis.

Pruina est pulchritudo coelestis, ut in Exodo : « In similitudine super terram ³, » quod spiritualis verbi decor supernæ pulchritudini in aliquo similis est. *Pruina*, temporalis adversitas, ut in Job : « Qui timent pruina, irruet super eos nix ⁴, » quod qui temporaliter pro Domino affligi recusant æterna ultione feriuntur. *Pruina*, maturitas religionis, ut in Psalmis : « Factus sum sicut uter in pruina ⁵, » id est, mortificatus sum in maturitate religionis.

Prunæ sunt corda pravorum, ut in Job : « Hælitus ejus prunas ardere facit ⁶, » quod suggestio diaboli mentes pravorum per cupiditatem inflammat. *Prunæ*, consolationes sæculares, ut in Evangelio : « Stabant autem ad prunas, quod frigus erat, et calefaciebant se ⁷, » quod mundi hujus amatores, quando adversitates patiuntur, ad consolationes sæculares concurrunt.

Puteum est secretum contemplationis, ut in Cantico : « Fons hortorum, puteus aquarum viventium ⁸, » quod sancta Ecclesia fecunditatem habet honorum operum, et secretum contemplationum vitalium. *Puteus*, sacra Scriptura, ut in Genesi : « Videt puteum in agro, tresque greges ovium accubentes juxta eum ⁹, » id est, intuitus est sacram Scripturam in Ecclesia, tresque ordines fidelium intentos ad eum. *Puteus*, secretum cordis, ut in Genesi : « Isaac fodit puteum ¹⁰, » quod sanctus quilibet secretum conscientiae suæ sollicite rimatur. *Puteus*, hæreticus quilibet, ut in Apocalypsi : « Obscuratus est sol et aer de fumo putei ¹¹, » id est, concussa est fides et saneta Ecclesia per errorem hæretici. *Puteus*, mortalitas nostra, ut in Evangelio : « Neque in quo baurias habes, et puteus altus est ¹², » quod in natura mortalitatis assumptæ peccatum non fecit Christus, et sublimitate sanctitatis honorata fuit in eo mortalitas nostra. *Puteus*, profunditas vitiorum, ut in Psalmis : « Neque urgeat super me puteus os suum ¹³, » id est, dominetur mihi profunditas vitiorum, ut in Psalmis : « Deduces eos in puteum interitus, » id est, demerges eos in profunditatem æternæ perditionis.

Q

Quadrige. Quercus. Quadrans.

Quadrige sunt apostoli, ut in cantico Habacuc : « Et quadrige tuæ salvatio ¹⁴, » quod apostoli, qui ad Christum per mundum veniebant, populum per

« Propter quadrigas Aminadab ¹⁵, » spontaneus populus interpretatur.

Quercus est duritia desperationis, ut in libris Regum : « Adhæsit caput ejus quercui ¹⁶, » id est, mens ejus perseveravit in duritia desperationis. *Quercus*, sterilitas mentis, ut in Isaia : « Cum fueritis velut quercus defluentibus foliis ¹⁷, » id est, cum fueritis steriles in mente, deficientibus et exterioribus bonis. *Quercus*, luxuriosi, ut in Isaia : « Et super omnes quercus Basan ¹⁸, » quod auctores turpitudinis Deus condemnabit, quod Basan, ut dicunt, *turpitudine* interpretatur.

Quadrans est quadripartita sacre Scripturæ intelligentia, ut in Evangelio : « Misit duo minuta, » quod est quadrans ¹⁹; » quod sancta Ecclesia duo honorat Testamenta, in quibus quadripartita est intelligentia : historica, allegorica, tropologica, et anagogica. *Quadrans*, minuta peccata, ut in Evangelio : « Donec reddas novissimum quadrantem ²⁰, » id est, pro minutis et ultimis peccatis puniari.

R

<i>Radix.</i>	<i>Risus.</i>	<i>Riri.</i>
<i>Reclinatorium.</i>	<i>Regulus.</i>	<i>Rota.</i>
<i>Reptilla.</i>	<i>Rhamnus.</i>	<i>Rana.</i>
<i>Rationale.</i>	<i>Ros.</i>	<i>Rubor.</i>
<i>Rubigo.</i>	<i>Resticula.</i>	<i>Retributio.</i>
<i>Rubus.</i>	<i>Rivulus.</i>	<i>Regimen.</i>
<i>Rhinoceros.</i>	<i>Rete.</i>	<i>Rupes.</i>
<i>Regula.</i>	<i>Rex.</i>	<i>Rex.</i>
<i>Ramus.</i>	<i>Rugitus.</i>	

Radix est Christus, ut in Isaia : « Radix Jesse, qui stas in signum populorum ²¹, » id est, Christus, qui de stirpe Jesse natus, qui populo suo æternam tribuit salutem. *Radix*, incarnatio Christi, ut in Job : « Radix mea aperta est secus aquas ²², » quod mysterium incarnationis fidelibus revelatum est. *Radix*, sancta prædicationis, ut in Job : « Si senuerit [in] terra radix ejus ²³, » id est, si viluerit apud reprobos prædicationis ejus. *Radix*, anima hominis, ut in Psalmis : « Et radicem tuam de terra [viventium ²⁴], » id est, animam tuam de habitatione coelestium. *Radix*, progenies pravorum, ut in Evangelio : « Securis ad radicem arboris posita est ²⁵, » id est, summa reprobationis in filiis Judæorum impleta est. *Radix*, intentio, ut in Isaia : « Mittet radicem deorsum, et faciet fructum * suum ²⁶, » id est, bonam * actionem exhibebit in occulto, et bonam ostendet actionem in publico. *Radix*, suggestio hominis, ut in Isaia : « De radice colubri egredietur regulus ²⁷, » id est, de suggestionem diaboli procedit concupiscentia. Per radicem fideles, ut in Psalmis : « Plantasti radices ejus, et implevit terram ²⁸, » quod Deus fideles Ecclesie vocavit, et ipsa usque ad fines terræ multiplicata est. Per radices bonæ * notionem, ut in Job :

¹ Exod. xxv, 4. ² Luc. xvi, 19. ³ Exod. xvi, 14. ⁴ Job vi, 16. ⁵ Psal. cxviii, 85. ⁶ Job xli, 12. ⁷ Joan. xviii, 18. ⁸ Cant. iv, 15. ⁹ Gen. xxix, 2. ¹⁰ Gen. xxvi, 18-22. ¹¹ Apoc. ix, 2. ¹² Joan. iv, 11. ¹³ Ps. lxxviii, 16. ¹⁴ Hab. iii, 8. ¹⁵ Cant. vi, 11. ¹⁶ Il Reg. xviii, 9. ¹⁷ Isa. i, 30. ¹⁸ Isa. ii, 13. ¹⁹ Marc. xii, 42. ²⁰ Matth. v, 26. ²¹ Isa. l, 10. ²² Job xxix, 19. ²³ Job xiv, 8. ²⁴ Psal. li, 7. ²⁵ Matth. iii, 10. ²⁶ Isa. xxxvii, 31. ²⁷ Isa. xiv, 29. ²⁸ Ps. lxxiv, 10.

« Deorsum radices ejus siccentur ¹, » id est, « inti-

Ramus est affectus bonus, ut in Genesi : « Portans ramum olivæ ² defluentibus foliis ³, » quod sancta anima ad quietam mentem affectam bonum desert in cogitationibus mundis. *Ramus*, voluptas carnis, ut in Ezechiele : « Ecce applicant ramum ad nares suas ⁴, » quod reprobi in voluntate carnis delectantur. Per *ramos* doctrinæ sacræ, ut in Evangelio : « Ut veniant volucres cœli, et habitent in ramis ejus ⁵, » quod vocante Deo superbi hujus mundi veniant ad fidem, et requiescant in sacris ejus doctrinis. Per *ramos* bona opera, ut in Job : « Et rami ejus pullulant ⁶, » id est, bona opera ejus apparent. Per *ramos* sacræ Scripturæ, ut in Evangelio : « Cædebant ramos de arboribus ⁷, » id est, accipiebant sacras sententias a Patribus sanctis. Per *ramos* homines pravi, ut in Job : « Ramos ejus arefaciet flamma ⁸, » quod homines pravo vastabit damnatio æterna.

Rhamnus est Antichristus, ut in libro Judicium : « Egredietur ignis de rhamno, et devoret cedros Libani ⁹, » quod crudelitas exhibit de Antichristo, et interficiet sublimes viros Ecclesiæ. *Rhamnus*, delectatio peccati, ut in Psalmis : « Priusquam intelligerent spinæ vestræ rhamnum ¹⁰, » id est, priusquam punitiones vestræ perveniant ad delectationem peccati.

Ranæ sunt hæretici, ut in Psalmis : « Dedit terra eorum ranas ¹¹, » quod conventicula cæcorum et ignorantium loquaces proferunt hæreticos et im-

Rapina est præsumptio, ut in Paulo : « Non rapinam arbitratus est se esse æqualem Deo ¹², » id est, non erat præsumptio quod dixit se æqualitatem habere cum Deo, quod naturaliter æqualis est Filio Patri.

Rationale est interna munditia, ut in Exodo : « Rationale oportet esse pectus sacerdotis, ¹³ » id est, pura ratio ornabit mentem sacerdotis.

Rex est Deus Pater, ut in Evangelio : « Regi, qui fecit nuptias filio suo ¹⁴, » id est, Deo Patri, qui Ecclesiam conjunxit Christo. *Rex*, Christus, ut in Job : « Cumque sederem quasi rex, circumstante exercitu, eram tamen morientium consolator ¹⁵, » quod Christus, quamvis super beatos regnet in cœlo, consolator tamen per spem veniæ pœnitentes in terra. *Rex*, Spiritus sanctus, ut in Parabolis : « Rex, qui sedet in solio suo, dissipat omne malum intuitu suo ¹⁶, » quod Spiritus sanctus in viro sancto destruit in mente hominis peccatum inspiratione sua. *Rex*, sancta Trinitas, ut in Isaia : « Regem in decore suo videbunt oculi ejus ¹⁷, » quod sanctam Trinitatem interna gloria sua contemplabunt electi. *Rex*, præ-

dicator, ut in Parabolis : « Regem locusta non habet ¹⁷, » quod Antichristi adventum, prædicatorem gentilitas non habuit. *Rex*, vir quilibet sanctus, ut in Psalmis : « In virtute tua lætabitur Rex ¹⁸, » quod scit vir sanctus non ex sua esse virtute, sed ex divina, quod in se vitiorum tyrannidem quasi rex fortis potenter premit. *Rex*, quilibet iniquus, ut in Job : « Sicut regem, qui præparatur ad prælium ¹⁹, » sic iniquus quilibet qui se parat per superbiam resistere Deo. *Rex*, peccatum, ut in Job : « Et calcet super eum, quasi rex, interitus ²⁰, » quod pravum quemlibet sine ulla contradictione premit peccatum, quod eum ad mortem perducet æternam. *Rex*, diabolus, ut in Job : « Ipse est rex super omnes filios superbiæ ²¹, » quod sub dominio diaboli sunt quicunque contra Deum et proximum superbiunt. Per *reges* angeli, ut in Job : « Cum regibus et consiliis terræ ²², » quod, si homo non peccasset, requiesceret cum angelis, qui cum Deo regnant in cœlo, et nobis consultum præbent in terra. Per *reges*, prælati, ut in Psalmis : « Et nunc, reges, intelligite ²³, » id est, per intellectum considerate sollicite, o prælati, qualiter vestros regere debeatis subjectos. Per *reges* viri sancti, ut in Job : « Et reges in solio collocat in perpetuum ²⁴, » quod qui illicitis in se motibus resistendo bene semetipsos in præsentem regunt, cum Domino in perpetuum regnabunt. Per *reges* sensus interni, ut in Parabolis : « Noli regibus dare vinum ²⁵, » id est, ne permittas rationales sensus tuos carnis voluptate fatuari. Per *reges*, qui de castitate superbiunt, ut in Job : « Balteum regum dissolvit ²⁶, » quod in illis, qui de castitate inaniter gloriantur, pudicitia ejus cingulum strangi nonnunquam permittit. Per *reges* quilibet superbus, ut in Apocalypsi : « Et procedunt ad reges totius terræ, præparare eos in prælium ²⁷, » quod eximit spiritus immundos per suggestionem ad electos hujus sæculi, ut excitent eos ad contradictionem divinarum præceptorum. Per *reges*, sensus corporales, ut in libro Josue : « Ponite pedes vestros super colla regum istorum ²⁸, » quod sensibus in se corporalibus viri per puritatem interiorum affectuum suorum dominantur.

Regina est sancta Ecclesia, ut in Psalmis : « Astitit regina a dextris tuis ²⁹, » quod sancta Ecclesia, in vitæ rectitudine consistens, a Christo est electa. *Regina*, superbia mundi hujus, ut in Apocalypsi : « Sedeo regina ³⁰, » quod secure vacat superbiæ amatores mundi hujus. Per *reginas* animæ devotæ, ut in Cantico : « Reginae laudaverunt eam ³¹, » quod animæ devotæ venerantur Ecclesiam sanctam in matrem suam.

Regnum est patria cœlestis, ut in Evangelio : « Beatus est qui manducat panem in regno cœlorum ³², » id est, felix est qui pertingit ad illam suavitatis dulcedinem quæ est in patria civium beatorum. *Regnum*,

¹ Job xviii, 16. ² Gen. viii, 11. ³ Ezech. viii, 17. ⁴ Matth. xiii, 32. ⁵ Job xiv, 7. ⁶ Matth. xxi, 8. ⁷ Job xv, 30. ⁸ Jud. ix, 15. ⁹ Ps. lxx, 10. ¹⁰ Psal. civ, 50. ¹¹ Phil. iii, 8. ¹² Exod. xxviii, 4, 15, 22, 23, 26, 28, 29, 30, etc. ¹³ Matth. ii, 2. ¹⁴ Job xxix, 7. ¹⁵ Prov. xx, 8. ¹⁶ Isa. xxxiii. ¹⁷ Prov. xxx, 27. ¹⁸ Psal. xx. ¹⁹ Job xv, 24. ²⁰ Job xviii, 14. ²¹ Job xli, 23. ²² Job iii, 13. ²³ Ps. ii, 10. ²⁴ Job xxxvi, 7. ²⁵ Prov. xxxi, 4. ²⁶ Job xii, 18. ²⁷ Apoc. xvi, 14. ²⁸ Jos. i, 24. ²⁹ Psal. xliv, 10. ³⁰ Apoc. xviii, 7. ³¹ Cant. vi, 8. ³² Luc. xiv,

præsens Ecclesia, ut in Evangelio : « Et colligent de regno ejus omnia scandala ¹, » quod omnes hæreticorum errores sancti doctores destruunt in Ecclesia. *Regnum*, sacra Scriptura, ut in Evangelio : « Auferetur a vobis regnum Dei, et dabitur genti facienti fructum ejus ², » quod auferetur a Judæis spiritualis sacræ Scripturæ intellectus, et datur populo gentili, qui et eam sane intelligunt et secundum eam sancte vivunt. *Regnum*, mens sancta, ut in Evangelio : « Regnum Dei intra vos est ³, » quod in mente devota Deus regnat. Per *regnum*, diversi ordines fidelium, ut in Psalmis : « Regna terræ, cantate Deo ⁴, » id est, diversi ordines fidelium sanctæ Ecclesiæ, laudate Deum.

Regula est eloquentia philosophorum, ut in libro Josue : « Pallium coccineum, valde bonum, et regulam auream ⁵, » quod mundi hujus amatores superbam et inanem approbant eloquentiam.

Regulus, concupiscentia, ut in Isaia : « De radice colubri egredietur regulus ⁶, » quod de suggestionem diaboli procedit illicitus concupiscentiæ motus. *Regulus*, Antichristus, ut in Isaia : « In caverna reguli mittit manum suam ⁷, » quod pravam aliquando mentem, quæ est habitatio diaboli, Dominus per gratiam suam visitat.

Reclinatorium est quies interna, ut in Cantico : « Columnas ejus fecit argenteas, reclinatorium aureum ⁸, quod Ecclesiæ prædicatores fortes et clari sunt, et qui in sancta quiete vivunt sapientiæ claritate fulgescunt.

Renes sunt opera libidinis, ut in Psalmis : « Et renes mei commutati sunt ⁹, » id est, opera in me libidinis in actionem castitatis mutata sunt. *Renes*, opera genitalia, ut in Job : « Et fune præcinget renes eorum ¹⁰, » quod peccatum damnati permittit Dominus in membris genitalibus superborum. *Renes*, delectatio carnis, ut in Psalmis : « Ure renes meos et cor meum ¹¹, » id est, exstingue in carne mea delectationem, et in corde purifica cogitationem.

Reptilia sunt immundi spiritus, ut in Psalmis : « Illic reptilia, quorum non est numerus ¹², » quod innumerabiles sunt hostes nostri, qui nos in præsentem tentant. *Reptilia*, cogitationes terrenæ, ut in Ezechiele : « Et omnis similitudo reptilium ¹³, » quod in prava mente ad appetitum terrenorum proclives sunt cogitationes.

Rele est Ecclesia in exilio, ut in Evangelio : « Rumpebatur autem rete eorum ¹⁴, » quod tot nunc in sanctam Ecclesiam intrant, ut eam hæresibus scindant. *Rele*, Ecclesia in regno, ut in Evangelio : Mittite in dexteram navigii rete ¹⁵, » quod sancta Ecclesia, quando in regno erat, de sinistro opere nihil habebat. *Rele*, peccatum, ut in Job : « Immi-

sit in rete pedes suos ¹⁶, » id est, posuit in peccatum affectus suos.

Resticula sunt præcepta Dei, ut in libro Regum : « Resticula triginta cubitorum ambiebat mare ¹⁷, » quod præcepta divina sanctæ Trinitatis fidem prædicta exornant baptismum.

Retributio est quadrifaria, prima cum bona retribuntur pro bonis, secunda cum mala redduntur pro malis, tertia cum mala pro bonis, quarta cum bona pro malis; prima et secunda justitiæ, tertia nequitiæ, quarta gloriæ; qui bona tribuit pro bonis, bonus est; qui non tribuit mala pro malis, melior; qui non tribuit bona pro malis, malus, qui tribuit mala pro malis, pejor; qui tribuit bona pro malis, optimus; qui tribuit mala pro bonis, pessimus.

Risus est spirituale gaudium, ut in Genesi : « Risum fecit mihi Dominus ¹⁸, » id est, spirituale mihi gaudium contulit Deus. *Risus*, lætitia mundi, ut in Proverbiis : « Risus dolori miscbitur ¹⁹, » quod mundi hujus lætitia in mœrorem terminabitur. *Risus*, gaudium cœlestis, ut in Job : « Donec impleatur risu os tuum ²⁰, » id est, donec impleatur cœlesti gaudio cor tuum.

Rivi sunt prædicatores, ut in Psalmis : « Rivos ejus inebria, multiplica genimina [ejus] ²¹, » id est, prædicatores Ecclesiæ gratia tua adimple, ut merito populus in numero s. a. *Rivi*, populi fideles, ut in Isaia : « Rivi latissimi et potentes ²², » id est, fideles populi cor suum fidei aperientes.

Rivuli sunt dona Spiritus sancti, ut in Job : « Non videat rivulos fluminis ²³, id est, non sit dignus accipere dona Spiritus sancti. *Rivuli* sententiæ sacræ Scripturæ, ut in Cantico : « Columbæ super rivos aquarum ²⁴, » id est, simplicitates animæ intendentes sententiis Scripturarum.

Ros est superna contemplatio, ut in Genesi : « Det tibi Deus de rore cœli ²⁵. » *Ros*, Dei gratia, ut in Job : « Et ros morabitur in messione mea ²⁶, » id est, gratia Dei perseverabit in operatione mea. *Ros*, plenitudo sanctitatis, ut in libro Judicium : « Ros sit in solo vellere ²⁷, » quod præ cunctis plenitudo erat sanctitatis in Maria virgine. *Ros*, infidelitas, ut in Cantico : « Caput meum plenum est rore ²⁸, » id est, prædica verbum, o amica fidelis; quod male sentiunt quidam de divinitate sua.

Rosa est cœtus martyrum, ut in libro Ecclesiastici : « Quasi palma rosæ in Jericho ²⁹, » id est, perseverantia in mundo : quod *Jerosolymam* interpretatur, et instabilitatem hujus mundi designat. Per *rosas* delectationes vitæ præsentis, ut in libro Sapientiæ : « Coronemus nos rosis, antequam marcescant ³⁰, » id est, satiemus nos amœnis hujus sæculi voluptatibus, et voluptuosus ejus amœnitatibus, priusquam deficiant.

¹ Matth. xiii, 4. ² Matth. xx, 43. ³ Luc. xvii, 2. ⁴ Ps. lxxvii, 33. ⁵ Jos. vii, 21. ⁶ Isa. xiv, 29. ⁷ Isa. xi 8. ⁸ Cant. iii, 10. ⁹ Psal. lxxii, 1. ¹⁰ Job i, 18. ¹¹ Psal. xxv, 2. ¹² Psal. ciii, 25. ¹³ Ezech. viii, 10. ¹⁴ Luc. v, 6. ¹⁵ Joan. xxi, 6. ¹⁶ Job xviii, 8. ¹⁷ Ill Reg. vii, 23. ¹⁸ Gen. xxi, 6. ¹⁹ Prov. xiv, 13. ²⁰ Job viii, 21. ²¹ Psal. lxxiv, 11. ²² Isa. xxxiii, 21. ²³ Job xx, 17. ²⁴ Cant. v, 12. ²⁵ Gen. xxvii, 28. ²⁶ Job xxxix, 19. ²⁷ Jud. vi, 37. ²⁸ Cant. v, 2. ²⁹ Eccli. xxiv, 18. ³⁰ Sap. ii, 8.

Rota est Vetus et Novum Testamentum, ut in A *Ezechiele* : « Rota in medio rotæ ¹, » id est, Novum Testamentum in Veteri præsignatum. *Rota*, mundus iste, ut in *Psalmo* : « Vox tonitru tui in rota ², » quod vox divinæ comminationis per prædicatores sonat in mundo. *Rota*, conversatio reproborum, ut in *Psalmis* : « Pone illos ut rotam ³, » quod reprobi in posterioribus puniendi ruunt. Per *rotam* prædicatores, ut in *Daniele* : « Rota ejus ignis accensus ⁴, » quod sancti prædicatores divino sunt amore inflammati.

Rubor est passio Christi, ut in *Cantico* : « Dilectus meus candidus et rubicundus ⁵, » quod qui candet in gloria Deitatis, rubet in angustia passionis. *Rubor*, desiderium cœleste, ut in *Jeremia* : « Rubicundiores ebore antiquo ⁶, » id est, majus habentes desiderium quam quidam ex patribus antiquis.

Rubus est virgo Maria, ut in *Exodo* : « Quod rubus arderet, et non comburebatur ⁷, » quod Christum Maria concepit et peperit, nec corrupta in conceptu, nec læsa fuit in partu.

Rubigo est iracundia, ut in *Joele*, « Residuum erucæ comedit ærugo ⁸, » quod mentem reprobam, quando cessat inficere gula, furoris vexat insaniam. *Rubigo*, malitia, ut in propheta : « Et non exivit ab ea nimia rubigo ⁹. » id est, non cessavit maxima malitia ejus.

Rugitus est plangens poenitentis, ut in *Job* : Et quasi inundantis aquæ, sic rugitus meus ¹⁰, » id est, sicut doleo in cogitatione cordis, sic plango in locutione oris. *Rugitus*, suggestio diaboli, ut in *Job* : « Rugitus leonis, et vox lænæ ¹¹, » id est, suggestio hostis, et motus concupiscentiæ. *Rugitus*, sævitia diaboli, ut in *Epistola Petri* : « Tanquam leo rugiens ¹², » quod diabolus crudeliter sæviens circuit quærens quem devoret. Per *rugitum* sollicitudines prælatorum, ut in *Job* : « Incurvantur cervæ ad fetum, et pariunt, et rugitus emittunt ¹³, » quod prædicatores sancti se humiliant, ut alios prædicando attrahant, et subjectis spirituales sollicitudines impendant.

Ruga est perfidia, ut in *Paulo* : « Non habentem maculam aut rugam ¹⁴, » quod Ecclesia catholica nec maculam malitiæ, nec rugam novit perfidiæ. Per *rugam* simulati quique, ut in *Genesi* : « Rugæ meæ testimonium dicunt contra me ¹⁵, » id est, illi qui me fecte amant in prosperis, resistunt mihi in adversis.

Rupes sunt sancti angeli, ut in *Job* : « Et incessis rupibus ¹⁶, » quod devota anima per desideria gaudium contemplatur angelorum, ad quos per spiritum necdum accedere valet. *Rupes*, prædicatores, ut in *Job* : « Transferuntur rupes de loco suo ¹⁷, » quod prædicatores sancti Judæam deserentes ad

in *Jeremia* : « Onagri steterunt in rupibus ¹⁸, » quod Judæi innitebantur sæculi potentibus. *Rupes*, quilibet indurati, ut in *Ezechiele* : « Hæc dicit Dominus rupibus et vallibus ¹⁹, » quod Dominus aliquando sicut humiles, sic quoque per internæ inspirationis suæ locutionem visitat induratos.

S

Sabbatum.
Spicæ.
Senectus.
Scapula.
Sitis.
Spelanca.
Sagittarius.
Stillicidia.
Species.
Salsugo.
Somnus.
Stella.
Sanies.
Scorpio.
Sibilus.
Stactes.
Signaculum.
Siliqua.
Sunamitis.
Superbus.
Succus.
Semen.
Saccus.
Sartago.
Subula.
Stamen.
Sulci.
Similago.
Securis.
Sus.
Scintillæ.
Senex.
Stata.
Sirene.
Sepulcrum.

Saga.
Silla.
Specus.
Sal.
Solitudo.
Stellio.
Sanguis.
Stola.
Sternutatio.
Stabulum.
Sphæculæ.
Sagitta.
Socrus.
Servus.
Saliunca.
Sonus.
Sterilis.
Squamæ.
Soror.
Sycomoros.
Stagnum.
Sulphur.
Silex.
Saxum.
Superbia.
Sinistra.
Semita.
Sacculus.
Scirpus.
Sedes.
Sepis.
Scabellum.
Structio.
Stylus.
Speculum.

Spiritus.
Senes.
Scabies.
Stilio.
Speculum.
Sagena.
Sol.
Serpens.
Silices.
Spolia.
Stercus.
Sculptura.
Silva.
Statura.
Superhumeralæ.
Sindo.
Sindo.
Segor.
Sacerdos.
Spina.
Senatores.
Scarabæus.
Stipula.
Sapphirus.
Solium.
Serra.
Salterium.
Sparte.
Sterquilinum.
Sardonicus.
Serenum.
Sudes.
Statera.
Symphonia.

Sabbatum est quies mentis et quies æternitatis, ut in *Isaia* : « Erit sabbatum ex sabbato ²⁰, » quod qui . . . quiescit in mente ab iniquitate, quiescit postmodum in æterna felicitate. Per *Sabbatum* torpor et negligentia, ut in *Jeremia* : « Et deriserunt sabbata ejus ²¹, » quod maligni spiritus, quosquos negligenter et desidiose vident contorpescere ab utili opere, immunda quædam circumferre faciunt per affectum in cogitatione. Per *Sabbatum* opera sanctitatis, ut in *Levitico* : « Sabbata mea custodite ²², » id est, opera sanctitatis, in quibus ego quiesco, exercite.

Sacerdos est Christus, ut in *Psalmis* : « Tu es sacerdos in æternum ²³, » quod Christus semetipsum in arca crucis obtulit pro nobis. *Sacerdos*, ipsa ratio nostra, ut in *Levitico* : « Si sacerdos, qui mentitus est, peccaverit ²⁴; » id est, si sensus rationalis, qui et per intellectum illuminatus, et per affectum est purificatus deviaverit. Per *sacerdotes* prælati pravi, ut in *Job* : « Ducit sacerdotes »

¹ Ezech. 1, 16. ² Psal. LXXVI, 19. ³ Psal. LXXXIII, 14. ⁴ Dan. VII, 9. ⁵ Cant. V, 10. ⁶ Thren. IV, 7. ⁷ Exod. III, 2. ⁸ Joel. 1, 4. ⁹ Ezech. XXIV, 12. ¹⁰ Job III, 24. ¹¹ Job IV, 10. ¹² I Petr. V, 8. ¹³ Job XXXIX, 6. ¹⁴ Eph. V, 27. ¹⁵ Job XVI, 8. ¹⁶ Job XXXIX, 31. ¹⁷ Job XVIII, 4. ¹⁸ Jer. XIV, 6. ¹⁹ Ezech. VI, 3. ²⁰ Isa. LXVI, 23. ²¹ Thren. I, 7. ²² Lev. XIX, 3, 30. ²³ Psal. CIX, 4. ²⁴ Lev. III.

ingloriosos ¹, » quod praelatos aeterna non remane-
rat gloria qui in utilitate subjectorum non glo-
riantur.

Saccus est poenitentia, ut in Job : « Saccum con-
sui super cutem ², » id est, per poenitentiae asperita-
tem castigavi mollitiem meam. *Saccus*, mortalitas
nostra, ut in Psalmis : « Conscidisti saccum meum,
et circumdasti me laetitia ³, » id est, rupisti morta-
litem meam, et vestisti me gloria immortalitatis.
Saccus, mens hominis, ut in Genesi : « Invenit * sci-
phum in sacco Benjamin ⁴, » quod sapientia Chri-
sti requievit in corde * apostoli.

Sacculus est animus negligens, ut in * lege : « Mi-
sit eas in sacculum pertusum ⁵, » quod animus ne-
gligens bonum, quod modo acquirit, statim amittit.
Sacculus, cor poenitentis, ut in Job : « Signasti
quasi in sacculo delicta mea ⁶, » id est, inspirasti
mihi ut poenitendo circumferrem in mentem meam
peccata mea.

Scala est charitas, ut in Genesi : « Scalam stantem
super terram et cacumen ejus tangens caelos ⁷, »
quod charitas nos et per compassionem sociat pro-
ximo, et per desiderium copulat proximo.

Scapula est exercitium boni operis, ut in Genesi :
« Deposuit hydriam * suam super scapulam suam ⁸, »
quod vocata ad Christum Ecclesia de gentibus, quae
prius Christum sapuit, ad humilitatem bonae actionis
humiliter deflexit. Per *scapulam* defensiones, ut in
Psalmis : « Scapulis suis obumbrabit tibi ⁹, » id
est, protectionibus suis defendet te Christus.

Scarabaeus est Christus, ut in Propheta : « Scarab-
baeus de ligno creavit, » quod in vilitate carnis
nostrae apparens Christus in cruce suspensus fuit.

Scabies est luxuria, ut in Levitico : « Si jugem
habens scabiem ¹⁰, » quod qui assidue luxuria pol-
luitur, ad altare Domini accedere prohibetur. *Scab-
ies* est macula cordis, ut in Levitico : « Mundabit
eum, quod scabies est ¹¹, » id est, facile purifica-
bitur, qui solummodo in mente polluitur.

Scabellum est sacramentum incarnationis, ut in
Psalmis : « Adorate scabellum pedum ejus ¹², » id
est, honorate sacramentum humanitatis, quo ter-
ram nostrae mortalitatis tetigit. *Scabellum* quilibet
in bona actione serviens Deo, ut in Isaia : « Caelum
mihi sedes, et terra scabellum pedum meorum ¹³, »
id est, in contemplativis requiesco, et in activis per
bona opera maneo.

Saga sunt rectores Ecclesiae, ut in Exodo : « Fe-
cit et saga undecim de pilis caprarum ¹⁴, » quod re-
ctores sancti, quicquid in se per occupationes suas
transgressionis sentiunt, totum poenitendo corrigere
student.

Sagittarius est quilibet praedicator, ut in Job :
« Non fugabit eum vir sagittarius ¹⁵, » quod per se

A sine adjutorio Dei a mente hominis diabolum eicere
non potest praedicator.

Sagitta est sermo Dei, ut in libro Regum : « Sa-
gitta Jonathae * reversa est retrorsum ¹⁶, » quod ver-
bum Domini non revertetur ad eum vacuum, sed
faciet quaecumque voluerit. *Sagitta*, animadversio
Domini, ut in libro Regum : « Sagitta salutis Do-
mini contra Syriam ¹⁷, » id est, ad salutem tuam et
populi Israel Dominus feriet Syriam per animadver-
sionem suam. *Sagitta*, manifesta persecutio, ut in
Psalmis : « A sagitta volante ¹⁸, » id est, ab adver-
sitate in manifesto feriente. Per *sagittas* verba praedi-
cationis, ut in Psalmis : « Sagittae potentis acu-
tae ¹⁹, » id est, sermones Conditoris sublimes. Per
sagittas vindictae Domini, ut in Cantico Deuteronomii :
« Et sagittas meas ²⁰, » id est, vindictas meas
« complebo in eis » Per *sagittas* afflictiones, ut in
Psalmis : « Dentes eorum, arma et sagittae ²¹, » id
est, verba eorum me feriunt et affligunt. Per *sagi-
tas* praecipua Domini, ut in Cantico Habacuc : « In
luce sagittarum tuarum ²², » id est, in claritate praeci-
ptorum tuorum in hac vita incedunt. Per *sagittas*
comminationes Dei, ut in Psalmis : « Quoniam sa-
gittae tuae infixae sunt [mihi] ²³, » id est, quod mihi
comminatus es, jam doleo. Per *sagittas* insidiae, ut
in Psalmis : « Sagittae parvulorum factae sunt plagae
eorum ²⁴, » quod Judaei, unde putabant decipere
Christum, in hoc semetipsos deceperunt. Per *sagittas*
Dominicae percussiones, ut in Job : « Quod sagittae
Domini in me sunt ²⁵, » id est, sagittae Domini me
affligunt.

Sagena est sancta Ecclesia, ut in Evangelio : « Sa-
genae missae in mare ²⁶, » id est, Ecclesiae praesen-
tis saeculi profundo peregrinanti. Per *sagenam* Ec-
clesiae multae, quae unam catholicam Ecclesiam fa-
ciunt, ut in Job : « Nunquid implebis sagenas pelle
ejus ²⁷ ? » quod Dominus hos in quibus diabolus erat
ad Ecclesiam misericorditer vocat.

Sapphirus est claritas angelorum, ut in Job :
« Nec lapidi * sardo * viro pretiosissimo, vel sap-
phiro ²⁸, » quod Filio Dei nec quilibet homo
in terra, nec quilibet angelus comparari potest
in caelo. *Sapphirus*, sancta contemplatio, ut in Jere-
mia : « Sapphiro pulchriores ²⁹, » id est, * ipsi con-
templativis excellentiores. Per *sapphirum* miracula
Christi, ut in Cantico : « Venter ejus eburneus dis-
tinctus sapphiris ³⁰, » quod casta Christi humani-
tas ornata erat miraculis.

Sal est spiritualis intellectus, ut in Job : « Quod
non est sale conditum ³¹, » quod sacra Scriptura
non prodest, nisi spiritualiter intelligatur. *Sal*, sa-
pientia, ut in libris Regum : « Afferte mihi vas no-
vum, et mittite in id sal ³², » quod cupit vetus no-
ster Elisaeus, ut per sanctitatem renovemur, et per sa-

¹ Job xii, 19. ² Job xvi, 15. ³ Psal. xxix, 12. ⁴ Gen. xlv, 12. ⁵ Agg. i, 6. ⁶ Job xiv, 17. ⁷ Gen. xxviii, 12. ⁸ Gen. xxiv, 45. ⁹ Psal. xc, 4. ¹⁰ Lev. xxi, 20. ¹¹ Lev. xiii, 6. ¹² Psal. xcvi, 5. ¹³ Isa. lxvi, 1. ¹⁴ Exod. xxvi, 7. ¹⁵ Job xli, 19. ¹⁶ II Reg. i, 25. ¹⁷ IV Reg. xiii, 17. ¹⁸ Psal. xc, 5. ¹⁹ Psal. cxix, 4. ²⁰ Deut. iii, 25. ²¹ Psal. lvi, 5. ²² Habac. iii, 11. ²³ Psal. xxxvii, 8. ²⁴ Psal. lxiii, 8. ²⁵ Job vi, 4. ²⁶ Matth. xiii, 47. ²⁷ Job xl, 26. ²⁸ Job xxviii, 16. ²⁹ Thren. iv, 7. ³⁰ Caut. v, 14. ³¹ Job vi, 6. ³² IV Reg. ii, 20.

pietiam condiamur. *Sal*, discretio, ut in Levitico : *A* suum ¹⁷, id est, confitebitur anima devota peccatum suum. *Sanguis*, angustia, ut in Psalmis : *U*t intingatur pes tuus in sanguine ¹⁸, id est, quod prædicatores, qui Christum vehunt, affligentur tribulatione. *Sanguis*, ultio peccati, ut in Psalmis : *M*anus suas lavabit in sanguine peccatoris ¹⁹, id est, quod tunc justus actus suos sollicitus corrigit, quando peccatorem pro culpa puniri conspicit. *Sanguis*, crudelitas, ut in Isaia : *M*anus vestræ sanguine plenæ sunt ²⁰, id est, actiones vestræ crudelitate repletæ sunt. *Sanguis*, poenæ inferni, ut in Apocalypsi : *E*t exivit sanguis de lacu usque ad frenos equorum ²¹, id est, quod in reproborum conventiculis infernalis se poena extendet usque ad prælatos populorum. Per *sanguinem* opera libidinis, ut in Psalmis : *L*ibera me de sanguine ²², id est, de libidinis operibus. Per *sanguinem* mali-tiosi quilibet, ut in Psalmis : *V*iri sanguinum et dolosi ²³, id est, homines malitiæ et perfidiæ in-tenti.

Salsugo est desiderium bonum, ut in Job : *E*t tabernacula ejus in terram salsuginis ⁴, id est, quod delectabiliter quiescit in mente eum desiderante ar-denter. *Salsugo*, sanctitas, ut in Psalmis : *T*erram fructiferam in salsuginem ⁵, id est, quod animam, quæ boni operis fructum ferre solebat, Dominus ad sterilitatem cadere nonnunquam permittit.

Saliunca est cogitatio terrena, ut in Isaia : *P*ro *B*saliunca ascendet abies ⁶, id est, quod Dominus in mente, in qua terrena cogitatio erat, sublimem aliquando per gratiam suam contemplationem format

Salices sunt viri sancti, ut in Propheta : *S*icut salices germinabunt inter herbas virides ⁷, id est, in bono opere erunt inter cæteros homines. *Salices*, steriles in bono opere, ut in Job : *C*ircumdabunt eum salices torrentes ⁸, id est, favebunt et homines amatores hujus mundi præterfluentis. *Salices*, superbi, ut in Psalmis : *I*n salicibus in medio ejus ⁹, id est, coram superbis, qui sunt in media confusione voluimus ostendere prædicationes nostras.

Salterium est vetus lex, ut in Psalmis : *I*n psalterio decem chordarum ¹⁰, id est, in contempla-tione veteris legis, quæ in decem præceptis consistit, studete placere illi. *Salterium*, bona actio, ut in Psalmis : *P*salterium jucundum cum cithara ¹¹, id est, actionem spontaneam cum carnis abstinentia.

Sanguis est passio Christi, ut in Job : *T*erra, ne operias sanguinem meum ¹², id est, o Ecclesia, ne erubescas confiteri passionem meam. *Sanguis*, exempla martyrum, ut in Exodo : *I*lle vero sumptum sanguinem respersit in populum ¹³, id est, quod subjectis ostendere debent prælati examina sanctorum martyrum. *Sanguis*, carnalis intellectus, ut in Parabolis : *Q*ui vehementer emungit, elicit sanguinem ¹⁴, id est, quod qui nimis indiscrete sacram Scripturam discutit, in carnalem intellectum cadit. *Sanguis*, furor Dei, ut in cantico Deuteronomii : *I*nebriabo sagittas meas sanguine ¹⁵, id est, vindictas meas exercebo cum furore. *Sanguis*, mors Christi, ut in Genesi : *V*ox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra ¹⁶, id est, confessio mortis Christi, qui populi Judaici superfluit, clamat ad Patrem de Ecclesia. *Sanguis*, peccatum, ut in Isaia : *E*t revelabit terra sanguinem

ut in Levitico : *A* suum ¹⁷, id est, confitebitur anima devota peccatum suum. *Sanguis*, angustia, ut in Psalmis : *U*t intingatur pes tuus in sanguine ¹⁸, id est, quod prædicatores, qui Christum vehunt, affligentur tribulatione. *Sanguis*, ultio peccati, ut in Psalmis : *M*anus suas lavabit in sanguine peccatoris ¹⁹, id est, quod tunc justus actus suos sollicitus corrigit, quando peccatorem pro culpa puniri conspicit. *Sanguis*, crudelitas, ut in Isaia : *M*anus vestræ sanguine plenæ sunt ²⁰, id est, actiones vestræ crudelitate repletæ sunt. *Sanguis*, poenæ inferni, ut in Apocalypsi : *E*t exivit sanguis de lacu usque ad frenos equorum ²¹, id est, quod in reproborum conventiculis infernalis se poena extendet usque ad prælatos populorum. Per *sanguinem* opera libidinis, ut in Psalmis : *L*ibera me de sanguine ²², id est, de libidinis operibus. Per *sanguinem* mali-tiosi quilibet, ut in Psalmis : *V*iri sanguinum et dolosi ²³, id est, homines malitiæ et perfidiæ in-tenti.

Sanies est delectatio carnis, ut in Job : *Q*ui testa saniem radebat ²⁴, id est, quod per considerationem mortalitatis nostræ delectationem in nobis illicitam extinguerere debemus.

Squamæ sunt robora honorum operum, ut in Levitico : *O*mnem quod habet pennulas et squamas ²⁵, id est, quod illos sollicitate imitari debemus qui agilitatem contemplationi et fortitudinem exercent in actione. *Squamæ*, excusationes pravæ, ut in Job : *C*ompactum squamis se prementibus ²⁶, id est, quod corda sua inclinant reprobi in verba malitiæ, ad excusandas excusationes in peccatis.

Sartago est zelus animarum, ut in Ezechiele : *E*t tu, sume sartagine ferream ²⁷, id est, quod quilibet præ-latus zelum Dei debet discutere, et fortiter erga sub-jectos habere. *Sartago*, tribulatio, ut in Levitico : *Q*uæ in sartagine oleo conspersa frangetur ²⁸, id est, quod mens sancta non sine pinguedine internæ consolationis in tribulatione affligitur.

Sardonychus est homo sanctus, ut in Job : *N*ec lapidi sardonycho pretiosissimo ²⁹, id est, quod nullus homo, quantumvis sanctus fuerit, Christo comparari potuerit. *Sardonychus*, humanitas Christi, ut in Apocalypsi : *E*t qui sedebat, similis erat lapidi jaspidis et sardinæ ³⁰, id est, quod Christus ex Deo Deus, et ex homine homo est.

Stabulum est Ecclesia præsens, ut in Evangelio : *D*uxit eum in stabulum, et curam ipsius egit ³¹, id est, in Ecclesiam, et sollicitus de eo fuit.

Stactes est oratio, ut in Exodo : *S*ume tibi stactem ³², id est, exerce assiduitatem orationis.

Stannum est falsa doctrina, ut in Isaia : *E*t auram omne stannum tuum ³³, id est, falsam, quæ est in te, doctrinam.

¹ Lev. ii, 13. ² Matth. v, 13. ³ Gen. xix, 26. ⁴ Job xxxix, 9. ⁵ Psal. cvi, 34. ⁶ Isa. lv, 13. ⁷ Isa. xlv, 4. ⁸ Job xiv, 17. ⁹ Psal. cxxxvi, 2. ¹⁰ Psal. xxxii, 2. ¹¹ Psal. lxxx, 3. ¹² Job xvi, 18. ¹³ Exod. xxiv, 8. ¹⁴ Prov. xxx, 33. ¹⁵ Deut. xxxii, 42. ¹⁶ Gen. iv, 10. ¹⁷ Isa. xlv, 31. ¹⁸ Psal. lxxvii, 24. ¹⁹ Psal. lvii, 11. ²⁰ Isa. i, 15. ²¹ Apoc. xiv, 15. ²² Psal. l, 16. ²³ Ps. liv, 24. ²⁴ Job ii, 8. ²⁵ Lev. xi, 9. ²⁶ Job xli, 6. ²⁷ Ezech. iv, 3. ²⁸ Lev. vi, 21. ²⁹ Job xxviii, 16. ³⁰ Apoc. iv, 3. ³¹ Luc. x, 34. ³² Exod. xxx, 34. ³³ Isa. i, 25.

Stamen est anima hominis, ut in Levitico: « Quæ A et ascia dejecerunt eum ¹⁰, » id est, in majore per seculione et minore, conturbaverunt iniqui Ecclesiam.

Statera est Christus, ut in Job: « Et calamitas quam patior in statera ¹, » quod in Christo deprehendi potest quam gravis est miseria quam tolerat homo. *Statera*, discretio, ut in Levitico: *Statera justa*, id est, discretio recta, erit vobis ². Per *stateram*, judicia, ut in Psalmis: « Mendaces filii hominum in stateris ³, » id est, non recti in judiciis.

Statura, conversatio sancta, ut in Cantico: « Statura tua assimilata est palmæ ⁴, » id est, in conversatione tua victoriam exerces vitiorum. *Statura*, fortitudo, ut in libro Numeri: « Populus quem aspeximus, proceræ staturæ est ⁵, » * fortitudinis est. *Statura*, superbia, ut in libris Regum: B « Fuerunt statura magna, scientes bellum, » id est, erecti in superbia amantes. *Statura*, profectio, ut in Evangelio: « Non poterat videre præ turba, quod statura pusillus erat ⁷, » id est, non poterat pure contemplari pro strepitu instabilium cogitationum, quod magnus in perfectione non erat.

* *Stractus* est status vitæ nostræ, in quo diu fuimus, ut in Psalmis: « Lacrymis meis stratum meum rigavi ⁸, » * per compunctionem veterem vitæ meæ stratum meum rigabo. *Stratum*, mens nostra, ut in Psalmis: « Universum stratum ejus versasti ⁹, » id est, mentem ejus conturbasti in contemplatione infirmitatis * tuæ. *Stratum*, interna contemplatio, ut in Job: « Et * revelabor loquens [mecum] in stratu meo ¹⁰, » id est, levamen habebō de me cogitans in interna contemplatione mea.

Saxum est Christus, ut in cantico [Deuteronomii]: « Deumque de saxo durissimo ¹¹, » id est, Spiritum sanctum acceperunt post resurrectionem a Christo. *Saxum*, mens robusta, ut in Job: « Et saxum transfertur de loco suo ¹², » quod irridente tentatione mens nonnunquam robusta a bono retrahitur proposito. Per *saxa* sancti angeli, ut in Isaia: « Munimenta saxorum sublimitas ejus ¹³, » quod vir sanctus ad fortitudinem angelorum per contemplationes accedit.

Securis est Christus, ut in Evangelio: « Securis ad radicem arboris posita est ¹⁴, » quod Christus Judæos incredulos exstirpavit. *Securis*, vir bonus, ut in Isaia: « Nunquid gloriabitur securis contra eum, qui secat in ea ¹⁵? » quod non superabit vir sanctus contra Dominum, qui sanctitatem, quam habet, contulit ei. *Securis*, correptio, ut in Deuteronomio: « [Si] in succisione lignorum securis fugerit manum ¹⁶, » id est, in prohibitione vitiorum correptio excesserit modum. *Securis*, donum gratiæ, ut in libris Regum: « Ut ferrum securis caderet in aquam ¹⁷, » quod donum aliquando gratiæ amittitur per superbiam. *Securis*, gravis persecutio, ut in Psalmis: « In securi

Sedes est regnum Israel, ut in Evangelio: « Et dabit illi Dominus Deum sedem David patris sui ¹⁸, » id est, in multis Judæis in eum credentibus erit regnum ei subjectum Israel. *Sedes*, mens sancta, sicut legitur Sapientiæ: « Anima justus sedes est sapientiæ ¹⁹, » quod sapientia Patris, Christus, in sancta mente quiescit. *Sedes*, sancta Ecclesia, ut in Psalmis: « Et sedem ejus in terra collisisti ²⁰, » id est, Ecclesiam Christi in præsentem perturbari permisisti. Per *sedes* apostoli, ut in Psalmis: « Illic sederunt sedes in iudicio ²¹, » quod apostoli sedebunt super thronos, id est, * duodecim tribus Israel. Per *sedes* conversationes sanctorum, ut in Apocalypsi: « Seniores qui in conspectu Dei sedent in sedibus suis ²², » id est, viri sancti, qui in contemplatione Deitatis * humiliant se in conversationibus suis.

Segor est status conjugalis, ut in Genesi: « Et Lot ingressus est Segor ²³, » quod in ordine conjugali salvari potest homo, quamvis tamen in eo non sit magna sanctitas.

Semen est Christus, ut in Genesi: « Et benedicatur in semine tuo omnes gentes ²⁴, » id est, in Christo * sancta prædicatio, ut in Evangelio: « Bonum semen seminasti in agro tuo ²⁵, » id est, sanctam posuisti prædicationem in Ecclesia tua. *Semen*, homines mali et boni, ut in Genesi: « Inter te et mulierem, et semen tuum et semen illius ²⁶, » quod magna est inter diabolum et sanctam Ecclesiam discordia, et inter membra Christi et diaboli. *Semen*, viri electi, ut in Evangelio: « Bonum vere semen ii filii sunt regni ²⁷. » *Semen*, opus bonum, ut in Psalmis: « Et semen illius in benedictione erit ²⁸, » id est, opus ejus dignum retributione erit. *Semen*, incitator viri sancti, ut in Psalmis: « Potens in terra erit semen ejus ²⁹, » id est, sublimis in celo erit, qui justum in bono imitatur. *Semen*, locutio oris, ut in Levitico: « Vir qui patitur fluxum * sanguinis ³⁰, » id est, superfluitatem non devitat locutionis, « immundus erit. » *Semen*, peccatum, ut in Isaia: « Et semen ejus absorbens volucrem ³¹, » id est, peccatum, de quo concupiscentia procedit * parit peccatum; peccatum vero, cum conceperit, generat mortem.

Semita est humilitas, ut in Psalmis: « Deduc me in semita ³², » id est, veram fac me habere humilitatem, quæ est fundamentum cæterarum virtutum. *Semita*, interna cogitatio, ut in Parabolis: « Consideravit semitam domus suæ ³³, » id est, diligenter inspexit internam cogitationem mentis suæ. *Semita*, ascensio Christi, ut in Job: « Semitam ignoravit avis ³⁴, » quod Synagoga ascensum non cognovit nostri Redemptoris. *Semita*, perfectio, ut in Genesi:

¹ Lev. xiii, 48. ² Job vi, 2. ³ Lev. xix, 36. ⁴ Ps. lxi, 40. ⁵ Cant. vii, 7. ⁶ Num. xiii, 33. ⁷ Luc. xix, 3. ⁸ Ps. vi, 7. ⁹ Ps. xl, 4. ¹⁰ Job. vii, 15. ¹¹ Deut. xxxii, 43. ¹² Job xiv, 18. ¹³ Isa. xxxiii, 16. ¹⁴ Matth. iii, 10; Luc. iii, 9. ¹⁵ Isa. xviii, 15. ¹⁶ Deut. xix, 5. ¹⁷ IV Reg. vi, 5. ¹⁸ Ps. lxxiii, 6. ¹⁹ Luc. 1, 32. ²⁰ Vers. 25. ²¹ Ps. lxxxviii, 45. ²² Ps. cxx, 3. ²³ Apoc. xi, 16. ²⁴ Gen. xix, 25. ²⁵ Gen. xii, 3; xviii, 18; xxviii, 14. ²⁶ Matth. xiii, 27. ²⁷ Gen. 3, 15. ²⁸ Matth. xiii, 38. ²⁹ Ps. xxxvi, 26. ³⁰ Ps. cxi, 2. ³¹ Lev. xv, 2. 40. ³² Is. xiv, 29. ³³ Ps. cxviii, 35. ³⁴ Prov. xxxi, 27. ³⁵ Job xxviii, 7.

« Fiat Dan.* serastes in semita ¹, » quod viris sanctis in perfectione vitæ se arcantibus Antichristus se crudelem ostendit. *Semita*, voluntas hominis, ut in Job: « Et decipula illius super semitam ², » quod diabolus hominis potissimum studet decipere voluntatem. *Semita*, superbia, ut in Job: « Nunquid semitam sæcularum custodire cupis ³? » id est, nunquid superbiam sæcularium imitari desideras. *Semita*, angustia mortis, ut in Job: « Et semitam, per quam non revertar, ambulo ⁴, » id est, ad mortis angustiam, a qua redire non possum, tendo. Per *semitam* religiosæ actiones, ut in Psalmis: « Et cognosce semitas meas ⁵, » id est, acceptabiles fac tibi internas cogitationes meas.

Senex est quilibet perfectus, ut in Genesi: « Mortuus est Abraham senex et plenus dierum ⁶, » ab hac vita discessit perfectus in sanctitate, et repletus claritate bonorum operum. *Senex*, qui in vetustate malitiæ durat, ut in cantico Deuteronomii: * « Lactantem cum homine sene ⁷, » quod sensu parvulum cum inveterato dierum malorum vitio vastabit. Per *senes* vitæ maturitate pollentes, ut in Isaia: « Dominus ad iudicium veniet cum senioribus populi sui ⁸, » quod cum Christo in iudicio viri sancti iudices apparebunt. Per *senes* prælati, ut in Psalmis: « Et senes ejus prudentiam doceret ⁹, » quod prælatos Christus, qui est verus Joseph, prudentiam docet.

Senectus est maturitas perfectionis, ut in Genesi: * « Ibis ad patres tuos in pace sepultus in senectute bona ¹⁰, » id est, imitaberis vitas sanctorum antiquorum, quieti contemplationis insistens, et in perfectione matura. *Senectus*, defectus virium, ut in Psalmis: « Ne projicias me in tempore senectutis ¹¹, » id est, ne me deseras, cum vires me defecerint.

Senatores sunt angeli sancti, ut in Parabolis: « Quando sederit cum senatoribus terræ ¹², » quod cum angelis veniet Dominus ad iudicium, cum potestate magna et majestate.

Sentes sunt delectationes pravæ, ut in Job: « Et esse sub sentibus delicias computabant ¹³, » quod pro magna dulcedine habent subjici delectationi carnis, quæ animam damnabiliter pungit.

* *Sepis* est angelica custodia, ut in Isaia: « Et septem circumdedit ei ¹⁴, » quod * custodiam angelicam deputat Dominus populo suo. Per *sepem* præcepta bona, ut in Isaia: « Et ædificator vocaberis septium, avertens semitas iniquitatum ¹⁵, » id est, institutor bonorum præceptorum, prohibens actiones pravitatis. Per *sepes* populi gentiles, ut in Evangelio: « Exi in * vicos et sepes, et compelle intrare ¹⁶, » quod quando Judæi credere * noluerunt, gentiles

A crebris miraculis ad fidem invitantibus ad fidem vocati sunt.

Sepulcrum est secretum contemplationis, ut in Job: « Ingredieris in abundantia sepulcrum ¹⁷, » id est, per perfectionem bonæ actionis * pertingens usque ad secretum contemplationis. *Sepulcrum*, locutio prava, ut in Psalmis: « Sepulcrum patens est guttur [eorum] ¹⁸, » id est, juxta id, quod immunda est cogitatio eorum, fetida est et eorum locutio. Per *sepulcrum* opera terrena, ut in Psalmis: * « Educit eos qui exasperant in sepulcris ¹⁹, » quod Dominus per gratiam suam eos a prava sua conversatione exire facit, qui corporalibus delectationibus adhæserunt. Per *sepulcrum*, reprobi, ut in * Isaia: « Et in circuitu Assur, sepulcrum ejus ²⁰, » quod in diabolo ii æternis pœnis trahuntur, in quibus ii per peccati perpetrationem habitant.

Spelunca est humana natura in Christo, ut in libris Regum ²¹: David fugiens Saulem abscondit se in spelunca, quod Christus in patibulo humanæ naturæ cognitionem a diabolo et Judæis, ministris ejus, abscondit. *Spelunca*, sanctitas vitæ, ut in Genesi Sara mortua in spelunca duplici * sepelietur ²², quod fidelis anima ab appetitu visibilium morte vivifica extincta, in sanctitate vitæ contemplativæ et activæ absconditur. *Spelunca*, prava mens, ut in Evangelio: « Erat autem spelunca, et lapis superpositus erat ei ²³, » id est, erat profunda per malitiam, et tenebrosa per ignorantiam peccatoris conscientia, et insensibilitas duritiæ inerat ei. *Spelunca*, corpus nostrum, ut in libris Regum: « Egressus * ejus stetit in ostio speluncæ ²⁴, » quod in rectitudine * consistens corrumpere habitationis claustra, per contemplationem egrediebatur. *Spelunca*, habitatio prava, ut in Evangelio: « Vos autem fecistis eam speluncam latronum ²⁵, » id est, fecistis animam vestram, in qua ego manere debui, habitationem immundarum cogitationum.

Sphærulæ sunt volubilitates cogitationis, ut in Exodo: « Calamos et * ciphos et sphærulas ²⁶, » id est, prædicatores * et auditores et volubilitatem prædicationis.

Speculum est fides, ut in Paulo: « Videmus nunc per speculum et in enigmate ²⁷, » id est, per fidem. Per *speculum* exempla bona, ut in Exodo: « Fecit labrum de speculis mulierum ²⁸, » quod lex spiritualem nobis proponit * mundationem in exemplis sanctorum virorum. *Speculum*, favores sæcularium, ut in Isaia: « Auferet Dominus a filiabus Sion specula ²⁹, » quod in reprobis, in quibus delectantur, destruet * sæcularis.

Speculator est prædicator, ut in Ezechiele: « Speculatorem dedi te domui Israel ³⁰, » id est, prædica-

¹ Gen. xlix, 17. ² Job xviii, 10. ³ Job xxii, 15. ⁴ Job xvi, 22. ⁵ Ps. cxxxviii, 23. ⁶ Gen. xxxv, 29. ⁷ Deut. xxxii, 25. ⁸ Isa. iii, 14. ⁹ Psal. civ, 22. ¹⁰ Gen. xv, 15. ¹¹ Ps. lxx, 9. ¹² Prov. xxxi, 23. ¹³ Job xxx, 7. ¹⁴ Isa. v, 2; Matt. xxi, 25; Marc. xii, 1. ¹⁵ Isa. lviii, 12. ¹⁶ Luc. xiv, 23. ¹⁷ Job v, 26. ¹⁸ Ps. v, 10, 15. ¹⁹ Ps. lvii, 7. ²⁰ Ezech. xxxii, 22. ²¹ I Reg. xxiv, 4 et seq. ²² Gen. xxiii, 19. ²³ Joan. xi, 38. ²⁴ III Reg. xix, 19. ²⁵ Matth. xxi, 13; Marc. xi, 17; Luc. xix, 46. ²⁶ Exod. xxv, 31. ²⁷ I Cor. xiii, 12. ²⁸ Exod. xxxviii, 2. ²⁹ Isa. iii, 23. ³⁰ Ezech. iii, 17.

toram constitui te populo, ut et te * sublimis sine A eriget diabolus contra Christum, per quem de cordibus hominum eiecitur.

Specus sunt interna cordis, ut in Job : « Et in specubus insidiantur ¹, » quod praelati spirituales, qualiter animas lucrari possint, in internis cordium suorum praevident.

Species est divinitas Christi, ut in Isaia : « Non habuit speciem, neque decorem ², » quod Christus in passione non ostendit decorem deitatis suae. *Species*, sanctitas in Christo, ut in Cantico : « Species ejus ut Libani ³, » quod candor sanctitatis ineffabilis in Christo. *Species*, proximus noster, ut in Job : « Et visitans speciem tuam non peccabis ⁴, » id est, * non compatiens et succurrens proximo tuo non peccabis.

Servus est Christus, ut in Isaia : « Ecce servus B meus, suscipiam eum ⁵, » id est, bene placet mihi in Christo, quod amore filiali servit mihi. *Servus*, angelus, ut in Apocalypsi : « Conservus tuus sum et fratrum tuorum ⁶, » id est, eidem Domino servio ego cui tu cum Christianis caeteris servis. *Servus*, populus Judaicus, ut in Job : « Servum meum vocavi, et non respondit mihi ⁷, » id est, populum Judaicum ad fidem praedicando invitavi, sed me praedicantem non suscepit. *Servus* quilibet in tentatione positus, ut in Job : « Sicut * cervus desiderat umbram ⁸, » id est, sicut ille qui tentatur exspectat refrigerium consolationis. *Servus*, corpus nostrum, ut in Evangelio : « Et servo meo, fac hoc ⁹, » id est, corpus meum non sino resistere mihi. *Servus* diabolus, ut in Job : « Et accipies eum servum sempiternum ¹⁰, » quod * licet omnia disponentis Dei judiciis semper diabolus servit.

Serpens est Christus, ut in libro Numeri : « Fac tibi serpentem aeneum ¹¹, » quod in similitudinem carnis peccati Christus venit, sed peccati venenum non habuit. *Serpens*, incredulitas, ut in Evangelio : « Nunquid pro pisce serpentem dabit ¹², » id est, si a Domino petimus, non nobis dabit incredulitatem pro fide. *Serpens*, diabolus, ut in Isaia : « Serpenti panis pulvis est ¹³, » quod qui terrena contra Dominum diligunt, ipsi diabolum pascunt. Per *serpentem* detractiones, ut in Psalmis : « Acuerunt linguas suas sicut serpentes ¹⁴, » quod venenata sunt verba quae profertur detractores. Per *serpentes* peccata, ut in libro Numeri : « Immisit Dominus in eos ignitos serpentes ¹⁵, » quod superbis et murmurantibus peccata Dominus dominari permittit. Per *serpentes* daemones, ut in cantico Deuteronomii : « Cum furore trahentium super terram atque serpentium ¹⁶, » id est, homines pravae et ipsos daemones permittam affligere eos.

Serra est diabolus, ut in Isaia : « Aut exaltabitur serra contra eum a quo trahitur ¹⁷ ? » id est, aut se

eriget diabolus contra Christum, per quem de cordibus hominum eiecitur.

Stellio est pravus quilibet, ut in Levitico prohibetur : Ne stellio comedatur ¹⁸, ne videlicet pravum hominem * imitetur.

Stella est Christus, ut in Apocalypsi : « Et caso illi stellam matutinam ¹⁹, » quod qui diabolum superat, Christum qui ab aeterno cum Patre et Spiritu sancto est, in * puncto habebit. *Stella*, virgo Maria, ut in * Levitico : « Orietur stella ex Jacob ²⁰, » quod ex stirpe Jacob virgo Maria nata est. *Stella*, fides, ut in Evangelio ²¹ stella magos duxit ad Christum, quod per fidem pertingimus ad spem. Per *stellam* dona Spiritus sancti, ut in Job : « Nunquid conjungere valebis micantes stellas Pleiades ²² ? » quod in solo Christo plenitudo septem spiritalium donorum convenit. Per *stellas* apostoli, ut in Apocalypsi : « Et in capite ejus corona stellarum duodecim ²³, » quod in fide Ecclesiae lucet doctrina duodecim apostolorum. Per *stellas* praelati, ut in Apocalypsi : « Septem stellae, angeli, » id est, praelati, « sunt [septem] Ecclesiarum ²⁴. » Per *stellas* virtutes sanctorum, ut in Job : « Et stellas claudit quasi sub signaculo ²⁵, » quod Dominus prius in electis suis virtutes roborat in occulto, ut postmodum ad exemplum prodantur in publico. Per *stellas* viri sancti, ut in Genesi : « Multiplicabo semen tuum sicut stellas caeli ²⁶, » quod fideles, qui sunt spirituales filii Abrahae, per fidem et dilectionem caelesti claritate fulgescunt. Per *stellas* hypocritae, ut in Apocalypsi : « Cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum ²⁷, » quod multos, qui in conspectu hominum fulgere videntur, Antichristus sibi sociat. Per *stellas* sancti angeli, ut in Daniele : « Et qui ad scientiam erudiunt multos, quasi stellae in perpetuas aeternitates, ²⁸ » quod qui hic sumunt officium angelorum, ut plii aliis veram scientiam nuntiant, in futuro una cum eis in deo perenni fulgebunt.

Sterilis est caro nostra, ut in Job : « Pavit enim sterilem, et quae non parit ²⁹, » id est, carnem suam fovebat, quae boni operis fructum producere non cupit.

Stercus est humanitas, ut in Psalmis : « Et de stercore erigens pauperem ³⁰, » quod qui se humiliat, exaltabitur. *Stercus*, res mundialis inordinate contra Deum dilecta, ut in libro Ecclesiastico : « De stercore boum lapidabitur piger ³¹, » quod mundi hujus amatores in bono opere pigri ex amore rerum mundalium flagellantur, quasi viri sancti bonis strenue quasi boves Domini operibus insodantes, reptant ut stercora, ut Christum lucrifaciant. *Stercus*, fetor luxuriae, ut in Joelle : « Computrueruntimenta in stercore suo ³², » quod carnales in fetore luxuriae terminaverunt terram. Per *stercus* occulta

¹ Job xxxix, 2. ² Isa. liii, 2. ³ Cant. v, 13. ⁴ Job v, 24. ⁵ Isa. xlii, 1. ⁶ Apoc. xxii, 9. ⁷ Job xix, 16. ⁸ Job vii, 2. ⁹ Matth. viii, 9. ¹⁰ Job xl, 23. ¹¹ Num. xxi, 8. ¹² Luc. xi, 11. ¹³ Isa. lvi, 25. ¹⁴ Ps. cxxxix, 4. ¹⁵ Num. xxi, 6. ¹⁶ Deut. xxiii, 24. ¹⁷ Isa. x, 15. ¹⁸ Lev. xi, 30. ¹⁹ Apoc. ii, 28. ²⁰ Num. xxiv, 17. ²¹ Matth. ii, 2, 9, 10. ²² Job xxviii, 51. ²³ Apoc. ii, 1. ²⁴ Apoc. i, 20. ²⁵ Job ix, 7. ²⁶ Gen. xxii, 17. ²⁷ Apoc. xii, 4. ²⁸ Dan. xii, 3. ²⁹ Job xxiv, 21. ³⁰ Psal. cxii, 7. ³¹ Eccli. xxii, 2. ³² Joel. i, 17.

malitiæ cordis, ut in libro Judicum : « Statimque per secretâ naturæ alvi stercora proruperunt ¹, » id est, in oculo fetidæ cordis malitiæ innotuerunt. Per *stercus* recordatio peccatorum, ut in Evangelio : « Usquedum fodiam circa illam, et mittam stercora ², » id est, usque dum per interpositionem humilem eam et faciam eam recordari felicitates suas. Per *stercus* peccata carnis, ut in Jeremia : « Et qui nutriebantur in circeis, amplexabantur stercora ³, » id est, qui in spiritualibus delectabantur bonis, peccata exercent carnalia.

Sterquilinum est infirmitas hominis, ut in Job : « Sedens in sterquilino ⁴, » id est, humilians se in cognitione infirmitatis suæ. *Sterquilinum*, fetor internorum, ut in Job : « Quasi sterquilinum in fine perdetur ⁵, » quod reprobos quilibet vitiorum fetore plenus, ad extremum destruetur.

Sternutatio est commotio, ut in Job : « Sternutatio ejus splendor ignis ⁶, » quod Antichristus, in quo diabolus plene commotus erit, et per miracula decipiet, et per crudelitatem deveniet.

Sibilus est admiratio, ut in Job : « Sibilabit super eum, intuens locum ejus ⁷, » id est, stupebit super eum videns habitationem ejus. *Sibilus*, inspiratio divina, ut in Isaia : « Sibilabit domus muscæ ⁸, » quod immundo inspirat peccatori, ut veniat ad eum. Per *sibulum* admonitiones, ut in libro Judicum ⁹, ut audiat filios gregum, id est, ut in mente suscipias admonitiones stultorum.

Sycomorus est crux Christi, ut in Evangelio : « Ascendit in arborem sycomorum ¹⁰, » quod qui Deum purè contemplari desiderat, ad imitationem sibi Christum crucifixum proponat. Per *sycomorum* Judæi increduli, ut in Isaia : « Et sycomoros succiderunt, sed cedros immutabimus ¹¹, » id est, incredulitatis peccata Judæos destruxerunt, sed sublimes de gentilitate viros habebimus.

Siclus est sacra Scriptura, ut in Exodo : « Siclus viginti obolos habet ¹², » quod sacra Scriptura in perfectione dñorum Testamentorum, quasi in gemino denario consistit. Per *siclum* corpus nostrum et anima, ut in Levitico : « Offerat arietem, qui emi potest duobus siclis ¹³, » quod corpus et animam dare debemus, ut Christum acquirere possimus.

Signaculum est primus angelus, ut in Ezechiele : « Tu signaculum similitudinis Dei ¹⁴, » quod in ipso imago Dei similitudinis fuit impressa. *Signaculum*, confirmatio electorum, ut in Aggæo : « Et ponam te quasi signaculum, quod te elegi ¹⁵, » id est, in me confirmabo, quod ad regnum prædestinavi te. *Signaculum*, virtus castitatis, ut in Cantico : « Pone me ut signaculum super cor tuum ¹⁶, » id est, per charitatem confirma me super mentem tuam. *Signaculum*, populus gentilis ad fidem vocatur, ut in Job : « Et

clausit stellas quasi sub signaculo ¹⁷, » quod sanctos prædicatores destinet in populo gentili, quousque ad convertendas reliquias Israel tempore opportuno procedant. *Signaculum*, populus quondam electus, ut in Job : « Restituetur ut lutum signaculum ¹⁸, » quod populus ille quondam per fidem electus nunc propter incredulitatem reprobatur et contemnitur.

Silva est mundus iste, ut in Psalmis : « Exterminavit eam aper de silva ¹⁹, » quod plebem Judaicam extirpavit Romanus imperator, qui principatum agebat in toto mundo. *Silva* mens humana, ut in Deuteronomio : « Cum amico simpliciter ad silvam ²⁰, » id est, si se intromiserit de ædificatione subjecti sui. *Silva*, sacra Scriptura, ut in libro Regum : « Tollant singuli de singulis materias singulas ²¹, » quod nos singuli juxta intellectum nostrum singulas de sacra Scriptura excerpere sententias debemus.

Siliquæ sunt doctrinæ sæculares, ut in Evangelio : « De siliquis quas porci manducabant ²², » id est, volunt addiscere doctrinas sæculares, quas immundi diligebant.

Silex est Christus, ut in libro Numerorum : « Percutens bis silicem ²³, » quod opprobrii affectus in passione erat Christus. *Silex*, duritia gentilium, ut in Job : « Sculpantur in silice ²⁴, » quod verba fidei Christianæ jam suscepta sunt in cordibus gentilium. *Silex*, actio bona, ut in Job : « Dabit pro terra silicem ²⁵, » quod Dominus pro molli conversatione electis suis robustam confert actionem. Per *silices* sancti angeli, ut in Job : « Et præruptis silicibus commoratur ²⁶, » quod vir sanctus in contemplatione fortitudinis angelorum perseverat, qui in cadentibus contracti sunt.

Similago est paritas cordis, ut in libro Machabæorum : « Et obtulimus sacrificium et similaginem ²⁷, » exterius carnis mortificationem, et interius puritatem mentis.

Symphonia est Evangelii prædicatio, ut in Evangelio : « Et audivit symphoniam et chorum, » quod populus Judaicus modo in Ecclesia prædicari Evangelium audit, sed credere contemnit.

Sindo est subtilis prædicatio, ut in Parabolis : « Sindonem fecit et vendidit ²⁸, » quod sancta Ecclesia subtilem prædicationem emittit, et Deo aliquos acquirit. *Sindo*, mens pura, ut in Evangelio : « Et involvit eum in sindone munda ²⁹, » quod Christus habitat in mente pura. *Sindo*, occupatio sæculi, ut in Evangelio : « Rejecta sindone nudus profugit ab eis ³⁰, » quod abjecta omni sæculari occupatione a persecutoribus spiritualibus expediti fugere debemus.

Sinus est substantia Deitatis, ut in Evangelio : « Unigenitus, qui est in sinu Patris ³¹, » id est, qui

¹ Jud. iii, 22. ² Luc. xiii, 8. ³ Thren. iv, 5. ⁴ Job ii, 8. ⁵ Job xx, 7. ⁶ Job xli, 9. ⁷ Job xxvii, 23. ⁸ Isa. vii, 18. ⁹ Jud. v, 16. ¹⁰ Luc. xix, 4. ¹¹ Isa. ix, 10. ¹² Exod. xxx, 4. ¹³ Lev. v, 15. ¹⁴ Ezech. xxviii, 12. ¹⁵ Agg. ii, 24. ¹⁶ Cant. viii, 6. ¹⁷ Job ix, 7. ¹⁸ Job xxxviii, 14. ¹⁹ Psal. lxxix, 14. ²⁰ Deut. ix, 5. ²¹ IV Reg. vi, 2. ²² Luc. xv, 16. ²³ Num. xx, 11. ²⁴ Job xix, 24. ²⁵ Job xxii, 24. ²⁶ Job xxxix, 31. ²⁷ Mach. i, 8. ²⁸ Prov. xxxi, 24. ²⁹ Matth. xxvii, 59. ³⁰ Marc. xiv, 52. ³¹ Joan. i, 18.

est cum Patre in una eademque substantia Deitatis. **Sinus**, mens nostra, ut in Job : « Et in sinu meo ¹ audio verba oris ejus ², » id est, in mente mea occultavi sermones. **Sinus**, quod proprie nostrum est, ut in Psalmis : « Et oratio mea in sinu meo convertetur ³, » id est, in meipsum proprie retundat, quod pro aliis oro. **Sinus**, securitas, ut in Job : « Reposita est hæc spes mea in sinu meo ⁴, » id est, in spe resurrectionis meæ securitatem certissimam habeo. **Sinus**, Dei gratia, ut in Exodo Moyses : « Misit manum suam in sinum suum, et extraxit leprosam ; misit iterum, et similis facta est carni reliquæ ⁵, » quod Christus Judæos a gratia sua propter infidelitatis munditiam emisit, eandem qui rursus in fide mundi gratiam per fidem adepturi sunt. **Sinus**, secreta requies, ut in Evangelio : « Et portaretur ab angelis in sinu Abraham ⁶, » id est, in secreta requie Patris.

Sinistra est vita præsens, ut in Parabolis : « In sinistra ejus divitiæ et gloria ⁷, » quod in præsentia vita Dominus electis suis et divitias meritorum et gloriam in pura conscientia confert. **Sinistra**, delectatio laudis humanæ, ut in Evangelio : « Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua ⁸, » id est, in bono opere tuo humanæ laudis favorem non requiras. **Sinistra**, adversitas, ut in Parabolis : « Non declines ad dextram, neque ad sinistram ⁹, » id est, nec prospera te elevent, nec adversa te frangant. **Sinistra**, opus pravum, ut in Job : « Si ad sinistram, quid agam ? non videbo illum ¹⁰, » id est, si opus pravum fecero, ad Deum pertingere non poterō. **Sinistra**, reprobi angeli, ut in libris Regum : « Omnem exercitum cœli assistentem ei a dextris et a sinistris ¹¹, » quod non solum serviunt Deo angeli boni, sed etiam justis judiciis ejus famulantur et mali. **Sinistra**, reprobi homines, ut in Evangelio : « Hædos autem a sinistris ¹², » quod peccatores quodammodo sinistra pars erunt, quod damnati erunt.

Scintillæ sunt verba prædicatorum, ut in Ezechiele : « Et scintillæ quasi aspectus æris candentis ¹³, » id est, verba prædicationis accensæ.

Spicæ sunt sententiæ sacræ Scripturæ, ut in Job : « Et esurientibus tulerunt spicas ¹⁴, » quod hæretici a bonis prædicatoribus verbum vitæ avidè desiderantibus sacras sententias auferre student. **Spicæ**, opera bona, ut in libris Regum : « Assumentes spicas, latenter percusserunt eum in inguine ¹⁵, » quod maligni spiritus negligenti cuilibet bona quæ habet opera auferunt, et eum carnis delectatione occidunt. **Spicæ** anni erant fertilitatis, qui erant tempore Joseph, ut in Genesi : « Septem spicæ, septem uberitatis anni sunt ¹⁶. »

Spina est prædicator, ut in Isaia : « Dabo in altitudine cedrum et spinam ¹⁷, » id est, ponam in Ecclesia contemplantem et prædicantem. **Spina**, compunctio peccatorum vel vitiorum, ut in Job : « Et pro ordeo ¹⁸ spina ¹⁹, » id est, si hoc malum feci, deficiat in me bona operatio, et crescat in me vitiorum punctio. **Spina**, superbia cordis, ut in Psalmis : « Dum configitur spina ²⁰, » id est, dum in me humiliatur superbia. Per **spinas** malitiæ cordis, ut in Isaia : « Orientur in domibus ejus spinæ ²¹, » id est, in cogitationibus ejus crescent malitiæ. Per **spinas** suspensiones formidinum, ut in Parabolis : « Iter impiorum quasi sepes spinarum ²², » quod undique circumdant impios suspensiones, ne per iter justitiae incedere audeant. Per **spinas** prædicatores, ut in Cantico : « Sicut lilium inter spinas ²³, » quod sancta Ecclesia in medio pravorum ²⁴ hic peregrinatur. Per **spinas** divitiæ, ut in Evangelio : « Et simul exorta spinæ suffocaverunt illud ²⁵, » quod divitiæ terrene verbum vitæ destruunt. Per **spinas** hæretici, ut in Evangelio : « Nunquid de spinis uvas ²⁶, » quod de hæreticis sanctitatis gratia non procedit.

Spiritus est ipse Deus, ut in Evangelio : « Spiritus est Deus ²⁷. » **Spiritus**, anima hominis, ut in Evangelio : « Et inclinato capite tradidit spiritum ²⁸, » id est, animam. **Spiritus**, mens nostra, ut in Paulo : « Renovamini spiritu mentis vestræ ²⁹, » id est, spiritualem exercete novitatem in mente vestra. **Spiritus**, ratio nostra, ut in Paulo : « Orabo spiritu ³⁰, » id est, rationabiliter orabo. **Spiritus**, appetitus peccatoris, ut in Ecclesiaste : « Et spiritus jumentorum descendat deorsum ³¹, » quod jumenta nulla nisi terrena et ima appetunt. **Spiritus**, diabolus, ut in libris Regum : « Spiritus Domini malus ³², » quod diabolus et **spiritus Domini** est, pro eo quod ejus judicio servit, et **malus** in eo quod in voluntate semper malitiam habet. **Spiritus**, ventus aeris, ut in Psalmis : « Et spiritus procellarum, quæ faciunt verbum ejus ³³, » id est, ventus tempestatis, quæ obediunt voluntati ejus. **Spiritus**, inspiratio divina, ut in Psalmis : « Flavit spiritus ejus, et factæ aquæ ³⁴, » quod inspiratio interna visitat nos, et current compunctionis lacrymæ. **Spiritus**, timor Domini, ut in libris Regum : « Spiritus Domini grandis, subvertens montes et ³⁵ convertens petras ³⁶, » quod timor Domini omnem in nobis altitudinem dejicit, et duritiam liquefacit. **Spiritus**, robur hominis, ut in Psalmis : « Auferes spiritum eorum, et deficient ³⁷, » id est, permittes debilitari robur eorum, et non subsistent. **Spiritus**, superbia hominis, ut in Job : « Quarum indignatio ebit spiritum meum ³⁸, » quod omnem in nobis divina afflictio destruet factum. Per **spiritum** quique spirituales, ut in Psalmis :

¹ Job xliii, 12. ² Psal. 34, 15. ³ Job xiv, 27. ⁴ Exod. iv, 6, 7. ⁵ Luc. xvi, 2. ⁶ Prov. iii, 16. ⁷ Matth. vi, 3. ⁸ Prov. iv, 27. ⁹ Job 23, 9. ¹⁰ III Reg. xxii, 19. ¹¹ Matth. xxv, 32. ¹² Ezech. i, 7. ¹³ Job xxiv, 14. ¹⁴ II Reg. iv, 6. ¹⁵ Gen. xli, 26. ¹⁶ Isa. xli, 19. ¹⁷ Job xxxi, 40. ¹⁸ Psal. xxxi, iv. ¹⁹ Isa. xxxiv, 13. ²⁰ Prov. xv, 19. ²¹ Cant. ii, 2. ²² Matth. xiii, 7; Marc. iv, 7; Luc. viii, 7. ²³ Matth. vii, 16. ²⁴ Luc. vi, 44; Joan. iv, 24. ²⁵ Joan. xix, 30. ²⁶ Ephes. iv, 23. ²⁷ I Cor. xiv, 15. ²⁸ Eccle. iii, 21. ²⁹ I Reg. xv, 14. ³⁰ Psal. cxlviii, 8. ³¹ Psal. cxlvii, 18. ³² III Reg. xix, 11. ³³ Psal. ciii, 29. ³⁴ Job vi, 4.

« Qui fecit angelos suos spiritus ¹, » id est, prædicatores suos efficit spirituales.

* *Sirpus* est vita hypocritarum, ut in Job : « Nunquid virescere potest * sirpus absque humore ², » quod nec hypocrita bonum opus sine gratia Dei potest habere.

Sirenæ sunt hæretici, ut in Isaia : « Et * sirenæ in delubris * voluptatis ³, » quod hæretici in conventiculis veritatis ⁴.

Sitis est desiderium bonum, ut in Psalmis : « In siti mea potaverunt [me aceto] ⁵, » id est, desiderantem me salutem eorum amaritudine potaverunt me passionis. *Sitis*, cupiditas, ut in Job : « Et * exardet contra eum sitis ⁶, » quod impium cupiditas magis ac magis inflammat.

Stipula est infirmitas hominis, ut in Job : « Et ⁷ stipulam siccam persequeris ⁸, » id est fragilem infirmitatem meam tentationibus aggredieris. *Stipula*, mens instabilis, ut in Psalmis : « Et sicut stipulam ante faciem venit ⁹, » quod mentem instabilem flatus huc illucque tentationis impellit. *Stipula*, reprobi, ut canticum Exodi : « Quæ devoravit eos sicut stipulam ¹⁰, » quod * Dei reprobos et aridos levesque condemnat.

Stillio est quilibet simplex, ut in Parabolis : « Stillio manibus nititur ¹¹, » quod simplex quilibet bonis operibus * vincetur.

Stilus est fortis Dei sententia, ut in Job : « Ut exarentur in libro * stylo ferreo ¹², » quod verba Dei forti ejus sententiam in cordibus alligantur electorum.

Stilla est infirmitas hominis, ut in Isaia : « Ecce gens quasi stillæ situlæ ¹³, » quod in pellem de infirmitate sua homo semper ad ima defluit. Per *stillam* prædicatores, ut in Job : « Quis genuit stillas roris ¹⁴, » quod Dominus per gratiam suam producit veritatis * prædicationes.

Stillicidia sunt fideles, ut in Psalmis : « In stillicidiis ejus lætabitur germinans ¹⁵, » quod in augmento fidelium suorum sancta Ecclesia gaudet.

Socrus est Synagoga, ut in Evangelio : « Socrus in nurum suam ¹⁶, » quod Synagoga ab Ecclesia, et Ecclesia dissentit a Synagoga.

Sol est Deus, ut in libro Sapientiæ : « Sol justitiæ non ortus est nobis ¹⁷, » id est, nec per cognitionem veritatis, nec per amorem virtutis Dominus illuxit nobis. *Sol*, resurrectio Christi, ut in Psalmis : « Ortus est sol, et congregati sunt ¹⁸, » id est, apparente resurrectione Christi, discipuli, qui dispersi sunt, adunati sunt. *Sol*, sancta Ecclesia, ut in Cantico : « Electa ut sol ¹⁹, » quod Dominus Ecclesiæ decoram claritatem et clarum decorem elegit. *Sol*, virgo Maria, ut in Psalmis : « In sole posuit taber-

na aculum suum ²⁰, » quod corpus ejus, in quod divinitas habitavit, in virgine conceptum fuit. *Sol*, prædicatio, ut in Apocalypsi : « Sol factus est niger, sicut saccus cilicinus ²¹, » quod sancta prædicatio vel apud quosdam et despiciabilis habetur. *Sol*, quilibet prædicator, ut in Job : « Qui præcipit soli, et non oritur ²², » quod justo judicio Dei prædicator omnis a Judæa discessit. *Sol*, baptisma, ut in Apocalypsi : « Mulier amicta sole ²³, » sancta videlicet Ecclesia baptismi purgata inundatione. *Sol*, ordo sacerdotalis, ut in Psalmis : « Solem in potestatem diei ²⁴, » quod Dominus peram sacerdotalem clericis imposuit. *Sol*, quilibet sapiens, ut in Ecclesiastico : « Sapiens permanet ut sol ²⁵, » id est, in claritate sapientiæ suæ perseverat. *Sol*, charitas, ut in Cantico : « Quod ²⁶ decoravit sol me ²⁷, » id est, quod afflicta sum, charitas mea est. *Sol*, lætitia, ut in Psalmis : « Per diem sol non uret te ²⁸, » id est tempore prosperitatis lætitia non extollet te. *Sol*, sublimis in Ecclesia, ut in Apocalypsi : « Angelus effudit phialam suam in sole ²⁹, » id est, ipsos Ecclesiæ sublimes afflicto percussit. *Sol*, contemplatio, ut in Job : « Si viderem solem, cum fulgeret ³⁰, » id est, pro claritate contemplationis, ut in Apocalypsi : « Angelum stantem in * cælo ³¹, » id est, ipsos Ecclesiæ sublimes, « et clamabat omnibus avibus, » id est, vide doctorem in sancta conversatione viventem, et prædicabat omnibus viris sanctis. *Sol*, fervor justitiæ, ut in Genesi : « Cum ergo occubisset sol, facta est caligo ³², » quod quando fervor justitiæ deficit in mente, mox ipsa mens obscuratur. *Sol*, tentationis calor, ut in Levitico : « Cum laverit carnem suam aqua, et occubuerit sol, tunc mundatus vescetur de sanctificatione ³³, » id est, cum mundaverit actus suos illicitos per compunctionem, et defecerit ardor tentationis, tunc accedere poterit ad sacramenta divina. *Sol*, tribulatio, ut in Evangelio : « Sole autem orto * æstimaverunt ³⁴, » id est, tribulationis ardore fervescente, laboraverunt. *Sol*, acumina sapientum, ut in Job : « Sub ipso erunt radii solis ³⁵, » quod ipsos, qui sapientes esse videntur, diabolus nonnunquam sibi sufficit. *Sol*, præsens tempus, ut in Psalmis : « Ante solem permanet nomen ejus ³⁶, » quod ipse immutabilis ante omnia tempora fuit. *Sol*, claritas patriæ cælestis, ut in Genesi : « Ortus est sol ei, postquam transgressus est Phaniel ³⁷, » quod postquam desinemus videre Deum per fidem, videbimus eum in patria cælesti facie ad faciem : quod Phaniel *facies Dei* interpretatur, et designat fidem.

Solium est gloria regni cælestis, ut in Job : « Qui tenet vultum solii sui ³⁸, » id est, aspectum nobis adhuc gloriæ suæ abscondit. *Solium*, sancti angeli, ut in Job : « Et veniam usque ad solium ejus ³⁹, » id

¹ Psal. ciii, 4. ² Job viii, 11. ³ Isa. xiii, 22. ⁴ Psal. lxxviii, 22. ⁵ Job xviii, 9. ⁶ Job xiii, 15. ⁷ Psal. lxxxiii, 14. ⁸ Exod. xv, 7. ⁹ Prov. xx, 28. ¹⁰ Prov. xix, 24. ¹¹ Isa. xl, 15. ¹² Job xxxviii, 28. ¹³ Psal. iv, 11. ¹⁴ Luc. xii, 55. ¹⁵ Sap. v, 6. ¹⁶ Psal. ciii, 22. ¹⁷ Cant. vi, 9. ¹⁸ Psal. xviii, 5. ¹⁹ Apoc. vi, 12. ²⁰ Job. ix, 7. ²¹ Apoc. xii, 1. ²² Psal. cxxxv, 8. ²³ Eccli. xxvii, 12. ²⁴ Cant. i, 6. ²⁵ Psal. cxx, 6. ²⁶ Apoc. xvi, 8. ²⁷ Job xxxi, 26. ²⁸ Apoc. xix, 17. ²⁹ Gen. xv, 17. ³⁰ Lev. xxii, 7. ³¹ Matth. xiii, 6. ³² Job xli, 21. ³³ Psal. lxxi, 17. ³⁴ Gen. xxxii, 31. ³⁵ Job xxvi, 9. ³⁶ Job xxiii, 5.

est, per contemplationem pertingam usque ad angelos, in quibus ipse regnat. *Solium*, angelica simul et humana natura, ut in Isaia : « Vidi Dominum sedentem super solium excelsum et elevatum ¹, » quod Dominus et angelo in prima sublimitate permanenti, et homini ad amissam per Christi redemptionem erecto, per intellectum præsudet. *Solium*, sancta sublimitas mentis, ut in Job : « Et reges in solio collocat ², » quod electos suos illicitis motibus suis * intelligenter resistentes, ad magnam in mente Dominus altitudinem sanctitatis perducit. *Solium*, sedes consilii, ut in Isaia : « Non * solium filiae Chaldaeorum ³, » quod reprobi sanum consilium non habent. *Solium*, altitudo mundana, ut in Jona : « Surrexit rex de solio regni sui ⁴, » quod ipsi summi Principes, cognita veritate, ad prædicationem Christi per poenitentiam ad fidem se inclinaverunt.

Solitudo est gentilitas, ut in Isaia : « Dabo in solitudine cedrum et spinam ⁵, » id est, ponam in gentilitate contemplativos et prædicatores. *Solitudo*, quies mentis, ut in Psalmis : « Et mansi in solitudine ⁶, » id est, perseveravi in interna mentis quiete.

Somnus est mors carnis, ut in Psalmis : « Cum dederit dilectis suis somnum ⁷, » id est, cum electos suos perduxerit ad mortem. *Somnus*, quies mentis, ut in Job : « Et somno meo requiescerem ⁸, » id est, cordis mei quiete pausarem. *Somnus*, torpor negligentiae, ut in Parabolis : « Quando de somno consurges ⁹ ? » id est, quando de torpore negligentiae te excuties ? * *Somnus*, quilibet hypocrita, ut in Job : « Velut * somnum avolans non invenietur ¹⁰, » quod hypocrita in futuro in conspectu iudicis evanesceat.

Sonus est Spiritus sanctus, ut in Job : « Et sonus de ore illius procedens ¹¹, » quod de Patre et Filio Spiritus sanctus procedit. *Sonus*, fides, ut in Ezechiele : * « Et ambularent, ut sonus multitudinis erat ¹², » quod euntibus in prædicatione apostolis multi veram fidem plena libertate confessi sunt. * *Sonus*, gemitus poenitentiae, ut in Job : « Post eum rugiet sonitus ¹³, » id est, poenitentium resonabit gemitus.

Spolia sunt eloquia divina, ut in Genesi : « Et vespere dividet spolia ¹⁴, » id est, ad extremum verba prædicabit divina. *Spolia*, viri sancti, ut in Psalmis : « Et speciei domus dividere spolia ¹⁵, » quod Ecclesiae sanctae viri sancti plures modos sanctitatis sortiuntur. *Spolia*, peccatores, ut in Evangelio : « Et spolia ejus distribuet ¹⁶, » quod Dominus multos per gratiarum suarum dona dimisit, quos diabolus per peccati lucrum acquisivit.

Sportae sunt corda doctorum, ut in Evangelio :

A « De fragmentis septem sportas ¹⁷, » quod Scripturae sacrae deliciis prædicatores septiformi Spiritu implentur.

Stola est caro Christi, ut in Isaia : « Iste formosus in stola sua ¹⁸, » quod nullam habuit maculam peccati in humanitate sua. *Stola*, sancta Ecclesia, ut in Genesi : « Lavabit in vine stolam suam ¹⁹, » id est, passionis suae sacramento purgabit Ecclesiam suam. *Stola*, virtus innocentiae, ut in Evangelio : « Cito proferte stolam ipsi, et induite eum ²⁰, » id est, virtute innocentiae, quam prius habuit, coronate eum. *Stola*, gaudium nostrum, ut in Evangelio : « Sedentem in dextris, cooperatam stola candida, et obstupuerunt ²¹, » et aeternam nostri Salvatoris vitamque novam lætitiā nostram nuntiavit. Per *stolam* gloriae coelestis, ut in Apocalypsi : « Et datae sunt illis singulae stolae albae ²², » quod sancti a corporibus exuti singulas in lætitiā animarum jam stolas perceperunt. Per *stolas* opera bona, ut in Genesi : « Singulis quoque proferri iusti hinc stolas ²³, » quod verus Joseph, Dominus Jesus, electis suis præcepit, ut sancti sint et corpore et spiritu. Per *stolas* cogitationes, ut in Apocalypsi : « Beati qui lavant stolas suas ²⁴, » id est, qui mundani cogitationes suas. Per *stolas* ornatu exteriorum serbium, ut in Genesi : « Trecentos argenteos cum stolis quinque optimis ²⁵, » quod Dominus Paulus contulit perfectionem fidei sanctae Trinitatis, et sanctae prædicationis cum munditia exteriorum sensuum.

C *Scorpio* est desperatio, ut in Evangelio : « Nihil porriget illi scorpionem ²⁶ ? » quod si * ipse Deo petimus, non dabit vobis desperationem. Per *scorpiones* doctores, ut in Ezechiele : « Et cum scorpionibus habitas ²⁷, » id est, cum iis, qui retro derogant, quod in posterioribus scorpis timetur. Per *scorpiones* daemones, ut in Evangelio : « Super serpentes et scorpiones ²⁸, » id est, super homines pravos et spiritus malignos.

Soror est Ecclesia primitiva, ut in Cantica : « Soror nostra parva est, et ubera non habet ²⁹, » quod Ecclesia primitiva modicam in initio virtutem habuit, et nec de charitate geminata corroborata fuit. *Soror*, putredo carnis, ut in Job : « Mater mea, et soror mea vermibus ³⁰, » quod et a putredine venimus, et cum putredine incedimus.

D * *Subula* est subtilitas verbi, ut in Exodo : « Proforabit autem ejus subula ³¹, » id est, transperiet mentem subtilitate verbi divini.

Scutum est protectio, ut in Psalmis : « Scuto bonae voluntatis tuae coronasti nos ³². » *Scutum*, iudicium, ut in Jeremia : « Da eis, Domine, * dolorem cordis, scutum tuum ³³, » id est, secundum iustum iudicium tuum fac eos tristitiam habere. *Scutum*,

¹ Isa. vi, 1. ² Job xxxvi, 7. ³ Isa. xlvii, 1. ⁴ Jon. iii, 6. ⁵ Isa. xli, 1. ⁶ Psal. liv, 8. ⁷ Psal. cxvii, 1. ⁸ Job iii, 13. ⁹ Prov. vi, 9. ¹⁰ Job xx, 8. ¹¹ Job xxxvii, 2. ¹² Ezech. i, 24. ¹³ Job xxxvii, 4. ¹⁴ Gen. xiii, 17. ¹⁵ Psal. lxxvii, 13. ¹⁶ Luc. xi, 22. ¹⁷ Matth. xv, 37. ¹⁸ Isa. lxiii, 1. ¹⁹ Gen. xlix, 11. ²⁰ Luc. xv, 22. ²¹ Marc. xvi. ²² Apoc. vi, 11. ²³ Gen. xlv, 22. ²⁴ Apoc. xxii, 14. ²⁵ Gen. xlv, 22. ²⁶ Luc. xi, 12. ²⁷ Ezech. ii, 6. ²⁸ Luc. x, 19. ²⁹ Cant. viii, 8. ³⁰ Job xvii, 14. ³¹ Exod. xxi, 6. ³² Psal. v, 13. ³³ Thren. iii, 65.

reprobi, ut in Job : « Corpus illius quasi scuta fusilia ¹, » quod reprobi, qui corpus diaboli sunt ... fragiles sunt. Per *scuta* excusationes, ut in Psalmis : « Et scuta comburet igni ², » id est, per amorem Dei excusationes destruet peccati.

Sculptura exempla sunt sanctorum, ut in libris Regum : « Et sculptura super labium æneum circuibat illud ³, » quod baptizatos cum fidei confessione exempla sanctorum exornant.

Sudes sunt consilia sanctorum, ut in Job : « Et in sudibus perforabit nares ejus ⁴, » quod per acuta sanctorum suorum consilia Dominus versutias diaboli destruet. *Sudes*, iniqui, ut in libro Josue : « Sint vobis sudes in oculis vestris ⁵, » quod reprobi claritatem veræ lucis auferunt sanctis, si eos imitantur.

Sulphur est fetor vitiorum, ut in Job : « Aspergatur in tabernacula ejus sulphur ⁶, » quod in mente cujuslibet pravi luxuriæ fetor dominatur. *Sulphur* ardens, fetor pœnæ, ut in Psalmis : « Pluet super eos laqueos, ignis et sulphur ⁷, » etc., id est, dabit impiis pœnas, ut eos pariter et ardor exuret. et fetor affligat.

Sulci sunt viri sancti, ut in Job : « Et cum sulci ejus deflent ⁸, » id est, sicut Ecclesia viri sancti plangunt.

Sunamitis est Synagoga, ut in Cantico : « Revertere, revertere, Sunamitis ⁹, » id est, redi ad fidem, redi ad bonam operationem, o captiva Synagoga, quod *Suna captiva* interpretatur.

Superhumeralis est fortitudo boni operis, ut in Exodo : « Facies superhumeralis de auro ¹⁰, » quod veræ sapientiæ fructus est fortitudo boni operis.

Superbus est diabolus, ut in Job : « Et prudentia ejus percussit superbum ¹¹, » quod sapientia Patris Christi prostravit diabolus.

Superbia est tumor mentis, ut in Job : « Ipse est rex super omnes filios superbiæ ¹², » quod iis, qui contra Deum sive proximum in mente intumescunt, diabolus dominatur. *Superbia*, auctoritas, ut in Isaia : « Et ponam te in superbiam dominorum ¹³, » quod Dominus Ecclesiam suam ad magnæ auctoritatis erectionem evexit.

Sus est immundus peccator, ut in Petro : « Et sus ¹⁴ lota volutabro luti ¹⁵, » id est, peccator involutus in immunditia peccati.

Struthio est quilibet negligens prædicator, ut in Job : « Penna struthionis similis est pennis herodii et ancipitris ¹⁶, » quod exterior nonnunquam negligentis prædicatoris operatio operibus sanctorum similis esse videtur. Per *struthionem* simulatores, ut in Job : « Frater fui draconum, et socius stru-

thionum ¹⁶, id est, cohabitator fui fidelium et salvatorum.

T

<i>Tabernaculum.</i>	<i>Triticum.</i>	<i>Tiara.</i>
<i>Torna.</i>	<i>Thesaurus.</i>	<i>Tectum.</i>
<i>Thymiam.</i>	<i>Topazion.</i>	<i>Turris.</i>
<i>Tauri.</i>	<i>Tigna.</i>	<i>Tribulus.</i>
<i>Turtur.</i>	<i>Talamus.</i>	<i>Terra.</i>
<i>Tincturæ.</i>	<i>Tunica.</i>	<i>Thus.</i>
<i>Tentorium.</i>	<i>Tintinnabula.</i>	<i>Tigris.</i>
<i>Truella.</i>	<i>Topazion.</i>	<i>Tabes.</i>
<i>Testa.</i>	<i>Tentatio.</i>	<i>Tabæ.</i>
<i>Talentum.</i>	<i>Truncus.</i>	<i>Tinea.</i>
<i>Thronus.</i>	<i>Thorax.</i>	<i>Templum.</i>
<i>Tympanum.</i>	<i>Tabulæ.</i>	<i>Torrens.</i>
<i>Tela.</i>	<i>Torcular.</i>	<i>Tonitrus.</i>
<i>Thuribulum.</i>		

Tabernaculum est patria cœlestis, ut in Psalmis : « Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo ¹⁷? » id est, quis erit dignus locari in cœlesti regno? *Tabernaculum*, humanitas Christi, ut in Psalmis : « In sole posuit tabernaculum suum ¹⁸, » id est, in virgine posuit humanitatem suam. *Tabernaculum*, virgo Maria, ut in Psalmis : « Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus ¹⁹, » id est, purificavit per Spiritum sanctum matrem suam Christus. *Tabernaculum*, sancta Ecclesia, ut in Apocalypsi : « Ecce tabernaculum [Dei] cum hominibus ²⁰, » quod sancta Ecclesia in medio carnalium commoratur. *Tabernaculum*, corpus nostrum, ut in Epistola Petri : « Justum autem arbitror, quandiu sum in tabernaculo isto, vos commovere ²¹, » id est, quandiu vivo in corpore isto, docere vos. *Tabernaculum*, mens nostra, ut in Job : « Secreto erit Deus in tabernaculo meo ²². » *Tabernaculum*, ipsa conversatio, ut in Job : « Et longe facies iniquitatem a tabernaculo tuo ²³, » id est, a conversatione tua. *Tabernaculum*, caro impii, ut in Job : « Affligetur relictus in tabernaculo suo ²⁴, » punietur videlicet reprobatus in carne sua. *Tabernaculum*, felicitas terrena, ut in Job : « Et tabernaculum impiorum non subsistet ²⁵, » id est, felicitas terrena, cum tanto affectu incumbunt impii deficient. *Tabernaculum*, sancti angelî, ut in Psalmis : « Quam dilecta tabernacula tua, Domine ²⁶! » id est, quanto amore ... tibi sunt angeli, in quibus habitas, o Domine! Per *tabernacula* antiqui sancti, ut in libro Numeri : « Quam pulchra tabernacula tua, Jacob ²⁷! » quod multo spirituali decore nitebant antiqui sancti. Per *tabernacula* gentiles, ut in Job : Et tabernacula eorum in terra salsuginis ²⁸, » quod Christus Deus Pater corde gentilium dedit, ut in eis habitaret per fidem. Per *tabernacula* crimina cujuslibet reprobi, ut in Psalmis : « Et in tabernaculis ejus non sit qui inhabitet ²⁹, » quod reproborum crimina electi imitari contemnant.

Tabulæ sunt apostoli, ut in Exodo : « Fecitque

¹ Job. xli, 6. ² Psal. xlv, 10. ³ III Reg. vii, 24. ⁴ Job xl, 19. ⁵ Jos. xxiii, 13. ⁶ Job xviii, 15. ⁷ Psal. x, 6. ⁸ Job xxxi, 38. ⁹ Cant. vi, 12. ¹⁰ Exod. xxviii, 6. ¹¹ Job xxvi, 12. ¹² Job xli, 25. ¹³ Isa. lx, 15. ¹⁴ II Petr. ii, 22. ¹⁵ Job xxxix, 16. ¹⁶ Job xxx, 29. ¹⁷ Psal. xiv, 1. ¹⁸ Psal. xviii, 6. ¹⁹ Psal. xlv, 5. ²⁰ Apoc. xxi, 3. ²¹ II Petr. i, 13. ²² Job xxix, 4. ²³ Job xxii, 23. ²⁴ Job xx, 26. ²⁵ Job viii, 22. ²⁶ Psal. lxxxiii, 2. ²⁷ Num. xxiv, 5. ²⁸ Job xxxix, 9. ²⁹ Psal. lxxviii, 26.

tabulas tabernaculi stantes ¹, » quod apostolos Ec-
clesiæ fidei et operis rectitudine sublimes Christus
fecit. *Tabulæ*, scientia et potestas, ut in Exodo dedit
Dominus Moysi : « Duas tabulas ², » quod unicui-
que maxime prælato hæc duo valde necessaria sunt,
scientia videlicet intelligendi et potestas operandi.
Tabulæ, cordis latitudo, ut in Cantico : « Compin-
gamus illud tabulis cedrinis ³, » quod sanctam ani-
mam excelsa intrinsecus latitudine Pater et Filius
et Spiritus sanctus exornant. *Tabulæ*, latitudo ope-
ris, ut in libro Regum : « Et textit pavementum ta-
bulis abiernis ⁴, » quod virum humilem Deus boni
operis latitudine exterius ornat.

Talentum est intellectus; ut in Evangelio : « Abs-
condit talentum in terra ⁵, » quod negligens quilibet
intellectum, quem ad salutem aliorum accepit, B
in terrenis negotiis expendit. *Talentum*, pondus pec-
cati, ut in Zacharia : « Et ecce talentum plumbi
portabatur ⁶, » id est, pondus peccati exercebatur.
Talentum, pondus bonum, ut in Exodo : « Omnes pon-
dus candelabri cum omnibus vasis suis habebat ta-
lentum auri purissimi ⁷, » quod Christus et ejus
electi magnitudinem veræ scientiæ possident. Per
talentum sensus corporales, ut in Evangelio : « Do-
mine, quinque talenta tradidisti mihi ⁸, » scilicet
donum quinque sensuum, quod est exteriorum scien-
tiam mihi tradidisti. Per *talenta* intellectus et ope-
ratio, ut in Evangelio, « duo talenta ⁹, » id est,
intellectum et operationem mihi tradidisti.

Trabs est odium, ut in Evangelio : « Ejice trabem
de oculo tuo ¹⁰, » id est, abjice odium a corde tuo.
Per *trabes* apostoli, ut in libro Regum : « Trabes
autem posuit in domo per circuitum ¹¹, » id est,
apostolos posuit in Ecclesia : « Et in omnem terram
exiit sonus eorum. »

Thalamus est uterus Mariæ, ut in Psalmis : « Tan-
quam sponsus procedit de thalamo suo, » id est,
mundus exiens de virgineo utero. *Thalamus*, mens
devota, ut in Deuteronomio : « Quasi in thalamo
tota die morabitur ¹², » quod vir sanctus in contem-
platione in mente sua conversatur. Per *thalamos*
viri sancti, ut in Ezechiele : « Et inter thalamos
quinque cubitos ¹³, » quod viri sancti et amore Dei
interius ardent, et ministerium quinque sensuum
exterius exercent.

Tauri sunt Judæi, ut in Psalmis « Tauri pingues D
obsederunt me ¹⁴, » id est, Judæi superbi et feroces
afflixerunt me. *Tauri*, patres Veteris Testamenti,
ut in Evangelio : « Tauri mei et altitia mea oc-
cisa ¹⁵, » id est, bona jam præbuerunt exempla Pa-
tres antiqui, quibus concessum est ut inimicos suos
ament. *Taurus*, cervix superbiæ, ut in Job : « Su-
mite vobis septem tauros ¹⁶, » id est, mactate in
vobis plenary ducem superbiæ. *Tauri*, hæretici, ut

in Psalmis : « Congregatio taurorum in vaccis popu-
lorum ¹⁷, » id est, conventicula hæreticorum in fe-
cunditatibus hominum.

Tectum est tectum, ut in Psalmis : « Sicut pas-
ser solitarius in tecto ¹⁸, » quod solus Christus cum
corpore suo, quod est Ecclesia, exclusis reprobis,
regnabit in cælo. *Tectum*, subtilitas sacræ Scripturæ,
ut in Evangelio : « Nudaverunt tectum, ubi erat Je-
sus, ¹⁹, » id est, exposuerunt sacram Scripturam, in
qua est vera salus nostra. *Tectum*, caro nostra, ut in
Evangelio : « Et qui in tecto, non descendat ²⁰, » id
est, qui in carne dominium exercet, sub carne se
non prosternat.

Tela est brevitatis hujus vitæ, ut in Job : « Quasi
a texente tela succiditur ²¹, » quod vita nostra, quo
plus habet præteritum, eo minus habet futurum.
Per *telam* status pravorum, ut in Isaia : « Et telas
araneæ texunt ²², » quod reprobi ad hoc modis
omnibus laborant, ut lucrum vitæ præsentis apprehendant,
ad instar videlicet araneæ, quæ ad hoc viscera sua extendit,
ut vilem prædam, id est, muscam capiat.

Templum est patria celestis, ut in Psalmis :
« Replebuntur in bonis domus tuæ [sanctum est]
templum tuum ²³, » id est, implebitur gaudiis cæli
ubi habitatio tua omni sanctitate splendet. *Templum*,
corpus Christi, ut in Evangelio : « Solvite templum
hoc, et in triduo ædificabo illud ²⁴, » id est, occidite
corpus meum, et die tertia suscitabo illud. *Tem-
plum*, virgo Maria, ut in Psalmis : « Et in templo
ejus omnes dicent gloriam ²⁵, » quod in Ecclesia
electi consistuntur fidem veram. *Templum*, corpus
nostrum, ut in Paulo : « Nescitis quod corpora nos-
tra templum sunt Spiritus sancti ²⁶, » quod in cor-
dibus mundis habitat Spiritus sanctus. *Templum*,
mens devota, ut in Paulo : « Si quis templum Dei
violaverit ²⁷, » id est, si quis mentem suam, in qua
Deus habitare debet, violaverit. *Templum*, capa-
citas intellectus angelici et humani, ut in Isaia :
« Et ea quæ sub ipso erant, replebant templum ²⁸, »
quod mirabilia etiam creaturarum Dei admiratur
sensus angelicus et humanus. *Templum*, viri sancti,
ut in Paulo : « Templum enim Dei sanctum est,
quod estis vos ²⁹. »

Tentatio est vel humana, id est, aliter sapere
quam res se habet cum bono, tum animo tantum;
vel diabolica, id est, nimis defendere sententiam
suam quam scit esse pravam, vel pro bonis, quod
tentat nos Deus, ut sciat, hoc est, ut scire faciat
quod diligitis eum; vel seductionis, quod Deus no-
minem tentat. De prima dicitur, ut in Paulo : « Ten-
tatio vos non apprehendat, nisi humana ³⁰. » De
secunda, item in Paulo : Neque tentetis Christum,
sicut illi tentaverunt. De tertia, in Genesi : « Ten-

¹ Exod. xxvi, 15. ² Exod. xxiv, 12. ³ Cant. viii, 9. ⁴ III Reg. vi, 15. ⁵ Matth. xxv, 18, 25. ⁶ Zach. v, 7.
⁷ Exod. xxv, 39. ⁸ Matth. xxv, 20. ⁹ Ibid. v, 27. ¹⁰ Matth. vii, 5. ¹¹ Luc. vi, 42. ¹² Deut. xxxv, 12. ¹³ Ezech.
xl, 8. ¹⁴ Psal. xxi, 13. ¹⁵ Matth. xxii, 4. ¹⁶ Job xlii, 10. ¹⁷ Psal. lxxvii, 31. ¹⁸ Psal. ci, 8. ¹⁹ Marc. ii, 4.
²⁰ Matth. xxiv, 17. ²¹ Job vii, 6. ²² Isa. lix, 5. ²³ Psal. lxxv, 6. ²⁴ Joan. ii, 19. ²⁵ Psal. xxviii, 9. ²⁶ I Cor.
vi, 19. ²⁷ I Cor. iii, 17. ²⁸ Isa. vi, 1. ²⁹ I Cor. iii, 17. ³⁰ I Cor. x, 13.

tavit Deus Abraham ¹. De quarta, Dominus in A oratione Dominica, « Ne nos inducas in tentationem ², » id est, ne nos induci sinas in diabolicam deceptionem.

Tentorium est sanctitas primitivæ Ecclesiæ, ut in Exodo : « Fecit et tentorium in introitum tabernaculi ³, » quod multo sanctitatis decore ornata fuit Ecclesia primitiva. *Tentorium*, quilibet sanctus, ut in Job : « Si voluerit extendere quasi nubes tentorium suum ⁴, » id est, virum sanctum ad similitudinem sanctorum Patrum in sanctitate dilatate. *Tentorium*, Synagoga, ut in propheta : « Non est ultra qui extendat tentorium meum ⁵, » quod nullus prædicator modo rectam fidem prædicat populo Judæorum. Per *tentorium* justii, ut in libro Numeri : « Quam pulchra sunt tentoria tua, o Israel ⁶; » quam B valde decoræ sunt congregationes sanctorum Domini per fidem intentæ videntium. Per *tentorium* omnes impij, ut in cantico Habacuc : « Vidi tentoria Æthiopiæ ⁷, » id est, contemplatus sum homines impios peccati nigredine coopertos.

Terra est Christus, ut in Job : « Terra data est in manibus impij ⁸, » quod Christus tempore passionis suæ traditus fuit ministris diaboli. *Terra*, regnum cælorum, ut in Isaia : « In terra sua duplicia possidebunt ⁹, » quod in regno cælesti, electi beatitudine simul et corporis gaudebunt. *Terra*, Virgo Maria, ut in Psalmis : « Et terra nostra dabit fructum suum ¹⁰, » id est, Maria suum peperit Filium. *Terra*, Ecclesia, ut in Job : « Quando ponebam fundamenta terræ ¹¹, » id est, quando constituebam C apostolos Ecclesiæ. *Terra*, plebs Israelitica, ut in Job : « Qui commovet terram de loco suo ¹², » quod plebem Judaicam Dominus de terra fugari permisit. *Terra*, societas scribarum et sacerdotum Synagoga, ut in Job : « Terra, de qua oriebatur panis in loco suo, igne subversa est ¹³, » id est, sacerdotes et scribæ, a quibus sanctæ prædicationis refectio procedere debuit, invidia erga Christum conversi sunt. *Terra*, gentilitas, ut in Job : « Ut pluerent super terram absque homine in deserto ¹⁴, » id est, ut prædicaret in populo gentili, qui, derelictus a Deo, a nullo prædicatore instruebatur. *Terra*, quilibet sanctus, ut in Job : « Longior est tibi terra mensura ejus ¹⁵, » quod contemplationem viri sancti magnitudo Dei excedit. *Terra*, quilibet subjectus, ut in Job : « Terram ungula fodit ¹⁶, » quod prælatus subjectum suum fortis operit, exemplo emollit. *Terra*, corpus nostrum, ut in Genesi : « Terra es, et in terram ibis ¹⁷, » quod corpus nostrum de terra sumptum est, et ad terram revertetur. *Terra*, mens sancta, ut in Genesi : « Et producat terra herbam virentem ¹⁸, » id est, ostendat in publicum devota mens actionem

congruentem. *Terra*, mens prava, ut in Job : « Non invenitur in terra suaviter viventium ¹⁹, » quod ædelicet sapientia non moratur in mente desiderijs carnalibus subjecta. *Terra*, terrena sapientes, ut in Job : « Loquere terræ, et respondebit tibi ²⁰, » quod etiam terrena sapientes aliquid instructionis in nostra nobis contemplatione afferunt. *Terra*, infirma actio, ut in Job : « Dabit pro terra silicem ²¹, » id est, pro actione infirma conferet robustam. *Terra*, quilibet, ut in Paulo : « Terra enim super se venientem suscipiens imbrem ²², » id est, auditor super se instruentem amplectens prædicationem. *Terra*, domestica familia, ut in Job : « Si adversum me terra mea clamet ²³, » id est, si domestica familia mea [de] me conqueritur. *Terra*, minores in Ecclesia, ut in Cantico : « Audiatur terra verba oris mei ²⁴, » id est, auscultent minores plagam prædicationem meam. *Terra*, Antichristus, ut in Isaia : « Væ terræ alarum cymbalo ²⁵, » id est, maledictus Antichristus qui superbiæ volutum sonabit. *Terra*, infernus, ut in Job : « Ad terram tenebrosam, et operam mortis caligine ²⁶, » id est, ad infernum tenebris plenum, et obscuritate mortali obsessum.

Thesaurus est cæleste præmium, ut in Job : « Quasi effodientes thesaurum ²⁷, » id est, quasi quærentes cæleste præmium. *Thesaurus*, desiderium bonum, ut in Evangelio : « Thesuro abscondito in agro ²⁸, » id est, desiderio bono, latenti in animo. *Thesaurus*, sancta locutio, ut in Parabolis : « Thesaurus desiderabilis requievit in ore sapientis ²⁹. » *Thesaurus*, intentio bona, ut in Evangelio : « De bono thesauro profert bonum ³⁰, » quod ubi procedit bona intentio, bona succedit operatio. Per *thesaurum* viri sancti, ut in Psalmis : « Qui producit ventos de thesauro suis ³¹, » quod in viris sanctis aliis alios proferunt. Per *thesauros* iniqui, ut in Job : « Nunquid ingressus es thesauros nivis ³²? » quod Dominus per inspirationis suæ gratiam frigida nonnunquam Judæorum iniquorum corda ingreditur. Per *thesaurum* providentia Dei, ut in Deuteronomio : « Et signata in thesauris meis ³³, » id est, rata et confirmata in providentia mea.

Testa est caro Christi, ut in Psalmis : « Aruit tanquam testa virtus mea ³⁴, » quod caro Christi per ignem passionis ad fortitudinem convaluit. *Testa*, vigor distractionis, ut in Job : « Qui testa radebat sanienem ³⁵, » quod vigore distractionis viri sancti fluxum illicitæ delectationis abstergunt.

Tigris est hypocrita, ut in Job : « Tigris perit, eo quod non haberet prædam ³⁶, » quod tunc se quodammodo hypocrita perire putat, quando prædam humani favoris rapere non valet. *Tigris*, mortalitas nostra, ut in libro Tobie : « Mansit juxta flu-

¹ Gen. xii, 1. ² Matth. vi, 13; Luc. xi, 4. ³ Exod. xxvi, 36. ⁴ Job xxxvi, 29. ⁵ Jer. x, 20. ⁶ Num. xxiv, 5. ⁷ Habac. iii, 7. ⁸ Job ix, 24. ⁹ Isa. lxi, 7. ¹⁰ Psal. lxvi, 7. ¹¹ Job xxxviii, 4. ¹² Job ix, 6. ¹³ Job xxviii, 5. ¹⁴ Job xxxviii, 26. ¹⁵ Job xi, 9. ¹⁶ Job xxxix, 24. ¹⁷ Gen. iii, 19. ¹⁸ Gen. i, 11. ¹⁹ Job xxviii, 13. ²⁰ Job xii, 8. ²¹ Job xxii, 24. ²² Hebr. vi, 7. ²³ Job xxxi, 36. ²⁴ Deut. xxxii, 1. ²⁵ Isa. xviii, 1. ²⁶ Job x, 21. ²⁷ Job iii, 21. ²⁸ Matth. xiii, 44. ²⁹ Prov. xxi, 20. ³⁰ Matth. xii, 35. ³¹ Psal. cxxxiv, 8. ³² Job xxxviii, 22. ³³ Deut. xxxii, 34. ³⁴ Psal. xxi, 16. ³⁵ Job ii, 8. ³⁶ Job iv, 11.

vium Tigris ¹, » quod Christus suscepit fluxum humane mortalitatis.

Tigna sunt doctores, ut in Cantico : « Tigna domorum nostrarum cedrina ², » quod predicatores Ecclesiarum et in bono opere suaves, et in contemplatione sunt sublimes.

Thymiana est devotio orationis, ut in Exodo : « Et thymiana boni odoris ³, » id est, oratio magnae devotionis.

Tiara decoret virtutum, ut in Exodo : « Et tiaram byssinam facies ⁴, id est, decorem virtutum castitate nitentem.

Tympanum est afflictio carnis et concordia mentis, ut in Exodo : « Maria soror ⁵ mox sensit tympanum ⁶. » *Tympanum*, bonum opus, ut in Psalmis : « Sumite psalmum, et date tympanum ⁷, » id est, adjecte praedicationem et exhibete bonam actionem.

Tinea est quilibet haereticus, ut in Job : « Aedificavit sicut tinea domum suam ⁸, » quod malitiae semper haeretici rodunt conscientiam. *Tinea*, tentatio, ut in Job : « Quasi vestimentum, quod comeditur a tinea ⁹, » id est, corpus, quod atteritur tentatione. *Tinea*, tormentum inferni, ut in Isaia : « Subter te sternetur tinea ¹⁰, » id est, inferni te volvet poena.

Tintinnabula sunt soni praedicationis, ut in Exodo : « Et tintinnabula de auro purissimo ¹¹, » id est, vera praedicatione, vera sapientia.

Tincturae sunt ornamenta virtutum, ut in Job : « Non tincturae mundissimae componentur ¹², » quod virtutibus Christi ornamenta virtutum nostrarum, qualiacumque fuerint, comparari non possint. *Tincturae*, philosophi, ut in Job : « Non confertur cunctis Indiae coloribus ¹³, » quod mundi hujus philosophia Christo comparari non debet.

Tribulus est punctio cordis, ut in Job : « Pro frumento oriatur mihi tribulus ¹⁴, » id est, recedat a me reflectio exultationis, et pungat me laesio doloris. Per *tribulos* haeretici, ut in Evangelio : « Aut de tribulis ficus ¹⁵? » quod nullam veram in haereticis possumus invenire suavitatem. Per *tribulos*, pravae delectationes, ut in Genesi : « Sed spinas et tribulos germinabit tibi ¹⁶, » id est, tentationes et delectationes illicitas caro tua producet tibi.

Triticum est sermo praedicationis, ut in Evangelio : « Ut det illis in tempore tritici mensuram ¹⁷, » id est, ut ministret eis, quando optimum fuerit, praedicationis plenitudinem. *Triticum*, opus bonum, ut in Cantico : « Venter tuus sicut cervus tritici ¹⁸, » id est, affectus tuus plenitudinem producit effectus boni. *Triticum*, viri boni, ut in Evangelio : « Triticum autem congregate in horreum meum ¹⁹, » id est, electos meos admittite in regnum meum.

¹ Tob. vi, 21. ² Cant. i, 17. ³ Exod. xxv, 6. ⁴ Exod. xxviii, 39. ⁵ Exod. xv, 20. ⁶ Psal. lxxl, 3. ⁷ Job xxvii, 18. ⁸ Job xv, 28. ⁹ Isa. xiv, 14. ¹⁰ Exod. xxviii, 54. ¹¹ Job xxviii, 19. ¹² Ibid., a. 16. ¹³ Job xxxi, 40. ¹⁴ Matth. vii, 16. ¹⁵ Gen. iii, 18. ¹⁶ Luc. xii, 42. ¹⁷ Cant. vii, 2. ¹⁸ Matth. xiii, 54. ¹⁹ Job xxxviii, 25. ²⁰ Psal. ciii, 7. ²¹ Psal. lxxvi, 19. ²² Apoc. xvi, 18. ²³ Job xli, 17. ²⁴ Psal. lxxv, 9. ²⁵ Psal. cix, 7. ²⁶ Job xxviii, 4. ²⁷ Job xl, 17. ²⁸ Job xxii, 24. ²⁹ Prov. xxx, 17. ³⁰ Job xxviii, 13. ³¹ Psal. cxiii, 127. ³² Cant. vi, 14. ³³ Isa. lxiii, 3. ³⁴ Ezech. i, 26.

Tonitrus est incarnatus Dominus, ut in Job : « Et viam sonantis tonitru ²⁰, » quod Pater inspiravit in cordibus audientium, ut fidem praebeant Christo praedicanti. *Tonitrus*, quilibet praedicator, ut in Psalmis : « voce tonitru tui formidabunt ²¹, » id est, audito sermone praedicationis tuae penitendo timebunt. *Tonitrus*, comminatio, ut in Psalmis : « Vox tonitru tui in rota ²², » quod sonat divina comminatio in sacra Scriptura. Per *tonitru* increpationes, ut in Apocalypsi : « Et factae sunt voces et tonitru ²³, » id est, appaerent miracula et praedicationes, et increpationes.

Thorax est virtus patientiae, ut in Job : « Substere non poterit hasta, neque thorax ²⁴, » quod melius tolerantia sine gratia Dei, malitiae diaboli resistere potest.

Torrentis est sapientia Dei, ut in Psalmis : « Et torrente voluptatis tuae potabis eos ²⁵, » id est, sapientia divinitatis reficies eos. *Torrentis*, inundatio Spiritus sancti, qui homini infundit et dulcedinem in mente et pinguedinem in mente. *Torrentis*, passio Christi, ut in Psalmis : « De torrente in via bibet ²⁶, » id est, passione multa presenti se affligi permittet. *Torrentis*, ultimum iudicium, ut in Job : « Effudit torrentis a populo peregrinante ²⁷, » quod reprobos per malitiam duros, per ignorantiam duros comparabit examen ultimum ab electis. *Torrentis*, fluxus hujus vitae, ut in Job : « Circumdabunt eos salices torrentis ²⁸, » quod diabolos favent infortuniosi amatores vitae hujus pertranseuntis. Per *torrentis* praedicatores, ut in Job : « Et pro salice torrentis aureos ²⁹, » quod quos in bono opere Dominus invenit robustos etiam praedicatores, nonnunquam facit desertos. Per *torrentis* praedicatores, ut in Parabolis : « Effodiant eum corvi de torrente ³⁰, » id est, extirpent eum humiles doctores, quae in divinis commorantur praedicationibus.

Topasion sunt viri sancti, ut in Job : « Non adaequabitur ei topazion de Aethiopia ³¹, » quod Christus nullatenus adaequari possant viri sancti de hoc mundo. *Topasion*, pretiosa hujus saeculi, ut in Psalmis : « Super aurum et topazion ³², » id est, super sublimitates et omnia pretiosa hujus mundi.

Torna est rectitudo operis, ut in Cantico : « Manus illi tornatiles ³³, » quod opera Christi ex omni parte recta fuerunt.

Torcular est crux Christi, ut in Isaia : « Torcular calcavi solus ³⁴, » id est, discipulis meis succentibus solus pertuli crucem.

Throni sunt angeli sancti, ut in Ezechiele : « Et super omnes similitudinem throni, similitudo hominis de super ³⁵, » quod super omnes angelos gloria est nostri Redemptoris. *Thronus*, sancta Ecclesia, ut in Psalmis : « Thronus tuus, Deus, in saeculum

sæculi ¹, » quod sancta Ecclesia durabit in perpetuum. *Throni*, sancti prædicatores, ut in Daniele : « Thronus tuus flamma ignis ², » quod prædicatores et amorem virtutis prædicant, et lumen veritatis infundunt. *Thronus*, tribunal futuri iudicii, ut in Psalmis : « Sedes super thronum, qui iudicas iustitiam ³, » quod in futuro iudicio reddet unicuique secundum opera sua.

Tuba est sonus prædicationis, ut in Joële : « Canite tuba in Sion ⁴, » id est, clamate vocem prædicationis in Ecclesia. *Tuba*, vox secularis potestatis, ut in Job : « Non reputat tubæ clangorem ⁵, » quod sanctus prædicator nullius secularis potestatis comminationes pertimescit. *Tuba*, favor humanus, ut in Evangelio : « Noli tuba canere ante te ⁶, » id est, noli intuitu humani favoris bona operari. Per *tubas* duo præcepta charitatis, ut in libro Numeri : « Fac tibi duas tubas argenteas ⁷, » id est, cum nitore prædicationis adimple deo præcepta charitatis. Per *tubam* prædicationes, ut in libro Judicum : « Tenuerunt sinistris manibus lampades, et dextris sonantes tubas ⁸, » quod pro modico habent sancti doctores quod agunt, respecta prædicationum suarum.

Tunica est caro Christi, ut in Levitico : « Vestitur sacerdos tunica linea ⁹, » id est, Christus induetur veste humana. *Tunica*, Ecclesia catholica, ut in Evangelio : « Erat autem tunica inconsutilis ¹⁰, » quod sancta Ecclesia unitati super omnia insistit, et scindi per scandala omnino devitat. *Tunica*, actio consummata, ut in Genesi : « Fecitque ei tunicam talarem ¹¹, » id est, actionem in bonitate perseverantem. *Tunica*, occupatio sæculi, ut in Cantico : « Exi me tunica mea ¹², » id est, abjecta a me, qua quondam implicabat, occupationem sæculari. *Tunica*, corpus humanum, ut in Juda. « Odientes eam, quæ carnalis est, » maculam tunicam ¹³, » id est, abhorrentes illud, quod carnalibus desideriis subiacet inquinatum corpus. *Tunica*, interiora delicta, ut in Evangelio : « Et tunicam tuam tollere, dimitte ei et pallium ¹⁴, » id est, si quis te admonet ut delicta tua interiora abjicias, abjice et exteriora.

Turtur est sancta Ecclesia, ut in Cantico : « Vox turturis audita est in terra nostra ¹⁵, » id est, desiderium sanctæ Ecclesiæ auditur in cœlesti patria. *Turtur*, dilectio Dei, ut in Genesi : « Turturem quoque et columbam ¹⁶, » id est, dilectionem Dei et proximi. *Turtur*, caro hominis, ut in Psalmis : « Et turtur nidum sibi ¹⁷, » id est, caro nostra spem invenit, in qua foveat actus suos. *Turtur*, secretas compunctiones, ut in Levitico : « Offerat duos turtures, unum pro peccato, alterum pro delicto ¹⁸, » id est, occul-

tas Deo immolet lacrymarum compunctiones, » per quod admisit malum, et omisit bonum.

Turris est robor prædicationis, ut in Cantico : « Collum tuum sicut turris eburnea ¹⁹, » quod sancti prædicatores et per fortitudinem robusti, et per castitatem nitidi sunt. *Turris*, virtus humilitatis, ut in Evangelio : « Quis ex vobis volens turrim ædificare ²⁰, » id est, humilitatem in se construere. *Turris*, superbia mundi hujus, ut in Genesi : « Et turrim, » ejus culmen pertingat ²¹, » id est, superbia, cujus fama volet ad summum.

Thuribulum est caro Christi, ut in libro Numeri : « Tolle thuribulum, et exhausto igne de altari mitte incensum ²², » quod » vetus noster Aaron, Dominus Jesus, quando ardorem in carne sua passionis præcepto Patris sustinuit, suavem eidem Patri suo pro nobis odorem obtulit. *Thuribula* sunt operarii boni, ut in Exodo : « Et phialas, et mortariola, et thuribula ²³, » id est, prædicatores, et martyres, et iustitiæ auctores. Per *thuribula* apostoli, ut in Apocalypsi : « Et accepit angelus thuribulum in manu sua, et implevit illud de igne altaris, et misit in terra ²⁴, » quod Christus apostolos suos per gratiam suam elegit, quos Spiritu Patris impletos misit in mundum.

Truncus est corpus hominis, ut in Job : « Et in pulverem emortuus fuerit truncus illius ²⁵, » id est, si occisum fuerit corpus illius.

Trulla est protectio divina, ut in Amos : « Et in manu ejus trulla cæmentarii ²⁶, » id est, in opere ejus protectio Christi.

Thus est devotio orationis, ut in Evangelio : « Aurum, thus et myrrham ²⁷, » id est, sapientiam mentis et suavitatem orationis et mortificationem carnis.

^a Tres sunt species poenitentiae, *crudelis et desperans*, ut in Cain et Juda; *simulatoria et immunda*, ut in Saule et Esau; *utilis et consummata*, ut in Zachæo et Maria, cui hæc quinque insunt: contritio, confessio, maturatio, correptio, perseverantia. Prima in corde, secunda in ore, tertia in carne, quarta in opere, quinta in virtute.

Tria nobis obstant flumina: stimulus cupiditatum, qui alluit; cumulus tentationum, qui suggerit; aculeus molestiarum, qui pungit. Primum, velut mare et tempestuose tumultuans tumidis et procellosis cogitationum undis circumfluens; secundum, tanquam Jordanis alvei sui metas excedens, et terram cordis nostri transitum negando obruere volens; tertium, ut iter Jordanis Elisæo occurrens eique transitum abnegans. Primi aquas divisit virga Moysi, discretio videlicet iudicii; secundi, arca testamenti,

¹ Psal. XLIV, 7. ² Dan. VII, 9. ³ Psal. IX, 5. ⁴ Joel. II, 1, 15. ⁵ Job XXXIX, 27. ⁶ Matth. VI, 2. ⁷ Num. X, 2. ⁸ Judic. VII, 20. ⁹ Lev. XVI, 4. ¹⁰ Joan. XIX, 23. ¹¹ Gen. XXXVII, 3. ¹² Cant. V, 3. ¹³ Jud. V, 23. ¹⁴ Matth. V, 49. Luc. VI, 29. ¹⁵ Cant. II, 12. ¹⁶ Gen. XV, 9. ¹⁷ Psal. LXXXIII, 4. ¹⁸ Lev. V, 7. ¹⁹ Cant. VII, 4. ²⁰ Luc. XIV, 28. ²¹ Gen. XI, 4. ²² Num. XVI, 46. ²³ Exod. XXV, 29. ²⁴ Apoc. VIII, 7. ²⁵ Job XIV, 8. ²⁶ Amos VII, 7. ²⁷ Matth. II, 11.

^a Hæc ad poenitentiam potius referenda videntur in litteram P.

id est, scientia veri; tertii, pallium Eliæ, meditatio scilicet de incarnatione Christi.

Tres sagittæ, quibus hostes Dei transfiguntur: stimulus amissæ * præstantiæ; pestis corporalis molestiæ; malleus infernalis memoriæ: tres, quibus electi suaviter vulnerantur: timor castus, amor devotus, desiderii virtus.

Tres paradisi voluptuosa dulcedo invisibilium, quæ irrigatur sicut hortus deliciarum; sincera puritas spiritualium, quæ in se conservat hominem; deliciosa veritas supercælestium. Unde Paulus audit verba quæ non licet homini loqui.

Tres puellæ, quæ sensus nostros evertunt: tenebitudo carnis, quæ est Dalida, et Samsoni oculos eruit; amoenitas mundialis gloriæ, quæ est Jezebel, et Naboth occidit; diffidentia futuræ vitæ, quæ est filia Herodiadis, et aufert caput Joannis Baptistæ.

V

<i>Vah.</i>	<i>Vita.</i>	<i>Vespertilio.</i>
<i>Vagina.</i>	<i>Vigiles.</i>	<i>Venæ.</i>
<i>Vapor.</i>	<i>Volucres.</i>	<i>Ventus.</i>
<i>Vectis.</i>	<i>Viatores.</i>	<i>Ventilabrum.</i>
<i>Vellus.</i>	<i>Vidua.</i>	<i>Vermis.</i>
<i>Venenum.</i>	<i>Villa.</i>	<i>Vervex.</i>
<i>Venter.</i>	<i>Vinea.</i>	<i>Vitula.</i>
<i>Vepres.</i>	<i>Urna.</i>	<i>Vinum.</i>
<i>Ver.</i>	<i>Umbra.</i>	<i>Vestibulum.</i>
<i>Uter.</i>	<i>Vinea.</i>	<i>Vespere.</i>
<i>Vallis.</i>	<i>Vipera.</i>	<i>Visio.</i>
<i>Vacca.</i>	<i>Virgo.</i>	<i>Via.</i>
<i>Unguentum.</i>	<i>Virgula.</i>	<i>Vincula.</i>
<i>Vestis.</i>	<i>Vitulus.</i>	<i>Vultur.</i>
<i>Vultus.</i>	<i>Vitrum.</i>	<i>Umbilicus.</i>
<i>Ulmus.</i>	<i>Vomer.</i>	<i>Vitia.</i>
<i>Vulpes.</i>	<i>Ungula.</i>	<i>Virga.</i>
<i>Ulcus.</i>	<i>Vir.</i>	<i>Vas.</i>
<i>Vestimentum.</i>	<i>Ulutæ.</i>	<i>Velum.</i>
<i>Vestigia.</i>	<i>Uxor.</i>	<i>Vitis.</i>
<i>Vesper.</i>	<i>Ursus.</i>	<i>Vox.</i>
<i>Vespera.</i>	<i>Uter.</i>	<i>Uva.</i>
<i>Vesica.</i>	<i>Vacca.</i>	<i>Urtica.</i>
<i>Virtutes.</i>	<i>Vallis.</i>	<i>Uterus.</i>
<i>Viscera.</i>	<i>Virentia.</i>	

Vah est gaudium mentis, ut in Job: « Ubi audierit buccinam, dicit, Vah ¹, » quod spiritualis athleta adveniente tribulatione inlarescat. *Vah* est exprobratio malorum, ut in Evangelio: « Vah, qui destruit templum Dei ², » id est, exprobrandum est ei, qui de se talia jactat.

Vacca est Christus, ut in libro Numeri: « Vaccam rufam ætatis integræ, quæ non portavit jugum ³, » id est, Christum propter infirmitatem naturæ assumptæ sexu feminæ notatum omni perfectione integrum, velutque peccato subjectum. *Vacca*, plebs Israelitica, ut in propheta: « Sicut vacca lasciviens declinavit Israel ⁴, » id est, propter petulantiam ad malum proruit Israel. *Vacca*, sensualitas, ut in Genesi: « Sume tibi vaccam triennem ⁵, » id est, redige sensualitatem servam sub dominio sanctæ Tri-

nitatis. Per *vaccam* viri sancti, ut in libris Regum: « Gradiebantur vaccæ pergentes et mugientes ⁶, » quod in religionem cedunt sancti bene vivendo, et iis qui ei affines sunt compassionem discretam exhibent. Per *vaccas* principes Israel, ut in Amos: « Audite hæc, vaccæ pingues ⁷, » id est, auscultate, o principes arrogantes. Per *vaccas* animæ insipientes, ut in Psalmis: « Congregatio taurorum in vaccis populorum ⁸, » id est, conventicula hæreticorum ad decipiendas animas insipientium.

Vagina est prava cogitatio, ut in Job ⁹: « Eductus et egrediens ¹⁰, » ad opus malum de cogitatione. *Vagina*, misericordia, ut in Evangelio: « Mitte gladium tuum in vaginam ¹¹, » id est, converte destructionem tuam in misericordiam.

Vallis est vita præsens, ut in Psalmis: « Ascensiones in corde suo disposuit, in valle lacrymarum ¹², » quod vir sanctus per merita nititur quotidie ascendere in præsentī vita. *Vallis*, mens humilis, ut in Evangelio: « Omnis vallis implebitur ¹³, » id est, mens humilis plenitudinem gratiæ habebit. Per *valles* mentes iniquorum, ut in Job: « Sicut torrens, qui raptim transit in convallibus ¹⁴, » id est, dictionis impetus ex abrupto se immerget iniquorum mentibus. Per *valles* humiles, ut in Psalmis: « Et valles abundabunt frumento ¹⁵, » quod humiles verbo replebuntur divino.

Vapor est cæcitas cordis, ut in Joële: « Sanguinem et ignem et vaporem fumi ¹⁶, » id est, crudelitatem malitiæ, et ardorem concupiscentiæ, et cæcitatē ignorantæ. *Vapor*, status vitæ præsentis, ut in Epistola Jacobi: « Vapor est ad modicum patens ¹⁷, » id est, nullam stabilitatem habens.

Vas est intelligentia Divinitatis, ut in Exodo: « Omne vas aureum in donaria Domini separatam est ¹⁸, » quod quidquid de divinitate ejus intelligimus, totum hoc gratiæ ascribere debemus. *Vas*, approbatio Dei, ut in Actibus apostolorum: « Vas electionis iste est mihi ¹⁹, » id est, in consorcio electorum me approbante assumptus est iste. *Vas*, corpus nostrum, ut in Paulo: « Ut sciat unusquisque vas suum possidere in sanctificatione ²⁰, » id est, corpus suum conservare in castitate. Per *vasa* sancti angeli, ut in Exodo: « Et omnium vasorum in cultum ejus ²¹, » quod pro posse nostro illos quoque angelos in serviendo Deo imitari debemus. Per *vasa* prophetæ, ut in Job: « Nec commutabuntur pro ea vasa auri excelsa et eminentia ²², » quod Christo comparari non possunt prophetæ, si fideles per vitam et apparentes per famam. Per *vasa* hæretici, ut in Psalmis: « Et in eo paravit vasa mortis ²³, » quod in sacram Scripturam offendunt hæretici parati ad poenam perditionis. Per *vasa* corda nostra, ut in Evangelio: « Prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis ²⁴, » quod

¹ Job xxxix, 28. ² Matth. xxvii, 40. ³ Num. xix, 2. ⁴ Ose. iv, 16. ⁵ Gen. xv, 9. ⁶ I Reg. vi, 12. ⁷ Amos iv, 1. ⁸ Psal. lxxvii, 31. ⁹ Job xx, 25. ¹⁰ Joan. xviii, 41. ¹¹ Ps. lxxxiii, 7. ¹² Isa. xl, 4. ¹³ Job vi, 15. ¹⁴ Ps. lxxiv, 14. ¹⁵ Joel ii, 30. ¹⁶ Juc. iv, 14. ¹⁷ Exod. xxxv, 22. ¹⁸ Act. ix, 15. ¹⁹ I Thess. iv, 1. ²⁰ Exod. xxv, 9. ²¹ Job xxviii, 17. ²² Psal. vii, 14. ²³ Matth. xxv, 4.

veram electi habent gloriam in conscientiis suis. Per *vasa* corpora nostra, ut in libris Regum : « Et puerorum *vasa* sunt sacra ¹, » quod sunt corpora mansuetorum et humilium munda. Per *vasa* homines, ut in libris Regum : « Et mitte inde in omnia *vasa* hæc ², » quod sancta mater, Ecclesia, vocatis ad fidem hominibus liquorem administrat gratiæ. Per *vasa*, reprobi, ut in Isaia : « Et in vasis papyri super aquas ³; » quod ex reprobis hominibus constituet sibi Antichristus prædicatores, quos aliis ad mortem defluentibus faciet esse prælatos.

Vectis est crux Christi, ut in libro Numeri : « Quam portaverunt in vecte duo viri ⁴, » id est, Christum in cruce crediderunt duo populi. *Vectis*, humanitas Christi, ut in Job : « Et posui vectem et ostia ⁵, » quod malitiæ hujus sæculi Christus incarnatus et apostoli ejus restituerunt. *Vectis*, diabolus, ut in Isaia : « Super Leviathan serpentem vectem ⁶, » id est, super diabolum venenosum. Et dicuntur per *vectes* viri sancti, ut in Exodo : « Facies et vectes de lignis Sethim ⁷, » id est, virtutibus fortibus viros exornatos. Per *vectes*, spiritus maligni, ut in Psalmis : « Et vectes ferreos confregit ⁸, » id est, spiritus malignos per malitiam duos superavit.

Velum est obscuritas litteræ, ut in Evangelio : « Velum templi scissum est ⁹, » *Velum*, cælum, ut in Levitico : « Summus pontifex introibit intra velum, » id est, Christus penetravit cælum.

Vellus est virgo Maria, ut in Psalmis : « Descendit sicut pluvia in vellus ¹⁰, » id est, per Spiritum sanctum veniet Christus in uterum virginis.

Vena est Christus Dominus, ut in Jeremia : « Venam aquarum viventium, Dominum ¹¹, » id est, originem virtutum indeficientium, Dominum. Per *venas* libri divinæ paginæ, ut in Job : « Habet argentum venarum suarum principia ¹², » quod divina pagina libros sanctos continet. Per *venas* sublimitates internæ locutionis, ut in Job : « Venas susurri ejus ¹³, » id est, subtilitates internæ locutionis. Per *venas* peccata, ut in Osea : « Et siccabit venas ejus, quod Christus natus ex virgine peccata mundi abstulit.

Venenum est malitia, ut in Psalmis : « Venenum aspidum sub (labiis) eorum ¹⁴, » id est, malitia dæmonum in mentibus eorum.

Ventus est Dominus, ut in Osea : « Adducet ventum urentem Dominus ¹⁵, » id est, proferet Christum mundum corripientem Dominus. Per *ventum* iniquitas mentis, ut in Job : « Contra folium quod vento rapitur ¹⁶, » id est, contra mentem quæ in iniquitate sua continetur. *Ventus*, vita præsens, ut in Job : « Ventus transiens fugabit eos ¹⁷, » quod

præsentis vitæ instabilitas aufert a viris sanctis voluntatem hic diu commorandi. *Ventus*, persecutio, ut in Psalmis : « Et sicut stipulam ante faciem venti ¹⁸. » *Ventus*, tribulatio magna, ut in Ezechiele : « Ventus turbinis veniebat ab Aquilone ¹⁹, » id est, tribulatio persecutionis immanis processit a pravorum infidelitate. *Ventus*, interior tentatio, ut in Psalmis : « Tanquam pulvis quem projicit ventus ²⁰, » id est, sicut lætus animus, quem tentationis commovet flatus. *Ventus*, spiritus malignus, ut in Ecclesiaste : « Qui observat ventum, non seminat ²¹, » quod qui nimis diabolicam adversitatem metuit, bono operi non insistit. Per *ventum* dona Spiritus sancti, ut in Psalmis : « Qui producit ventos de thesauris suis ²², » quod dona spiritualia de cordibus electorum suorum Dominus in bono producit. Per *ventos* animæ sanctæ, ut in Job : « Qui fecit ventis pondus ²³, » id est, maturitatem sanctitatis electorum contulit mentibus. Per *ventos* malitiæ, ut in Jeremia : « Traxerunt ventos quasi dracones ²⁴, » quod ad opus pravam malitias produxerunt viri crueles

Venter est humanitas Christi, ut in Cantico : « Venter ejus eburneus ²⁵, » quod humilitas Christi ab omni erat peccati pollutione aliena. *Venter*, Ecclesia, ut in Psalmis : « In medio ventris mei ²⁶, » id est, in medio Ecclesiæ meæ. *Venter*, fons baptismi, ut in Cantico : « Venter tuus sicut acervus tritici ²⁷, » quod fructus baptismi Dei verbo sanctificatur. *Venter*, mens humana, ut in Parabolis : « Qui investigat omnia secreta ventris ²⁸, » quod irradiatio internæ lucis scrutatur omnia occulta mentis. *Venter*, conversatio nostra, ut in Apocalypsi : « Et faciet amaricari ventrem tuum, sed in ore tuo erit dulcis, tanquam mel ²⁹; » quod quo dulcius nobis sapit sacra Scriptura in palato cordis, eo austeriorem abjecta omni suavitate carnali conversationem exercemus. *Venter*, cor compunctum, ut in Jeremia : « Ventrem meum doleo ³⁰, » id est, eo, quod bonum omisi, et malum admisi, duplici in corde dolore compungor. *Venter*, avaritia, ut in Job : « Nec est satiatius venter ejus ³¹, » id est, non est impleta avaritia ejus. *Venter*, memoria hominis, ut in Job : « Et de ventre ejus extrahet eas Deus ³², » quod justo judicio ejus verba sancta ab impii Deus aufert memoria, quæ eum videt nolle servare in vita.

Ventilabrum est discrimen judicii, ut in Evangelio : « Cujus ventilabrum est in manu ejus ³³, » id est, discrimen judicii in potestate ejus.

Vepres sunt punctiones vitiorum, ut in Isaia : « Super humerum populi mei, spinæ et vepres ³⁴, » quod etiam electos tentationes vitiorum molestant et punctiones. *Vepres*, persequentes Judæi, ut in

¹ I Reg. xxi, 5. ² IV Reg. iv, 4. ³ Isa. xviii, 2. ⁴ Num. xiii, 24. ⁵ Job xxxviii, 10. ⁶ Isa. xvii, 1. ⁷ Ex. xxv, 43. ⁸ Psal. cvi, 16. ⁹ Matth. xxvii, 51; Marc. xv, 38; Luc. xxiii, 45. ¹⁰ Psal. lxxi, 6. ¹¹ Jer. xvii, 13. ¹² Job xxviii, 1. ¹³ Job iv, 12. ¹⁴ Psal. cxxxix, 4. ¹⁵ Ose. xiii, 15. ¹⁶ Job xiii, 25. ¹⁷ Job xxxvii, 21. ¹⁸ Psal. lxxxii, 14. ¹⁹ Ezech. i, 4. ²⁰ Psal. i, 4. ²¹ Eccle. xi, 4. ²² Psal. cxxxiv, 8. ²³ Job. xxviii, 25. ²⁴ Jer. xiv, 6. ²⁵ Cant. v, 14. ²⁶ Psal. xxi, 15. ²⁷ Cant. vii, 2. ²⁸ Prov. xx, 27. ²⁹ Apoc. x, 9. ³⁰ Jer. iv, 19. ³¹ Job xx, 20. ³² Ibid., v, 1. ³³ Matth. iii, 12; Luc. iii, 17. ³⁴ Isa. xxxii, 13.

Gènesi : « Inter vepres hærentem cornibus ¹, » A quod Christus persequentibus Judæis crucifixus est.

Vermis est Christus, ut in Psalmis : « Ego autem sum vermis, et non homo ², » id est, quod quibusdam non homo, sed tam vilis, ut vermis reputatus sum. *Vermis*, luxuria, ut in Job : « Dulcedo illius, vermes ³, » quod immundæ mentis dulcedo, luxuria est. *Vermis*, conscientia damnatorum, » reproborum conscientia in æternum eos corrodet. Per *vermes* corruptiones corporis nostri, ut in Job : « Et soror mea, vermibus ⁴, » quod in corruptionibus corpus nostrum vivit, et ad corruptiones tendit. Per *vermes* vestimenta inferni, ut in Isaia : « Et operimentum tuum vermes erunt ⁵, » quod diabolus et reprobos cruciabant infernales.

Ver est initium boni operis, ut in Psalmis : « Æstet B et ver tu plasmasti ea ⁶, » quod perfectos et insipientes Dominus formaverit.

Vertex est ratio mentis, ut in Psalmis : « Et in verticem [ipsius] iniquitas ejus descendet ⁷, » id est, rationem ejus iniquitatis exercebit. *Vertex*, sanctitas, ut in Deuteronomio : « De vertice antiquorum montium ⁸, » id est, de sublimi sanctitate primorum parentum.

Vestimentum est humanitas Christi, ut in Apocalypsi : « Habebat in vestimento suo scriptum : Rex regum, et Dominus dominantium ⁹, » quod Christus homo omnia regit, et omni creaturæ dominatur. *Vestimentum*, sancta Ecclesia, ut in Job : « In multitudine eorum consumitur vestimentum meum ¹⁰, » quod in multitudine hæreticorum perturbatur sancta Ecclesia. *Vestimentum*, bonum opus, ut in Isaia : « Vestimentum tibi est, esto princeps noster ¹¹, » id est, bonam operationem exerceas, esto prælatus noster. *Vestimentum*, corpus nostrum, quo anima nostra induitur, ut in Isaia : « Et vestimentum mixtum sanguine erit in combustione, et cibus, ignis ¹², » quod corpus pollutum libidine in gehennali erit concrematione. Per *vestimentum* ordo fidelium, ut in Psalmis : « Quod descendit in oram vestimenti ejus ¹³, » id est, gratia, quæ pervenit usque ad eum qui ultimus est in ordine fidelium. Per *vestimentum* viri sancti, ut in Cantico : « Et odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris ¹⁴, » quod sanetitas fidelium sanctitati orationis adæquatur. Per *vestimentum* opera justitiæ, ut in Job : « Et scidit vestimenta sua ¹⁵, » id est, per discretionem distulit bona opera sua. Per *vestimenta* opera divina, ut in Job : « Præparavit quidem vestimenta, sed justus vestietur illis ¹⁶, » quod pravus nonnunquam habet eloquia divina per intellectum, sed justus induetur per effectum. Per *vestimenta* membra corporis

nostris, ut in Ecclesiaste : « Omni tempore sint vestimenta tua candida ¹⁷, » id est, membra corporis tui a sorde libidinis munda. Per *vestimenta*, bona exempla, ut in Evangelio : « Et imposuerunt eum super vestimenta sua, » ne nudus ambulet ¹⁸, » id est, nisi conservet dona gratiæ sibi collata. ut eis privatus appareat.

Vestis est caro Christi, ut in Apocalypsi : « Et vestitus erat veste aspersa sanguine ¹⁹, » quod Christus apparuit in similitudine carnis peccati. *Vestis*, charitas, ut in Evangelio : « Et super vestimenta mea miserunt sortem ²⁰, » quod tanta res charitas est, ut nullus eam nisi integram et per sortem, id est, per divinam gratiam possit habere. *Vestis*, sancta Ecclesia, ut in Paulo : « Gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam neque rugam ²¹, » quod quasi quadam veste Deus Ecclesiam suam indutus est, qua nec pravitatem in actione, nec simulationem in intentione exercet. *Vestis*, quilibet munditiæ studens, ut in Evangelio : « Sprevit autem eum Herodes, indutum veste alba ²², » quod Christum in electis suis, qui victoriæ munditiæ student, diabolus in reprobis sprevit. *Vestis*, martyres Christi, ut in Evangelio : « Et vestem coccineam circumdederunt ei ²³, » quod sanctis martyribus usque ad sanguinem resistentibus Dominus induitur. Per *vestimenta*, sententiæ sacræ Scripturæ, ut in Genesi : « Et vestibus Esau valde bonis, quas apud se habebat domi, Jacob induit Rebecca ²⁴, » quod sententiis sacræ Scripturæ plebi Judaicæ spiritualiter mater gratiæ quas apud se servant in secreto populum exornavit gentilem.

Vestigia sunt operationes Dei, ut in Job : « Vestigia ejus secutus est pes meus ²⁵, » id est, operationes ejus in effectu explevi. *Vestigia*, visitationes Dei, ut in Job : « Forsitan vestigia ejus comprehendes ²⁶. » *Vestigia*, præsentia Dei, ut in Psalmis : « Et vestigia tua non cognoscentur, » quod præsentia Dei per affectum quidem in mente sentitur, sed per intellectum non comprehenditur. Per *vestigia* mala exempla, ut in Cantico : « Et abii post vestigia gregum tuorum ²⁷, » id est, imitare exempla prava fatuorum.

Vestibulum est vita æterna, ut in Ezechiele : « Vestibulum autem portæ erat intrinsecus ²⁸, » quod vita æterna, quæ merces est fidei, erit in patria cœlesti.

Vesper est Antichristus, ut in Job : « Et vesperum super filios terræ consurgere facis ²⁹, » quod Dominus permittit, ut Antichristus terrenis et reprobis dominetur.

Vespere est tempus incarnationis, ut in Exodo : « Vespere manducabunt carnes ³⁰, » id est, tem-

¹ Gen. xxi, 13. ² Psal. xxi, 7. ³ Job xxiv, 20. ⁴ Job xvii, 14. ⁵ Isa. xiv, 11. ⁶ Psal. lxxiii, 17. ⁷ Psal. vii, 17. ⁸ Deut. xxxiii, 15. ⁹ Apoc. xix, 16. ¹⁰ Job. xxx, 18. ¹¹ Isa. iii, 6. ¹² Isa. ix, 5. ¹³ Psal. cxxxiii, 2. ¹⁴ Cant. iv, 11. ¹⁵ Job i, 20. ¹⁶ Job xxvii, 16, 17. ¹⁷ Eccl. ix, 8. ¹⁸ Matth. xxi, 7; Marc. xi, 7; Luc. xix, 35; Joan. xii, 13. ¹⁹ Apoc. xix, 13. ²⁰ Matth. xxvii, 55; Marc. xv, 24; Luc. xxiii, 34; Joan. xix, 23. ²¹ Eph. v, 27. ²² Luc. xxiii, 11. ²³ Matth. xxvii, 28. ²⁴ Gen. xxvii, 15. ²⁵ Job xxiii, 11. ²⁶ Job xi, 7. ²⁷ Cant. i, 8. ²⁸ Ezech. xl, 9. ²⁹ Job xxxviii, 32. ³⁰ Exod. xvi, 12.

pore incarnationis spirituales refectionem habebitis. *Vespere*, perfectio, ut in Genesi: « Et factum est vespere et mane ¹, » id est, perfectio et initium operis.

Vespera est tentatio, ut in Job: « Et rursum expectabo vesperam ², » id est, securus expectabo tentationem. *Vespera*, terminus vitæ, ut in Isaia: « De mane usque ad vesperam finis me ³, » id est, qui me fecisti habere initium per natiuitatem, in termino vitæ meæ consummabis me per mortem. *Vespera*, adversitas, ut in Job: « De mane usque ad vesperam succidentur ⁴, » quod et in prosperitate reprobis per intemperantiam, et in adversitate per impatientiam ad defectum tendunt. *Vespera*, finis mundi, ut in Psalmis: « Convertentur ad vesperam ⁵, » quod in fine mundi reliquæ Judæorum salvæ fient.

Vespertilio est error mentis, ut in Levitico prohibetur ne quis comedat vespertilionem ⁶, id est, ne sequatur errorem.

Vesio est tumor, ut in Exodo: « Vesicæ turgentes ⁷, » id est, tumores superbientes.

Via est Christus, ut in Evangelio: « Ego sum via, veritas et vita ⁸, » quod in spe nobis est *via* in exemplo, *veritas* in promisso, *vita* in præmio. *Via*, bona conversatio, ut in Parabolis: « Via justorum absque offenculo ⁹, » id est, conversatio honorum absque criminali peccato. *Via*, rectitudo Ecclesiarum, ut in Job: « Nec ambulet per viam vinearum ¹⁰, » id est, non vivat secundum rectitudinem Ecclesiarum. *Via*, vita nostra, ut in Psalmis: « Dirige in conspectu tuo vias meas ¹¹, » id est, placitam fac tibi vitam meam. *Via*, status reproborum, ut in Parabolis: « Via impiorum tenebrosa ¹², » quod status per errorem reproborum est obscurus.

Via, raritudo vitæ præsentis, ut in Genesi: « Fiat Dan coluber in via ¹³, » quod illi qui præsentis vitæ dulcedinem diligunt, mollem se diabolo in Antichristo et lubricum exhibebit. Per *viam* opera Conditoris, ut in Job: « Ipse est principium viarum Domini ¹⁴, » quod ante opera sua cætera fecit angelum Deus. Per *vias* præcepta divina, ut in Psalmis: « Vias tuas, Domine, demonstra mihi ¹⁵, » id est, præcepta tua, Domine, inspira mihi. Per *vias* internæ cogitationes nostræ, ut in Psalmis: « Vias meas enuntiavi tibi ¹⁶, » id est, occultas meas cogitationes tibi per confessionem revelavi. Per *viam* actiones nostræ, ut in Job: « Nonne ipse considerat vias meas ¹⁷? » id est, cogitationes meas.

Viatores sunt viri sancti, ut in Job: « Interrogate quemlibet de viatoribus ¹⁸, » id est, consulite aliquem de viris sanctis, qui vitam præsentem viam computant.

Vici sunt homines religiosi, ut in Cantico: « Per

vicos et plateas quæram, quem diligit anima mea ¹⁹, » id est, in conversatione religiosorum et sæcularium, quæram aliquid ad Dominum pertinens, quod imitari possim. *Vici*, cives cœlestes, ut in Tobia: « Et per omnes vicos ejus cantabant Alleluia ²⁰, » quod habitantes in illa domo Domini in sæcula sæculorum laudabunt te.

Vidua est Ecclesia, ut in Job: « Et abstulerunt pro pignore bovem viduæ ²¹, » id est, hæretici, ut postmodum auditores subverterent, prius tollere nitebantur prædicatorem Ecclesiæ. *Vidua*, anima prava, ut in Levitico: « Viduam et repudiatam ²², » quod anima a Deo recedens, et pro malis operibus reprobata, Christi consortio digna non est. *Vidua*, anima hominis, ut in Job: « Et viduæ bene non fecit ²³, » id est, animæ suæ nihil utilitatis contulit. Per *viduas*, plebes hæreticis subjectæ, ut in Job: « Viduas dimisisti vacuas ²⁴, » id est, sub hæreticis reliquistis plebes bono opere vacuas.

Vigiles sunt sancti angeli, ut in Daniele: « In sententia vigiliam decretum est hoc ²⁵, » id est, in ministerio angelorum dispositum est. *Vigiles*, sancti pastores, ut in Cantico: « Lavenerunt me vigiles, qui custodiunt civitatem ²⁶, » id est, adoraverunt me pastores qui regunt Ecclesiam.

Villa est massa impiorum, ut in Evangelio: « Misit eum in villam, ut pasceret porcos ²⁷, » id est, associavit eum conventiculis impiorum, ut sensus nutritet immundos. *Villa*, dominum superbiæ, ut in Evangelio: « Villam emi, et ideo non possum venire ²⁸, » quod qui per factum superbiæ intumescunt, nequaquam ad supernam patriam tendunt. Per *villam* populi gentiles, ut in Cantico: « Commoremur in villa ²⁹, » quod Christus prædicatores suos monet in gentium populis.

Vinum est arcanum Deitatis, ut in Parabolis: « Miscuit vinum ³⁰, » quod Sapientia per carnem apparens Deitatis nobis revelavit secretum. *Vinum*, fervor Spiritus sancti, veram menti hominis lætitiæ infundit. *Vinum*, scientia legis, ut in Cantico: « Melicra sunt ubera tua vino ³¹, » quod sapientia Ecclesiæ excedit scientiam legis. *Vinum*, verbum Evangelii, ut in Cantico: « Guttur tuum sicut vinum optimum ³², » quod prædicatores suos suum annuntiant Evangelium. *Vinum*, contemplativus quisque, ut in Cantico: « Bibi vinum meum cum lacte meo ³³, » id est, incorporavi contemplativos simul et activos. *Vinum*, intelligentia spiritualis, ut in Evangelio: « Tu autem servasti vinum bonum ³⁴, » id est, spiritualibus servasti spiritualem intellectum. *Vinum*, sanguis Christi, ut in Genesi: « Lavabit stolam suam in vino ³⁵, » id est, effusione sanguinis sui mundabit Ecclesiam suam. *Vinum*, compunctio, ut in Psalmis: « Potasti nos vino compunctionis ³⁶. » *Vinum*, cor-

¹ Gen. 1, 5. ² Job vii, 4. ³ Isa. xxxviii, 12. ⁴ Job iv, 20. ⁵ Psal. xxxviii, 7, 15. ⁶ Lev. xi, 19. ⁷ Exod. ix, 9. ⁸ Joan. xiv, 6. ⁹ Prov. xv, 19. ¹⁰ Job xxiv, 18. ¹¹ Psal. v, 9. ¹² Prov. iv, 19. ¹³ Gen. xlix, 17. ¹⁴ Job xl, 14. ¹⁵ Psal. xxiv, 4. ¹⁶ Psal. cxix, 26. ¹⁷ Job xxxi, 4. ¹⁸ Job xxi, 29. ¹⁹ Cant. iii, 2. ²⁰ Tob. xiii, 22. ²¹ Job xxiv, 5. ²² Lev. xxi, 15. ²³ Job xxiv, 21. ²⁴ Job xxii, 9. ²⁵ Dan. iv, 14. ²⁶ Cant. iii, 5. ²⁷ Luc. xv, 15. ²⁸ Luc. xiv, 18. ²⁹ Cant. vii, 11. ³⁰ Prov. ix, 2. ³¹ Cant. 1, 2. ³² Cant. viii, 9. ³³ Cant. v, 4. ³⁴ Joan. xi, 10. ³⁵ Gen. iv, 11. ³⁶ Psal. lxx, 5.

reptio, ut in Evangelio : « Infundens oleum et vinum, » id est, consolationem et correptionem. *Vinum*, contemplatio, ut in Apocalypsi : « Et vinum et oleum * ne læseris ¹, » id est, contemplationem et actionem *ne læseris*, id est, ne corrumpas. *Vinum*, dilectio, ut in Cantico : « Et dabo tibi poculum ex vino condito ², » id est, dabo tibi lætitiā ex amore vero. *Vinum*, delectatio peccati, ut in Joële : « Et ululate omnes, qui bibitis vinum in dulcedine ³, » id est, pœnitēmini universi, qui consentitis in delectatione peccati. *Vinum*, amor mundi hujus, ut in Parabolis : « Ne * intuearis vinum, quando flavescit, cum splendet in utero color ejus ⁴; » id est, ne delecteris amore mundi, quando allicit, cum blandimento fragili arriserit decor ejus. *Vinum*, vindicta, ut in Apocalypsi : « Et hic bibet de vino iræ Dei ⁵, » id est, sentiet vindictam Dei, antequam judicium Dei inferat.

Vinea est Christus, ut in Cantico : « Videamus si floruerit vinea ⁶, » id est, si in hominibus per fidem floruerit Christus. *Vinea*, Ecclesia, ut in Evangelio : « Ite et vos in vineam meam ⁷, » id est, bene vivendo in Ecclesia, laborate in Ecclesia mea. *Vinea*, sacra Scriptura, ut in Job : « Et vineam ejus, * quam vi oppresserunt, vindemiant ⁸; » quod hæretici scripturam viri catholici, quem affixerunt, sibi vindicant. *Vinea* anima hominis, ut in Joële : « Posuit vineam meam in desertum ⁹, » id est, bonis spiritualibus evacuavit animam meam. *Vinea*, Ecclesia de gentibus, ut in Psalmis : « Vineam de Ægypto trastulisti ¹⁰, » id est, Ecclesiam gentium de tenebris ignorantie ad lumen veritatis perduxisti, quod Ægyptus *tenebras* sonat. *Vinea*, Synagoga, ut in Cantico : « Vineam meam non custodivi ¹¹, » quod Synagogam ob incredulitatem Dominus a se abjecit. *Vinea*, vita cujuslibet negligentis, ut in Parabolis : « Et per vineam viri stulti transivi ¹², » id est, intuitus sum vitam negligentis. *Vinea*, hypocrita, ut in Job : « Lædetur quasi vinea in primo flore hotrus ejus ¹³, » quod actio hypocrite per laudis humanæ favorem corrumpitur in prima sui ostensione. Per *vineam* fideles populi, ut in Cantico : « Posuerunt me custodem in vineis ¹⁴, » id est, elegerunt me prælatum in populis.

Vincula sunt infirmitates humanitatis assumptæ in Christo, ut in Job : « Et vincula ejus quis solvit ¹⁵? » quod per resurrectionem, gratiam omnem Deus Pater in Christo * infirmitatem mutavit in virtutem. *Vincula*, peccata, ut in Psalmis : « Dirupisti vincula mea ¹⁶, » id est, dissolvisti peccata mea.

Vipera est tentatio diaboli, ut in Job : « Et * accedet ad eum lingua viperæ ¹⁷, » id est, mortem animæ per consensum prosternet eum suggestio diaboli.

Vipera, actus peccati, ut in Isaia : « Leo et læena, et ex eis vipera ¹⁸, » id est, diabolus suggerens, concupiscentia lascivians, et actus malus ex eis procedens.

Vir est Christus, ut in Jeremia : « Femina circumdabit virum ¹⁹, » id est, virgo Maria concipiet Christum. *Vir*, intellectus, ut in Evangelio : « Voca virum tuum huc ²⁰, » id est, collige ad te sensum tuum, et spiritualiter intellige me. *Vir*, animus noster, ut in Genesi : « Deditque viro suo, qui comedit ²¹, » quod caro peccati delectatione polluta animum quoque ad consensum * trahit. *Vir*, diabolus, ut in Psalmis : « A viro iniquo libera me, Domine ²², » id est, a diabolo, qui amator est iniquitatis, libera me. *Vir*, error animæ, ut in Evangelio : « Et hunc quem habes, non est tuus vir ²³, » id est, non sponso, videlicet sano * intellectus, copularis, sed in adulterio erroris meretricaris. Per *viros* robusti quique et spirituales, ut in Job : « De quo cecinerunt viri ²⁴, » * quem prædicaverunt doctores in bono opere robusti. Per *viros* hæretici, ut in Psalmis : « Viri sanguinum declinate a me ²⁵, » id est, o hæretici, qui per deceptionem animarum sanguinem bibitis, fugite a me. Per *viros* quinque sensus corporales, ut in Evangelio : « Quinque enim viros (habuisti) ²⁶, » id est, sensibus quinque corporis tui adhæcisti.

Virgo est illa omnium decus virginum, ut in Isaia : « Ecce virgo concipiet, et pariet filium ²⁷, » id est, Maria Christum in partu illæsa, quod in concepta incorrupta. *Virgo*, sancta Ecclesia, ut in Paulo : « Despondi enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo ²⁸, » quod insistebat idem prædicator egregius offerre Ecclesiam sine macula et ruga Salvatori * tuo. *Virgo*, anima sancta, ut in Levitico : « Virginem * ducit uxorem ²⁹, » quod animam fidelem sibi junget per amorem. *Virgo*, meas prava, et in Isaia : « Sede in pulvere, virgo filia Babylonis ³⁰, » quod molliter moratur in terrena cogitatione a bono opere sterilis animæ vitiorum * confusione subjecta. *Virgo*, plebs Judæorum, ut in propheta : « Virgo Israel projecta est ³¹, » id est, plebs Judaica sterilis et infructuosa ob incredulitatem reprobata est.

Virga est verbum manens, ut in Exodo : « Teneat caudam, versaque est in virgam ³², » quod electi in uno eodemque Christo Deum et hominem credunt esse Dominum. *Virga*, humanitas Christi, ut in Paulo : « Et virgam Aaron, quæ frouduerat ³³, » quod humanitas Christi, veri sacerdotis, omni sanctitatis decore fulgebat. *Virga*, potestas Christi, ut in Psalmis : « Virgam virtutis tuæ (emittet Dominus ex Sion ³⁴,) » id est, potestatem fortitudinis suæ producet ex populo Judæorum. *Virga*, vexillum crucis, ut in Exodo : « Tulitque Aaron virgam coram Pha-

¹ Apoc. vi, 6. ² Cant. viii, 2. ³ Joel. i, 5. ⁴ Prov. xxiii, 31. ⁵ Apoc. xiv, 10. ⁶ Cant. vii, 12. ⁷ Matth. xx, 4, 7. ⁸ Job. xxiv, 6. ⁹ Joel. i, 7. ¹⁰ Psal. lxxix, 9. ¹¹ Cant. i, 6. ¹² Prov. xxiv, 30. ¹³ Job xv, 33. ¹⁴ Cant. i, 6. ¹⁵ Job xxxix, 8. ¹⁶ Psal. cxv, 16. ¹⁷ Job xx, 16. ¹⁸ Isa. xxx, 6. ¹⁹ Jer. xxxi, 22. ²⁰ Joan. iv, 14. ²¹ Gen. iii, 6. ²² Psal. cxl, 2. ²³ Joan. iv, 18. ²⁴ Job xxxvi, 24. ²⁵ Psal. cxxxviii, 19. ²⁶ Joan. iv, 18. ²⁷ Isa. vii, 14. ²⁸ II Cor. xi, 2. ²⁹ Lev. xxi, 15. ³⁰ Isa. xlvi, 1. ³¹ Amos v, 2. ³² Exod. iv, 4. ³³ Hebr. ix, 4. ³⁴ Psal. cix, 2.

raoue ¹, » quod ordo prædicatorum vexillum crucis A coram regibus et principibus prædicabat. *Virga*, mater Christi, ut in Isaia : « Egredietur virga de radice Jesse ², » id est, procedet Maria de progenie Jesse. *Virga*, fides, ut in Exodo : « Virgam tolle in manu tua, in qua facturus es signa ³, » id est, fidem rectam imple in operatione, per quam debes operari miracula. *Virga*, correptio, ut in Psalmis : « Virga tua et baculus tuus ⁴, » id est, correptio et consolatio tua, « Ipsa me consolata sunt. » *Virga*, congregatio justorum, ut in Psalmis : « Redemisti virgam hereditatis tuæ ⁵, » id est, a potestate diaboli exuisti hæredes regni tui. *Virga*, castigatio divina, ut in Jeremia : « Virgam vigilantem ego video ⁶, » id est, electionem divinam electos tangentem ego aspicio. *Virga*, terror legis, ut in Job : * « Auferet a me virgam tuam ⁷, » id est, legalem timorem. *Virga*, divina persecutio, ut in Jeremia : « In virga indignationis ejus, » id est, in percussione distractionis ejus. *Virga*, sententia judicis, ut in Isaia : « Et percutiet terram virga oris sui ⁸ » id est, damnabit peccatores sententia * judicis sui.

Virgula est sancta Ecclesia, ut in Cantico : « Sicut virgula fumi ex * Aaron ⁹, » id est, sancta Ecclesia famam ex se emittens ex virtutibus.

Virentia sunt æterna bona, ut in Job : « Et virentia quæque perquirat ¹⁰, » id est, ea quæ æterna bona sunt, habere studet.

Virtutes sunt angeli, ut in Evangelio : « Nam virtutes caelorum movebuntur ¹¹, » id est, angeli in judicio concutientur.

Visio est revelatio, ut in Daniele : « Visio apparuit mihi ¹², » id est, revelatio secretorum Dei innotuit mihi. *Visio*, vita hypocritarum, ut in Job : « Transibat sicut visio nocturna ¹³, » id est, deficiet obscura hypocritarum vita.

Viscera sunt mentes hominum, ut in Job : « Qui posuit in visceribus hominum ¹⁴, » id est, in mentibus hominum, « sapientiam, nisi ego? » *Viscera*, affectiones cordis, ut in Job : « Effudit in terra viscera mea ¹⁵, » id est, dilabi permisit in terrenis affectiones meas. *Viscera*, superbia iniquorum, ut in Job : « Viscera ejus plena sunt adipe ¹⁶, » id est superbi motus pleni sunt jucunditate terrena.

Vitis est Christus, ut in Evangelio : « Ego sum vitis ¹⁷, » quod ipse origo *, robor est omnium bonorum. *Vitis*, fides, ut in Genesi : « Et ad vitem, o * filii mi, asinam tuam ¹⁸, » id est, sacramentis fidei alligant Ecclesiam suam. *Vitis*, quilibet subversus, ut in Jeremia : « Quomodo conversa es in amaritudinem vitis alienæ? ¹⁹, » id est, quomodo sic ex bono et sancto malus effectus es et perversus?

Vita est gloria temporalis, ut in Job : « Et vita iis

qui in amaritudine vitæ sunt ²⁰, » id est, quorum gloria confertur temporalis viris sanctis, qui assiduis lamentis vacant. *Vita*, approbatio exterioris actionis, ut in Parabolis : « Vita carniū sanitas cordis ²¹, » quod benevolentia mentis exercitium commendat exterioris actionis.

Vitta est sancta prædicatio, ut in Cantico : « Sicut vitta coccinea labia tua ²², » quod per prædicationes suas cogitationum fluxa in mentibus auditorum prædicatores restringunt. *Vitta*, spes celestium, ut in Exodo : « Ligabisque eam vitta hyacinthina ²³, » id est, virtutem per spem celestium confirmabis in mente tua. Per *vittas* præcepta divina, ut in libro Numeri : « Ponentes in eis vittas hyacinthinas ²⁴, » id est, habentes in cordibus suis præceptiones divinas.

Vitulus est Christus, ut in Genesi : « Tulit vitulum de armento ²⁵, » id est, Christum de genere patriarcharum natum. *Vitulus*, superbia cordis, ut in Levitico : « Offerat pro peccato suo vitulum ²⁶, » id est, pro venia commissi sui superbum in corde suo humiliet motum. *Vitulus*, Redemptor passus, ut in Evangelio : « Vitulum saginatum occidit ²⁷, » quod omnis sanctitatis plenitudine ornatus Dominus Jesus Christus pro peccatoribus mortuus est. *Vitulus*, diabolus, ut in Exodo : « Fecerunt vitulum et adoraverunt ²⁸, » id est, susceperunt in se diabolum, et ei servierunt. *Vitulus*, caro nostra, ut in libris Regum : « Et immolaverunt vitulum, et obtulerunt puerum Heli ²⁹, » quod tunc digne Deo offertur puritas, si prius mactetur lascivia carnis. Per *vitulos* Judæi, ut in Psalmis : « Circumdederunt me vituli multi ³⁰, » id est, persecuti sunt me Judæi superbi. Per *vitulos* lascivientes cordis motus, ut in Psalmis : « Tunc imponent super altare tuum vitulos ³¹, » id est, in mente sua mortificabunt motus lascivos.

Vitula est caro Christi, ut in libro Numeri : « Ut adducant ad te vitulam rufam ³², » id est, Christi carnem, ob peccati similitudinem tali colore vocatam. *Vitula*, uxor hominis, ut in libro Judicum : « Nisi arassetis in vitula mea ³³, » id est, nisi acquisissetis ab uxore mea. *Vitula*, mens prava, ut in Osea : « Vitula Ephraim docta diligere trituram ³⁴, » id est, mens prava terrenæ inquietudini assueta

Vitrum est status civium celestium, ut in Job : « Non adæquabitur ei aurum vel vitrum ³⁵, » quod Christo comparari non possunt vel sancti in hac vita fulgentes, vel cives celestes, mutuas adinvicem cogitationes providentes. *Vitrum*, fallax blandimentum hujus sæculi, ut in Parabolis : « Cum splenduerit in vitro color ejus ³⁶, » id est, cum arriserit in fallaci blandimento species amoris mundialis.

¹ Exod. vii, 10. ² Isa. xi, 1. ³ Exod. iv, 17. ⁴ Psal. xxii, 4. ⁵ Psal. lxxiii, 2. ⁶ Jer. i, 11. ⁷ Job ix, 34. ⁸ Isa. xi, 11. ⁹ Cant. iii, 6. ¹⁰ Job xxxix, 11. ¹¹ Luc. xxi, 26. ¹² Dan. viii, 1. ¹³ Job xx, 8. ¹⁴ Job xxxviii, 36. ¹⁵ Job xvi, 14. ¹⁶ Job xxi, 24. ¹⁷ Joan. xv, 4, 5. ¹⁸ Gen. xlix, 11. ¹⁹ Jer. ii, 21. ²⁰ Job xxxix, 20. ²¹ Prov. xiv, 30. ²² Cant. iv, 5. ²³ Exod. xxviii, 37. ²⁴ Num. xv, 38. ²⁵ Gen. xviii, 7. ²⁶ Lev. iv, 5. ²⁷ Luc. xv, 27. ²⁸ Exod. xxxii, 8. ²⁹ I Reg. i, 25. ³⁰ Psal. xxi, 13. ³¹ Psal. l, 21. ³² Num. xix, 2. ³³ Jud. xiv, 18. ³⁴ Ose. x, 11. ³⁵ Job xxviii, 17. ³⁶ Prov. xxiii, 31.

Volucres sunt animæ sanctæ, ut in Job : « Volucres quoque cœli latent ¹ ; » quod nec sanctæ animæ ad plenam Dei agnitionem in hac vita pertingere possint. *Volucres*, principes sæculi hujus, ut in Evangelio : « Ita ut volucres cœli requiescant in ramis ejus ², » id est, summi principes sæculi hujus paudent in sacramentis ejus. *Volucres*, superbi quique, ut in Psalmis : « Volucres cœli et pisces maris ³, » id est, superbos sæculi, et curiosos universos in profundis. *Volucres*, maligni spiritus, ut in Evangelio : « Et volucres cœli comederunt illud ⁴. »

Vomer est acumen sanctæ religionis, ut in libro Judicum : « Percussit * sexcentos viros vomere Philistiim ⁵, » quod sanctus potestates tenebrarum per acumen religionis suæ prosternit. Per *vomeres* prædicationes, ut in Isaia : « Et conlabunt gladios suos in vomeres ⁶, » id est, mutabunt linguarum suarum asperitates in salubres cogitationes.

Vox est Filius Dei, ut in Psalmis : « Vox Domini super aquas ⁷, » quod Filius Dei in carnæ locutus est ad homines. *Vox*, contemplatio, ut in Ezechiele : « Cum fieret vox super * frumentum ⁸, » id est, cum in contemplatione veritatis naturam excederet angelicam. *Vox*, prædicationis doctorum, ut in Cantico : « Sonet vox tua in auribus meis ⁹, » id est, audiatur prædicationis tua ab obedientibus meis. *Vox*, motus concupiscentiæ, ut in Job : « Rugitus leonis et vox læænæ ¹⁰, » id est, suggestio diaboli et motus concupiscentiæ. *Vox*, compunctio, ut in Ezechiele : « Et vocem commotionis magnæ ¹¹, » id est, clamorem doloris magni. *Vox*, exhortatio divina, ut in Isaia : « Et aures tuæ audiente vocem post tergum monentis ¹², » id est, tu, qui Deo per peccatum dorsum dedisti, ut ad eum per pœnitentiam faciem convertas, salubrem intus percipies admonitionem. *Vox*, suggestio hostis, ut in Job : « Non exaudierunt vocem exactoris ¹³, » id est, non consenserunt suggestioni tentationis. *Vox*, terror persecutionis, ut in Psalmis : « Elevaverunt flumina vocem suam ¹⁴, » id est, crexerunt superbi persecutores comminationem suam.

Vultus est cognitio veritatis, ut in Psalmis : « Illuminet vultum suum super nos ¹⁵, » id est, infundat cognitionem veritatis. *Vultus*, prava mens, ut in Job : « Vultum judicum ejus operit ¹⁶, » quod mentem eorum, qui Christum judicaverunt, error obscuravit : « Si enim cognovissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent ¹⁷. »

Vultur est redemptor noster, ut in Job : « Nec oculus vultus ejus intuitus ¹⁸, » quod Synagoga per obedientiam non approbavit præcepta Salvatoris. *Vultur*, quilibet raptor, ut in lege prohibemur comedere vulturem ¹⁹, id est, imitari raptorem

Vulnus est peccatum, ut in Job : « Concidit me vulnere super vulnus ²⁰, » id est, peccato super peccatum in quibusdam, qui mihi per fidem inhaerent... permisit. *Vulnus*, tribulatio, ut in Parabolis : « Liver vulneris absterget mala ²¹, » duritia tribulationis curat peccata. *Vulnus*, charitas, ut in Cantico : « Vulnerata charitate ego sum ²², » id est, cuspe dilectionis vulnerata sum. *Vulnus*, flagelli dolor, ut in Job : « Medetur ipse et vulnerat ²³, » id est, flagellat et consolatur. Per *vulnus* angustiae nostræ, ut in Job : « Et multiplicavit vulnera mea ²⁴, » quod multiplices sunt angustiae quas patitur sancta Ecclesia in presenti vita.

Vulpes est Herodes, ut in Evangelio : « Ite, dicite vulpi illi ²⁵, » id est, fraudulento Herodi. Per *vulpes* dolosi quilibet, ut in Evangelio : « Vulpes foreas habent ²⁶, » quod fraus et dolus sunt in mentibus impiorum. Per *vulpes* hæretici, ut in Cantico : « Capite nobis vulpes parvulas ²⁷, » id est, caveto hæreticos fraudulentos. Per *vulpes*, persecutores, ut in libro Judicum : « Samson vulpes cum facibus ardentibus fecit discurrere per sata Philistinorum ²⁸, » quod Christus nonnunquam fideles permittit persecutores bona destruere impiorum. Per *vulpes* spiritus maligni, ut in Psalmis : « Tradetur in manus gladii, partes vulpium erunt ²⁹, » id est, damnabuntur in iudicio, « et ibunt in ignem æternum, qui præparatus est diabolo et angelis ejus. »

Ubera sunt duo Testamenta, ut in Cantico : « Duo ubera tua sicut duo hinnuli ³⁰, » quod duo Testamenta, duo per intellectum surgunt populi. *Ubera*, mystica verba sacræ Scripturæ, ut in Parabolis : « Qui fortiter premit ubera ad eliciendum lac, exprimit butyrum ³¹, » id est, qui diligenter discutit profunda verba ad extrahendam dulcedinem pinguem, inde colligit intellectum. *Ubera*, duo charitatis præcepta, ut in Cantico : « Pulchriora sunt opera tua vino ³², » id est longe sunt meliora geminæ charitatis insignia dilectione carnali. *Ubera*, illicita blandimenta, ut in Job : « Cur lactatus uberibus ³³? » id est, cur me noxia fovebant blandimenta? *Ubera*, illicita desideria, ut in Parabolis : « Veni, inebriemur uberibus, et fruamur cupitis amplexibus ³⁴, » id est, reficiamur licitis desideriiis, et instabitur desiderabilibus delectationibus.

Ulcus est consuetudo mala, ut in Levitico : « Lepra est orta in ulcere ³⁵, » id est, culpa inveterata apparet malitia. Per *ulcera* peccata, ut in Evangelio : « Sed et canes veniebant, et lingebant ulcera ejus ³⁶, » quod prædicatores docebant et curabant populi peccata gentilis.

Ululæ sunt iniqui, ut in Isaia : « Et * respondebant ululæ in conspectu ejus ³⁷, » quod extra pravorum

¹ Job xxviii, 21. ² Matth. xiii, 32. ³ Psal. viii, 9. ⁴ Luc. viii, 5. ⁵ Jud. iii, 51. ⁶ Isa. ii, 4. ⁷ Psal. xxviii, 5. ⁸ Ezech. i, 25. ⁹ Cant. ii, 14. ¹⁰ Job iv, 10. ¹¹ Ezech. iii, 10. ¹² Isa. xxx, 21. ¹³ Job iii, 18. ¹⁴ Psal. xcii, 3. ¹⁵ Psal. lxxvi, 2. ¹⁶ Job ix, 24. ¹⁷ I Cor. ii, 8. ¹⁸ Job xxviii, 7. ¹⁹ Lev. xi, 14. ²⁰ Job xvi, 15. ²¹ Prov. xx, 30. ²² Cant. ii, 5; v, 8. ²³ Job v, 18. ²⁴ Job ix, 17. ²⁵ Luc. xiii, 32. ²⁶ Matth. viii, 20. ²⁷ Cant. ii, 15. ²⁸ Jud. xv, 4, 5. ²⁹ Psal. lxii, 11. ³⁰ Cant. iv, 5. ³¹ Prov. xxx, 33. ³² Cant. i, 12; iv, 10. ³³ Job iii, 12. ³⁴ Prov. vii, 18. ³⁵ Lev. xiii, 20. ³⁶ Luc. xvi, 21. ³⁷ Isa. xiii, 22

permutationem quodammodo loquuntur in cogitationibus impii.

Ulmus est quilibet sæcularis, ut in Isaia: « Ponam in desertum abietem et ulmum ¹, » id est, in gentilitate constituam contemplativum et fidelem sæcularem prædicatorem sustentantem.

Umbilicus est ordo prædicatorum Ecclesiæ, ut in Cantico: « Umbilicus tuus crater tornatilis ², » quod prædicatores Ecclesiæ cum rectitudine operis poculum Infundunt prædicationis. *Umbilicus*, luxuria, ut in Job: « Et virtus ejus in umbilico ventris ejus ³, » quod diabolus femineo sicut et masculino per luxuriam maxime dominatur. *Umbilicus*, affectus carnalis, ut in Ezechiele: « Non est præcisus umbilicus tuus ⁴, » id est, non est abs te ablati carnalis affectus.

Umbra est humanitas, ut in Jeremia: * « Sub umbra veniemus inter gentes ⁵, » id est, in Sacramentis Incarnationis ejus animæ nostræ vitam accipiemus in præsentis sæculo. *Umbra*, protectio Christi, ut in Cantico: « Sub umbra illius, quem desideravi, sedi ⁶, » id est, in protectione Christi, quem diligo, requievi. *Umbra*, refrigerium consolationis, ut in Job: « Sicut cervus desiderat umbram ⁷, » sic tentatus desiderat refrigerium in tentatione. *Umbra*, duritia legis, ut in Job: « Et perducet in lucem umbram ejus ⁸, » id est, in mansuetudinem gratiæ mutant rigorem legis. *Umbra*, quilibet impius, ut in Job: « Protegunt umbræ umbram ejus ⁹, » quod peccatores peccatorem in culpa defendunt. *Umbra*, oblivio, ut in Job: « Obscureat eum tenebræ et umbra mortis ¹⁰, » quod sanctos martyres sola occidit mors corporis. *Umbra*, obscuritas infernalis, ut in Job: « Terram miseriæ et tenebrarum, ubi umbra [mortis] ¹¹, » quod infernus omni est miseria et caligine plenus, ubi obscuritas est æternæ damnationis.

Ungula est perfectio, ut in Job: « Terram unguis fodit, » quod prædicator sanctus duritiam in subjectis perfectione virtutis emollit. *Ungula*, ultima opera, ut in Exodo: * « Et permanebit ut unguis quidem ¹², » quod nec ultima opera, si tamen bona fuerint, relinquere debemus. Per *ungulas*, fines hujus mundi, ut in Genesi: « Mordens unguis equi ¹³, » quod per scientiam suam diabolus execrabit in Antichristo in fine mundi.

Unica est anima nostra, ut in Psalmis: « Et de manu canis unicum meam ¹⁴, » id est, de potestate hostis animam meam.

Unguentum est poenitentia, ut in Evangelio: « Attulit alabastrum unguenti ¹⁵, » id est, devotionem poenitentis animi. *Unguentum*, sancta conversatio, ut in Evangelio: « Et domus impleta est ex odore unguenti ¹⁶, » id est, Ecclesia est respersa

A fama conversationis suæ. Per *unguenta* dona Spiritus sancti, ut in Cantico: « Curremus in odore unguentorum tuorum ¹⁷, » id est, bene vivamus in exemplis virtutum tuarum. Per *unguenta* delectationes carnis, ut in libro Sapientiæ: « Vino sapientiæ et unguentis impleamus nos ¹⁸, » id est, suavitate mundi et delectatione carnis reficiamus nos.

Urna est humanitas Christi, ut in (Epistola ad) Hebræos: « Urna aurea habens manna ¹⁹, » id est, humanitas Christi, omnis virtutis suavitate plena.

Urtica est asperitas vitiorum, ut in Isaia: « Et pro urtica crescit myrtus ²⁰, » id est, pro asperitate vitiorum erit temperantia virtutum. Per *urticas* affectiones pravæ, ut in Isaia: « In domibus ejus orientur spinæ et urticae ²¹, » id est, in cogitationibus ejus erunt delectationes pingentes et affectiones mordentes.

Ursus est quilibet crudelis, ut in Isaia: « Vitulus et ursus pascentur ²², » id est, qui crudelis fuit, sacrae Scripturæ epulis reficietur. *Ursus*, immunditia, ut in libris Regum: « Leonem et ursum interfeci ego servus tuus ²³, » id est, superbiam et luxuriam ego extinxi. Per *ursum* imperatores Romani, ut in libris Regum: « Egressi sunt duo ursi de saltu ²⁴, » quod imperatores egressi de Roma vastaverunt Judæos.

Uterus est substantia Patris, ut in Psalmis: « Ex utero ante lucem genui te ²⁵, » quod ex substantia sua Pater ab æterno genuit Filium suum. *Uterus*, Synagoga, ut in Job: « Et orabam filios uteri mei ²⁶, » id est, humiliter allocutus sum homines Synagogæ. *Uterus*, gratia Dei, ut in Job: « De utero egressa est glacies ²⁷, » quod de gratia Dei exit Synagoga indurata.

Uter est sancta Ecclesia, ut in Psalmis: « Congregans sicut in utre aquas maris ²⁸, » quod Christus adunavit Ecclesiam suam populo gentili. *Uter*, littera legis, ut in Genesi: « Et tollens puerum et utrem aquæ imposuit scapulis ejus ²⁹, » quod Deus præcepta et litteram legis dedit populo Synagoge. *Uter*, mens prava, ut in Psalmis: « Statuit aquas quasi in utre ³⁰, » quod, ne ad effectum prodeant, malitias Dominus nonnunquam inclusit in prava cogitatione. *Uter*, corpus hoc mortale, ut in Psalmis: « Factus sum sicut uter in pruna ³¹, » id est, corpus meum mortali subditum est corruptioni. Per *utrem* corda spiritualium, ut in Evangelio: « Vinum novum in utres novos mittunt ³², » quod gratiam Dei corda bonorum per sanctitatem renovata accipiunt. Per *utrem* mentes pravorum, ut in Evangelio: « Neque mittunt vinum novum in utres veteres ³³, » quod donum gratiæ suæ Deus mentibus in consuetudine peccati inveteratis non infundit.

Vas est dilectio vitæ præsentis, ut in Jeremia:

¹ Isa. xli, 19. ² Cant. vii, 2. ³ Job xl, 11. ⁴ Ezech. xvi, 4. ⁵ Thren. iv, 20. ⁶ Cant. ii, 3. ⁷ Job vii, 2. ⁸ Job xii, 22. ⁹ Job xl, 17. ¹⁰ Job iii, 5. ¹¹ Job xxxix, 14. ¹² Exod. x, 26. ¹³ Gen. xlix, 17. ¹⁴ Ps. xxi, 21. ¹⁵ Luc. vii, 37. ¹⁶ Joan. xii, 3. ¹⁷ Cant. i, 4. ¹⁸ Sap. ii, 7. ¹⁹ Heb. ix, 4. ²⁰ Isa. lv, 15. ²¹ Isa. xlii, 13. ²² Isa. xi, 7. ²³ I Reg. xvii, 36. ²⁴ IV Reg. ii, 24. ²⁵ Ps. cix, 3. ²⁶ Job xix, 17. ²⁷ Job xxxviii, 29. ²⁸ Ps. xxxii, 7. ²⁹ Gen. xxi, 14. ³⁰ Ps. xxxii, 7. ³¹ Psal. cxviii, 83. ³² Matth. ix, 17. ³³ Matth. ix, 17

« Omnis homo qui comederit uvam acerbam, dentes ejus obstupescunt ¹, » quod, qui delectatione mundi, qui fructus intempestivus, fruitur, spiritualium sensuum ejus acumina decrescunt. *Vas*, opus pravum, ut in cantico Deuteronomii: « Uva eorum, uva fellis ², » id est, opus eorum, opus amaritudinis. Per *vas* fervor dilectionis, ut in Evangelio: « Nunquid colligunt de spinis uvas ³? » quod de hæreticis percipere non possumus fervorem veræ dilectionis.

Uxor est Ecclesia, ut in Apocalypsi: « Sponsam, uxorem agni ⁴, » id est, Ecclesiam, sponsam Christi. *Uxor*, sapientia justorum, ut in Psalmis: « Uxor tua sicut vitis abundans ⁵, » quod sapientia sanctorum internæ gratiæ humore ditatur. *Uxor*, exemplum bonum, ut in Levitico: « Virginem ducet uxorem ⁶, » id est, castum alterius exemplum in bona sibi conversatione copulabit. *Uxor*, actio bona, ut in Exodo: « Diligo uxorem et liberos, non egrediar liber ⁷, » id est, bonæ volo insistere actioni, et fructibus bonorum operum ⁸ volo adhuc ad libertatem exire contemplationis. *Uxor*, voluntas bona, ut in Genesi: « Arcam ingredi, tu et uxor tua ⁹, » id est, intra in quietem mentis tuæ cum bona et devota voluntate. *Uxor*, voluptas carnis, ut in Evangelio: « Uxorem duxi ¹⁰, » et ideo non possum ¹¹ ad regnum Dei festinare.

X

X P S, est Dominus Jesus, ut in Psalmis: « Adversus Dominum et adversus Christum ejus ¹², » quod Herodes rex et Judæi cum principibus suis conspiraverunt contra Deum Patrem et Filium ejus. Per *christos* viri sancti, ut in Psalmis: « Nolite tangere christos meos ¹³: » id est, nolite perturbare viros sanctos Spiritus mei gratia inunctos.

Y

YADES. — YDRIÆ. — YDROPICUS. — YSOPUS.

Yades sunt sancti doctores, ut in Job: « Qui facit Arcturum et Oriones et Hyades ¹⁴, » quod Dominus sanctam Ecclesiam statuit, et in ea martyres protulit et spirituales doctores.

¹ Jer. xxxi, 30. ² Deut. xxxii, 32. ³ Matth. vii, 16. ⁴ Apoc. xxi, 9. ⁵ Ps. cxxvii, 3. ⁶ Lev. xxi, 13. ⁷ Exod. xxi, 5. ⁸ Gen. vii, 4; Luc. xiv, 20. ⁹ Psal. ii, 2. ¹⁰ Psal. civ, 15. ¹¹ Joh ix, 9. ¹² Joan. ii, 8. ¹³ Gen. xxiv, 18. ¹⁴ Luc. xiv, 2. ¹⁵ III Reg. iv, 33. ¹⁶ Num. xix, 6. ¹⁷ Levit. xix, 4, 49. ¹⁸ Psal. l, 9. ¹⁹ Ps. lxxviii, 10. ²⁰ I Cor. iii, 3. ²¹ Matth. xiii, 30. ²² Apoc. i, 15. ²³ Lev. xvi, 4. ²⁴ IV Reg. i, 8.

Ydriæ sunt corda fidelium, ut in Evangelio: « Implete hydrias aqua ¹⁵, » quod prius infundere debeant prædicatores cordibus fidelium timorem, quam initium sapientiæ ¹⁶ timor Domini. *Ydria*, sapientia, ut in Genesi: « Deposuit ydriam suam super scapulam ¹⁷, » quod vocata ad Christum Ecclesia de gentibus sapientiam suam, de qua prius sublimiter gloriabatur, ad spirituales humiliter utilitatem inclinavit.

Ydropicus est quilibet avarus, ut in Evangelio: « Et ecce homo ydropicus ¹⁸, » quod avarus, quo magis habet, eo magis habere cupit, sicut hydropticus, quo amplius bibit, eo amplius sitit.

Ysopus est humanitas Christi, ut in libris Regum: « A cedro quæ est in Libano, usque ad ysopum, quæ egreditur de pariete ¹⁹, » id est, a divinitate, quam habet in Patre, usque ad humanitatem ejus, quæ præcessit ex virgine. *Ysopus*, baptismus, ut in libro ²⁰ Numeri: « Lignum cedrinum et ysopum vermiculumque ²¹, » id est, martyrium et baptismum. *Ysopus*, humanitas, ut in Psalmis: « Asperges me ysopo ²², » id est, humiliabis me, et sic emundabor.

Z

ZELUS. — ZIZANIA. — ZONA.

Zelus est spiritualis fervor, ut in Psalmis: « Zelus domus tuæ comedit me ²³, » id est, spiritualis fervor concussit me. *Zelus*, invidia, ut in Paulo: « Cum enim sit inter vos zelus et contentio ²⁴, » id est, mundialis invidia.

Zizania sunt reprobi, ut in Evangelio: « Colligite primum zizania, et alligate ea ²⁵, » quod angeli simul congregabunt reprobos, et in simili ponent eos pœna, qui hic fuerunt in simili culpa.

Zona est vinculum charitatis, ut in Apocalypsi: « Et præcinctum ad mamillas zona aurea ²⁶, » id est, ornatur in actibus suis charitate spontanea. *Zona*, disciplina mentis, ut in Levitico: « Accingetur zona linea ²⁷, » id est, roborabitur spirituali disciplina. *Zona*, mortificatio carnis, ut in libris Regum: « Et zona pellicea accinctus renibus ²⁸, » id est, carnis mortificatione in membris reproborum.